NOMOCANON

PHOTII

PATRIARCHAE CONSTANTINOPOLITANI

Cum commentarijs THEODORI BALSAMONIS *Patriarchæ Antiocheni.*

CHRISTOPHORVS IVSTELLVS EX bibliotheca PALATINA nunc primùm Græcè edidit.

Accessere eiusdem PHOTII, NILI *Metropolitæ Rhodi, &* ANONYMI *tractatus de* SYNODIS *Oecumenicis ex bibliotheca* SEDANENSI *ab eodem* IVSTELLO *nunc primùm Græcè editi.*

LVTETIÆ PARISIORVM,
APVD ABRAHAMVM PACARD.

Anno CIↃ. IↃ. CXV.
Cum priuilegio REGIS *Christianissimi.*

Sereniſſimo potentiſſimoque Principi

FRIDERICO V.
COMITI PALATINO
AD RHENVM, BAVARIÆ DVCI,
Sacri Romani imperij Electori

PIO, FELICI, AVGVSTO, INCLYTO.

REdit tandem ad ſuum dominum (Sereniſſime Princeps) PHOTII Patriarchæ Conſtantinopolitani Nomocanon, quem ex veteri codice MS. ditiſſimæ tuæ Bibliothecæ à me deſcriptum, concedente tua Celſitudine, nunc primùm euulgari & excudi Græcè curaui. Hunc priuatum olim, nunc tuæ Celſitudinis beneficio publicum, tuo auguſto nomini dicatum reſtituo, atque vt eadem qua vtendum conceſſiſti beneuolentia & humanitate à me ſuſcipias exopto atque deprecor. Eſt hoc opus veluti breuiarium Iuris Canonici Græcorum, ex vetuſtis

Concilijs, veterum & ſanctorum Patrum epiſtolis canonicis, & Imperatorum conſtitutionibus eccleſiaſticis ab ipſo Photio collectum atque compoſitum (vnde & Nomocanon appellatur) præclarum atque eximium Canonicæ Iuriſprudentiæ monumentum ex quo perſpicere licet quæ fuerit veteris Eccleſiæ [illegible], quis eccleſiaſticæ diſciplinæ vſus, cuius Chriſtiani Principes ſemper ſe præbuerunt aſſertores vindiceſque [illegible]; quorum in numero ſunt illuſtriſſimi Maiores tui, qui hoc diuino beneficio Eccleſiam affecerunt, ſibique æternam laudem & gloriam parauerunt, vnde veriſſimè dici poteſt illis non minus Rempublicam Chriſtianam, quam illos Reipublicæ Chriſtianæ debere. Tu haud degener illis, nec pietati, nec beneuolentiæ, nec fortitudini cuiquam cedis, vt hanc poſſeſſionem laudis & gloriæ retineas. Nec minor ex literis commendatio tot virtutibus acceſſit, cùm eruditione tantum profeceris, vt quibuſuis palmam præripias, & nihil non in te Principes admirentur, populus amet, omnes laudent. Quapropter opus hoc non omnino ingratum tuæ Celſitudini fore exiſtimo. Nec diſplicebit, vt ſpero, me addidiſſe verſionem latinam H. Agylæi viri doctiſſimi, vt & eiuſdem PHOTII, & NILI Metropolitæ Rhodi, & ANONYMI cuiuſdam de ſynodis œcumenicis tractatus, non ſolùm quod eiuſdem ſint argumenti, ſed etiam quod hi libelli, qui quidem nunc primum in lucem prodeunt, deſumpti ſint ex Bibliotheca Sedanenſi, quam illuſtriſſimus & fortiſſimus Dux BVLLONIVS, Princeps Sedanenſis, auunculus tuus, dominus meus obſeruandiſſimus, in gratiam ſtudioſorum maxima cum liberalitate quotidie inſtruit & adimplet. Peccarem in publica commoda, ſi diutiùs his te detinerem. Deum Opt. Max. obnixè precor, vt tuam Celſitudinem bono Reipublicæ & rei literariæ incolumem quàm diutiſſimè & feliciſſimè conſeruet. Lutetiæ Pariſiorum Kalend. Ianuar. Anno CIↃ. IↃ. CXV.

Celſitudinis tuæ

Deuotiſſimus

CHRISTOPHORVS IVSTELLVS.

ΕΠΗ ΤΟΥ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΘΕΟΥΠΟΛΕΟΣ ΗΤΟΙ ΜΕΓΑΛΗΣ

Α᾽ντιοχείας, καὶ πάσης ἀνατολῆς κυρίᾳ Θεοδώρᾳ Βαλσαμῶν

περὶ τῆς αὐτοῦ ἀμφὶ τὸν νομικάνονα ἐκθέσεως.

Ἀστέρες ὡς πολύφωτοι ἀφεγγέα δύμαθα νυκτὸς,
καὶ σκῆπτρα βασιλήων ἐλικυδέων κηρύκων,
θεσπεσίων πατέρων τε θεηκλυτὰ θεσπίσματα,
ἀλλ᾽ ἄτω τελέοντες ἀπλανεῖς ἑρμοδάπτῃ,
παύροις ἐν πεδίοισιν ἰλαδὸν ἔπλεον φῶτα.
τὶ γὰρ αὐγλήεν ἑῶσ φέρει ἀμφαέντες,
κεῖσε πανημέριοι λάμπον, καὶ κῆ νύκτα·
ἄλλοι σὶ ἑσπερίοισιν ἐνὶ μεροπεσσι φύντες,
πάων κατεπάωσαν ἁμαρτίαν ἐρεεννὴν.
μῆνις γὰρ κρυόεσσα δισσεφέων βασιλήων,
καὶ σοὶ γ᾽ ὀλομένοντας ὑπὸ τόπον ἴαχε τυτθὸν,
ὠκεανὸς σὶ ἐς γείνατο παγχθονίης πεσσοικῆς.
τὸν δ᾽ ἐν μεμβρανάῃς, ὡς γ᾽ ἐν σήμασι θνητοῖς,
καὶ μωσὴν ἰσόθεον φασγανοκτόνον ἐσθλόν.
μήτηρ κατέθρεψε κυδρὴ, ὀψιγόνοις μέγ᾽ ὄνειαρ,
ἄφαρ δὲ μαχόμενοι ἔχον ἑτέρων ἰσχύν·
ἴαχαν γὰρ σύμπνοιαν ἀφιλτάτῳ ἀφασσις.
αὐαὶ δ᾽ ὀρυμέδων δὲ κραταιὸς πάντοφ λέων,
καὶ φωτιὸς τ᾽ ἀγακλυτὸς πατριάρχης,
τὼ σὶ ἑρανέαν τε ἀγωνίσαντες σφαῖραν
πέπαρθ καὶ κλίμαθα, ἠδὲ μέτρα πάσης γῆς,
κανόζιν, ὡς ἀράσιν ἀπλανέζιν ἠδὲ πλανήτας,
πρὸς δὲ νόμοις, ἠπείροιο λᾶ καίνυσι κελεύθους,
ῥεῖα κατηστέλουν σοφίῃ τε φρεσὶ μοσύνῃ τε.

ἐπλάπλον σφαῖραν γὰρ ἠὐθ᾽, ὁ ἐξέζοντ᾽ ἄγλαον,
ἐπλάδατ᾽ ἀθέζφαρν ἀειροφέων πλανήτων,
ἐπλὰ παγχθονίων σεμνόδων καινὰς ὁλολαμπεῖς
ἐνθάδε πρεῖαιψαν ἀειφανῶς αἰὲ τέλλειν.
ὡς δύο καὶ δέκα δὲ ψυχοτρεφέας αὖ ἀστέρας,
ζώδια σοὶ καλέσζιν ἀμύμονες ἑρμηνοφάνται,
δώδεκα κηρύκων ζαθέων κανόνας, ἰδὲ ἐφέλμας,
λάμπῃν ἐν μεροπεσσι πλανήτας τετεύχαρν.
ἴδῃς, ἢν ἐθέλῃς, καὶ πληϊάδων ἐπάδας
αὐγὰς ὡς πρεχέουσαν ἀειλαμπεῖς ἐνὶ κόσμῳ,
θεῖα θεοπρόπα ἐπλὰ σεμνόδων ἁγίων,
ἃς τοπικὰς φάσκεζιν ἀληθεῖς ἱεροφάνται·
ἄθρει καὶ πόλον αὖτε νότιον νειλοτροφῆα,
κύδιμον ἀθανάζιον, ἐρίηρόν τε κύελλον,
ἀστέρας ἀλεξανδρείης, ὁμμάτα λιβύης.
καὶ πόλον ἴδε βόρειον, καπαδοκίων πατέρα,
βασίλειον πάμμεγαν, ἄτρυτον ἀσεβοφόντιν.
ναὶ μὰν καὶ θρασυκάρδιον ὠρίωνα, κρατερὸν
ἰωαννέα χρυσόστομον, ἀντιοχήων κρηπῖδα,
ἄρτεμιν ὡς σφάπλον τε βαλιλεὺ ἀδόξίαν,
ἕνεκα χήρας οἰνοτόκον λωβήσατο γαῖαν.
ἐσὶ καὶ λύρα τετράχορδος τᾷς σὶ ἐνὶ μολπαῖς
θείσ πνεύμαθος αὔρῃ πληπομένη πλημμέλιος,
ἥτις ἐσομένοισι μετ᾽ ἀνθρώποισιν ἔσσι
ἀοιδὰς ἰάχουσα ἀληθὰς σωτηρίης.
ἔσων σὶ ἅ τοι κυδάλιμοι γενέορες δύο,
νυσταίων ὁ πρόεδρος, καὶ ὃς ἀνὰ πᾶσαν γλῶ
λάμψε γενεορίη, διδάγμασί τε θείοις.
ἄραρε δὲ λύρας τετραχόρδοιο φθόγγῳ·
καὶ πέτρος ἀλεξάνδροιο ὃς λάχε πολίεθρον·
πρὸς σὶ αὖ διονύζιος ἀχαιῶν ὄρχαμος ἱερός·
τοίλω ἑρανίλω κατηστέλουν πυκτίδα,
ἄναξ, ἠδὲ πατριάρχης, ῥώμης σπουχῆες.
ὅσσοι γὰν ἐρέαται ἀπλανῶς ἀμφὶ ταύτης
κανονικὰ ἰαπίσματα, πιστῶν δεύτερα φῶτα,

καὶ νόμιμ' ἐκσφαιρισθέντα ἐ συστοιχίας,
λιτάζεσθε θεοῖο τρισυπόστατον φύσιν,
ἢ πολὺν ἐστερέωσεν, ἰδ' ἄστρων ἄπλετα φῦλα,
εὐσεβέσι μὲν κείνοις ἀρχιερεῖ βασιλεῖτε,
οἳ ταῖς δ' ἐν μεμβράναισι πόλον ἐξετάνυσαν,
ἠὺ δέριν κατὰ δάδ' ἀσματογραφῆα,
ἀϊδίην πορσύναι οὐρανῶν βασιλείην.
τῷ δ' αὖ ἀντιοχείης ταπεινῷ πατριάρχῃ,
βαλσαμὼν θεοδώρῳ, ὃς τῶν δ' οὐρανίων
σωμάτων τολύπευσεν ἀπειρεσίους δυνάμεις,
πλανήτων τε νόμων ὑποχθονίην κατάδυσιν.
πρὶν λάχε θρόνον ἀντιοχείης πάρος κυδρῆς,
σωτηρίην ψυχῆς. ταύτης γὰρ περὶ θρηνεῖ.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ

ΠΙΝΑΞ ΣΥΝ ΘΕΩ ΤΟΥ

ΠΑΡΌΝΤΟΣ ΒΙΒΛΊΟΥ, ΤΟΥ̃Τ' ΈΣΤΙ ΤΩ̃Ν ΔΈΚΑ

πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλων τῶν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Φωτίου συγγραφέντων.

ΤΊΤΛΟΣ α'.

κεφ. α'. Περὶ θεολογίας, καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ κανόνων, καὶ χειροτονιῶν.
κεφ. β'. Πόσους δεῖ κρατεῖν κανόνας.
κεφ. γ'. Περὶ τοῦ φυλάττεσθαι τὸ ἄγραφον ἐκκλησιαστικὸν ἔθος ὡς νόμον, καὶ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἀνάγκην φυλάττειν τὰ τοῦ μωσαικοῦ νόμου.
δ'. Ὅτι οὐχ ὑφ' ἑνὸς ἐπισκόπου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κοινότητος οἱ κανόνες ἐκτίθενται.
ε'. Περὶ πατριαρχῶν καὶ μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐν ἀφρικῇ λεγομένων πριβάτων.
ϛ'. Περὶ τοῦ τίνας καὶ πῶς χειροτονοῦσιν ἐπισκόπους, ἢ κληρικοὺς καὶ ἐὰν ὁ χειροτονηθεὶς διὰ λιβέλλου παραιτεῖται τὴν ἐπισκοπήν.
ζ'. Περὶ τοῦ μὴ χρῆν τοῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὴν τῶν ἱερέων ἐκλογήν.
η'. Περὶ τῆς γινομένης αὐτιλογίας ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ἐπισκόπου.
θ'. Περὶ τοῦ χρόνου οὗ ἐντὸς δεῖ τοὺς ἐπισκόπους χειροτονεῖσθαι.
ι'. Περὶ τοῦ μὴ χειροτονεῖσθαι τινὰ ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, πρὶν ἢ πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὀρθοδόξους ποιῆσαι.
ια'. Περὶ τῶν ἀπὸ λαικῶν γινομένων ἐπισκόπων.
ιβ'. Πῶς ὁ ἐθνικὸς, ἢ ὁ ἐν νόσῳ, ἢ ὁ νεωστὶ βαπτισθεὶς, καὶ ὁ ἐκ φαύλης διαγωγῆς χειροτονεῖται ἐπίσκοπος ἢ κληρικός.
ιγ'. Πῶς ὁ σχολάζων ἐπίσκοπος γίνεται εἰς σχολάζουσαν ἐπισκοπήν.
ιδ'. Πότε γίνεται ἐπίσκοπος κληρικὸς εὐνοῦχος, ἢ ἄλλως ἐμπαθὴς τὸ σῶμα.
ιε'. Περὶ τοῦ τὸν δαιμονιζόμενον μὴ κληροῦσθαι.
ιϛ'. Περὶ τοῦ μὴ πειθαρχοῦντος τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ βουλομένῳ χειροτονεῖν αὐτὸν εἰς μείζονα βαθμόν.
ιζ'. Περὶ ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ χειροτονηθέντος καὶ μὴ δεχθέντος ὑπὸ τῆς παροικίας ἢ μὴ καταδεξαμένου, ἢ μὴ δυνηθέντος ἀπελθεῖν.
ιη'. Περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν τελευτῶντα ἐπίσκοπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖν.
ιθ'. Περὶ τοῦ μὴ ἁπλῶς ἐν κώμῃ καὶ πόλει βραχείᾳ γενέσθαι ἐπίσκοπον.
κ'. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ δύο μητροπολίτας, ἢ ἐν μιᾷ πόλει δύο ἐπισκόπους ἢ ἐν δυσὶ πόλεσιν ἕνα κληρικόν.
κα'. Περὶ τῶν χειροτονούντων ἐν ταῖς μὴ οὔσαις ὑπ' αὐτοὺς πόλεσι, ἢ ἐπαρχίαις.
κβ'. Περὶ τῶν διὰ προστασίας ἀρχόντων γινομένων ἐγκρατῶν ἐκκλησιῶν.
κγ'. Περὶ τῶν διὰ γάμον ἢ παλλακισμὸν μὴ χειροτονουμένων ἐπισκόπων.
κδ'. Περὶ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων, ἢ λαμβανόντων ὀφφίκια.
κε'. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι ἀναχειροτονήσεις.

κϛ΄. Περὶ τοῦ μὴ μετιέναι ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.
κζ΄. Περὶ τοῦ ὑποκειμένου ἁμαρτήματι καὶ χειροτονηθέντος.
κη΄. Περὶ τῆς ἡλικίας τῶν χειροτονουμένων ἀρρένων καὶ θηλειῶν.
κθ΄. Περὶ ποιήσεως χωρεπισκόπων, καὶ πότε, καὶ πῶς προσφέρουσιν, ἢ μεταδιδόασι, καὶ τίνας χειροτονοῦσιν ἢ οὐ.
λ΄. Περὶ τῶν ἑπτὰ καὶ μόνους εἶναι διακόνους κἂν ἡ πόλις μεγάλη ᾖ.
λα΄. Τίνες εἰσὶ κληρικοὶ ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως.
λβ΄. Περὶ τοῦ μὴ χειροτονεῖσθαι οὗτινος ἡ γυνὴ ἐμοιχεύθη, καὶ ἐὰν γυνὴ κληρικοῦ μοιχευθῇ.
λγ΄. Περὶ τοῦ μὴ χειροτονεῖσθαι κληρικὸν ἀπολελυμένως, ἀλλὰ πάντως εἰς ἐκκλησίας καὶ εἰς μοναστήρια.
λδ΄. Περὶ περιοδευτῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς κώμαις ἐκκλησιῶν.
λε΄. Περὶ τοῦ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον τῆς πόλεως εἶναι τοὺς κληρικοὺς τῶν πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ μαρτυρίων.
λϛ΄. Περὶ δούλων κληρουμένων.
λζ΄. Περὶ διακονισσῶν καὶ ὅτι γυνὴ οὐ γίνεται προσβυτέρα.
λη΄. Περὶ τῶν διὰ τῆς χειροτονίας λυομένων ἁμαρτημάτων.

ΤΙΤΛΟΣ β΄.

α΄. Περὶ τῆς ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἱστώντων θυσιαστήρια, καὶ περὶ καθιερώσεως ἐκκλησιῶν καὶ μαρτυρίων μὴ ἐχόντων λείψανα ἁγίων.
β΄. Περὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀναθημάτων.
γ΄. Περὶ κληρικῶν ἀποχιζόντων καὶ παρὰ γνώμην τῶν ἐπισκόπων ἱστώντων θυσιαστήριον.

ΤΙΤΛΟΣ γ΄.

α΄. Περὶ εὐχῶν, καὶ ψαλμῳδίας, καὶ ἀναγνώσεως, καὶ ἀναφορᾶς, καὶ κοινωνίας καὶ φορεσίας, καὶ ὑπουργίας ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν καὶ ὑπηρετῶν. ποίων ὁ λάος εὐχῶν ἀκροᾶται, καὶ διά τι πρὸς ἀνατολὰς ὁρῶντες εὐχόμεθα.
β΄. Περὶ τοῦ τίνα, καὶ πῶς, καὶ ποῖα δεῖ ψάλλειν ἢ εὔχεσθαι ἢ ἀναγινώσκειν.
γ΄. Περὶ τοῦ χρῆναι τὸ σάββατον ἀναγινώσκεσθαι εὐαγγέλιον μετὰ ἑτέρων γραφῶν.
δ΄. Περὶ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς καὶ κοινωνίας.
ε΄. Πῶς διδόασι τὴν εἰρήνην οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ λαικοί.
ϛ΄. Περὶ τῶν διακρινομένων κοινωνεῖν ἀπὸ προσβυτέρου γεγαμηκότος.
ζ΄. Περὶ τοῦ μόνοις τοῖς ἱερατικοῖς ἐξεῖναι κοινωνεῖν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ περὶ τοῦ μὴ εἰσιέναι γυναῖκα εἰς τὸ θυσιαστήριον.
η΄. Πότε προσφέρουσι καὶ διδόασι κοινωνίαν οἱ χωρεπίσκοποι.
θ΄. Περὶ τῶν μὴ προσφέρειν διάκονον, μήτε διδόναι προσβυτέρῳ κοινωνίαν.
ι΄. Περὶ φορεσίας καὶ ὑπουργίας ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν καὶ ὑπηρετῶν, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ὑπηρέτην ἄρτον διδόναι, ἢ ποτήριον εὐλογεῖν.
ια΄. Περὶ τῶν διαγόντων ἐν πόλει καὶ ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μὴ κοινωνούντων.
ιβ΄. Περὶ τῶν ἀκουόντων τῶν γραφῶν, καὶ μὴ προσκαρτερούντων ἐν τῇ τελευταίᾳ εὐχῇ, καὶ μεταλαμβανόντων.
ιγ΄. Περὶ δαιμονιζομένων πῶς κοινωνοῦσι ἢ οὐ.
ιδ΄. Περὶ τῶν ἔξωθεν ἐκκλησίας προσφερόντων ἢ ἐκκλησιαζόντων.
ε΄. Περὶ ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν συγκοινωνούντων, ἢ συνευχομένων αἱρετικοῖς, ἢ ἰουδαίοις, ἢ ἢ ἐπιτρεπόντων αὐτοῖς ἐνεργεῖν, ἢ δεχομένων αὐτῶν θυσίας.
ιϛ΄. Περὶ τῶν μὴ δεῖν τὰ ἅγια λόγῳ εὐλογιῶν εἰς τὰς παροικίας πέμπεσθαι.
ιζ΄. Περὶ τοῦ μὴ διδόναι τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων κοινωνίαν.
ιη΄. Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι γυναῖκα ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς καθάρσεως αὐτῆς κοινωνεῖν.
ιθ΄. Πῶς ὁ ὀνειρασθεὶς κοινωνεῖ.
κ΄. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι ἀναφορὰν παρόντων αἱρετικῶν.
κα΄. Πότε δεῖ τῆς γαμέτης διὰ τὴν κοινωνίαν ἀπέχεσθαι.
κβ΄. Πῶς γίνεται προσφορὰ περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἀνελόντος.

ΤΙΤΛΟΣ δ΄.

α΄. Περὶ κατηχουμένων, καὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.
β΄. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν μετὰ δύο ἑβδομάδας τῆς τεσσαρακοστῆς δέχεσθαι πρὸς τὸ φώτισμα.
γ΄. Περὶ τῶν ἐπιορκιζόντων.
δ΄. Πῶς δεῖ βαπτίζειν.
ε΄. Περὶ τοῦ χρῆναι τοὺς φωτιζομένους ἀπαγγέλλειν τὴν πίστιν.
ϛ΄. Περὶ τοῦ βαπτίζεσθαι τοὺς ἀγνοοῦντας εἰ ἐβαπίσθησαν.
ζ΄. Περὶ τοῦ μὴ βαπτίζεσθαι τοὺς τελευτήσαντας.
η΄. Περὶ τῶν πρὸ τοῦ βαπτίσματος ἁμαρτανόντων καὶ περὶ καθηγουμένων.
θ΄. Περὶ ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν δεχομένων βάπτισμα αἱρετικῶν.
ι΄. Περὶ τῶν ἐν νόσῳ βαπτιζομένων.
ια΄. Περὶ ἐγγύου βαπτιζομένης.
ιβ΄. Περὶ τοῦ ὀφείλειν μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα χρίεσθαι.
ιγ΄. Περὶ ποιήσεως τοῦ ἁγίου χρίσματος.
ιδ΄. Τίνες τῶν αἱρετικῶν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μετιόντες βαπτίζονται, καὶ τίνες μόνον χρίονται.
ιε΄. Πῶς ὁ δαιμονιζόμενος, ἢ ἐν νόσῳ παραφρονῶν βαπτίζεται.
ιϛ΄. Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι γυναῖκας ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς καθάρσεως αὐτῶν βαπτισθῆναι.
ιζ΄. Εὰν ὁ κατηχούμενος πρὸ τοῦ βαπτίσματος κοινωνήσῃ.

ΤΙΤΛΟΣ ε΄.

Περὶ τῶν καταφρονούντων τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ συνάξεων, μνημῶν καὶ τῶν ἐσθιόντων ἐν ἐκκλησίαις, καὶ περὶ ἀγαπῶν.
α΄. Περὶ τῶν διδασκόντων τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τὰς συνάξεις καὶ τὰς μνήμας εὐκαταφρονήτους.
β΄. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀγάπας, καὶ ἐν αὐτῇ ἐσθίειν.
γ΄. Περὶ τῶν ἐντελιζόντων τὰς γινομένας ἀγάπας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ μέρη ἐκλαμβάνειν εἰς ἀγάπην.

ΤΙΤΛΟΣ ϛ΄.

α΄. Περὶ καρποφοριῶν.
β΄. Τίνας δεῖ λαμβάνειν καρποφορίαν ἢ διδόναι καὶ περὶ τῶν λαμβανόντων ἀπὸ ἐκκλησίας κηρὸν ἢ ἔλαιον.
γ΄. Περὶ τῶν προσφερόντων συναγωγαῖς, ἢ ἱεροῖς ἐθνῶν.

ΤΙΤΛΟΣ ζ΄.

Περὶ νηστείας καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς, καὶ τοῦ πάσχα, καὶ τῆς πεντηκοστῆς καὶ κυριακῆς καὶ σαββάτου, καὶ γονυκλισίας.
α΄. Περὶ νηστείας καὶ τῶν κεκωλυμένων, ἢ ἐπιτετραμμένων γίνεσθαι ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν

νηστειῶν.

β'. Περὶ τοῦ μήτε τὴν λεχὼ, μήτε τὸν ἐκ νόσου μὴ δυνάμενον ἀναγκάζεσθαι τὸ πάσχα νηστεύειν.

γ'. Περὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας τῆς παρασκευῆς καὶ τῶν θεοφανίων.

δ'. Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι ἐν κυριακῇ θεώρια γίνεσθαι, ἢ γόνυ κλίνειν ἐν κυριακῇ, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ὅτι κατὰ τὸ ἐγχωρούν δεῖ σχολάζειν τὴν κυριακὴν, οὐ μὴν τὸ σάββατον, καὶ ὅτι δεῖ γραφὰς ἀναγινώσκειν τὸ σάββατον.

ε'. Τίς ἡ αἰτία τῆς γονυκλισίας, καὶ τοῦ μὴ τοῦτο γίνεσθαι ἐν κυριακῇ, καὶ ταῖς ἡμέραις τῆς πεντηκοστῆς, καὶ διὰ τί πρὸς ἀνατολὰς εὐχόμεθα.

ΤΙΤΛΟΣ η'.

Περὶ παροικιῶν, καὶ πῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι, καὶ κληρικοὶ, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν καὶ περὶ τῶν κατ' ἔτος συνόδων, καὶ ξενοδόχων, καὶ διδασκάλων, καὶ συστατικῶν καὶ εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, καὶ ποῖα πράττουσιν ἰδιωτικὰ, ἢ δημόσια πράγματα, καὶ πῶς οἱ κληρικοὶ ἀλλήλους τιμῶσιν.

α'. Περὶ παροικιῶν καὶ τῶν ἀπὸ βασιλικῶν τύπων γενομένων καινισμῶν.

β'. Περὶ τοῦ μὴ ἐπίσκοπον, ὡς ἔτυχεν, ἀποδημεῖν, ἢ κληρικὸν ἐν ἑτέρᾳ διάγειν ἐπαρχίᾳ.

γ'. Περὶ τοῦ χρῆναι τοὺς ἐπισκόπους τὰς αἰτίας τῆς ὁδοιπορίας τῶν δι' αὐτῶν παριόντων ἐπισκόπων πολυπραγμονεῖν.

δ'. Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν ἀπιόντων πρὸς βασιλέα, ἢ τοὺς περὶ αὐτὸν.

ε'. Περὶ ὑποδοχῆς ξένων, καὶ περὶ εἰρηνικῶν, καὶ συστατικῶν ἐπιστολῶν.

ς'. Περὶ διαφορᾶς εἰρηνικῶν καὶ συστατικῶν ἐπιστολῶν.

ζ'. Τίσι δεῖ τοὺς ἐπισκόπους βοηθεῖν, καὶ περὶ ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων μὴ χορηγούντων τοῖς ἐνδέεσι ἐκκλησιαστικοῖς.

η'. Περὶ συνόδων καὶ τῶν εἰς αὐτὰς μὴ ἀπιόντων.

θ'. Περὶ τοῦ μὴ ὡς ἔτυχεν ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἐμμαγκιπατεύειν.

ι'. Πῶς ἐκδικοῦσιν οἱ ἐπίσκοποι τοὺς ἁρμόζοντας αὐτοῖς τόπους παρὰ αἱρετικῶν κατεχομένους.

ια'. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τοὺς ἀναγνώστας τῷ δήμῳ προσκυνεῖν.

ιβ'. Περὶ ἐπισκόπων μὴ ἐπιστρεφόντων τοὺς αἱρετικοὺς, καὶ περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν μὴ διδασκόντων τὸν λαὸν, καὶ ὅτι ἐπίσκοπος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀπολογεῖται τῷ θεῷ, καὶ πότε τοῦ λαοῦ ἁμαρτήσαντος ὁ κλῆρος ἀφορίζεται.

ιγ'. Περὶ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν κοσμικόν τι πραττόντων, δημόσιον, ἢ ἰδιωτικὸν, ἢ μίσθωσιν, ἢ ἐπιτροπὴν.

ιδ'. Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν συνόντων γυναιξὶ συνεισάκτοις.

ιε'. Περὶ πῶς δεῖ ἐπισκόπους, ἢ κληρικοὺς ἢ ἐγκρατευομένους εἰσιέναι πρὸς γυναῖκας.

ις'. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν κληρικὸν συνεστιᾶσαι τῷ δευτερογαμοῦντι, ἢ παρανόμως γαμοῦντι.

ιζ'. Περὶ τοῦ μηδὲν ποιεῖν τοὺς κληρικοὺς ἄνευ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν.

ιη'. Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν τοὺς κληρικοὺς ἐκ συμβολῆς συμπόσια.

ιθ'. Περὶ τῆς ἐκ χρόνου τάξεως τῶν ἐπισκόπων, καὶ πῶς οἱ κληρικοὶ καθέζονται, καὶ τιμῶσιν ἀλλήλους.

ΤΙΤΛΟΣ θ'.

Περὶ ἁμαρτημάτων καὶ δικῶν ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν καὶ ἀφορισμοῦ καὶ καθαιρέσεως, καὶ ποῖα ἁμαρτήματα ἡ χειροθεσία λύει.

α'. Τίνες καὶ παρὰ τίσι κατηγοροῦσιν ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν.

β'. Πόσοι καὶ τίνες καταμαρτυροῦσιν ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν.

γ'. Ἐὰν τις ἐπὶ πολλοῖς ἐγκλήμασι κληρικοῦ κατηγορήσας μὴ ἀποδείξῃ τὸ προτεθὲν πρῶτον κεφάλαιον.

δ'. Περὶ τῶν μὴ πειθαρχούντων τοῖς οἰκείοις ἐπισκόποις, καὶ περὶ ἐπισκόπου δεχομένου τὴν ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἐκβληθέντα ἐπίσκοπον, ἢ ἀπὸ κοινωνίας γενόμενον.

ε'. Περὶ δικῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν.

ς'. Περὶ ἀναψηλαφήσεως ψήφων ἐπισκόπων.

ζ'. Ἐὰν ἐπίσκοπος ἔχων πρὸς συνεπίσκοπον μὴ δικάσηται, ἀλλὰ χειρὶ πράξῃ.

η'. Πότε δύναται ἐπίσκοπος κινεῖν ἐπισκόπῳ παρὰ ἄρχοντι πολιτικῷ.

θ'. Περὶ τῶν ἀδίκως ἐκβαλλομένων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν.

ι'. Περὶ τῶν ἀφοριζομένων ἢ ἐκβαλλομένων τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς κοινωνίας.

ια'. Ἐκ ποίων αἰτιῶν ἀφορίζεται ἐπίσκοπος, ἢ κληρικὸς, ἢ λαικὸς, καὶ ἐὰν ἐπίσκοπος κατηγορούμενος διὰ λιβέλλου παραιτεῖται τὴν ἐπισκοπὴν, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἐπίσκοπον γενόμενον ἐκβαλλόμενον εὐλόγως ἢ ἀλόγως εἰς πρεσβυτέρου κατάγεσθαι βαθμόν.

ιβ'. Ὅτι ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ ἐπίσκοπος οὐ κοινωνεῖ τῷ παρ' αὐτοῦ ἀφορισθέντι, οὔτε οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι κοινωνοῦσι τῷ ἀφορίσαντι.

ιγ'. Πόσοι ἐπίσκοποι καθαιροῦσιν ἐπίσκοπον.

ιδ'. Ἐκ ποίων τὶς αἰτιῶν καθαιρεῖται.

ιε'. Ἐκ ποίων τὶς αἰτιῶν καὶ ἀφορίζεται καὶ καθαιρεῖται ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἢ καθαιρεῖται καὶ τῆς κοινωνίας ἢ τῆς ἐκκλησίας ἐκκόπτεται.

ις'. Ἐκ ποίων αἰτιῶν κληρικὸς ἢ λαικὸς ἀναθεμαθίζεται.

ιζ'. Ὅτι οὐ χρὴ δὶς ἐκδικεῖν ἐπὶ τὸ αὐτό.

ιη'. Ἐκ ποίων τὶς αἰτιῶν τελείως ἐκβάλλεται.

ιθ'. Πότε τὶς καθέδρας μὲν, ἢ στάσεως ἱερατικῆς μετέχει, οὐκ ἐνεργεῖ δὲ τὶ τῶν λοιπῶν.

κ'. Περὶ τοῦ μὴ πιστεύεσθαι τὸν ἐπίσκοπον λέγοντα ἰδιαζόντως αὐτῷ τὸν κληρικὸν συνομολογῆσαι τὸ ἁμάρτημα.

κα'. Περὶ ἐπισκόπου, ἢ κληρικοῦ ἐσθίοντος κρέα ἐν αἵματι, ἢ θηριάλωτον ἢ θνησιμαῖον.

κβ'. Περὶ τοῦ τοὺς ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ πάντας τοὺς τὰ ἱερὰ ψηλαφῶντας ὀφείλειν ἀπέχεσθαι τῶν ἰδίων γαμετῶν.

κγ'. Περὶ κληρικοῦ χλευάζοντος τοὺς ἀσθενεῖς.

κδ'. Περὶ κληρικοῦ ἑαυτὸν ἀκρωτηριάζοντος.

κε'. Περὶ κληρικῶν ἀποστατῶν, καὶ θυτῶν, καὶ μάγων, καὶ ἐπαοιδῶν, καὶ ἀστρολόγων, καὶ μαθηματικῶν, καὶ περὶ μαντειῶν καὶ φαρμακειῶν καὶ περιάπτων.

κς'. Περὶ ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν τυπτόντων ἢ φονευόντων.

κζ'. Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν κυβευόντων, ἢ μθυσκόντων, ἢ θεαῖς παραβαλλόντων, τυμβωρυχούντων, κλεπτόντων, ἐπιορκούντων, τοκιζόντων, ἢ λαμβανόντων ἡμιόλια, ἢ ἕτερον αἰσχρὸν ἑαυτοῖς ἐπινοούντων κέρδος.

κη'. Περὶ τῶν βδελυσσομένων τὸν γάμον, ἢ τὸν οἶνον ἢ τὰ κρέα.

κθ'. Περὶ τῶν τετραμμένων, ἢ κεκωλυμένων γάμων, καὶ περὶ τοῦ ἐρωτᾶσθαι τοὺς ἀναγνώστας ἐφήβους γενομένους, εἰ βούλονται γαμεῖν, καὶ περὶ παλλακισμοῦ καὶ μοιχείας καὶ πορνείας.

λ'. Περὶ τῶν ἐπὶ γάμῳ γυναῖκας ἁρπαζόντων.

λα'. Περὶ ἱερατικῶν συλλουομένων γυναιξί.

λβ'. Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν γινομένων λαικῶν, ἢ ἀξιωματικῶν ἢ στρατευομένων.

λγ'. Περὶ τῶν συνεπισταμένων ἁμαρτάνουσι κληρικοῖς καὶ μὴ φανερούντων.

λδ'. Περὶ τῶν καθαιρεῖσθαι τοὺς κληρικοὺς διδόντας ἐγγύας.
λε'. Περὶ κληρικῶν ἐσθιόντων ἐν καπηλίῳ ἢ πανδοχείῳ.
λϛ'. Περὶ κληρικῶν ὑβριζόντων βασιλέα, ἢ ἄρχοντα, ἢ ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον.
λζ'. Περὶ τῶν ποιούντων συνωμοσίας ἢ φρατρίας.
λη'. Ποῖα ἁμαρτήματα λύει ἡ χειροθεσία.
λθ'. Περὶ μετανοίας, καὶ τίνες ἄδειαν ἔχουσι διδόναι μετανοοῦσι καταλλαγὴν, καὶ ὅτι ἔξεστι τῷ ἱερεῖ μειοῦν ἢ αὔξειν ἐπιτίμια.

ΤΙΤΛΟΣ ί.

Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου.
α'. Περὶ τοῦ χρῆναι τὸν οἰκονόμον ἐκ τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας εἶναι.
β'. Περὶ διοικήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.
γ'. Περὶ πραγμάτων καὶ προσόδων τῶν ἀνεπισκόπων ἐκκλησιῶν.
δ'. Περὶ ἐκποιήσεως πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν.
ε'. Περὶ τῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν κτωμένων ἐπισκόπῳ ἢ κληρικῷ.
ϛ'. Περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου πραγμάτων καὶ ὅτι οὐκ ὤφειλεν ἀδιάθετος τελευτᾷν.
ζ'. Περὶ τοῦ τὰς ἐν βαρβαρικοῖς ἔθνεσι οὔσας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας κατὰ τὴν κρατήσασαν διοικεῖσθαι συνήθειαν.
η'. Περὶ τῶν ἐπίσκοπον, μήτε κληρικὸν διδόναι διὰ δωρεᾶς ἢ διαθήκης αἱρετικῷ κἂν εἴη συγγενὴς αὐτοῦ.

ΤΙΤΛΟΣ ια'.

Περὶ ποιήσεως μοναστηρίων.
α'. Περὶ ποιήσεως μοναστηρίων καὶ τῶν μὴ γίνεσθαι αὐτὰ ἰδιωτικὰ, καὶ πραγμάτων τῶν μοναζόντων.
β'. Περὶ τῶν δὲ ἑτέρων μοναστηρίων γινομένων ἡγουμένων ἢ κληρικῶν.
γ'. Περὶ δούλων μοναζόντων, ἢ προφάσει εὐλαβείας καταφρονούντων, καὶ μὴ δουλευόντων τοῖς δεσπόταις.
δ'. Περὶ τοῦ μὴ ὡς ἔτυχε μοναχὸν δεξιέναι τοῦ μοναστηρίου, καὶ πράγματα πράττειν καὶ ὅτι ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον εἰσίν.
ε'. Περὶ τοῦ μὴ γαμεῖν μοναχοὺς, ἢ τισὶν, ὡς ἀδελφοῖς συνεῖναι, μήτε τὰς ἐπαγγελλομένας παρθενίαν, ἑτέροις συνοικεῖν.
ϛ'. Περὶ μοναχῶν ποιούντων φρατρίας ἢ συνωμοσίας.
ζ'. Περὶ τοῦ μὴ συλλούεσθαι ἀσκητὰς γυναιξίν.
η'. Περὶ φυλακῆς ἱερῶν παρθένων.
θ'. Περὶ φθορᾶς ἱερῶν παρθένων.
ι'. Περὶ χρόνου τῆς ἡλικίας τῶν λαμβανουσῶν τὸ σχῆμα, καὶ ποία λέγεται παρθένος.
ια'. Περὶ μοναχῶν γινομένων κληρικῶν, ἢ λαικῶν, ἢ ἀξιωματικῶν οὐ στρατευομένων.
ιβ'. Περὶ τῶν χρωμένων σχήματι μοναχικῷ, καὶ καταψηφιζομένων τῶν κοινῇ χρωμένων ἐσθῆτι.
ιγ'. Περὶ γυναικὸς φορούσης ἀνδρῶα.
ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι γυναῖκας ἀποκείρεσθαι διὰ ἄσκησιν.
ιε'. Περὶ τοῦ προφάσει ἀσκήσεως μὴ τεκνεστροφούντων ἢ πατροστροφούντων.
ιϛ'. Ποῖα πολιτικὰ πράγματα ἢ κηδεμονίας οἱ μοναχοὶ δύνανται μετιέναι.

ΤΙΤΛΟΣ ιβ'.

α'. Περὶ αἱρετικῶν καὶ ἰουδαίων καὶ ἑλλήνων, καὶ τί ἐστιν αἵρεσις, καὶ τὶ σχῆμα καὶ τὶ παρασυναγωγή.
β'. Τί ἐστιν αἱρετικός.
γ'. Περὶ βιβλίων αἱρετικῶν.
δ'. Περὶ καθαιρέσεως ξοάνων.
ε'. Περὶ νεστορίου, μουσαίου, εὐτυχιανοῦ, μαξίμου καὶ κελεστίου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν καταστάντων αἱρετικῶν, ἢ ὀρθοδόξων ἐκβληθέντων.
ϛ'. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν ἀναφορὰν γίγνεσθαι παρόντος αἱρετικοῦ.
ζ'. Περὶ κληρικῶν αἱρετικῶν τῇ ὀρθοδόξῳ προσιόντων ἐκκλησίᾳ.
η'. Περὶ ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν συγκοινωνούντων, ἢ συνευχομένων ἢ ἐπιτρεπόντων αὐτοῖς ἐνεργεῖν, ἢ δεχομένων αὐτῷ βάπτισμα, ἢ θυσίαν.
θ'. Περὶ ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν λαμβανόντων εὐλογίας δὲ αἱρετικῶν, ἢ ἰουδαίων ἢ εὐχομένων ἐν ἐκκλησίαις, ἢ μοναστηρίοις αἱρετικῶν, ἢ ἐθνικῶν, ἢ σαββατιζόντων, ἢ συνεορταζόντων τοῖς ἰουδαίοις, ἢ προσφερόντων συναγωγαῖς ἢ ἱεροῖς ἐθνῶν καὶ περὶ ἀγγελιτῶν.
ι'. Περὶ ἐπισκόπου ἐν εἰδήσει λέγοντος κοινωνικὸν τὸν αἱρετικόν.
ια'. Περὶ τοῦ μὴ ἀπιέναι πρὸς τῶν αἱρετικῶν ψευδομάρτυρας.
ιβ'. Περὶ τοῦ μὴ εἰσιέναι τοὺς αἱρετικοὺς ἐκκλησίαν.
ιγ'. Περὶ γάμων αἱρετικῶν πρὸς ὀρθοδόξους.
ιδ'. Περὶ τῶν δὲ αἱρετικῶν εἰς ὀρθοδοξίαν ἐπιστραφέντων, καὶ εἰ δυνατὸν τούτους κληροῦσθαι. καὶ τίνες αὐτῶν βαπτίζονται, καὶ τίνες μόνον μὴ χριόνται, καὶ ὅτι πράως δεῖ τοῖς αἱρετικοῖς κεχρῆσθαι, διὰ τὸ ἐπιστρέφεσθαι αὐτούς.
ιε'. Περὶ τοῦ μήτε ἐπισκόπους, μήτε κληρικοὺς δωρεῖσθαι ἢ ἐν διαθήκως διδόναι τὶ αἱρετικοῖς, κἂν ὦσιν αὐτῶν συγγενεῖς.
ιϛ'. Περὶ αἱρετικῶν μετανοούντων.
ιζ'. Πῶς ἐκδικοῦσιν οἱ ἐπίσκοποι τοὺς ἁρμόζοντας αὐτοῖς τόπους παρ' αἱρετικῶν κατεχομένους
ιη'. Περὶ τῶν πειρωμένων ἀθετεῖν τὰ ἐν ἐφέσῳ πραχθέντα.

ΤΙΤΛΟΣ ιγ'.

Περὶ λαικῶν.
α'. Περὶ τοῦ ἀποκινεῖσθαι τὸν λαικὸν τῆς ἁγίας κοινωνίας ἐπὶ τρεῖς κυριακὰς ἐν πόλει διάγοντα, καὶ μὴ συνελθόντα τῇ ἐκκλησίᾳ.
β'. Περὶ λαικῶν δευτερογαμούντων ἢ πολυγαμούντων, καὶ κεκωλυμένων γάμων καὶ μίξεως.
γ'. Περὶ τῶν ὑπονοουσῶν ἀποθανεῖν τοὺς ἄνδρας αὐτῶν, ἀπολιμπανομένους καὶ γαμουσῶν.
δ'. Περὶ τῶν διαζευγνυμένων.
ε'. Περὶ πορνείας, μοιχείας, καὶ φθορᾶς καὶ ἀῤῥενοκοιτίας.
ϛ'. Εὰν γυνὴ λαικοῦ μοιχευθῇ.
ζ'. Περὶ φθορᾶς καὶ γάμου χήρας, καὶ τίς λέγεται χήρα.
η'. Περὶ τῶν ἐπὶ γάμου γυναῖκας ἁρπαζόντων, ἢ βιαζομένων ἢ φθειρόντων παρθένους καὶ περὶ συνιστόρων αὐτῶν.
θ'. Περὶ τῶν παρὰ γνώμην τῶν οἰκείων γονέων ἢ δεσποτῶν γαμουσῶν.
ι'. Περὶ τῶν πορνευουσῶν καὶ ἀναιρουσῶν τὰ τικτόμενα, ἢ ποιουσῶν φθόρια.
ια'. Περὶ τῶν βδελυσσομένων τὸν γάμον καὶ οἶνον καὶ κρέα.
ιβ'. Περὶ λαικῶν ἑαυτοὺς ἀκρωτηριαζόντων.
ιγ'. Περὶ λαικῶν ἐσθιόντων εἰδωλόθυτα, ἢ κρέα ἐν αἵματι, ἢ πνικτὰ, ἢ θηριάλωτα, ἢ θνησιμαῖα.
ιδ'. Περὶ λαοῦ ὑβρίζοντος βασιλέα.
ιε'. Περὶ ὀρθοδόξων λαμβανόντων εὐλογίας, ἀπὸ αἱρετικῶν ἢ ἰουδαίων, ἢ συνεορταζόντων, ἢ συννηστευόντων ἰουδαίοις, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τῷ σαββάτῳ σχολάζειν ἀλλὰ κατὰ τὸ δυνατὸν τῇ

κυειακῆ, καὶ περὶ τῶν ἐυχομένων ἐν μοναστηρίοις, ἢ ἐν ἐκκλησίαις ἀιρετικῶν.

ιτ'. Περὶ λαικῶν περιοδίων μὴ ἐξιόντων τοῦ κληρικοῦ τοῦ μοναστηρίου, καὶ παροικίου καὶ μαρτυρίου ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ἐπισκόπου.

ιζ'. Περὶ λαικῶν θεσπεσιῳδούντων τοῖς ἀρτοκλασίαις, ἢ ἀποδίδοσι πρεσβυτέροις, καὶ χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν ἐυπαρθένια πανυμνοῦσιν.

ιη'. Περὶ ἐπέρκων καὶ ἐν ποίοις δεῖ τοὺς ἐμπύστους μὴ ἐυοχεῖν.

ιθ'. Περὶ τοῦ ἐμπύστου ἔχειν ἐλλιτωικάς.

κ'. Περὶ ἀποστατῶν, καὶ ἐυτῶν, καὶ μάγων, καὶ ἐπαοιδῶν, καὶ ἀστρολόγων καὶ μαθηματικῶν, μάντεων καὶ φιάπτων.

κα'. Περὶ σκιωικῶν καὶ μίμων καὶ τοῦ ἐμοίου μεταστοιχοῦντων.

κβ'. Περὶ θεωρείων καὶ παιγνίων.

κγ'. Περὶ κλεπτῶν, καὶ τυμβωρύχων, καὶ λησῶν καὶ ἱεροσύλων.

κδ'. Περὶ τοῦ μὴ ξαλλίζειν, ἢ ὀρχεῖσθαι ἐν γάμοις.

κε'. Περὶ τοῦ μὴ συλλύεσθαι γυναιξὶν ἀνδρας.

κς'. Περὶ τοῦ χρεωκόπου τοῦ δανεῖσαι.

κζ'. Περὶ τοῦ μὴ εἰσπέσαι γυναῖκας εἰς μοναστήριον, καὶ ὅτι τοῖς ἱεροπρεπῶς ἔξεσι κοινωνεῖν ἐν τῷ ξυναγωγείῳ.

κη'. Περὶ τοῦ μὴ πιεῖν ἀπὸ συμβολῆς συμπόσια.

κθ'. Περὶ κωφευόντων ἢ μεθυσκομένων.

λ'. Περὶ δαιμονιζομένων.

λα'. Περὶ τοῦ λαικοῦ ἀφορισθέντος καὶ δεχθέντος ὑπὸ ἑτέρου παρὰ γνώμην τοῦ ἀφορίσαντος.

λε'. Περὶ τῶν ἐν κυριακῇ ἢ σαββάτῳ γηστευόντων.

λγ'. Περὶ τῶν διδασκόντων τὴν εἰκόνα θεοῦ, καὶ τὰς σωτήρους ξυκαταφρονητέους.

λδ'. Περὶ λαικῶν περιοδίων ἀσκητεῖν τὰ τῶν ἐν ἑτέρῳ σωτῆρι.

λε'. Περὶ τῶν ἀκροωμένων τῶν χαρτῶν, καὶ μέχρι τέλους μὴ θεσπεσιωτέρων ἢ μὴ κοινωνούντων.

λς'. Περὶ τῶν ἰδίᾳ ἐκκλησιαζόντων.

λζ'. Περὶ τοῦ ἐπιτιμήσαντος συγχωρεῖσθαι γυναικὶ καὶ μὴ θεῖξαντος.

λη'. Περὶ τῶν μὴ γηστευόντων τὴν τεσσαρακοστὴν, καὶ τετράδα καὶ παρασκευήν.

λθ'. Περὶ τῶν ἀσκημούντων τῆς ἐκκλησίας κηρὸν ἢ ἔλαιον.

μ'. Περὶ λαικῶν ἀκοινωνήτων γενομένων.

μα'. Περὶ τοῦ μὴ διδάσκειν λαικούς.

ΤΙΤΛΟΣ ιδ'.

Περὶ κοινῶν πάντων ἀνθρώπων.

α'. Περὶ πολυτελείας.

β'. Περὶ ἀλογευσαμένων.

γ'. Περὶ λησῶν καὶ φονέων.

δ'. Περὶ τῶν ἐπιτίμιον ἀκοινωνησίας ἐχόντων ὀφείλειν κοινωνεῖν μέλλοντας τελευτᾶν, καὶ τί γίνεται ἐαν διὰ τοῦτο μεταλαβόντες μὴ ἀποθάνωσι.

ε'. Περὶ τοῦ ἐνεγκαθέντος ἀπὸ κοίτης τῆς ἰδίας γαμετῆς ὄντος καὶ θέλοντος κοινωνῆσαι, καὶ ποίας ἡμέρας δεῖ τῆς πρὸς ἀλλήλους μίξεως διὰ τοῦτο ἀπέχεσθαι.

ς'. Πῶς γίνεται πρόσοχθος τις ἑαυτὸν ἀνελόντος.

ζ'. Περὶ τοῦ ἐγκύου γαμετὴν δαιμονιζομένου καὶ διὰ τοῦτο θέλοντος ἀλλίως λαβεῖν.

ΕΞΗΓΗ-

ΕΞΗΓΗCIC ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ

ΚΑΙ ΘΕΙΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΤΩΝ ΤΕ ΑΓΙΩΝ, ΚΑΙ πανευφήμων Αποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν τοπικῶν ἤτοι μερικῶν, καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἁγίων πατέρων. ἐπὸς ἢ καὶ δήλωσις τῶν ἐνεργούντων νόμων καὶ μὴ ἐνεργουμένων τῶν ἀναπεφωμένων ἐν τοῖς δέκα ἐπὸς τοῖς τέσσαρσι βίβλοις τοῖς κατ' ἀρχὰς τῶν κανόνων κειμένοις, πονηθεῖσα καὶ ἐπὶ σεβάσεως βασιλικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ θεσπόρου τοῦ θυτελοῦς διακόνου καὶ ἀγιοπάτης καὶ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, νομοφύλακι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν βλαχερνῶν τῷ βασιλικῷ, τῷ μὴ χρόνοις πάσας γενομένῳ πατριάρχῃ θεσπόλεως μεγάλης Αντιοχείας, καὶ πάσης ἀνατολῆς.

ΕΙΘΕΣΤΕ τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑποείκετε. αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Φησὶν ὁ μέγας Απόστολος Παῦλος ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος, βασιλεῦσι καὶ ἡγουμένοις καὶ πατριάρχαις ἁγιωτάτοις κελεύουσιν, δουλικῶς ὑποείκειν καὶ πείθεσθαι, πολλῷ μᾶλλον ἀπηυθυμένον ἐστὶν, ὡς ὀφειλόμενον. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ὁρισθέντες παρὰ τοῦ θεοσεβοῦς ἁγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος κυρίου Μανουὴλ Κομνηνοῦ, καὶ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου, καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τοῦ γεγονότος ὑπατοῦ τῶν φιλοσόφων κυρίου Μιχαὴλ τοῦ Αγχιάλου, σπουδὴν ἱερὰς κανόνας καταπονεῖσθαι, καὶ τὰ ἐν τούτοις ἀσαφῆ, καὶ τοῖς νόμοις τὸ δοκεῖν ἐναντιούμενα σαφηνῆσαι, καὶ ἑρμηνεῦσαι, ὡσαύτως καὶ τὰ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Φωτίου συγγραφέντα, καὶ εἰς δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλοις θεωρούμενα, καὶ πρὸ τῶν κανόνων συγκεφαλαιωθέντα μετ' ὀλίγας ἀσίας πολυπραγμονῆσαι, καὶ τὰ μὲν ἐν τούτοις τεθέντα νόμιμα καὶ ἐνεργούμενα παραδηλῶσαι, τὰ δὲ ὀλόσαντα καὶ μὴ δεχθέντα καὶ τῶν τελευταίων

αἱ ἀκαθαρσίαι τ νόμων τὼν ἡμουμένων παρὰ τ ἀειτίμου βασιλέως κυρίου Κωνσταντίνου τ Πορφυρογεννήτου, αὐθις ἀναδιδάξαι ὡς ἂν μήτινες ἐντυγχάνωσι πύπτοις, καὶ τὰ ἀπρεπῆ ἡσυχῆ νόμιμα ὡς ἐνεργοῦντα καὶ ἐμπρεπῆ δέχονται, καὶ ἦν εὖ ὡς πλανήτην τ ὀρθείας καὶ βασιλικῆς ὁδὸν ἀποτρέχωσιν ὅπερ καὶ τῷ ῥηθέντι πανευφήμῳ τότε δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ὑπὲρ πάντας σοφὸν καὶ τὼν ἡμετέρων πάνυ φρενῶν ὄντας σοφὸς, σοφωτέρῳ συμπεσεῖν ἐκινδύνευσεν ὅτι τῇ ὑποθέσει τ μητροπολίτου ἐκείνου Ἀμασείας κυρίου Λεόντος, ὃς τὸ παλαιὸν ἀπετολμήσαμεν πάνημα ζωρήσαντες ὅτι τῇ αὐτοπλήκτῳ καὶ τῇ ὀρχῇ τ ὑπισχνουμένων τότε ἡμῶν. καὶ πρῶτα μὲν τὰ ἐν τοῖς εἰρημένοις δέκα τόμοις τῶν πέντε τίτλοις συγγραφέντα νόμιμα παρὰ τ πατριάρχου τ σωθέντα τὸ νομοκάνονον τότε τ τ νόμων ἀναλαβόντες, ὡς εἴρηται κατασκευάμενοι, εἰς δύο αὐτὰ διείλομεν καὶ ἐσαφηνίσαμεν ποῖα ἐξ αὐτῶν ἐνεργοῦντα εἰσὶν, ὡς καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ ἐνδέχεται, τ ἐξήκοντα νομίμων βιβλίων κείμενα, καὶ ἵνα τελείως ὡς μὴ δεχθέντα ἐν τῇ ἀνακαθάρσῃ, ἠφάνισαν. εἶτα προεδηλώσαμεν ἵνα ὀκτὼ τῶν ἐν τοῖς πεντήκοντα βιβλίοις τ διγέσων, καὶ τοῖς ιβ' βιβλίοις τ κωδίκων τότε τούτου κείμενα. Ἆρα ἐν ποίοις βιβλίοις καὶ τίτλοις τ βασιλικῶν καθήκει μένα εὑρίσκονται, ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν τούτοις δοκοῦντα ἐναντιοφανῆ ἐλύσαμεν καὶ τὰς παλαιὰς ἑρμηνείας, καὶ καὶ τ τοσούτων ἡμῖν ἀδάμαντι γνῶσιν. ὥσπερ καὶ τὰ ὑπὸ τ ἰουστινιανείων νεαρῶν μὴ δεχθέντα ἐν τῇ ἀνακαθάρσει, καὶ παρὰ τ Πατριάρχου ὡς ἐνεργοῦντα καταγραφέντα ὡς πέρασι σκανδάλοις παρείλομεν. Καὶ ἄλλα ἦ ἵνα χρειώδη καὶ ἐνεργοῦντα θεσπίσματα μὴ τ ἀνακάθαρσιν ἐξενεχθέντα ὑπὸ τι βασιλικῶν τοσουτομάτων καὶ νεαρῶν θεσπισμάτων, εἴγε μὲν καὶ συνοδικῶν πράξεων, ἐν τῷ πιάτῳ πινάκι κατεγράψαμεν, ὡς ἂν ἔχωσι παντάχοθεν οἱ ἐντυγχάνοντες τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀπροκλόνητον. εἰ δὲ τύπου μὴ καθῆκεν ἴσως γεγραπται ἢ ἐν τούτοις ἢ ἐν τ τ κανόνων ἑρμηνείαις ἀξιοῦσθω συγγνώμης. οὐδὲ γὰρ ἡμέτερόν ἐστι τόλμημα, τὸ δὲ πνήματος μεγέθος, ἀλλὰ τ ἐξ ἀνάγκης ὑπακοῆς ἀποκύημα.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ, ΚΑΙ κανόνων καὶ χειροτονιῶν.

Τίτλος, α'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α'.

ΠΕΡΙ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, Ἀποστόλων κανὼν μθ', καὶ ν', συνόδου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν α'. ε'. συνόδου Ἐφέσου κανὼν ζ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν β'. συνόδου ς'. κανὼν α'. οἰκ. πατ.

κείμενον.

Βιβλίον α'. τ κώδικος πτ. α'. διάταξις ε'. ς'. ζ'. η'. θ'.

σχόλιον.

Ἡ προκειμένη διάταξις τοῦ α'. τιτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. α'. τοῦ α'. βιβλίου τ βασιλικῶν ὅτω λέγον, χριστιανὸς ὀρθὸν ὁ πιστεύων μίαν εἶναι θεότητα ἐν ἴσῃ ἐξουσίᾳ τοῦ πατρὸς, τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὁ γὰρ παρὰ τὰ εἰρημένα δοξάζων αἱρετικός ὀρθὸν. ἢ ἡ ε'. ς'. ζ'. καὶ η'. διατ. ὃν ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά.

κεφάλαιον β'.

Πόσους δεῖ κρατεῖν κανόνας, συνόδου χαλκηδόνος κανὼν α'. συνόδου Καρθαγένης, κανὼν α'. συνόδου ς'. κανὼν β'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν β'.

κείμενον.

Ἡ γ'. διάταξις τ β'. τίτ. τ νεαρῶν, τοῦ τ ἑπτὰ συνόδων κανόνας θέλει κρατεῖν, καὶ τὰ δόγματα αὐτῶν ὡς τὰς θείας γραφάς; ἐν ᾗ τίτ. α'. βιβλίῳ τ κώδικος ὑπ. γ'. διατάξει μοί καὶ τῇ α', καὶ οἰ'. διατάξει τ α'. τίτλου τ νεαρῶν πῆμεν ὅτι οἱ κανόνες ὡς νόμοι κρατοῦσι, πῆ ἢ ὅτι τοῖς κανόσιν οἱ νόμοι ἀκολουθοῦσι. καὶ βί'. α'. ὑπ. β διατάξει ιβ'. ὅτι οἱ τοῖς κανόσιν ἐναντιούμενοι πραγματικοὶ τύποι ἄκυροί εἰσιν.

σχόλιον.

Η γ'. διάταξις τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρλά. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. γ'. κεφ. α'. δέματι α'. οὕτως ἔχοντι, δεσπίζομεν τοίνυν, νόμων τάξιν ἐπέχειν τοὺς ἁγίους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων ζ'. συνόδων ἐκτεθέντας ἢ βεβαιωθέντας, τοῦτ' ἐστὶ τοὺς ἐν Νικαίᾳ τῶν τίη. καθ' ὧν ὁ Ἄρειος ὁ τῆς μανίας ἐπώνυμος ἀνεθεματίσθη, καὶ τῆς ἐν τῇ κωνσταντινουπόλει τῶν ἁγίων ρν'. πατέρων, ὑφ' ὧν ὁ πνευματομάχος Μακεδόνιος ἐστηλιτεύθη, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ α' ἐν ᾗ Νεστόριος κατεκρίθη, καὶ τῆς ἐν χαλκηδόνι καθ' ὧν Εὐτυχὴς μετὰ Νεστορίου ἀνεθεματίσθη. πρὸς δὲ ταύταις τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ β'. δι' ἧς Ὠριγένης μετὰ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, καὶ ἕτεροί τινες δυσσεβεῖς παρεδειγματίσθησαν, καὶ ἔτι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ γ'. ἥτις διαφόροις αἱρέσεις δριαμβεύσασα τὰ τῶν προγενεστέρων ἁγίων συνόδων θεῖα δόγματα ἐπεκύρωσε, καὶ ἐπὶ πᾶσι τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β'. ἐξῆς οἱ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων λυττήσαντες ἐξ ἴσου τοῖς προλαβοῦσιν αἱρετικοῖς τῆς καθολικῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἀπεκηρύχθησαν. Τῶν γὰρ προειρημένων ἁγίων συνόδων τὰ δόγματα καθάπερ τὰς θείας γραφὰς δεχόμεθα, καὶ τοὺς κανόνας ὡς νόμοις φυλάττομεν. Η μδ'. διάταξις τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά, οὐδὲ ἡ α'. καὶ δ'. διάταξις τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ὧν ἡ μὲν ἕκτη ἐστὶ νεαρὰ Ἰουστινιάνειος, ἡ δὲ π'. ὡσαύτως οὐδὲ ἡ ιβ'. διάταξις τοῦ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος. καὶ μηδὲ σὺ ταύταις προσχῇς, πρῶτον μὲν ὅτι οὐδὲ ἐναντιοῦνται τῇ ρλά. Ἰουστινιανείῳ νεαρᾷ, εἶτα ὅτι οὐδὲ ἐδέχθησαν ἐν τοῖς βασιλικοῖς.

ἕτερον σχόλιον.

Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῷ παρόντι β' κεφ. δηλωθέντων νομίμων, ἐγράφησαν τὰ εἰκότα. γίγνωσκε δὲ ὅτι διαφόρως εἶπον τινὲς καὶ ταῦτα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου μὴ ὀφείλειν κρατεῖν τοὺς κανόνας, ἔνθα νόμοις ἐναντιοῦνται, διὰ τὸ πρὸ τῆς ἀνακαθάρσεως τούτοις συγγραφῆναι καὶ οὕτω σχολάσασθαι τοὺς αὐτοῖς μὴ συνάδοντας. Ἄλλοι δὲ προκομίσαντες κανόνας τοῖς νόμοις ἐναντιουμένους, καὶ χρησάμενοι τῇ παρούσῃ ρλά. νεαρᾷ τῇ κειμένῃ ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. γ'. κεφ. α'. λεγούσῃ τοὺς κανόνας ὡς νόμοις φυλάττεσθαι καὶ ὡς θείας γραφὰς, ἐπεστόμισαν τοὺς ἀντιθετοῦντας αὐτοῖς, ὅτε κἀκείνων εἰπόντων ἀνένδεκτον εἶναι τὴν τοιαύτην νεαρὰν ὡς παρὰ τῶν Ἰουστινιανοῦ λεγομένην γενέσθαι, καὶ μεμνημένην καὶ τῶν μετὰ τὴν Ἰουστινιανὸν συνόδων, καὶ οὕτω ἄτοπόν τι δῆθεν κατασκευαζόντων, αὐτοὶ μᾶλλον κἀκτούτου καταλαμβάνεσθαι εἶπον, τὸ οἰκειώσασθαι τὰ τῆς νεαρᾶς τὴν τὴν ἀναθεώρησιν καὶ ἀνακάθαρσιν τῶν νόμων ποιησάμενον βασιλέα. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἦν οὐκ ἂν καὶ τοὺς τῶν μεταγενεστέρων συνόδων κανόνας ὡς νόμοις κρατεῖν προσέθετο, καὶ ὡς θείας γραφάς. Ἀλλὰ καὶ ταύτην ὡς καὶ ἄλλας Ἰουστινιανείους νεαρὰς ἵνα ἐσχόλασεν ἐκ τῶν μὴ καταστρῶσαι αὐτὴν εἰς τὰ βασιλικά. ὅπερ ἐδέχθη, καὶ παρὰ τῷ βασιλεῖ τῷ ἁγίῳ. Σημείωσαι τὴν παροῦσαν νεαρὰν ὡς νόμοις κρατεῖν μὴ μόνον τοὺς παρὰ τῶν ζ'. ἁγίων συνόδων ἐκτεθέντας κανόνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρὰ τούτων βεβαιωθέντας, ἤγουν τοὺς κανόνας τῶν τοπικῶν συνόδων. καὶ ἀνάγνωθι τὴν β'. κάνονα τῆς ς'. συνόδου, βεβαιοῦντα μὴ μόνον τὰς τοπικὰς συνόδους, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων ἁγίων συγγράμματα. Ἐπισημείωσαι τὴν παροῦσαν ἑρμηνείαν, καὶ ἔχων αὐτὴν ἐπὶ μνήμης, λέγε τοὺς κανόνας ἰσχύειν πλέον τῶν νόμων. οἱ μὲν γὰρ ἤγουν κανόνες παρὰ βασιλέων, καὶ ἁγίων πατέρων ἐκτεθέντες καὶ στηριχθέντες ὡς αἱ θεῖαι γραφαὶ δέχονται.

οἱ δὲ οἱ νόμοι παρὰ βασιλέων μόνον ἐδέχθησαν ἢ συνετέθησαν καὶ διὰ τοῦτο οὐ κατισχύουσι τῶν θείων γραφῶν οὐδὲ τῶν κανόνων.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ τοῦ φυλάττεσθαι τὸ ἄγραφον ἐκκλησιαστικὸν ἔθος ὡς νόμον, καὶ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἀνάγκην φυλάττειν τὰ τοῦ Μωσαικοῦ νόμου, συνόδου ς'. κανὼν πα'. βασίλειος ἀπὸ τῆς πρὸς Διόδωρον ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ τοῦ κζ', καὶ ἐκ τοῦ κθ'. κεφ. τῶν πρὸς Αμφιλόχιον ἐπιστολῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

κείμενον.

Καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου τὸ ἔθος ὡς ἄγραφος νόμος ἰσχύει, ὅτε ἐν δικαστηρίῳ ἡ συνήθεια βεβαιωθῇ, καὶ ὅτε μὴ ἐγγράφῳ νόμῳ ἐναντιοῦται. εἰ δὲ ἔν τισι τόποις μήτε συνήθειαν τοῦ ζητουμένου ἐστιν εὑρεῖν, τότε τῷ ἔθει τῆς Ῥώμης ἕπεσθαι δεῖ. ὡς βιβλίῳ α'. τῶν διατάξεων. τίτ. γ'. διατάξει δ'. καὶ λβ'. λγ'. λδ'. λε'. λς'. λζ'. λη'. καὶ βιβλίῳ η'. τοῦ κώδικος. τίτ. νβ'. διατάξει α'. β'. γ'. εὕρηται δὲ καὶ βιβλίῳ ν'. διατάξει ρβ'. ὅτι δυσχερῶς μὲν, ὅμως δὲ τοῦ δικαίου ἀπαιτοῦντος παραβαίνομεν τὴν συνήθειαν.

σχόλιον.

Τὸ δ'. διάταγμα τῶν γ'. τίτ. τῶν α'. βιβλίου τῶν διατάξεών ἐστι βιβλίον τῶν βασιλικῶν β'. τίτ. α'. κεφ. μα'. οὕτω λέγον, περὶ ὧν ἔγγραφος οὐ κεῖται νόμος, παραφυλάττειν δεῖ τὸ ἔθος, καὶ τὴν συνήθειαν. εἰ δὲ καὶ τοῦτο ἐλλείπει, ἀκολουθεῖν τοῖς πλησιάζουσι καὶ ἐοικόσι τῷ ζητουμένῳ. εἰ δὲ μήτε ταῦτα εὑρίσκεται, τότε τὸ νόμιμον ᾧ τινι ἡ ῥώμη κέχρηται φυλάττειν δεῖ, καὶ θέμα β'. ἡ παλαιὰ συνήθεια ἀντὶ νόμου φυλάττεται, καὶ θέμα ς'. ὥσπερ ἡ θέσις τῶν νόμου ἔγγραφος καὶ ἄγραφος ἐστὶ, οὕτω καὶ ἡ ἀναίρεσις ἢ δι' ἐγγράφου γίνεται νόμου ἢ δι' ἀγράφου, τοῦτ' ἐστὶ τῆς ἀχρησίας. καὶ κεφ. μβ'. ἡ μακρὰ συνήθεια ἀντὶ νόμου κρατεῖ ἐν οἷς οὐκ ἔστιν ἔγγραφος, καὶ κεφ. μγ'. τότε κεχρήμεθα τῇ συνηθείᾳ τινὸς πόλεως ἢ ἐπαρχίας, ὅτε ἀμφισβητηθεῖσα ἐν δικαστηρίῳ ἐβεβαιώθη, καὶ κεφ. μδ'. καὶ τὰ μακρᾷ συνηθείᾳ δοκιμασθέντα, καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἐνιαυτοῖς φυλαχθέντα οὐχ ἧττον τῶν ἐγγράφων κρατοῦσι. καὶ κεφ. με'. ὡς τοσοῦτο δοκιμασθέντα ὥστε καὶ μὴ δεηθῆναι ἐγγράφου, καὶ κεφ. μς'. ἐν τῇ τῶν νόμων ἑρμηνείᾳ, τῇ συνηθείᾳ δεῖ προσέχειν τῆς πόλεως, καὶ κεφ. μζ'. καὶ ὅπως ἐπὶ τῶν ὁμοίων διὰ παντὸς ἐψηφίσθη. διδάσκει δὲ ὁ Στέφανος ἐν τῷ μβ'. κεφ. διδασκαλίαν ἀρίστην, καὶ λύει τὰς περὶ ἀγράφου συνηθείας ἐναντιοφανείας, λέγων οὕτως, ἡ χρονία συνήθεια τότε ὡς νόμος κρατεῖ, ὅτε μὴ ἐγγράφῳ διαμάχηται νόμῳ. Καὶ μὴ νόμιζε τοῦτο ἐναντίον εἶναι τῷ τέλει τοῦ προλαβόντος διατάγματος. ἐκεῖ μὲν γὰρ περὶ συνηθείας λέγον, φησὶν ὅτι δύναται αὐτὴ νόμον ἀνελεῖν. ἐνταῦθα δὲ περὶ συνηθείας φησὶ καὶ λέγει ὅτι καινὸν οὐκ εἰσάγει νόμιμον ἡ συνήθεια εἰ παλαιῷ τινὶ νόμῳ μάχηται. δυνατὸν μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἀσυνηθείας μὴ κεχρῆσθαι νομίμῳ, οὐ μὲν καὶ ἐναντίως κεχρῆσθαι. Σημείωσαι οὖν τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν ὡραίαν οὖσαν, καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις συχνάζουσαν. Η α'. β'. καὶ γ'. διατάξις τοῦ νβ'. τίτ. τοῦ η'. βιβλίου τοῦ κώδικος, οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. Η δὲ ρβ'. διάταξις τοῦ ιζ'. τίτ. τοῦ ν'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐστι κεφ. ρπγ'. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ β'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ἔχον οὕτως,

ἀδιαφόρως ἔχῃ, ὅμως ὁ τῆς δικαίας ἀπαντοῦντος ἐνημάτου τῷ σωτῆρι. Φησὶ δὲ ὁ τοιοῦτος νόμον ἐρμηνεύειν καὶ τοὺς ὑπατικοὺς κατασφαλίζεσθαι νόμους, ἤγουν ἐν τῷ παρόντι γ'. κεφ. καὶ λέγει τότε τῷ μακρᾷ σωτῆρι ἐνηματεῖν διὰ τὸ χρήσιμον ὅτε μὴ βεβαιοῦται αὐτὴ ἐν διαγωγείῳ, καὶ ὡς νόμος εἴληχεν κρατήσει. διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ προσέθετο, τὸ δυσχερῶς μὲν, ὅμως ὁ τῆς δικαίας ἀπαντοῦντος ἐνημάτου τῷ σωτῆρι. νόμος ἄχαρος ἂν ἦσι διεκζόμενος τὸ θέλειν ἀποχωρῆσαι καὶ διαζυγῆναι τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐὰν μὴ ἀπαντεύσῃ ἀποκαίρεσις, ἀλλ' εἰς μοναστήριον ἀπάρεσις καὶ διὰ τειμωμένης καιροῦ δοκιμάζεσις, μή ποτε καὶ ἀμάχαιραν τῷ ἀποχωρεῖν ἐξάπτηται. Αλλὰ ἐξ ἀρχαίας σωτηρίας δοκιμασίσης πολλάκις ὅτι διαγωγείῳ καὶ βεβαιωθείσης νενόμισται μὴ ἄλλως τῷ ἀποχωρεῖν ὀπτερέπεσις ἡ γυναικὸς εἰ μὴ μὲ τειμωμένη ἐξωτερικόν, τῷ ἀγαθῷ τότῳ σκοπῷ ἐμμένῃ. καὶ ἐγμεμάθηκαν τὰ περὶ τούτου ἐφ' ἱκανὸν ὅτι βασιλικοῦ βήματος. πολλῶν γὰρ λεγόντων ἔφειλεν ἡ γυναῖκα ἡ Πυρρόχειρος ἐκείνῃ ἀπαντεύσει ἀποκαρῆναι διὰ τὸ εἶναι αὐτῷ ἔφεγμάτος στερεὸς ὡς καὶ τεσσεράκοντα ἔτη θέσαι, μὴ εἶναι ὁ νόμων ἔχαφον χάειν ἡ τειμώσε ὁ δεσπότης, κέλπιος, καὶ ἄγιος ἡμῶν βασιλεὺς τῷ μακρᾷ σωτῆρι κωλωθεῖσαν ὡς εἰρηται ἀντὶ νόμου ἐγγεφῆν ἐδέξατο, καὶ σημειώματι ἐκέλευεν ὥστε τότε ἄχαρος σωτηρία παραβαίνεται ἡ δικαίας ἀπαντοῦντος, ἤγουν αἱ πῶν προκειμένων ζυλόγων ὅτε μὴ ἐβεβαιώθη διὰ δικαστικῆς διαγνώσεως. εἶδον γὰρ καὶ ἄχαρον σωτηρίαν μὴ θέτω κωλωθεῖσαν ἀθετηθεῖσαν. σωτηρίας γὰρ ὄσης τῶν ἀπὸ ἱερέων λαικοὺς μοναζάντας, καὶ ὄντας πρεσβυτέρων καταγεγραμμένους, εἰς διακονίας ἱερέων, καὶ μὴ ἡ μοναδα ξίον τῷ ἡ διακονιῶν συγκαταλέγεσ σώματι, καὶ μὴ λαικῶν ἱερέων συναγαγέσθαι ὁ πανσεβάστατος ἡμῶν δεσπότης κύριος Μιχαὴλ, ἡ μαχρὰν τοιαύτῃ σωτηρίαν ὡς ἄδεν ἐλογίσατο, καὶ διωρίσατο ἀπὸ μόνων λαικῶν ἱερέων τοὺς διακονίας σωίσασθαι, καὶ τοὺς μοναχοὺς ἀδιὰ ταῖς οἰκείαις προστασίαις μοναῖς. σωτηρίας ὥσης τῶν ἰσθαίως δικαζεσθαι παρὰ μόνῳ τῷ στρατηγῷ ἡ στεῦ, ὁ κραταιὸς καὶ ἅγιος ἡμῶν βασιλεὺς διωρίσατο παρὰ παντὸς δικαστηρίου καὶ νόμους τότους δικάζεσθαι. καὶ ἡ σωτηρία ἐλογίσθη ὥστε ἄδεν μὴ σπειχθεῖσα νομίμως. Σημείωσαι ἡ παρόν ἐχωλωσίαν χάειν ἀχάρις σωτηρίας ὡς ἀναγκαιοτάτην διαφόρων νόμων περὶ μαχρᾶς σωτηρίας νομοθετούντων, καὶ ἐναντιομένων ἀλλήλοις ὡς ἡ μὲ λεγόντων ἡ μαχρὰν σωτηρίαν ἐν δικαστηρίῳ σπειχθεῖσαν ἄκυρον εἶναι ὅτε νόμῳ ἐναντίται ἐγγεφῆν, ἡ ὁ θεοφιλεστάτων τούτων κρατεῖν καὶ ἐγγεφῆν ἐναντίται τὸ παρὸν ἕκτον θέμα ἡ μή. κεφ. ἡ α'. πίτ. τῦ β'. βιελίου ἡ βασιλικῶν λύει τὸν ἐναντιοφανίαν, ἔχει γὰρ τὴν θέσιν ἡ νόμου ἄχαρον εἶναι καὶ ἔγγεφον, ὡ σαύτως καὶ τὴν ἀναίρεσιν καὶ τὴν μὲ θέσιν διὰ τὸ ὑπὸ ἀχράφῳ σωτηρίας ἀληθείας ὡς ὑπόχαρα τοῖς ὑπηκόοις ἀναιρεῖσθαι διὰ τὸ φιλανθρωπον, τὴν δ' ἀνάιρεσιν διὰ σωτηρίας ἤτοι ἀγραφῳ νόμῳ μὴ ἀφανακτεῖν, διὰ τὸ ἐναντῖσθαι φιλανθρώπῳ νόμῳ ὅτω λύσον ἡ ἐναντοφανίαν ἀκολέτως τῷ διαλεχθέντι κεφαλαίῳ, τῇ ἐρμηνείᾳ ἡ Στεφάνῳ, καὶ τῷ νόμῳ τῷ λέγοντι, ὅτι τὸ φιλανθρωπότερον τῶν νόμων ἐρμηνεύεσ. Περὶ ἐκείνης μόνοι ἡ σωτηρίας ἐκβαλὲ ταῦτα ἡ ἐν δικαστηρίῳ σπειχθείσης.

κεφάλαιον οβ'.

Οτι ἐχυρὸν ἐνὸς ἐπισκόπου ἀλλ' ὑπὸ ἡ κανόνητος οἱ κανόνες ἐκτίθενται, Βασιλείου κανὼν περὶ τὸ πέλος μζ'. Γρηγορίου Νύσσης περὶ τὰ μέσα κανὼν ς'.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ Πατριαρχῶν καὶ μητροπολιτῶν, καὶ τῶν ἐν Αφρικῇ λεγομένων Περβάτων, Αποστόλων κανὼν λθ'. συνόδου Νικαίας κανὼν οβ'. ς'. ζ'. συνόδου Αντιοχείας κανὼν θ'. συνόδου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν β'. γ'. συνόδου Εφέσου κανὼν η'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ϛ'. ιζ'. κη'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν γ'. σβ'. ε'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιζ'. λθ'. συνόδου ς'. κανὼν λς'. λθ.

κείμενον.

Περὶ τῆς Τάξεως τῶν Πατριαρχῶν, καὶ τῶν παρ' αὐτῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων ὑπὸ τὴν αὐτῶν χειροτονίας διδομένων, καὶ ὅτι πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν κεφαλὴ ἐστιν ἡ Κωνσταντινούπολις, ἀνάγνωθι βιβλίον α'. ἔ κώδικος. τίτ. α'. διατάξει ζ'. καὶ τίτ. β'. διατάξει ς'. καὶ κ'. καὶ κδ'. καὶ τίτ. α'. τῶν νεαρῶν διατάξει. β'. καὶ τίτ. β'. διατάξει γ'. ἡ ὃ ις'. διάταξις ἔ β'. τίτ. ἔ α'. βιβλίου φησὶν ὅτι ἡ Κωνσταντινουπόλεως ἔχει τὴν ἀλλοπροεδρείαν καὶ ἡ ἡ διάταξις ἔ α'. Ὑπλου τῶν νεαρῶν, καὶ ἡ γ'. ἔ β'. τίτ. ποιῶσι τὴν πέμπτην Ἰωαννιανῆς Αρχιεπίσκοπον, καὶ ὅτι μείζων ἔσι μητροπολίτης, καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἡ συνόδου αὐτὸν χειροτονεῖται, καὶ πάσας ἐπαρχίας ἔχει.

σχόλιον.

Ἡ ζ'. διάταξις τῦ α'. τίτ. τῦ α'. βιβλίου τῦ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ. ἡ ὃ ς'. διάταξις τῦ β'. τίτ. τῦ αὐτῦ βιβλίου ἔσι κεφ. ς'. τῦ α'. τίτ. τῦ ε'. βιβλίου τῶ βασιλικῶν, καὶ φησὶν ὅτω, δεῖ τὸν ὃν τῷ Ιλλυεικῷ περὶ κανονικῦ πνὸς ζήτησιν ποιεμένες ἀναφέρειν τοῦτο ὅτι τὴν Αρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ παρ' αὐτῦ τῆ ἱερατικῆ συνόδῳ καὶ ἀγίᾳ χρίσει καὶ θείῳ νόμῳ διακρίνεσ. Ἡ ὃ κ'. καὶ κδ'. διάταξις τῦ αὐτῦ τίτ, καὶ βιβλίου ὃν ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικὰ. Ἡ μὴτοι β'. διάταξις τῦ α'. τίτ. τῦ νεαρῶν ἔστ νεαρὰ Ἰωστινιάνῳος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶ βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. θ'. ὅπως ἔχουτι, περὶ ὃ πάντων ἐκεῖνο θεωρίζομεν φυλαχθῆναι ἵνα μηδεὶς διὰ δόσεως χρυσίου ἢ ἄλλων πραγμάτων ἐπίσκοπος χειροτονηθῇ. Εἴ ὃ τι τοιοῦτον ἁμαρτηθεὶν αὐτοὶ ἑαυτὸν οἱ διδόντες καὶ οἱ λαμβάνοντες καὶ οἱ μέσοι αὐτῶν κρίνεσθαι παρὰ τῆς θείας χειρὸς καὶ τὸν θείων κανόνας κατακρίσει ὑποβάλλεσι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ διδοὺς καὶ ὁ λαμβάνων καὶ ὁ μέσος γινόμενος τῆς ἱερωσύνης, ἢ τῆς κλήρου τιμῆς ἀποκινεῖσθω. Τὸ ὃ ὑπὲρ τούτης τῆς αἰτίας δοθὲν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ ἐκδικεῖσθω ἧς ἐβεκλίθη τῆς ἱερωσύνῃ ὑπηρετοῦσας. Εἰ ὃ καὶ κοσμικὸς εἶη ὁ ὑπὲρ τούτης τῆς αἰτίας ἀντιλαμβάνων ἢ μέσος τῷ προάγματί γενόμενος τὰ δοθέντα τὰ προάγματα ἐν ἀναλῷ αὐτὸν ἀποτεῖσθαι κελεύομεν, τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδικηθησόμενα, ἃ μόνα ὃ τὰ κῦ τὸν τοῦτον δεδομένα τρόπον ἐκδικεῖσθαι προσήκομεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἀσφάλειαν ὑπὲρ τούτῳ καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἐκτενεῖσαν, καὶ τῶν ἐνεχύρων ἢ τῆς ἐγγυητῆς ἐνοχῶ καὶ πᾶσιν ἄλλῳ οἱανδήποτε ἀγωγῷ ἀρχεῖν θεωρίζομεν. Καὶ πρὸς τούτοις ὁ τῶν ὑποδεχομένων λαμβάνων μὴ μόνον τῆς ὁμολογίαν ἀποδιδότω ἀλλὰ καὶ ἄλλο τοσοῦτον ὅσον ἡ ὁμολογία περιέχει ἀπαντεῖσθω ὀφείλον τῇ ἐκκλησίᾳ δεδῶσθαι. Εἰ πρὸς

ωὖτοι ἐκ τῶν Ἐπισκόπων ἔιτε περὶ τῆς ἰδίας χειροτονίας, ἢ μᾶλλον τὴν χειροτονίαν ἐκεί-
νῃ δὲ τὰ ἰδια πεφύκασιν ἢ μέσης ἐξ αὐτῶν περιαγαγεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ ἧς τὴν ἱεροσύνην λαμ-
βάνει ἢ μέσον ἐκωλύσωμεν, ἢ πάσης κατα δίκην ἢ τοιαύτης ἐλευθέρει εἶναι ἐπιτρέπομεν τὸ πα-
ρέντος κύρος, ἀλλὰ ἢ ταύτὸν ἑταίρᾳ ἄξιον κρίνομεν ἐπειδὴ τοῦτο δὲ ἔστιν ἀγαθὸν, ἀλλ᾽ ἀπρε-
σφορεῖ. ἢ ις᾽. διατ. τοῦ β᾽. τίτ. τοῦ α᾽. βιβλίου δὲ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. Οὐδὲ ἡ ν᾽. διάτ. τοῦ
α᾽. τίτ. τῶν νεαρῶν .... ἔστι δὲ Ἰουστινιάνειος νεαρὰ. ἢ ἢ Γ᾽. διατ. τοῦ β᾽. τίτ. τῶν νεαρῶν ἔστι νεαρὰ
Ἰουστινιάνειος κειμένη ἐν βιβλίῳ έ. τῶν βασιλικῶν τίτ. Λ᾽. κεφ. α᾽. δέματ β᾽. ἔτους ἔχουσα
καὶ διὰ τοῦτο ἐπιζητοῦμεν τοὺς αὐτοὺς ἔχειν τὸν ἀληθέστατον τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Πάπαν
καὶ τοῦτον εἶναι πάντων τῶν ἱερέων, τὸν δὲ μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως
τῆς νέας Ρώμης δευτέραν τάξιν ἐπέχειν, μετὰ τὸν ἀληθέστατον ἀποστολικὸν θρόνον τῆς πρεσβυ-
τέρας Ρώμης, τῶν δὲ ἄλλων πάντων πρωτεύειν, τὸν δὲ κατ᾽ αὐτὸν μακαριώτατον ἀρχιε-
πίσκοπον τῆς α᾽. Ἰουστινιανῆς τῆς ἡμετέρας πατρίδος ἔχειν ἀεὶ ὑπὸ τὴν οἰκείαν δικαιοδοσίαν
τὸν Ἐπίσκοπον τῶν ἐπαρχιῶν Δακίας, Μεσοπεδανίας, καὶ Δακίας Ριπενσίας, Περσικελλέας καὶ
Δαρδανίας, καὶ Μυσίας τῆς ἀνωτέρας, καὶ παρ᾽ αὐτῆ τύπου χειροτονεῖσθαι, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς
ὑποκειμέναις αὐτῷ ἐπαρχίαις τὸν τόπον ἐπέχειν αὐτὸν τῆ ἀποστολικῆ Ρώμης θρόνῳ, καὶ
τὰ δεδόμενα ὑπὸ τῆ ἁγίᾳ Πάπα Βασιλέως. Καὶ τὸν ὅμοιον τρόπον τὸ δίκαιον τῆς ἀρχιεπι-
σύνης ὅπερ τῷ Ἐπισκόπῳ Ἰουστινιανῆς χαλκηδόνος τῆς Ἀφρικῆς διοικήσεως δεδώκαμεν, ἐξ ὧν ἐ-
φάνη ὁ θεὸς τούτων ἡμῖν ἀποκατέστησε φυλάττεσθαι κελεύομεν. Σημείωσαι ἀπὸ τῆς παρούσης
Ἰουστινιανείου νεαρᾶς τὰ περιόμενα τῆ ὑπερτιμίου Βουλγαρίας, ὅπερ γάρ ἐστιν ἀρχιεπίσκοπος
τῆς α᾽ Ἰουστινιανῆς τῆς πατρίδος τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ. καὶ ἡ μὲν Βουλγαρία διὰ τοῦτο χαλε-
ται Ἰουστινιανὴ διὰ τὸ τὸν βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἀποκαταστῆσαι τῆ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων
τὴν τοιαύτην χώραν. διὰ γὰρ τοῦτο μέμνηται τὸ παρὸν κεφ. εἰς τὴν ὑπογεγραμμένην καὶ τῶν
Πενθάτων τῆς ἐν τῇ Ἀφρικῇ χαλκηδόνος, ἀκολούθει τῶν περιομένων αὐτῆς. Πενθάτον γὰρ
λέγεται καὶ Λατῖνες τὸ ἑβδομον. Καὶ ἀναγνωθῆ τὸ τέλος τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ παρόντος κεφ. μέρος ὂν
τῆς ἁγία. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, καὶ διευκρινῶν ἔχειν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς χαλκηδόνος τὰ
περιόμενα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου.

κεφάλαιον ς᾽.

Περὶ δὲ πάσης καὶ παντὸς χειροτονεῖσθαι ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς, καὶ ἐὰν ὁ χειρο-
τονηθεὶς διὰ λιβέλλου παραιτῆται τὴν ἐπισκοπὴν, ἀποστόλων κανὼν α᾽. β᾽. λέ. συνόδου Νικαίας κανὼν λ᾽. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ιγ᾽. ιθ᾽. κβ᾽. συνόδου
Λαοδικείας κανὼν έ. ιβ᾽. συνόδου Ἐφέσου κανὼν η᾽. καὶ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐν
Παμφυλίᾳ συνοδον, συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ς᾽. συνόδου χαλκηδόνος
κανὼν κή. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιγ᾽. ιή. μθ᾽. νς᾽. συνόδου ς᾽. κανὼν
λγ᾽. λζ᾽. συνόδου Νικαίας τὸ β᾽. κανὼν β᾽. συνόδου α᾽. καὶ β᾽. συγχροτηθείσης
ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανὼν ις᾽. Βασιλείου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς χωρεπισκόπους, Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον
ἐπιστολῆς, κανὼν α᾽. γ᾽. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Σούσιον ἐν Λιβύῃ καὶ Πενταπό-
λει ἐπισκόπους ἐπιστολῆς, κανὼν α᾽. γ᾽. Θεοφίλου ἐκ ἑορτασμικῆς κανόνος ς᾽.

κείμενον.

κείμενον.

Βιβλίου α᾽. ἓξ κώλικος τίτ. γ᾽. διάταξις ιβ᾽. λ᾽. μβ᾽. μζ᾽. νβ᾽. καὶ τίτ. α᾽. τῶν νεαρῶν διάταξις α᾽. β᾽. ιζ᾽.

σχόλιον.

Ἡ ιβ᾽. διάταξις καὶ ἡ λ᾽. μβ᾽. μζ᾽. καὶ νβ᾽. τοῦ γ᾽. τίτλου τοῦ α᾽. βιβλίου ἓξ κώδικος δὲ
ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά. Ὁ δὲ α᾽. τίτλος τῶν νεαρῶν καὶ ἡ αὐτοῦ α᾽. καὶ β᾽. καὶ ιζ᾽. διατάξεις
ἐτέθησαν εἰς νεαρὰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ς᾽. ρκγ᾽. καὶ ρλζ᾽. ἁπλοῦ ἡ μὲν δὲ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.
Ἡ δὲ ρκγ᾽. ἐστὶ κεφ. θ᾽. τοῦ α᾽. τίτ. τοῦ γ᾽. βιβλίου ὅθεν καὶ ἐτέθη παρ᾽ ἡμῶν εἰς κεφ. έ. τοῦ πα-
ρόντος τίτ. καὶ ζήτει αὐτό. Ἡ δὲ ρλζ᾽. νεαρά ἐστι κεφ. ᾱ. τοῦ α᾽. τίτ. τοῦ γ᾽. βιβλίου ὅθεν
καὶ τετέθη εἰς σχόλιον τοῦ ᾱ. κεφ. τοῦ παρόντος τίτ. περὶ τὸ τέλος, καὶ ζήτει τοῦτο.

κεφάλαιον ζ᾽.

Περὶ τοῦ μὴ χρῆν τοῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὴν τῶν ἱερέων ἐπιλογὴν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν ιγ᾽. συνόδου Νικαίας τὸ β᾽. κανὼν γ᾽.

κεφάλαιον η᾽.

Περὶ τῆς γινομένης ἀντιλογίας ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ ἓξ ἐπισκόπου συνόδου Ἀντιοχείας, κανὼν ιθ᾽. συνόδου Καρθαγένης κανὼν μθ᾽.

κείμενον.

Τίτλος α᾽. τῶν νεαρῶν διάταξις α᾽. β᾽. ιζ᾽. ἐν οἷς καὶ περὶ ἀντιλογίας
χειροτονίας κληρικῶν, καὶ ἡγουμένων. ἡ μὲν γὰρ α᾽. διάταξις ἓξ α᾽. τίτ. τῶν
νεαρῶν παρακελεύεται τὰς τῶν ἐπισκόπων χειροτονίας, ἐπὶ παντὸς ἓξ
λαοῦ τῆς ἐκκλησίας γίνεσθαι, πρὸς τὸ ἄδηλον ἔχειν πάντα τὸν βουλόμενον
ἀντιλέγειν, καὶ εἴγε πρὸ τῆς χειροτονίας γένηται ἡ ἀντίρρησις, μὴ πρότερον
χειροτονεῖσθαι, πρὶν ἂν ἡ ἐξέτασις γένηται, καὶ φανῇ παντελῶς ἀνάδικος. εἰ δὲ μετὰ τῆς ἐξετάσεως χειροτονηθείη τῆς χειροτονίας ἐκπεσεῖται σὺν
τῷ χειροτονήσαντι. εἰ μέντοι ὁ μετὰ τῆς χειροτονίας ἀντιπῶν συκοφάντης
φανείη, ἢ μὴ ἐπεξέλθῃ χωρὶς ἔστω ἐκκλησιαστικῆς τῆς ἁγίας κοινωνίας, παρὰ
ἓξ τῶν χειροτονίαν ποιούντος, ἢ δὲ χειροτονία γινέσθω. ἡ δὲ β᾽. διάταξις
ἓξ αὐτοῦ τίτλου φησὶν, ὅτι ἐὰν ἡ ἀντίρρησις ἐπὶ αἰτίαν γένηται ἐμποδίσουσα
τῇ χειροτονίᾳ δυναμένη, καὶ ἔστι νόμιμος ἢ ἔστι κανονικὸς, καὶ ὅτι παρόντος
ἑκατέρου μέλλει ἡ ἐξέτασις γίνεσθαι, ἢ ἓξ κατηγόρου ἐπερωτηθέντος ἐπὶ τρεῖς
μῆνας πληρῶσαι τὴν κατηγορίαν, καὶ ὅτι μὴ θελήσας ὁ κατήγορος ἢ ἀποφύγων ἐκβάλλεται τῆς ἐπαρχίας ἢ οἰκείας, γινομένης ἓξ τῆς χειροτονίας πρὸ τῆς ἐξετάσεως, ὁ μὲν χειροτονηθεὶς ἐξωθεῖται, ὁ δὲ χειροτονήσας
ἐπὶ ἐνιαυτὸν κωλύεται τῆς ἁγίας λειτουργίας, καὶ πᾶσα ἡ ἐπ᾽ αὐτῷ
προσκρούσασα τῇ κατ᾽ αὐτὸν ἐκκλησίᾳ. ἡ αὐτὴ δὲ διάταξις θέλει τὸ αὐτὸ
κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῆς χειροτονίας τῶν κληρικῶν. ἡ δὲ ιζ᾽. διάτ. ἓξ αὐτοῦ

τίτ. φησὶ, ὅτι τινὲς καταγρεωῦτες ἐφ' ἑαυτῶ ποτε αἰτίας ἢ μέλλοντες χειροτονεῖσθαι γινέσθω πρότερον ἡ ἐξέτασις ἢ κατηγόρε ἐπεξιόντες. εἰ δὲ ἀποκλεισθῇ ἡ ἀναβάλληται, πισέτω τὼ ζήτησιν ἔσω τριῶν μηνῶν ὁ μέλλων χειροτονεῖν, κ' ἐὰν αὐθέντης φανῇ παρόντος ἢ ἀποκλεισθέντος ἢ κατηγόρε χειροτονείσθω. κ' ὁ κατήγορος, εἰ μὲν κληρικὸς, ἀναβάλλεται ἢ βαθμῶ, εἰ δὲ λαικὸς, σωφρονίζεται. τῆς δὲ χειροτονίας γινομένης πρὸ ἐξετάσεως, τῆς ἱερωσύνης ὁ χειροτονήσας, κ' ὁ χειροτονηθεὶς ἀναβάλλονται, λεγέ δὲ ἃ αὐτοὶ κρατεῖν κ' ἐπὶ χειροτονίᾳ κληρικῶν κ' ἐπισκόπων κ' ἡγεμένων.

σχόλιον.

Ἡ α'. διάτ. τῆ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἔστ νεαρὰ ἰουστινιάνειος ε'. ἥτις ἐκτέθη εἰς τὰ βασιλικά. Ἡ ϛ'. διάταξις τῆ αὐτῆ τίτ. τῶν νεαρῶν ἔστ νεαρὰ ἰουστινιάνειος ϟχγ'. τοῦτο δ' αὐτῆς τὸ κεφ. ἐκτέθη εἰς τὰ βασιλικά. Ἡ ιζ'. διάτ. ἔστιν νεαρὰ ἰουστινιάνειος ϟχγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. ν'. ὅπως ἔχοντι, εἰ δέ πς κατηγορίαν ποιήσῃ τινὰ κατὰ τῶ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι ἐπισκόπε, ἢ πρεσβυτέρε ἢ διακόνου, ἢ ἄλλε κληρικῆ, κ' ἡγεμένε ἐφ' ἁρπάσητε δίκαν, ἀναβαλλέσθω ἡ τοιαύτη χειροτονία, κ' γινέσθω πρότερον ἐξέτασις τῆς κατηγορίας παρόντος τῶ κατηγόρε κ' ἐπεξιόντος τοῖς παρ' αὐτῆ προσαγγελθεῖσιν. Εἰ δὲ ἀπολιμπάνοιτο, ἢ ἀναβάλλοιτο ὁ κατήγορος, κ' ὅπως ὁ τὼ χειροτονίαν μέλλων ποιεῖν ζήτησιν ἀκριβεστάτω ποιέσθω μηνῶν εἴσω τριῶν, κ' εἰ μὴ ψευδυνόγον ἕυρῃ τὸν τὼ κατηγορίαν ὑπομείναντα, εἴτε κ' τὸν θείων κανόνας, εἴτε κ' τὸν ἡμετέρους νόμους καλεύσθω ἡ χειροτονία. εἰ δ' ἀνεύθυνος φανείη εἴτε παρόντος τῶ κατηγόρε ἢ κ' ἀπόντος γινέσθω ἡ χειροτονία. Ὁ δὲ κατήγορος εἴτε παρὼν μὴ ἀποδείξῃ, εἴτε ἀποφεύγῃ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη ἀφωρισθέσθω τῶ ἰδίε βαθμῶ, εἰ δὲ λαικὸς εἴη τὸν προσήκοντα σωφρονισθὴν ὑπομενέτω. Εἰ δὲ τὸς φεὶ ἐξετάσεως τὸν κατηγορηθέντα χειροτονήσῃ, ὅτε χειροτονήσας κ' ὁ χειροτονηθεὶς τῆς ἱερωσύνης ἀναβαλλέσθω. Σημείωσαι τὼ παροῦσαν νεαρὰν δηνεκεῖ ἀφοεισμῷ καθυποβάλλουσαν τὸν συκοφαντικῇ ψυχῇ κωλύσαντα τὼ τῶ ἐπισκόπε χειροτονίαν. ὑσφ ἐστ κωλύν κ' διὰ τοῦτο κ' αἰτιᾶται. Ἐπ Σημείωσαι ὅτι ὅτε ἡ ϛ'. νεαρὰ τῶ Ἰουστιανῶ ἡ δηνεκεῖ ἀφοεισμῷ τὸν κατήγορον καθυποβάλλουσα ὅτε τὸ τῆς ρκγ'. νεαρᾶς κεφ. διορίζόμενον ἀναβάλλεσθαι τῆς ἐπαρχίας ἢ οἰκοι κεῖ τὸν κατήγορον, ἐξελθόντα εἰς τὰ βασιλικά, ἀλλὰ τὸ φιλανθρωπότερον κεφ. τῆς αὐτῆς νεαρᾶς τὸ διορίζόμενον τὸν τοιοῦτον συκοφάντην λαικὸν μὲν ὄντα σωφρονίζεσθαι, κληρικὸν δ' καθαιρεῖσθαι. Ἀλλὰ κ' τὸ ἐντὸς μηνῶν τριῶν τελεῖσθαι τὴν κ' τῶ χειροτονηθῆναι ὀφείλοντος ἐκκαιρόμενον κατηγορίαν ἢ παρόντος τῶ κατηγόρε ἢ κ' ἀπόντος ἰδικὸν ἐστ διὰ τὸ χρήσιμον τῆς χειροτονίας. νομίζω ουὖ ὅτι οἱ μεταγλώττεροι νόμοι οἱ διορίζόμενοι διὰ τριακονθημέρων ἐπιφωνημάτων μεταγλεῖσθ τὸν κατηγόρεν κ' τὰ λοιπὰ τὰ περὶ κατηγόρων νομοθετηθέντα ἃ ἔχοσι χώραν ἐπὶ τῶ παρόντος. Δήματος εἰ γὰρ δοθείη τῶτο χρόνον τὸ γίνεσθαι τὴν ἐξέτασιν ἐντὸς τριμηνιαίου καιρῶ. Ἡ μὴν τῶν ἐγγράφων ἔκθεσις ἀποδεικτικὸς γινήσεται, τῶ κατηγόρε δι' ὀλιγοημέρων μηνυμάτων ἐγγράφων μεταγλωττόμενε.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ ϟ χρόνε ἔντὸς δεῖ σὺν ἐπισκόπε χειροτονεῖσθαι συνόδε χαλκηδόνος κανὼν κέ. συνόδε ϛ'. κανὼν ιθ'.

κείμενον.

Ἡ β'. διάτ. ϟ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν, ὅτι ἐκὶ διορθώσατο δι τῆς πόλεως ἐφ' ἑξ μῆνας ψηφίσασθαι τὸν ἐπίσκοπον, πισέτω τὼ χειροτονίαν ᾧτινι ἁρμόζει, κινδύνῳ τῆς ἑαυτε ψυχῆς τῶν ἄλλων πάντων παραφυλαττομένων.

σχόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἔστ νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. τοῦτο δ' αὐτῆς τὸ κεφ. ἐκτέθη εἰς τὰ βασιλικά, ὅστ δ' εἰδὼς ὡς τῶ νομίμῳ χρώμενος ὁ ἀμώμητος ἡμῶν δεσπότης κ' οἰκουμενικὸς πατριάρχης Κύριος Μιχαὴλ ἐπεφωνήσατο τὸν μητροπολίτην ὀνείτου Ἀμασείας Κύριον Λέοντα ὀν κρίτε χάριν τ μὴ ψηφίσασθαι τὼ ὑπὸ κοσμῶ τὼ ἀμισσηνῶν χρόνε ἐνὸς ἤδη χηρεύσασαν. ἔλεγε γὰρ ὡς ἐπὶ χρονικῶς παρῆλθε καιρὸς κ' ἡ ἀμισσὸς ὀκ ἐψηφίσθη παρὰ τ μητροπολίτε, ἀλλὰ κ' τεία χειρόγραφα πρὸς αὐτὸν ὑπομνήματα δ' ἐστιν τότε, ὡς αὖ ψηφίσηται τὼ ὑπὸ κοσμῶν ὁ ὢν ἐποίησε τότε κακῶς αὐτὸς κ' τὼ περίλημψιν τοιούτε νόμου, ἵνα ψηφίσηται αὐτὼ κ' ποιήσῃ τὼ χειροτονίαν τῶ ψηφισαμένου, ὅτε κ' πῶν λεγόντων μὴ δεχθῆναι ἐς τὰ βασιλικὰ τὼ τοιαύτε τῆς νεαρᾶς διάταξιν κ' ἀρτίως ἄπρακτον εἶναι αὐτὸς ἐπεύδμε λέγων μὴ δίκαιον εἶναι κρατεῖσθαι ὀνεπηθῆναι ὀν τῶν ἐν τῶ νομοκανόνῳ γεγραμμένων τῶ ὡς θεοχάροις πλάκας παρὰ τῆ ἐκκλησίᾳ λογιζομένῳ, ἀλλ' ὕστερον μαθὼν ὀν τε τῶν βασιλικῶν χειλέων, κ' ὀν τῶν θεοκρίτων τῆς συγκλήτε βελῆς. ὅπερ κ' θεότερον ἤκουεν ἐκ τὼ τῶ παρόντος πονήματος ἐπέπνευστε συγγραφὼ καθὼς κ' ἐν τῶ θεσμικῶ παρεδηλώσαμεν. τῆς γοῦν τοιαύτης νεαρᾶς μὴ ὑπεργάσης κρατεῖ ὁ κέ. κανὼν τῆς ἐν χαλκηδόνι συνόδε. Ὁ χάριν τῆς χειροτονίας τῶ ἐπισκόπε τῶ παρόντι καιρόνι ὡριεχόμενος χρόνος διπλῶς ἑρμηνεύεται. Ὁ μὲν γὰρ κέ. κανὼν, τῆς ἐν χαλκηδόνι συνόδου διορίζεται, ὃντος τριῶν μηνῶν ἐκ τοῦ γηρεύσαι ὀκκλησίας ὀπισκόπους ἀποκηρύττεσθαι. Ὁ δὲ ιθ'. κανὼν τῆς ϛ'. συνόδε ὡρὶ τ χρόνε τῆς ἡλικίας τ ὑπισκόπε διδάσκει. ἀ ὁ παρόδασις ὀκκέντε μὲν ὀκκλησιαστικῶ καθυποβάλλει ὀπτιμίῳ, τότε δ' καθαιρέσει.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ ϟ μὴ χειροτονεῖσθ λαικὰ ὑπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ Διάκονον πρὶν ἢ πάντας σὺν ὐ τῶ οἴκῳ αὐτὸ χειραγωγὲς ὀρθοδόξως ποιῆσαι σωσθὲ Κριταχίνης. κανὼν λϛ'.

κείμενον.

Καὶ ἡ ιή'. διάτ. ϟ ε'. τίτ. ϟ α'. βιϐ. κ' ἡ ι'. ϟ ιά'. τίτ. πιωρεῖται σὺν Σαμαρείτας κ' ἕλληνας βαπτιζομένους, κ' μὴ προτέμνοντας γαμετὰς αὐτῶν κ' παῖδας σὺν ὐ τοῖς ὁίκοις αὐτῶν τῶ ἁγίῳ βαπτίσματι.

σχόλιον.

Ἡ ιή'. διάτ. τ ε'. τίτ. τ α'. βιβλίε τῆ κώδικος ἃ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ἐν ἔστ ἡ ί'. τ

ια'. πτ. β' αὐτῆ βιβλίῳ. ἐκωπάσθη τὴς ὡς β' λς'. κανόνος τῆς ὁσ Καρθαγένης συνόδου διορισαμένης μὴ κληρικὸν τινα εἰ μὴ πίστιν χρισαμένης πρώτας τὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆ, πῶς αἱ παρόσαι διατάξεις αἱ λέγουσαι τὸν ἐξ ἑλλήνων χριστέντας πίστις πιμωρεῖσθαι εἰ μὴ θεσσάρασι τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι γαμηταὶ αὐτῶν, ἢ παῖδας ἢ παῖτας τὰς ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν, ὧν ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικὰ συνδέσμοι ὦσι, ἢ ταῦτα τῷ καθόλου λύσις. αἱ μὲν διατάξεις ἃ παρελήφθησαν εἰς τὰ βασιλικὰ διὰ τὴν β' ἀγίαν ἀποστόλων παράγγελίαν τὴν διορίζομένην μὴ λύεσθαι τὴν τῶν ἀπίστων συνοίκησιν, ἐὰν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν πιστὸς γένηται, πῶς γὰρ φησὶν οἶδας ἐὰν ὁ πιστὸς μεταλάβῃ θεὸς τὴν πίστιν τὴν ἄπιστον σίζυγον αὐτῆ ..... Ὁ δὲ καινὸν ἃ θέλει συνοικεῖν ἃ μηδέποτε γεγονότα ἄπιστον, ἀλλ' ἐκδεξαμένη μὴ ἄπιστα, πολλῷ δὲ πλέον μὴ κλήρωσιν διὰ τοῦτο ἃ παραχωρεῖ αὐτὸν κληρωθῆναι. ἢ ἔτεροι δὲ κανόνες ἃ παραχωροῦσι τῷ πιστῷ σωαφθῆναι μὴ ἀπίστου. διαφορὰ οὖν ἐστιν ἀπίστου εἰς τὴν πίστιν ἐπιστρέψαντος, ἢ δὲ γένεται ὁ τοιοῦτος πιστός. ὁ μὲν γὰρ συγνώμης ἀξιοῦται μὴ ἐκβάλλων τὸν θεοσηγνεῖς αὐτῷ ἀπίστις, μεταστρέψας κ' ἀκείνους ἐλπίζόμενος εἰς τὴν ἐκδέξεσθαι πίστιν, ὁ δὲ τιμωρεῖται ὡς μὴ ἀπίστων συγκοινωνῶν, ἢ ἃ παραχωρεῖται κληρωθῆναι. ἀνάγνωθι ἢ τὸν οβ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ὅτω διαιρεῖται τὸν πιστὸν ἢ θεὸς τῷ τέλει ταῦτα διεξιόντα, ἡλίκαι γὰρ ἃ ἄπιστος αὐτὴ ἐν τῇ γαμικῇ ἢ ἡλίκαι ἡ ἄπιστος γυνὴ ἐν τῷ αὐδεί. ἀνάγνωθι ἢ ἀπὸ τῆς θεσσαλονίκης ἄπιστος λῆς β' ἁγίᾳ ἀποστόλων Πάυλε τὸ φῶς τοῦτο θεσσαφορεῖν χρεῖον λέγων, ἀδελφοί ἐάν τις ἀδελφῷ γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, ἢ τὰ ἑξῆς, καὶ ἐπὶ ἀπὸ πάντων καλῶς ἱεροσύνης ἀξιοῦσθαι βαπτισθέντα ἢ ἁγιάζοντα ἄλλοις ἢ θεῷ β' βαπτίσματος τὸν σὺν αὐτῷ οἰκοῦντας.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ τῶν ἀπὸ λαϊκῶν γινομένων ἐπισκόπων, συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ι'. συνόδου α'. ἢ β'. συγκροτηθείσης ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ιζ'.

σχόλιον.

Ἡ β': διάτ. β' α'. πτ. τῶν νεαρῶν ἔστιν ὡς αὐτῶν εἴρηται νεαρᾷ Ἰουστινιάνειος ρκγ'. ἔστω δὲ αὐτῆς τὸ κεφ. ἐν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, καὶ ἡ α'. διάτ. β' α'. πτ. τῶν νεαρῶν ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ς'. καὶ ἐδὲ αὐτὴ περὶ τῶν ἀπὸ λαϊκῶν γινομένων ἐπισκόπων διάλαμβάνουσι, χωρὶς ἀδὲ εἰς τὰ βασιλικὰ, ἔστιν ἄλλη διαδήπε Ἰουστινιανὴ νεαρὰ περὶ τούτου διαλεγομένη. θεσσάρας πίνων χρεῖαν τούτου μόνῳ τῷ ιζ'. κανόνι τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συγκεστηθείσης α'. καὶ β'. συνόδου, ἐκεῖσε δὲ πάντως εἰρήσεται ὅπως τὰ β' κανόνος διαλαμβάνονται, καὶ ἀπὸ τῶν νεαρῶν β' Ἰουστινιανῦ β' βασιλέως περιεχόντων.

κεφάλαιον ιβ'.

Πῶς ὁ εὐθυμῶν ἢ ὁ ἐν νόσῳ ἢ ὁ νεωστὶ βαπτισθεὶς καὶ ὁ ἐκ φαύλης διαγωγῆς χειροτονεῖται ἐπὶ ἐπίσκοπος, ἢ κληρικὸς, καινὼν ἀποστόλων π'. συνόδου Νικαίας κανὼν β'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ιβ'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν γ'.

κεφάλαιον ιγ'.

Πῶς ὁ χολάζων ἐπίσκοπος γίνεται εἰς χολάζεσθαι ἐπισκοπῶν, συνόδου

δὲ Ἀντιοχείας κανὼν ις'.

κεφάλαιον ιδ'.

Πότε γίνεται ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς εὐνοῦχος, ἢ ἀλλως ἐμπαθὴς τὸ σῶμα, ἀποστόλων κανὼν κά. κβ'. οζ'. οη'. συνόδου Νικαίας κανὼν ά.

κείμενον.

Οἱ πολιτικοὶ νόμοι σὺν ἑαυτοῦν ἢ ἑτέρους εὐνοχίζοντας, διαφόρως πεμωρεῖται, καὶ μὲν κεφαλικῶς, καὶ δὲ δημοσίᾳ κ' ἐξορίᾳ, καὶ δὲ παιδεία. καθόλε δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἡμῶν, ἐ συγχωρεῖ εὐνοχίζεσθαι, ἀλλὰ παρὰ βαρβάροις κ μόνοις βαρβάροις. εἰ δέ τις παρ' ἡμῖν εὐνοχισθῇ, ἐλευθερᾶται, εἴπερ ἦν ἄθλος κ' ἂν διάνοσν εὐνοχισθῇ, ὡς βιβ. δ'. ἐκκώδικος ὑτ. μβ'. διάτ. α'. β'. κ βιβλίον μή. ὑτ. ή. διάτ. γ'. δ'. ε'. ς'. ια'. κ ἐν τῇ ωθ' τῶν εὐνοχιζόντων ερμβ'. νεαρᾷ.

σχόλιον.

Ἡ α'. κ β'. διάτ. τῆ μβ'. πτ. β' δ'. βιβλίε β' κώδικος ἐτέθησαν ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ιθ'. πτ. α'. κεφ. ως'. ὁ κ ἔχει ὕτως, ἢ διάταξις κελεύσει ὥστε μηδένα ῥωμαῖον εὐνοχίζεσθαι, μηδὲ ἔξω τῆ ῥωμαϊκῆ ἐδάφους, μηδὲ ἀγορεύειν μηδένα τὸν εὐνοχιδέντα ῥωμαῖον, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐνοχίσαντα, καὶ αὐτὸν ἀγορεύσαι τα καὶ τὸν συμβολαιόγραφον τὸν συγγράψαντα αὐτῆ τὸ συμβόλαιον, καὶ τὸν τελώνιν τὸν κομισάμενον τέλος τι ἐπὶ τούτου πιμωρεῖσθαι. τὰ δὲ βάρβαρα αὐδ ἐρπεδα τὰ εὐνουχιζόμενα ἔζιθεν τῆ ῥωμαϊκῆ ἐδάφους ἐξέσω πᾶσι τοῖς ἐμπορεύσι καὶ ἀγορεύζειν καὶ πωρέσκειν. τῆ δὲ μή. βιβλίου τῆ κώδικος ὁ κ'. τίτλος κεῖται ἐν βιβλίῳ ξ'. τῶν βασιλικῶν πτ. λθ'. τὰ δὲ κεφάλαια ταῦτα παρελείφθησαν καὶ ἂν ἐτέθησαν. Ἡ δὲ ῥμά'. νεαρὰ τῆ Ἰουστινιανῦ ἐτέθη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν ξ'. τίτλον να'. κεφ. δ'. ὁ κ ἔχει ὕτως, Διοπίζομεν ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας εὐνοχίζειν τολμῶντας ἢ τολμήσαντας οἱουδήποτε πρόσωπον, εἰ μὲν ἄνδρες εἶεν οἱ τότε τολμήσαντες, ἢ κ τολμῶντες, ταὐτὸ τοῦτο παθεῖν ὁ πεποιήκασι, καὶ εἰ ἐφορισθείεν, τὰ πρόσγματα αὐτῶν τῷ δημοσίῳ προσκυρεῖσθαι, διὰ τῆ κατὰ κοιλίαν τῶν τῆς σὺν ἐνδεξότητος αἰῶνος ἀρχῶν, κ' ἀκείνους ἐν γήλῳ πέμπεσθαι, ἐφείλοντας τὸν ἄπαντα τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνον ἐκεῖ εἶναι. εἰ δὲ γυναῖκες εἶεν αἱ τοῦτο ποιῆσαι, καὶ ταύτας τιμωρεῖσθαι, καὶ τὰ πρόσγματα αὐτῶν διὰ τῆ κατὰ κοιλίαν τῶν αὐτῶν αἰῶνος ἀρχῶν τῷ δημοσίῳ προσκυρεῖσθαι, καὶ εἰς ἐξορείαν πέμπεσθαι, ἵνα ἐξ ἧς ἐνόμισαν ἢ ἐνόησαν ἀσεβείας κέρδος αὐτοῖς φέρειν ἐν αὐτῆς τιμωρίαν καὶ ἐκπίεσιν τῶν ἰδίων προσγμάτων ὑποστῶσι. τοὺς μέντοι ἐπιτρέψαντας, κ ἐπὶ τούτῳ προσωπον προσδεδωκότας, ἢ κ οἴκους, ἢ τόπον τινὰ ἐπὶ τούτῳ πεφορεμένους εἴτε παρέχοντας, εἴτε ἄνδρες εἶεν, εἴτε γυναῖκες ταῖς αὐταῖς κελεύομεν ὑποσῆναι τιμωρίαις ὡς συνίστορας γενομένους τῆς ἀδίκου ταύτης πράξεως, αὐτοὺς δὲ τοὺς εὐνοχισθέντας ἐγκλῶ μὲ ὑπὸ παλαιστέρων χρόνων. Πλὴν κελεύομεν τοὺς ἀπὸ τῆς ί. ὀπτεμβρίου μηνὸς τῆ νῦν ἐπελθόντος κύκλε εὐνοχισθέντας παρ' ὀντινοσοῦν ἐν τόπῳ τῆ ἡμετέρας πολιτείας ἐλευθέρους εἶναι, κ κ' μηδένα τρόπον ἢ οἱονδήποτε εἶδος σωμάτος εἰς δουλίαν καταλλάσσειν, μηδὲ συμβόλαιον

ἐπ' αὐτοῖς ἀγοραῖον, ἢ ἰδιόχειρον καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἢ κτ' πρίνοιαν γινόμενον ἢ γενησόμενον κρατεῖν, ἀλλὰ μηδὲ τὰς λεγομένας ἀνακρίσεις ἐπὶ τοιούτοις γίνεσθαι προσώποις ἢ γινομένας κρατεῖν. Ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τοιούτους συναλλάγμασι τὸ λοιπὸν ὑπουργοῦντας, τὰς ἀνωτέρω κελεύομεν εἰρημένας ὑποστῆναι ποινάς. Εἰ μέντοι διὰ πάθος συμβῇ δοῦλον εὐνουχισθῆναι, κἀκεῖνον κελεύομεν τῆς ἐλευθερίας τυγχάνειν. Οἱ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὄντες ἐλεύθεροι πάθει ὡς εἰκὸς τοιούτῳ περιπίπτοντες ἑαυτῶν ἔχουσιν ἐξουσίαν ἣν ἂν θέλωσι θεραπείαν ἑαυτοῖς προσάγειν. Τοὺς εὐνουχισθέντας τοίνυν ἀπὸ τοῦ μνημονευθέντος χρόνου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ παρ' οἱωδήποτε προσώπῳ ὄντας κελεύομεν ἀναζητηθῆναι, καὶ ἐλευθέρους εἶναι καὶ μηδέποτε εἰς δουλείαν τούτους καθέλκεσθαι. Εἰ μέντοι θαρρήσουσί τινες ἐξ αὐτῶν τῶν εὐνουχισθέντων, τινὰς μετὰ τὸν παρόντα ἡμῶν ἐπισχεῖν νόμον, διδόαμεν ἄδειαν καὶ τοῖς εὐνουχισθεῖσι αὐτοῖς ὡς ἅπαξ ἐλευθερίας ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν τυχοῦσι νόμου, ἐνταῦθα μὲν τῇ τε βασιλείᾳ προσιέναι, τῷ τε κατὰ καιρὸν ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ, καὶ τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἡμῶν ἄρχουσι προσαγγέλλειν. Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις τοῖς κατὰ τόπον ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς τούτων ἄρχουσιν ἐφ' ᾧ προνοίᾳ πάντως τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων, καὶ κινδύνῳ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων, εἴτε ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἴτε ἐν ἑτέρῳ οἱῳδήποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας τούτους ἐκδικεῖσθαι, καὶ φυλάττεσθαι τὴν ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν νόμου δεδομένην αὐτοῖς ἐλευθερίαν. παριδεῖν γὰρ φόνους τοσούτους γινομένους κτ' πρόφασιν τῶν τοιαῦτα τολμώντων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ οὐδαμῶς ἀνεχόμεθα. Εἰ γὰρ βάρβαροι ἀκούσαντες τῶν ἡμετέρων περὶ τούτου παραγγελμάτων ταῦτα ἐφύλαξαν πῶς ἂν ἡμεῖς συγχωρήσωμεν μετὰ τοσαύτας τῶν πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότων νομοθεσίας τοιοῦτόν τι ἁμαρτάνεσθαι, ἢ καὶ ἀνεκδίκητον τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ καταλιμπάνεσθαι.

κεφάλαιον ιε'.

Περὶ τοῦ τὸν δαιμοινιζόμενον μὴ κληροῦσθαι, ἀποστόλων κανὼν οη'.

κεφάλαιον ις'.

Περὶ τοῦ μὴ πειθαρχοῦντι τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ, βουλομένῳ χειροτονεῖν αὐτὸν εἰς μείζονα βαθμὸν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν λα'. Βασιλείου κανὼν ι'.

κεφάλαιον ιζ'.

Περὶ ἐπισκόπου, ἢ κληρικοῦ χειροτονηθέντος, καὶ μὴ δεχθέντος ὑπὸ τῆς παροικίας, ἢ μὴ καταδεξαμένου, ἢ μὴ δυναμένου ἀπελθεῖν, ἀποστόλων κανὼν λς'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιη'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ιζ'. ιη'. συνόδου ς'. κανὼν ιζ'.

κεφάλαιον ιη'.

Περὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν τελευτῶντα ἐπίσκοπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖν, τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ος'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν κγ'.

κεφάλαιον ιθ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἁπλῶς ἐν πόλει βραχείᾳ, ἢ κώμῃ γίνεσθαι ἐπίσκοπον, συνόδου Λαοδικείας κανὼν νζ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ς'.

κεφάλαιον κ'.

Περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ δύο μητροπολίτας, ἢ ἐν μιᾷ πόλει, δύο ἐπισκόπους, ἢ ἐν δυσὶ πόλεσιν ἕνα κληρικὸν, συνόδου Νικαίας κανὼν η'. συνόδου χαλκηδόνος κανὼν ι'. ιβ'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ιε'.

κείμενον.

Ὁ Ἑλενόποντος δύο ἔχει μητροπολίτας, ὡς ἡ κη'. νεαρὰ καὶ ἡ Παφλαγονία διαφόρους, ὡς ἡ κθ'. νεαρὰ καὶ ἡ Φρυγία Καπατιανὴ καὶ ἡ β'. Καππαδοκία οὔτε εἰς δύο πόλεις δύναταί τις εἶναι ἐπίσκοπος ἐξῄρηται ὁ Τομεὼς, αὐτὸς γὰρ, καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν Σκυθίας προνοεῖ, καὶ ἡ Λεοντόπολις Ἰσαυρίας ὑπὸ τὴν ἐπισκοπὴν ἐστὶν Ἰσαυροπόλεως, ὡς βιβλίον α'. τοῦ κώδικος, τίτλος γ'. διάτ. λε'. οὔτε δὲ ἡγούμενος γίνεται δύο μοναστηρίων ὡς διάτ. λθ'. τοῦ αὐτοῦ τίτλου.

σχόλιον.

Ἡ κη'. νεαρὰ κεῖται εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν ς'. τίτ. ιβ'. κεφ. α'. ἥτις ἐνταῦθα οὐκ ἐτέθη παρ' ἡμῶν διὰ τὸ μεγάλως ἀλλοιωθῆναι τὴν τῶν ἐν ταύτῃ δηλουμένων χωρῶν κατάστασιν ὑπὸ τῶν ἀθέων βαρβάρων, καὶ διὰ τοῦτο ἀπρακτῆσαι καὶ τὰ τῆς νεαρᾶς. Καὶ ἡ κθ'. νεαρὰ ἐγράφη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν ς'. τίτ. ιγ'. κεφ. α'. ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἐτέθη διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Ἡ λε'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἔστι κεφ. γ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτω λέγον, τὸν ἀφαιρούμενον πόλεως οἱασδήποτέ τινος πάλαι οὔσης, ἢ νῦν πολισθείσης τὸ τῆς ἰδικῆς ἐπισκοπῆς δίκαιον ἢ ἕτερον προνόμιον κἂν ἀπὸ βασιλικῆς ἐπιτροπῆς, ἀτιμοῖ καὶ δημεύει ἡ διάταξις, ἀκυροῦσα καὶ τὴν ἐγχείρησιν, ὑπεξαιρεῖ δὲ τὰς ἐν Σκυθίᾳ ἐπαρχίας καὶ Λεοντόπολιν τῆς Ἰσαυρίας. Ἡ δὲ λθ'. διάταξις τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. Σημείωσαι τῷ ἐνταῦθα καταστρωθέντι νόμῳ ἤγουν τῷ γ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου μὴ προσχῆς. ἀνῃρέθη γὰρ ὑπὸ τοῦ ιζ'. κανόνος τῆς ἐν χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τοῦ λη'. κανόνος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου. Καὶ ἀνάγνωθι τὸν τοιοῦτον λη'. κανόνα καὶ τὴν ἑρμήνειαν αὐτοῦ, κατεστρώθησαν γὰρ ἐν αὐτῇ σημείῳ μετὰ βασιλικὰ ῥήματα διαλαμβάνοντα πῶς τοῖς βασιλεῦσι ἐφεῖται ἐκκλησιαστικὰ μετασκευάζειν δίκαια καὶ προνόμια. Σημείωσαι. Ἡ λθ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἡ διοριζομένη μὴ γίνεσθαί τινα δύο μοναστηρίων, μὴ ὀφείλουσα ἐνεργεῖν διὰ τὸ μὴ τεθῆναι εἰς τὰ βασιλικὰ, ἐνεργεῖ ἀκολούθως τῷ ιε'. κανόνι τῆς ζ'. συνόδου τῷ διοριζομένῳ μὴ γίνεσθαί τινα κληρικὸν εἰς δύο ἐκκλησίας μιᾶς πόλεως. Εἰ γὰρ οὐκ ἐφεῖται κληροῦσθαι τινὰ εἰς δύο ἐκκλησίας, πολλῷ πλέον οὐδὲ ἡγούμενος δύο μοναστηρίων προστήσεται, ὥσπερ οὐδὲ κεφαλὴ μιὰ δύο σωμάτων. Τὸ δὲ προίστασθαι τὸν παντοκρατορηνὸν ἡγούμενον πολλῶν μοναστηρίων οὐκ ἐναντιοῦται τῷ κανόνι τὸ γὰρ πολλὰ μοναστήρια ὡς ἓν λογίζονται, διὰ τὸ κατ' ἐπίδοσιν περιελθεῖν εἰς τὴν παντοκράτορα.

κεφάλαιον κα'.

Περὶ τῶν χειροτονούντων ἐν ταῖς μὴ οὔσαις ὑπ' αὐτοῦ πόλεσιν ἢ παρχίαις, ἀποστόλων κανὼν λε'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ιγ'. κβ'. συνόδου Ἐφέσου κανὼν η'.

κεφάλαιον κβ'.

Περὶ τῶν διὰ προστασίας ἀρχόντων γινομένων ἐγκρατῶν ἐκκλησιῶν, ἀποστόλων κανὼν λ'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν γ'. ἀνάγνωθι τὸ α'. κεφάλαιον τοῦ η'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παραγεγραμμένα.

κεφάλαιον κγ'.

Περὶ τῶν διὰ γάμον ἢ παλλακισμὸν μὴ χειροτονουμένων ἐπισκόπων, ἀποστόλων κανὼν ιβ'. ιη'. ιθ'. συνόδου ς'. κανὼν γ'. ιβ'. Βασιλείου κανὼν ιβ'.

κείμενον.

Τίτλος α'. τῶν νεαρῶν, διάταξις α'. β'. ιζ'. ἐν αἷς εἴρηται ὅτι ὁ χειροτονούμενος ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος ὀφείλει εἶναι παρθένος, ἢ ἐκ παρθενίας μονογαμήσας παρθένον.

σχόλιον.

Η α'. β'. καὶ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐτέθησαν εἰς νεαρὰς ἰουστινιανείους ς'. ρκγ'. καὶ ρλζ'. πλὴν τὰ τῆς ς'. νεαρᾶς οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά. τὰ δὲ τῆς ρκγ'. νεαρᾶς ἐτέθησαν ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. κζ'. οὕτω λέγοντι, κληρικοὺς δὲ οὐκ ἄλλως χειροτονεῖσθαι συγχωροῦμεν εἰ μὴ γράμματα ἴσασι, καὶ ὀρθὴν πίστιν καὶ βίον σεμνὸν ἔχουσι, καὶ οὐδὲ παλλακὴν, οὐ φυσικὸν ἔχον ἢ ἔχουσι παῖδα, ἀλλὰ ἢ σωφρόνως βιοῦντας, ἢ γαμετὴν νόμιμον, καὶ αὐτὴν μίαν, καὶ πρώτην ἐσχηκότας, ἢ ἔχοντας καὶ μηδὲ χήραν μηδὲ διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς, μηδὲ ἄλλως τοῖς νόμοις, ἢ τοῖς θείοις κανόσιν ἀπηγορευμένην. τὰ δὲ τῆς ρλζ'. νεαρᾶς ἐτέθησαν ἐν κεφ. ζ'. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. οὕτως ἔχοντος, θεσπίζομεν ὁσάκις χρεία γίνηται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι συνιέναι τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως ἧς μέλλει ἐπίσκοπον χειροτονεῖσθαι, καὶ προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων ἐπὶ τρισὶ προσώποις, ψήφισμα ποιεῖν καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὀμνῦναι κατὰ τῶν θείων λογίων καὶ ἐγγράφειν ἐν αὐτοῖς ὅτι τε οὐ διὰ δόσιν, οὔτε διὰ ὑπόσχεσιν, οὔτε διὰ φιλίαν, ἢ χάριν, ἢ ἄλλην οἱανδήτινα προσπάθειαν, ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς, καὶ καθολικῆς πίστεως, καὶ σεμνοῦ βίου, καὶ ὑπὲρ τὸ λ'. ἔτος εἶναι τούτους ἐπελέξαντο, καὶ ὅτι οὐδὲ γαμετὴν ἔχειν, ἢ παλλακὴν, ἢ παῖδας φυσικοὺς αὐτοὺς γιγνώσκουσιν ἐσχηκέναι ἢ ἔχειν, ἀλλ' εἰ καὶ πρότερόν τις ἐξ αὐτῶν γαμετὴν εἶχε, καὶ αὐτὴν μίαν καὶ οὐδὲ χήραν, οὐδὲ ἀνδρὸς ἀποζευχθεῖσαν, οὐδὲ τοῖς νόμοις, οὐδὲ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ἀπηγορευμένην, ἀλλ' οὐδὲ πολιτευόμενον ἢ ταξεώτην τινὰ τῶν ψηφιζομένων εἶναι γινώσκουσι. πλὴν εἰ μὴ ἐν μοναστηρίῳ οὐχ ἧττον δεκάπεντε ἐτῶν, μοναχικὸν ὁ πολιτευόμενος ἢ ὁ ταξεώτης βίον ἀδιαβλήτως ἐξετέλεσε, δηλαδὴ τῆς ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένης παρατηρήσεως. καὶ ἐπὶ τούτων τῶν προσώπων ἐν τοῖς γινομένοις περὶ αὐτῶν ψηφίσμασι φυλαττομένης ἵνα ἐκ τῶν οὕτω ψηφιζομένων τριῶν προσώπων ὁ βελτίων χειροτονηθῇ τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος. Σημείωσαι εἰ καὶ ἀπὸ τῆς παρούσης ρλζ'. ἰουστινιανείου νεαρᾶς ἤτοι τοῦ ζ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν κωλύεται τὸ ψηφίζεσθαί τινα εἰς ἐπισκοπὴν ἔχοντα γαμετὴν νόμιμον, ἀλλὰ σὺ μὴ προσχῇς ταύτῃ, πρόσχες δὲ μᾶλλον τῷ μη'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ὃν καὶ ἀνάγνωσθι καὶ λέγε καὶ ἀπὸ τούτου προτιμᾶσθαι τῶν νόμων τοὺς κανόνας. ἀνάγνωθι

γνωθι δὲ καὶ τὰ γραφέντα παρ' ἡμῶν εἰς τὸν διαληφθέντα κανόνα. Σημείωσαι. ἐρωτήσει δὲ τις ὡς τῆς παρούσης ἰουστινιανείου νεαρᾶς δεχθείσης εἰς τὰ βασιλικὰ τῆς διοριζομένης, μὴ ἄλλως χειροτονεῖσθαί τινα ἐπίσκοπον εἰ μὴ ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψήφισμα γένοιτο παρά τε τῶν κληρικῶν καὶ τῶν πρώτων τῆς πόλεως, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐπομόσεται κατὰ τῶν θείων εὐαγγελίων περὶ αὐτοῦ ὅσα τῇ νεαρᾷ περιέχονται, πῶς οὐδέν τι ἐκ τούτων σήμερον ἐνεργεῖ ἀπὸ τοῦ δ'. κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, τοῦ ιθ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ τοῦ ιη'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ διοριζομένων τὰς ψήφους τῶν ἀρχιερέων, καὶ τὰς χειροτονίας παρὰ ἐπισκόπων ἐπὶ τῷ κρίματι τούτων γίνεσθαι, ἠπράκτησε τὸ, προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων γίνεσθαι τὰς ψήφους τῶν ἐπισκόπων παρὰ τῶν κληρικῶν, καὶ τῶν πολιτῶν. διὰ γὰρ τοῦτο ὡς ἔοικεν οὐκ ἐνεργεῖ καὶ ὁ ἐν τῷ ζ'. βιβλίῳ κείμενος νόμος, καὶ διοριζόμενος δικάζειν τοὺς δικαστὰς προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων. Τὸ δὲ ἐπὶ τρισὶ προσώποις γίνεσθαι τὰς ψήφους παρὰ τῶν ἐπισκόπων τὴν σήμερον ὡς νομίζω ἀπὸ τῆς παρούσης νεαρᾶς ἠναγκασμένον ἐστι.

κεφάλαιον κδ'.

Περὶ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων ἢ λαμβανόντων ὀφφίκια, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν β'. ἀποστόλων κανὼν κθ'. συνόδου ς'. κανὼν κβ'. κγ'. Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου πρὸς Ἀδριανὸν πάπαν Ῥώμης ἐπιστολὴ. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν δ'. ε'. ιθ'. Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ἐπισκόπους ἐπιστολῆς, Γενναδίου καὶ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδου ἐκ τῆς ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ὁσιωτάτους μητροπολίτας ἐπιστολῆς.

κείμενον.

Βιβλίον α'. τίτ. γ'. διάταξις λ'. μα'. καὶ τίτ. α'. τῶν νεαρῶν διάταξις α'. β'. ια'. ἐν αἷς εἴρηται καὶ περὶ τῶν διδομένων ἐμφανιστικῶν παρὰ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ ὅτι ἐν Βυζαντίῳ μόνοι οἱ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας οὐ μὲν οἱ τῶν ἄλλων κληρικοὶ τοῖς αὐτῶν συγκληρικοῖς ταῦτα διδόασιν. οἱ δὲ παραχόντες οὐ διδόασιν πλέον ἑνὸς ἐνιαυτοῦ διάρια. οὔτε δὲ φρόντισμα οἱονδήποτε ἢ διοίκησιν ἐκκλησιαστικήν τις δύναται λαβεῖν ἐπὶ δόσει ἢ ἐπὶ τῶν πτωχείων γίνεσθαι, ἢ ξενῶνος, ἢ εὐαγοῦς οἴκου προστῆναι. πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τούτῳ διδόμενα ἢ ὑπισχνούμενα, ἢ ἐκκλησία, ἢ ὁ εὐαγὴς οἶκος ἐκδικεῖ. ἐξουσίαν δὲ ἔχουσιν οἱ ἐπίσκοποι, καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας, καὶ μετὰ ταῦτα ταῖς ἐκκλησίαις προσφέρειν.

σχόλιον.

Η λ'. καὶ μα'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἠπράκτησαν. ἡ μέντοι α'. β'. καὶ ια'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν εἰσιν νεαραὶ ἰουστινιανείου ς'. ρκγ'. καὶ νς'. καὶ τῆς μὲν ς'. τὸ παρὸν κεφ. οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ὡσαύτως οὐδὲ ἡ νς'. νεαρὰ διδάσκουσα περὶ τῶν ἐν τῷ Βυζαντίῳ διδομένων ἐμφανιστικῶν παρὰ τῶν ἐν τούτῳ γινομένων κληρικῶν. Η δὲ ρκγ'. νεαρὰ ἐτέθη ὡς πολλάκις εἴρηται ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. θ'. καὶ ἐφ' ἑξῆς, ὅπερ θ'. κεφ. κατεστρώθη ἔξωθεν τοῦ ε'. κεφ. τοῦ παρόντος τίτ. ὃ καὶ ἀνάγνωθι διδάσκον περὶ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων. Περὶ

δὲ τῶν διδομένων διαρίων ζήτει τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. κεφ. λέ. καὶ λϛ'. οὕτως ἔχον, ἀλλ' οὐδὲ κληρικὸν οἱουδήποτε βαθμοῦ διδόναι τι ἐκείνῳ ὑφ' οὗ χειροτονεῖται, ἢ ἄλλῳ οἱῳδήτινι προσώπῳ οὐ συγχωροῦμεν, μόνας δὲ παρέχειν αὐτὸν τὰς σαυηθείας τοῖς τῷ χειροτονοῦντι ὑπηρετουμένοις, καὶ ἐξ ἔθους κομιζομένοις ὁνὸς ἐνιαυτοῦ διάρια μὴ ὑπερβαινούσας. ἐν δὲ τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ κατατάττεται τὴν θείαν πληροῦν λειτουργίαν, καὶ μηδὲν παντελῶς τοῖς ἰδίοις συγκληρικοῖς διδόναι ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐμφανείας, μηδὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν ἰδίων παραμυθιῶν, ἢ τῶν ἄλλων μεριτικῶν αὐτὸν ἀποστερεῖσθαι, ἀλλὰ μηδὲ ξενοδόχον ἢ πτωχοτρόφον, ἢ νοσοκόμον, ἢ ἄλλου εὐαγοῦς οἱουδήποτε οἴκου διοικητὴν, ἢ οἱονδήποτε ἐκκλησιαστικὸν φρόντισμα χειρίζοντα διδόναι τι ἐκείνῳ ὑφ' οὗ προβάλλεται, ἢ ἄλλῳ οἱῳδήποτε προσώπῳ ὑπὲρ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ διοικήσεως, ὃ δὲ παρὰ ταῦτα ἄπερ διετυπώσαμεν ἢ διδοὺς ἢ λαμβάνων ἢ μεσίτης γενόμενος τῆς ἱερωσύνης ἤτοι τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἱασδήποτε διοικήσεως, γυμνωθήσεται τῶν διδομένων, ἐκδικουμένων τῷ εὐαγεῖ τόπῳ οὗ τινος τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τὴν χειροτονίαν ἢ φρόντισμα ἢ διοίκησιν ἔλαβεν. εἰ δὲ κοσμικὸς εἴη ὁ λαμβάνων, ἢ μεσίτης γινόμενος, τὸ δοθὲν διπλοῦν ἀπαιτηθήσεται, καὶ τῷ εὐαγεῖ τόπῳ ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τὴν διοίκησιν ἢ τὴν χειροτονίαν ἢ τὴν φροντίδα ἔλαβε παρεχέσθω. εἰ δέ τις κληρικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ, ἢ διοικητὴς οἱουδήποτε εὐαγοῦς οἴκου, ἢ πρὸ τῆς χειροτονίας, ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἱασδήποτε διοικήσεως ἢ φροντίδος μετὰ ταῦτα βουληθῇ τι τῶν ἰδίων πραγμάτων προσαγαγεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ᾗ χειροτονεῖται, ἢ τῷ τόπῳ οὗ τινος τὴν διοίκησιν, ἢ τὴν φροντίδα ἀναδέχεται, οὐ μόνον οὐ κωλύομεν τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον προτρέπομεν αὐτοὺς τὰ τοιαῦτα ὑπὲρ σωτηρίας τῆς ἰδίας ψυχῆς ποιεῖν. ἡμεῖς γὰρ ἐκεῖνα μόνα δίδοσθαι κωλύομεν ἅτινα ἰδικοῖς τισὶ προσώποις παρέχονται, οὐ μὴν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, καὶ τοῖς ἄλλοις εὐάγεσιν οἴκοις προσφερόμενα. ἀνάγνωθι καὶ τὸ τέλος τοῦ θ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου εἰς κεφ. ε'. τοῦ παρόντος τίτ. διὰ τὸ ἐκεῖ καταστρωθῆναι τὸν παρόντα νόμον. σημείωσαι. Ἡ μὲν παροῦσα νεαρὰ καθαιρέσει καθυποβάλλει τοὺς κανονικοὺς χειροτονουμένους, ἢ ἕτερόν τι φρόντισμα ἐκκλησιαστικὸν ἐπὶ χρήμασι λαμβάνοντας, καὶ τοὺς μεσάσαντας ἐπὶ τούτοις λαικοὺς, τῇ εἰς τὸ διπλάσιον ἀπαιτήσει τοῦ δοθέντος αὐτοῖς ἐνοχοποιεῖ. ὁ δὲ β'. κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἀναθέματι καθυποβάλλει τοὺς τὰ τοιαῦτα μεσάζοντας λαικοὺς. Τὸ μέντοι τι μωρεῖσθαι τοὺς λαικοὺς ἐπὶ χρήμασιν ἀναδεχομένους διοικήσεις εὐαγῶν οἴκων ἀπὸ τῆς παρούσης νεαρᾶς ἀναφαίνεται. ποῖος οὖν ἐστιν ὁ ἀναδεχόμενος λαικὸς διοίκησιν εὐαγοῦς οἴκου, ἢ δουλείαν ἐκκλησιαστικὴν, ἢ κληρικὸς γινόμενος, ἢ ἐν κελλιωτικῇ μονῇ καταταττόμενος ἀδοτὶ, ἀγνοῶ. καὶ διὰ τοῦτο γονυπετῶ πρὸς θεὸν πάντας ἡμᾶς ἐκ τῆς τοιαύτης ῥυσθῆναι ἀπειλῆς, ἐὰν γὰρ ἀνομίας παρατηρήσῃ κύριος, τίς ὑποστήσεται.

κεφάλαιον κέ.

Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι ἀναχειροτονήσεις ἀποστόλων κανὼν ξή. συνόδου Καρθαγένης κανὼν μή.

κεφάλαιον κϛ'.

Περὶ τοῦ μὴ μετιέναι ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, συνόδου Νικαίας κανὼν ιέ. ιϛ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν κά. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν έ. ιβ'. κ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν α'. β'. ιέ. συνόδου Καρθαγένης κανὼν νδ'. ϛ'. συνόδου ϛ'. κανὼν ιζ'. ιη'. καὶ κ'.

κείμενον.

Ἡ θ'. καὶ ι'. διάταξις τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν λέγει πῶς εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως οἱ τῶν ἄλλων αὐτῆς ἐκκλησίας κληρικοὶ μετατίθενται.

σχόλιον.

Ἡ θ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος γ'. καὶ ἐτέθη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. β'. κεφ. α'. ἥτις μετὰ τὸ ἀπαριθμῆται τοὺς ὀφείλοντας εἶναι κληρικοὺς εἴς τε τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ εἰς θείους ἑτέρους ναοὺς, καὶ κωλῦσαι τὴν ἐξ ἑτέρας ἐκκλησίας εἰς ἑτέραν μετάβασιν τῶν κληρικῶν, φησὶ καὶ ταῦτα ῥητῶς, εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων κωλύομεν ἐξ ἑτέρου μοναστηρίου πρὸς ἕτερον μεταβαίνειν, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ τοῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς τοῦτο ἐφήσομεν κέρδους τε καὶ ἐμπορίας ἀπόδειξιν ἔχειν τὴν τοιαύτην ἐπιθυμίαν ἡγούμενοι. εἰ δὲ καὶ πότε τοιαύτην μετάστασιν ἡ σὴ μακαριότης ἢ ἡ κατὰ καιρὸν βασιλεία γενέσθαι συνίδῃ μὴ ἄλλως τοῦτο πρατέσθαι, πρὶν ἂν εἰς τὸν εἰρημένον ἡμῖν ἀριθμὸν πρίσταιη, ὥστε τὴν μετάστασιν εἰς τὴν τοῦ λείποντος τάξιν γίνεσθαι. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τὴν ἀριθμόν τινα παντελῶς ἐμβαίνοντα, τοῦτο γὰρ ἐξ οὐδεμίας μηχανῆς, οὐδὲ ἔκ τινος τρόπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν. ἡ δὲ ι'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ιϛ'. καὶ ἐτέθη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν. τίτ. γ'. κεφ. α'. ὁ καὶ ἀνάγνωθι διδάσκον τὰ αὐτὰ χρεδὸν καὶ τὸ τοὺς λείποντας κληρικοὺς, ἀπὸ τῶν πρισσῶν δουλευτῶν γίνεσθαι. Σημείωσαι ὅτι ἀπὸ τῆς παρούσης νεαρᾶς ἐνεδόθη τῷ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχῃ καὶ μόνῳ ἑτέρας ἐνορίας καὶ δίχα γνώμης του ἐπισκόπου αὐτῶν. ἔχει δὲ τοῦτο προνόμιον καὶ ὁ Καρθαγένης ἐπίσκοπος καὶ ζήτει ἀπὸ ἑτέρων ἐκκλησιῶν δέχεσθαι κληρικοὺς, καὶ τῷ ἰδίῳ κλήρῳ ἐγκαταλέγειν, ἢ καὶ ἐπισκόπους ποιεῖν. τοῦτο δὲ ἐνεδόθη καὶ τῷ ἐπισκόπῳ Καρχηδόνος. ἀνάγνωθι καὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα νέ. καὶ τῆς οἰκουμενικῆς ζ'. συνόδου κανόνα ι'. καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς γραφέντα, τότε δὲ λέγεσθαι δύνασθαι τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν Καρχηδόνος ἀπὸ ἑτέρων ἐνοριῶν κληρικοὺς σφετερίζεσθαι παρὰ γνώμην τῶν χειροτονησάντων αὐτοὺς ὅτε ἐν ἐνδείᾳ εἰσὶ κληρικοῦ. ὅπερ τέως εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλεως χώραν οὐκ ἔχει διὰ τὸ πλῆθος τοῦ κλήρου αὐτοῦ, καὶ τὸ πάντως ἐπὶ πᾶσιν ἀνενδεές καὶ ὅταν δὲ ἀνάγκη συνωθῇ τούτου ἀλλότριον λαβεῖν κληρικὸν ἄλλως οὐ δυνήσονται τοῦτο ποιῆσαι εἰ μὴ ἐλλιπής ἐστιν ἀριθμὸς τῶν κληρικῶν αὐτῶν. ὅπως δὲ σήμερον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κληρικῶν ἡ ἀθέτησις, ἀκινδύνως γίνεται, ἀγνοῶ.

κεφάλαιον κζ'.

Περὶ ὑποκειμένου ἁμαρτήματι καὶ χειροτονηθέντος, συνόδου Νικαίας κανὼν θ'. ι'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν θ'. ι'. Βασιλείου κανὼν κζ'. Θεοφίλου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κανὼν δ'. έ. η'.

κεφάλαιον κη'.

Περὶ τῆς ἡλικίας τῶν χειροτονουμένων ἀρρένων καὶ θηλειῶν συνόδου Καρ-

θαγένης κανὼν ις'. συνόδου ς'. κανὼν ια'. ιε'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ια'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιε'.

κείμενον.

Η' θ'. διάταξις τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βι. τοῦ κώδικος οὐ συγχωρεῖ γίνεσθαι διακόνισσαν τὴν μὴ ὑπερβάλλουσαν τὸν ξ'. ἐνιαυτόν. ἡ δὲ α'. διάταξις τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ν'. ἐτῶν αὐτὴν εἶναι θέλει, ὡς εἴγε διά τινα αἰτίαν ἀναγκαίαν ἐλάττων οὖσα ταύτης τῆς ἡλικίας ἐχειροτονήθη, βούλεται μοναστηρίῳ ἐνβληθῆναι, ἐν ᾧ ἀνδρῶν ἐπιμιξία οὐκ ἔστιν, οὔτε αὐτεξούσιος δίαιτα. ἡ μέντοι β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. οὐ θέλει διακόνισσαν ἐκκλησίας γίνεσθαι τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν ἥττονα. ἡ αὐτὴ δὲ διάταξις φησὶ τὸν χειροτονούμενον πρεσβύτερον μὴ ὀφείλειν εἶναι ἥττονα τῶν λ'. ἐτῶν, καὶ κε'. τὸν διάκονον, τὸν δὲ ἀναγνώστην κ'. καὶ τὸν ἐπίσκοπον λε'. ἡ δὲ ιζ'. διάταξις τοῦ αὐτοῦ τίτ. θέλει αὐτὸν ὑπερβεβηκέναι τὰ λ'. ἔτη.

σχόλιον.

Η' θ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβ. τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά, οὐδὲ ἡ α'. διάταξις τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν. ς'. οὖσα νεαρὰ ἰουστινιάνειος, ὡς διείληπται. Η' β'. διάταξις τοῦ α'. τίτλου τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κεῖται δὲ ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. κθ'. ἔχοντι οὕτως, διακόνισσαν δὲ ἐν ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ μὴ χειροτονεῖσθαι, ἥτις ἐλάττων ἐστὶν ἐνιαυτῶν μ'. ἢ εἰς δεύτερον ἦλθε γάμον. ὡσαύτως φησὶ τοῦ αὐτοῦ τίτ. κεφ. κη'. μέρος ὂν τῆς αὐτῆς νεαρᾶς ταῦτα, πρεσβύτερον δὲ ἐλάττονα τῶν λ'. ἐνιαυτῶν γενέσθαι, οὐκ ἐπιτρέπομεν, ἀλλ' οὐδὲ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον ἥττονα τῶν κε'. ἐνιαυτῶν. οὔτε ἀναγνώστην ἐλάττονα τῶν ιη'. ἐνιαυτῶν πλὴν γίνωσκε ὅτι ἡ μὲν νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἰς πλάτος εὐρισκομένη, λέγει γίνεσθαι ἀναγνώστην τὸν ὄντα χρόνων η'. καὶ ἐπίσκοπον τὸν ὄντα χρόνων λε'. καθὼς τοῦτο φησὶ καὶ τὸ παρὸν βιβλίον. ἐν δὲ τῇ ἀνακαθάρσει ὁ μὲν χρόνος τοῦ ἐπισκόπου, παρελείφθη τελείως, ὁ δὲ χρόνος τοῦ ἀναγνώστου ἐπλεόνασεν ἀντὶ γὰρ η'. χρόνων, ιη'. χρόνων εἶναι φησὶ τὸν ἀναγνώστην. ὀφείλεις οὖν προσέχειν πλέον τοῖς γεγραμμένοις ἐν τοῖς βασιλικοῖς παρὰ τοῖς περιεχομένοις ἐν τοῖς βιβλίοις τοῖς ἐνεργοῦσι πρὸ τῆς ἀνακαθάρσεως καὶ σχολάσασιν. ἡ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλζ'. ἥτις ἐτέθη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. η'. ὅπερ κεφάλαιον κατεστρώθη ἐν τῷ κγ'. κεφ. τοῦ παρόντος τίτ. ἔχον κατὰ τὰς ἀρχὰς οὕτως, θεσπίζομεν ὁσάκις χρεία γένηται χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον, ταῦτα ῥητῶς ἐν μέρει. ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς καὶ καθολικῆς πίστεως, καὶ σεμνοῦ βίου καὶ ὑπὲρ τὸ λ'. ἔτος εἶναι τούτοις ἐπελέξαντο. ἀναιρεῖ γοῦν ἡ τοιαύτη νεαρὰ ὅσον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ἐπισκόπου τὴν ρκγ'. νεαράν.

ἕτερον σχόλιον.

Σημείωσαι ὅτι ἀπὸ τοῦ παρόντος κη'. κεφ. καὶ τῶν ἐν αὐτῷ γραφέντων, ἔμαθες τοὺς χρόνους τῶν ὀφειλόντων χειροτονεῖσθαι ὅτι δὲ χάριν τῶν λαμβανόντων ὀφφίκια ἢ ἀξιώματα ἀτελῶν κατέστρωται εἰς τὸ δημοσίακον σέκρετον πρόσταγμα τοῦ ἀοιδίμου βασι-

λέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κωμνηνοῦ. γίνωσκε καὶ τοῦτο ἔχον κατὰ ῥῆμα, πολλοὶ προσαγγείλαντες ὠφέλειαν τοῦ δημοσίου τινὰ ἢ αὐτούμενοι κατὰ φιλοτιμίαν λαβεῖν, ἢ ἀνταλλάξαι, ἢ πωλῆσαι ἀξίωμα οἱονδήποτε ἢ ὀφφίκιον, μεταβιβάζουσι ταῦτα εἰς παῖδας μικροὺς. ἵνα οὖν μὴ τοῦτο γένηται μηδὲ δοκῶσι φενακίζειν ἢ ἀπατᾶν οἱ τοιοῦτοι διορίζεται ἡ βασιλεία μου ἵνα ὅστις λάβῃ ἀξίωμα ἢ ὀφφίκιον ἔντε διὰ προσαγγελίαν, εἴτε δι' εὔνοιαν τινὰ, εἴτε κατὰ ἐναλλαγὴν, εἴτε κατὰ δωρεὰν καὶ φιλοτιμίαν τῆς βασιλείας μου, ἢ ψυχικὸν αὐτῆς μὴ δέχεσθαι πρόσωπον τὸ τιμώμενον ἔλαττον τῶν η'. χρόνων. ἀλλὰ πάντες οἱ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας ἢ ἀξίωμα ἢ ὀφφίκιον λαμβάνοντες, ἔστωσαν μείζους τῶν κ'. χρόνων. ὅτε δὲ ἡ βασίλεια μου, οὐ διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἀλλὰ ἀμέσως τιμήσῃ τινὰ ἢ δωρήσεται ὀφφίκιον τινὶ, κἂν ἐλάττων ᾖ τῶν κ'. χρόνων ὁ τιμώμενος, καταστρωννυέσθω οὕτως ἀναμφιβόλως. καταστρωθήτω οὖν τὸ παρὸν πιττάκιον ἐν τοῖς τῶν ὑφ' ἡμᾶς δεκρέτων χαρτίοις, εἰς δήλωσιν τῆς προστάξεως καὶ οἰκονομίας τῆς βασιλείας μου, ὡς ἂν οὕτως ἐνεργεῖται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν. ὀφείλει δὲ προκεῖσθαι εἰς τὸ πιττάκιον τοῦ ἀμέσως τιμωμένου, τὸ καταστρωθήτω, μὴ κωλυόμενον ἀπὸ τῆς γεγονυίας προστάξεως παρὰ τῆς βασιλείας μου περὶ τῶν τιμωμένων ἐλαττόνων τῶν κ'. ἐτῶν. καὶ ἔστω γνώρισμα τοῦτο τῶν ἀμέσως ὡς εἴρηται τιμωμένων ὡς ἐν εἰδήσει τούτου γινομένης τῆς βασιλείας μου τὸ μηνὶ ἰανουαρίῳ ἡμέρᾳ ιε'. διὰ τοῦ βασιλέως. τὰ μὲν ἄλλα τῶν καταστρωθέντων ἐνταῦθα νόμων χάριν τῶν ἐπισκόπων τῶν ἱερέων τῶν διακόνων καὶ τῶν ὑποδιακόνων περὶ τῶν χρόνων τῆς ἡλικίας αὐτῶν, κρατοῦσι καὶ ἐνεργοῦσιν. ὅτι καὶ τοῖς κανόσι ταῦτα ἔδοξαν. τὸ δὲ περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ χρόνου τῶν ἀναγνωστῶν ὅπως οὐκ ἐνεργεῖ, ἀγνοῶ, τοῦ γὰρ νόμου λέγοντος ιη'. χρόνων ὀφείλειν εἶναι τὸν ἀναγνώστην, σήμερον σφραγίζονται ἀναγνῶσται κληρικοὶ ἑξαετεῖς, ἐστὶ δ' ὅτε καὶ τριετεῖς. ἀνάγνωθι οὖν τὸν ιδ'. καὶ ιε'. κανόνα τῆς ς'. συνόδου καθαιρέσει καθυποβάλλοντα τοὺς χειροτονοῦντας διακόνους καὶ ὑποδιακόνους πρὸ συμπληρώσεως τοῦ κε'. χρόνου αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ τοὺς ἱερεῖς πρὸ τοῦ λ'. χρόνου. οἱ δὲ λέγοντες μὴ βλάπτεσθαι τοὺς σφραγιζομένους ἀναγνώστας πρὸ συμπληρώσεως τοῦ ιη'. χρόνου τῆς ἡλικίας αὐτῶν διὰ τὸ μὴ μεμνῆσθαι καὶ τούτων τοὺς κανόνας κακῶς λέγουσιν. ἔνθα μὲν γὰρ οὐδέν τι οἱ κανόνες διορίζονται, ὀφείλομεν τοῖς νόμοις ἀκολουθεῖν, ἢ ἐκ τῶν ὁμοίων τέμνειν τὰ ὅμοια.

κεφάλαιον κθ'.

Περὶ ποιήσεως χωρεπισκόπων, καὶ πότε, καὶ πῶς προσφέρουσιν ἢ μεταδιδόασι, καὶ τίνας χειροτονοῦσιν ἢ οὐ, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιγ'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ιγ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ι'. Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς χωρεπισκόπους ἐπιστολῆς.

κεφάλαιον λ'.

Περὶ τοῦ ζ'. καὶ μόνους εἶναι διακόνους, κἂν ἡ πόλις μεγάλη ᾖ συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ιδ'. συνόδου ς'. κανὼν ιβ'.

κείμενον.

Η' α'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν φησὶν ὅτι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ λειτουργούντων ἡ ποσότης προσόδων καὶ κρατήσασα συνηθεία. ἡ δὲ θ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. προστάττει ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως εἶναι.

ξ. πρεσβυτέρους, ᾱφκόνους ρ. ϗ κ. ᾱφκονίσσους, ὑποδιακόνους ϛ. ἀναγνώστας ρί. ψάλτας κέ. θυρωροὺς ρ. ϗ ϛ΄. ϛ αὐτοῦ ὑπτ. ᾱφάτ. βάλεται ἐν τῇ ἄλλας ἐκκλησίας φυλάτεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς ὁρισθὲν ἑαυτῷ τόν. ἀπὸ τῆς ἄλλας ἐκκλησίας φυλάτεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς ὁρισθὲν ἑαυτῷ τόπῳ δεσπότῃ Ἡρακλείᾳ ὡρίσθησαν ἐν τῇ αὐτῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, πρεσβύτεροι π΄. ᾱφκόνοι σν΄. ᾱφκονίσσαι μ΄. ὑποδιάκονοι ο΄. ἀναγνῶσται ρξ΄. ψάλται κε. θυρωροὶ ᾱε΄.

σχόλιον.

Ἡ ά΄. διάτ. ϖ ά΄. πτ. τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ϛ΄. τοῦτο ᾗ τὸ κεφ. αὐτῆς ὅτι ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ϖ αὐτῷ ᾗ πτ. ᾱ. θ΄. διάτ. ἐστὶ νεαρὰ ἰουστινιάνειος γ΄. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ΄. πτ. β΄. κεφ. ά΄. Σέμαπ ϖρωτελευτάῳ ἔτους ἔγρπ, ὥστε δεσπόζομεν μὴ ϖρεσβυτέρων μὴν ξ΄. ϖρεσβυτέρων κ΄ τῷ μεγάλῳ ἐκκλησίαν εἶ), διακόνους ᾗ ἀρρένας ρ΄. ϗ μ΄. διηλείας ϗ ὑποδιακόνους ϛ΄. ἀναγνώστας ᾗ ρί. ϗ ψάλτας κέ. ὡς εἶναι ϖ ἅπαντα ἀριθμὸν τῶν ἐυλαβεστάτων κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐν υκέ. ϖρωτοπόποις ϗ ρ΄. ϖρὸ τούτοις τῶν καλουμένων πυλωρῶν ϗ ᾱί. διάτ. ϖ ά΄. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ις΄. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ΄. τῶν βασιλικῶν τίτ. γ΄. κεφ. ά΄. ὃ καὶ ἀνάγνωθι εἰ θέλεις, ἃ κατεγράθη γὰρ ἐνταῦθα διὰ τὸ παντελῶς ἀχρηστῆσαι. ἃ μόνα ᾗ τὰ ϖ τοιάτα νόμα ἠχρήστησαν, ἀλλ᾽ καὶ τὰ τῆς Ἡρακλείας νεαρᾶς τῆς μνημονευομένης ἐν τῷ ϖαρόντι συντάγματι καὶ ἐλέξατο ἀπὸ συνηθείας ἀριθμὸν κληρικῶν ἡ ἐκκλησία ἕτερον διὰ τὴν τῶν ϖραγμάτων ἀνωμαλίαν. ᾔδεν γὰρ ἠγνόητα ὡς εἰ μὴ τὸ ἔλεος τῆ κρατούσῃ ϗ ἀγίᾳ ἡμῶν βασιλέως, ϗ τὸ ἀγίου βασιλέως ἡμῶν ϗ παῤῥὸς αὐτῆ ϖροέφθασεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ὡς ϗ παντα χῆ εἰς ὀλίγον παντάποσον ἵνα ϖερείσῃ ὁ ϖ κληρικῶν ἀριθμὸς διὰ τὴν ϖ ϖραγμάτων στενοχωρίαν. διὸ ϗ αὐτῶν μὴν ὑπερύχεθαι χρέων, τοὺς ᾗ ϖρὶ ϖ ἀριθμῆ ϖ κληρικῶν παλαιοτέρους νομοθέτησας μὴ ϖροστέχειν, ἀρκετὸν γὰρ εἰ τῇ μακρᾷ συνηθείᾳ ἑπόμεθα, ϗ κ΄ ταύτην ποιούμθα.

κεφάλαιον λά΄.

Τίνες εἰσὶ κληρικοὶ ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, συνόδου Λαοδικείας κανὼν κθ΄.

κείμενον.

Ἡ β΄. ᾱφάτ. ϖ ά΄. ὑπτ. τῶν νεαρῶν κληρικὰς λέγει ϖρεσβυτέρους, ᾱφκόνους, ὑποδιακόνους, ἀναγνώστας, ψάλτας, ἡ μέντοι ϛ΄. ᾱφάτ. ϖ γ΄. πτ. ϖ ά΄. βιβλίῳ ϖ κώδικος, ϗ ἐξαρτισῶν ϗ πυλωρῶν μέμνηται.

σχόλιον.

Ἡ β΄. διάτ. ϖ ά΄. πτ. τ νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ΄. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ΄. πτ. ά΄. κεφ. μβ΄. τοιοῦτον μὲν οἷον αὐτὸς φησὶ, τὸ λά΄. κεφ. μὴ ϖριέχοντι, διαλαμβάνουσι ᾗ ταῦτα ῥητῶς. τὸν ᾗ ϖρεσβυτέρους, καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἀναγνώστας ϗ ψάλτας, ὅς ϖοὺς τοὺς κληρικὰς καλοῦμθ τὰ ϖροσφόμενα ϖου εἰς τὴν αὐτῶν διακονίαν ϖαρεισδύνοντας ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔχειν ἐξουσίαν ϖροστάττομεν καθ᾽ ὁμοιότητα τ γραπτῶν πεκουλίων ὥστε δύνασθαι αὐτοὺς καὶ διορεῖσθαι ϗ᾽ νόμοις ϗ

ἐπ᾽ αὐτοῖς διατίθεσθαι. εἰ ᾗ μὴ ὑπὸ τὴν τ χρείαν εἶεν ἐξουσίαν, ὅτω μέντοι ὥστε τὸν τόκον παῖδας, ἢ τέκνα μὴ ὑπάρχοντα τὸν χρεώστην αὐτῶν τὸ ἥμισυ μέρος κομίζεσθαι. ἡ ϛ΄. διάτ. τῆ γ΄. τίτ. ϖ ά΄. βιβλίῳ ϖ κώδικος ἔστιν ἐν βιβλίῳ γ΄. τῶν βασιλικῶν πτ. γ΄. κεφ. έ. πλὴν τὸ ϖερὶ τ ὅρκων παρελείφθη ἐν τῇ ἀνακαθάρσει. ἔχει γὰρ ὅτω τὸ κεφ. πᾶς κληρικὸς ἄρχει καὶ τ ἐσιαρίων, ϖεσσωτικῶν ἐκκλησιαστευέσθω λειτουργιῶν. καὶ ταῦτα μὲν ἔτω. σὺ ᾗ γίνωσκε ὅτι ἄλλοις σήμερον ἐπιγράφει ἡ ἐκκλησία ὀσιαρίοις καὶ πυλωροῖς, διὸ ὃν ὀφείλομεν ϖροστέχειν τοῖς ϖερὶ τούτων γεγραμμένοις ἀλλὰ τῇ κρατούσῃ συνηθείᾳ. κληρικοὶ ᾗ ἐκεῖνοι καλοῦνται καὶ σήμερον ὡς τὸ μβ΄. κεφ. ϖ ά΄. τίτ. ϖ γ΄. βιβλίῳ ϖ ᾱφθημόσατο, ὅθεν καὶ καταγράφη ἐν μέρει αὖθις. Σημείωσαι. ὁμοίᾳ συνηθείᾳ κεχρημένος τὸ νομοθέτου παῤῥάγκα μάλλον διδάξαι τίνες εἰσὶ κληρικοὶ παῤῥέμψεν αὐτὸ εἰς ϖ κδ΄. κανόνα τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου συναριθμεῖται τοῖς κληρικοῖς καὶ τοὺς μοναχούς, ἐγὼ ᾗ ὃν ἀφείσαμαι ὧν ἔγραψα εἰς ϖ ιδ΄. κανόνα τῆς ζ. συνόδου καὶ αὐτὰ ταῦτα. ϖροσθήσω ᾗ τοῖς γεγραμμένοις καὶ ταῦτα, ὅτι εἰ δοθῇ ἀπὸ μόνης τῆς ἀποκάρσεως ἀναγνώστης εἶναι τὸν μοναχὸν ἀδιάσκυτος τὰ ϖ ἀναγνωσῶν ὑπερχόμενοι πάντες μοναχοὶ ἀποκεκαρμένοι καὶ ϖαρὰ μοναχῶν ἱερέων ἀποκάρεσθαι μήτε ἡγουμένων ὄντων, μήτε ἀπὸ ἐπισκόπου λαβόντων τὸ ἐνδύσιμον, ὅθεν ἄτοπον καὶ γωμαῖζι ᾗ μοναχῶν τοῦτο τὸ δίκαιον ἐπιζητούμενόν ἐστι διὰ τὴν ἀπόκαρσιν ὅθεν ἔστιν ἐπὶ πλέον ἀποσώστατον. μὴ γοῦν ϖροσθῆς τῇ καθ᾽ ἡμᾶς συνηθείᾳ, ζήτει ᾗ τὴν διάλυσιν. Σημείωσαι. ἀπὸ ϖ παρόντος νόμου καὶ μόνου ἀναφαίνεται τὸ μὴ ἀπολύεσθαι ~~ἐν τῇ ἀκριβοδικαίου διὰ τὸ κωλύεσθαι.~~ τὸ ᾗ ἔχειν ἀκριβέστερον κληρικὸν τὰ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἀπὸ τινος χρόνου ἐπικτηθέντα αὐτῷ ϖραγματα κ΄ διαστείλαι καὶ χρῆσιν καὶ ὁμοιότητα τ γραπτῶν πεκουλίων μὴ σκιάζειν, καὶ εἰς τὰ ἀπὸ λογάτων ἢ κληρονομιῶν ἢ δωρεῶν περιελθόντα αὐτοῖς τὰ καὶ λεγόμενα πεκούλια ἀκριβοδικεῖσθαι ἀλλὰ εἰς μόνα τὰ ϖροφάσει ϖ κλήρου ἐπικτηθέντα αὐτοῖς. ὅτω γὰρ σκιαπτέον τὸ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἀπὸ τινος χρόνου, ὅπ ἀδὲ ἀνεγράψαμεν ὑπὸ παρόντος νόμου, οἱ ἀρχαῖ ϖ πεκουλίων νόμοι. ζήτει ᾗ καὶ ϖ λβ΄. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου ἕτερόν τι διδάσκοντα παρὰ ϖ παρόντα νόμον χρεὼν ϖ ϖροφάσει ϖ κλήρου πεκουλιόντων ϖραγμάτων εἰς τοὺς κληρικοὺς καὶ χρεὼν ϖ ἐνδιαθήκοις καταλιμπάνειν ὀφειλόντων ὑπὸ τούτων ϖραγμάτων νομίζω γὰρ ὡς ϖροτιμήσουσι τὰ ϖ κυρίου καὶ ἀπὸ συνηθείας τοῦτο ἐγίνετο. καὶ ταῦτα μὲν χρεὼν ϖ ϖραγμάτων ϖ κληρικῶν, καὶ τῆς ~~ἀκριβοδικαίου~~ ἐξουσιότητος ἀμῶν τὰ ᾗ ϖ Κωνσταντινουπόλεως καὶ μόνου ἀρχοντικὰ ἀπολύουσι τῆς ~~ἀκριβοδικαίου~~ ἐξουσιότητος τοὺς κληρικούς, καὶ ἀνάγνωθι τὰ ϖερὶ τούτου παρ᾽ ἡμῶν γεγραμμένα εἰς τὸ λς΄. κεφ. ϖ παρόντος πίτ. Τὸ ᾗ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς ἀποκαθαίρει ἀποκαθαίρει τὸν χειροτονουμένους ἐκ τῆς ~~ἀκριβοδικαίου~~ ἐξουσιότητος κρεῖττ καὶ τὰ ϖερὶ τούτου ἐν τῷ αὐτῷ κεφ. πλατύτερον παρεδηλώσαμεν.

κεφάλαιον λβ΄.

Περὶ ᾧ μὴ χειροτονεῖσθαι ᾧ τινες ἢ γυνὴ ἐμοιχεύθη, ϗ ἐὰν γυνὴ κληρικῷ μοιχεύθῃ, συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ἡ΄. ϗ ὁ ϖολιτικὸς νόμος οὐ τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν μοιχευομένας μὴ ἀπολύοντας τιμωρεῖται.

κείμενον.

Ἡ δὲ β΄. ᾱφάτ. ϖ θ΄. τίτ. ϖ θ΄. βιβλίῳ ϖ κώδικος λέγει, ὅτι ϖροαγωγός ἐστιν ὁ τὴν ἑαυτῷ γαμετὴν μοιχευθεῖσαν μὴ ἀπολύσας, ἃ μὴν ὁ ψιλὸς

ὑποπτεύσας. σήμερον δὲ καὶ μετὰ καταδίκην δύναται ὁ ἀνὴρ ἀναλαβεῖν ἐκ τοῦ μοναστηρίου τὴν μοιχευθεῖσαν αὐτοῦ γυναῖκα, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆς περὶ ῥεπουδίου ῥλδ'. νεαρᾶς.

σχόλιον.

Ο θ'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη ἐν βιβλίῳ ξ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. λζ'. κεφ. μβ'. τοῦτο δὲ τὸ κεφ. παρελείφθη. ἡ ῥλδ'. νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐτέθη ἐν βιβλίῳ κη'. τῶν βασιλικῶν τίτ. ζ'. κεφ. α. θ'. να'. τίτ. ζ'. ἐν μέρει οὕτως ἔχοντι, τὴν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα ταῖς προστηκούσαις ὑποβαλλομένην ποιναῖς ἐν μοναστηρίῳ ἐμβάλλεσθαι, καὶ εἰ μὲν εἴσω διετίας ὁ ἀνὴρ αὐτὴν ἀναλαβεῖν βουληθείη ἐξουσίαν αὐτῷ διδόαμεν τοῦτο ποιεῖν, καὶ συνοικεῖν αὐτῇ μηδένα κίνδυνον ἐντεῦθεν ἐυλαβουμένῳ, μήτε διὰ τῶν ἐν μέσῳ γινομένων καταβλαπτομένου τοῦ γάμου, καὶ ταῦτα μὲν φησὶν ὁ πολιτικὸς νόμος. καὶ ἔχε τὰ τῆς νεαρᾶς ταύτης ἐπὶ τῶν λαικῶν, ὁ γὰρ ἐκκλησιαστικὸς νόμος ἤτοι ὁ η'. κανὼν τῆς ἐν Νεοκαιταρείᾳ συνόδου οὔτε τὸν ἄνδρα τῆς μοιχευθείσης γυναικὸς εἰς ὑπηρεσίαν ἱερατικὴν παραχωρεῖ ἔρχεσθαι, οὔτε τὴν ἱερέα τὴν σύζυγον τῆς μετὰ τὴν χειροτονίαν μοιχευθείσης παραχωρεῖ καὶ αὖθις εἶναι ἱερέα, ἀλλὰ ἀναγκάζει τοῦτον ἀπολῦσαι τὴν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ θέλει τέως ἱερατεύειν.

κεφάλαιον λγ'.

Περὶ τοῦ μὴ χειροτονεῖσθαι κληρικὸν ἀπολελυμμένως, ἀλλὰ πάντως εἰς ἐκκλησίας, ἢ μοναστήρια, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κϛ'.

κεφάλαιον λδ'.

Περὶ περιοδούντων, καὶ τῶν ἐν ταῖς κώμαις ἐκκλησιῶν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν νζ'.

κείμενον.

Η ια'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου, λέγει ἐκ τῶν χωρίων, καὶ ἐκ τῶν κωμῶν, καὶ οὐκ ἔξωθεν εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν χειροτονεῖσθαι, ὥστε συντελεῖν ἰδίαν καπιτιῶνα καὶ τὸ δημόσιον. ἡ δὲ ιϛ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ ἡ β'. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶ τοὺς ἐναπογράφους καὶ ἀκόντων τῶν δεσποτῶν ἐν ταῖς κατ' αὐτοὺς κτήσεσι χειροτονεῖσθαι, ἐφ' ᾧ διὰ τῶν δεσποτῶν τὴν καπιτιῶνα συντελεῖν, καὶ διὰ ὑποκαταστάτων λειτουργεῖν.

σχόλιον.

Η ια'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη εἰς βιβ. γ'. τῶν βασιλικῶν, τίτ. γ'. κεφ. ϛ'. οὕτως ἔχον ἐξ αὐτῆς τῆς κώμης ἐν ᾗ ἐστιν ἡ ἐκκλησία κατὰ ἀναλογίαν τῶν τόπων κληρικοὶ κρίσει τοῦ ἐπισκόπου χειροτονείσθωσαν, καὶ τὴν οἰκείαν ἐπιγινωσκέτωσαν κεφαλιτιῶνα. ἡ ιϛ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐστι νεαρὰ Ἰουστινιανοῦ ρκγ'. καὶ ἐτέθη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. λη'. οὕτως ἔχον, τοὺς ἐναπογράφους ἐν αὐταῖς μόνον ταῖς κτήσεσιν ἐν αἷς εἰσὶν ἐναπόγραφοι κληρικοὺς καὶ παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν γίνεσθαι συγχωροῦμεν ἐφ' ᾧ μέντοι ὥστε κληρικοὺς αὐτοὺς γινομένους τὴν ἐπικειμένην αὐτοῖς γεωργίαν πληροῦν. πλὴν γίνωσκε ὅτι αὕτη ἡ νεαρὰ ἡ

περὶ

περὶ τῶν ἐναπογράφων ἄλλως εἶχε πρὸ τοῦ συντεθῆναι τὸ πλάτος τῶν νεαρῶν, καὶ ἄλλως ἐγράφη εἰς τὸ πλάτος, καὶ μετετέθη εἰς τὰ βασιλικά, πρότερον μὲν γὰρ καπιτιῶνος τε ἐμέμνητο ἤτοι κεφαλιτιῶνος, ὅτι καὶ καπίτοις ἡ κεφαλὴ κατὰ λατίνους λέγεται, καὶ δι' ὑποκαταστάτων λειτουργεῖν τοὺς ἐναπογράφους διωρίζετο. εἰς δὲ τὸ πλάτος καὶ εἰς τὰ βασιλικὰ τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν ἤτοι τῆς κεφαλιτιῶνος οὐκ ἐτέθη. διὸ καὶ ὀφείλεις προσέχειν χάριν μὲν τῆς κεφαλιτιῶνος ἤτοι τοῦ κανονικοῦ τῷ ἄνωθεν καταστρωθέντι νόμῳ καὶ κειμένῳ ἐν βιβλίῳ γ'. τίτ. γ'. κεφ. ϛ'. χάριν δὲ τῶν ἐναπογράφων τῷ νζ'. κανόνι τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου, καὶ τῇ ρκγ'. Ἰουστινιανείῳ νεαρᾷ, ἤγουν τῷ λη'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, τῷ καὶ ἄνωθεν καταστρωθέντι. χάριν δὲ τοῦ κανονικοῦ, καὶ τῶν ὑπὲρ χειροτονίας διδομένων συνηθειῶν, ἐνεργεῖ μέχρι τοῦ νῦν χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ οὕτως ἔχον ἐν μέρει, τυποῖ δὲ ἡ βασιλειά μου, καὶ ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τῶν ἱερέων, καὶ ἐπὶ τῷ κανονικῷ τὴν παλαιὸν ἐνεργεῖν τύπον, καὶ μηδὲν ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ λαμβάνειν πλέον τὴν χειροτονοῦντα τοῦτον ἐπίσκοπον, ἀλλ' ἢ μόνα τὰ ζ'. χρυσὰ νομίσματα τῆς προτιμωμένης χαραγῆς τῆς βασιλείας μου, ἤγουν ἓν μὲν ὅτε ποιεῖ αὐτὸν λιτὸν παπᾶν ἤτοι ἀναγνώστην, τρία δὲ ὅτε χειροτονεῖ αὐτὸν διάκονον, καὶ ἕτερα τρία ὅτε πληροῖ αὐτὸν ἱερέα, ἤτοι πρεβύτερον. ὡσαύτως καὶ ὑπὲρ τοῦ κανονικοῦ ἀπὸ τοῦ ἔχοντος χωρίου λ'. καπνοὺς, νόμισμα ἓν χρυσοῦ ὅμοιον, ἀργυρὰ δύο, κριὸν ἕνα, καρπὸν μοδίους ἕξ, οἴνου μέτρα ἕξ, ἀλεύρου μόδια ἕξ, καὶ ὀρνίθια λ'. ἀπὸ δὲ τοῦ ἔχοντος κ'. καπνοὺς τὸ δίμοιρον τοῦ νομίσματος, καὶ ἀντὶ τῶν δύο ἀργυρῶν ἀργυροῦν α'. μέσαρνον ἓν, καρπὸν μόδια δ'. οἴνου μέτρα δ'. ἀλεύρου μόδια δ'. καὶ ὀρνίθια κ'. ἀπὸ δὲ τοῦ ἔχοντος ι'. καπνοὺς χωρίου, ἀργυρὰ ε'. ἄρνα ἓν, καρπὸν μόδια β'. οἴνου μέτρα β'. ἀλεύρου μόδια β'. καὶ ὀρνίθια ι'. καθὼς καὶ ἐν τοῖς σιχίλλοις τῶν παλαιῶν πραιτόρων ἀναγράφονται. καὶ ἡ σύμφωνος κατάθεσις τῶν ὅλων θεματικῶν παρέστησε τῇ βασιλείᾳ μου. σὺν τῷ τοιούτῳ δὲ χρυσοβούλλῳ τυπικῷ γέγονε καὶ σημείωμα συνοδικὸν κατὰ τὴν ιε'. τοῦ νοεμβρίου μηνὸς τῆς ι'. ἰνδικτιόνος παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Νικολάου παρακελευόμενον κατὰ τὸ τοιοῦτον χρυσόβουλλον διδόσθαι τὰ κανονικὰ, καὶ τὰ ὑπὲρ χειροτονίας. Σημείωσαι. ἀναγκαῖον διὰ τὰ ζητούμενα κανονικὰ παρὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ μὴ διδόμενα ἴσως, οἱ πλείους γὰρ τῶν λαικῶν οὐ διδόασι καλοθελῶς πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτῶν τὰ κανονικὰ λέγοντες τὸ εὐαγγελικὸν ῥῆμα δωρεὰν ἐλάβετε δωρεὰν δότε ὅπερ ἐστὶν ἀμέτοχον, οὐδὲ γὰρ ἐστὶ μισθὸς τὸ χάριν ἀπὸ τροφῆς διδόμενον τῷ ἀρχιερεῖ.

κεφάλαιον λε'.

Περὶ τοῦ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον τῆς πόλεως εἶναι τοὺς κληρικοὺς τῶν πτωχείων, καὶ μοναστηρίων, καὶ μαρτυρίων, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν η'.

κεφάλαιον λϛ'.

Περὶ δούλων κληρουμένων, ἀποστόλων κανὼν πβ'.

κείμενον.

Η λϛ'. διάταξις τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος φησὶν ὅτι δοῦλος οὔτε κατὰ γνώμην τοῦ δεσπότου κληροῦται, εἰ μὴ πρότερον ἐλευθερωθῇ. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν φησὶν ὅτι ἐὰν γινώσκοντος, καὶ μὴ ἀντιλέγοντος τοῦ δεσπότου κληρωθῇ, ἐλευθεροῦται, καὶ εὐγενὴς γίνεται. εἰ δὲ ἠγνόησε

δεικνύειν ἑαυτὸν διαιτᾶσθαι τὴν τύχην, λαμβάνει αὐτὴν, ὁ δὲ ἐλεύθερος μένει· ἐὰν δὲ διαιτᾶσθαι μὴ θέλῃ, παραδίδοται εἰς δουλείαν τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ. ἡ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῆς ὀπισκοπῆς καὶ δουλικῆς καὶ ἀναπηρᾴφα τύχης ἐλεύθερος καὶ ὑπεξούσιος. τὸ αὐτὸ καὶ ἡ παλαμβάνεσθαι δύναται ἀξιωμάτων βουλευτηρίου τε ἐλευθερίαν καὶ ὑπεξουσιότητος.

σχόλιον.

Ὁ γ'. πτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἔτεθη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν κεφ. β'. πολλῶ τὸ κεφ. τοῦτο παρελείφθη εἰς τὴν ἀνακάθαρσιν, καὶ ὃν ἔτεθη. ἡ β'. διατ. τοῦ α'. πτ. τῶν νεαρῶν ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ ἔτεθη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν γ'. πτ. α'. κεφ. λζ'. ὥπως ἔχει ὡς σωφρόνιον. τὸ δὲ ἐλευθερᾶσαι τὸν ἀναπηρᾴφας μέρος ἔστι τῆς αὐτῆς ρκγ'. νεαρᾶς, καὶ ἔτεθη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν πτ. α'. κεφ. ια'. ἔχοντι ὥπως, μὴ ὂν τὴν χειροτονίαν καὶ δουλικῆς ἀναπηρᾴφας τύχης τὸν ὀπισθόπους ἐλευθέρους κελεύομεν, εἰ μὴ ταξεώτης παρὰ τῶν προειρημένων χειροτονήσει παραπήρησιν. τὸν γὰρ τοιοῦτον ὁ ὀπισθόπους ἀποκινεμένους τῇ τάξει ἀπηγορεύσαι κελεύομεν, ἵνα μὴ ὂν τοιαύτης τύχης τῇ ἱερωσύνῃ ὕβρεις ῥύωνται. ἡ μὴν πα'. ἰουστινιάνειος νεαρὰ κεῖται εἰς βιβλίον λα'. τῶν βασιλικῶν πτ. ε'. κεφ. α'. ὥπως ἔχῃ ὧδε· τὴν ἀρχὴν, δεσπόζομεν τὸν τε ἐμβάθμιον ὑπάτου, καὶ ἐφ' ἑξῆς παρακελεύεται ἡ αὐτὴ νεαρὰ ἵνα πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἔχοντες ὀφφίκια ἄρχοντες αὐτεξούσιοι ὦσι, καθ' ἃ τῶν παλαιῶν χρεὼν ἦν ἔθεσαν ἀπολυθῆναι. ἡ μὴν τοῦ β'. ι'. καὶ ια'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦντος Λέοντος τοῦ φιλοσόφου παρακελεύονται ὁ κληρωθέντα δοῦλον ὑπ' ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ μαθὼν καὶ ὁ μισάσαντα καὶ ὁ γεγονότα ὀπίσω ἀποκαθίσαθαι τῷ πρώτερῳ δεσπότῃ· εὐχωῖ μαθὼν ἀπὸ τοῦ ια'. κεφ. τοῦ α'. πίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τοῦ βασιλικῶν, ὅπι καὶ δουλικῆς ἀναπηρᾴφου τύχης οἱ ὀπισκοπικῷ τεπιμημένοι ἀξιώματι ἐλευθεριάζουσι, μὴ ὀναπωδῆς τῷ λζ'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ πτ. καὶ βιβλίου λέγοντι, μὴ ἄλλως τὸν δοῦλον ἐλευθερουῦσθαι καὶ ἂν κληρωθῇ, εἰ μὴ ὠδοκολουθήσει, καὶ τοῦ δεσπότου εὐδόσει, ἀλλὰ καὶ τοῦτο νόει καὶ ὀνείκαὶ ν κληρωθῇ, εἰ μὴ ὠδοκολουθήσει, καὶ τοῦ δεσπότου εὐδόσει, ἀλλὰ καὶ τοῦτο νόει καὶ ὀνείπαρὰ γνώμλω τοῦ δεσπότου ὀπίσκοπος γίνηται, ὃ καλῶς λέγουσιν. ἐρμηνεύεται γὰρ τὸ τοιοῦτον κεφ. ἀπὸ τοῦ ἐφ' ἑξῆς κεφ. μᾶς γὰρ εἰσὶ νεαρᾶς καὶ ἀμφότερα, καὶ πάντως ἀπὸ τοῦ μετατὸν κεφ. ἀπὸ τοῦ ἐφ' ἑξῆς κεφ. μᾶς γὰρ εἰσὶ νεαρᾶς καὶ ἀμφότερα, καὶ πάντως ἀπὸ τοῦ μεταγλυεστέρου ἤτοι τοῦ λζ'. κεφ. τὸ προγλυέστερον κεφ. ἤτοι τὸ ια'. ἑρμηνευθήσεται. αἱ νεαραὶ δὲ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὡς καὶ αὐάγνωσιν μετ' ὀπιμελείας καὶ τὸν κληρωθέντα, καὶ τὸν μισάσαντα, καὶ τὸν ὀπίσοπτον γενόμενα δοῦλον ἀπεκαθίσωσι πρὸς τὸν πρότερον δεσπότην ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ δεσπότου τοιούτου τινὸς ὁ δοῦλος ἀξιωθῇ. πολλῶ εὐείπων τῶν ι'. νεαρῶν τοῦ αὐτοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ λέγουσαν ὅτι τὸ παλαιὸν μέχρι τινῶν χρόνων ἠδώκατο ὁ δεσπότης τὸν μισάσαντα φυγάδα δοῦλον αὐτοῦ ἀναπαλεῖσθαι, τοῦτο δὲ τοῦ χρόνου παρελθόντος ἀπεκλείετο, καὶ διορίζομένου τὸν χρόνον τοιαύτην μονάσαντα οἰκέτην καὶ πάντα καθ' ὃν αὖ εὐείσηται χωρὶς ὑπὸ τοῦ πρώτερον δεσπότου τάττεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δοῦλον ἀφανῆ μὴ βλάπτεσθαι τὸν δεσπότην ἐν τῇ παραδρομῇ τῆς τεσσαρακοστῆς. ἐσπάσθαι εὑρεῖν τοῦ περὶ τῆς τεσσαρακοστῆς διδάσκοντα νόμον, καὶ ὃν εὑρον αὐτὸν αὖθις μόνου τοῦ καταφρονήσαντος αὖθις, καὶ λέγοντος ἐντὸς ὀνιαυτοῦ δικαίᾳ τοῦ δεσπότου αὐαζητεῖν τὸν κληρωθέντα δοῦλον δίχα γνώμης αὐτοῦ. διὸ καὶ ἀναγκάζομαι ἀκολουθεῖν τοῖς παρὰ τοῦ σοφοῦ νομοθετηθεῖσι. νομίζω δὲ ὅτι καὶ τὰ τῆς τοιαύτης νεαρᾶς ἐκεῖνα διελήφθη

σει τὴς ἀπολειφθῆναι μεγάλας ἵνα εὐρήσῃ ἀμφιβολίας. εἰ γὰρ ὡς αὐτὴ φησὶν ἡ ἐν φυγῇ ὄντα δοῦλον καὶ μισάσαντα μεχρὶτῆς ἐμφανείας αὐτοῦ ὁ δεσπότης ἀναζητεῖ, πόσῳ δὲ μᾶλλον τὸν μὴ ἐν φυγῇ μοναχὸν ὄντα δοῦλον, ἀλλ' ἐμφανιζόμενον ἐντὸς μόνης τεσσαρακοστῆς ὁ δεσπότης ἀναμαλέσεται, τοῦτο δὲ μὴ ποιήσας ἀποκλεισθήσεται. τοῦτο ὅσῳ διορίζεται γίνεσθαι ἐντὸς ὀνιαυτοῦ ἢ ῥηθεῖσα ἰουστινιάνειος νεαρὰ ι'. εἰ ταῦτα οὕτως εἶπεν καὶ ἑρμηνεύσης συμβιβασθήσονται αἱ τῶν βασιλέων νεαραὶ ἄνευ μόνου τοῦ χρόνου ἐπὶ τεσσαρακοστῆς διωγμοῦ διὰ τοῦ διαλῦσαι τοῦ δεσπότου ἀπὸ τῆς ρκγ'. ἰουστινιανείου νεαρᾶς τῆς κειμένης ὡς εἴρηται ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν πτ. α'. καὶ διορίζομένης μὴ τῷ χειροτονίαν, καὶ δουλικῆς ἀναπηρᾴφου τύχης τὸν ὀπισόπους ἐλευθέρους εἶναι. ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τῆς πα'. νεαρᾶς τῆς κειμένης ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν λα'. πτ. ε'. κεφ. α'. καὶ παρακελευομένης πάντας τοὺς μὴ τεθέντας παρὰ βασιλέων ἀξιώμασιν ἢ ὀφφικίοις ἀρχοντικοῖς ἀπαλλάττεσθαι τῆς ὑπεξουσιότητος, καὶ δίχα γνώμης τοῦ πατρὸς, εἴπον τινὲς καὶ τὸν ὀκκλησιαστικὸν ἄρχοντας ἅμα τὸ σφραγιδοῦσαι, ἀξιωματικὸν εἶναι καὶ ἀυτεξουσίους γίνεσθαι. χρώμενοι ᾧ καὶ τῷ παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ ἰσαποστόλου ἁγίε Κωνσταντίνου ἀπολυθέντι νεαρᾷ διαπέμπει πρὸς ἅπαντα Ῥώμης ἅγιον Σίλβεστρον, τῷ καὶ καταφρονθέντι παρ' ἡμῶν ἐξουσίᾳ τοῦ α'. κεφ. τοῦ η'. πτ. τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ διορίζομένῳ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἅπαντα Ῥώμης ἀξιώμασι πρώτον τὸν ὑπ' αὐτὸν κλῆρικὸν ὁποίοις, καὶ ὁ βασιλεὺς πρώτον τὸν ὑπ' αὐτὸν, καὶ εἶτα τὸν ἱερὸν συνοδον οἷαν καὶ τὸν βασιλικὸν σύγκλητον. ὡσαύτως καὶ τοῖς νόμοις τοῖς καταφρονθεῖσιπαρ' ἡμῶν, ὁμοίως καὶ διορίζομένοις ἔχειν τὸν ὀκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ πρεσβεῖα τῆς παλαιᾶς Ῥώμης. ἕτεροι δὲ τῷ τέλει τῆς πα'. νεαρᾶς χρησάμενοι ἡ κειμένης ἐν τῷ ε'. βιβλίῳ τοῦ λα'. πτ. καὶ λεγέσης ταῦτα ῥητῶς, πρόδηλον ἦ ὡς ἐν ἔσῃ ὃς ἀγνοεῖ, πρὸς γε ἁπάντων τοῖς ὁσιωτάτοις ὀπισκόποις ἅμα τῇ χειροτονίᾳ καὶ τὸν αὐτεξουσιότητα πρωτοφίνεσθαι. οἱ γὰρ πάντων ὄντες πνευματικοὶ πατέρες πῶς ἂν ὑπὸ τινὸς ἑτέρων ἐξουσίαν τελοῖεν, ἐπιχείρησαν εἰπεῖν ἀπὸ μόνου τοῦ ὀπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἐλευθεριάζειν τὸν ὀπισόπους τῆς ὑπεξουσιότητος. ἅμα δὲ καὶ τὸν ὀκκλησιαστικὸν ἄρχοντας αὐτεξούσιος γίνεσθαι ἡ παιτειαρχικῆς σφραγίδος, ἢ γὰρ ἂν φασὶ καὶ τοῦτο τῇ νεαρᾷ πρωτοτεύει, ἐμοὶ ᾧ δοκεῖ μὴ καλῶς λέγειν τούτου, ἐπεὶ γὰρ αὐηρέθη τὸ νεαρὸν δέασμα ἡ ἁγίου Κωνσταντίνου ὑπὸ ἡ ἰουστιανείου νεαρᾶς ἡ διορίζόμενον ὀπίσω τῇ βασιλείᾳ καὶ ἡ ὀκκλησίαν ἡ Ῥώμης ὧν ἀξιώμασι σεμνύνεσθαι, ἀλλὰ τοῦ ὀπισκοπικοῦ ἀξιώματος διδομένου μὴ μόνον παρὰ ἡ παιτειαρχῶν ἀλλὰ καὶ παρὰ μητροπολιτῶν, καθ' ὑπερβολὴν πιῶν ἀμφιβαλλόντων μὴ γίνεσθαι αὐτεξούσιος τὸν ἐπισκόπους πάντας, ἢ ἰουστιανέιος νεαρὰ πάντας τὸν ὀπισκόπους αὐτεξούσιος γίνεσθαι διορίσατο, καὶ ἂν μὴ παρὰ παιτειαρχῶν χειροτονῶνται, ὅθεν καὶ αὐενδιάτως φημὶ ἀξιωματικὸν εἶναι τὸν ἡ μεγάλης ὀκκλησίας ἄρχοντας, καὶ ὀφείλειν αὐτὸν τιμᾶσθαι ὡς ἡ ἱερᾶς συγκλήτε λογάδας καὶ τὸ δέασμα ἡ ἁγίε Κωνσταντίνε καὶ τὰ λοιπὰ νόμιμα τὰ αὖθεν μνημονευόμενα. τοῦτο δὲ ἰδίων ἐστὶ προνόμιον τοῖς ἄρχουσι ἡ θρόνου τῆς ὀκκλησίας τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν διὰ τὸ ἡ ἁγίε Κωνσταντίνου δέασμα. οἱ γὰρ ἄρχοντες ἡ ἄλλων παιτειαρχῶν προσέπι γε μὴν καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὀπισκόπων τῶν αὐτῶν προνομίων ὀκ ἀξιωθήσονται. Σημείωσαι ἀπὸ τῶν ὠ τῷ παρόντι λς'. κεφ. καταφρονθεισῶν νεαρῶν σωμάγαι καὶ εἶπε, ὅτι οἱ παρὰ γνώμλω ἡ δεσπότε κληρόμενοι δοῦλοι, ἢ ὀπισκοπεύοντες εἰς τὸν προτερον δεσπότλω καὶ ἄκοντες αὐτοῦ προφέρονται ὀκ τῆς χειροτονίας μὴ ὠφελεῖσθαι. ὡσαύτως εἶπε, ὅτι ὀκ ἀπορος διορίσως δύναται ὁ δεσπότης αὐαγκαλεῖσθαι τέτοις, ἀλλ' ἐντὸς τεσσαρακοστῆς μετὰ τὸ λαβεῖν αὐτὸν εἴδησιν τοῦ

γραμμένων ἀναιρούμενος. ἐπ' ἐπὶ δὲ τῷ νόμῳ λέγοντες τὸ ἐπιχωριάσαντα, καὶ ἀπολέγοντα, καὶ ἀφαιροῦντα μὲν αὐτὸ συναιτιώτους παραλαμβάνεσθαι, ζημιούμενον δὲ αὐτὸ ἀναιτίους. ἐπὶ τῷ παρόντι δόγματι, ὁ εἰδὼς τὴν χειροτονίαν τοῦ δήλου αὐτὸς καὶ μὴ ἀπολογούμενον αὐτὸ συναιτιώτους λογίζεσθαι, καὶ ταῦτα βλαπτόμενος, καὶ ἐστι τοῦτο ἰδικὸν διὰ τὴν ἐλευθερίαν. ἐπ' εἰπὲ ἐπ' ἀπὸ μέσης τῆς ἐπισκοπικῆς χειροτονίας οἱ ἀπεξέσται αὐτεξέσται γίνονται, ἐ μὴ ἀπὸ κληρώσεως εἰσζήπτος. τὰ δὲ ἀρχαῖα τὸ παπεύαρχα Κωνσταντινουπόλεως καὶ μόνα αὐτεξούσια πίβει τὸν ἀπεξουσίου. τὸ δὲ εἰς τειτίαν παρεκτεινέσθω τῷ δεσπότῃ τῶν ἀνάκλησιν τ χειροτονδέντος δήλου ἀπὸ τ νεαρᾶς τὸ βασιλίως κυρίε Λέοντος τὸ σοφὸ ἐστ καὶ κρατεῖ, καὶ ὀπιβαλὲς τῇ ἐλευθερίᾳ ἐστ διὰ τὸ δίκαιον.

κεφάλαιον λζ'.

Περὶ Δμαχενιστῶν καὶ ὅπ γονὴ ἐ γίνεται πρεσβυτέρα, συνόδε Νικαίας κανὼν ιθ'. συνόδε Λαοδικείας κανὼν ια'. συνόδε Χαλκηδόνος κανὼν ιε'. συνόδε ς'. καὶ ὠν ισ'.

κεφάλαιον λή'.

Περὶ τῶν Δμὰ τῆς χειροτονίας λυομένων ἁμαρτημάτων συνόδε Νεοκαισαρείας κανὼν θ'.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ ποιήσεως ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ ἱερῶν σκευῶν, καὶ ἀναθημάτων, καὶ κληρικῶν παρὰ γνώμην ἐπισκόπων ἐκδιωττόντων θυσιαστήρια, καὶ περὶ καθιερώσεως ἐκκλησιῶν καὶ μαρτυρίων μὴ ἐχόντων λείψανα ἁγίων, συνόδε Καρθαγένης κανὼν ε'. αγ'. συνόδε Νικαίας τὸ β'. κανὼν ζ'. ιζ'.

κείμενον.

Ἐν τῷ δ'. κεφαλαίῳ ξ γ'. τίτ. ξ παρόντος συντάγματος παρεγράφη πῶς γίνεται ἐκκλησία. λέγει γὰρ καὶ Δφρ. ιε'. ξ β'. τίτ. ξ α'. βιβλίου ξ κώδικος ὡς ἐάν τις δωρήσηται πρᾶγμα κινητὸν, ἢ ἀκίνητον, ἢ αὐτοκίνητον, εἰς προῦπαν μάρτυρος ἢ προφήτου, ἢ ἀγγέλου ὡς αὐτὸ μέλλων εὐκτήριον οἰκοδομεῖν, καὶ τῷ δωρεὰν ἐμφανίζῃ ἐφ' ὧν ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἀναγκάζεσθαι τὸ ἔργον, κἂν μὴ ἤρχθη πληρῶσαι μὴ κληρικῶν, καὶ πληρωθέντος δόξαν τὸ τῆς δωρεᾶς. τὸ αὐτὸ καὶ ὅπ ξενοδοχείων, καὶ νοσοκομείων, καὶ πτωχείων, ἀδείας ἔστω τῆς ἐπισκόπου καὶ οἰκονόμοις ἐνάγειν αὐτοῖς. τούτων δὲ πληρωμένων ἡ διοίκησις καὶ τὸ δόξαν τοῖς Φιλοτιμησαμένοις καὶ σὺν ἐπιτεθέντας ὄροις γίνεσθαι, καὶ ἡ μέ. Δφρ. ξ γ'. Ὕλης ξ αὐτὸ α'. βιβλίου φησὶν.

ὅτι ἐαν τις δυσεβὴ ποιήσειτο Δφιερώσωσιν ἢ ἐν συγκύσῃ, ἢ ληξάτῳ, ἢ εἰς τὸ πίσιν αὐτῶν, ἢ μόρτις καῦσαι δωρεαὶ, ἀνάγκῃ ἔχει κελευσθεὶς Δφ' ξ ἐπισκόπου καὶν ἐκωλύθη ὑπὸ Δφαιρεμένου προνοεῖσθαι, εἰ μὲν ἐκκλησίαν ἐπετρέπη ποιῆσαι, πληροῖ αὐτὸ ἕως τριετίας, εἰ δὲ ξενῶνα, ἕως ἐνιαυτοῦ, δυνατὸν γὰρ καὶ οἶκον εἰς ἀνάκλησιν τῶν ἀσθενούντων μισθοῦσθαι ἕως ξ τὸ ἔργον πληρωθῇ, ξ ἂν τοιοῦτος χρόνος παρερχόμενος ἀπαιτῇ τὸ καθαιρεῖσθαι ὁ ἐπίσκοπος μὴ καιρῶν καὶ ἐπιτρήσεων ὑπὸ ξ καιρὸς τῆς ξ Δφαιρεμένου τελευτῆς, καὶ ποιεῖται τὰς οἰκοδομὰς τ ἐκκλησιῶν, καὶ τ ξενώνων καὶ τ γηροκομείων, ἢ ὀρφανοτροφείων, ἢ νοσοκομείων, ἢ πτωχείων, καὶ προχειρίζεται οὗ διοικητὰς αὐτῶν, εἴγε μὴ ῥητῶς ὁ τελευτήσας εἶπῃ τὸν ὀφείλοντα διοικεῖν, εἰ ἂν καὶ ὀνομάζῃ, ἄδειαν ἔχει ὁ ἐπίσκοπος κακῶς αὐτὸν Δφαιρούμενον ὑποκινεῖν, καὶ ποιεῖν ἄλλον, εἰ δὲ ὁ κελευσθεὶς καὶ παρὰ ξ ἐπισκόπου ἐκληθεὶς ἀρχικὴν ὑπόμνησιν ἀναμείνῃ, δίδωσι διωλουῦ τὸ καθαιρεῖσθαι, ῥαθυμοῦντος ἂν ξ ἐπισκόπου ἀναγκάζει πληρωθῆναι τὸ Δφιερωθὲν ὁ μητροπολίτης ἢ ὁ τῆς διοικήσεως ἐκείνης ἀρχιεπίσκοπος, καὶ πᾶς βουλόμενος τ πολιτῶν κινεῖ. εἰ δὲ μὴ τὴν ἰδίαν τελευτὴν οἱ κληρονόμοι ἐκελεύσθησαν δοῦναι, ἢ τι ποιῆσαι, χρόνος ὁ προδηλούμενος μὴ τῶν ὑποβίωσιν αὐτῶν ἀριθμεῖται, οἱ δὲ ἄρχοντες ἀναγκάζεσθαι ταῦτα πληροῦσθαι.

σχόλιον.

Ἡ ιε'. διάταξις τοῦ β'. τίτ. ξ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἐτέθη ἐν βιβλίῳ ε'. τ βασιλικῶν τίτ. α'. κεφαλαίῳ ζ'. οὕτως ἔχουσα ὡς ἐντὸς σωωφίσθη. ἡ μέ. διάταξις ξ γ'. τίτλου ξ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ὃς ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, καὶ μηδὲ σὺ ταύτῃ προσέχῃς, ἀνάγνωθι δὲ τὸ δ'. κεφάλαιον τοῦ γ'. τίτ. τοῦ ε'. βιβλίου τ βασιλικῶν μέρος ὂν τ φλα'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς τὰ αὐτὰ χρεὼν νομοθετῶν καὶ καταφωνεῖν εἰς τὸ ὅπου καταβατόν. κγ' τ μαρτίου μιλῶν τ ιδ'. ἰνδικτιόνος. γέρονε νεαρὰ τοῦ ἁγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος κυρίου Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν μέσῃ πάλε διεξίωσα, σὺν τούτοις καὶ τοῦτο διαπίζοντες τοῖς προγεγραφεῖσι προσίδοιμι, πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τοῖς ὑπτελευτίοις αὐτῶν διατάγμασιν, ὑπερόπους ἦρουν διοικητὰς, τῶν παρ' αὐτῶν διοικιδέντων καταλιμπανόντων, καὶ τούτοις ἀναπιθέσθαι τ τ προσταγμάτων αὐτῶν οἰκονομοῦντε καὶ διοικοῦντα, τὸν Χριστὸν κληρονόμον γεγράφοντες, τὸ γλυκὺ τοῦτο καὶ κοσμοσωτήριον ὄνομα. τοῦτο δὲ δοκοῦσι πιεῖν δ' ὧν πῖς πίνησι τὰς φροντίδας αὐτῶν καταμειδιῶσα προσκάπουσι, τ γὰρ ἀιστόντος λαμβάνοντος ἴσασι ὁ Χριστὸς συγκοιλαίνων τούτῳ τ χεῖρα, ἐφόσον γὰρ φησὶν ἑνὶ τούτων τ ἐλαχίστων ἀδελφῶν ἐποιήσατε, ἐμοὶ ἐποιήσατε. παραγκελευόμεθα δ' ὅταν ὑπερόπικαὶ τοιαῦται διοικήσεις προκύπτωσι, καὶ εἰς εὐσεβεῖς διατάξαι διανοοῖ, καὶ προὸς ψυχικὴν οἰκονομίαν, καὶ ὀρφανῶν ἀφηλίκων τε καὶ πενήτων ἀναγωγὰς καὶ διαπροφὰς τείνουσι, μὴ χώραν ἔχειν ἐν ταύτοις τοὺς τ δικαστείων ὑπερβιβασμοὺς, καὶ ταῖς ἐντεῦθεν χρονοτριβήσεις, συμβαίνει γὰρ ἐντεῦθεν τὰς τ τελευτώντων ζημιοῦσθαι ψυχὰς, καὶ τὸν ἐπ' ἀγαθῷ καὶ κοινῇ λυσιτελείᾳ τ

πιστὸς τοιούτοις κείμενος, εἰς τὸ ἐναντίον ἀφίεσθαι, καὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ βασιλικὰ μετὰ τῶν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς δικασταῖς κρατοῦντα ἀκολουθεῖν, καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ τὰς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὑποθέσεσι, ἀμελείαις, ἀπιστείαις λυούσας, μὴ ἀδέλλου δίκης μένου, εἰδήσεως δὲ τοιαύτης καὶ ἐπὶ πᾶσι παρεκτεινομένης, μήποτε γὰρ δικαστικῆς ὑποθέσεως ἐπισκοπούσης, ἢ τῶν παρόντων ἑκάστῳ δικαίως ἐξετάζεται κατ' ἐξέτασιν, καὶ μεταλαμβάνονται καὶ ἀμφω τὰ μέρη δίκης τῆς ἀφορμείας, καὶ ἀπαιτηθήσονται ἑκάτερα τὰ μέρη δίκας πρὸς τὰ δικαῖα συμπλέκειν αὐτοῖς παρεσκευάσθαι, καὶ ὅτω δὲ ὀλίγῳ καιρῷ μωλαίου τυχόν, ἢ καὶ εἰς δεύτερον παρεκτεινομένου κατὰ τὸ δέξαν τῷ δικαστῇ, προσήκασα δέξοιτο λύσιν τὸ ἀνακύψαν ἀμφίβολον, τηρουμένων δικαίων τῶν νόμων ἐπὶ τῆς οἰκείας ἑδρας καὶ παγιότητος. ὅσοι μὴ μετὰ τὸν τοῦ τελευτήσαντος θάνατον, ζυγοὺς τὸν ἐκείνου διαδόχους εἰς δικαστήριον ἕλκεσθαι διακελεύονται, ἀλλὰ μετὰ παρελεύσεως μηνῶν πέντε τὰ περὶ τούτων παλαιότερα τοῖς βασιλικοῖς δικηρέταις. εἰ δέ τις ἐπίσκοπος εἰς ὑποστάσεις φανεὶς χωρίων, καὶ τοιαῦτα σκαιωρῶν φωραθείη, καὶ πρὸς ὑποβιβασμὸν χωρήσῃ, μὴ πιθῶν καλῶς ὁ διαθέμενος διετάξατο, τῆς ἐπισκοπῆς καὶ οἰκονομίας τῶν τοῦ τελευτήσαντος προσταγμάτων μετακινηθήσεται, ἀναστηθήσεται δὲ αὐτῆ, οἷς αὐ ὁ βασιλεὺς διοείσεται, ἢ τούτῳ ἴσως ἀποδημοῦντος, ὁ τῆς πόλεως ἔπαρχος ἅμα τῷ τῆ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας οἰκονόμῳ, τῇ τότε πεισθεῖσι οἰκονομίαν τε καὶ δίοικησιν ὀφείλοντες εἰδήσειν διδύναι τῶν ἐπὶ τοῖς τοιαύταις ὑποθέσεσιν οἰκονομευθέντων τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ κτ' τῆ ἡμέρᾳ ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ, εἰ τύχοι τὰ βασιλέα ἀποδημεῖν εἶναι, καὶ μὴ κτ' προσεξῆ ἀυτῷ τὰ τοῦ τελευτήσαντος πληρωθῆναι δεήματα.

κείμενον.

Η γ'. Διάτ. ϐ β'. ῞ιτ. τ νεαρῶν φησὶ διὰ δημοσίων προσώπων δῆς ὀχλεῖσθαι τ κελευσθέντα παρὰ τ ἐπισκόπων καὶ τ οἰκονομούντων καὶ ὑποτεθέμενον, ὀκπίπτειν παντὸς κέρδους, καὶ τῶν ἀσίαν πᾶσαν ὁ ἐπίσκοπος μή τ ἐν μέσῳ ἐπωνῄσεων διαπραγῶν εἰς τὰ διατυπωθέντα, μὴ παρακρατούμενος φαλκιδίου, τὸ αὐτό ἐστι καὶ πρὸς ἅπαξ πληρατοῦσθαι. ἡ αὐτὴ γ'. Διάτ. ϐ β'. ῞ιτ. τ νεαρῶν φησὶν εἴσω ἓξ μηνῶν μὴ τὴν ἐμφάνειαν τῆς Διαθήκης, ἐξ ὑποτεθέντος καρπωσῆς, καὶ τόκους, καὶ ἐπωνῄσεις, ἀπὸ πολιτῆς ϐ καταλείποντος ἀπαιτεῖσθαι. ἡ αὐτὴ γ'. Διάτ. ϐ β'. ῞ιτ. τ νεαρῶν, φησὶν εἴσω πεντεκαίδεκα τὴν ἐκκλησίαν ὀφείλειν πληροῦσθαι, οὗ ἢ ἄλλως διαγεῖς οἴκους εἴσω ἐνιαυτοῦ, εἴδεμὴ ἐντὸς ϐ ἐνιαυτοῦ πιήσωσιν οἱ κληρονόμοι, ἀναγκαζέσθωσαν οἶκον ἀγοράζειν, ἢ μισθοῦσθαι, ἔνθα δύνανται τὸν κελευσθέντα πληροῦσθαι. τὰ δ' περὶ τῆς διοικήσεως ὁμοίως τῇ προλαβούσῃ μέ. Διατάξει Διατυποῖ.

σχόλιον.

Η γ'. διάταξις τοῦ β'. τίτλου τῶν νεαρῶν, ἐστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρλα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τίτλῳ γ'. τὰ δὲ συνωφελήσαντα, εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ τίτλου, κεφάλαιον δ'. οὕτως ἔχον, εἰ δέ τις ἀναῤῥύσεως ἀχμαλώτων τι καταλελειπται, καὶ μὴ ὑγόμαι ὁ διαθέμενος εἶπεν,

διά τινος χρὴ γινέσθω τῶν ἀνάῤῥυσιν, ἢ οὕτως κελεύομεν τὰ προσήκοντα τοῦ ἐπὶ τούτοις καταλειφθέντα, τούτων τύπων ὑπισχνεῖσθαι, καὶ τῇ τούτου οἰκειώσει λαβεῖν καὶ τὸ τοῦτου ὑποκείμενον ἔργον πληροῦν. ἐν πασαις γὰρ ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσι βουλόμεθα προνοεῖν, τὸν ἐσώτατον τῶν τύπων ὑπισχνεῖσθαι βουλόμενα προνοεῖν, ὥστε πάντα κατὰ τὸ τελευτήσαντος βούλησιν προσκαίνειν ἐκαὶ τὰ μάλιστα παρὰ τῶν διαθεμένων ἢ τῶν δωρησαμένων, ἀπαραίτητον αὐτοῖς ἔχειν πρὸς αὐτὰ πᾶσαν μετουσίαν. εἰ δὲ οἱ ταῦτα πιθῆσαι κελευσθέντες, ἀπαξ ἢ δὶς παρὰ τῶν μακαριωτάτων τῶν τόπων ὑπισκόπου καὶ τῶν τέκνων οἰκονόμων διὰ δημοσίων προσώπων ὑπομνησθέντες, ὑφίδωνται τὰ διαπεπραγμένα πληρῶσαι, κελεύομεν τέτοις ἅπαν κέρδος καταλειφθὲν αὐτοῖς παρὰ τοῦ ταῦτα κελεύσαντος ἀπολλύειν, τὸν δὲ ἐσωτάτοις τῶν τόπων ὑπισκόποις, πάντα τὰ προσήκοντα τὰ πάσαις ὡς εἴρηται ταῖς εὐσεβείαις αἰτίαις ἀφοσιωθέντα, μετὰ καρπῶν καὶ ἐπαυξήσεων τοῦ μέσου χρόνου, καὶ τοῦ μνημονευθέντος χρέους κέρδος, ἐκ δικεῖν, καὶ ἄλλο ὁ διαθέμενος διετύπωσε, πληρεῖν, εἰδέναι ὡς εἰ παρημέλησεν, ὑφίσταται πάντων τούτων λόγον τῷ Θεῷ παρέξουσιν. εἰ μέντοι ὁ ἐσώτατος τῶν τόπων ὑπισκόπος, παραλείπῃ τι τῶν ἡμῖν εἰρημένων ἀξέσθω καὶ τῷ ἐσωτάτῳ ἀυτῆ μητροπολίτῃ, ταῦτα ἀπαιτεῖν καὶ πληροῦν, καὶ παντὶ δὲ ἑτέρῳ ἄδεια ἔστω, ἢ τοιαύτῳ ζήτησιν κινεῖν, καὶ σπουδάζειν ἵνα πάσι τρόποις αἱ τοιαῦται εὐσεβεῖς αἰτίαι πληρωθῶσιν. εἰ δὲ ὁ κληρονόμος τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλελειμμένα μὴ πληρώσῃ, λέγων τὸν καταλειφθέντα αὐτῷ κληρονομίαν μὴ ἀρκεῖν εἰς ταύτας, κελεύομεν πάντως τῷ ἐκ ἢ φαλκιδίου κέρδους ὁπολαζόντος ὅσονδήποτε ἐυρεθῇ ἐν τῇ τοιαύτῃ οὐσίᾳ προσχωρεῖν ἐκ τῆ προτέρᾳ τοῦ ἁγιωτάτου τῶν τόπων ὑπισκόπου εἰς τὰς αὐτὰς ἃς καταλέλειπται. εἰ δὲ ληγάτον παρά τινος, εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλειφθείη, κελεύομεν εἴσω μιλίων ἓξ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς διαθήκης ἀειδημουμένων, τοῦτο πᾶσι τρόποις παρέχεσθαι εἰς καταλέλειπται. εἰ δὲ ὑφίδωνται οἱ τούτῳ βεβαιημένοι τὸ τοιοῦτον ληγάτον παρέχειν, καὶ χαρτὼς καὶ τόκους καὶ πᾶσαν νόμιμον ἐπαύξησιν ἀπαιτηθήσονται ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς τελευτῆς ταῦτα καταλιπόντος. εἰ δὲ ληγάτον ἐτήσιον ὠφλήκατε σεβασμίῳ οἴκῳ καταλειφθείη, εἰ μὲν οἱ τοῖτοι δῶναι κελευσθέντες, ἢ ὁ τόπος ᾧ ἔ ἐκελεύσθη τοῦτο παρέχεσθαι, ἐν τῇ αὐτοῦ ἢ τῇ γείτονι ἐπαρχίᾳ εἴη, κελεύομεν μὴ ὑπερόπτως τὸ τοιοῦτον ληγάτον ἐκποιεῖσθαι. εἰ δὲ οἱ τόποι ἢ τὰ προσωπα ἐξ ὧν τοῦτο διδῶναι προστέτακται, πορρωτέρω εἶησαν, πλησιοῦντα ἐξέσω ἐκείνοις οἷς τοῦτο καταλέλειπται, εἰ καὶ τὸ διεχόμενον μέρος σωζωνεῖ, ἀμείβειν τὸ ληγάτον, καὶ πλησίον λαμβάνειν ὑφ' τοῦτο προσῆκον ἔυπορον, καὶ μετὰ προθυμίας ἐκ ἐλάττονος ἢ τετάρτου μέρους τῆς καταλειφθείσης ποσότητος, καὶ μηδὲ πολλοῖς δημοσίοις τελέσμασι βεβαρημένης. εἰ δὲ καὶ πωλῆσαι βούλεται τοιοῦτον, μὴ ἔλαττον εἰς τὸ τίμημα λαβεῖν, τοῦ ὄσου ὑφ' τοιούτου ἢ ληγάτου, ὀπὶ λέ. ἐνιαυτοῖς σωάγεται, ὅτωμέντοι ὥστε τὸ τοιοῦτον τίμημα εἰς τὸ συμφέρον τῆ προειρημένου σεβασμίου οἴκου, ὅπου καταλείφθη προσχωρεῖν, καὶ κεφάλαιον ζ'. τῆ αὐτῆ βιβλίῳ καὶ τίτλῳ οὕτως ἔχον ἐι τις κατασκευὴν ἐυκτηρίου, ναοῦ, ἢ ξενῶνος, ἢ πτωχείου, ἢ ὀρφανοτροφείου. ἢ νοσοκομείου, ἢ ἄλλου σεβασμίου οἴκου, ἐν τελευτικῷ βουλήσει ἢδέως διατυπώσει, τὸ ἐυκλήρωτον ἢ πέντε εἴσω ἐνιαυτῶν πληροῦσθαι κελεύομεν προνοίᾳ τῶν τόπων ὑπισκόπου, καὶ τῆ πολιτικῆ ἀρχόντος, ἢ δὲ ξενῶνα καὶ τὸ πτωχεῖον, ἢ ἄλλον σεβάσμιον οἶκον, εἴσω ἐντὸς ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι. εἰ δὲ ἐντὸς ἐνιαυτῆ μὴ ποιήσωσιν οἱ κληρονόμοι ἢ ξενῶνα, ἢ οἱονδήποτε σεβάσμιον οἶκον, ὑπὸ τῆ διαθεμένῃ διατυπωθέντα γενέσθαι, κελεύομεν τότες οἴκου ἢ ἀγοράζειν,

ἢ μισθώσῃ, ἕως ἂν ὁ τοιοῦτος σεβάσμιος οἶκος πληρωθῇ, καὶ εἰ μὴ αὐτὸς ὁ διοικήσας δείσῃ τὸν ὀφείλοντας ξενοδοχοις ψεύσασθαι, ἢ πῶς χρεώσας ἢ ἄλλως τινὰ τρόπον διακπᾶς εἴτε τοῖς ἰδίοις κληρονόμοις ἢ τοιαύτῃ ὁπηλογῶ παρακχῇ, κελεύομεν πρόπους ἅπαν τὸν κληρονόμους αὐτῆ, τὰ παρ' αὐτῆς διατυπωθέντα πληρῶν, τῶν κ' τόπον μαθομενοτάτων ὁπισκόπων ἐποπτευόντων εἰ καλῶς ἡ διοίκησις πεφρόντισται, καὶ εἰ ἔυρωσι μὴ χρησίμοις ὄντας τὸν διακπᾶς, ἄδειαν ἐχόντων ἀνευ ζημίας, ἄλλοις αὐτὶ τοιούτων ὁπηδείσις ποιεῖν. Σημείωται, ἀπὸ τ ἐντεῦθα καταφρονθεισῶν νεαρῶν ὅτι τὰ παρὰ τ κλητόρων μηνύματα τυπικὰ εἰ μὴ τοῖς καιροῖς ἐναντιῷτο, κρατεῖται ὅτι ὁ κ' χάρας ἐπίσκοπος, καὶ οἰκονόμους αὐτῆ, καταναγκάζουσι καὶ μὴ βελομένους μὴ μόνοις τὸν διαδόχους τ ξενοτροφίων πεφάγματά τινα χάριν εὐσεβῆς αἰτίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ξενοτροφίους, δόναι τὰ ξενοδόχια, κἂν μὴ ἐνεδόθη τοῦτο παρὰ τῆ διαθεμένης, ἢ κἂν καὶ ἐκωλύθη, ὅτι τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλιμπανόμενα, ἃ φειλόντα, ὅτε ἔξεστι τοῖς ἐπισκόποις μετανιεῖν ἀπὸ τ διοικήσεως τ οἴκων, τὸν καταλιμπανομένους παρὰ τ κλητόρων διακπᾶς κωλύειν ἀναφαινομένους, καὶ ἄλλοις ποιεῖν καὶ ταῦτα σημειωτέον λέγε, ἀνυπόστατα ἔῃ τὰ ὑπ τοῖς τυπικοῖς γεγραμμένα παρὰ τῶν κλητόρων χάριν τ μὴ μετέχειν ὅλως τῆς ἐγγωσικῆς ἀρχιερεῖς εἰς τὰ παρ' αὐτῶν κτιζόμενα μοναστήρια. ὡ παύτως καὶ τὰ τῶν ἀρχιερέων οἰκουμήματα τὰ διαλαμβάνοντα μὴ μετέχειν εἰς τὰ μοναστήρια τὸν μετ' αὐτὸν ὁπισκόποις καὶ τὸν παρὰ τοῦτο ὁπισκομένους ὑπ παραβάσιας ἀφορισμὸς γράφεσθαι ὡς ἀνευλόγως εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀφορισθέντων.

κείμενον.

Λέγε ἢ βιβλίον α'. τ Διαθήκεων ῑτ. η'. Διαθήκη να'. ὅτι τὰ ἱερὰ θείου δικαίῳ ἐισιν, κ ὑπ' οὐδένος δεσπόζονται. ἱερὸν ἢ πεφάγμά ἐστι, τὸ ἀνιερωθὲν δημοσίῳ, τὰ γαρ ἰδιωτικὰ οὐκ ἐισιν ἱερὰ, ἀλλὰ βέβηλα. εἰ δὲ καταπέσῃ τὸ οἰκοδόμημα, μένει ὁ τόπος ἱερὸς ὡς Διάτ. ς'. καθιερουῖται ἢ κ ὲν πόλεσι κ ὲν χωρίοις. δημόσιος ἢ τόπος παρ' ὁκκέλδυσιν βασιλέως ὰ γίνεται ἱερός, ὡς Διάτ. η'. κ θ'. ἀδιατίμητον ἢ ἐστὶ τὸ ἱερὸν ὡς Διάτ. ι'. κ ἰνστιτούτων β'. ῑτ. α'. φησὶν ὅτι ἱερόν ἐστι τὸ ὀρθῶς κ Διὰ τ ἱερέως τῷ θεῷ ἀνιερώμενον ὡς ναοὶ κ τὰ σκεύη. ἔτ ἢ ναοῦ καταπεσόντος μένει ὁ τόπος ἱερὸς: ὅκ ἐστι ἢ ἱερὸν ὅπερ τις κατ' οἰκείαν αὐθεντίαν ὡς ἱερὸν ποιήσῃ, κ ῑτ. ς'. ὅτι ὰ κτᾶταί τις τὰ ἱερὰ Διὰ τ χρονίας νομῆς, ἅτε ἰσχυρῶς τις ἐπερωτᾷ λαβεῖν ἱερὸν, ὡς ἰνστιτούτων γ'. ῑτ. ιθ'. κ πτλε κγ'. ὅτι ὰ δεὶς ἐν εἰδήσῃ ἀγοράζει ἱερὸν, εἰ ἢ ἀπατηθεὶς ἡγόρασεν ὡς ἰδιωτικὸν, κινεῖ ὅπὶ τῷ Διαφέροντι, κ ἰνστιτούτων δ'. ῑτ. ιε'. ὅτι κωλύεταί τις ἐν ἱερῷ κτίζειν, βιβλίου α'. πτ. ιε'. Διάτ. ζ'. οἱ ἄρχοντες ὑπιβλέπουσι τὰ ἱερὰ κ παρασκιάζουσιν αὐτὰ φιλοκαλεῖσθαι. βιβλίου β'. πτ. ιδ'. Διάτ. ξ'. ὰ καλῶς τις πικτίσῃ καθιερωῖται ἴδιον τόπον, βιβλίου ς'. πτλε α'. Διάτ. κγ'. τὰ ἱερὰ ὡς ἡμέτερα ἐκδικεῖν ὰ δυνάμεθα. βιβλίου η'. ῑτ. α'. Διάτ. ιδ'. ἱερᾶ τόπων παρενληλυθέναι κ ἡ δι' αὐτᾶ πάροδος εἰς ἰδιωτικὴν ἐμποδίζεται. δεκαλεία

λεία γὰρ ὰ συνίσεται Διὰ τούτου τόπα. βιβλίου ια'. ῑτ. ζ'. Διάτ. λς'. τὰ ἱερὰ γινόμενα ὑπὸ σοῦ πολεμίας, πάυεται εἶναι ἱερὰ, ὥσπερ ὁ ἐλεύθερος δηλωθεὶς, ἀπολυθέντα ἢ τῆς συμφορᾶς ἀναλαμβάνει τὴν πρότερον κατάστασιν. βιβλίου ιζ'. ῑτ. ιβ'. Διάτ. ξγ'. ὅτι ἐαν ἀνιερωθῇ τὸ κοινὸν πεφάγμα, λύεται ἡ ἐπ' αὐτῷ κοινωνία, κ βιβλίου ιή. ῑτ. α'. Διάτ. οζ'. ς'. ξβ'. τ ἱερᾶ πεφάγματος ἀγοραστία συνίσεται, ἐαν ἀγνοῇ ὁ ἀγοραστὴς ἱερὸν αὐτὸ εἶναι, κ ἔχει κατὰ τὰ πρώτα, εἰς ὅπερ αὐτῷ διέφερε μὴ ἀπατηθῆναι. εἰ ἢ γνώσκει ὁ ἀγοραστὴς, ὰ συνίσεται ἡ πρᾶσις, κ Διάτ. ογ'. τᾶ αὐτᾶ ῑτ. τᾶ ἱερᾶ πεσόντος ὁ τόπος ὰ γίνεται βέβηλος ὅθεν ὰδὲ ἀνοικεῖται.

σχόλιον.

Τὸ α'. διάταγμα τῆς ή'. πτλου τῆ α'. βιβλίε τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίου μς'. τῶν βασιλικῶν πτλος γ'. κεφάλαιον α'. ὅτως ἔχον ὡς ἐγράφη. τὸ ς'. διάταγμα ἔστι κεφάλαιον ή'. τῆ αὐτῆ βιβλίε κ τίτλου ὅμοιον κατὰ πάντα τῷ διατάγματι. ὡ σύτως κ τὸ θ'. κ ί'. τὰ παρὰ τῆ α'. κ ς'. τίτλου τῆς ϛ'. ἰνστιτουτῶνος, ὅτως ἔχουσιν, ὡς ἐν τοῖς ἰνστιτούτοις ἐγράφη. ζήτει οὖν ὑπὸ τούτων μαθεῖν τελειότερον τὰ ἐν τούτων γραφέντα ἐν τῷ παρόντι συντάγματι. τὸ δὲ παρὰ γνώμῳ τῶν ἱερέων γεγονὸς ἱερὸν πεφύτευσε, κ ἔστιν ἱερὸν, ὡς οἶμαι, νοεῖται ἢ ὅσον εἰς τὸ λογίζεσθαι ὁπισκοπικὸν, κ ἔχειν πρεσβύμα καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ μὴ λογίζεσθαι ἰδιωτικὸν, ἐπείτοιγε εἰς τὸ μὴ κοινωνῆσαι, καν μὴ ἱερὸν ὀνομάζηται, ἀλλὰ ἁγίου ἐστι. κ τὸ οἰκοδομισθὲν δῆλα εὐχῆς ἱερέως, καν πατάσσῃ ὡς ἅγιον, ὰ ἐπὶ κοινωνήσετου. τὸ ζ'. διάταγμα τῆ ις'. τίτλου τῆ α'. βιβλίε τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίου τῶν βασιλικῶν ς'. τίτλος ϛ'. κεφάλαιον ϡ'. ὅτως ἔχον ὡς ἐγράφη. τὸ ξ'. διάταγμα τῆ ιδ'. τίτλου τῆ β'. βιβλίε ἔστι βιβλίου ια'. κεφ. ξ'. λέγον τὰ αὐτά. τὸ κγ'. διάταγμα τῆ β'. πτλου τῶν ς'. βιβλίου, ἔστι βιβλίου ιε'. πτλος α'. κεφάλαιον κγ'. Δέμα β'. ὅτως ἔχον ὡς ἐγράφη. τὸ ιδ'. διάταγμα τῆ α'. πτλου τῆ ή'. βιβλίε ἔστι βιβλίου νή'. πτλος α'. κεφάλαιον ιδ'. Δέμα τελευταῖον ὁμοίως ἔχον. τὸ λς'. διάταγμα τῶν ζ'. πτ. τῆ ια'. βιβλίε τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίου τῶν βασιλικῶν νδ'. πτ. α'. κεφάλαιον ξγ'. Δέμα τελευταῖον λέγον, λύεται ἡ κοινωνία φθειρομένων τῶν προσώπων, ἢ τῶν πεφύματος, ἢ τ ἀγωγῆς, ἢ τ γυάμνης. πεφθορότων δὲ ὁπὶ τ μεγάλης ἢ μέσης καταστάσεως, ὑπ' ἀμαγῆς κ θανάτῳ. φθείρεται δὲ τὸ πεφύμα, ὅταν ἢ παντελῶς οὐκ ὑπέστιν, ἢ τ καταστασιν ὑπήλλαξεν ἀνιερωθὲν ἢ κ δημευθὲν. ἀκύρων ἢ τῶν νόμε μεμνημένε βεβηλότητος, μὴ ὑπολαβῆ αὐτῷ εἰς ἀκαθαρσίαν ἀλλὰ εἰς ἰδιωτείαν. τὸ ε'. κ ξβ'. διατάγματα τῶν α'. πτ. τῶν ιή. βιβ. τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίου ιδ'. πτ. α'. κεφάλαιον δ'. τὰ αὐτὰ λέγον κ τὸ ογ'. διάταγμα τῆ αὐτῆ πτλου κ βιβλίε, ἔστι τῆ αὐτῆ ιδ'. βιβ. πτ. α'. κεφάλαιον ογ'. ὅτως ἔχον ὡς γέγραπται. γίνωσκε δὲ ὅτι τὰ μὴ ἱερωθέντα ἅγια, κ πωλῆται κ δωρῆται κ ὑποκαπτέυονται, κ διὰ χρόνε κυριεύονται, τὰ δὲ ἱερὰ, ὁπωσδήποτε ὰ πατοῦνται, κ ὅτι ὁ μὴ κλέψας ἱερὸν, ὡς ἱεροσύλος κολάζεται. ὁ κ κλέψας ἰδιωτικὸν ἀγίαν εἰκόνα, ὡς κλέπτης ὑπέχεται. εἰσὶ δὲ κ ἄλλαι πολλαὶ τούτων διαφοραὶ, εἰ δέ τις ἐρεῖ καὶ πῶς πωλῆται μοναστήρια κ πευοφυλάκια, ἄκυρα τοῦτο ὅτι τοιοῦτόν τι ὅτε ἀγοράζεται ὅτε πωλεῖται. τὸ δὲ δίκαιον τὸ ὑπὸ τούτοις πεφαρμόζον πινὶ καὶ πωλεῖται καὶ ἀγοράζεται. ὁ γαρ ἀγοράζων ἱερὸν τόπον ἢ σκεῦος ἐν εἰδήσει ἀπόλυσι τὸ τίμημα, καὶ κολάζεται. καὶ ζήτει βιβλίον, πτλον, κεφάλαιον. ἐξ ὑυλόγων δὲ

τινῶν αἰτιῶν πωλεῖται, ἔστι ὅτε καὶ τὰ ἱερά. καὶ ζήτει τοῦ α΄. καὶ β΄. τίτλον τοῦ ε΄. βιβλίου. διδάσκουσι γὰρ περὶ ἐκκλησιῶν, καὶ μοναστηρίων, καὶ εὐαγῶν οἴκων καὶ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ δικαιωμάτων αὐτῶν, καὶ περὶ ἐκποιήσεως, καὶ ἐμφυτεύσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἱερῶν. τὰ δὲ ἐπὶ καρποφορίᾳ προσαγόμενα οὐκ εἰσὶν ἱερά. καὶ ζήτει βιβλίον νδ΄. τίτλον γ΄. κεφάλαιον α΄.

κείμενον.

Καὶ βιβλίον κδ΄. τίτ. α΄. Διάτ. ε΄. καλῶς δωροῦμαι τῇ γαμετῇ μου τόπον ἐφ᾽ ᾧ ποιῆσαι ναὸν ἐν αὐτῷ, καὶ γίνεται ὁ τόπος ἱερὸς. βιβλίον κζ΄. τίτ. ι΄. Διάτ. ιβ΄. ὁ τοῦ μαινομένου κουράτωρ, οὐ δύναται πρᾶγμα αὐτοῦ καθιεροῦν. βιβλίον λ΄. Διάτ. λθ΄. ὁ ἱερὸν ληγατεύων δοκεῖ μαίνεσθαι, καὶ οὔτε τὸ τίμημα δίδοται, ἐπειδὴ οὔτε ὅλως πωλεῖται. βιβλίον λθ΄. τίτλος α΄. Διάτ. α΄. ἡ τῆς καινοτομίας παραγγελία χώραν ἔχει, ἵνα μὴ γένηται παρὰ τὸν νόμον ἔργον ἐν ἱερῷ τόπῳ. τίτ. γ΄. Διάτ. ιζ΄. ἱεροῦ τόπου παρεντιθεμένου δουλεία οὐ συνίσταται. βιβλίον μα΄. τίτ. β΄. Διάτ. λα΄. νέμεσθαι πανόμεθα τόπον γινομένου ἱεροῦ, κἂν μὴ ὡς τοιοῦτον ἀλλ᾽ ὡς ἰδιωτικὸν αὐτὸν ἔχομεν. τίτ. γ΄. Διάτ. θ΄. τὰ ἱερὰ οὐ κτώμεθα διὰ χρονίας νομῆς. βιβλίον μγ΄. τίτ. α΄. Διάτ. α΄. β΄. οὐ δεῖ γίνεσθαί τι κατὰ ἱεροῦ τόπου, καὶ γενόμενον ἀποκαθίσταται. τίτ. ς΄. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, Διάτ. α΄. οὐκ ἔξεστί τι ποιεῖν, ἢ ἐμβάλλειν ἐν ἱερῷ τόπῳ ὅπερ ἀμορφίαν καὶ οὐ κόσμον αὐτῷ φέρει. τοῦτο δὲ πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ ἱερὰ οὐκ ἀνήκει. ἡ δὲ φυλακὴ τῶν ἱερῶν τοῖς προεστῶσιν αὐτῶν ἐπιτέτραπται τίτ. η΄. διάτ. β΄. κτίζειν οὐκ ἔξεστι κατὰ τόπου ἱεροῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ κτισθὲν καταλύεται. βιβλίον μδ΄. τίτ. ς΄. διάτ. γ΄. οὐκ ἔξεστι τὸ ἐπίδικον τῷ Θεῷ καθιεροῦν. καὶ ὁ τοῦτο ποιήσας δίδωσι τὸ διπλοῦν τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν δυνατωτέρῳ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ παρεδόθη.

σχόλιον.

Τὸ ε΄. διάταγμα τοῦ α΄. τίτλου τοῦ . . . βιβλίου τῶν διατάξεών ἐστι βιβλίον λ΄. τίτλος α΄. κεφάλαιον ε΄. θέμα η΄. εἰ καὶ πολύτιμον κενοτάφιον δωρήσομαι τῇ γαμετῇ μου, ἔρρωται. μετὰ μέντοι θάψει ἐν αὐτῷ. εἰ δὲ καὶ αὕτη ἐν αὐτῷ ταφῇ, γίνεται εἰς ταφὴν ἐνιερωμένον, καὶ ἐπὶ τῷ προσαγαγεῖν τῷ Θεῷ, καλῶς δωροῦμαι τῇ γαμετῇ μου ἢ τόπον, ἐφ᾽ ὧ ποιῆσαι ἐν αὐτῷ δημόσιον ἔργον ὅπερ ἐπηγγείλατο, ἢ ναὸν, καὶ γίνεται ὁ τόπος ἱερὸς. τὸ ιβ΄. διάταγμα τοῦ ι΄. τίτλου τοῦ κζ΄. βιβλίου, ἔστι βιβλίον λη΄. τίτλος ι΄. κεφάλαιον ι΄. θέμα β΄. κεφάλαιον ια΄. καὶ ιβ΄. οὕτως ἔχον, ὁ κουράτωρ τοῦ μαινομένου, καλῶς ἴδιον πρᾶγμα ὡς τοῦ μαινομένου ἐκποιεῖ, οὐ μὲν τὸ τοῦ μαινομένου ὡς ἴδιον. δύναται δὲ ἐπὶ συμφέροντι τοῦ μαινομένου ἐνεχυριάζειν. καθιεροῦν δὲ αὐτοῦ πρᾶγμα οὐ δύναται. τὸ λθ΄. διάταγμα τοῦ λ΄. βιβλίου ἔστι βιβλίον μδ΄. τίτλος α΄. κεφάλαιον λθ΄. θέμα τελευταῖον. εἰ δέ τις τὰ δημόσια ἢ τὰ ἱερὰ, ἢ τὰ ἰδικὰ τοῦ βασιλέως ληγατεύσει, μαίνεσθαι δοκεῖ. καὶ οὔτε τὸ τίμημα αὐτοῦ δίδοται, ἐπειδὴ τὰ μὲν οὐδ᾽ ὅλως πωλεῖται, τὰ δὲ βασιλικὰ οὐ παρὰ γνώμην τοῦ βασιλέως.

τὸ α΄. διάταγμα τοῦ α΄. τίτλου τοῦ λθ΄. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίον νη΄. τίτλος ι΄. κεφάλαιον α΄. θέμα β΄. τὸ δὲ περὶ τῆς καινοτομίας παράγγελμα, ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἔργοις ἁρμόζει. εἰ γὰρ ἤδη γέγονε τὸ ὅπερ βίᾳ ἢ λάθρα πραχθὲν, ἢ τὸ περὶ τόπου σεβασμίου, ἢ τὸ περὶ τόπου ἱεροῦ, ἢ τὸ περὶ ποταμοῦ δημοσίου, ἢ τὸ περὶ ὄχθης δημοσίας, χώραν ἔχει. τὸ ιζ΄. διάταγμα τοῦ γ΄. τίτλου ἔστι βιβλίον νη΄. τίτλος ιγ΄. κεφάλαιον ιζ΄. θέμα δ΄. περὶ τὸ τέλος. εἰ δὲ κεῖται μεταξὺ ἡμῶν τόπος ἱερὸς, ἢ εἰς ταφὴν, ἢ ἅγιος, οὐ δύναται συστῆναι δουλείᾳ, τὸ λα΄. διάταγμα τοῦ β΄. τίτλου τοῦ μα΄. βιβλίου ἔστι τίτλος β΄. κεφάλαιον λ΄. θέμα β΄. τοῦ ν΄. βιβλίου, παύομαι νέμεσθαι ὅπερ ἄλλος ἀφείλετό μου, καὶ τὸ μνημεῖον ἱερὸν γενόμενον. πρόσχες οὖν ὅτι ἐν τῇ ἀνακαθάρσει, οὐκ ἐτέθη τὸ ἐντὸς κείμενον μέρος τοῦ νόμου τὸ λέγον κἂν μὴ ὡς τοιοῦτον, ἀλλ᾽ ὡς ἰδιωτικὸν αὐτὸν ἔχωμεν. καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλεις προσέχειν πλέον τοῖς ἐν τῷ βασιλικῷ περιεχομένοις. τὸ θ΄. διάταγμα τοῦ γ΄. τίτλου, ἔστι βιβλίον ν΄. τίτλος γ΄. κεφάλαιον θ΄. διὰ χρονίας νομῆς δεσπόζονται τὰ σωματικὰ, χωρὶς ἱερῶν ἢ ἁγίων, ἢ δημοσίων, ἢ δήμου ῥωμαίων, ἢ πόλεως, ἢ ἐλευθέρων ἀνθρώπων. τὸ α΄. καὶ β΄. διάταγμα τοῦ α΄. τίτλου τοῦ μγ΄. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίον νη΄. τίτλος ιδ΄. κεφάλαιον β΄. θέμα παρατέλευτον. τὰ νόμιμα παραγγέλματα ἁρμόζουσιν ἢ διὰ θεῖον δίκαιον, ὥσπερ ἵνα μὴ γένηται ἐν ἱερῷ τόπῳ, ἢ κἂν γένηται, ἵνα ἀποκαταστῇ. καὶ περὶ τοῦ εἰσκομίσαι νεκρὸν, ἢ κτίσαι τάφον τὸ α΄. διάταγμα τοῦ ς΄. τίτλου ἔστι τίτλος ιε΄. κεφάλαιον α΄. τοῦ νη΄. βιβλίου οὕτως ἔχον, λέγει ὁ πράιτωρ, ἐν ἱερῷ τόπῳ ἢ ποιεῖν ἢ εἰσπέμπειν τι κωλύω. τοῦτο περὶ ἱεροῦ τόπου, οὐ περὶ βεβήλου ἁρμόζει, οὐ διὰ τὸ κοσμεῖσθαι αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ βλάπτεσθαι. ἡ δὲ φροντὶς τῶν ἱερῶν τόπων τοῖς φροντίζουσιν αὐτῶν ἀνήκει. τὸ β΄. διάταγμα τοῦ η΄. τίτλου τοῦ μγ΄. βιβλίου ἔστι βιβλίον νη΄. τίτλος η΄. κεφάλαιον ε΄. θέμα ια΄. οὕτως ἔχον ὡς καὶ ἐν τῷ κειμένῳ ἐγράφη. τὸ γ΄. διάταγμα τοῦ ς΄. τίτλου τοῦ μδ΄. βιβλίου, ἔστι βιβλίον κζ΄. κεφάλαιον θ΄. λέγον οὕτως ὡς ἐγράφη εἰς τὸ κείμενον. ἐρωτήσει τις, καὶ τίνος χάριν οὐ προετέθη ἐν τοῖς βασιλικοῖς τὸ μέρος τούτου τοῦ νόμου, τὸ λέγον κἂν μὴ ὡς τοιοῦτον, ἀλλ᾽ ὡς ἰδιωτικὸν αὐτὸ ἔχωμεν. ἐνομοθετήθη ἐν κεφαλαίῳ ιγ΄. τοῦ δ΄. τίτλου τοῦ μ΄. βιβλίου, μὴ περικόπτεσθαι τὴν οὐσουκαπητίαν, ἐκ τοῦ λαβεῖν διὰ παραγγελίας εἴδησιν, τὴν καλῇ πίστει νομέα, ὅτι ἀλλότριον νέμεται ἔδοξεν οὖν διὰ τοῦτο τῷ ποιοῦντι τὴν ἀνακάθαρσιν, ἄδικον εἶναι τὸ περικόπτεσθαι τὴν νομὴν, τοῦ καλῇ πίστει νομέως ἐκ τοῦ ἀνατεθῆναι τῷ Θεῷ τὸ παρὰ τοῦ καλῇ πίστει νομέως νεμόμενον, καὶ μᾶλλον εἰ μηδὲ τὴν περὶ τούτου εἴδησιν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἄλλως ἰδιωτικὸν αὐτὸ ἐνέμετο. διά τοι τοῦτο τὸ μέρος τοῦ νόμου τὸ λέγον κἂν μὴ ὡς ἱερὸν, ἄλλως ἰδιωτικὸν αὐτὸν νεμόμεθα, οὐκ ἐδέχθη. ἅγια ἐνταῦθα μὴ τὰ ἰδιωτικὰ ἅγια εἴπῃς ἀλλὰ τὰ μνημεῖα, τὰ καὶ ῥελεγιόσα λεγόμενα. τὰ γὰρ ἰδιωτικὰ ἅγια, ὡς τὰ μὴ ἱερωθέντα δεσπόζονται.

κείμενον.

Βιβλίον με΄. τίτ. α΄. Διάτ. λη΄. καλῶς ἐπερωτῶ σε κτῖσαι ἱερὸν, καὶ ἡ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ γὰρ μίσθωσις ἔρρωται, Διάτ. πγ΄. οὐ δυνατὸν ἱερὸν ἐπερωτᾶν κἂν εἰ δύναται γενέσθαι ἰδιωτικόν. εἰ γὰρ καὶ ἰδιωτικὸν ἐπερωτηθῶ τόπον, καὶ συμβῇ αὐτὸν χωρὶς δόλου μου καθιερωθῆναι, ἐλευθεροῦμαι, καὶ εἰ συμβῇ ἔκ τινος νόμου γενέσθαι πάλιν ἰδιωτικὸν τὸν τόπον, οὐκ ἐνέχομαι. οὐ δύναμαι δὲ ἱερὸν ἐπερωτᾶν ὑφ᾽ αἵρεσιν τὴν ὅταν ἰδιωτικὸν γένηται, ἐκεῖνα γὰρ

ἐπερωτᾶν δυνάμεθα ὅσα κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐπερωτήσεως τῆς χρήσεως καὶ τῆς δεσποτείας ἡμῶν εἶναι δυνάται. Διάτ. ϛα΄. ἐὰν τὸ ἐπερωτηθὲν πρᾶγμά ἐστι μὲν ἐν φύσει, οὐ δύναται δὲ δοθῆναι διὰ τὸ τυχὸν αὐτὸ γίνεσθαι ἱερόν. εἰ μὲν ἐν καιρῷ τῆς ἐπερωτήσεως ἢ μετὰ ταῦτα τοῦ ἐπερωτηθέντος ἦν, καὶ οὕτως γέγονεν ἱερὸν, ἐνέχεται. ὥσπερ δὲ δι' ἑτέρου πωλήσαντος αὐτὸ γέγονεν ἱερόν. εἰ δὲ τοῦ πράγματος ὄντος ἀλλοτρίου συμβῇ δι' ἑτέρου ἱερὸν γενέσθαι, οὐκ ἐνέχεται ὁ ἐπερωτηθεὶς, εἰ μὴ μετὰ τὸ ποιῆσαι αὐτὸν ὑπέρθεσιν, γέγονε τὸ πρᾶγμα ἱερόν. Διάτ. ρλζ΄. ἀνισχυρῶς ἐπερωτῶ ὑφ' αἵρεσιν ὑπὸ τοῦ νόμου κεκωλυμένην, οἷον δίδως, ἐάν τις πωλήσῃ τὸ ἱερὸν, εἰ καὶ δυνατόν ἐστιν ὕστερον ἐναλλαγῆναι τὸ δίκαιον αὐτοῦ.

σχόλιον.

Τὸ λη΄. διάταγμα τοῦ α΄. τίτλου τοῦ μέ. βιβλίου, ἔστι βιβλίον μγ΄. τίτ. α΄. κεφ. ιζ΄. θέμα ε΄. οὕτως ἔχον, καλῶς ἐπερωτῶσε παριστᾶν τόδε, ἢ κτίζειν ἱερὸν ἢ μνημείου τόπον. καὶ ἡ ἐπὶ τῶν τοιούτων γὰρ τόπων μίσθωσις ἔῤῥωται. καὶ τὸ πγ΄. διάταγμα τούτου ἔστι βιβλίον μγ΄. τίτλος α΄. κεφάλαιον πγ΄. θέμα δ΄. οὔτε ἱερὸν, οὔτε μνημείου πρᾶγμα, οὔτε τὸ διηνεκῶς τῇ δημοσίᾳ χρήσει ἀφορισθὲν, ἐπερωτᾶν δύναμαι, οὔτε τὸν ἐλεύθερον ἄνθρωπον, κἂν εἰ δύναται δοῦλος ὁ ἐλεύθερος γενέσθαι, καὶ ὁ ἱερὸς ἢ ὁ δημόσιος ἰδιωτικὸς. εἰ γὰρ καὶ ἰδιωτικὸν ἐπερωτηθῶ τόπον, ἢ δοῦλον καὶ συμβῇ τὸν τόπον καθιερωθῆναι ἢ τὸν δοῦλον ἐλευθερωθῆναι χωρὶς δόλου μου ἐλευθεροῦμαι, καὶ εἰ συμβῇ ἔκ τινος νόμου πάλιν τὸν τόπον ἰδιωτικὸν, ἢ τὸν ἐλεύθερον δοῦλον γενέσθαι οὐκ ἐνέχομαι. καὶ θέμα ζ΄. τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου λέγον, τὸν ἐλεύθερον οὐ δύναμαι ἐπερωτᾶν ὑπὸ αἵρεσιν τὸν ὅτε δοῦλος γένηται, οὔτε τὸ ἱερὸν ἢ μνημεῖον ὅτε γένωνται ἰδιωτικά. ἐκεῖνα γὰρ ἐπερωτᾶν δυνάμεθα, ὅσον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐπερωτήσεως, τῆς χρήσεως, καὶ τῆς δεσποτείας ἡμῶν γενέσθαι δύναται. τὸ ϛα΄. διάταγμα ἔστι βιβλίον μγ΄. τίτ. α΄. κεφάλαιον ϛα΄. θέμα β΄. τὰ αὐτὰ σχεδὸν διαλαμβάνον ὅσα καὶ ὁ πατριάρχης περιφραστικῶς ἔγραψε. τὸ ρλζ΄. διάταγμα, ἔστι τοῦ μγ΄. βιβλίου καὶ τίτλου, κεφαλαίου ρλζ΄. θέματος δ΄. λέγον, ἀνισχύρως ἐπερωτῶμαι περὶ αἵρεσιν ὑπὸ τοῦ νόμου κεκωλυμένην, οἷον δίδως ἐὰν Πέτρος πωλήσῃ τὸ ἱερὸν, ἢ τὸ μνημεῖον ἢ τὸ τῇ δημοσίᾳ χρήσει ἀφωρισμένον, εἰ καὶ δυνατόν ἐστι τὸ δίκαιον τῶν τοιούτων ἐναλλαγῆναι πραγμάτων, τὸ αὐτὸ κἂν τῇ φύσει ἀδύνατός ἐστιν ἡ αἵρεσις. Σημείωσαι, μίσθωσις δὲ ἡ ἐπὶ τῷ ἱερῷ ἔῤῥωται, ἢ συστᾶσα χάριν τοῦ κτισθῆναι τὸ ἱερὸν, οὐ μὴν ἡ ἐπὶ ἐκδόσει τοῦ ἱεροῦ, ἐὰν γάρ τις ἐκλάβηται μισθωτικῶς μοναστήριον οὐ μόνον οὐκ ὠφεληθήσεται ἀπὸ τῆς μισθώσεως ὡς οὔσης παρανόμου καὶ ἀνισχύρου, ἀλλὰ καὶ κολασθήσεται. οἱ γὰρ μισθούμενοι καὶ οἱ πακτωτικῶς ἐκλαμβαιόμενοι μοναστήρια, ὡς παράνομον συνάλλαγμα πεποιηκότες, ὑφοράσθωσαν τὰ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ νόμου κατάκρισιν.

κείμενον.

Βιβ. μζ΄. τίτ. κβ΄. Διάτ. β΄. οἱ σὺν ὅπλοις κατέχοντες τόπον ἱερὸν ὑπόκεινται ποινῇ. κινεῖται γὰρ κατ' αὐτῶν ὁ περὶ καθοσιώσεως νόμος, καὶ βιβλίον μη΄. τίτ. δ΄. Διάτ. α΄. βιβλίον ν΄. τίτ. ιϛ΄. Διάτ. ιζ΄. τὰ ἱερὰ οὐκ εἰσὶ δημόσια.

σχόλιον.

Τὸ β΄. διάταγμα τοῦ κβ΄. τίτλου τοῦ μζ΄. βιβλίου ἔστι βιβλίον ξ΄. τίτλος λβ΄. κεφάλαιον β΄.

ὁ παράνομον ποιῶν σύστημα, τῇ κατὰ τῶν σὺν ὅπλοις τόπον δημόσιον, ἢ ἱερὸν κατεχόντων, ὑπόκειται ποινῇ. τὸ α΄. διάταγμα τοῦ δ΄. τίτλου τοῦ μη΄. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίον ζ΄. τίτλος λϛ΄. κεφάλαιον α΄. ὁ περὶ τῶν ἐπιβούλων νόμος, ὅμοιός ἐστι τῷ περὶ ἱεροσυλίας, καὶ ἐνέχεται αὐτῷ ὁ κατὰ τοῦ ῥωμαϊκοῦ δήμου πλημμελήσας, καὶ ὁ σπουδάσας κατὰ δόλον παρὰ κέλευσιν βασιλέως ἀναιρεθῆναι τοὺς ὁμήρους, ἢ ἵνα ἔνοπλοι ἄνθρωποι ἐν πόλει κατὰ τῆς πόλεως ὦσιν, ἢ ἵνα τόπος ἢ ἱερὰ κατασχεθῶσιν, ἢ στασιώδης γένηται συνόδος, ἢ ἵνα φονευθῇ ὁ ἄρχων, καὶ ὁ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄγγελον ἢ γράμματα πέμψας, καὶ σημεῖον αὐτοῖς δεδωκὼς, ἢ ἄλλως βοηθήσας αὐτοῖς, καὶ ὑπονοθεύσας, ἢ ἐρεθίσας στρατιώτας πρὸς στάσιν ἢ θόρυβον κατὰ τῆς πολιτείας. τὸ ιζ΄. διάτ. τοῦ ιϛ΄. τίτ. τοῦ λ΄. βιβλίου ἔστι βιβλίον β΄. τίτ. β΄. κεφ. ιζ΄. οὕτω λέγον περὶ τὰς ἀρχὰς, ἐν δὲ τοῖς δημοσίοις οὐ περιέχεται, οὔτε τὰ ἱερὰ, οὔτε τὰ μνημεῖα, οὔτε τὰ ταῖς δημοσίαις χρήσεσιν ἀφωρισμένα, ἀλλ' εἴ τινα ἐστὶ τῶν πόλεων, οἷον αἱ οὐσίαι.

κείμενον.

Βιβ. λγ΄. τίτ. α΄. Διάτ η΄. ἐὰν ληγατεύσω τοῖς ἱεροφύλαξι, δέκα νομίσματα δίδοσθαι τῷ καιρῷ τῆς ἑορτῆς αὐτῷ τῷ ἱερῷ, δοκεῖ τὰ ι΄. νομίσματα καταλιπεῖν ἐτήσια. βιβλίον λδ΄. τίτ. α΄. Διάτ. ιζ΄. ἐὰν ἀφορίσας δούλους μου εἰς παραφυλακὴν τοῦ παρ' ἐμοῦ κτιζομένου ἱεροῦ ληγατεύσω αὐτοῖς ἐτήσια πρὸς ἀποτροφὴν, καὶ βεστιάριον, λαμβάνουσιν ἀπόμου τελευτῆς μέχρις οὗ πληρωθῇ ὁ ναὸς, δοῦλοι δὲ μένουσι τοῦ κληρονόμου οὓς ὁ διαθέμενος εἰς παραφυλακὴν τοῦ αὐτοῦ κτισθέντος ἱεροῦ ἀφώρισεν, εἰ μὴ αὐτοῦ ἐλευθέρωσεν, ὡς βιβλίον μ΄. τίτ. ιβ΄. Διάτ. λε΄. βιβλίον κδ΄. τίτ. α΄. Διάτ. ε΄. καλῶς δωροῦμαι τῇ γαμετῇ μου πρᾶγμα ἐφ' ᾧ τῷ θεῷ προσαγαγεῖν αὐτό. βιβλίον λδ΄. τίτ. β΄. Διάτ. λζ΄. ἐὰν εἴπω γενέσθαι σταυροὺς ἀπὸ ἑκατὸν λιτρῶν καὶ ἀνατεθῆναι τῷδε τῷ ἱερῷ, πάντες δὲ οἱ ἐν τῷ αὐτῷ ἱερῷ ὄντες, ἀργυροὶ καὶ χαλκοὶ εἰσὶν, οὐ μὲν χαλκοὺς δίδωσιν, οὔτε χρυσοὺς ἀναγκάζεται ποιεῖν, ἀργυροὺς δὲ κληρονόμος ἀναγκάζεται.

σχόλιον.

Τὸ κ΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τοῦ λγ΄. βιβλίου τοῦ διατάξωεν, ἔστι θέμα τελευταῖον τοῦ κ΄. κεφ. τοῦ δ΄. τίτ. τοῦ μδ΄. βιβ. οὕτως ἔχον ὡς συνωψίσθη. τὸ ιζ΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τοῦ μδ΄. βιβλίου, ἔστι τοῦ βασιλικῶν βιβλίον μδ΄. τίτ. ιδ΄. κεφ. ιζ΄. οὕτως ἔχον ὡς συνωψίσθη. τὸ λε΄. διάτ. τοῦ ιβ΄. τίτ. τοῦ μ΄. βιβλίου, ἔστι βιβλίον μη΄. τίτ. η΄. κεφ. λε΄. κτίζων τις εὐκτήριον ἀφώρισεν αὐτῷ δούλους, τοῦ κληρονόμου ἔσονται οὗτοι. τὸ ε΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τοῦ κδ΄. βιβ. ἔστι βιβλίον τοῦ βασιλικῶν λ΄. τίτ. α΄. κεφ. ε΄. θέμα η΄. ἔχον ἐν μέρει καθὼς εἰς τὸ κείμενον ἐτέθη. τὸ λζ΄. διάτ. τοῦ β΄. τίτ. τοῦ λδ΄. βιβ. ἔστι βιβλίον μδ΄. τοῦ βασιλικῶν τίτ. ιε΄. κεφ. λζ΄. θέμα τελευταῖον οὕτως ἔχον, ἐὰν εἴπω γενέσθαι σταυροὺς ἀπὸ ρ΄. λιτρῶν καὶ ἀνατεθῆναι ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ, πάντες δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ἱερῷ ὄντες, ἀργυροὶ καὶ χαλκοὶ εἰσὶν, ἀργυροὺς ὁ κληρονόμος ἀναγκάζεται ποιεῖν, οὐ μὲν χαλκοὺς δίδωσιν, οὔτε χρυσούς.

κείμενον.

Βιβ. λε΄ τίτ. β΄. διάτ. α΄. καὶ ἐπὶ τοῖς τῷ θεῷ ληγατευομένοις, χώρα τῷ φαλκιδίῳ. βιβλίον α΄. τίτ. ιβ΄. διάτ. β΄. ἐάν τις πρᾶγμα καρποφορήσῃ, γίνεται

αὐτὸς ἔνοχος, ἐὰν μὲν τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ τὸ πρᾶγμα κατασληθῇ, αὐτὸ μὲν ἱερὸν ἐγένετο, ἐλευθερώσῃ ἢ ὁ ἐπαγγελάμενος, ὀκτὼ τῆς· τοιαύτης ἐπαγγελίας ἐνέχονται αὐτεξούσιοι ἔφηβοι, ἐὰν μὲν ὑπεξούσιοι ἔφηβοι παρὰ γνώμην τῶν πατέρων ἢ τῶν δεσποτῶν, εἰ δέ τις τὸ ι'. μέρος καρποφορήσῃ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ἕως ἂν αὐτὸ χωρίσῃ, ἐὰν πάσεται εἶναι τῆς οὐσίας αὐτοῦ. εἰ δὲ τελευτήσας μὴ χωρίσας, ἐνέχονται οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ, μέχρις οὗ λάβῃ εἰς κληρονομιὰς ἡ τῆς καρποφορίας συνοχή. Βιβλίον α'. ᾧ κώδικος ὑτ. β'. διατ. α'. ἔξεστι τῷ βουλομένῳ καταλιμπάνειν ἐν τελευταίᾳ βουλῇ τὰς ἀγίας ἐκκλησίας. βεβαίας γὰρ εἶναι δεῖ τὰς τῶν τελευτώντων βουλήσεις. διατ. ιγ'. ἐν ἐρρωμένῃ διαθήκῃ, ἢ κωδικέλλῳ, ἢ ἀναφορᾷ βουλήσεως, διατ. ιγ'. ἐν ἐρρωμένῃ διαθήκῃ, ἢ κωδικέλλῳ, ἢ ἀναφορᾷ βουλήσεως ἔξεστι τοῖς χήραις, καὶ τοῖς διαθέτοις, καὶ τοῖς ἱεροῖς παρθένοις καὶ τοῖς μοναστρίαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς καταλιμπάνειν ἐκκλησίαις, καὶ κληρικοῖς καὶ μοναχοῖς καὶ πτωχοῖς ἐν ἐνεστῶτι, καὶ ὑποκατάστ, καὶ λημάτοις, καὶ φιδεικομίσσις ἰδικοῖς καὶ καθ' ὁμάδα.

σχόλιον.

Τὸ α'. διάτ. τῆς β'. πίτ. τῆς λέ'. βιβλίου τῆς διάτ. ἔστι βιβλίον μά'. τῆς βασιλικῶν πίτ. ά. κεφ. ά. Θέμα γ'. λέγον ὅτι μέχρι φαλκιδίου καὶ τὰ τῷ θεῷ ληγατευόμενα, ἔξωθεν ὄντα αὐτῆς κεφ. φησὶν ὁ παλαιὸς ταῦτα ῥητῶς, ἢ περὶ διαφόρων κεφαλαίων ἐκκλησιαστικῶν γλά. νεαρᾶς, ἐ συγχωρεῖ τῷ φαλκιδίῳ πεμπόπεδα τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας ληγατευόμενα. ὁ δὲ ὀρλιασὴς φησι, ταῦτα οἶμαι ὡς τὸ παρὸν διάτ. ἀνῃρέθη παρὰ τῆς γλά'. νεαρᾶς τὸ κειμένης ἐν τῷ γ'. πίτ. τῆς ἑ βιβλίου καὶ αὐτικα διδάσκει πλατύτερόν πως ἀνῃρέθη ὁ νόμος ἕκαστος. καὶ ταῦτα μὲν εἶπον ὁ ὀρλιασὴς καὶ ὁ παλαιὸς, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὅτι ἃ καλῶς αὐτοῖς ἐξελήφθησαν τὰ τῆς νεαρᾶς. ἃ δὲ γὰρ ἁπλασίκτως ἀφαλκιδίωτα δίδονται τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλειφθέντα ἀλλ' εἰ μὲ καιρεσσεσαγμονήσει ὁ κληρονόμος περὶ πλῶ δόσιν τῶν ληγατευθέντος ἀπόλλυσι ἢ αὐήκοντα τούτῳ φαλκίδιον, καὶ δίδωσι τὰ ληγατευθέντα ὡς ἡ νεαρά φησιν, εἰ δὲ συγνωμονήσει περὶ πλῶ δόσιν τούτων λαμβάνει ἢ αὐήκοντα αὐτῷ φαλκίδιον. φησὶ γὰρ ἡ αὐτὴ νεαρὰ κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. πίτ. γ'. κεφ. θ'. ὅπω ῥητῶς, εἰ δὲ ὁ κληρονόμος τὰ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλελειμμένα μὴ πληρώσει λέγων ἢ καταλειφθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν μὴ ἀρκεῖν εἰς τοσαύτας πάντως ἢ ὀλιγοστὸν τὸ φαλκίδιος κέρδος σχολάζοντα ὁσονδήποτε ὑπερβῇ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀσίᾳ περιχωρεῖν περιοίᾳ ἢ ἀγιωτάτου τόπων ὑπισχόμενον εἰς τὰς αἰτίας εἰς ἃς καταλέλειπται. ζήτει καὶ τὸ ὅλον θ'. κεφ. καὶ ἀνάγνωθι αὐτὸ ἀναγκαῖον ὄν. τὸ β'. διάτ. τῆς ιβ'. πίτ. τῆς γ'. βιβλίου τῆς διάτ. ἔστι βιβλίου τῶν βασιλικῶν νδ'. πίτ. ιδ'. κεφ. β'. ὅπως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφη. ἢ ά. διάτ. τῆς β'. πίτ. τῆς ά. βιβλίου τῆς κώδικός ἐστι κεφ. ά. τῆς ά. πίτ. τῆς έ. βιβλίου ὅπως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον σωσιλίδιον. ἢ ιγ'. διάτ. τῆς αὐτῆς πίτ. καὶ βιβλίου αὐτοῦ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κείμενον.

Διάτ. ιθ'. αἱ γινόμεναι μέχρι φ'. νομισμάτων δωρεαὶ ἀναμφαιρέτως εἰς ἐκκλησίαν, ἢ ξενοδοχεῖον, ἢ νοσοκομεῖον, ἢ ὀρφανοτροφεῖον, ἢ βρε-

φοτροφεῖον, ἢ πτωχεῖον, ἐρρώσθω, αἱ δὲ λιπαὶ καὶ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας γένωνται, χρέσεσιν ἐμφανείας, καὶ αἱ λεχθεῖσαι ὑπὲρ τὰ φ'. νομίσματα ἔσαι, ἐξηρημένων τῶν βασιλικῶν δωρεῶν διάτ. κβ'. τὰ εἰς εὐαγεῖς οἴκους ἀπὸ φιλοτιμίας βελτιωτικῆς ἐρχόμενα, ἐὰν ὑποκείσθω τῇ τῶν ὀπισερδῶν ἢ τοι λεκρατίβων διαγραφῇ. διάτ. κβ'. ἐὰν διαδωρηθῇ, ἢ κληρονομία, ἢ ληγάτον διαγῆ τίπω καὶ λειφθῇ εἰς ἀνόρρυσιν αἰχμαλώτων, κινητὴν ἢ ἀκίνητον, ἁρμόζεσι περσοναλίαι, καὶ ἐν ῥεμ, καὶ ὑποθηκαρίαι, καὶ μόνῃ τῇ τῶν ρ'. ὑποαυτῶν ἐκβάλλονται παραγραφῇ. ἔτος γὰρ ὁ χρόνος ἐστὶ μακροθύμιος ἀνθρώπῳ διάτ. κέ'. ἐάν τις χρεώστῃ τὸν δεσπότην χρεωστῶν κληρονόμον, μὴ θελήσας ἀκτησίαν θεσπιγείαν, ἢ ἐκκλησίας ἢ τόπῳ καθ' ὧν ὁ τελευτήσας δοκεῖ γεγράφθαι. τὸ αὐτὸ καὶ ὅπι ληγάτῳ· καὶ θεσχωρεῖ εἰς δεσποτεφιλῶ πτωχῶν. εἰ δέ τινι τῶν ἁγίων ἀγγέλων ἢ μαρτύρων καταλίπῃ μὴ μνημονεύσας οἴκων. εἰ μὲν ἔστιν ἐκείνῃ τῇ πόλει ἢ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς πιστὸς εἰκὼς αὐτὸς λαμβάνει. εἰ δὲ μή ἐστιν, ὁ ἐν τῇ μητροπόλει λαμβάνει. εἰ δὲ μήτε ἐκεῖ τοιοῦτός ἐστιν οἶκος, αἱ κατὰ τὸν τόπον ἐκκλησίαι λαμβάνουσιν αὐτὸ, τῶν ἄλλων οἴκων αὐτῆς παραχωρούντων, εἰ μὴ δειχθῇ ὁ τελευτήσας, ἕτερον διανοηθεὶς καὶ ἕτερον εἰπών. τότε γὰρ τὸ ἀληθὲς καὶ τέτε γεγραμμένον κρατεῖ. εἰ δὲ τόπον εἴτε ῥητὸν, ἀρεθῶσι δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῷ ὀνόματος ἐν τῇ πόλει, ἢ τῇ ἐνοικίδι. εἰ μὲν ἐκ τινα τούτων εἶχε μείζονα ἀσφάλειαν, ἢ συνεχῶς ἐκεῖ ἐφοίτα, οὕτω δοκεῖ καταλελεῖφθαι. τοιοῦτο δέ τινος μὴ εὑρισκομένου, ὁ μᾶλλον ἐκ τοιούτων ἐνδεὴς οἴκων λαμβάνει τὸ καταλειφθέν.

σχόλιον.

Ἡ ιθ'. διάτ. τῆς β'. πίτ. τῆς α'. βιβλίου τῆς κώδικος, ἔστι κεφ. η'. τῆς ά. πίτ. τῆς έ. βιβλίου τῆς βασιλικῶν ὅπως ἔχον ὑπολέξεων ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφη. σημείωσαι ὅτι ἡ κβ'. διάτ. ἐτέθη εἰς βιβλίον έ. πίτ. α'. κεφ. ί. πλὴν οὐχ ὡς εἰς τὸ κείμενον κεῖται, ἀλλὰ ἄλλως, φησὶ γάρ, μὴ διαγραφέσθω ἐκκλησία, ἢ εὐσεβὴς οἶκος ἢ μοναστήριον ὅτι κέρδει. Σημείωσαι οὖν τὸ πολλὰ χρησμεύον εἰς τὸν ὑποθηκίζοντας μοναστήρια, καὶ πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας εὐαγεῖς οἴκους. ἢ κγ'. διάτ. καὶ ἢ κέ. ὧν ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά. σὺ δὲ γίνωσκε ὅτι καὶ ἡ τοιαύτη διάτ. δηοείζηται μόνῃ ἐκμοναστηρίᾳ τὸν εὐαγεῖς οἴκους ἐκβάλλεσθαι. ἀλλὰ τὸ ά. κεφ. τῆς ιά. ἐνεστιανείκ νεαρᾶς ἤτοι τὸ τελευταῖον κεφ. τῆς ϛ'. πίτ. τῆς έ. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ταῦτα ῥητῶς διασάζει, πᾶσα ἀγωγὴ θεσπίκισα στεφῷ οἴκῳ, εἴτε θεσωπικὴ εἴτε ὑποθηκάριος ἐστὶν ἐχ ὑπερβαίνει τὰ μ'. ἔτη τῶν ἁρμιζουσῶν ἐκάστῳ οἴκῳ τοιούτῳ εὐαγεῖ θεσκαίρων παραγραφῶν, φυλαπισῶν μὴν τοιχε τὸν οἰκείας χρόνες.

κείμενον.

Καὶ ὑτ. γ'. ᾧ αὐτοῦ βιβλίου, διάτ. κδ'. φησὶν ἐρρῶσθαι τὸ τοῖς πτωχοῖς καταλιμπανόμενον. διάτ. κή. ᾧ αὐτοῦ ὑτ. ἐρρώσθω τὰ καταλιμπανόμενον

εἰς ἀναῤῥυπτν αἰχμαλώτων. καὶ εἰ μὲν εἶπεν ὁ διαθέμενος τὸν ὀφείλοντα ἀπαλλάττειν τῷ πράγματι, αὐτὸς ἀπαιτεῖ, καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν συνείδησιν πληροῖ τὴν βλασφημίαν. εἰ δὲ μὴ εἶπε τὸ πρόσωπον, ὁ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος ἐν ᾗ ὁ διαθέμενος ἐτέχθη, λαμβάνει τὸ καταλειφθὲν, φανερὸν ἐπὶ πράξεως δῶρον παρὰ τῷ ἄρχοντι σωιζόμενον, τὸ ποσὸν τῶν δοθέντων αὐτῷ χρημάτων, καὶ μετ' ἐνιαυτὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναῤῥυθέντων, καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτῶν δοθέντων, εἰ δὲ βάρβαρος ἦν ὁ διαθέμενος, καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ πόλεως ἀμφισβάλλεται ὁ ἐπίσκοπος ἔτος καθ' ὃν ἐτελεύτησε λαμβάνει τὰ χρήματα, καὶ πληροῖ τὸ βλασφημηθὲν, ὃ ἂν γινώσκων τὸ καταλειφθὲν καλῶς ποιεῖ λέγων τῷ ἄρχοντι καὶ τῷ ἐπισκόπῳ καὶ οὐκ ἔστι δηλατήριος, ἡ. γ΄ διάτ. ἓξ β΄. ἴιτ. τ νεαρῶν εἶπε, τὸν ἐπίσκοπον τ πόλεως ἐν ᾗ τὴν οἴκησιν εἶχεν ὁ διαθέμενος λαμβάνειν τὰ χρήματα, καὶ ποιεῖν τὰ διατυπωθέντα, διατ. μέ. ἐὰν ἐτήσιον δηνεκὲς ληγατεύθῃ, ἢ δωρηθῇ τόποις εὐαγέσιν ἢ κλήρῳ, ἢ μοναχοῖς, ἢ μοναστρίαις, ἢ πτωχοῖς, καὶ ἁπλῶς διαγέπειν οὐκ ἀπηγορευμένοις σιγήμασιν, οὐκ ἔξεστιν ἐπ' αὐτοῖς διαλύεσθαι, εἰ μὴ δοθῇ πρόσοδος εὐθαλὴς, μηδὲ βεβαρημένη δημοσίοις, καὶ προθήκη ἐχέτω πλέον ἓξ τετάρτα τῆς καθαρᾶς προσόδου μέρος ἔχουσι, μηδέποτε σκοπιμώτερα. δεῖ δὲ καὶ σωθήκας καὶ διαλύσεις ἐγγράφως ὑπὸ τούτῳ γίνεσθαι, καὶ ἐν ὑπομνήμασιν ἐμφανίζεσθαι. εἰ δὲ παρὰ ταῦτα σκάπτει ἓξ δοθέντος χρυσίου ὁ διαλυσάμενος, σκοπεῖ τὸ πρᾶγμα ὁ διαθέμενος εἶχε ἔχων εἰς ὑποθήκην τὸ πρᾶγμα ἓξ καθαλίποντος, καὶ ὑπὲρ καρποῦ, καὶ προσόδου καὶ πάσῃ νομίμῳ ἐπιζητήσει, καὶ οὐκ ἀνήκεστα τῇ ἀγωγῇ χρονία παραγραφὴ, κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ λήκτεται. τῷ μέντοι δεδωκότι τὸ χρυσίον ὑπόκειται ὁ συμβάλλων αὐτῷ μετὰ κληρονόμων, καὶ εἴκοθεν αὐτὸ δίδωσιν, ὡς ἡ νέ. διάτ. ἓξ αὐτ. ἓξ ὕτλε.

σχόλιον.

Ἡ κδ΄. διάτ. τ γ΄. πίτ. τ α΄. βιβλίε τ κώδικος, ἔστι βιβλίον μδ΄. πίτ. ιη΄. κεφ. λδ΄. ὃς ἐτέθη ὑπ' ἐν τοῖς βασιλικοῖς ὡς ὁ κώδιξ διελάμβανεν, ἀλλ' ἕτερα φησὶν ὁ βασιλικὸς, τὸ τοῖς πτωχοῖς καταλιμπανόμενον μὴ νομίζεσθαι ἄδηλον. ἡ κή. διάτ. ὃς ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ γ΄. διάτ. τῶν β΄. πίτ. τ νεαρῶν ἐστι νεαρὰ ἰουστινιάνου ρλα΄. κεφάλ. ἐν βιβλίῳ ε΄. τ βασιλικῶν πίτ. γ΄. κεφ. ή. ὅτως ἔχοντι, εἰ ὑπ' καί τις ὑπὲρ ἀναῤῥύσεως αἰχμαλώτων, ἢ ἀποτροφῆς πενήτων κληρονομίαν ἢ κληάτου καταλειφθῇ ἐν προάγμασι κινητοῖς, ἢ ἀκινήτοις, ἢ ἀκινήτοις εἴτε ἅπαξ, εἴτε ἐτήσιον καὶ τοῦτο τροπὸς ἅπασι κτ' τ τ διαθεμένῳ μάλιστα ἀπὸ τ κελευσθέντων τοῦτο πιθῆται, πληρούσθω. εἰ δὲ μὴ ἰδιαζόντως εἴπῃ ποίᾳ τόπῳ πένησι ταῦτα καταλιπεῖν, κελεύομεν τ ὁσιώτατον τῆς πόλεως ἐπίσκοπον ἐν ᾗ οἰκίαν ὁ διαθέμενος εἶχε παραλαμβάνειν τὰ αὐτὰ προάγματα, καὶ τοῖς τῆς αὐτῆς πόλεως πένησι διανέμειν. ἡ ὑπ μέ. διάτ. τ ς΄. τίτ. τ νεαρῶν ἃ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ὧ σωτῆρες ὡδέ ἡ νέ. διάτ. τ αὐτ βιβλίου καὶ πίτ. κείμενον.

κείμενον.

Ἡ ὑπ γ΄. διάτ. ἓξ β΄. ἴιτ. τῶν νεαρῶν, ὅτι ἓξ τοιούτε ληγάτε φησὶν, εἰ μὲν οἱ δόντες καὶ οἱ λαμβάνειν κελευσθέντες, ἢ ὁ τόπος ἐξ ἑτυπώθη δίδοσθαι ἐν τῇ αὐτῇ, ἢ τῇ γείτονι ἐπαρχίᾳ εἴησαν, μηδενὶ τρόπῳ τὸ ληγάτον σκοπιεύεσθω. εἰ δὲ πορρωτέρω εἰσὶν, ἔξεστιν ἑκατέρᾳ μέρος σωιζομένους, πλησίον ὑπὲρ αὐτῷ λαμβάνειν πρόσοδον εὔπορον, καὶ μετὰ προσθήκης ἓξ δ΄. τῆς καταλειφθείσης ποσότητος μὴ βεβαρημένης πολλοῖς τελέσμασιν. εἰ δὲ πωλῆσαι τὸ ληγάτον βέλοιντο, μὴ λαμβανέτωσαν ἥττονα τιμὴν ἓξ σωιζομένε ὑπὲ λέ. ἐνιαυσοῦ ἀπὸ ἓξ ληγάτε, ὥστε μέντοι τὸ τίμημα, εἰς τὸ συμφέρον ἓξ σεβασμίε οἴκε ᾧ κατελείφθη προχωρῆσαι.

σχόλιον.

Ἡ γ΄. διάτ. τῶ β΄. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνου ρλά. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε΄. ὑ βασιλικῶν πίτ. γ΄. κεφ. θ΄. ὃ δὴ καὶ κατεγράφη ἓξ ὁλοκλήρε ἐν τῇ καταρχῇ τῶ παρόντος κεφ. ἀρχόμενον ὅτως, εἰ ὑ ὑπὲρ ἀναῤῥύσεως αἰχμαλώτων.

κείμενον.

Ἡ ὑ μή. διάτ. ἓξ γ΄. ἴιτ. ἓξ α΄. βιβλίε φησὶν, ὅτι ἐῤῥωμένως τις χρέοφει αἰχμαλώτου κληρονόμως, καὶ λαμβάνει τὴν κληρονομίαν ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ὁ τῆς πόλεως οἰκονόμος ἐν ᾗ τὴν οἴκησιν εἶχε. καὶ δαπανῶσιν εἰς ἀναῤῥυσιν τῶν αἰχμαλώτων, ἢ τὰς τιμὰς τ προαγμάτων, ἢ τὰς προσόδους τ ἀκινήτων, παρακρατούντες φαλκίδιον, καὶ ἐνάγοντα ὑπὲ τοῖς χρέεσι καὶ ἑτοῦ πτωχὰς καλῶς τις χρέοφει κληρονόμως, καὶ ἐὰν μὴ προζδοκήσωσι πόσις, ὁ ξενοδόχος τ αὐτῆς πόλεως λαμβάνει τὰ πράγματα, καὶ ὀκ τῆς διαπράσεως αὐτῶν ἀγοράζει πρόσοδον. εἰ δὲ πολλοὶ ξενῶνες εἰσὶν ἐν τῇ πόλει, ὁ μᾶλλον ἀπορώτερος αὐτὰ λαμβάνει. τὰ πρὸ τούτε δοκιμάζοντα ἓξ ὑπισκόπε, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν κληρικῶν. εἰ ὑ μὴ ἔχῃ ξενῶνα ἡ πόλις διανέμοντα τὰ πράγματα διὰ ἓξ ὑπισκόπε, ἢ ἓξ οἰκονόμε εἰς ἑτοῦ πτωχὰς, ἢ ἄλλως ἐνδεεῖς μὴ παρακρατεμένε φαλκιδίε. εἰ δὲ πρός δῆλον ἢ ἄδηλον ὄνομα σκληρότας, ἢ ἀναγὲς οἶκε ἀπιδὼν κατέλιπεν, αὐτὸς λαμβάνει μόνος, μὴ ὑφιστάμενος φαλκίδιον. ἡ δὲ γ΄. διάτ. ἓξ β΄. ἴιτ. τ νεαρῶν, λέγε, ὅτι τοῖς πένησι διὰ ἓξ ὑπισκόπε διανέμοντα. καὶ νβ΄. διάτ. ἓξ γ΄. ἴιτ. τῶ α΄. βιβλίε ἓξ κώδικος, φησὶν ὅτι ἐάν τις βαρυθῇ ὑποκαλεσάσῃ ἢ ἀποκαλεσάσῃ ἐξ ἀπαιδείας, καὶ μὴ βεληθῇ γαμῆσαι δι' ἄσκησιν μένει ἔχων τὰ πράγματα καὶ δαπανᾷ ταῦτα πρεπόντως ἢ καταλιμπάνει ὡς θέλει, ἀσεβῶς μέντοι. εἰ δὲ καὶ ὑπὸ αἵρεσιν παιδοποιίας καταλειφθῇ αὐτοῖς, ἔχουσιν αὐτὰ, καὶ μὴ παιδοποιοῦντες. τὰ αὐτὰ καὶ ὑπὲ παρθενεύσης, καὶ ὑπὲ τοῖς

γαμεῖν κεκωλυμένοις κληρικοῖς. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, λέγει, ὅτι ὁ βεβαρημένος ληγάτῳ ἢ ἀποκαταστάσει γάμου, ἢ ἀπαιδίας, ἢ ἐὰν οὕτω δωρηθῇ ἢ ἐαθῇ τινι, καὶ γένηται κληρικὸς, ἢ μοναχὸς ἢ διακόνισσα, ἢ ἀσκήτρια σβέννυται ἡ ἀποκατάστασις ἀλλ' ἐπὶ μὲν κληρικῶν καὶ διακονισσῶν τῶν ἐκκλησιῶν, κρατεῖ ὅτε μέχρι τῆς ἰδίας ζωῆς τοῖς τοιούτοις ἐπιμένοιεν. καὶ τὰ ὑπὸ τοιαύτην αἵρεσιν δωρηθέντα, ἢ καταλειφθέντα εὐσεβῶς δαπανήσωσιν, ἢ καταλίπωσιν. οἱ γὰρ μοναχοὶ καὶ ἀσκήτριαι κἂν τῶν μοναστηρίων αὐτῶν ἐξέλθωσιν, ὅμως τὰ τοιαῦτα πράγματα μετὰ τῶν ἄλλων αὐτῶν πραγμάτων τοῖς μοναστηρίοις διαφέρει. εἰ δὲ ἐπὶ ἀναῤῥύσει αἰχμαλώτων, ἢ πτωχῶν ἀποτροφῇ ὑπὸ τὰς εἰρημένας αἱρέσεις, ἡ ὑποκατάστασις γένηται, ἐξ οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἀποκλείεσαι τρόπων.

σχόλιον.

Ἡ μή'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ δὲ γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ε'. τίτ. γ'. κεφ. η'. ὃ καὶ κατεστρώθη εἰς τὸ παρελθὸν καταβατόν. ἡ νβ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ μέντοι β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ ἐτέθη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν δ'. τίτ. α'. κεφ. ε'. καὶ ς'. οὕτω σχεδὸν ὡς ἐνταῦθα κεῖται.

κείμενον.

Λέγει δὲ ἡ α'. καὶ μόνη διάτ. τοῦ μή'. τίτ. τοῦ ς'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ὅτι ἔῤῥωται τὸ καταλιμπανόμενον θεμιτῷ συστήματι, ἢ σωματείῳ οἷον συγκλητικοῖς, ἢ βουλῇ, ἢ τάξει ἄρχοντος, ἢ ἰατροῖς, ἢ διδασκάλοις, ἢ συνηγόροις, ἢ στρατιώταις, ἢ ἱερεῦσιν, ἢ ἑτέρῳ τινί. καὶ μερίζονται κατὰ πρόσωπον ἐξ ἴσου οἱ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τελευτῆς ἐν τῷ καταλόγῳ εὑρισκόμενοι, εἰ μὴ ῥητὸν ποσὸν ὁ διαθέμενος ἑκάστῳ ὁρίζῃ: καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς αὐτῆς διατάξεως, ὅτι ἐὰν πρὸς ἅπαξ, ἢ ἐτήσιον, καταλειφθῇ εὐσεβῶς, ἢ ἐκκλησίαις, ἢ ξενῶσιν, ἢ πτωχείοις, ἢ εὐαγέσιν οἴκοις, ἢ κοινῷ κληρικῷ, ἢ εἰς αἰχμαλώτων ῥύσιν, ἢ αὐτοῖς τοῖς πτωχοῖς, ἢ τοῖς αἰχμαλώτοις, κρατεῖ ἡ τοῦ τελευτήσαντος βούλησις. ἰνστιτουτιῶνος γ'. τίτ. κζ'. ἐστὶν ὅτε τὸ κατὰ πλάνην ἰνδεβίτως διδόμενον οὐ ῥεπετιτεύεται ὡς ἐπὶ τῶν ληγατευομένων εὐαγέσιν οἴκοις σκοπῷ θρησκείας ἢ εὐσεβείας, ἰνστιτουτίων δ'. τίτ. ις'. τὸ ληγατευόμενον εὐαγέσιν οἴκοις, ἐξ ἀρνήσεως διπλασιάζεται. φησὶ δὲ καὶ ἡ β'. διάτ. τοῦ β'. βιβλίου τῶν νεαρῶν, ὡς ἐάν τινες οἱῳδήποτε σεβασμίῳ οἴκῳ ὁπουδήποτε καθεστῶτι ἄπορον κτῆσιν δωρήσονται, ἢ πωλήσωσιν, ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ παράσχωσιν, ἢ καταλίπωσι, μὴ βλάπτεσθαι τὸν σεβάσμιον οἶκον, ἢ δημοσίῳ ὀνόματι, ἢ ἄλλης οἱασοῦν αἰτίας χάριν βαρύνεσθαι, ἀλλὰ ἅπαν

τὸ τοιούτου βάρος, εἰς τοὺς δεδωκότας καὶ τοὺς αὐτῶν κληρονόμους ἐπανιέναι, ἀναγκαζομένους, καὶ τὰς δοθείσας κτήσεις ἀναλαβεῖν, καὶ πᾶσαν ζημίαν προσγενομένην εὐαγεῖ οἴκῳ ἀποκαθιστᾶν. εἰ δὲ κατά τινα δόλον, καί τινα ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀπόρων ἐδόθη τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις, τὰ μὲν δοθέντα τὸν σεβάσμιον οἶκον ἀποκερδαίνειν, τὰ δὲ ἄπορα πράγματα τῷ δεδωκότι καὶ τοῖς αὐτοῦ κληρονόμοις ἀποκαθίστασθαι. ἡ δὲ α'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν, ὅτι ὁ τοιοῦτό τι πράξας, οἰκονόμος ἢ ἡγούμενος, ἢ ξενοδόχος, ἢ νοσοκόμος, ἢ πτωχοτρόφος, ἢ ὀρφανοτρόφος ἢ γεροντοκόμος, οἴκοθεν τῷ δεδωκότι θεραπεύσει τὴν ἐντεῦθεν αὐτῷ συμβᾶσαν ζημίαν.

σχόλιον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ μή'. τίτ. τοῦ ς'. βιβλίου τοῦ κώδικος κεῖται ἐν βιβλίῳ μδ'. τίτ. ιή'. κεφ. λ'. καὶ ζήτει τοῦτο περὶ τὰ μέσα διαλαμβάνον ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. τὰ δὲ λεγόμενα περιέχεσθαι ἐν τῷ κζ'. τίτ. τῆς γ'. ἰνστιτουτιῶνος οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά. ἡ μέντοι β'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι ιή'. κεφ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ ε'. βιβλίου καί φησι σχεδὸν τὰ αὐτά. ἡ δὲ α'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τῶν νεαρῶν οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κεφάλαιον β'.

Περὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀναθημάτων ἀποστόλων κανὼν ογ'. συνόδου α'. καὶ β'. συγκροτηθείσης ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν α'. ι'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κεφ. β'.

κείμενον.

Ἡ ιζ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι κινητῶν ὑπόντων ἔξωθεν τῶν ἱερῶν σκευῶν, ἀργεῖ τῶν ἀναγκαίων, ἀκινήτων, καὶ τῶν ἱερῶν ἡ ἐκποίησις, καὶ ἡ ὑποθήκη. καὶ ἡ κα'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν, ὅτι ὁ μὴ διὰ ἀνάῤῥυσιν αἰχμαλώτων ἱερὰ σκεύη ἀγοράζων, ἢ ἀπλώματα ἢ λαμβάνων εἰς ὑποθήκην ἢ ἐνέχυρον, καὶ τῶν τιμῶν καὶ τοῦ χρέους ἐκπίπτει, καὶ ἐκδικοῦνται διὰ τῶν ἐπισκόπων, καὶ οἰκονόμων, καὶ σκευοφυλάκων; εἰ καὶ ἐχωνεύθησαν, ἢ καὶ αἱ τιμαὶ αὐτῶν ἀπαιτοῦνται, εἰ καὶ μὴ φαίνονται, φησὶ βιβλίον ιή'. τίτ. α'. διάτ. ξβ'. ὅτι ὁ ἐν ἀγνοίᾳ τὸ ἱερὸν ὡς ἰδιωτικὸν ἀγοράζων εἰ καὶ μὴ συνίσταται ἡ πρᾶσις ὅμως ἔχει κατὰ τοῦ πράτου εἰς ὅπερ αὐτῷ διέφερε μὴ ἀπατηθῆναι. καὶ ἰνστιτουτίων β'. τίτ. α'. φησὶν ὅτι τὰ ἱερὰ σκεύη, οὔτε πιπράσκεται, οὔτε ὑποτίθεται εἰ μὴ διὰ λύσιν αἰχμαλώτων. ἡ δὲ α'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἐπιτιμίοις ὑποβάλλει, τοὺς ἱερὰ σκεύη παρὰ τὸν νόμον ἐνεχυράζοντας ἢ πωλοῦντας ἢ χωνεύοντας, ἢ ἐκποιοῦντας εἰ μὴ διὰ λύσιν αἰχμαλώτων.

σχόλιον.

Ἡ ιζ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, οὐδὲ ἡ κα'. τὸ

μέν τοι ξβ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν ιη'. βιβλίου ἐστὶ βιβλίον ιθ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. ξβ'. θέμα β'. οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφη. ὁ α'. τίτ. τῆς β'. ἰνστιτουτιῶνος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ α'. διάτ. τῶν β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκ'. τοῦτο δὲ αὐτῆς τὸ κεφ. οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κείμενον.

Ἡ δὲ α'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν ὥστε τὰ ἱερὰ σκεύη τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὁπουδήποτε κειμένων εὐκτηρίων μὴ ἄλλως πιπράσκεσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι εἰ μὴ εἰς ἀνάρρυσιν αἰχμαλώτων. εἰ δὲ πλείονα εἶεν σκεύη, μηδεμίαν ἀναγκαῖαν ἐμποιοῦντα χρῆσιν, συμβῇ δὲ τινα τῶν εὐαγῶν οἴκων βαρύνεσθαι χρέεσι, καὶ μὴ ὕπεστιν ἕτερα κινητὰ πράγματα ἐξ ὧν ὀφείλει διδόναι τὰ χρέα, ἄδεια ἔσται συνισταμένης πράξεως ἀζημίως, ἐπισκόπου μὲν ἐκποιοῦντος παρὰ τῷ μητροπολίτῃ, μητροπολίτου δὲ παρὰ τῷ ἰδίῳ πατριάρχῃ τὰ περιττὰ σκεύη ἄλλοις εὐαγέσιν οἴκοις χρείαν ἔχουσι πωλεῖν ἢ χωνεύειν καὶ πιπράσκειν, καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς τὸ χρέος παρέχειν, ὥστε μὴ τὰ ἀκίνητα αὐτῶν ἐκποιεῖσθαι. λέγει δὲ βιβλίον α'. τίτ. ιη'. διάτ. ιγ'. ὅτι οἱ ἄρχοντες ἀναζητοῦσι τοὺς ἱεροσύλους. καὶ βιβλίον ι'. τίτ. β'. διάτ. δ'. ὅτι τὰ ἐξ ἱεροσυλίας κτηθέντα οὐ διαιροῦνται οἱ κληρονόμοι, καὶ βιβλίον με'. τίτ. α'. διάτ. κς'. ὅτι ἀνισχύρως τις ὁμολογεῖ ἱεροσυλεῖν, καὶ οὐχ ἁρμόζει ἐκ τούτου ἀγωγή.

σχόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. β'. κεφ. κα'. οὕτως ἔχοντι καθὼς εἰς τὸ κείμενον διελήφθη. τὸ ιγ'. διάτ. τῶν ιη'. τίτ. τῶν α'. βιβλίου, ἔστι βιβλίον ς'. τίτ. α'. κεφ. μβ'. οὕτως ἔχον, ὁ ἄρχων φροντιζέτω τῆς εἰρήνης ζητῶν τοὺς ἱεροσύλους καὶ ἀνδραποδίστας, καὶ κλέπτας καὶ ὑποδοχεῖς καὶ πρὸς τὸ πλημμέλημα ἐπεξιὼν αὐτοῖς. τὸ δ'. διάτ. τῶν β'. τίτ. τῶν ι'. βιβλίου, ἔστι τῶν βασιλικῶν βιβλίον μβ'. τίτ. γ'. κεφ. δ'. θέμα β'. λέγον, ἐξηρημένων τῶν χρεῶν τὰ λοιπὰ πράγματα κατάγονται εἰς τὸ διαιροῦν τῇ φαμιλίᾳ τὴν κλῆρον δικαστήριον, καὶ τὰ κακὰ φάρμακα, καὶ τὰ μαγικὰ βιβλία, καὶ τὰ ὅμοια. ὀφφίκιον δὲ δικαστοῦ παραχρῆμα τὰ τοιαῦτα διαφθείρειν. οὐ διαιρεῖται δὲ τὰ ἀπὸ ἱεροσυλίας κτηθέντα, ἢ τὰ ἀπὸ δήμου κλαπέντα ἢ ἀπὸ βίας κτηθέντα, ἢ ἐφόδου. σὺ δὲ γίνωσκε ὅτι πάντα ὅσα κακῇ πίστει νέμεται ὁ τελευτήσας οὐ κατάγεται εἰς τὸ διαιρετικὸν δικαστήριον, ἀλλὰ φυλάττεται τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ ἀμείωτα. τὸ κς'. διάτ. τῶν α'. τίτ. τοῦ με'. βιβλίου, ἔστι κεφ. κδ'. τῶν α'. τίτ. τῶν μγ'. βιβλίου λέγον τὰ αὐτά.

κείμενον.

Ἐν βιβλίον μη'. τίτ. δ'. διάτ. α'. ὅτι ὅμοιόν ἐστι τὸ ἔγκλημα τῆς καθοσιώσεως, τῷ περὶ τῆς ἱεροσυλίας. καὶ τίτ. ιγ'. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου διάτ. α'. ὁ περὶ τῆς ἱεροσυλίας κινεῖται νόμος κατὰ τοῦ ὑφελομένου ἐκ τῶν ἱερῶν χρημάτων, ἢ στρέψαντος εἰς ἰδίας χρείας, ἢ παρασκευάσαντος κατὰ

δόλον γενέσθαι τι τούτων. διάτ. δ'. οἱ ἱερόσυλοι πρὸς τὸ ποιὸν τοῦ ἁμαρτήματος τιμωροῦνται.

σχόλιον.

Τὸ κς'. διάτ. τῶν α'. τίτ. τοῦ με'. βιβλίου τῶν διατάξ. ἔστι βιβλίον τῶν βασιλικῶν μγ'. τίτ. α'. κεφ. κε'. λέγον, αἱ αἰσχραὶ ἐπερωτήσεις ἀνισχυροί εἰσιν, ὡς ὅταν τις ὁμολογῇ φόνον ποιεῖν ἢ ἱεροσυλίαν, οὔτε γὰρ ἀγωγὴ ἐκ τῶν τοιούτων ἁρμόζει.

ἕτερον σχόλιον.

Τὸ α'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου τῶν διατάξ. ἔστι τῶν βασιλικῶν βιβλίον ξ'. τίτ. λς'. κεφ. α'. λέγον, ὁ περὶ τῶν ἐπιβούλων νόμος ὅμοιός ἐστι τῷ περὶ ἱεροσυλίας, καὶ ἐνέχεται αὐτῷ ὁ κατὰ τοῦ ῥωμαϊκοῦ δήμου πλημμελήσας, καὶ ὁ σπουδάσας κατὰ δόλον παρὰ κέλευσιν βασιλέως ἀναιρεθῆναι τοὺς ὁμήρους, ἢ ἵνα ἔνοπλοι ἄνθρωποι κατὰ τῆς πόλεως ἐν πόλει ὦσιν, ἢ ἵνα τόπος ἢ ἱερὰ καταχεθῶσιν, ἢ στασιώδης γένηται συνόδος, ἢ ἵνα φονευθῇ ὁ ἄρχων καὶ ὁ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄγγελον ἢ γράμματα πέμψας ἢ σημεῖον αὐτοῖς δεδωκὼς, ἢ ἄλλως βοηθήσας αὐτοῖς, καὶ ὑπονοθεύσας ἢ ἐρεθίσας στρατιώτας πρὸς στάσιν ἢ θόρυβον κατὰ τῆς πολιτείας. τὸ α'. διάτ. τοῦ ιγ'. τίτ. τῶν αὐτοῦ βιβλίου τῶν διατ. ἔστι βιβλίον ξ'. τίτ. με'. κεφ. β'. ὁ δὲ πεκουλάτους κινεῖται κατὰ τοῦ ὑφελομένου ἐκ τῶν ἱερῶν, ἢ τῶν μνημείων ἢ δημοσίων, ἢ χρημάτων, ἢ στρέψαντος εἰς ἰδίας χρήσεις. πλὴν τῶν ἀπὸ νόμου ἐπιτετραμμένων, καὶ τῶν παρασκευασάντων κατὰ δόλον γίνεσθαί τι τούτων, καὶ τοῦ μίξαντος τῷ δημοσίῳ χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ χαλκὸν, ἢ ἕτερον βλάπτον αὐτά. τὸ δ'. διάτ. οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κείμενον.

Διάτ. ς'. τὸ ἐξ ἱεροῦ ἰδιωτικὰ χρήματα ὑφελέσθαι οὐκ ἔστιν ἱεροσυλία, ἀλλὰ κλοπή ἐν δὲ τῷ ις'. διαταγματι τοῦ ιθ'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου λέγει, τὸν τόπον διακρίνειν τὸν κλεπτὴν ἀπὸ τοῦ ἱεροσύλου, καὶ βιβλίον ς'. τοῦ κώδικος, τίτ. β'. διάτ. γ'. ὅτι ὁ κλέπτων τὸ μήπω τῷ θεῷ καθιερωθὲν ὡς κλέπτης ἐνάγεται.

σχόλιον.

Τὸ ς'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι τῶν βασιλικῶν βιβλίον ξ'. τίτ. με'. κεφ. ς'. καί φησι, τὸ ὑφελέσθαι ἀπὸ ἱεροῦ χρήματα ἰδιωτικὰ οὐκ ἔστιν ἱεροσυλία ἀλλὰ κλοπή. τὸ ις'. διάτ. τοῦ νθ'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι τῶν βασιλικῶν βιβλίον ξ'. τίτ. να'. κεφ. ις'. λέγον τὴν τόπον ποιεῖν τὴν κλοπὴν, ἢ τὴν ἱεροσυλίαν. καὶ φαίνονται μετὰ ἐναντία τὰ κεφ. οὐκ εἰσὶ δὲ, ἀλλ' ὁ μὲν ἰδιωτικὰ χρήματα κλέπτων, κἂν ἐξ ἱεροῦ τόπου κλέπτης ἐστίν. ὁ δὲ τὰ ἀνατεθειμένα τῷ θεῷ κλέπτων κἂν ἐξ ἰδιωτικοῦ τόπου κλέψῃ ὡς ἱερόσυλος ἐνέχεται. πλὴν ἐπεὶ εἰσί τινα ἱερὰ μὴ ἀνατεθειμένα τῷ θεῷ ὡς τὰ ἰδικῶς ἡμῖν διαφέροντα εἰκονίσματα, καὶ λοιπὰ μήπω ναοῖς, ἢ μοναστηρίοις ἀνατεθέντα κατὰ τοῦτο λέγει τὸ ις'. κεφ. τῶν να'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τὴν τόπον ποιεῖν τὴν κλοπὴν, ἢ τὴν ἱεροσυλίαν. ὁ γὰρ τὴν ἐν τῷ καλλίῳ ἡμῶν οὖσαν ἁγίαν εἰκόνα κλέπτων οὐκ ἔστιν ἱερόσυλος, ἀλλὰ κλέπτης. εἰ δὲ μὴ τοῦτο οὕτως ἑρμηνεύσομεν, εἴπωμεν πάντως καὶ τὴν κλέπτοντα νομίσματα ἔχοντα εἰκόνα χριστοῦ, ἢ θεοτόκου, ὡς ἱερόσυλον ἐνάγεσθαι. ὅπερ ἄτοπον καὶ ψευδές. ἡ γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ ς'. βιβλίου τῶν κώδικος, ἔστι τῶν βασιλικῶν βιβλίον ξ'. τίτ. ς'. κεφ. κ'. λέγον, ὁ τὸ μήπω καθιερωθὲν κλέψας κατέχεται τῇ φούρτῳ, οὔπω γὰρ ἱερόσυλός ἐστιν ὁ κλέψας τὸ μηδέπω καθιε-

ρωθὲν. ὁμ τ πιόντα ὧν κιφ. φύεται ὡς χωλῶς ἐλύθη ἀνωτέρω ἡ δοκοῦσα ἐναντιοφωνία τ κεφαλαίων.

κείμενον.

Βιβλίον μή. πίτ. ιγ'. διάτ. ή. ἡ ℣ ἱεροσύλε ποινὴ ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν προσώπων, καὶ ℣ ἁμαρτήματος, καὶ ℣ καιροῦ, καὶ τῆς ἡλικίας, καὶ τῆς φύσεως, ἢ βαρυτέρα, ἢ ἐλαφροτέρα ἐπιφέρεται. τινὲς γὰρ ζημίοις παραδίδονται, τινὲς καίονται, τινὲς φραγκίζονται. μεμετρημένη καὶ ποινή ἐστι τὸ παραδοθῆναι ζημίοις τὸν νυκτερινὸν ἱερόσυλον, τ ἡμερινὸν ℣ μετριώτερόν τι ἱεροσυλοῦντα, μεταλλίζεσθαι, τὸν ℣ τιμιον δεπορτατεύεσθαι. διάτ. ια'. οἱ ἱερόσυλοι κεφαλικῶς κολάζονται. ἱερόσυλοι ℣ εἰσὶν, οἱ τοῦ δημοσίους ναοὺς κλέπτοντες. οἱ ℣ ἰδιωτικὰ ἱερὰ καὶ τοῦ μικροὺς ναοὺς ἀφυλάκτους ὄντας κλέπτοντες, ἥττον μὲν τῶν ἱεροσύλων, κολέον ℣ τῶν κλεπτῶν τιμωροῦνται. ὁ ℣ ἐξωπίσθεν τοῦ κλέπτων τὰ ἱερὰ, τοῦ κειται τῷ τῆς ἱεροσυλίας ἐγκλήματι. ὁ γὰρ τὸν αὐτὸν φυλακὴν πεπισευμένος, καὶ ὠφέληταί τι ἐξ αὐτῶν, ἐχ τοῦ κειται τούτῳ τῷ νόμῳ. διάτ. ιβ'. δεπορτατεύεται ὁ σκεβάλλων ἄνθρωπον κιβωτίῳ, καὶ παραθέμενος αὐτὸν ἐν ναῷ, ἐαν σκεῦνος ἐξιὼν τῆς κιβωτοῦ, κλέψῃ τινὰ ℣ ἱερῶν. διάτ. ις'. τὸ τῆς ἱεροσυλίας καὶ κ℣ κληρονόμων ἁρμόζει. ὠφελὶ γὰρ χρημάτων ὑφαιρεθέντων ἐστὶν ἐν αὐτῷ ζήτησις.

σχόλιον.

Τὸ ζ'. διάτ. τ ιγ'. πίτλε τοῦ μή. βιβλίε ὃν ἐτέθη εἰς τὸ βασιλικὰ, ὃδὲ τὸ ια'. τὸ ℣ ιβ'. ἔστι κεφ. ιγ'. τ μέ. τ ξ'. βιβλίε ὅτων ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον δηλοῦται. ὡσαύτως καὶ τὸ ις'. ἔστι κεφ. ις'. τ αὐτοῦ βιβλίε καὶ πίτ. τὰ αὐτὰ δηλοῦον.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ Κληρικῶν ἀποχιζόντων κ℣ παρανομοῦντων τῶν ἐπισκόπων ἰσοῦντων θυσιαστήρια, ἀποστόλων κανὼν λά. συνόδε Ἀντιοχείας κανὼν ε'. συνόδε Καρθαγένης κανὼν ι'. συνόδε ς'. κανὼν λά. συνόδε α'. κ℣ β'. ἐν τῷ ναῷ τ ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ιβ'. ιγ'. ιδ℣'. ιε'.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ ὠδῶν, κ℣ ψαλμῳδίας, κ℣ ἀναγνώσεως κ℣ ἀναφορᾶς κ℣ κοινωνίας, κ℣ Φορεσίας, κ℣ ὑπουργίας ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, κ℣ ὑπηρετῶν, ποίων ὁ λαὸς ὠδῶν ἀκροᾶται κ℣ Δι' τι πρὸς ἀπατηλὰς ὁρῶντες ὠδὰς ἐχόμεθα, συνόδε Λαοδικείας κανὼν ε'. κ℣ ιθ'. Βασιλείε

ὀκτ℣ κζ'. κεφ. ℣ ὠφὶ ℣ ἁγίε πνεύματος.

κείμενον.

Η ιζ'. Διάτ. ℣ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, λέγε τὴν ὠχλὼ τῆς ἁγίας καινωνίας κ℣ ἁγίε βαπτίσματος ὀφείλειν ἐξακηδεῦσθαι τῷ λαῷ.

σχόλιον.

Η ιζ'. διάτ. τοῦ α'. πίτ. τ νεαρῶν, ἔστι κεφ. κά'. τοῦ α'. πίτ. τ γ'. βιβλίου τ βασιλικῶν ὅτων ἔχον, περὶ τούτοις κελεύομεν πάντας ὀρθοδόξους τε κ℣ προσηκούσης μὴ μέ τὸ σεσωσμένον, ἀλλὰ μετὰ φωνῆς τῷ πιστοτάτῳ λαῷ ἐξακουομένης τὴν θείαν προσομιλεῖν, κ℣ τὴν ὀπ τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι προσευχὴν ποιεῖσθαι, πρὸς τὸ καὶ ντεῦθεν τοὺς τ ἀκούοντων ψυχὰς εἰς πλείονα κατάνυξιν κ℣ τὴν πρὸς τ δεσπότην θεὸν διανίστασθαι δοξολογίαν.

κεφάλαιον β'.

Περὶ ὕμνας, κ℣ πῶς, κ℣ ποῖα δεῖ ψάλλειν, ἢ εὔχεσθαι, ἢ ἀναγινώσκειν, ἀποστόλων κανὼν ξ'. πά. συνόδε Λαοδικείας κανὼν ιέ. ιζ'. ιή. ιθ'. κγ'. μθ'. συνόδε Καρθαγένης κανὼν κδ'. μς'. ργ'. συνόδε ς'. κανὼν λγ'. ξγ'. οέ. πά. συνόδε Νικαίας τὸ β'. κανὼν ιδ'.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ ℣ χρῆναι κ℣ σάββατον ἀναγινώσκεσθαι Δαγγέλιον μετὰ ἑτέρων γραφῶν, συνόδε Λαοδικείας κανὼν ἓξ κ℣ δέκατος.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς κ℣ κοινωνίας, ἀποστόλων κανὼν γ'. δ'. λά'. συνόδε Νικαίας κανὼν ιή. συνόδε Ἀγκύρας κανὼν α'. συνόδε Νεοκαισαρείας, κανὼν ιγ'. συνόδε Λαοδικείας κανὼν ιθ'. μθ'. συνόδε Καρθαγένης κανὼν ζ'. λ'. μά. μζ'. συνόδε ς'. κανὼν κά. κγ'. κή. νζ'. νή. ξϛ'. κ℣ ρά.

κεφάλαιον ε'.

Γῶς διδόασι τὴν εἰρήνην οἱ κληρικοὶ κ℣ οἱ λαϊκοὶ, συνόδε Λαοδικείας κανὼν ἑνὸς καὶ δεκάτου.

κεφάλαιον ς'.

Περὶ τῶν διακεκομένων κοινωνεῖν ἀπὸ πρεσβυτέρων γεγαμηκότων. συνόδε Γαγγραίνας κανὼν πέμπτος.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ ℣ μόνοις τοῖς ἱερατικοῖς ἐξεῖναι κοινωνεῖν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, κ℣ ὠφὶ ℣ μὴ εἰσίεναι γυναῖκα εἰς τὸ θυσιαστήριον, συνόδε Λαοδικείας κανὼν ιθ'. μδ'. συνόδε ξ'. κανὼν ξθ'. οή.

κεφάλαιον η'.

Πότε προσφέρουσι κ℣ διδόασι κοινωνίαν οἱ χωρεπίσκοποι, συνόδε Νεοκαισαρείας κανὼν τρισκαιδεκάτος.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ τοῦ μὴ προσφέρειν διάκονον, μήτε διδόναι πρεσβυτέρῳ κοινωνίαν, συνόδου Νικαίας κανὼν ιη'.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ φορεσίας καὶ ὑπουργίας ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, καὶ ὑπηρετῶν, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ὑπηρέτην ἄρτον διδόναι, ἢ ποτήριον εὐλογεῖν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν κα'. κβ'. κγ'. κε'. μγ'. συνόδου ς'. κανὼν κζ'. συνόδου Νικαίας τὸ δεύτερον κανὼν τεσσαρεσκαιδέκατος, ἑξακαιδέκατος.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ τῶν διαγόντων ἐν πόλει καὶ ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μὴ κοινωνούντων, συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ια'. συνόδου ς'. κανὼν ὀγδοηκοστὸς.

κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ τῶν ἀκουόντων τῶν γραφῶν καὶ μὴ προσκαρτερούντων ἐν τῇ τελευταίᾳ εὐχῇ καὶ μεταλαμβανόντων, ἀποστόλων κανὼν η'. θ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν β'.

κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ δαιμονιζομένων πῶς κοινωνοῦσι, ἀποστόλων κανὼν οθ'. Τιμοθέου κανὼν γ'.

κεφάλαιον ιδ'.

Περὶ ἔξωθεν ἐκκλησίας προσφερόντων, ἢ ἐκκλησιαζόντων, ἀποστόλων κανὼν λα'. συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ς'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν β'. ε'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν νη'. συνόδου ἕκτης κανὼν λα'. νθ'.

κείμενον.

Ἡ ζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, καὶ ἡ γ'. τοῦ β'. τίτ. φησὶν, ὅτι δεῖ τὸν θέλοντα εὐκτήριον, ἢ ἐκκλησίαν κτῖσαι, διαλέγεσθαι περὶ τούτου τῷ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ, καὶ δωρεῖσθαι τὰ ἀρκοῦντα πρὸς τὴν λυχνοκαΐαν, καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, καὶ τὴν ἀδιάφθορον τοῦ τόπου τήρησιν, καὶ τὴν ἀποτροφὴν τῶν προσεδρευόντων, καὶ τότε τὸν ἐπίσκοπον τὸ πρᾶγμα πᾶσι φανερούντα, δημοσίᾳ ἐκεῖσε προϊέναι, καὶ σὺν εὐχῇ πηγνῦναι σταυρὸν, καὶ τότε τὸ ἔργον ἄρχεται καὶ ὅτι ὁ ἀρξάμενος νέον κτίζειν, ἢ παλαιὸν ἀνανεοῦν, ἀναγκάζεται μετὰ κληρονόμων αὐτοῦ, παρὰ τῶν οἰκονόμων καὶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ ἄρχοντος τὸ ἀρχθὲν πληρῶσαι.

σχόλιον.

Ἡ ζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ξζ'. καὶ οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. γ'. κεφ. δ'. καὶ ε'. ἃ καὶ ἔχουσιν ὡς εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθησαν.

κείμενον.

κείμενον.

Εἰ δέ τις ἐν ἰδιωτικῷ οἴκῳ, προαστείῳ, ἢ χωρίῳ, ἱερὰν ἐκτελέσῃ λειτουργίαν, ἤ τισιν ἐκτελεῖν συγχωρήσῃ, ἢ δίχα κληρικῶν ἀφοριζομένων παρὰ τοῦ τῶν τόπων ἐπισκόπου, ὁ τόπος ἐν ᾧ τοῦτο γέγονεν ἐν εἰδήσει τοῦ δεσπότου προσκυροῦται τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τοῦ οἰκονόμου, καὶ τοῦ ἄρχοντος κατὰ τὴν ς'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἡ γὰρ ς'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν εἶπεν αὐτὸν φισκοῦσθαι, καὶ ἡ ιε'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβ. τοῦ κώδικος, εἰ δὲ ἠγνόησε τὸ γινόμενον ὁ δεσπότης, οὐ ζημιοῦται, ἀλλ' οἱ γιγνώσκοντες φροντισταὶ, καὶ μισθωταὶ, καὶ ἐμφυτευταὶ, ἐξορίζονται τῆς ἐπαρχίας, τῶν πραγμάτων αὐτῶν προσκυρουμένων τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ δὲ ὕπαρχοι ταῦτα πληρούντες ἐν εἰδήσει ν'. λίτρας ζημιοῦνται, καὶ ἡ τάξις ν'. ἔξεστι μέντοι τοῖς ἔχουσιν ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν εὐκτήρια, εὔχεσθαι, οὐ μὲν καὶ λειτουργίας παρὰ τὰ εἰρημένα ποιεῖν.

σχόλιον.

Περὶ τῆς γ'. διατάξ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν διελάβομεν εἰς τὸ διελθὸν σχόλιον. ἡ ς'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἡ λέγουσα φισκοῦσθαι ἤτοι δημοσιεύεσθαι τὸν τόπον ἐν ᾧ γίνεταί τι ἱερὸν παρὰ γνώμην τῶν ἐπισκόπων, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος νη'. ἥτις καὶ ἠπράκτησεν ὡς μὴ τεθεῖσα εἰς τὰ βασιλικά. ἡ ιε'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κεφάλαιον ιε'.

Περὶ ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν συγκοινωνούντων, ἢ συνευχομένων αἱρετικοῖς, ἢ ἰουδαίοις, ἢ ἐπιτρεπόντων αὐτοὺς ἐνεργεῖν, ἢ δεχομένων αὐτῶν θυσίας, ἀποστόλων κανὼν ι'. με'. μς'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν β'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν λγ'.

κείμενον.

Ἡ δ'. διάτ. τοῦ ς'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι συνάγοντες οἱ αἱρετικοὶ, καὶ οἱ πρὸς αὐτοὺς συναγόμενοι τὰς ἀπὸ τῶν διατάξεων ποινὰς ὑπομένουσι, καὶ οἱ οἴκοι ἐν οἷς ἁμαρτάνεται τοῦτο τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ προσκυροῦνται.

σχόλιον.

Ἡ δ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλβ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ α'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. τελευταίῳ καλουμένη ἴδικτον περὶ πίστεως, Κωνσταντινουπολίταις κωλύουσα τὰς παρασυνάξεις, καὶ τὰ παραβαπτίσματα τῶν αἱρετικῶν καὶ διαλαμβάνουσα ὅσα εἰς τὸ κείμενον διελήφθησαν.

κεφάλαιον ις'.

Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰ ἅγια, λόγῳ εὐλογιῶν, εἰς τὰς παροικίας πέμπε-

σθαι, συνόδου Λαοδικείας κανὼν τεσσαρεσκαιδέκατος.

κεφάλαιον ιζ.

Περὶ τοῦ μὴ διδόναι τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων κοινωνίαν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιη'. συνόδου ἕκτης κανὼν πγ'.

κεφάλαιον ιη'.

Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι γυναῖκα ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς καθάρσεως αὐτῆς κοινωνεῖν, Διονυσίου ἐκ τῆς πρὸς Βασιλείδην ἐπιστολῆς, κεφ. β'. δ'. Τιμοθέου κανὼν ζ'.

κεφάλαιον ιθ'.

Πῶς ὁ ὀνειρασθεὶς κοινωνεῖ, Διονυσίου ἐκ τῆς πρὸς Βασιλείδην ἐπιστολῆς κεφ. δ'. Τιμοθέου κανὼν ιβ'.

κεφάλαιον κ'.

Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι ἀναφορὰν παρόντων αἱρετικῶν, Τιμοθέου κανὼν ἔννατος.

κεφάλαιον κα'.

Πότε δεῖ τῆς γαμετῆς διὰ τὴν κοινωνίαν ἀπέχεσθαι, Διονυσίου ἐκ τῆς πρὸς Βασιλείδην ἐπιστολῆς κεφ. γ'. Τιμοθέου κανὼν ε'. ιγ'.

κεφάλαιον. κβ'.

Πῶς γίνεται προσφορὰ ὑπὲρ τοῦ ἑαυτὸν ἀνελόντος, Τιμοθέου κανὼν τεσσαρεσκαιδέκατος.

κείμενον.

Ὁ πολιτικὸς νόμος τὸν ἑαυτὸν ἀνελόντα, ἢ ἀνελεῖν ἐπιχειρήσαντα διὰ φόβον ἐγκλήματος, οὐ μὲν διὰ νόσον, ἢ μῖσος ζωῆς, τιμωρεῖται, ὡς τὸν ἕτερον ἀνελόντα, καὶ δημεύει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ὡς βιβλίον μη'. τίτ. κα'. καὶ βιβλίον θ'. τοῦ κώδικος τίτ. ν'.

σχόλιον.

Ὁ κα'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου τῶν διατάξ. ἐστὶ κεφ. γ'. καὶ δ'. τοῦ νγ'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ διεξιόντες. ὁ δὲ ν'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

ΤΙΤΛΟϹ Δ'.

ΠΕΡΙ κατηχουμένων καὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.

κεφάλαιον α'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν μετὰ δύο ἑβδομάδας τῆς τεσσαρακοστῆς δέ-

χεσθαι πρὸς τὸν φωτισμὸν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν με'.

κεφάλαιον β'.

Περὶ τῶν ἐπιορκιζόντων, συνόδου Λαοδικείας κανὼν εἰκοστὸς ἕκτος.

κεφάλαιον γ'.

Πῶς δεῖ βαπτίζειν, ἀποστόλων κανὼν μθ'. ν'. συνόδου ἕκτης κανὼν νθ'.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ τοῦ χρῆναι φωτιζομένους ἀπαγγέλλειν τὴν πίστιν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν μς'. μζ'. συνόδου ἕκτης κανὼν οη'.

κείμενον.

Η' ι'. διάτ. τοῦ ι'. τίτ. τοῦ α' βιβλίου τοῦ κώδικος παρακελεύεται τοὺς ἕλληνας μικροὺς μὲν ὄντας χωρὶς ἀναβολῆς βαπτίζεσθαι, τοὺς δὲ τελείους πρότερον τὰς γραφὰς κατὰ τοὺς ἁγίους κανόνας διδασκομένους. καὶ ἰστέον ὅτι οὐχ εὑρίσκομεν κανόνα τι τοιοῦτο διδάσκοντα. ἡ δὲ γ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τῶν νεαρῶν, β'. οὖσα περὶ σαμαρειτῶν, κειμένη δὲ ἐν τῷ ῥητῷ τῶν ἐν τῷ πατριαρχείῳ βιβλίων, βιβλίον ρλγ'. θεσπίζει μὴ προχείρως τοὺς σαμαρείτας ἐπὶ τὸ ἅγιον εἰς δέχεσθαι βάπτισμα, ἀλλὰ τοὺς μὲν χρηστῆς διδασκαλίας αἰσθανομένους, ἐπὶ διετίαν κατηχεῖσθαι, καὶ οὕτω βαπτίζεσθαι, τοὺς δὲ νέους πάνυ, καὶ διδασκαλίας οὐ συνιέντας, καὶ χωρὶς τῆς παρατηρήσεως ταύτης, ἀξιοῦσθαι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.

σχόλιον.

Η' ι'. διάτ. τοῦ η'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, οὐκ ἔστιν εἰς τὰ βασιλικά. ἡ γ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἐστὶ νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρμδ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν α'. τίτ. α'. κεφ. να'. ἥτις καὶ γραφήσεται εἰς τὸ τέλος τοῦ ζ'. κεφ. τοῦ δ'. τίτ.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ τοῦ βαπτίζεσθαι τοὺς ἀγνοοῦντας εἰ ἐβαπτίσθησαν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν οβ'. συνόδου ς'. κανὼν πδ'.

κεφάλαιον ς'.

Περὶ τοῦ μὴ βαπτίζεσθαι τοὺς τελευτήσαντας, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ὀκτωκαιδέκατος.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ τῶν πρὸ τοῦ βαπτίσματος ἁμαρτανόντων, καὶ περὶ κατηχουμένων παραπιπτόντων, συνόδου Νικαίας κανὼν ιδ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιβ'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ε'. Βασιλείου κανὼν η'. Θεοφίλου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κανὼν δ'. Κυρίλλου ἐκ τῶν πρὸς τοὺς ἐν Λιβύῃ καὶ Πενταπόλει ἐπισκόπους ἐπιστολῶν κανὼν δ'.

κείμενον.

Η α'. διάτ. ξ ιβ'. τίτ. ξ α'. βιβλίε ξ κώδικος, ὅτι ἐαν ἰσδαῖος ἀφ' ἑ φυ-
ρῶν ἐγκλημα, ἢ χρέος, ἢ ἐλεύθερος ἢ χρεισταῖσιν, ἃ δεῖ αὐτὸν προσδεχθῆναι,
ἕως αὐ αὐθόρυνος φανῇ, καὶ τὸ χρέος καταβάλλῃ. ἢ ἢ ι'. Διάτ. τῦ ια'. τίτ. τῦ
α'. βιβλίε, θέλει σοῦ ἕλληνας βαπτίζεσθαι, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν χωρὶς ἀνα-
βολῆς μικρὰ ὄντα, τὰ δὲ τέλεια προδιδάσκεσθαι κατὰ σοῦ κανόνας, τὰς
χαράξας. ἢ ἢ γ'. ξ γ'. Τίτ. τῶν νεαρῶν, ὅπου διείλαν θέλει σοῦ τελείας συ-
μαρείσ ξ εἰς κατηχεῖσθαι.

σχόλιον.

Η α'. διάτ. ἢ ιβ'. πίτ. τῦ α'. βιβλίε τῦ κώδικος, ἔστι κεφ. μδ'. τῦ α'. πίτ. τῦ α'. βι-
βλίου τῶν βασιλικῶν ὅπω λέγων καθὼς εἰς τὸ κείμενον ἐδηλώθη. ἢ ι'. διάτ. ἢ ια'. πίτ. ἢ
α'. βιβλίε τῦ κώδικος ἐν ἐτάθη εἰς τὰ βασιλικά. ἢ ὑμῖν γ'. διάτ. ἢ γ'. πίτ. τῶν νεαρῶν,
ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρμδ'. κειμήλ ἐν βιβλίῳ α'. τῶν βασιλικῶν πίτ. α'. κεφ. να'. Δεσπό-
ζουσα σαμαρείτας μισθὸν τὰ λαμβάνειν ἀπὸ διαθήκης, ἢ ἐξ ἀδιαθέτου, ἢ ἐν δωρεᾶς, μη-
δὲ διατίθεσθαι αὐτόν, ἢ δωρεῖσθαι αἱρετικοῖς, μόνες ἢ τὸν γνησίως σαμαρείτας κλη ρονο-
μεῖν καὶ ἐξ ἀδιαθέτου, καὶ ἐν διαθήκης ἀλλήλοις, ἀλλὰ μηδὲ γίνεσθαι τινα ἐκ τούτων κρα-
τοῦντα, ἢ συνήγορον, ἢ ἕτερόν τι δοξάσιον αὐτὸν ἐγχειρίζεσθαι, κατηχεῖσθαι ἢ αὐτὸν ὅτι
δεπίαν, δεκτικὸς ὄντας τῆς κατηχήσεως, ὑπὸ μιᾶ ἐλευθερίᾳ σθαι καὶ τὸν παρ' αὐτῶν ἐξωνη-
μένους δούλους χρισιανὸς ὄντας.

κεφάλαιον η'.

Περὶ ὑπισχόπων, ἢ κληρικῶν δεχομένων βάπτισμα αἱρετικῶν, ὑπο-
ξύλων καὶ ὠν μς'.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ τῶν ἐν νόζῳ βαπτιζομένων, συνόδε Νεοκαισαρείας κανὼν ιβ'.
συνόδε Λαοδικείας κανὼν μζ'. συνόδε Καρθαγένης κανὼν μέ. Τιμοθέε
κανὼν δ'.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ ἐγκύε βαπτιζομένης, συνόδε Νεοκαισαρείας κανὼν ς'.

κείμενον.

Καίτοι ἐν τῇ α'. Διατ. ξ δ'. τίτ. τῦ κέ. βιβλίε τῶν Διαθέξεων φησὶ,
τὸ κυοφορούμενον εἶναι μέρος τῆς ἐγκύε. ἐν ᾗ τῇ ι'. Διάτ. ξ γ'. Τίτ. τῦ μα'.
βιβλίε, καὶ βιβλίον γ'. τ.τ. ις'. Διάτ. κς'. ὅτι τὸ κυοφορούμενον ὄκ ἐστι μέ-
ρος τῆς μητρὸς, καὶ ἄλλαι Διάφορα νόμιμα περὶ τούτε συνήγαγον ἐν τῷ
χαφέντι μοι περὶ ἐναντιοφανιῶν μόνῃ βίβλῳ.

σχόλιον.

Τὸ α'. διάτ. τ δ'. πίτ. τ κέ. βιβλίε τῶν διαταξ. ἔστι θέμα ϛ'. τῦ α'. κεφ. τῦ ζ'. πίτ.
τῦ λα'. βιβλίε ὅπως ἔχει, τὸ ἐγκυμονούμενον μὲν ἢ τεχθὴν μέρος ἐστὶ τῆς γυνῆς, καὶ διὰ τῦ-

το ἕως αὐ τεχθῇ ἔχ ἁρμόζει τῷ πατρὶ τὸ περὶ παύλου δόγμα. τὸ ι'. διάτ. τῦ γ'. πίτ. τῦ
μα'. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἐστὶ θέμα γ'. τῦ ι'. κεφ. τῦ μ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν ὅπω λέγων,
τὸ τεχθὲν ἀπὸ βοὸς ἢ δούλης κλεψίμου, καὶ κληρονομίας τῦ κλέπτου, καὶ ἀμφισβητὸς ἀγωγῶν διὰ
χρονίας νομῶν δεσπόζει. τὸ γὰρ τεχθὲν οὐκ ἐστι μέρος τῦ κλεψίμου. τὸ κς'. διάτ. τῦ ις'.
πίτ. τῦ ι'. βιβλίου τῶν διατ. ἐστὶ κεφ. κς'. τῦ ϛ'. πίτ. τῦ ϛ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν ὅπως
ἔχει, ὁ τοκετὸς κλεψίμα ἐς ἢ δούλης ὄκ ἐστι μέρος αὐτῆς. τούτων ὅπως ἐχόντων ἐρωτήσει τις, τί-
νος χάριν τὸ ι'. κεφ. τῦ παιδίου σωτηρίου τῦ ἐγκύου βαπτιζομένης διδάσκοντος,
ἑρμῆδη ὁ πατριάρχης τῶν ἰνδίκτων κεφ. ὡς δεκαοκτὼ ἐναυτιοφανῶν. ἀμφιβολία ἰῶ περὶ
τῦ εἰ χρὴ τὸν κυοφορῆσαν βαπτίζεσθαι, ἔλεγον γάρ τινες ὡς ἐπεὶ τὸ κυοφορούμενον τοῖς μητρι-
κοῖς ἐγκάτοις κρυπτόμενον σωπήσωται τῇ μητρὶ διόλου ὡς μέρος αὐτῆς, καὶ ἃ δύναται συν
τῇ μητρὶ φωτισθῆναι διὰ τὸ μηκέτι εἰς φῶς ἐλθεῖν, μηδὲ προσάρεσιν ἔχειν ἢ ὁμολογίας τῦ
θείου βαπτίσματος, ἐδὲ ἢ ἐγκυμονῆσα ὀφείλει βαπτίζεσθαι. ἀλλὰ περιμένει τὸν εἰς τὸ φῶς
τῦ κυοφορηθέντος ἵνα ἐλεύσῃ, ἵνα μὴ τὸ μὲν ἐν μερῶν αὐτῆς βαπτισθῇ, τὸ δὲ μένῃ ἀφώτιστον, καὶ
ὅτι αὖ συν τῇ ἐγκυμονούσῃ τὸ κυοφορούμενον βαπτισθῇ μὴ τὲ εἰς φῶς ἐλθεῖν δεῖ, ἐαν βαπτισθείη,
εὑρεθείη δὲ βαπτιζόμενον ἐκ φῶς ἀτενον. καὶ ἐν Νεοκαισαρεία συνόδε ἐπίσκοποι ιη'. κανόνι τὸ
ἀμφισβητούμενον ὅτω διείσμηνεν, ὅτι δεῖ βαπτίζεσθαι ὁπόταν βέλεται, ἐδὲν γὰρ ὂν
τούτῳ κοινωνεῖ ἡ πίστωσα τῷ πιστευθέντι διὰ τὸ ἑκάστου ἰδίαν τὴν προαίρεσιν τὴν ὑπὲρ τῆς
ὁμολογίας δείκνυσθαι. τῦ γοῦν δείκνυσθαι τοῦτο κανόνος λέγοντος μὴ ὑπὸ κοινωνεῖν τῇ πιστεύσῃ τὸ
πιστευθὲν, ὃ τὸ παιδίον σωτήριον σωπῶμενος παιδιάρχης ἐυείζωον τῶν ἀναληθῶν τοὺς νό-
μους, τοιτέστι λέγοντα μέρος ἔτι ἐγκύου τὸ κυοφορούμενον παρὰ τὴν δύναμιν τῦ κανόνος,
ποτὲ δὲ μὴ ἔτι, τ δείκνυσθαι τῷ ὑφεστὼ τὰ ἐναντία φαίνῃ, τὴν λύσιν ὡς ἔσικεν εἰς τὴν ἡμετέραν
αὐαρτίζας ἀμάθειαν φαμὲν πίνην ὡς ὂν ἐναντιοῦται ἀλλήλοις τὰ ἰνδίκτα νόμιμα. τὸ
γὰρ κυοφορούμενον ἀεὶ περὶ τῦ τεχθῆναι μέρος ἐστὶ τῆς μητρὸς, ὡς καὶ τὸ τῦ λα'. βιβλίε κεφ.
φησὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατα πατρὶ ἀναγκλεῖσθαι αὐτὸ ὡς ἐξεβόσον. μὴ μήτοι τὸ γνη-
σίως αὐαγκλεῖσται τοῦτο, ὡς μὴ ὂν μέρος τῆς μητρός. καὶ ἐκλὴ ἢ πίστει γεμιδεὶς τὸ τεχθὲν
ἀπὸ κλοπιμαίας δούλης δεσπόζει αὐτὸ ὡς μὴ ὄντος κλοπιμαίου ἐμπίπτει κεφ. ι'. ἐκ διὰ
τὸ μὴ εἶ μέρος τῆς κυοφορήσης τὸ κυοφορούμενον, ἐπίσχεν τὸ βάπτισμα ταύτης, μέρος γὰρ
ἐστὶν αὐτῆς περὶ τῦ τεχθῆναι, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὁπκοινωνεῖν τῷ πίστευσαντῷ πιστῷ,
ἤγουν μὴ λογίζεσθαι, καὶ ταύτην ἀφώτιστον ἐν τῦ μὴ δύνασθαι τὸ κυοφορούμενον βαπτίσμα-
τος ὁμολογίαν αὐτὸ ἔχειν, ποτὲ δὲ ὁ τοκετὸς τῆς κλοπίμε δούλης διαπίζεται, καὶ πιστεύ, φα-
σὶ νόμι διάφορα. καὶ ζήτει τὰ χαφέντα ἔξωθεν τῦ αὐαθὲν καταφανῆτος κς'. κεφ. τῦ
ϛ'. πίτ. τῦ ϛ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ ᾧ ὀφείλειν μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα χρίεσθαι, συνόδε Λαοδικείας
κανὼν μή'.

κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ ποιήσεως ξ ἁγίε χρίσματος, συνόδε Καρθαγένης κανὼν ς'.

κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ τῶ δὶς, ἢ μὴ δεόντως βαπτιζομένων, καὶ τῶ σοῦ ἀσθενεῖς μὴ βαπτι-

ζόντων, ὑποτόλων καινὼν μζ'. μθ'. ν'.

κείμενον.

Περὶ τῶν ἀναβαπτιζόντων, καὶ ἀναβαπτιζομένων Διαλαμβάνουσιν ἡ ά. καὶ ἡ β'. Διάτ. ᾱ ς'. τίτ. ᾱ ά. βιβλίου ᾱ κώδικος, ἡ μὲν γὰρ τῷ ὑπισκόπῳ καθαίρεσιν ἐπάγει, ἡ δὲ ἐλαττόνι τιμωρίαν καὶ τῷ βαπτίσαντι καὶ τῷ βαπτισθέντι, εἴγε ἡλικίας ἐστὶν ἐγκλήματος δεκτικῆς. γίνωσκε δὲ ὅτι ὁ τῇ ἥβῃ πλησιάζων ἐπ' ἀδεμίᾳ αἰτίᾳ βοηθεῖται, ὡς βιβλίου κθ'. ὑτ. ε'. Διάτ. ισ'. ἐστὶ δὲ καὶ ἥβη ὑπὸ ᾱ ἄρρενος ὁ ισ'. ἐνιαυτὸς πεπληρωμένος, ὑπὸ δὲ τῆς θηλείας ἡ συμπλήρωσις ᾱ ιβ'. ἐνιαυτοί, ὡς βιβλίου κή. ὑτ. ά. Διάτ. ε. καὶ βιβλίου ᾱ κώδικος ε'. ὑτ. ᾱ. Διάτ. γ'. ἰνφιτεπιῶνος ά. ὑτ. κβ'. εἰ δέ τισι ληστευθείη ἀποτροφὴ ἕως ᾱ εἰσὶν ἄτηκοι, ὁμοίως ἄρρεσι λαμβάνει ἕως ᾱ πληρώσῃ τὸν ιή. ἐνιαυτόν, ἡ δὲ θήλεια τὸν ισ'. ἄτηκος δὲ τὸ παλαιὸν ᾱ μὲν τῶν ἀπὸ μόνων τῶν ιβ'. ἐνιαυτῶν ἀκεῖνος, ἡ δὲ τῶν ἀρρένων ὁμοίως τῶν πληρωθέντων αὐτῷ ισ'. ἐνιαυτὸν μὴ πως ἔχειν καὶ τὸ σώματος ἕξιν, ὡς ἔγωγε καὶ ἐν τοῖς ἐνπισθύτοις. ἡ διάτ. ουὖ κεῖνος καὶ ὑπὸ τῶν ἀρρένων ἀπὸ τῶν ισ'. ἐνιαυτῶν κρίνεσθαι μὴ ὑπιζητούντων ἡμῶν τὸ ἧμμα τῆς σώματος, διὰ τὸ ἀπρεπές. ὁ δὲ κβ'. πίτ. ᾱ ά. ἰνστιτυτιῶνος ἐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ὁ ά. πίτ. ᾱ λδ'. βιβλίῳ τῶν διατ. ἐτέθη εἰς βιβλίον μδ'. πίτ. ισ'. καὶ ζήτει κεφ. αὐτῆ ισ'. ὅτω λέγον, ἐὰν ἀνήβους ληστεύσω διατροφὰς, καὶ μὴ δείκνυται ἕως ποτὲ ἡ δέησις λαμβάνειν αὐτὰς, ἕως ἂν ζῶσι λαμβάνουσιν. εἰ δὲ εἶπον μέχρι τῆς ἥβης, ὁ μὲν ἄρρεν μέχρι τῶν ιή. ἐτῶν, ἡ δὲ θήλεια τῶν ισ'. λαμβάνουσιν. ὑπὸ μόνων δὲ τῶν διατροφῶν φιλαγάθως ἕτως ἡ ἥβη ὀρίζεται. τὸ κδ'. διάτ. τοῦ ί. πίτ. ᾱ μή. βιβλίου, ἔστι κεφ. κβ'. τοῦ μά. πίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. ὅτω διαλαμβάνον, ὅτε τῷ λιβανείῳ δίδηματι, ὅτε τῷ

ἐκκλήματι τῶν πλαστῶν ἀνήκοος ὑποπίπτει. Τὸ λς'. διάτ. ᾱ έ. πίτ. ᾱ μή. βιβλίου, ἔστι κεφ. μ'. τῶ λζ'. πίτ. τῶ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν λέγον, μὴ τὸν ἥβῃ πλημμελεῖ ὁ νέος μοιχείαν, καὶ ὑποκειται τῷ νόμῳ. ἡ δὲ λζ'. νεαρὰ ἐτέθη εἰς βιβλίον ά. τίτλου ά. κεφάλαιον μέ. ἔτος ἔχον, αἱρετικὸς μὲν βαπτιζέτω, μήτε πολιτευέσθω, μήτε μετελθέτω οἱουδήποτε πολεμικὸν ὀφφίκιον. ὁ ἀναβαπτισθεὶς στρατείας μόνης κωλύεται, ἐκδίκου χρείαν ἀφεξόδου μὴ ἐχέτω, καὶ τὰ ἀβῆτα. καὶ ταῦτα μὲ διδάσκουσι τὰ κεφ. περὶ τῶ αὐτόνων καὶ τῶ ἀναβαπτιζομένων, ἢ ἄλλως ἁμαρτανόντων, πότε συγγινώσκονται καὶ πότε ἀ συγγινώσκονται, καὶ ποῖος χρόνος ὁ μετὰ τὴν ἥβην ἐστί. σὺ δὲ συναγαγὼν εἰπὲ, ὅτι ἡ ἀκμάζουσα εἰς τέλα διαφέρεται εἰς ἔμφαντα αἴσθησιν τῶν ἐνηρημένου φωνῆς, καὶ ἤδη συμπληροῦντα τὴν τεσσάρων, εἰς περίξιμον ἔμφαντα τῶν πλησιάζοντα τῇ φωνῇ, καὶ συμπληροῦντα τῶν ζ'. ἐνιαυτὸν, καὶ εἰς περίξιμον περίφαντον τῶν πλησιάζοντα τῇ ἡλικίᾳ, καὶ δεκτικὸν ὄντα δόλου, ὅστις ἀπὸ τῶν ζ'. ἐνιαυτῶν καὶ μέχρι τῶν ιδ'. καὶ αὖτε περιβαίνει, καὶ οἱ ὡν μὴ δεκτικοὶ δόλου αἴσθοι ἀπὸ ἁμαρτήματος ἃ ἐυθύνονται, οἱ δὲ παρὰ τούτου ἤγουν οἱ πληρώσαντες τῶν ζ'. ἐνιαυτὸν, καὶ ἀναβαπτιζόμενοι ἐυθύνονται, καὶ ἄλλως ἁμαρτήσαντες πιμωρεῖται καὶ τὸ ισ'. κεφ. τῶν ιδ'. πίτ. λέ. βιβλίου ὅσα καὶ ἐνταῦθα κατεγράψη, καθὼ ὁ δὴ κεφ. ἑρμηνεῦσαι ὀφείλεις καὶ τὸ κβ'. κεφ. τῶν μά. πίτ. τῶν ξ'. βιβλίου. καὶ εἰπὲ ἐκεῖνον τῶν αἴσθον μὴ ὑποπίπτειν τῷ ἐγκλήματι τῶν πλαστῶ τῶν ἥπονα τῶ ζ'. ἐνιαυτῶ. ἀλλὰ καὶ τὸ μ'. κεφ. τῶν λζ'. πίτ. τῶ ξ'. βιβλίου ἵτως ἑρμήνευσον; τὸ γὰρ μὴ τῶν ὕβεσι ὑποκεῖσθαι τῶν νέον τῶ περὶ μοιχείας ἐγκλήματι, τοιοῦτόν ἐστι, ἤγουν τὸ ἐκχέσθαι αὐτὸν πλημμελοῦντα ἐ μόνον ἐν αἴσθοις ἀλλὰ καὶ μὴ ταῦτα. τὸ δὲ περὶ τῶ διαστροφῶν, ἔστι παρὰ κωμῳδίας διὰ τὸ αἰσχημότατον τῶν διαστροφῶν κωδικὸς, καὶ αὐτὸ τὸ ισ'. κεφ. τῶν ιδ'. πίτ. τῶν μδ'. βιβλίου φησὶν, ὅσα κατεγράψη ἐνταῦθα. πλὴν γίνωσκε ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἄτηκοι ἐ κολάζονται ὡς οἱ τέλειοι, ἀλλὰ μετείως πιμωρεῖται. καὶ ζήτει βιβλίου λέ. πίτ. ις'. κεφ. ά. Δέκα τελευταῖον, καὶ βιβλίου ξ'. πίτ. ν'. κεφ. με. Δέκα β'. καὶ βιβλίου β'. πίτ. γ'. κεφ. ϛ'.

κεφάλαιον ισ'.

Τίνες ἐξ αἱρετικῶν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μετιόντες βαπτίζονται, καί τινες μόνον χρίονται, συνόδου Νικαίας καινὼν ιθ'. συνόδου Λαοδικείας καινὼν ζ'. ἡ. συνόδου Κωνσταντινουπόλεως καινὼν ζ'. συνόδου ς'. καινὼν ϛέ. συνόδου Νικαίας τὸ β'. καινὼν ή. Βασιλείου καινὼν μζ'.

κεφάλαιον ιέ.

Πῶς ὁ δαιμονιζόμενος, ἢ ὃν νόζῳ παραφρονῶν, βαπτίζεται, Τιμοθέου καινὼν β'. δ'.

κεφάλαιον ις'.

Περὶ δὲ μὴ χρῆναι γυναῖκας ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς καθάρσεως αὐτῶν βαπτισθῆναι, Τιμοθέου καινὼν ς'.

κεφάλαιον ιζ'.

Ε' αὶ ὁ κατηχούμενος πρὸ τοῦ βαπτίσματος κοινωνήσῃ, Τιμοθέου καινὼν α'.

ΤΙΤΛΟΣ Ε'.

ΠΕΡΙ τ̃ καταφρονούντων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ συνάξεων, καὶ μνημῶν, καὶ τῶν ἐσθιόντων ἐν ἐκκλησίαις καὶ περὶ ἀγαπῶν

κεφάλαιον α'.

Περὶ τῶν διδασκόντων τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τὰς συνάξεις, καὶ τὰς μνήμας εὐκαταφρονήσου, συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ε'. ιθ'. συνόδου ς'. κανὼν ος'. πη'. ϟζ'.

κεφάλαιον β'.

Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀγάπας καὶ ἐν αὐτῇ ἐσθίειν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν κη'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν μβ'. συνόδου ς'. κανὼν οδ'. ις'. ϟζ'.

κείμενον.

Καὶ ἡ γ'. διάτ. τοῦ ιβ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος κωλύει σοῦ προσφεύγοντας ἐσθίειν ἢ καθεύδειν ἐντὸς ναοῦ, ἀλλὰ διαγεῖν ἀσφαλῶς ἐντὸς τῶν προθύρων ἐν αὐλαῖς, καὶ στοαῖς, καὶ λούτροις, καὶ κήποις.

σχόλιον.

Ἡ γ'. διάτ. τοῦ ιβ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι βιβλίον ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. ια'. οὕτως ἔχον, μέχρι τῶν πρὸς τῆς δημοσίας ἀγορᾶς τῆς ἐκκλησίας ὅρων, τὸ ἀσφαλὲς ἐγέτωσαν οἱ προσφυγόντες ἐνδοτέροις λουτροῖς, ἢ κήποις, ἢ οἰκήμασιν, ἢ αὐλαῖς, ἢ στοαῖς χρώμενοι, καὶ κωλυέσθωσαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἢ ἐσθίειν, ἢ ὑπνοῦν. ὅπλοις δὲ ἑαυτοὺς μὴ ἀσφαλιζέσθωσαν, ἀλλ' ἀποτιθέσθωσαν ταῦτα παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ, ἢ πειθόμενοι πρῶτον, ἢ μετὰ ταῦτα ἐκβαλλόμενοι κατὰ κέλευσιν τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν δικαστῶν.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ τῶν εὐτελιζόντων τὰς γινομένας ἀγάπας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ μέρη λαμβάνειν εἰς ἀγάπην, συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ια'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν κζ'.

ΤΙΤΛΟΣ ϛ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ καρποφοριῶν, ἀποστόλων κανὼν γ'. δ'. οα'. συνόδου ς'. κανὼν κη'. νζ'. οθ'. ϟθ'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον κανὼν β'.

κείμενον.

Ἡ λη'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου, φησὶν ὅτι οὐ δεῖ σοῦ ἐπισκόπους, ἢ τοὺς

ἢ σοῦ κληρικοὺς ἀναγκάζειν τινὰς καρποφορεῖν, ἢ ἀγγαρείας διδόναι, ἢ διὰ ταῦτα ἀφορίζειν, ἢ ἀναθεματίζειν, ἢ μὴ διδόναι κοινωνίαν, ἢ μὴ βαπτίζειν, κἂν ἔθος ἐκράτησε τοιοῦτο. ὁ δὲ παραβαίνων ἐκπίπτει τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς διοικήσεως αὐτῆς, καὶ δίδωσι δέκα λίτρας. ταῦτα δὲ κρατεῖ ἐν μόνῃ τῇ βασιλευούσῃ, καὶ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς, καὶ τοῖς ἀνήκουσι τόποις τοῖς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου χειροτονουμένοις μητροπολίταις, ἢ τοῖς ἐξ ἐκείνων γινομένοις ἐπισκόποις. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ α'. κεφ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ αὐτοῦ συντάγματος περὶ προσφορῶν καὶ τῶν δωρουμένων, ἢ καταλιμπανομένων εὐαγέσιν οἴκοις.

σχόλιον.

Ἡ λη'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κεφάλαιον β'.

Τίνας δεῖ λαμβάνειν, ἢ διδόναι καρποφορίαν, καὶ περὶ τῶν λαμβανόντων ἀπὸ ἐκκλησίας κηρὸν, ἢ ἔλαιον, ἀποστόλων κανὼν οβ'. συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ζ'. ξη'. Θεοφίλου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κανὼν ζ'.

κείμενον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι τὸ τῇ ὁμάδι ἰουδαίων ληγατευόμενον, οὐκ ἀπαιτεῖται, καὶ ἡ θ'. διάτ. τοῦ να'. τίτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, ὅτι ἐάν τι δωρηθῇ ἢ καταλειφθῇ ἐπὶ σοστάσει ἑλληνισμοῦ, ἡ πόλις αὐτὸ λαμβάνει.

σχόλιον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ δὲ ἐννάτη διάτ. τοῦ ια'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι βιβλίον τῶν βασιλικῶν α'. τίτ α'. κεφ. ιδ'. οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθη.

ΤΙΤΛΟΣ

ΕΒΔΟΜΟΣ.

ΠΕΡΙ νηστείας, καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς, καὶ κυριακῆς, καὶ σαββάτου, καὶ γονυκλισίας.

κεφάλαιον α'.

Περὶ νηστείας, καὶ τῶν κεκωλυμένων, ἢ ἐπιτετραμμένων γίνεσθαι ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν νηστειῶν, ἀποστόλων κανὼν ξα'. ξθ'. συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ιη'. ιθ'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν μθ'. ν'. να'. νβ'. συνόδου ς'. κανὼν κβ'. νβ'. νε'. νϛ'. πθ'. Πέτρου κανὼν ιε'.

κείμενον.

Η ε΄. Διάτ. τοῦ ιβ΄. Τίτ. τοῦ γ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι ἐν ταῖς προλαβούσαις τοῦ πάσχα μ΄. ἡμέραις; πᾶσα ζήτησις τῶν ἐγκληματικῶν βασάνων σχολάζει. καὶ ἡ ϛ΄. Διάτ. ὅτι ἄπρακταί εἰσιν αἱ πρὸ τοῦ πάσχα ζ΄. ἡμέραι, καὶ ζ΄. μετὰ τὸ πάσχα, καὶ ἡ χριστουγέννα, καὶ τὰ θεοφάνια, καὶ ἡ τοῦ πάθους τῶν ἀποστόλων, καὶ ἡ κυριακὴ, καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις ἡμέραις, οὔτε θέα τελεῖται οὔτε δίκη λέγεται. ἐν δὲ ταῖς ιε΄. ἡμέραις τοῦ πάσχα, οὔτε χρέος ἰδιωτικὸν, ἢ δημόσιον ἀπαιτεῖται. ἡ δὲ ζ΄. Διάτ. ἐπιτρέπει ἐν ταῖς αὐταῖς ιε΄. ἡμέραις ἐλευθερίας καὶ ἐμμαγκιπατίωνας πράττεσθαι, καὶ τὰ ἐπ' αὐταῖς ὑπομνήματα συνίστασθαι. ἡ δὲ η΄. Διάτ. φησὶν ὅτι καὶ ἐν τῇ μ΄. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα βασάνιζονται οἱ λῃσταὶ, ἐφ' ᾧ καὶ σοῦ συνίστορας ἐξειπεῖν, καὶ διαφερόντως οἱ ἴσαυροι. ἡ δὲ γ΄. Διάτ. τοῦ δ΄. Τίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς πασχαλίας, οὐδεὶς ἐγκλείεται, ἢ δεσμεῖται πλὴν μοιχοῦ, καὶ αἰσχρουργοῦ, καὶ ἅρπαγος παρθένων, καὶ τυμβωρύχου, καὶ γόητος, καὶ παραχαράκτου, καὶ φονέως, καὶ πατροκτόνου, καὶ τυραννοῦ. πάντες γὰρ οὗτοι πάντοτε ἀπολαμβάνουσιν, ἅπαξ δὲ μόνον οἱ λοιποὶ συγγινώσκονται.

σχόλιον.

Η ε΄. διάτ. τοῦ ιβ΄. τίτ. τοῦ γ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κβ΄. τοῦ ιζ΄. τίτ. τοῦ ζ΄. βιβλίου τοῦ βασιλικῶν. ἡ ϛ΄. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ἔστι κεφ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τῶν βασιλικῶν. ἡ ϛ΄. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ἔστι κεφ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. κγ΄. ἡ ζ΄. διάτ. ἔστι κεφ. κδ΄. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτλου. ἡ η΄. διάτ. ἔστι κεφ. κε΄. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου τὰ τῷ κειμένῳ περιεχόμενα λέγον. καὶ ἡ γ΄. διάτ. τοῦ δ΄. τίτ. α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κϛ΄. τοῦ ιζ΄. τίτ. τοῦ ζ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον σχεδὸν ὡς παρὰ τοῦ πατριάρχου συνωψίσθη. Εἰ θέλεις δὲ μαθεῖν ἀκριβῶς κατὰ ποίαν ἡμέραν ἀπρακτοῦσι τὰ δικαστήρια, ἀνάγνωθι τὴν κτ΄ τοῦ μάρτιον μῆνα τῆς ιδ΄. νεαρᾶς τοῦ ϛχοδ΄. ἔτους ἀπολυθεῖσαν προσκυνητὴν νεαρὰν τοῦ θεοστεφοῦς, κρατίστου, καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, καὶ ταῦτα μετὰ τὸ προοίμιον διαλαμβάνουσαν, θεσπίζομεν ὅτι ἐκείνας εἶναι τῶν ἡμερῶν ἀπράκτους ἃς ἐν τῇ παρούσῃ διατάξει ῥητῶς ἀπαριθμησόμεθα, καί τινας μὲν αὐτῶν τὸ παντὴ ἄπρακτον ἔχειν ὡς μηδαμῶς διόλου τοῦ αὐτῶν διαστήματος συνίστασθαι δικαστήριον, εἰ μὴ βασιλεὺς ἴσος οἰκονομίας τρόπῳ, ἢ ἀνάγκης ἡποῖα πολλάκις τὸ περιπετὲς τῶν πραγμάτων νεανιεύεται, θελήσῃ καθῖσαι καὶ ἐν αὐταῖς δικαστήρια, τινὰς δὲ ἀπὸ μέρους ἄγειν τῶν δικαστηρίων σχολὴν, ὡς οἷον ἔωθεν μέχρι καὶ εἰς αὐτὸν τῆς θείας λειτουργίας καιρὸν, ἵνα τοῖς δικασταῖς ἐξίῃ προσανέχειν εὐχῇ, καὶ τῇ περὶ τὸ θεῖον δοξολογίᾳ, καὶ μετὰ τὴν θείαν ἱεροτελεστίαν ἐπιμελεῖσθαι καὶ τῆς δικαιοσύνης, καὶ τοῖς ἄδικα πεπονθόσιν ἐπαρήγειν κτ΄ τὴν τῶν νόμων ἰσχύν. οἱ μὲν τοι οὕτω μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐπιτετραμμένοι δικάζειν ἐν τοῖς γινομένοις παρ' αὐτῶν σημειώμασι μεμνήσονται τοῦ καιροῦ καθ' ὃν τὰ σημειώματα πράττονται. καὶ δὴ πρῶτον περὶ τῶν τελέως ἀπράκτων διαληπτέον. ἡ τοίνυν κατὰ τὴν η΄. τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς γενεθλίου ἡμέραν τῆς παναχράντου δεσποίνης,

καὶ θεομήτορος, ἄπρακτός ἐστιν. ὡσαύτως καὶ ἡ ιδ΄. τῇ ὑψώσει τετιμημένῃ τοῦ ζωηφόρου σταυροῦ, καὶ ἡ κϛ΄. διὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου θεολόγου μετάστασιν. ἡ ϛ΄. τοῦ ὀκτωβρίου διὰ τὸ τὴν μνήμην ἐν αὐτῇ τελεῖσθαι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ. ἡ θ΄. διὰ τὸν τοῦ Ἀλφαίου Ἰάκωβον τὸν ἀπόστολον. καὶ ἡ ιη΄. διὰ τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν. ἡ ιγ΄. τοῦ νοεμβρίου μηνὸς, ὅτι ἐν αὐτῇ ἡ μνήμη τοῦ Χριστοῦ πατρὸς τελεῖται. ἡ ιδ΄. ὅτι ἐν αὐτῇ ὁ ἀπόστολος Φίλιππος ἑορτάζεται. ἡ ιϛ΄. ὅτι ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ ἀπόστολος τιμᾶται Ματθαῖος. ἡ κα΄. ὅτι τὰ εἰς τὸν ναὸν εἰσόδια τῆς θεομήτορος ἐν ταύτῃ πανηγυρίζεται. καὶ ὁ λ΄. ὅτι ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας ἐν αὐτῇ ἑορτάζεται. ἡ θ΄. τοῦ δεκεμβρίου ὡς τῆς συλλήψεως ἐν αὐτῇ τελουμένης τῆς ὑπεραγίας μητρὸς τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ἡ κ΄. μέχρι καὶ αὐτῆς ταῖς ϛ΄. τοῦ ἰανουαρίου ὡς ἐν αὐταῖς ἑορταζομένων τῶν γενεθλίων, καὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ κυρίου, καὶ θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἡ ιη΄. τοῦ αὐτοῦ ἰανουαρίου διὰ τοὺς θείους πατέρας καὶ διδασκάλους πατέρας Ἀθανάσιον καὶ Κύριλλον. ἡ κε΄. τοῦ αὐτοῦ μηνὸς διὰ τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου πατρὸς Γρηγορίου θεολόγου. ἡ β΄. τοῦ φευουαρίου διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος ὑπαπαντὴν. καὶ ἡ γ΄. διὰ τὴν τῆς μνήμης τοῦ θεοδόχου Συμέων τελετὴν. ἡ κε΄. μαρτίου, διὰ τὸν τῆς θεομήτορος εὐαγγελισμόν. αἱ πασχάλιοι τῶν ἡμερῶν ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ Λαζάρου ἐγέρσεως μέχρι καὶ ἐς αὐτὴν τὴν μετὰ τὸ ἅγιον πάσχα ὀγδόην. ἡ κε΄. τοῦ ἀπριλλίου διὰ τὸν ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Μάρκον, καὶ ἡ λ΄. διὰ τὸν ἀπόστολον Ἰάκωβον τὸν τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ ἀδελφόν. ἡ η΄. τοῦ μαίου διὰ τὴν μνήμην τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου. ἡ ι΄. διὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου Σίμωνος τοῦ ζηλώτου. ἡ κα΄. διὰ τὴν μνήμην τῶν ἁγίων καὶ ἰσαποστόλων καὶ μεγάλων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. καὶ ἡ κϛ΄. διὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου Ἀλφαίου τοῦ Ἰούδα. ἡ ια΄. τοῦ ἰουνίου διὰ τὸν ἀπόστολον Βαρθολομαῖον. ἡ ιθ΄. διὰ τὸν ἀπόστολον Ἰούδαν τὸν καὶ Θαδδαῖον, καὶ Λεββαῖον, καὶ Ἰάκωβον. ἡ κδ΄. διὰ τὸ τοῦ προδρόμου γενέθλιον. ἡ κθ΄. διὰ τὸν ἐπὶ τοῖς κορυφαίοις τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου πανήγυριν. καὶ ἡ λ΄. διὰ τὸν ἐπὶ τοῖς ιβ΄. ἡ κε΄. τοῦ ἰουλίου διὰ τὸν τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς μητρὸς τῆς θεομήτορος κοίμησιν. ἡ ϛ΄. τοῦ αὐγούστου διὰ τὸν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεταμόρφωσιν. ἡ θ΄. διὰ τὸν μνήμην τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ματθαίου. ἡ ιε΄. διὰ τὸν ὑπερένδοξον τῆς ἁγίας θεοτόκου μετάστασιν. ἡ κ΄. διὰ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θαδδαίου. ἡ κδ΄. διὰ τὸν τοῦ ἀποστόλου Βαρθολομαίου. καὶ ἡ κθ΄. διὰ τὸν τοῦ τιμίου προδρόμου ἀποτομήν. ταύταις ὡς τέλεον ἀπράκταις συνεξετασθήσονται καὶ αἱ μεσότητες τῆς τεσσαρακονθημέρου νηστείας καὶ τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἡ τοῦ σωτῆρος ἀνάληψις, καὶ αἱ πᾶσαι τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἡμερῶν κυριώνυμαι, ὡς ἐν αὐταῖς ἀποκεκλεῖσθαι πᾶσαν πάροδον εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ μηδέν τι μηδένα τῶν δικάζειν λαχόντων δικαστικὸν διαπράττεσθαι, αἵ γε μὲν τῶν δικαστηρίων ἀπὸ μέρος σχολάζουσαι καὶ μὴ καθ' ὁλόκληρον ὡς προειλήφαμεν ἀπρακτήσουσαι εἶεν ἂν αὐταὶ, ἡ ϛ΄. τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς ὅτι ἐν αὐτῇ τὸ ἐν χώνοις τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ θαῦμα τετερατούργηται. ἡ κγ΄. τοῦ ὀκτωβρίου, ὅτι τὴν μνήμην τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου τελοῦμεν. ἡ κϛ΄. ὅτι τὸν μεγαλομάρτυρα καὶ μυρόβλητον Δημήτριον ἑορτάζομεν. ἡ α΄. τοῦ νοεμβρίου διὰ τὸ τοὺς θαυματουργοὺς καὶ ἀναργύρους κοσμᾶν, καὶ Δαμιανὸν ἑορτάζεσθαι. ἡ η΄. διὰ τὸν σύναξιν τῶν ἀσωμάτων τελεῖσθαι. καὶ ἡ κη΄. διὰ τὸ τὸν ὁσιομάρτυρα Στέφανον τὸν νέον πανηγυρίζεσθαι. ἡ δ΄. τοῦ δεκεμβρίου διὰ τὸν καλλιμάρτυρα Βαρβάραν. καὶ ἡ ϛ΄. διὰ τὸν ἐν θαύμασι περιώνυμον καὶ μυροβλύτην Νικόλαον. ἡ ι΄. τοῦ ἰανουαρίου διὰ τὸν Νύσσης θεῖον Γρηγόριον. ἡ ιϛ΄. διὰ τὸν προσκύνησιν τῆς τιμίας τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἀλύσεως. ἡ ιθ΄. διὰ τὸν ἀνακομιδὴν τοῦ τιμίου νεκροῦ τοῦ θεολόγου. καὶ ἡ κζ΄. διὰ τὸν ἀνακομιδὴν τοῦ σεβασμίου λειψάνου τοῦ Χρυσοστόμου. ἡ ζ΄.

τῆ ἁγιωτερίου διὰ τ μεγαλομάρτυρα στρατηλάτην Θεόδωρον. καὶ ἡ ιζ. διὰ τ ἀθλησάσης Θεόδωραν τ Τήζωνα. ἡ θ'. τῆ μαρτύρου, ὡς τ μνήμης τελουμένης τῶν ἁγίων μαρτύρων τῆ Χριστῆ μ'. ἡ κγ'. τῆ ἀποστολίᾳ ὡς τῆ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τιμωμένου. ἡ β'. τῆ μαΐᾳ διὰ τ μέγαν Ἀθανάσιον. ἡ ή. τῆ ἰουνίου διὰ τ μεγαλομάρτυρα στρατηλάτην Θεόδωρον. ἡ θ'. διὰ τ ὅσιον πατέρα ἡμῶν Κύριλλον Ἀλεξανδρείας. καὶ ἡ κζ. διὰ τ ὅσιον καὶ θαυματουργὸν Σαμψών. ἡ α'. τῆ ἰουλίου ὅτι ἐν αὐτῇ τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων τὰ μνήμια τελοῦμεν. ἡ β'. ὅτι τῆς καταθέσεως τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς θεομήτορος μνημονεύομεν. ἡ ή. ὅτι τὸν μεγαλομάρτυρα Πεσκόπιον ἑορτάζομεν. ἡ ια'. ὅτι τὰ καλλιμάρτυρα Εὐφημίαν πανηγυρίζομεν. ἡ κ'. ὅτι τὸν προφήτην Ἠλίαν τιμῶμεν. ἡ κζ'. ὅτι τὸν ἀθλοφόρον καὶ θαυματουργὸν Παντελεήμονα ἑορτάζομεν. καὶ ἡ τῆ αὐγούστου λά. διὰ τὴν τῆς τιμίας ζώνης τῆς ἁγίας Θεοτόκου κατάθεσιν. αὐτὰ δὴ ταῦτα καὶ ὅσοι μὴ ἕλληνες, πῶς ἂν ἑλληνίσειαν; τὰς μὲν τοι διὰ βασιλικῶν ἡγήσηται, ἢ αἱ ἀρχεῖα σχολάζουσι τῶν ἡμερῶν, καὶ τούτας ταῖς ἑλληνίσιν ἐγκρίνει ἡ βασιλεία μου, ἀφ' ἑαυτῆς ἀρχομένη τῆ παρόντος θεσμοθετήματος, καὶ ἐν οἷς αὐτὴ διαφορέζατο διδάσκουσα τοὺς λοιποὺς. ἔχ ὕτω γὰρ ὁ τῆς παρούσης διατάξεως λόγος πείσει τοὺς αὐτῷ προσανέχοντας, ὡς ἡ παρὰ τῆς βασιλείας μου φωνή, αὐτὰς γὰρ ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἡ βασιλεία μου καὶ εἰς τ τῆδε βίον προσκηκεν, καὶ εἰς βασιλέα προσηνέχθη θεῷ ἀνηγόρευται, ἑλληνίσιον ἔξ) θεωρίζει, καὶ μηδεμίαν ἐκλογὴν ἐν ταύταις ἄγειν τὰ δικαστήρια. πᾶσαι μὲν τοι αἱ παρὰ ταῖς αὖω καταγραφείσαις ἡμέραις τῆ χρόνου, καὶ ἑλληνίσιοι ἔσονται, καὶ δικαστήρια ἐν αὐταῖς ἡγήσονται, καὶ ἐκδίκασμοὶ ἀκολούθως τοῖς δικαστικοῖς ἀποφάσεσι. πέπεισμαι ἢ ὅτι καὶ θεῷ φίλον ἔσται τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου θεσμοθέτημα, τοιγαροῦν γὰρ τοὺς φαεσιστάτους ὁ κύριος, καὶ αὐτῆ τῆ ἐλέου τ κρίσιν προσλέξεται.

κεφάλαιον β'.

Περὶ τῆ μήτε τὴν λεχὼ, μήτε τὸν ὀκνοῦντα μὴ δυνάμενον ἀναγκάζεσθαι τὸ πάσχα ποιεῖσθαι, Τιμοθέου καισαρείας ἡ. ί.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς ὥρας τῆς πασχαλίου, καὶ τῶν θεοφανίων, ἀποστόλων κανὼν ζ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν α'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ογ'. συνόδου ς'. κανὼν ξς'. πατέρων. Διονυσίου ἐκ τῆς πρὸς Βασιλείδην ἐπιστολῆς, κανὼν α'. Θεοφίλου ἐκ τῆς περὶ τῶν θεοφανίων προσφωνήσεως.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι ἐν κυριακῇ θεωρίαν γίνεσθαι, ἢ γόνυ κλίνειν ἐν κυριακῇ, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ὅτι καὶ τὸ ἐγχωροῦν δεῖ σχολάζειν τῇ κυριακῇ, ἐ μὲν τὸ σάββατον, καὶ ὅτι δεῖ γραφὰς ἀναγινώσκειν τὸ σάββατον, συνόδου Νικαίας κανὼν ή. συνόδου Λαοδικείας κανὼν κθ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ξά. συνόδου ς'. κανὼν ιθ'. ξς'. Πέτρου κανονικὸν. Θεοφίλου ἐκ τῆς περὶ τ θεοφανίων προσφωνήσεως.

κείμενον.

Μ ς'. Ματθ. Ξ ιβ'. Μκ. Ξ γ'. βιβλίου ξ κώδικος λέγει τῇ κυριακῇ

ἄπρακτον εἶναι. ἡ ἢ θ'. Ματθ. Ξ αὐτοῦ Μκ. ὅτι ἐν αὐτῇ ἐκ ὑπομενήσκεταί τις, ἢ ἐγγύας ἀπαιτεῖται, ἢ δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν χρέος, ἔτε δικάζεται, ἔτε σκηνικὴ θέα, ἢ ἱπποδρόμιον τελεῖται, ἀλλ' εἰκὶ φθάσῃ βασιλέως νατάλιον ἐν κυριακῇ ὑπερτιθεται τὸ θεώρημον. ὁ ἢ θεωρῶν ἐν κυριακῇ ἀποστατοῦται καὶ δημοῦται, καὶ ὁ ἐμβιβασὴς παραβαὶς τ νόμον. ἔξεστι ἢ πακτοῦειν καὶ θριαλύεσθαι ἐν κυριακῇ. εἴρηται ἢ βιβλίῳ α'. τίτ. θ'. Ματθ. β'. ιγ'. ὅτι οἱ ἰσθμοὶ ἐν τῷ σαββάτῳ, καὶ τῆς ἄλλας αὐτῶν ἑορτῆς, ἔτε σωματικῶς λειτουργῶσιν, ἔτε τι ποιῶσιν, ἔτε διὰ δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν αἰτίαν ἐνάγονται, ἢ χρεωστοῦς ἐνάγουσιν.

σχόλιον.

Ἡ ς'. διάτ. τοῦ ιβ'. τίτ. τῆ γ'. βιβλίου τῆ κώδικος, καὶ ἡ θ'. διάτ. τῆ αὐτῆ βιβλίῳ καὶ τίτ. εἰσὶ κεφ. τελευταῖον τῆ ιζ'. τίτ. τῆ ζ'. βιβλίου τῆ βασιλικῶν ἕτως ἔχον σχεδὸν ὡς ἐντὸς διελήφθη, πλὴν τὸ μὲ πλάτος κυριακῆς μόνης ἐμέμητο, ὁ ἢ βασιλικὸς πᾶσαν ἡμέραν ἀφωρισμένος εἰς τὴν τ θεῆ πρὸς ἐμπαίδαι διοείζεται. θεσπίσωσι ἢ σωτῆρ καὶ τὸν ταξιάρχας. καὶ τὸν δικαίους, καὶ τὸν κύριος, γένεσθαι ἢ πάντα τὰ συναλλαγματικὰ σύμφωνα ἀκωλύτως ἐ μόνον δὲ ἀγορέων ἐγγράφων, ἀλλὰ καὶ διὰ σημειωμάτων δικαίων. κατάλια δὲ εἰσι τὰ τῶν βασιλέων γνώθλια, καὶ ἡ τότων αὐξήσεως. ἡ β'. διάτ. τῆ θ'. τίτ. τῆ α'. βιβλίου τῆ κώδικος ὁλόκληρα εἰς τὰ βασιλικά. ἡ ἢ ιγ'. διάτ. τῆ αὐτῆ βιβλίου καὶ τίτ. ἔστ βιβλίον τῶν βασιλικῶν α'. τίτ. α'. κεφ. λή. ἕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγγράφη.

κεφάλαιον έ.

Τὶς ἡ αἰτία γονυκλισίας, καὶ τῆ μὴ τῆτο γίνεσθαι ἐν κυριακῇ, καὶ τῶν ἡμέραις τῆς πεντηκοστῆς, καὶ Ματθ. τ πρὸς αὐτοὺς ὀχόμεθα, Βασιλείᾳ ὀκ τῆ κζ. κεφ. τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον περὶ τῆ ἁγίου πνεύματος.

ΤΙΤΛΟΣ Η'.

ΠΕΡΙ παροικιῶν, καὶ πῶς διάγουσιν ἐπίσκοποι, καὶ κληρικοὶ, καὶ περὶ ἀποδημίας αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν κατ' ἔτος συνόδων, καὶ ξενοδοχίας, καὶ διδασκαλίας, καὶ συστατικῶν, καὶ εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, καὶ πῶς πράττουσι ἰδιωτικὰ, ἢ δημόσια πράγματα, καὶ πῶς οἱ κληρικοὶ ἀλλήλους τιμῶσι.

κεφάλαιον α'.

Περὶ παροικιῶν, καὶ τῶν ἀπὸ βασιλικῶν τύπων γραφέντων κανονισμῶν, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιζ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν νγ'. νς'. οέ. συνόδου ς'. κανὼν κέ. λς'. λζ'. λή. λθ'.

κείμενον.

Η ς'. Διάτ. τῆ β'. Κτ. τῆ α'. βιβλίῳ τῶ κώδικος, φησὶν ὅτι τὰς ἀναφυομένας καινοτομὰς ἀμφισβητήσεις ἐν ὅλῳ τῷ Ἰλλυρικῷ ὁ δεῖ τέμνεσθαι παρὰ γνώμῃ τῆ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου, ἧς ἔχει τὰ πρεσβεῖα τῆ δεχαίας Ῥώμης. ἡ ιϛ'. διάτ. ἀκυροῖ τὰ ψηφισθέντα ἐν τῆ κῆ Ζωίλου τῶ τυραννίδι, παρὰ τὰ πρώην βασιλικὰ διατάγματα περὶ ἱερέων, ἢ καθαιρέσεων ἐκκλησιαστικῶν, καὶ τὰ πρώην αὐανεώτατα, καὶ φησὶ τὴν Κωνσταντινουπόλεως δεχιεπισκοπὴν ἔχειν τὰ ἄλλων πρεσβεῖα. ἡ ιε'. διάτ. τῆ γ'. Κτ. τῆ α'. βιβλίῳ λέγει, ἑκάστη πόλις ἴδιον ἐχέτω ἐπίσκοπον. κἂν ἡ διὰ θείας ἀνυχαφῆς τολμήσῃ τις ἀφελέσθαι πόλιν τῆ ἰδίᾳ ἐπισκόπου, ἢ τῆ περιοικίῳ τῶν αὐτῆς, ἤτοι ἄλλα δίκαια, γυμνᾶται τῶν ὄντων καὶ ἀτιμοῦται. ἐξήρηται ἡ Τόμεων Σκυθίας πόλις, ἐν ᾗ ἐπίσκοπος αὐτῆς, καὶ τῆ λοιπῶν πρωτοεῖ, ἡ Λεοντόπολις Ἰσαυρίας, ὑπὸ τὴν ἐπισκοπὴν ἐστὶν Ἰσαυροπόλεως. ὅπου ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχει τὰ πρεσβεῖα τῆς δεχαίας Ῥώμης, εἴρηται βιβλίῳ α'. τῶ κώδικος Κτ. καὶ Διάτ. α'. καὶ μόνῃ. ἡ ά. Διάτ. τῆ ιζ'. Κτ. τῆ α'. βιβλίῳ τῶ κώδικος, Ῥώμῃ αὐτῇ ὀνομάζεσθαι λέγει.

σχόλιον.

Ἡ ς'. διάτ. τῆ β'. πτ. τῆ α'. βιβλίῳ τῶ κώδικος, ἔστι κεφ. ς'. τῆ α'. πτ. τῆ ε'. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον ὡς κατεγράφη. τὸ δὲ ἔχει ἡ Κωνσταντινουπόλεως τὰ πρεσβεῖα τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὁ πρεσβεύει εἰς τὰ βασιλικά. αὐάγνωθι καὶ ἡ κα'. κεφάλαιον δ'. συνόδου, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφέντα. ἡ ιϛ'. διάτ. τῆ β'. πτ. τῆ α'. βιβλίου τῶ κώδικος ὁμοίως εἰς τὰ βασιλικά. ἡ λέ. διάτ. τῆ γ'. πτ. τῆ α'. βιβλίου τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. γ'. τῆ α'. πτ. τῆ γ'. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον συνωφθη ἄνευ τῆ ἔχειν ἡ Κωνσταντινουπόλεως τὰ πρεσβεῖα τῆς ἀρχαίας Ῥώμης. ἡ α'. διάτ. τῆ κά. πτ. τῆ ια'. βιβλίῳ τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. ς'. τῆ α'. πτ. τῆ ε'. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον, ἡ Κωνσταντινούπολις μὴ μόνον τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ῥώμης πρεσβεύειν κεχρήκασι. ἡ ἡ α'. διάτ. τῆ ιζ'. πτ. τῆ α'. βιβλίῳ τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. κ'. τῆ ς'. πτ. τῆ β'. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ὅτω λέγον, τῇ συνηθείᾳ τῆς Ῥώμης ἀκολουθεῖν ὀφείλει. διὰ δὲ εἶσι τὰ πρεσβεῖα τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ Ῥώμῃ ἁγίας ἐκκλησίας, παείσιον ἡμῖν τὸ παρὰ τῆ ἰσαποστόλου ἁγίου μεγάλου Κωνσταντίνου γεγονὸς ἔγγραφον θέσπισμα πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεστρον τὸν τότε πάπαν τῆς Ῥώμης, ὁ καὶ ἔχει ὅτως, δέον ἐκείναμὲν μετὰ πάντων τῶν κατεπαῦθ' ἡμῶν καὶ πάσης τῆς συγκλήτου, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ μετὰ πάντας τῆ λαοῦ τῆ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ῥωμαϊκῆς δόξης ἵνα ὡς ὁ ἅγιος Πέτρος ἐν προσώπου τοῦ ὑῆ τοῦ Θεοῦ ἐστιν εἰς τὴν γῆν, ὅτω καὶ οἱ ἐπίσκοποι οἱ διάδοχοι τῆ κορυφαίου τῆ ἀποστόλων αὐχοῦσαν ἐξουσίαν εἰς τὴν γῆν ἔχωσι. πολὺ παρέχει ἡ βασιλεία τῆς δόξης ἡμῶν, καὶ τοῦτο παρεχωρήθη ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆ βασιλείας ἡμῶν, καὶ δέλομεν ἡμεῖς αὐτὸν τῆ κορυφαίου τῆ ἀποστόλων, καὶ τὸν διάδοχος αὐτοῦ ἐν προσώπου αὐτοῦ τροπῶσι προς τῆ Θεὸν πατέρας εἶναι καὶ δεσπόσωρας. καὶ ὥσπερ ἡ βασιλικὴ ἐξουσία ἡμῶν εἰς τὴν γῆν στέφεται, καὶ τιμᾶται, ὅτω δεσπόζομεν στέφεσθαι καὶ τιμᾶσθαι τὰ ἁγία τῶν ῥωμαίων ἐκκλη-

σίαν, καὶ πολέον παρὰ τὴν βασιλείαν ἡμῶν, καὶ τὴν γῆνον θρόνον ἁγίαν καθέδραν τῆ ἁγίου Πέτρου δοξάζεσθαι, καὶ ὑψοῦσθαι, διδόντες αὐτῇ δυνάμιν καὶ δόξης ἀξίωμα, καὶ διακρίνοντες θεσπίζομεν ἵνα ἐξουσίαν ἔχῃ ἀρχικὴν, καὶ ἐπὶ τούτῳ κεφαλαίῳ τῆ τεσσάρων θρόνων, ἤτοι τοῦ θρόνου τῆ Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας, τῆ Ἱεροσολύμων, καὶ τῆ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἁπάντων εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας ἁπάσης τῆς οἰκουμένης. καὶ ὁ σπουδαῖος ὁ μέλλων ἐπὶ εἰς τὴν ἁγίαν τῆ ῥωμαίων ἐκκλησίαν ὀφείλει εἶναι εὐδόξος καὶ ὑψηλότερος παρὰ πάντας τὸν ἱερεῖς τῆ κόσμου, καὶ εἴπερ ἐσὶ πρὸς διόρθωσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ πρὸς διόρθωσιν καὶ στερέωσιν τῆς πίστεως τῶν χριστιανῶν ἵνα κρίνηται παρ' αὐτῆ, δίκαιον γάρ ἐστ ἵνα ἐκεῖσε ὁ ἅγιος νόμος ἔχῃ τῆ κεφαλὴν, καὶ ἀρχὴν, ὅπου ὁ ἅγιος νομοθέτης ὁ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τῆ μακάριον ἀπόστολον Πέτρον ἐκέλευσε κρατεῖν τῆ καθέδραν, καὶ ὅπου τὸ πάθος τοῦ σωροῦ ἔπαθε, καὶ μακαρίου θανάτου ἀντίμοιον ἔπαθε, καὶ ἐγκέστο τοῦ μαθητοῦ ἀκόλουθος καὶ κυρίῳ τῷ, καὶ ἐκεῖ τὰ ἐδνὴ ἵνα κλίνωσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν διὰ τῆ ὁμολόγησιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ὁ διδάσκαλος αὐτῶν ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος διὰ τῆ Χριστὸν ἀνατείνας τῆ πράχηλον σφάγιον τοῦ μαρτυρίου ἐδέξατο, καὶ ἕως τοῦ τέλους τοῦ κόσμου ἵνα ἀναζητῶσι ὅπου τὰ τῆ ἁγίων αὐτοῦ λείψανα ἀναπαύονται, καὶ ἐκεῖ ὑπῆοι, καὶ εἰς τὴν γῆν ἠπλωμένοι τοῦ θρονίου, καὶ βασιλέως, καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ δουλεύομεν ὡς ὀφείλομεν ὅπου ἐδουλεύσαμεν τῷ ἀληθινῷ σκεύῃ βασιλεῖ. παρὰ διδάσκομεν ὧν αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις τοῖς μακαρίοις κυρίοις μου τῷ Πέτρῳ, καὶ τῷ Παύλῳ, καὶ μετ' αὐτὸν τῷ μακαρίῳ Σιλβέστρῳ, καὶ πατρὶ ἡμῶν τῷ μεγάλῳ ἐπισκόπῳ καθολικῷ πάπᾳ τῆ πόλεως Ῥώμης, καὶ πᾶσι τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, οἵπερ ἕως τοῦ τέλους τοῦ κόσμου μέλλουσι θρονιάζεσθαι εἰς τῆ θρόνου τοῦ μακαρίου Πέτρου ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν τὸ ἡμέτερον βασιλικὸν παλάτιον τὸ λατερανέσιον τὸ ἀνέκαινον καὶ ἀνεγκαινιοῦν τὰ ὅλα τοῦ κόσμου παλάτια. ἕως ἂν ἐκείνα ᾖ καὶ τὸ διάδημα ἢ τι τῆ στέμμα τῆς κεφαλῆς ἡμῶν, ἅμα καὶ τῆ λῶρον καὶ τὸ ὡμοφόριον ὅπερ φορεῖ ἐκκλησιὸν τῆ βασιλικὸν πράχηλον, ἅμα ᾖ καὶ πορφυρᾶν χλαμύδα, καὶ χιτῶνα κόκκινον, καὶ πάντα τὰ βασιλικὰ ἐνδύματα καὶ ἀξιώματα τῆ βασιλικῶν ἀλόγων, ὁμοίως καὶ τὰ βασιλικὰ σκῆπτρα, καὶ πάντα τὰ σήγμα, καὶ τὰ βάνδα, καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήματα τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος, καὶ τὴν δόξαν τῆς ἡμῶν ἀξιοπρεπείας αὐθεντείας τε ἐυσεβεστάτου κλήρου πολλῶν τάξεων τῆ αὐτῆ ἁγίᾳ ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ δουλεύοντας θεσπίζομεν κοσμεῖσθαι, καὶ ἔχειν ἐκείνην τὴν ὑψηλότητα καὶ μεγαλωσύνην, ὡς κεκόσμηται ἡ μεγάλη σύγκλητος ἡμῶν, ἤτοι οἱ πατρίκιοι, καὶ οἱ κόνσουλοι ἤτοι οἱ ὕπατοι, καὶ τὰ λοιπὰ ἀξιώματα, καὶ ὡς ἡ βασιλικὴ χρατιὰ κεκόσμηται, ὅτω θεσπίζομεν κοσμεῖσθαι καὶ τῆ κλῆρον τῆ ἁγίας ῥωμαίων ἐκκλησίας. καὶ οἷον τρόπον ἡ βασιλικὴ δυνάμις διὰ πολλῶν ὀφφικίων κεκόσμηται, ἤτοι κυβικουλαείων, πρεταείων, ἐξκουβίτων, ὅτω καὶ τῆ ἁγίαν τῶν ῥωμαίων ἐκκλησίαν κοσμεῖσθαι θέλομεν, καὶ ἵνα κῆ πλάτος τὸ ὀπισθοτικὸν φῶς λάμπῃ, θεσπίζομεν καὶ τοῦτο ἵνα οἱ κλειροὶ τῆς ἁγίας ῥωμαίων ἐκκλησίας καβαλικεύωσιν ἄλογα κεκοσμημένα διὰ ὀδονίων λευκῶν. καὶ ὡς ἡ ἡμετέρα σύγκλητος φορεῖ καμήλαυκα ἤτοι σαμβάλια λευκὰ διὰ ὀδονίων λευκῶν, ὅτω καὶ τὰ ὑποδήματα, ὡς καὶ τὰ γένεια πρὸς αἴνεσιν τῆ Θεοῦ ἐπέκεινα ᾖ πάντων διδόαμεν ἄδειαν, καὶ παρεχωροῦμεν αὐτῷ τῷ ἁγιοτάτῳ πατρὶ ἡμῶν τῷ Σιλβέστρῳ ὁπισθόπαπᾳ καὶ πάπᾳ τῆς πόλεως Ῥώμης, καὶ πάσοις τοῖς διαδόχοις ὁπισθόπαις ἐρθοδόξοις μακαρίοις εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆ κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τῆ αὐτοῦ μεγάλου καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ἐαν τις τῆ συγκλήτου βουληθῇ μετὰ λόγου θελήματος, καὶ ἐυαρέσου γλώσσαν κλήσεως, καὶ ὡς τῷ ἀριθμῷ τῶν ἁγίων κλήσεων

σεως χειροτονεῖσθαι μήτε τολμᾷ ἀπὸ παίτων ἐμποδίζειν τούτῳ. ἐδιασαμεθα δὲ καὶ περὶ τούτοις ἵνα καὶ ὁ αὐτὸς θεοσεβὴς πατὴρ ἡμῶν Σίλβεστρος μέγας ἐπίσκοπος, καὶ πάντες οἱ ὀρθοδόξοι διάδοχοι αὐτοῦ, καὶ ἐπίσκοποι ἵνα φορῶσι τὸ διάδημα ἤτοι τὴν στέφανον, ὡς παρεδώκαμεν αὐτῷ ἐκ κεφαλῆς ἡμῶν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, καὶ μαργαριταείων ἀπυήτων, καὶ ἵνα αὐτοὶ χρήσωνται εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς τὴν αἴνεσιν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τοῦ ἀποστόλου. αὐτὸς ὁ μακάριος πάπας Σίλβεστρος ἔδωκε τὴν στέφανον ἤτοι τὴν παπαλίδραν ὡς εἶχε πρὸς δόξαν τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πέτρου ὃν ἐβούλετο βασάζειν στέφανον ἐκ χρυσίου, ἢ μαργαριταείων, ἡμεῖς, διότι οὐκ ἐβούλετο ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ἐκ χρυσίου στέφανον τὸν ἐστολισμένον λίθοις, σημαίνοντα τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν τῇ ἁγίᾳ κεφαλῇ αὐτοῦ ἰδίαις χερσὶν ἐπεθήκαμεν, καὶ κρατοῦντες τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου αὐτοῦ διὰ τὴν προσκύνησιν, καὶ τὸν φόβον τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐφάπτομεν ὀφφίκιον ἐποιήσαμεν, θεασάζοντες ἵνα πάντες οἱ διάδοχοι αὐτοῦ τῷ λαῷ χρήσονται εἰς τὰς προσελεύσεις πρὸς μίμησιν τῆς βασιλείας. διὰ τοῦτο ἵνα μὴ τὸ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς καταφρονῆται, ἀλλὰ πλέον παρὰ τὴν βασιλείαν ἡμῶν τὴν γῆν, καὶ κράτος δόξαν κομεῖται, ἰδοὺ τὸ παλάτιον ἡμῶν ὡς προείπομεν, καὶ τὴν Ῥωμαίων πόλιν, καὶ τὴν τῆς Ἰταλίας, ἢ δυτικῶν χωρῶν ἐπαρχίας τόπους, καὶ κάρτα τῷ προγεγραμμένῳ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ ἡμῶν, καὶ πάσῃ Συλβέστρῳ καθολικῷ πάσῃ παραδίδομεν καὶ ἀφήκαμεν αὐτῷ, καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ ἄρχειν καὶ ῥυάμαι κράτος βασιλικοῦ προστάγματος διὰ τούτου θείαν κέλευσιν, καὶ προστατικὸν σύσημα ἐδιασάμεθα διαμένειν καὶ τοῖς αὐθεντίαν ἁγίας τοῦ ῥωμαίων ἐκκλησίας εἰς τὰ αἰῶνα παρεχωρήσαμεν. διὰ τοῦτο ἵνα κράτος βασιλείας ἡμῶν, καὶ τὸ κράτος τῆς βασιλείας εἰς τὰς ἀνατολικὰς χώρας μεταφέρειν, καὶ ἐν τῇ βυζαντίῳ χώρᾳ τόπῳ χρησίμῳ πόλιν ὀπὶ τῷ ὀνόματι ἡμῶν ἰδιωθῆναι, καὶ τίναι ἡμῶν βασιλείαν ἐκεῖ συσῆναι. διότι ὅπου ἐστὶν ἀρχιερατεία, καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀπὸ τοῦ βασιλέως τοῦ οὐρανίου διδωθῆ, ἄδικον ἐστὶν ἵνα ἐκεῖ ὁ γήϊνος βασιλεὺς ἔχῃ ἐξουσίαν. τοῦτο δὲ τὸ ὕψος τῆς βασιλείας ἡμῶν ἰδίαις χερσὶ καταστρώσαντες εἰς τὰ ἅγια λείψανα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, καὶ κορυφαίου Πέτρου ἐθήκαμεν καὶ ἐκεῖ ὡμόσαμεν τοῦτα πάντα ἀπαρά θραυστα διαφυλάττειν, καὶ τοὺς διαδόχους ἡμῶν ταῦτα φυλάττειν παρεδώκαμεν τῷ παπεῖ ἡμῶν τῷ ἁγίῳ, καὶ καθολικῷ ἐπισκόπῳ, καὶ πάπᾳ, καὶ δι' αὐτῆς πᾶσι τοῖς διαδόχοις αὐτῆς ἐπισκόποις τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ προσευόντος παρὰ ἰδίαιν ὅλα τὰ προγεγραμμένα χαλῶς εἰς τὸ αἰῶνα διαφυλάττεσθαι. Σημείωσαι ὅτι ἀπὸ τοῦ παρόντος ἰδίκτου, ἤτοι βασιλικοῦ προστάγματος τοῦ ἁγίου μεγάλου Κωνσταντίνου δικαιοῦται ὁ πάπας Ῥώμης διὰ πάντων τῶν βασιλικῶν προνομίων μεγαλύνεσθαι αὐτὸν μόνον τοῦ στέμματος, διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ τοῖς ὁπουδήποτε γινομένοις προελεύσεσιν αὐτῆς, καὶ τοῖς θείαις αὐτῆς ἱερατελεσίαις διὰ βασιλικοῦ λόρου τῆς κεφαλῆς καταχαλύπτεται, ἀμφιέννυται ὃ καὶ ἀλλαντιακὸν ὀνομάζεται, καὶ καβαλικεύει μετὰ ἀλλαντιοῦ σελοχαλίνης, κρατῶν τὸν βασιλέως, τιμῶν ὃ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῆς διὰ ἀξιωμάτων βασιλικῶν. ὅπερ ὃ ἡ δευτέρα συνόδος δέδωκε τῷ ἀρχιεποσκόπῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ προνόμια πάντα τοῦ πάπα Ῥώμης, ἐπεχείρησαν τινες τῶν πατειαρχῶν ὡς ὁ Κύριλλος ἐκεῖνος κύριος Μιχαὴλ, καὶ ἕτεροι τοῖς αὐτοῖς ἀποσεμνύνεσθαι προνομίοις, ἐγένοντο ὃ αὐτοῖς εἰς καλὸν ἡ ἐγχείρησις. πεμάσθαι ὃ διὰ ἀξιωμάτων τὸν κλεικάριν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κεκώλυται. πολλὰ καὶ τοῦτα κεκολοβωμένα εἰσίν. ὁ ὃ κτ' κωμὲς χαρτοφύλαξ ἀπὸ τοῦ παρόντος ἐδίκτου δικαιοῦται καβαλικεύειν κτ' τὸν λιτὸν τῶν ἁγίων νοτειείων τὸ πατειαρχικὸν ἄλογον μὲ ὑποδήκα λευκοῦ. ἔδωκε ὃ τῇ κεφαλῇ αὐτῆς ὡς καὶ δικαιεῖται πατειαρ-

χικοῦ σκέπεσθαι μετὰ χρυσῆς πάσας, ἥτις καὶ ἐν χαρτοφυλακίῳ ἀπόκειται. ἀλλὰ καὶ ὁ κτ' κωμὲς πατειάρχης Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ παρόντος ἰδίκτου δικαιοῦται μὴ λώρῳ λιτουργεῖν, ἔλαβε γὰρ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τοῦ πάπα Ῥώμης Κελεστίνου, ὅτε ἦν ἐν Ἐφέσῳ γέρων συνόδου κτ' Νεστορίου, τοῦ γὰρ Κελεστίνου μὴ δυναμένου παρεῖναι εἰς Ἔφεσον, καὶ κρίναι τὸν Νεστόριον, συνέδοξε σπαταπάλαι τὸν ἅγιον Κύριλλον ἀπὸ τοῦ Κελεστίνου θεοφορῆται τὸν συνόδου, αὐτ' αὐτοῦ. εἰς γοῦν παράκλησιν τοῦ ἔχειν αὐτὸν τὸ δίκαιον τοῦ πάπα Ῥώμης Κελεστίνου ἐκλύσῃ μὲ λώρον, καὶ κατεδίκασε τὸν Νεστόριον. ἐκ τότε οὖν μὲ τοῦ αὐτὸς λώρου ἐφορμῶσι, καὶ θεοσεβεύουσι καὶ πατειάρχαι Ἀλεξανδρείας καὶ αὐτάρκειαν ἔχ ἀπὸ πεύουσιν. αὐάγωσι τὸν περὶ τούτου σπουδὴν τοῦ ἁγίου Κελεστίνου καταφρονῆθῆναι ὅσον εἰς τὰ θεσκεπικὰ τὸν γ'. συνόδου.

κεφάλαιον β'.

Περὶ τοῦ μὴ ὡς ἔτυχε ἐπίσκοπον ἀποδημεῖν, ἢ κληρικὸν ἐν ἑτέρᾳ διάγειν ἐπαρχίᾳ, ἀποστόλων κανὼν ιθ'. ιε'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιη'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν γ'. ιγ'. κβ'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν μα'. μβ'. συνόδου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν β'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιγ'. κγ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν γ'. ια'. ιβ'. ις'. ιζ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν κγ'. οα'. συνόδου ς'. κανὼν ιζ'. ιη'. κ'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ι'. συνόδου α'. κβ'. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ις'.

κείμενον.

Η' μβ'. Ἀφορ. ξ γ'. Ὑπ. ξ α'. Βιβλίῳ ξ κώδικος, φησὶν ὅτι ἐπίσκοπος ἐφ' οἱῳδήποτε πράγματι παρὰ κέλευσιν βασιλέως ἐν Κωνσταντινουπόλει μὴ γινέσθω, ἀλλὰ ἀποκαλπάσθω τελέτω. ὃ δὲ παραβαίνων ἀφορίζεται καὶ ἀναναστεῖται. ἡ δὲ α'. Ἀφορ. ξ α'. Ὑπ. τ' τεσσαρῶν φησι, μηδεὶς ἐπίσκοπος ἔξω τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας πλέον ἑνιαυτὸν ἀποδημησάτω, εἰ μὴ κατὰ βασιλικὴν κέλευσιν, τῶν πατριαρχῶν ἀναγκαζόντων αὐτὸν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ προσκρούειν. εἰ δὲ παρὰ κέλευσιν βασιλικὴν πέρας δὲ ἑνιαυτὸν ἀποδημήσῃ ὁ τῆς πλείστης πατριάρχης αὐτὸν καλείτω τοῖς νενομισμένοις κηρύγμασι, φυλάττων τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων παρατήρησιν. εἰ δὲ μένει ἀπειλῶν ἐξωθείτω αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ ἕτερον ποιείτω. εἰ δὲ μητροπολίτης ἀλλ' ἕτερος ἐπίσκοπός ἐστιν ὁ ἀποδημῶν, ὁ μητροπολίτης ἐπ' αὐτῷ ποιείτω τὰ εἰρημένα. εἰ δὲ προφασίζοιτο δίκης ἕνεκεν ἰδικῆς, ἢ ἐκκλησιαστικῆς ὀφείλειν ἀποδημεῖν, δεήσῃς τῇ βασιλείᾳ Ἀφ' οἰκονόμων, ἢ κληρικῶν ἢ ἀποκρισιαρίων πεμπέτωσαν, τυγχάνει ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῶν ζητουμένων. μὴ αὐξέτω δὲ ἐπίσκοπος ἐν Βυζαντίῳ, πρὶν αὐ κτ' οὗ κανόνας ἓξ οἰκείᾳ μητροπολίτᾳ λάβῃ γράμματα τὰ καλούμενα συστατικὰ πρὸς τὴν βασίλειαν μαρτυροῦντα τὴν ἀναγκαίαν τῆς

ἀποδημίας. ὁ δὲ μητροπολίτης ἀποδημῶν, τὰ πατριαρχικὰ λαμβανέτω γράμματα, καὶ μὴ δι' ἑαυτοῦ μιμείσθωσαν πρὸς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ τῷ πατριάρχῃ καὶ τοῖς ἀπελευσομένοις τῆς αὐτοῦ διοικήσεως καινὰ θαυμάσιον, καὶ αὐτοῖς σημαινέτωσαν. ἔξεστι δὲ αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ ῥαιφερενδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἢ διὰ τὸ ἀπελευσομένου τὸ πατριαρχῶν αὐτοῦ, ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ. ἢ ὃ ζ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ἐὰν ἐπίσκοπος χρέος γραμμάτων τοῦ πατριάρχου αὐτοῦ ἀνίων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλ' ἕτερον ἑαυτὸν ποιεῖ τοῦ χρήματος. ἢ ὃ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι μὴ χρείας ἀναγκαίας ἐκδημεῖτωσαν οἱ ἐπίσκοποι χωρὶς γραμμάτων λαμβανέτωσαν τῶν πατριαρχῶν αὐτῶν, ἢ μητροπολιτῶν ἢ κτ' βασιλικῷ κέλευσιν ἀποδημείτωσαν. καὶ οἱ ὑπὸ τὸ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχου χωρὶς ἐπιστροπῆς αὐτοῦ μὴ αὐτώσαν, καὶ ὁ ἔτως ἀποδημῶν, μὴ πωλείσθω συναυτοῦ τῷ ἰδίαν ἐκκλησίαν ἑάτω. ὃ δὲ παραγινόμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει διοζοῦποτε ἐπίσκοπος, εἰσίτω πρὸς τὸν πατριάρχου, καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. τῆς δὲ παρὰ ταῦτα καὶ ὑπερτιμήσεως τὸν χρόνον ἀποδημοῦσιν, οἱ οἰκονόμοι δαπάνας μὴ χωρηγείτωσαν. καὶ προσεπέτωσαν αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς ὑφ' οὓς τελοῦσι διὰ γραμμάτων ὑποστρέφειν, καὶ ὑπερπιμένοντας πρὸς αὐτοῦ ἀγῶνας καλείτωσαν, καὶ μὴ ὑποστρέφοντας. εἴζω δὲ ὡρισμένης χρόνου ἐκβαλλέτωσαν, καὶ ἄλλους χειροτονείτωσαν. τὰ αὐτὰ καὶ περὶ κληρικῶν οἰασδήποτε βαθμοῦ κρατεῖ. ἢ ὃ ιβ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν παρακελεύεται ἵνα ἐάν τινος ἐκκλησίας ἀποστῶσι κληρικοὶ, ἕτεροι αὐτὴν καθισάμενοι τὰς αὐτῶν σιτήσεις λαμβάνωσι, καὶ μηδὲ ὑποστρέφοντας αὐτοὺς λαμβάνειν αὐτὰς, καὶ μὴ κερδαίνειν αὐτὰς δοῦ χορηγοῦντας. εἰ δὲ στερήσεις, κτῆσις αὐτῶν ῥητὴ τοῖς πιθάτοις ἀφορίζεται, ὥστε τὴν χορηγίαν τ' σιτήσεως ἐκεῖθεν γίνεσθαι.

σχόλιον.

Ἡ μβ'. διάτ. τοῦ γ'. πίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐκτέθη εἰς τὸ βασιλικὸν. ὃ δὲ ἡ α'. διάτ. τοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν ὅσα ἰουστινιανός ξζ'. ἡ γ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ πίτ. ἔστι νεαρὰ ἰουστινιανέιος ὡς'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ς'. τῶν βασιλικῶν πίτ. κβ'. περὶ τοῦ τέλος ἔτως ἔχοντα, ὅστε ἡ μοναχὸν, ὅστε κληρικὸν, ὅστε ἐπίσκοπον κελεύομεν ἔρχεσθαι ἐντεῦθα ἄνευ τοῦ ὁζιωτάτου αὐτῶν πατριάρχου, καὶ εἰ δέτοσαν ὡς ἀναξίους ἑαυτοὺς τοῦ ὀνόματος ποιήσουσι. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ μὲ πλάτος τῶν νεαρῶν μόνου ἐπισκόπου ἐμνήσθη, τὰ δὲ βασιλικὰ ὅστε ἐπίσκοπον, ὅστε κληρικὸν παραχωρεῖσι εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπιδημεῖν ἄνευ γνώμης τοῦ πατριάρχου.

τῆ β'. διάτ. τοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιανοῦ ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν πίτ. α'. κεφ. ιή'. καὶ ιθ'. ἃ καὶ ἔχουσιν ὅτως καθὼς σωφρόνισθησαν. τὸ δὲ πρέσβος μᾶλλον τῷ ις'. κανόνι τ' ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων α'. καὶ β'. συνόδου. διάρθρου γενομένου τῆς ἀποδημίας χρόνου. ἡ ιβ'. διάτ. τοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιανοῦ ρλ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν πίτ. δ'. καὶ ὅτω σχεδὸν περὶ λήψεως ἔχουσα, ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐδηλώθη. ἀναγνωσθήτω καὶ τὸ ἀκριβοτάτου ἐκείνου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Νικολάου, σημειώσεως, τῷ γεγονυῖαν κ' τῷ ἐν. τοῦ Μαρτίου μηνὸς τῆς γ'. ἰνδικτίονος, καὶ ὑποτυπώσεως ποσοῦ χρεὼν ὀφείλειν ἀπολιμπάνειν ἀποχρηματίσεως οἱ μεγάλης ἐκκλησίας ἱερεῖς τε καὶ διάκονοι. λέγουσι δέ τινες ἐκ ταύτης μὴ αἱρεῖσθαι τὸν περὶ τῶν ἀποδήμων κλητικῶν κανόνα, μηδὲ τῷ ἀνωθεν κατασταθεῖσαν ἰουστινιάνειον νεαρᾶν. σημείωσαι ὅτι ἀπὸ τ' ἐν τῷ παρόντι κεφ. καταστρωθέντων δύο ἰουστινιανείων νεαρῶν, ἤγουν τ' ος'. καὶ τ' ρκγ'. δύο ταῦτα ὀνομοθέτησαν. ἐν μὲν τὸ μὴ ἐνδημεῖν εἰς τ' τῶν πόλεων βασιλεύουσαν ἀρχιερεῖς, ἢ μοναχοὺς, ἢ κληρικοὺς ἄνευ γραμμάτων τοῦ πατριάρχου αὐτῶν, ἕτερον δὲ τὸ μὴ διατρίβειν ἀρχιερέα ὅτι πολὺ ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄμφω βλέπομεν ἀθετούμενα, ὅτε γὰρ οἱ ἀρχιερεῖς διὰ γραμμάτων πατριαρχικῶν εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐνδημοῦσι, ἀλλ' οἰκειοθελῶς εἰς τ' δύσιν τ' Κωνσταντινουπόλεως ἐρχόμενοι διατρίβουσιν ἐν αὐτῇ πατριάρχῃ, καὶ ὅτω τ' μεγαλοπόλεως ἀκινδύνως ὑπερβαίνουσι, καὶ ὅτι πολὺν ὁ χρόνον ἐν αὐτῇ διατρίβοντες ἐνδημίαν κέκτηνται ὑποψίαν, ζητητέον πῶς τοῦτο γίνεται. οἶμαι δὲν ὡς ἡ μὲ ος'. νεαρὰ ἡ δοκιζομένη καθαιρεῖσθαι τὸν ὑπισκόπους, κλητικούς τε καὶ μοναχοὺς παρὰ γνώμην τοῦ πατριάρχου αὐτῶν συνταῦθα ὑπεδημοῦντας, ἀνηρέθη διὰ τ' ρκγ'. ἰουστινιανείᾳ νεαρᾶς μεταγενεστέρας ὔσης, καὶ δοκιζομένης μὴ χορηγεῖσθαι δαπάνας τοῖς τοῦτό τι ποιοῦσιν ὑπισκόποις ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, καὶ εἰς τοῦτο μόνον περικλείσης τ' τιμωρίαν. τὸ δὲ καθαιρεῖσθαι τὸν ἐπέκεινα χρόνου κ' τῷ τοιαύτῳ ρκγ'. νεαρᾷ, ἢ ἐπέκεινα α' ἑξαμήνου κ' τ' ις'. κανόνα τ' ἐν τῷ ναῷ τ' ἁγίων ἀποστόλων συνόδου α'. καὶ β'. συνόδου, διατρίβοντας ὑπισκόπους εἰς Κωνσταντινούπολιν χωρὶς ἐυλόγου αἰτίας, ἀνηρέθη διὰ προτάξεως τ' ἁγιωτάτου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τ' κομνηνοῦ, ἀποκλυσθείσης κ' μιᾶς Σεπτεμβρίου ἰνδικτίονος ζ'. καὶ δοκιζομένης ταῦτα ῥητῶς, ταῦτα τοίνυν εὐαλογημένη ἡ βασιλεία μου προτροπὴν τ' παρ' ὅσων ἐλθεῖν οἰκονομίαν ἰωάννηδη καὶ ἄκυρα, καὶ διατηρεῖ διὰ τὸ παρόντος ταύτης προστάγματος μὴ πλείονα τὸ πυρὰ τε τῶν φιλευσεβῶν νόμων, καὶ τ' θείων κανόνων ὑφαπλωθέντος κράτος τοῖς ἱεροωτάτοις ὑφηγεῖσθαι ἐνδιατρίβειν ἐν χρεία τινὸς ἀπαραιτήτου ἐμποδισμοῦ ἐν τῇ μεγαλοπόλει, καὶ προφανοῦς εὐλόγου προφάσεως, ἢ μὲ καὶ ἄκοντες τ' μεγαλοπόλεως ἐκβληθήσονται. ἢ μὴ τοιγε ἐν τῇ μεγαλοπόλει εἰσέλευσις αὐτῶν ὀφείλει γίνεσθαι κ' τ' ἔκπαλαι κανονικῶς, καὶ νομικῶς κρατήσασαν συνήθειαν.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ δὲ χρῆναι δοῦ ἐπισκόπους τὰς αἰτίας τ' ὁδοιπορίας τῶν δι' αὐτ' παρελόντων ἐπισκόπων πολυπραγμονεῖν, συνόδου Σαρδικῆς κανὼν κά'.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν ἀπόντων πρὸς βασιλέα, ἢ δοῦ πρὸς αὐτὸν, συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ια'. ιβ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ζ'. ἡ. θ'. κά'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρδ'. ρς'.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ ὑποδοχῆς ξένων, καὶ περὶ εἰρηνικῶν καὶ συστατικῶν ἐπιστολῶν, ἀποστόλων κανὼν ιβ'. λγ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ζ'. η'. ια'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν μα'. μβ'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιγ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν θ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν κς'. συνόδου ς'. κανὼν ιζ'.

κεφάλαιον ς'.

Περὶ διαφορᾶς εἰρηνικῶν, καὶ συστατικῶν ἐπιστολῶν, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ια'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρς'.

κεφάλαιον ζ'.

Τίσι δεῖ τοῦ ἐπισκόπους βοηθεῖν, καὶ περὶ ἐπισκόπων, καὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων μὴ χορηγούντων τοῖς ἐνδεέσιν ἐκκλησιαστικοῖς, ἀποστόλων κανὼν νθ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ζ'.

κείμενον.

Οἱ πενόμενοι αἱρετικοὶ οὐ λαμβάνουσι τὰ λεγόμενα ἀξιωματικὰ ἀπὸ τῶν δικαστηρίων. ἢ τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς βιβλίον α'. τίτ. ε'. διάτ. η'.

σχόλιον.

Ἡ η'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κη'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον ὡς συνωψίσθη εἰς τὸ κείμενον.

κεφάλαιον η'.

Περὶ συνόδων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰς μὴ ἀπιόντων, Ἀποστόλων κανὼν λζ'. συνόδου Νικαίας κανὼν ε'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν. η'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν μ'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιθ'. κα'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιη'. ογ'. ος'. ϛε'. συνόδου ς'. κανὼν η'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ς'.

κείμενον.

Ἡ β'. καὶ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν βούλονται, ἅπαξ ἢ δὶς τοῦ ἔτους τῷ ἰουνίῳ, ἢ τῷ σεπτεμβρίῳ γίνεσθαι συνόδους τῶν μητροπολιτῶν παρὰ τοῖς πατριάρχαις, καὶ τῶν ἐπισκόπων παρὰ τοῖς μητροπολίταις, καὶ ἐξετάζεσθαι τὰς αἰτίας, ἃς οἱ ἐπίσκοποι, καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ μοναχοὶ πρὸς ἀλλήλους ἔχουσι περί τε πίστεως, καὶ κανόνων, καὶ πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἄλλων, καὶ τὰ παρὰ τοῦ κανόνας ἁμαρτανόμενα διορθοῦσθαι. οἱ δὲ ἄρχοντες. καὶ αἱ τάξεις αὐτῶν μὴ ἐπιτιθέμενοι τοῖς μητροπολίταις, καὶ ἐπισκόποις ὑπερτιθεμένοις ποιεῖν τὰς συνόδους, ἢ μὴ μηνύοντες τῇ βασιλείᾳ, ἐσχάτως τιμωροῦνται.

σχόλιον.

Ἡ β'. καὶ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, εἰσὶ τοῦ μ ρκγ'. νεαρᾶς κεφ. ιγ'. τοῦ δ ρλδ'. κεφ. ζ'. κατεστρώθησαν δὲ ἄμφω ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. κ'. καὶ κα'. ἃ καὶ

ἀνάγνωθι ἐκεῖ. ἐνταῦθα γὰρ οὐ κατεστρώθησαν ὡς μὴ ἐνεργοῦντα.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ τοῦ μὴ ὡς ἔτυχεν ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἐμμαγκιπατεύειν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν λε'.

κεφάλαιον ι'.

Πῶς ἐκδικοῦσιν οἱ ἐπίσκοποι τοῦ ἁρμόζοντας αὐτοῖς τόπους παρὰ αἱρετικῶν κατεχομένους, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρκα'.

κείμενον.

Ἡ λζ'. νεαρῶν, φησὶ τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἀφρικῆς ἀσφαλῶς ἔχειν τὰς κτήσεις αὐτῶν, καὶ ἐὰν ἔλλιπες ἢ αἱρετικοὶ ἔχωσίν τινας αὐτῶν ἢ οἴκους ἢ σκεύη, ἀφαιρεῖσθαι αὐτὰ, μὴ ἀντικειμένης αὐταῖς χρονίας παραγραφῆς.

σχόλιον.

Ἡ λζ'. νεαρὰ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. τοῦτο δὲ αὐτῆς τὸ κεφ. οὐκ ἐτέθη, καὶ μὴ ματαιοπονήσῃς.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τοῦ ἀναγνώστας τῷ δήμῳ προσκυνεῖν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ις'.

κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ ἐπισκόπων μὴ ἐπιστρεφόντων τοῦ αἱρετικοὺς, καὶ περὶ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν, μὴ διδασκόντων τὸν λαὸν, καὶ ὅτι ἐπίσκοπος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀπολογεῖται τῷ Θεῷ, καὶ πότε τοῦ λαοῦ ἁμαρτήσαντος ὁ κλῆρος ἀφορίζεται, ἀποστόλων κανὼν λς'. λθ'. νη'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρκγ'. συνόδου ς'. κανὼν ιθ'. ξδ'.

κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν κοσμικόν τι πραττόντων δημόσιον, ἢ ἰδιωτικὸν, ἢ μίσθωσιν, ἢ ἐπιτροπὴν, ἀποστόλων κανὼν ς'. πα'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν γ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ις'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ι'. συνόδου α'. καὶ β'. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ια'.

κείμενον.

Ἡ ιζ'. διατ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, κωλύει τοῦ κληρικοὺς πάροδον ἔχειν εἰς τὰς δημοσίας πράξεις, ἢ τὰς ἁρμοζούσας ταῖς βουλαῖς. καὶ ἡ μ'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. διάτ. ἀπαγορεύει τοῖς ἐκκλησιεκδίκοις, ἐμφανίζειν τελευταίας βουλήσεις, ποινὴν ἐκπαραβασίας ὁρίζουσα ν'. λιτρῶν. καὶ ἡ να'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν ὅτι οἱ ἐπίσκοποι, καὶ πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι καὶ ὑποδιάκονοι καὶ μοναχοὶ, κἂν μὴ ἔχωσι χειροτονίαν, ἀλειτουργησίαν ἔχουσι πάσης ἐπιτροπῆς καὶ κουρατωρείας, σχολάζοντες μέντοι ταῖς ἐκκλησίαις

καὶ τοῖς μοναστηρίοις αὐτῶν, καὶ μὴ ἀμελοῦντες τῆς θείας λειτουργίας.

χόλιον.

Ἡ ιζ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. οὐδὲ ἡ μ'. οὐδὲ ἡ να'. καὶ μάτην μὴ κοπία.

κείμενον.

Ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶ ὅτι ἐπίσκοπος ἢ μοναχὸς οὐ γίνεται κηδεμὼν, οἱ δὲ ἄλλοι κληρικοὶ τῶν ἰδίων συγγενῶν κηδεμονεύουσι. ἐὰν εἴσω δ'. μηνῶν παρὰ τῷ ἁρμοδίῳ δικαστῇ, οἰκείᾳ προαιρέσει καταδέξωνται, καὶ οὐ προκριματίζονται περὶ ἄλλην κηδεμονίαν, οὔτε δὲ δημοσίων ἐκλήπτορες, ἢ τελῶν, ἢ κτήσεων ἀλλοτρίων, ἢ κουρατωρείας οἴκου, ἢ ἐντολεῖς δίκης, ἢ ἐγγυηταὶ ὑπὲρ τῶν τοιούτων αἰτιῶν, ἐπίσκοποι ἢ οἰκονόμοι, ἢ ἄλλος κληρικὸς γίνεται ὀνόματι ἰδίῳ, ἢ τῆς ἐκκλησίας, ἢ τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ. τὰς δὲ παρακειμένας κτήσεις τοῖς αὐτοῖς εὐαγίσιν οἴκοις δύνανται μισθοῦσθαι, καὶ ἐμφυτεύεσθαι πάντων τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἐν συμβόλῳ ἢ ἐπιπράσει συναινούντων καὶ φανερούντων συμφέρειν τὸ γινόμενον. καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ σεπτοὶ οἴκοι τοῖς κληρικοῖς αὐτῶν μισθοῦσι καὶ ἐμφυτεύουσι, χωρὶς τῶν δι' ἑτέρου νόμου κωλυθέντων προσώπων. καὶ αὐτοὶ παρὰ τῶν κληρικῶν ἐκλαμβάνουσιν. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν, εἴμεν ἐπίσκοπός ἐστι, τὰ πράγματα αὐτοῦ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ προσκυροῦνται. εἰ δὲ οἰκονόμος, ἢ ἄλλως κληρικὸς ποινὴν δίδωσι χρηματικὴν τὴν νομιζομένην τῷ ἐπισκόπῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ πιστεύσαντες αὐτοῖς τὰς διοικήσεις, ἢ λαβόντες αὐτοῦ ἐγγυητὰς, οὐκ ἔχουσιν ἀγωγὴν κατ' αὐτῶν ἢ πραγμάτων ἢ ἐγγυητῶν ἢ ἐκκλησιῶν, ἢ μοναστηρίων, ἀλλὰ καὶ τὴν συμβαίνουσαν τῷ δημοσίῳ βλαβὴν, οἴκοθεν ἀποθεραπεύουσι.

χόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. ιγ'. ιδ'. ιε'. ἔχουσι δὲ ταῦτα καθὼς συνωψίσθησαν. ζήτει ἀναγκαίως, καὶ τὴν κτ' τῶν η'. τοῦ δεκεμβρίου μηνὸς τῆς ς'. ἰνδικτιόνος γενομένην συνοδικὴν σημείωσιν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Λουκᾶ χάριν τῶν ἐνεργούντων κληρικῶν δημοσιακὰς δουλείας καὶ προσωπικὰς, καὶ καταστρωθεῖσαν ἐν τῷ ιε'. κανόνι τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. ἐπὶ τῆς πατριαρχείας δὲ τοῦ μακαρίτου κυρίου Ἰωάννου κτ' μῆνα φευρουάριον ἰνδικτιόνος η'. γέγονε σημείωμα συνοδικὸν διοριζόμενον μὴ συνηγορεῖν διακόνους, ἢ ἁπλῶς ἐκκλησιαστικοὺς, ἢ μοναχοὺς, ὃ καὶ ἀνάγνωσθι καταστρωθὲν ἐν τῷ ιε'. κανόνι τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. κτ' δὲ τὴν ἰανουάριον μῆνα τῆς δ'. ἰνδικτιόνος, πατριαρχεύοντος τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυρίου Μιχαὴλ τοῦ Ἀγχιάλου γέγονε σημείωμα συνοδικὸν διαλαμβάνον παρ' ὁμοίου τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ διακόνῳ, καὶ τὴν ἀναγνώστην, καὶ πάντα ἱερώμενον ἀπέχεσθαι τῆς ἐνεργείας τῶν κοσμικῶν ὀφφικίων, καὶ τῶν δουλειῶν. οὗ δὴ σημειώματος ἡ δύναμις κατεστρώθη ἐν τῷ αὐτῷ κανόνι. ἡ μέντοι ξη'. νεαρὰ τοῦ κυρίου βασιλέως Λέοντος τοῦ φιλοσόφου παρακελεύεται μὴ ἀναδέχεσθαι ἐπιτροπὰς,

ἢ κουρατωρίας ὀρφανῶν κληρικοὺς ἢ μοναχοὺς, ἐπιτρόπους δὲ γίνεσθαι καὶ διοικητὰς ἐπὶ τελευταίων βουλημάτων παραχωρεῖ, καὶ μᾶλλον εἴπερ ψυχικαὶ διαδόσεις ὀφείλουσι παρὰ τούτων προραίνειν. καὶ σημείωσαι τοῦτο, οὐδὲ γὰρ εὑρήσῃς ἀλλαχοῦ κειμένην τὴν τοιαύτην διάτ. ἀλλὰ καὶ ἡ πς'. νεαρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως θεσπίζει μήτε ἐπίσκοπον, μήτε τίνα κληρικὸν συνηγορίαις, ἢ μισθώσεσιν, ἢ ἐγγύαις ἐνασχολεῖσθαι. τὴν δὲ τοιοῦτόν τι ποιοῦντα ἐπὶ χρόνον μέντινα ἀφορίζεσθαι, ἐπιμένοντα δὲ καθαιρεῖσθαι, καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. διάκονος δέ τις κωλυθείς ποτε παρὰ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Κυρίλλου Λουκᾶ τοῦ συνηγορεῖν χρωμένου τοῖς διαληφθεῖσι κανόσι, καὶ λοιπαῖς νομοθεσίαις, εἶπεν ἐπὶ βασιλικοῦ βήματος, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου μὴ ἔχειν χώραν τὰ τῶν τοιούτων κανόνων καὶ νόμων εἰς τοὺς σήμερον συνηγορούντας, ἀλλ' εἰς τοὺς τότε συνηγόρους τοὺς τεταγμένους εἰς πολιτικὰ δικαστήρια, καὶ λαμβάνοντας βασιλικὰ σιτηρέσια, καὶ ὑπὸ πριμμικηρίους ὄντας, καὶ σφραγιζομένους ὑπὸ κοσμικῶν ἀρχόντων ὅτε πάντως καλῶς οἱ κληρικοὶ ἐκωλύοντο συνηγόρων ὀφφίκια κοσμικὰ ἐνεργεῖν. ἐπεὶ δὲ οἱ σήμερον συνηγορούντες ὡς ἐλευθέριόν τι σπούδασμα τὸ συνηγορεῖν μετέρχονται, οὐδὲ οἱ ἱερώμενοι ἐμποδιστήσονται συνηγορεῖν, καὶ κατασκευάζων τὴν οἰκεῖον λόγον ἐδικαιολογήσατο μὴ τὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ τὴν τρόπον κολάζεσθαι παρὰ τῶν κανόνων. οὐ μόνοι γὰρ κληρικοὶ, ἀλλὰ καὶ ἐπίσκοποι ὑπὲρ φίλων αὐτοπροιούμενοι συγγνωστήσονται, καὶ ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως συνηγορούντες οὐκ αἰσχυνθήσονται, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ νόμιμα τοῦτο διατρανοῦσι. τὸ δὲ συνηγορῆσαι κληρικὸν ὡς οἱ κοσμικοὶ ὀφφικιάλιοι, καὶ δέξασθαι σφραγίδα λαικοῦ, μισεῖται καὶ κολάζεται. ὅτι δὲ τὸ συνηγορεῖν ὀφφίκιον ἦν ποτε κοσμικὸν, καὶ σιτηρέσια ἐλάμβανον δημοσιακὰ οἱ τεταγμένοι συνήγοροι, καὶ ὑπὸ πριμμικήριον ἦσαν δῆλόν ἐστιν ἀπὸ πολλῶν. καὶ ἀνάγνωσθι τὰ τελευταῖα κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ η'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ τὰ. ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ ἐπάρχου περὶ συνηγόρων ἀνατατόμενα, διαλαμβάνουσι γὰρ τοὺς συνηγόρους σύστημα εἶναι, καὶ ὑπὸ τοῦ κτ' καιροὺς ἐπάρχου σφραγίζεσθαι. ταῦτα εἰπὼν καὶ παραδεχθεὶς ἐξεχωρήθη καὶ παρὰ τοῦ πατριάρχου συνηγορεῖν ὡς καὶ πρότερον.

κεφάλαιον ιδ'.

Περὶ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν συνόντων γυναιξὶ συνεισάκτοις, συνόδου Νικαίας κανὼν γ'. συνόδου ς'. κανὼν ε'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ιη'. Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον ἐπιστολῆς.

κείμενον.

Ἡ ιθ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. ιβ'. τοῦ κώδικος φησὶν, ὅτι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ μόναις συνοικείτωσαν μητρᾶσιν αὐτῶν, καὶ θυγατρᾶσιν, καὶ ἀδελφαῖς, καὶ ταῖς πρὸ τούτου γαμηθείσαις αὐτοῖς καὶ ἡ α'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν λέγει, μὴ ἐχέτωσαν αἱ διακόνισσαι συνόντας αὐταῖς τινας ἐν τάξει δῆθεν ἀδελφῶν, ἢ συγγενῶν, ἢ τῶν καλουμένων ἀγαπητῶν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὰς οἰκείτωσαν ἢ τοῖς ἀληθέσιν αὐτῶν ἀδελφοῖς, ἢ θείοις, ἢ γονεῦσιν, ἢ παισίν. εἰ δὲ λέγοιτο συνεῖναι ἐσχηματισμένῃ ἀγαθῇ προσηγορίᾳ, πονηρᾷ δὲ ὑποψίᾳ μὴ χειροτονείσθω, καὶ χειροτονηθεῖσα τοῦ σχήματος ἐκπιπτέτω, ὑπεύθυνος οὖσα σὺν αὐτῷ καὶ τούτω τῷ νόμῳ καὶ τοῖς λοι-

ποῖς τοῖς τοῦ φθορέας κολάζουσιν ἡ δ' β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν λέγει, μηδεὶς κληρικὸς γυναῖκα μὴ ἔχων, ἐπείσακτον ἐχέτω ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ πλὴν μητρὸς καὶ ἀδελφῆς καὶ θυγατρὸς καὶ τῶν ἄλλων αἰυπόπτων. εἰ δὲ μὴ ταῦτα παραφυλάττοι, καὶ δὶς ὑπομνησθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἢ τῶν συγκληρικῶν μὴ ἐκβάλλῃ αὐτὴν, ἢ κατηγορηθεὶς ἀποδειχθῇ συναναστρεφόμενος ἀσέμνως αὐτὸς, καθαιρείσθω, καὶ διδόσθω τῇ βουλῇ τῆς πόλεως ἧς ἦν κληρικὸς, ἐπίσκοπος δὲ καθόλου γυναικὶ συνοικῶν, καθαιρεῖται. οὔτε δὲ διακονίσσα, συνοικεῖν δύναταί τινι δυναμένῳ σχεῖν ὑποψίαν ἄσεμνον, ὑποιμνησκομένη δὲ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου ἐὰν αὐτὸν ἐκβαλεῖν ὑπερτίθηται, στερεῖται τῆς ὑπηρέσιας, καὶ τῶν διαρίων, καὶ ἐμβάλλεται εἰς μοναστήριον ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ πράγματα αὐτοῦ, εἰ μὲν ἔχει παῖδας ἀναλόγως εἰς αὐτὴν καὶ αὐτοῦ μερίζονται, καὶ τὸ ἁρμόζον αὐτῇ μέρος τὸ μοναστήριον ὑπὲρ ἀποτροφῆς αὐτῆς λαμβάνει, εἰ δὲ μὴ ἔχει παῖδας ἡ ἐκκλησία ἐν ᾗ ἦν καὶ τὸ μοναστήριον ἐξ ἴσης αὐτὰ μερίζονται.

σχόλιον.

Ἡ ιθ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἀλλ' οὐδὲ ἡ α'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τίτ. α'. κεφ. νδ'. νε'. νς'. ἅ τινα κεφ. οὕτως ἔχουσιν ὡς συνωψίσθησαν.

κεφάλαιον ιε'.

Πῶς δεῖ ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς ἢ ἐγκρατευομένους, εἰσιέναι πρὸς γυναῖκας, συνόδου Καρθαγένης κανὼν λη'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν κβ'.

κεφάλαιον ις'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν κληρικὸν συνεστιᾶσθαι τῷ δευτερογαμοῦντι, ἢ παρανόμως γαμοῦντι, συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ζ'. Τιμοθέου κανὼν ια'.

κεφάλαιον ιζ'.

Περὶ τοῦ μηδὲν ποιεῖν τοῦ κληρικοὺς ἄνευ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν, ἀποστόλων κανὼν λθ'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν νζ'.

κεφάλαιον ιη'.

Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν τοῦ κληρικοὺς ἐκ συμβολῆς συμπόσια, συνόδου Λαοδικείας κανὼν νε'.

κεφάλαιον ιθ'.

Περὶ τῆς ἐκ χρόνου τάξεως τῶν ἐπισκόπων, καὶ πῶς οἱ κληρικοὶ καθέζονται, καὶ τιμῶσιν ἀλλήλους, συνόδου Νικαίας κανὼν ιη'. συνόδου Λαοδικείας η'. νς' συνόδου Καρθαγένης κανὼν πς'. πθ'. συνόδου ς'. κανὼν ζ'.

ΤΙΤΛΟΣ Θ'.

ΠΕΡΙ ἁμαρτημάτων, καὶ δικῶν ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν, καὶ ἀφορισμοῦ, καὶ καθαιρέσεως, καὶ μετανοίας, καὶ ποῖα ἁμαρτήματα ἡ χειροθεσία λύει.

κεφάλαιον α'.

Τίνες καὶ παρὰ τίσι κατηγοροῦσιν ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, ἀποστόλων κανὼν οδ'. συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κανὼν ς'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν θ'. κα'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν η'. ια'. ιβ'. ιε'. λ'. ρκη'. ρκθ'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κεφ. α'.

κείμενον.

Γενικῶς περὶ τῶν κωλυομένων κατηγορεῖν οἱουδήποτε προσώπου ἐπὶ δημοσίῳ ἐγκλήματι διαλαμβάνει βιβλίον θ'. τοῦ κώδικος τίτ. α'. καὶ βιβλίον μη'. τῶν διατάξεων τίτ. β'. περὶ δὲ ἐγκληματικῶν, καὶ κανονικῶν, καὶ χρηματικῶν ζητήσεων, εἴρηται ἐν τῷ κώδικι καὶ ταῖς νεαραῖς. φησὶ γὰρ βιβλίον α'. τίτ. β'. διάτ. ς'. ὅτι τὰς ἀναφυομένας κανονικὰς ἀμφισβητήσεις ἐν ὅλῳ τῷ Ἰλλυρικῷ οὐ δεῖ τέμνεσθαι παρὰ γνώμην τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου ἥτις ἔχει τὰ προνόμια τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, καὶ τίτ. ς'. διάτ. κβ'. ὅτι ὁ κατὰ συκοφαντίαν ἐπὶ παραστάσει παρὰ δικαστῇ προσφόρῳ αἰώμενος ἐπίσκοπος λδ'. δίδωσι λίτρας. καὶ διάτ. κε'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ὅτι οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἐναγόντων μὴ βουλομένων αὐτοῖς ἐνάγειν παρὰ τῷ πατριάρχῃ παρὰ μόνοις τοῖς ὑπάρχοις δικάζονται ἐνάγοντες καὶ ἐναγόμενοι χρηματικῶς καὶ ἐγκληματικῶς ὑπὲρ ἰδικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν. καὶ οἱ μὲν κληρικοὶ τὸν οἰκονόμον ἢ τὸν ἐκκλησιέκδικον διδόασιν ἐγγυητὴν καὶ οὐχ ἕτερον, ἕως ν'. λιτρῶν, καὶ ἐὰν ὑπερβαίνῃ τὸ πρᾶγμα ὁμολογίαν ἐνώμοτον ἐπὶ τῷ ὑπερβαίνοντι ποσῷ ποιοῦσιν.

σχόλιον.

Ὁ α'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι βιβλίον τῶν βασιλικῶν ξ'. τίτ. λδ'. κεφ. κγ'. καὶ μετὰ τὸ αὐτὸ κεφ. εἰσὶν ἕτερα κεφ. διδάσκοντα τίνες δύνανται κινεῖν ἐγκληματικὰ δικαστήρια, καὶ τίνες οὐ δύνανται. ἃ καὶ ἀνάγνωθι. ὁ β'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι βιβλίον ξ'. τίτ. λδ'. καὶ ζήτει τὸ α'. τούτου κεφ. καὶ ἐφ' ἑξῆς διάφορα περὶ ἐγκληματικῶν κατηγοριῶν διδάσκοντα. ἡ ς'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι τῶν βασιλικῶν βιβλίον ε'. τίτ. α'. κεφ. ς'. οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφη. τὸ παρὸν δὲ κεφ. διαλαμβάνει παρὰ τίσιν

ὀφείλονται διάγραμμα χρέων ἐγκληματικῶν, καὶ χρεμματικῶν, ἐπίσκοποι καὶ κλη-
ερικοί. γίνωσκε ὃ ἐστι νεαρὸν τῆ συσταθέντων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρακλείου διείλομεν,
μήτε ἐπίσκοπον, μήτε κληρικὸν, μήτε μοναχὸν, χρεμματικῆς ἢ ἐγκληματικῆς χρεῖν αἰ-
τᾶς παρὰ πολιτικῷ ἢ στρατιωτικῷ διάγραμμα αἰχίστη, ἀλλὰ παρὰ μόνοις τοῖς ἰδίοις ἐπισκό-
ποις, ἢ πατριοπολίταις ἢ πατρίαις χρυσοβούλλου τῆ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου
ἐνδικτιῶνος τῆ σφβ'. ἔτους ἀπολιθὲν χρυσοβέλλιον τῆ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου
τῆ Κομνηνῆ περιεδέμβου παῦτα ῥητῶς, εἰ ὃ μεσμὸς ἐν τοῖς διαμαχομένοις ἔστι, καὶ ὁ μὴ τῆς
κοσμικῆς φαινεται κατασχέσεως, ὁ ὃ τῷ δεῖνι κλήρῳ ἐγκατέλειπται, ὁ ὁ ἀγὼν τινι καῦ-
τῷ φόρῳ τῷ ἐναγομένῳ ἀεί παντος ὑποκείσται, καὶ ἕκαστος εἰς τὸ ὃ περφέρειν δικαστήριον
ἀπελεύσεται, εἰ μήπου πλλάκις τις τῆ ἀπάντων τὸ βασιλικὸν δικαστήριον ἐπιζητοῖη. τὰ τε
γὰρ ἀγαλζόντων ἀπάντων ἡ βασιλικὴ μεγαλειότης δια . . . τῆ δίκη, καὶ τιμεῖ τὸ ἀμφίβολον.
εὐάγωνδι καὶ ἡ ιε. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένη συνόδου, καὶ τὰ οἱ αὐτῷ. ἢ κβ' διάτ. τοῦ γ'.
τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. β'. τοῦ α'. τίτ. τῆ γ'. βιβλίου τῆ βασιλικῶν, καὶ ζήτει
ῦτο καταγραφὼν εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ μά. καὶ ὅρος τῆ οἱ Λακεδαιμόνιοι συνόδου. ἢ ὃ κε. διάτ.
τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῆ κώδικος ὡς ἐστὶ δικαστὴς εἰς τὰ βασιλικά. Σημείωσαι τοῦτο τοίνυν ὃ χρυ-
σοβέλλου ἢ περικοπὴ ἢ διοριζομένη προσέχειν δεῖ καὶ τοῖς τῶν ἐλαττόνων μέρεσιν εἰς οἷον δήποτε τοιῶν
δικαστείων, καὶ ζητοῦντας τῆ βασιλικοῦ βήματος τῆ ἀκρόασιν, ἔφαλε σε ἀπὸ μετεωρισμοῦ
προστάξεως τῆ αὐτοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἀπολιθὲν σις κῆ μῆνα μαΐου
ἰνδικτιῶνος γ'. καὶ διοριζομένης μοῦ τὸ προσόμοιον τοῦτα ῥητῶς, διοίζεται ὅσων πᾶσιν ὑμῖν
τοῖς τῶν δικαστηρίων προεστῶσιν ἡ βασιλεία μου, μηκέτι τὸ ἀπὸ τοῦδε προσέχειν οἱαδήποτε
αὐτηχαφὴ κωλυόσῃ τινὰ τῆ δικαίων τὴν ἐπ' αὐτὸν καταμφισβητουμένου δίκην γ μάζειν, καὶ ἂν
διαμνημαβάρεως ὑπεσημασμένη τυγχάνῃ, καὶ τὴν κρείττελλον φερομένη φόρτου, ἀλλὰ
μῆ ἐπάγειν τοῖς ἀμφιβόλοις ἔννομον. εἰ δ' ὅτι εἴκοσιν ἡμερῶν παρὰ δόξαν χρόνος, μετ' οὐδέ-
κα δικαστὴν ἕτερον παρὰ δίκαιον, ὅτι καὶ τῷ νόμῳ τούτῳ δίκαιον, μετὰ μὲν προφάσει τὰ ὑπὸ τὸ
τῆς βασιλέως, μου βῆμα ἐκδικῆναι ἴσως ἐς ὕστερον τὴν δίκην γίνεται εἰσαγόμενον ἔμπαλιν δίκαι-
ον ὅλως εἰς τὴν διάγνωσιν, ἀλλὰ τιμεῖν ἢ καταστερίζειν τοῦτον ἀμφιβολίαν καὶ τὴν
τῆ νόμου ἀκρίβειαν, μὴ ἀποκλῄοντος παίτως τῷ δικαζομένῳ τῆ τῆς ἐκκλήτου δίκαιο-
είου. εἶχε βεβλάφθαι οἶεται, καὶ τοῦτο πάντες ὑμεῖς γινώσκοντες οἱ δικάζοντες ἀσύδετοι τὰ
αὐταπόδειμεν ὑμῖν δίκας τηρεῖν, ὡς τέλος, παίτως ἐπέχειν ἔννομον. ἐβούλετο ὃ ἡ βασι-
λεία μου μὴ τὸ παραπεμφθῆναι ὅλως τινὶ τῶν δικαζῶν ὑποδέσιν καὶ φείσεξιν αὐτοῖς, ἐξ
οἱασδήποτε μεταγνωσέρας χαφῆς ὑπερεπόσης εἰς τὴ βασιλείαν μου εἰσαχθῆναι τὴν δίκην,
ἢ διάγωσιν ἐμποδίζεσθαι, ἀλλὰ προσβαίνειν παίτων τῶν ἕως τέλους αὐτοπιστως παρὰ τῷ αὐ-
τῷ δικαστῇ, ἢ τοῖς ὡς αὐτοτέρῳ εἰρημένοις συνδεδεμένοις τούτῳ συνδικασταῖς, οὐτὸς δηλαδὴ ἢ
τῷ δικαστῇ, ἢ τοῖς ὡς αὐτοτέρῳ εἰρημένοις συνδεδεμένοις τούτῳ συνδικασταῖς, οὐτὸς δηλαδὴ ἢ
ἀδείας ἕξῃ καὶ ἕτερον ὑπεκαλέσασθαι κατ' ἐκκλητον δικαστήριον, ἢ τὴν τῶ κράτους ἡμῶν ζη-
τῆσαι ἀκρόασιν.

κείμενον.

Καὶ οἱ νόμοι γὰρ, καὶ εἰκανόνες καλύουσι κληρικὴν ὁμιλίαν, ὃν οἰκονό-

μῳ ἐναγόμενον ὁ δίδωσιν ἐγγυητὴν, καὶ αὐτὸς ἢ, καὶ οἱ κληρικοὶ δύο νο-
μίσματα ὑπὲρ ὑπομνήσεως καὶ παροδολῆς διδάσκειν ἐντολέως, καὶ τὰ λοι-
πὰ δαπανήματα φειδωλοτερῶς ποιῆσι. καὶ ἡ λβ'. Διάτ. ὃ αὐτὸ τίτ. φησὶν,
ἐπὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ μοναχοὶ διάξιμοι ὁ γίνονται, ἀλλὰ
παρὰ ἀρχῆσι τῆ ἐπαρχιῶν αὐτῶν ἐνάγονται. ἐν Κωνσταντινοπόλει ὃ δι ἐγ-
κόμενοι παρὰ μόνοις τοῖς ὑπάρχοις ἐνάγονται. ἔνθα καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῖς φυ-
λάττεται, καὶ σωτῆρες λαμβάνεσιν. ἐν ὃ ταῖς ἐπαρχίαις ὑπὲρ ἰδίων
πραγμάτων ἐναγόμενοι, ἢ σὺν ἐκκλησιαστικὴς διδόασιν ἐγγυητάς. πα-
ρὰ ὃ τοῖς ὑπάρχοις χρεματικῶς ἐναγόμενοι, ἢ ἀλλήλους ἐγγυῶνται, ἢ
ἐνυποθήκως παίσιν ὁμολογίκως. ὑπὲρ ὃ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μὲν ὁ
οἰκονόμῳ ἐνάγεται, ὃν χρὴ παρὰ ὃ ἐπισκόπῳ γίνεσθαι, καὶ δίδωσι τὸν
ἐκκλησιέκδικον ἐγγυητὴν, καὶ ἐν μὲν τοῖς ἥττοσι δικαστηρίοις ὑπὲρ ὑπο-
μνήσεως διδόασιν οἱ ἐπίσκοποι, καὶ οἱ κληρικοὶ τοῖς ἐκδίκοις ὃ τολέων
ὃ νομίσματος. εἰ ὃ δ' ἐκδίκους τῶν ἐπάρχων ἀπὸ ψήφῳ αὐτῶν ὑπομ-
νηθῶσιν ἐν ἐπαρχίᾳ, ὃ πλέον δύο νομισμάτων διδόασιν ὑπὲρ ἀποστό-
λων. ἐν Βυζαντίῳ ὃ νομίζματα γ'. δίδωσιν ὁ ἐξωτικὸς κληρικὸς ὑπὲρ
ἀποστόλων, ἐφ' ὁσονδήποτε πράγμα ἐναγόμενον, ὁ ἐκδίκους οἱονδή-
ποτε κληρικὸν ὑβρίζων, ἢ σκύλλων, ἀποζωννυται καὶ ἐχάτως τιμωρᾶται.
εἰ δέ τινες φανῶσιν ἀδίκως αὐτοῖς ἐνάγοντες, διδόασιν αὐτοῖς πάσας τὰς
καὶ ἀποφάσεις αὐτῶν ἐκ παροιμίᾳ τῆς δίκης παροιζομένας αὐτοῖς δα-
πάνας.

σχόλιον.

Οὐχ εὑρέσκων νόμον ἢ κανόνα κωλύοντα, ἢ ἐπιτρέποντα τὸν κληρικὸν ὁμιλεῖν, μήποτε
ὧν ἢ παρῆται νομοθέτα ἀπειθῆ πρὸς τὸ ὑπὸ τῆ κυρίως ἐν εὐαγγελίοις εἰρημένον περὶ τῆ
μὴ ὀμνύειν τινὰ, καὶ αὐτὸ τῆς ἁγίας γραφῆς νόμου καὶ κανόνος ἐκκλίνει. ἢ ὃ λβ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ.
τοῦ α'. βιβλίου τῆ κώδικος ἐν ἕτερη εἰς τὰ βασιλικὰ ἀνάγνωδι καὶ τὸ β'. σχόλιον τοῦ κζ'. κεφ. τοῦ
παρόντος τίτ.

σχόλιον.

Ηὑ. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. θ'. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου
τῶν βασιλικῶν. τὸ ὃ ῥῆμα τὸ λεγόμενον ἐν τῷ κώδικι, γλωικῶς γὰρ ἔξεστιν ἑκάστῳ τῶν ὑπὲρ
ἑαυτῆ καταφερεῖν, ἐν ἕτερη εἰς τὰ βασιλικά. ἢ β'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῆ κώ-
δικος ἐν ἔστιν εἰς τὰ βασιλικὰ, ὃ δὲ ἢ ζ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου, ὃ δὲ ἢ ή. ὃ δὲ ἢ ιγ'.
ἀνάγνωδι ὃ τὸ μά'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου μέρος ὂν τῆς ϛκγ'. νεαρᾶς, καὶ λέγε κζ'
τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς τῶν ἑλκυσμὸς προτερον παρὰ τοῖς ὑπισκόποις. τῷ ὃ ς'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ
βιβλίου μὴ προσῆκε. διάτ. ἰαφ' ἐστὶ τοῦτο, καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῆ ῥηθείσης μεταγνωσέρως νεαρᾶς,
ἀλλὰ μηδὲ ἕτερα ἰουστινιανείῳ νεαρᾶ προσῆκε ἕτερόν τι λεγούσῃ, ὅτι ὃ δὲ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλι-
κὰ, καὶ εὐρέσκεται, ἀλλ' ὅσον μὲ εἰς τὰ πρώτως παρὰ τοῖς ὑπισκόποις, καὶ τοῖς μητροπολί-

τους λαλεῖσθαι τας ὑποθήκας, καὶ ὅπως ἔχρησε αὐτας εἰς τὸ παιδαρχῆσαι, περὶ ὧν τῷ ῥηθέντι μοι. κεφ. τῆ α'. πίτ. τοῦ. βιβλίου. ἔσον ἦ εἰς τὸ μὴ ἔχειν μετουσίαν πρὸς τοὺς πλουσίους, ἢ στρατιωτικὰς ἀρχὰς τας ἢ ἱερωσύνων, περὶ ὧν τῆ νεαρᾷ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ Ἡρακλείου, καὶ τῆ νεαρᾷ τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὧν μικρὰν ἐπεσκεψάμεθα ἐν τῇ καταρχῇ τοῦ παρόντος πίτ. ἀνάγκαιον δὲ καὶ τὸ ιε'. καὶ ὀνομαζόμενον σωμάδιον, καὶ τὸ θ'. κεφάλαιον τοῦ Χαλκηδόνι, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ λύοντα πᾶσαν ἀμφιβολίαν. τὸ πλάτος ἦ κθ'. διατ. ἥτις ἐστὶν εἰς τὰ βασιλικὰ, ὅπως ἔχει, καὶ γὰρ τοιούτων ἐπισκοπικῶν ἀποφάσεων ἐν ἓξ χώραν ἐκλήτοις πῆς παρ' ἡμῶν νενομοθέτηται. ἡ μὴν δ'. διάτ. ἔστι νεαρὰ ἀθ'. τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, ἐν ἐτέρᾳ ἦ εἰς τὰ βασιλικά. καὶ ἡ ιε'. διάτ. ἔστι νεαρὰ οθ'. καὶ ἐδὲ αὐτὴ ἐπεγράφη.

κείμενον.

Γίνασκε ἦ ὅτι ἡ β'. διάτ. ἓξ αὐτοῦ α'. πίτ. τούτων πασῶν ἰσχυροτέρα ἔσται, ὡς καὶ μεταμεστέρα φύσιν, ὅτι ἐάν τις ἓξ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ κατηγορήσῃ ἐπὶ αἰτίᾳ δυναμένῃ καθ' ὃν νόμους καὶ ὃν κανόνας ἐμποδίσαι τῇ χειροτονίᾳ, ἐπεχέσθω αὐτῷ, καὶ ὁ μέλλων χειροτονεῖν ἐξεταζέτω τὴν αἰτίαν, παρόντος καὶ ἐπεξιόντος ἓξ κατηγόρου, ἢ ἀναβαλλομένου ἐπὶ τρεῖς μῆνας πληρῶσαι τὴν κατηγορίαν, εἰ μὲν ἀνάθυνος. φανῇ χειροτονείσθω, εἰ ἦ ἄνάθυνος, ἐμποδιζέσθω. εἰ ἦ κατήγορος μὴ ἀποδείξας ἢ ἀποφυγὼν, σκέλλεται τῆς ἐπαρχίας ἐν ᾗ κατοικεῖ. εἰ ἦ χειροτονίας πρὸ ἐξετάσεως γινομένης, ὁ μὲν χειροτονηθεὶς ἐξωθεῖται, ὁ ἦ χειροτονήσας ἐπὶ ἐνιαυτὸν τῆς ἰδίας λειτουργίας χωρίζεται, καὶ πᾶσαι ἡ ἐσία αὐτοῦ τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ προσκυρᾶται. τὰ αὐτὰ φησι καὶ ἡ ιζ'. διάτ. ἓξ αὐτοῦ πίτ. ὁ μόνον πρὸ χειροτονίας ἐπισκόπου καὶ κληρικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡγουμένου, διαλαθεῖν ἦ λέγουσι ὅτι ὁ κατήγορος μὴ ἀποδείξας, ἀλλ' ἀποστὰς, εἰ μὲν κληρικός ἐστιν, ἐξωθεῖται ἓξ βαθμοῦ αὐτοῦ, εἰ ἦ λαϊκὸς σωφρονίζεται, καὶ ὅτι γινομένης τῆς χειροτονίας πρὸ ζητήσεως ὁ χειροτονήσας καὶ ὁ χειροτονηθεὶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξωθοῦνται.

σχόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνου ἐχυ'. τοῦτο ἦ αὐτῆς τὸ κεφ. ὃς ἐστὶν εἰς τὰ βασιλικά. ἡ ἦ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ελζ'. κεφάλαιον βιβλίου. τῶν βασιλικῶν πίτ. α'. κεφ. ν'. Ἔκδοσις ν'. καταρωδεῖται περὶ τὸ τέλος τοῦ κ'. κεφ. τοῦ α'. πίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κείμενον.

Ἡ ἦ αὐτὴ β'. διάτ. ἓξ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ὁ ἔχων δίκαιον πρὸς κληρικὸν, ἢ διακόνισσαν, ἢ μοναχὸν, ἢ μοναστρίαν, ἢ ἀσκήτριαν τῷ ἐπισκόπῳ αὐτοῦ προσίτω, καὶκεῖνος κρινέτω, καὶ ἐὰν ἐφησυχάσῃ μέρος ἑκάτερον, ὁ ἐκδοσιασμὸς διὰ ἓξ ἄρχοντος γινέσθω. εἰ δέ τις τῶν δικαζομένων,

εἴσω δέκα ἡμερῶν αὐτείσῃ, ὁ τοπικὸν ἀρχων ἐξεταζέτω τὸ πρᾶγμα, ἢ βεβαιάτω τὴν ψῆφον, ἢ σκέλλεσθω, μὴ δυναμένου ἓξ δευτέρου ἐπὶ τούτῳ ἠτηθέντος, ἐκκαλεῖσθαι. ἐναντίως ἦ τῷ ἐπισκόπῳ ἓξ ἄρχοντος ψηφιζομένης, ἢ ἓξ ἄρχοντος ψῆφος ἐπὶ πᾶσι σκληρότερον καὶ τὸν νόμον ἀναφέρεται καὶ ἐξετάζεται. ἐὰν ἦ ἀπὸ κελεύσεως ἢ προστάξεως δικάσῃ ἐπίσκοπος, ἢ ἐκκλησίας τὴν ψῆφον αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν παραπέμψαντα τὴν ἐπόφασιν αἰ ἀφέρεσθω. ἐὰν ἔγκλημα κινεῖται καὶ τινος τῶν εἰρημένων, εἰ μὲν παρὰ ἐπισκόπου καὶ εὑρῃ τὴν ἀλήθειαν, σκελλέτω αὐτὸν ἓξ βαθμοῦ, καὶ τηνικαῦτα ὁ προσφορὰς δικασὴς αὐτὸν σωσχέτω, καὶ τὴν δίκην νομίμως ἐξετάζων ἐπιτρεπέτω αὐτῇ πέρας. εἰ ἦ πρῶτον παρὰ τῷ ἄρχοντι κινηθῇ, καὶ ἀποδειχθῇ, φανερέσθω τὰ ὑπομνήματα τῷ ἐπιζητοῦντι, καὶ εἰ ἐξ αὐτῶν εὑρῃ τὸ ἐγκλημέλημα, χωριζέτω αὐτὸν ἓξ βαθμοῦ, καὶ ὁ δικασὴς ἐπιφερέτω αὐτῷ νόμιμον σκόλικησιν. εἰ ἦ νομίσῃ ὁ ἐπίσκοπος μὴ δικαίως συσῆναι τὰ πραχθέντα, γινέσθω κατηγορητὴς. ὑπὸ νόμιμον ἀσφάλειαν, μὴ ἐξωθούμενος ἓξ ἰδίου βαθμοῦ ἕως αὖ ἡ βασιλεία τῆς ὑποθέσεως ἐν εἰδήσῃ λάβῃ ἓξ ἐπισκόπου καὶ ἓξ ἄρχοντος γινομένης, κελεύσῃ τὸ φαινόμενον αὐτῇ. ἐὰν ὁ ἐπίσκοπος ὑπερτεθῇ ἐπὶ τῆς χρηματικῆς δικασηρίοις, ἐχέτω ἄδειαν ὁ ἐναντίων προσιέναι τῷ ἄρχοντι, ὁ δὲ αἰτιαθεὶς ἐ δύνασιν ἐγγυητὴν, ἀλλὰ ὁμολογίαν πιεῖν ὑπόσχηται αὖ ἔρχεται ἐπὶ τῆς ἐγκληματικῆς ὑπὸ τὴν νόμιμον ἀσφάλειαν τὸ κατηγορούμενον προσωπον γίνεται. ἐπὶ ἦ τῆς σκλησιαστικῆς ὁ ἐπίσκοπος ἓξ οὗ κανόνας σκοπεῖ, ἓξ ἄρχοντος ἀρχὴν ἔχοντος μετὰ σπουδῆς ἐξ ἀλλήλους ἔχοντες δίκην τῆς αὐτῆς συνόδου παρὰ τῷ μητροπολίτῃ αὐτῶν ἢ ἑτέροις ἐπισκόποις τῆς αὐτῆς συνόδου δικάζονται. ἢ εἰ μὴ μέρος ἑκάτερον ἐμμένει, ὁ πατριάρχης αὐτῶν σκοπεῖ, ἔδεν ὃ τοῖς παρ' αὐτοῦ τυπωμένοις αὐτιλέγειν δυναμένοις. τὸ αὐτὸ ἐστι καὶ κληρικὸς ἢ ἓξ ἐπισκόπου αὐτοῦ προσέλθῃ, προσελθόντος ἦ καὶ μητροπολίτου γινομένης ὁ πατριάρχης αὐτοῦ ὁμοίως κρίνει. ἐπίσκοπος δικαζόμενος ἔτε ἐγκλησιαστικῶν ἔτε ὁμολογίας πιεῖ. οἱ οἰκονόμοι καὶ πτωχοτρόφοι καὶ νοσοκόμοι καὶ οἱ τοιοῦτοι τῷ δίκῳ ἐπιζητοῦνται, καὶ τὸ φαινόμενον ἀποφείλειν αὐτοῦ ἀπὸ τούτων, μὴ δυναμένων πρὸς τῆς ἀπαιτήσεως, εἰς ἄλλο δικασήριον αὐτοὺς χωρεῖν, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀπαιτησάντων, ἐὰν νομίσωσι βεβλάφθαι, εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἐστὶν ὁ κρίνας, ὁ μητροπολίτης ἐξετάζει, εἰ ἦ μητροπολίτης ἦν, ὁ πατριάρχης σκοπεῖ, εἰ ἦ πρὸ τῆς τῶν λογισμῶν πίστεως καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τελευτήσῃ τις τῶν εἰρημένων κληρονόμος αὐτοῦ γινέσθω.

χόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ὡς εἴπομεν ἔσται νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. λζ'. λη'. λθ'. μέχρι τοῦ μ'. διαλαμβάνει ὅσα συνωψίσθησαν.

κείμενον.

Ὁμοίως βιβλίον α'. τίτ. α'. διάτ. μα'. ἤτις φησὶ ὅτι κατ' ἐνιαυτὸν ὁ οἰκονόμος τὸν λόγον τῆς αὐτοῦ διοικήσεως παρατίθεται τῷ ἐπισκόπῳ. ἡ δὲ κδ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λέγει, ὅτι δεῖ τοὺς οἰκονόμους Κωνσταντινουπόλεως κατὰ μῆνα ἢ τὸ μήκιστον ὑπὲρ δύο, λογοποιεῖν πρὸς τοὺς ἀρκαρίους ἐπεὶ κινδυνεύουσιν.

χόλιον.

Ἡ μα'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. οὐδὲ ἡ κδ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

χόλιον.

Ἐξ ἐπαρχίας ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρισκόμενος ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς τοῖς ἐνάγουσι παρὰ μόνοις τοῖς ἐπάρχοις τῶν πραιτωρίων ἢ τῷ παρὰ τῆς βασιλείας ἀφοριζομένῳ ἀπολογεῖται, εἰ μὴ ἐπὶ χώρας ἤρχθη ἡ ὑπόθεσις, τότε γὰρ ἐκεῖ πληροῦται. οἱ τῶν ἐκκλησιῶν εὐλαβεῖς ἀποκρισιάριοι οὐκ ἐνάγονται ὑπὲρ τῶν ἐπισκόπων ἢ τῶν ἐκκλησιῶν χάριν δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ χρέους, εἰ μὴ ἐξ ἐντολῶν τῶν ἐπισκόπων ἢ τῶν οἰκονόμων ἐνάγουσί τισι. τότε γὰρ μόνον αὐτῶν τὰς ἐναγωγὰς ὑποδέχονται. εἰ δὲ καὶ ἐνέχους αὐτοὺς καταστήσουσιν ἐν τὸ ποιεῖν τὰς ἀποκρίσεις δέχονται τὰς παρὰ τούτων ἐναγωγάς. οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ κληρικοὶ διὰ πρεσβείαν ἢ χειροτονίαν ἀποδημοῦντες, οὐκ ἐνάγονται, μέχρις ἂν ὑποστρέψωσι μὴ βλαπτομένων τῶν ἐχόντων αὐτοὺς ὑπευθύνους ἐκ τῆς αὐτῶν ἀπολείψεως περὶ χρονίαν παραγραφήν. αἱ ὑπομνήσεις καὶ οἱ ἐκβιβασμοὶ μετὰ τιμῆς προσαγέσθωσαν τοῖς κληρικοῖς, καὶ μοναχοῖς, καὶ ἀσκητρίαις, καὶ ἀσκητρίοις ἐπὶ τοῖς χρηματικοῖς, ἰδιωτικοῖς καὶ δημοσίοις. καὶ μοναστρία ἢ ἀσκήτρια τοῦ μοναστηρίου μὴ ἀφελκέσθω, ἀλλὰ δι' ἐντολέως κρινέσθω. ὁ δὲ μοναχὸς τὰς ἰδίας ἢ τὰς τοῦ μοναστηρίου, εἴτε δι' ἑαυτοῦ εἴτε δι' ἐντολέως θέλει. εἰ δὲ παρὰ ταῦτα γένηται, ὁ δικαστὴς ἀποζώννυται, καὶ πέντε λίτρας τοῖς πριβάτοις δίδωσι καὶ ὁ ἐκβιβαστὴς βασανίζεται καὶ ἐξορίζεται προνοίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, ὅστις καὶ ἀναφέρει τῷ ἄρχοντι ὑπερτιθεμένου τὴν ἐκδίκησιν. ὑπὲρ δὲ ὑπομνήσεως, ἢ ἐγκληματικῆς, τὰ τοιαῦτα πρόσωπα ἔν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ ὁπουδήποτε πλέον τῶν δ'. κερατίων διδόασιν. εἰ δὲ κατὰ βα-

σιλικὴν κέλευσιν ἢ παρὰ ἄρχοντι ἢ πατριάρχῃ σταλῇ τις εἰς ὑπόμνησιν αὐτῶν, οὐ πλέον λήψεται ἑνὸς νομίσματος. εἰ δὲ πολλὰ τοιαῦτα πρόσωπα ἐπὶ μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ ὑπομνησθῶσιν ἑνὸς μόνου προσώπου διδόασιν. ἐπίσκοπος ὑπὲρ τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐναγόμενος δίδωσι σπόρτουλα, ὑπὲρ δὲ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ μὴ ὀχλείσθω, ἀλλ' ὁ οἰκονόμος, ἢ ὁ ἐπὶ τούτῳ προβαλλόμενος. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα σπόρτουλα λαβὼν τὸ διπλοῦν ἀναδίδωσι, καὶ ὑπόστρατος μὲν ὢν ἀποζώννυται, κληρικὸς δὲ καθαιρεῖται. ἐπίσκοπος οὔτε ἐπὶ χρηματικῇ οὔτε ἐγκληματικῇ δίκῃ χωρὶς κελεύσεως βασιλικῆς, διάγεται, ἢ παρίσταται. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα προστάξας ἢ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως καὶ ἀποζώννυται καὶ η'. λίτρας ζημιοῦται τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ὁ ἐκβιβαστὴς ἀποζώννυται, καὶ βασανίζομενος ἐξορίζεται. καὶ ἡ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ἐπίσκοπου κατηγορουμένου ὁ μητροπολίτης κρίνει, εἰ δὲ μητροπολίτης κατηγορεῖται ὁ πατριάρχης αὐτοῦ σκοπεῖ, εἰ δὲ κληρικὸς ἢ μοναχὸς ὁ ἐπίσκοπος αὐτοῦ, καὶ ὁ πταίσας κανονικῶς σωφρονίζεται τῷ κριματι τοῦ ἐξετάζοντος. ἡ δὲ περὶ τοποτηρητῶν ρλδ'. νεαρὰ λέγει ὅτι μονάστρια διὰ οὐδεμίαν ἀγωγὴν ἐκ τοῦ ἰδίου μοναστηρίου ἕλκεται.

χόλιον.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος χωρίου ἄρχεται ἡ ρκγ'. νεαρὰ κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. μζ'. μη'. μθ'. ν'. να'. νβ'. καὶ νγ'. καὶ ἔχουσι τὰ συνωψισθέντα ὡς ἐν τῷ πλάτει περιέχονται. καὶ ἀνάγνωθι ταῦτα. τὸ δὲ ἐπίσκοπον χωρὶς κελεύσεως βασιλικῆς μὴ διάγεσθαι, ἢ παρίστασθαι, κεῖται ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. ιζ'. ἔχοντι ὡς συνωψίσθη. ἡ ιζ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. κ'. περὶ τὰ μέσα οὕτως ἔχοντι ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφη. ἡ ρλδ'. νεαρὰ κεῖται ἐν βιβλίῳ ς'. τίτ. ιθ'. κεφ. θ'. θέματι ε'. λέγει δὲ τὸ η'. ταύτης κεφ. οὕτω ῥητῶς μονάστριαν μέντοι, ἢ ἀσκήτριαν δι' οὐδεμίαν ἀγωγὴν ἀφέλκεσθαι συγχωρούμεν ἐκ τῶν οἰκείων ἢ μοναστηρίων ἢ ἀσκητηρίων.

κεφάλαιον β'.

Πόσοι καὶ τίνες καταμαρτυροῦσιν ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν, ἀποστόλων κανὼν ε'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κα'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν νθ'. ρλα'. ρκθ'. καὶ ρλ'.

κείμενον.

Ὁποίους δεῖ εἶναι τοὺς ἐν δίκῃ μαρτυροῦντας, διδάσκει ὁ ε'. τίτ. τοῦ κβ'. βιβλίου καὶ ὁ η'. τίτ. τοῦ δ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, καὶ ἡ περὶ μαρτύρων ϛ'. νεαρά ἡ δὲ θ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ η'. τίτ. φησὶν ὅτι εἷς μόνος οὐκ ἀκούεται κἂν μέγας εἴη ἀξιωματικός. αἱρετικὸς δὲ καθόλου οὐ καταμαρτυρεῖ ὀρθοδόξου, εἰ μὴ περὶ βουλευτικῆς καταστάσεως ὁ ὀρθόδοξος ἐνάγεται, ὡς βιβλίον α'. τοῦ

κεφάλαιον ε'. Διάτ. κά. καὶ ἐν τῇ περὶ βιβλίων καὶ τάξεων αἱρετικῶν μέ. νεαρᾶς, ἥτις ἀνήνεκται ἐν τοῖς παραλίτλοις ξγ'. Ἰτλα τῶν νεαρῶν.

σχόλιον.

Ὁ ε'. πίτ. τῆ κβ'. βιβλίῳ τῆ διατ. ἔστι πίτ. ά. τῆ κά. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν, καὶ λέγει τὸ αὐτὸ ά. κεφ. ἀξιοπίστοις εἶ δεῖ τοὺς μάρτυρας, καὶ παραλογίαν καὶ ὅτι χρηματικοῖς οὐ μὴ κωλυομένοις ἀπὸ τῆς νόμου ἢ ἄλλως κατὰ τεύχημα. ὁμ. πίτ. τῆ δ'. βιβλίῳ τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. κά. τῆ ά. πίτ. τῆ κά. βιβλίῳ πῶς ἔχου, ἀποβλητος εἰς μαρτυρίαν γίνεται ὁ καταδικασθεὶς ὅτι τὸ ποιῆσαι παραχώρησι φλυκείαν. ἡ περὶ μαρτύρων ς'. νεαρᾶ ἐτέρα, ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κά. κεφ. μς'. ὅτως ἔχετα περὶ τῶν μαρτύρων, διατίθεται καὶ μάλιστα ὅτι τῆς μεγάλης πόλεως ταύτης καὶ εὐδαίμονος. καὶ ἀνάγνωθι ταύτην σφόδρα ὅταν ἀναγκαίαν, καὶ πολλὰ περὶ τῶν ὀφειλόντων μαρτυρεῖν διδάσκουσαν. ἡ θ'. διάτ. τῆ κ'. πίτ. τῆ δ'. βιβλίῳ τῆ κώδικος ἑτέρα ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κά. πίτ. ά. κεφ. λς'. δέκατα β'. ὅτως ἔχουτι, δεῖ τοὺς μάρτυρας πρότερον ὀμόσαι, πρὶν ἢ μαρτυρήσωσι. δεῖ δὲ τοῖς πιστοτέροις μᾶλλον πιστεύειν ὅσοι δὲ μαρτυρίαι ἀκυρίστε ἐν οἱαδήποτε δίκῃ, καὶ ἐν συναπτικοῖς εἴη. ἡ καὶ. διάτ. τῆ ε'. πίτ. τῆ ά. βιβλίῳ τῆ κώδικος, ἔστι βιβλίον καὶ. τῶν βασιλικῶν πίτ. ά. κεφ. με'. ὅτως ἔχου, τῶν αἱρετικῶν οἱ μὲ μανιχαῖοι, ἢ βορβοσίται, ἢ ἕλληνες, ἢ σαμαρεῖται, ἢ μοντανισταί, ἢ τασκοδρογίται, ἢ ὀφίται, ἢ οἱ τῶν ἰουδαίων θρησκείαν σέβοντες, ἐν μηδενὶ μαρτυρεῖτωσαν. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐν διαιτητείῳ μὲ ὀρθόδοξον ἔχοντι αὐτὸ δίκαιον μὴ ἀναιρεθῶσαν, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς πᾶσι συμκλάμβανειν, ἢ διαθήκαις, ἢ διαιτηταῖς αἱρετικὸς ἔχουσιν αὐτὸ δίκαιος, ἀδιαστίκτως μαρτυρεῖτωσαν τοῦ πλάτους χάριν τῆ ἀποδόξεων. τὰ δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ διαταξει περιεχόμενα περὶ τῆ βυλευτικῆς τάξεως, καὶ καταστάσεως οὐ ἐτέθησαν ἐν τοῖς βασιλικοῖς ἀλλὰ ἀδε ἡ μέ. Ἰουστινιάνος νεαρᾷ ἡ ἐν τοῖς παραπίτλοις κειμένη.

κεφάλαιον γ'.

Ε'αν τις ἐπὶ πολλοῖς ἐγκλήμασιν κληρικὸν κατηγορήσας μὴ ἀποδείξῃ τὸ πρωτεῖον πρῶτον κεφάλαιον, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρλ'.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ τῶν μὴ παραχωρούντων τοῖς οἰκείοις ἐπισκόποις, καὶ περὶ ἐπισκόπων δεχομένων ἢ ἀπὸ ξ' ἰδίας συμβληθέντα ἐπισκόπου ἢ ἀπὸ κοινωνίας γενόμενον, συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ε'. ς'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν θ'. κθ'. ξβ'. οθ'. ρκβ', καὶ ρλή'.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ δικῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, ἀποστόλων κανὼν οδ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν. ιδ'. ιε'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν θ'. ιζ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν γ'. ε'. ιδ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιε'. κή'. ρή'. ρκά. καὶ ρκή'. τὰ ὀφείλοντα ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ παραγραφῆναι συνῆψα ταῖς παραγραφαῖς ξ' προλαβόντος κεφ. ζητῶν ὅσα περὶ χρηματικῶν ἢ ἐγκληματικῶν δικῶν, ἐκεῖνα ἀνάγνωθι.

κεφά-

κεφάλαιον ς'.

Περὶ ἀναψηλαφήσεως ψήφων ἐπισκόπων, συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ς'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν γ'. δ'. ε'. ιδ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιδ'. ιε'. κή'. οθ'. ξς'. ρκβ'. ρκε'.

κείμενον.

Η' ή'. Διάτ. ξ' δ'. Ἰτ. ξ ά. βιβλίῳ φησὶ ὅτι αἱ τῶν ἐπισκόπων ψῆφοι ταῖς τῶν ὑπάρχων ἐοίκασι, ἀφ' ὧν ἐκκαλεῖσθαι δὸν ἔξεστι. καὶ ἡ κθ'. Διάτ. ξ' αὐτῆ Ἰτ. ὅτι εἴτε μόνος μητροπολίτης, εἴτε μετὰ τῶν συνόδου αὐτῆ δικάσῃ ἐπισκόπῳ, ἢ κληρικῷ, καὶ μὴ στερηθῇ τὰ τετυπωμένα, ὁ τῆς διοικήσεως παρεδρεύοντος σκοπεῖ, καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆ κεκριμένοις ἐμμένεσθαι, ὡς αὖ εἰ αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐδίκασε. ὅτε γὰρ ἐκκαλοῦνται αἱ τῶν παρεδρευόντων ψῆφοι. τὸ αὐτὸ καὶ ἡ β'. Διάτ. ξ' ά. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἥτις φησὶν ὡς εἴ τις τῶν παρὰ ἐπισκόπων δικαζομένων, ἕως ἐτῶν ί. ἡμερῶν αὐτειπὴ, ὁ τὸ πρῶτον ἄρχων ἐξελαζέτω τὸ πεδίον, καὶ ἡ βεβαιότω τὴν ψῆφον, καὶ ἐμβιβαζέτω μὴ δυναμένῳ ξ' δευτέρου ἐπὶ τάτῳ ἡτιμένου, ἐκκαλεῖσθαι. ἐναντίως δὲ ξ' ἄρχοντος τῷ ἐπισκόπῳ ψηφιζομένῳ, ἢ ξ' ἄρχοντος ψῆφος. κατὰ κείσθω ἡ ἐκκλήτῳ, καὶ ξ' τὸ νόμον αὐαφέρεται, καὶ ἐξετάζεται. ἐαν δὲ ἀπὸ κελεύσεως ἢ προστάξεως δικαστῆ ἐπίσκοπος, ἢ ἔκκλητος τὴν ψῆφον αὐτῆ, ἐπὶ τὸ παρεμπέμψαντα τὴν κατάθεσιν αὐαπέμπει.

σχόλιον.

Η'. διάτ. τῆ δ'. πίτ. τ ά. βιβλίῳ ὃ κεῖται εἰς τὰ βασιλικὰ, ὃ δὲ ἡ κθ'. διάτ. τῆ αὐτῆ πίτ. ἡ β'. διάτ. τ ά. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστ κεφ. λς'. τῆς ϛχυ'. νεαρᾶς ὅ ἐστιν ἐν βιβλίῳ γ'. τ βασιλικῶν πίτ. ά. κεφ. μδ'. καὶ φησι τὰ αὐτὰ ᾧ δὲ εἰς τὸ κείμενον συνῆψα ταῦτα. πάλιν ἐν τῷ τέλει τῆ αὐτῆ κεφ. φησὶν ἡ νεαρὰ τῶν τα, εἰ ὁ ἐκκλησιαστικὸν εἴη τὸ πρᾶγμα, μηδεμίαν κοινωνίαν ἐχέτω τὰν οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπὸ κεῖνται, ἀλλ' ἀ ἐσώτατοι ἐπίσκοποι κ' τὸν ἱερὸν κανόνας τῷ πράγματι πρέας ἐπιτιθέτωσαν, ἀνάγνωθι καὶ τὸ μέ. κεφ. τῆ ά. πίτ. τῆ γ'. βιβλίῳ τ βασιλικῶν μέρος ὂν τῆς ϛχυ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, καὶ λέγον τῶν τα, εἰ τινες ὁ ἐσώτατοι ἐπίσκοποι τῆς αὐτῆς συνόδου ἀμφισβητήσιν πρὸς ἀλλήλους ἔχοιεν, εἴτε ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῆ δίκης, εἴτε ὑπὲρ ἄλλων τινῶν πράγματων, πρότερον ὁ μητροπολίτης αὐτῶν μεθ' ἑτέρων δύο ἐκ τ αὐτῆς συνόδου ἐπισκόπων τὸ πρᾶγμα κρινέτω, καὶ εἰ μὴ ἐμμένοιεν, ἐκάτερον μέρος τοῖς κεκριμένοις, τιμωρῶτα ὁ μακαριώτατος πατριάρχης τ διοικήσεως ἐκείνης μεταξὺ αὐτῶν ἀκροάζεσθω, καὶ κεῖνα δεχέσθω, ἅπερ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι, καὶ τοῖς νόμοις συνάδει, ἀδενὸς μέρους κ' τ ψῆφον αὐτῆ ἀνατρέπειν δυναμένου, καὶ τὰ λεγόμενα.

κεφάλαιον ζ'.

Ε'αν ἐπίσκοπος ἔχων πρὸς συνεπίσκοπον, μὴ δικάσηται, ἀλλὰ χειρὶ πράξῃ, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιά.

κεφάλαιον η'.

Πότε δύναται ἐπίσκοπος κινεῖν ἐπισκόπῳ παρὰ ἄρχοντι πολιτικῷ, συνόδου Καρθαγένης κανὼν μη'.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ τῶν ἀδίκως ἐκβαλλομένων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν δ'. συνόδου Σαρδικῆς ιδ'. ιη'. ιθ'.

κείμενον.

Ἡ κγ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, δέχεται τὴν μνήμην Φλαβιανοῦ, καὶ ἐκβάλλει Εὐτυχέα. ἡ δὲ λη'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν ὅτι οὐδεῖ τοῦ ἐπισκόπους ἢ τοῦ κληρικοὺς ἀναγκάζειν τινὰς καρποφορεῖν, ἢ ἀγγαρείας διδόναι, ἢ ἐπηρεάζειν, ἢ ἀφορίζειν, ἢ μὴ βαπτίζειν, ἢ διδόναι κοινωνίαν διὰ ταῦτα κἂν ἔθος ἐκράτησεν. ὁ δὲ παραβαίνων, ἐκπίπτει τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς διοικήσεως αὐτῆς, καὶ δίδωσι ι'. λίτρας. ταῦτα δὲ κρατεῖν ἐν μόνῃ τῇ βασιλευούσῃ καὶ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς. καὶ τοῖς ἀνήκουσι τόποις μητροπολίταις ὑπὸ τοῦ πατριάρχου χειροτονουμένοις, ἢ τοῖς ἐξ ἐκείνων γινομένοις ἐπισκόποις. καὶ ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος χωρὶς κανονικῆς αἰτίας ἀφορίζων τινὰ τῆς κοινωνίας, λυομένου τοῦ χωρισμοῦ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως, αὐτὸς ἀκοινώνητος γίνεται ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ ἱερεὺς ὑφ' ὃν τελεῖ συνεῖδεν.

σχόλιον.

Ἡ κγ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά, οὐδὲ ἡ λη'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ μὴ προσχῆς τούτοις. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ κεῖται ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν γ'. τίτ. α'. κεφ. κδ'. οὕτως ἔχουσα, πᾶσι δὲ τοῖς ἐπισκόποις, ἢ καὶ πρεσβυτέροις ἀπαγορεύομεν μὴ ἀφορίζειν τινὰ τῆς ἁγίας κοινωνίας, πρὶν ἢ αἰτία δειχθῇ δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες τοῦτο γενέσθαι κελεύουσιν, εἰ δέ τις παρὰ τῆς ἁγίας κοινωνίας τινὰ χωρίσῃ, ἐκεῖνος μὲν ὃς ἀδίκως ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐχωρίσθη, λυομένου τοῦ δεσμοῦ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως τῆς ἁγίας ἀξιούσθω κοινωνίας, ὁ δὲ ἀδίκως τινὰ τῆς ἁγίας κοινωνίας τολμήσας χωρίσαι πᾶσι τρόποις ὑπὸ τοῦ ἱερέως ὑφ' ὃν τέτακται χωρισθήσεται τῆς κοινωνίας ἐφ' ὅσον χρόνον συνίδῃ ἐκεῖνος, ἵνα ὅπερ ἀδίκως ἐποίησε, ἀδίκως ὑπομείνῃ.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ τῶν ἀφοριζομένων, ἢ ἐκβαλλομένων τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς κοινωνίας, ἀποστόλων κανὼν ιβ'. ιγ'. λβ'. να'. συνόδου Νικαίας κανὼν ε'. ιβ'. ιγ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ς'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν λς'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν δ'. ις'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ι'. ιγ'. ιδ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ξε'. συνόδου ς'. κανὼν κα'.

κείμενον.

Ἡ ιδ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου λέγει, ὅτι ὁ κατὰ δοκιμασίαν ἐπισκόπων ἐκβληθεὶς ἐπισκοπῆς, ἐάν τι ποιῇ παραχῶδες, καὶ θέλῃ ἐπιβῆναι τῇ αὐτῇ ἐπισκοπῇ, πόῤῥω τῆς πόλεως ρ'. μίλια ἐκβάλλεται. καὶ οὐκ ἔχει ἄδειαν προσιέναι βασιλεῖ ἢ λαμβάνειν ἀντίγραφον, ἀλλ' εἰ καὶ λάβῃ οὐκ ἀπολαύει. καὶ ὁ βοηθῶν αὐτῷ ἀγανακτεῖται. καὶ ἡ κγ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ἐκβάλλει Εὐτυχέα. καὶ ἡ ε'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐκβάλλει Πέτρον, Ἄνθιμον, Σέβηρον, καὶ Ζωοσᾶν, ἀπειλοῦσα τοῖς ἔχουσι συγγράμματα Σεβήρου καὶ μὴ καίουσιν αὐτὰ, τοιναὶ ἑτέρας, καὶ χειρῶν ἀποκοπάς. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ἐπίσκοπος κανονικῶς τῆς ἱερωσύνης ἐκπεσὼν, καὶ ἐπιβαίνων τῇ πόλει ἀφ' ἧς ἐξεβλήθη, ἢ καταλιμπάνων τὸν τόπον ἐν ᾧ διάγειν ἐκελεύσθη, μοναστηρίῳ ἄλλης ἐπαρχίας ἐμβάλλεται.

σχόλιον.

Ἡ ιδ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι βιβλίον γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. α'. καὶ λέγει τὰ αὐτά. ἡ κγ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ ε'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος μα'. τοῦτο δὲ αὐτῆς τὸ κεφ. οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ κεῖται ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. κεφ. κς'. οὕτως ἔχοντι, εἴτις δὲ ἐπίσκοπος κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς ἱερωσύνης ἐκβληθεὶς τολμήσει ἐπιβῆναι τῆς πόλεως ἐξ ἧς ἐξεβλήθη, ἢ καταλιπεῖν τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐκελεύσθη διάγειν, κελεύομεν τοῦτον μοναστηρίῳ ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ καθεστῶτι παραδίδοσθαι.

κεφάλαιον ια'.

Ἐκ ποίων αἰτιῶν ἀφορίζεται ἐπίσκοπος, καὶ κληρικὸς, ἢ λαϊκὸς, καὶ ἐὰν ἐπίσκοπος κατηγορούμενος διὰ λιβέλλου παραιτεῖται τὴν ἐπισκοπὴν, καὶ ὅτι οὐδεῖ τὸν ἐπίσκοπον γενόμενον, ἐκβαλλόμενον εὐλόγως ἢ ἀλόγως εἰς πρεσβυτέρων κατάγεσθαι βαθμὸν, ἀποστόλων κανὼν ε'. η'. θ'. ι'. ια'. ιβ'. ιγ'. ιε'. ις'. κ'. κδ'. λ'. λς'. μγ'. με'. μη'. να'. νς'. νζ'. νη'. νθ'. ξε'. ξζ'. ο'. οα'. οβ'. ογ'. ος'. πδ'. συνόδου Χαλκηδόνος ἐξ τῆς πράξεως τῆς περὶ Φωτίου τοῦ ἐπισκόπου Τύρου, καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ, συνόδου ς'. κανὼν η'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ λύοντα τὴν ἐναντιοφανείαν τῶν κανόνων, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιη'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν α'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κεφ. α. γ'.

κεφάλαιον ιβ'.

Ὅτι ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ ἐπίσκοπος οὐ κοινωνεῖ τῷ παρ' αὐτοῦ ἀφορισθέντι, οὔτε οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι κοινωνοῦσι τῷ ἀφορίσαντι, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρλγ'.

κεφάλαιον ιγ'.

Πόσοι ἐπίσκοποι καθαιρῶσιν ἐπίσκοπον, συνόδου Κωνσταντινουπόλεως τῆς κατὰ τοῦ ἐπισκόπους Ἀραβίας, τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν ιβ'. καὶ κ'. περὶ ιβ'. καὶ ς'. καὶ γ'. ἐπισκόπων.

κεφάλαιον ιδ'.

Ἐκ ποίων τις αἰτιῶν καθαιρεῖται, ἀποστόλων κανὼν γ'. ε'. ς'. ζ'. ια'. κ'. κγ'. κε'. κζ'. κθ'. λ'. λα'. λε'. μβ'. μδ'. με'. μς'. μζ'. μθ'. ν'. να'. νβ'. νγ'. νε'. νθ'. ξ'. ξβ'. ξγ'. ξδ'. ξε'. ξς'. ξη'. ξθ'. ο'. πα'. πγ'. πδ'. συνόδου Νικαίας κανὼν β'. ι'. ιζ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ι'. ιδ'. ιη'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν α'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν α'. γ'. δ'. ε'. ιγ'. συνόδου Ἐφέσου κανὼν β'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν β'. ιη'. κζ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν κα'. συνόδου ς'. κανὼν γ'. δ'. ε'. θ'. ια'. πς'. ϛζ'. Βασιλείου κανὼν ο'.

κεφάλαιον ιε'.

Ἐκ ποίων τις αἰτιῶν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἀφορίζεται, καὶ καθαιρεῖται, ἢ καθαιρεῖται, καὶ τῆς κοινωνίας ἢ τῆς ἐκκλησίας ἐκκόπτεται, ἀποστόλων κανὼν κε'. κθ'. λ'. ξε'.

κεφάλαιον ις'.

Ἐκ ποίων αἰτιῶν κληρικὸς ἢ λαϊκὸς ἀναθεματίζεται, συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ιη'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν β'. ζ'. Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον ἐπιστολῆς.

κεφάλαιον ιζ'.

Ὅτι οὐδεῖ δὶς ἐκδικεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἀποστόλων κανὼν κε'. Βασιλείου κγ'. λβ'. να'.

κεφάλαιον ιη'.

Ἐκ ποίων τις αἰτιῶν τελείως ἐκβάλλεται, ἀποστόλων κανὼν κη'. να'. ξβ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν δ'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν λς'. συνόδου ς'. κανὼν κα'.

κεφάλαιον ιθ'.

Πότε τὶς καθέδρας μὲν ἢ στάσεως ἱερατικῆς μετέχει, οὐκ ἐνεργεῖ δέ τι τῶν λοιπῶν, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν α'. β'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν θ'. συνόδου ς'. κανὼν γ'. κς'. Βασιλείου κανὼν κζ'. ο'.

κεφάλαιον κ'.

Περὶ τοῦ μὴ πιστεύεσθαι τὸν ἐπίσκοπον λέγοντα ἰδιαζόντως αὐτῷ τὸν κληρικὸν συνομολογῆσαι τὸ ἁμάρτημα, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρλβ'.

κεφάλαιον κα'.

Περὶ ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ ἐσθίοντος κρέα ἐν αἵματι, ἢ θηριάλω-

τον ἢ θνησιμαῖον, ἀποστόλων κανὼν ξγ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν γ', συνόδου ς'. κανὼν ξζ'.

κεφάλαιον. κβ'.

Περὶ τοῦ τοῦ ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ πάντας τοῦ τὰ ἱερὰ ψηλαφῶντας, ὀφείλειν ἀπέχεσθαι τῶν οἰκείων γαμετῶν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν γ'. δ'. κε'. ο'. συνόδου ς'. κανὼν ιβ'. ιγ'.

κεφάλαιον κγ'.

Περὶ κληρικοῦ χλευάζοντος τοῦ ἀσθενεῖς, ἀποστόλων κανὼν πεντηκοστὸς ἕβδομος.

κεφάλαιον κδ'.

Περὶ κληρικοῦ ἑαυτὸν ἀκρωτηριάζοντος, ἀποστόλων κανὼν κγ'. συνόδου Νικαίας κανὼν α'. συνόδου α'. καὶ β'. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν η'. ἀνάγνωθι ἀνωτέρω τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ ιδ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον κε'.

Περὶ κληρικῶν ἀποστατῶν, καὶ θυτῶν, καὶ μάγων, καὶ ἐπαοιδῶν, καὶ ἀστρολόγων, καὶ μαθηματικῶν, καὶ περὶ μαντειῶν, καὶ φαρμακειῶν, καὶ περιάπτων, ἀποστόλων κανὼν ξβ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν α'. β'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν λς'. τοῦ ἁγίου Βασιλείου κανὼν ογ'.

κείμενον.

Περὶ φαρμακῶν, καὶ μαθηματικῶν, καὶ τῶν ὁμοίων, διαλαμβάνει ὁ ιη'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος διάτ. α'. ταῦτα, μεῖζόν ἐστι τῷ φαρμάκῳ ἢ ξίφει φονεῦσαι. διάτ. β'. τὴν γεωμετρίαν χρήσιμόν ἐστιν εἰδέναι, ἡ δὲ μαθηματικὴ ἀπηγόρευται καὶ κατακρίνεται. διάτ. γ'. μηδεὶς οἰωνοσκόπος, ἢ ἱερεὺς ἢ τῶν ὑπουργούντων τοιαύτῃ θρησκείᾳ, εἰσίτω πρός τινα ἐν οἱαδήποτε αἰτίᾳ κἂν αὐτοῦ φίλος ᾖ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς καίεται, καὶ ὁ προτρεψάμενος αὐτὸν δεπορτατεύεται δημευόμενος, καὶ ὁ βουλομένος κατηγορεῖ, διατ. δ'. οἱ δια μαγείας τῇ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἢ τῇ σωφροσύνῃ ἐπιβουλεύοντες τιμωροῦνται, οὐ μὲν οἱ πρὸς θεραπείαν τῶν ἀνθρώπων ἢ τὴν εὐετηρίαν τῶν καρπῶν ποιοῦντες, οἷον βροχὴν, ἢ χάλαζαν ἐπέχοντες. διάτ. ε'. μηδεὶς ἐρωτάτω μάντην, ἢ θύτην, ἢ οἰωνοσκόπον, μήτε χρήματι ἔτω χαλδαῖος, ἢ μαθηματικὸς, ἤ τις παραπλήσιος, ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν ἀποτέμνεται.

σχόλιον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ ιη'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος κεῖται ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ξ'. τίτ. λθ'. κεφ. κα'. οὕτως ἔχοντι ὡς συνωψίσθη. ἡ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου, ἔστι τοῦ αὐτοῦ

ϗ τίτ. κεφ. κβ΄. ϟγ΄. διάταξις τῆ αὐτῆ πίτ. ϗ βιβλίε ἔστι τῆ αὐτῆ πίτ. καὶ βιβλίε κεφάλαιον κγ΄. πλὴν ἐν ἐχράφη ἐν τοῖς βασιλικοῖς ὡς εἶχε λέξεως πρότερον ἀλλ' ὅτω φησὶ, ϗ τὸ διὰ δυσὶῶν μαρτεύεδαι, ὁ ἦ τοίτος ξίφει τιμωρεῖδω. ϗ ὁ τοῦτον προτρεψάμενος, ἢ παρακελήσει, ἢ μαδῶ, ἀξοειρ ϗ δημεύσει ὑποκειται. ϗ ὁ καπηλεῶν τότε τῆ ἐγκλήματος ἐσαῶς ἔστι δηλάτως, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπάθλε ἀξίῶται. βλέπε δ᾽ ὦν ὅτι τὸ φιλανθρωπότερον μετέπεσον τὰ παλαιότερα νόμιμα, ϗ ἀχ ὡς εἶχον δυνάμεως πρότερον κατερρώδησαν ἐν τῆ αὐαγκαδάρσει. αὐηρέδη γὰρ ϗ τὸ κρίνεδαι τὸν ἀυτεργὸν ϗ κὰ τὸ δεπορτατεύεδαι τὸν προτρεψάμενον. ὧ ταύτης παρείδη καὶ τὸ τῶν οἰωνοσκόπων, καὶ τὸ μὴ εἰσιέναι πνὰ ἐν τούτων πρὸς πνα, καὶ ἢν ᾖ φίλος αὐτῆ. ἐκωλύδη δ᾽ μόνον τὸ διὰ δυσὶῶν μαρτεύεδαι. σημείωσαι δ᾽ ὦν τοῦτο. ἢ δ΄. διάτ. τ̄ αὐτῆ πίτ. καὶ βιβλίε τῆ κώδικος, ἔστι τῆ αὐτῆ πίτ. ϗ βιβλίε τῶν βασιλικῶν κεφ. νδ΄. πλὴν ἐδὲ τοῦτο κατερρώδη ὡς ἔκειτο ἐν τῷ πλάτει, ἀλλὰ παρείδη τὸ μὴ τιμωρεῖδαι τὸν πρὸς θεραπείαν τῶν σωμάτων, ἢ πρὸς ἐυετηρίαν τῶν καρπῶν ποιοῦντά τι μαγικὸν, ϗ ἐπέχοντας βοηχὼ, ἢ χάλαζαν ϗ κατερρώδη τὸ κεφ. ὅτω. ἢ διάτ. φησὶ τ̄ ἐπιτηδευσαμένου γοητείαν ἔλκυσιν εἰς ἔρωτα τῶν σωφρόνως λογισμὸς, ἢ κτ᾽ σωτηρίας αὐθρώπου μηχανησάμενον δημεύσει καὶ ἀξοειρ τιμωρεῖδαι. μὴ προσχῆς δ᾽ ὦν τοῖς ἐν τῷ κειμένῳ γεγραμμένοις, ἀλλὰ τοῖς τεδείσιν ἐν τῷ βασιλικῷ ὅτι ϗ ἀπὸ τῶν νόμων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐντὸς κριθέντων κανόνων ὥρισται τιμωρεῖδαι μὴ μόνον τὸν διὰ τινα αἰτίαν μαγικά πνα ποιοῦντες, ἀλλὰ καὶ τὸν προσερχομένους αὐτοῖς, καὶ ἐν δέσει ἀγαδῆ τινος χάριν ποιῶσι ζήτησιν. ὡς ὅταν περὶ συμφορᾶς κερδῶσιν ἐρωτῶσιν. ὡ συύτως καὶ ἡ ε΄. διάτ. τῆ αὐτῆ βιβλίε καὶ πίτ. τῆ κώδικος, ἔστι τῆ αὐτῆ βιβλίε καὶ πίτ. τῶν βασιλικῶν κεφ. κέ. ὅτω φάσκων, μηδεὶς ἐρωτάτω πνὰ μαντικὴν ἐπαγγελλόμενον: οἱ ϗ χαλδαῖοι ϗ οἱ μάγοι μηδὲ ἐν αὐταῖς ταῖς μαντείαις ἑαυτὸν παρέχέτωσαν, ἀλλὰ κεφαλικῶς τῆ διὰ σιδήρε τιμωείᾳ ὑποκείσδωσαν. Σημείωσαι ἀπὸ τῶν κτηματρωδεισῶν διατ. ἐν τῆ ἑρμηνείᾳ τῆ παρόντος κεφ. ὅτι καὶ ἐν ὑπὸ τῶν δηγέσων, ϗ ἀπὸ τ̄ κωδίκων τ̄ πρὸ τ̄ αὐαγκαδάρσεως πολιτευομένων τῆ κεφαλικῆ τιμωείᾳ ὑφιείχετο. καὶ τὸ κρίνεδαι, ϗ ἀποτέμνεδαι καὶ φλογίζεδαι, ἀλλὰ ὁ ποιήτας πῶς αὐαγκάδαρσιν τῶν νόμων βασιλικῶν, καὶ συνδέδμος τὰ βασιλικὰ δεξέξατο ταῦτα, ἀλλὰ ταὶς ἀπὸ τ̄ κώδικων διατάξεις καταρρώσας ἐν τοῖς βασιλικοῖς τὰ τεῖα ταῦτα ἃ προσέθετο. μὴ χρῶ ἐναντιωδῆς τοῖς ἐν τῷ νά. τίτ. τ̄ ξ΄. βιβλίε κειμένοις νόμοις, δηγέσοις δ᾽σι, καὶ λέγουσι κεφαλικῶ ἔζ) τιμωείαν, ϗ τὸ κρίνεδαί τινας, ἀποτέμνεδαι, ϗ φλογίζεδζ. εἰ γὰ αἱ διατάξεις αὗ μεταγλυεσέραι αἱ τοῦτα διορίζόμεναι ἐν ἐδέχδησαν, πολλῷ πλέον τὰ δηγέσια προσέχε δ᾽ ὦν τοῖς ἐν τῷ λθ΄. κεφ. καταστρωμένοις νόμοις μεταγλυεσέρεις δ᾽σι, ϗ μὴ τοῖς δηγέσοις ὡς παλαιοτέροις ϗ χαλάσασι. Σημείωσαι ϗ ἀπὸ τ̄ παρόντος κεφ. ὅτι ὥασπερ τὸ κρίνεδαί τινας ὁκ ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς κατὰ ἐπομένως εἰς τ̄ τῆ παρόντος κεφ. ἑρμηνείαν, ὅτως ἐδὲ τὸ ἀποτέμνεδαι ἢ τοι ἀποκεφαλίζεδζ τὸν χαλδαῖον, ϗ τὸν μάγον, αὐτὶ τούτου διὰ σιδήρε τιμωείαν ἐπέδη. ἁπλῶς δ᾽ ὦν συναγαγὼν ϗ ἀπὸ ἄλλων πολλῶν ἃ μὴ ἦ ϗ ἀπὸ τούτων μὴ ἔζ) τιμωείαν κεφαλικὴ τ̄ ἀποκεφαλισμὸν, τοὐκόπδαι, τὸ φλογίζεδαι, τὸ λιδοβολεῖδαι, τὸ εἰς βαδὸν εἰπεδαι, ἀλλὰ ἀπ᾽ αὐθρώπινον δυνατὸν, τιμωείαν ἦ κεφαλικὴ ἔζ) τ̄ φριοεισμὸν, τ̄ τύφλωσιν, τ̄ ἀποτομὴν τῆς χειρὸς, ϗ τὰ λοιπὰ ὅσα ϗ ἐς σφρῆς κομρὸν διατασῖ τῷ τιμωρυμένῳ, ϗ τ̄ ἐπίλοισμένα ἀπόσασιν. διὰ τὸ ὀπίπολυ τιμωρεῖδαι, εἰπὲ ὅτι ὅσα νόμιμα ἐυείσκονται ἐν τοῖς βασιλικοῖς ὑπεναντία τῆ παρούσῃ διδασκαλίᾳ δηγεσάεισι, ϗ ἀκόφελκσι κρατεῖν. νενόμικα γὰρ πρεσβυτέρους ἔζ) τοὺς διατάξεις τῶν δηγέσων ἔνδα περὶ τ̄ αὐτῆ ϗ ἑνὸς νομοδετοῦσί τι. καὶ ὅτι τοῖς νόμοις δοκεῖ καὶ πάν-

τως τοῖς γεωργοῖς ὀπὶ τὸ φιλανθρωπότερον τοὺς νόμους ἑρμηνεύειν, καὶ ὅτω τοὺς ἀποφάσεις γίνεδζ. μὴ χρῶ θαυμάσῃς ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδος ὀπὶ τῶν ἡμερῶν τῆ ἀγιωτάτε πατριάρχε κυρίου Μιχαὴλ τ̄ Ὀξειτ. δέγω, καὶ ἐπέτρεψε χωδῆναι βωμοὺς. εἰκὸς γὰρ ἦν μὴ πρακτικαδῆναι τότε τοὺς νόμους, καὶ μᾶλλον ὅτι τότε ἀμεταδέτους ἔχοντες τῆς οἰκείας αἱρέσεως οἱ ἑωγόμιλοι ὡς ῥαδίειον προσήρχοντο τῷ χριῶν. ἐγὼ ϗ εἰδὼς μηδένα κωλύοντα ὑπιτρέπου τότε τιμωείαν, ὅτι μηδὲ οἶδεν ὁ ἐκκλησιαστικὸς νόμος σωματικὰς ποινάς. ἀλλ' ὁ πολιτικός. καὶ ἐπ θαυμάζω πῶς τοιαύτῳ διάγωζιν τότε ἡ συνόδος ἐδέξετο, ἐκκόπτον γὰρ ὀν τῶ σώματος τῶν χρειαιῶν τὸν αἱρετικὸν ἐνδιδάσκοντα, τιμωρεῖ ϗ αὐτὸν ἐκ ἐμάδομεν, ἀλλὰ ἀμεταδέτους ὁποίας παραδίδωσι τῷ πολιτικῷ νόμῳ, καὶ παρὰ τῶν πρώτων τοὺς κρίνοντας τούτων ἀποφάσεις ὀκ ἐφείσδαι.

κείμενον.

Διάτ. ς΄. οἱ τὰς ἐχεῖα παρέχοντες, ἢ οὗ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἢ διὰ δαιμόνων φόβους ἢ ὀνείρους ἢ αἰμαιῶν. Διάτ. ζ. πανταχοῦ μὲν ἁμαρτήματα μισερά ἐσιν, ἐν ᾗ τῇ βασιλδύσῃ οἱ δι' ἐσκόμενοι μάγοι ἢ μαντεῖς ἢ ἐν ἀξ ἡγήσ. ἐνείρων μαντεύόμενοι ἢ οἰωνοσκόποι, βασανίζονται καὶ ξέονται δὲ ἕκασ. οἱ, ϗ τῆς ἐλεύχεσιν αὐθισάμενοι, πρεσβύται ἔχειν ἐ δυναμένοι. Διάτ. η΄. ἴσον ἐς τὰ ἀπηγορδυμένα μαδεῖν ϗ διδάσκειν. Διάτ. θ΄. ὁ εἰδὼς γόητά τινα, καὶ καδαχὰν αὐτὸν ὀπὶ γοητεία, παραδιδότω. εἰ ᾗ ἰωάννης ἢ πέτερος παρὰ ταῦτα πίσῃ, ἢ λατρείως αὐτὸν τιμωρήσεται, ἐλάτως τιμωρεῖται. ὅταν λαμβάνεται γὰρ τοῦτα πρᾶξαι ὡς εἰς ἐχθρὸν, ἢ ἵνα ἐκείνῳ μὴ δημεσιδύσῃ τοῦ συνίστρας, λέγει ϗ ἡ βιβλίε α΄. ἔ κώδικος. ἴτ. ζ. Διάτ. γ΄. ὅτι οἱ γόητες ϗ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς παχαλίας, ἐγκλείονται καὶ δεσμοῦνται. καὶ Διάτ. ι΄. ἔ αὐτὸ ἴτ. ὅτι εἰ μαθηματικὸν μὴ καίοντες τὰς βίβλους αὐτῶν, πεισθέντες τῇ ὀρθοδόξῳ πίσ. τῶν ὅπισθεν πάσης ἀπωωλοῦνται πόλεως, εἰ ᾗ ἐν πολλῇ ὀξεῖᾳ, ἢ τὰ τ̄ ἰδίας θρησκείας δημοσιδύοντες, δεπορτατδύονται.

σχόλιον.

Ἡ ς΄. διάτ. τ̄ αὐτῆ πίτ. καὶ βιβλίε τῆ κώδικος, ἔστι τῆ λθ΄. πίτ. τῆ ξ΄. βιβλίε τῶν βασιλικῶν κεφ. κς΄. ὅτως ἔχον, οἱ εἰς ἑλλάδιν ἀνθρώπων δαίμονας ἐπικαλούμενοι ξίφει τιμωρεῖδωσαν. ἡ ζ΄. διάτ. ἔστι κεφ. τῆ αὐτῆ πίτ. βιβλίε κζ΄. λέγον ὅτως, οἱ ἀξιώματικοὶ ἔχ ὑποκείνται βασάνοις εἰ μὴ ὀπὶ τῆς κακουργίας. εἰ ᾗ καί τινες εὑρεδεῖεν χρῆται, ἢ διαφθορᾶς μετείαν ἐπαγγελλόμενοι μαντείαν μηδενὶ προσομίῳ ἀξιώματος κεχρήδωσαν. φρέπει γὰρ τῷ νομοθέτῃ πᾶς αὐτῶν ἁμαρτήματι τὸ τιμωρεῖδαι αὐτούς. ἐὰν δὲ τῷ κομπατῷ πίδοτον ἁμαρτήσαν. ἴδε γοῦν ὡς ϗ ὀνταῦδα παρείδη τὸ τῶν οἰωνοσκόπων ϗ τὸ τ̄ μαντευομένων δι' ἐνυπνίων, ϗ ὁπολάδαι πλανώτερον τὸ ὅπως δή ποτε μαντεύεδζ. ὁ σαύτως παρείδη ϗ τὸ ξίφεδζ τὸν ἀριθμοὺς παίτως κζ΄. τ̄ κωδίκε παρὰ δόξαν τ̄ ἀπαντῶσαν ἀπόδειγμάτων τῶν καπηλεῶν. ἢ ν΄. διάτ. ἔστι κεφ. κη΄. τ̄ αὐτῆ λθ΄. πίτ. ὅτως ἔχον ὡς συνῳδίαν. ἢ θ΄. διάτ. ἔστι κεφ. ἐλευθέρων τ̄ λθ΄. πίτ. τῆ αὐτῆ ξ΄. βιβ. τὰ αὐτὰ διξίόν. ἢ γ΄. διάτ. τῆ δ΄. πίτ. τῆ α΄. βιβ. τ̄ κώδικος, ἔστι κεφ.

κς'. τῶι ζ'. τίτ. τῶ ζ'. βιβλίω ὅπως ἔχῃ, τῇ πρώτῃ τῶν παραλίων ἡμερῶν, ϗ μὴ βαζιλι-
κῶς ἰδίκως· ἐπὶ τούτῳ καταλαβέσθαι κελεύσεως, πάντες οἱ ἐν φυλακῇ ἀπολυέσθωσαν, εἰ μὴ
ἄρα ἱερόσυλός ἐστιν, ἢ μοῖχος, ἢ παρθένων ἅρπαξ, ἢ τυμβωρύχος, ἢ φαρμακὸς, ἢ μονίτην πολί-
την ἔστι κατασξάμενος, ἢ φονεὺς, ἢ πατραλοίτορος, ἢ ἐπὶ βασιλέως μηχανησάμενος.
ϗ ί'. ἢ διάτ. τῶ δ'. τίτ. τῇ α'. βιβλίω τῶ κώδικος, ἔστι κεφ. ιζ'. τῶ α'. τίτ. τῇ α'. βιβλίω τῶν βασι-
λικῶν, ἅ τινος ἔχον ὡς συνωψάθη. Σημείωσαι ϗ ἀπὸ τ παρόντος κεφ. ὅτι ἁδὲ τὸ ἀνείσις αἰρε-
θεῖσαι τὸν διὰ δαιμόνων φονεύοντας τὸν ἐχθρὸν αὐτῶν, ἐδέξατο ἡ διάτ. ἡ καταγρωθεῖσα
ἐν τοῖς βασιλικοῖς, ἀλλὰ καὶ τούτου ξίφει πιωρεῖσθαι διωρίσατο. πρόχρις ὅου τῇ ὁπόθεν γε-
γραμμένῃ ἐρημίᾳ ἡμῶν.

κείμενον.

Καὶ ἴτ. ιά'. ξ' αὐτῷ βιβλίω διάτ. ϛ'. μηδεὶς διὰ παλαγχνοσκοπίας
μαντεύεσθω, πικρῶς γὰρ τιμωρεῖται ὁ τῶν ἐνεστώτων, ἢ τῶν μελλόντων
παρὰ τὸ κεκωλυμένον ἐκζητῶν τὴν ἀλήθειαν. βιβλίον ε'. ἴτ. ιζ'. διάτ.
ἡ'. ὁλόγως ὁ αὐτὸς ὁρίσκων τὴν αὐτὸ χρησιν τῷ φαρμακῷ, ῥᾳδιουργίᾳ
λύει τὸν γάμον, ϗ ἐκ ξ ἐναντίας ἡ γυνὴ ξ αὐτὸ ἀνδρὸς ὄντ φαρμακῆ.
ὁμοίως καὶ ἡ περὶ ἐπῳδῶν νεαρά. βιβλίου ζ'. ἴτ. ξέ. διάτ. β'. ὁ ὅπῃ γο-
νεῖμ καταδικασθεὶς εἰ μὲν ὑπὸ τεκμηρίων, ϗ μαρτυρίων, ϗ ἰδίᾳ ἐλεγχθῇ
καταθέσεως ἢ δύναται ἐκκαλεῖσθαι, εἰ ὑπὸ μαρτύρων, ϗ δικαιωμάτων,
καὶ ἄλλων τεκμηρίων, ἃ μὲν ἐξ οἰκείας καταθέσεως, ἢ φόβῳ τῶν βασανίνων
κατέθετο, δύναται ἐκκαλεῖσθαι. βιβλίον θ'. τίτ. μά. διάτ. γ'. πρώτοι
βασανί ονται οἱ ἀλλότριοι δῆλοι, ϗ ὅτε δόξασι λέγειν πᾶσαν περὶ ἐγ-
κλήματ, τότε ὁ λεγόμεν φαρμάξαι βασανί εται, ϗ τίτ. μζ'. ξ'
αὐτῷ βιβλίῳ διάτ. ιϛ'. ἃ δεῖ ψηφίζεσθαι περὶ γονέων, ἕως οὗ ἀποδειχθῇ
τὸ ἔγκλημα διὰ καταθέσεως ξ κατηγορουμένου, ϗ βασάνων ϗ συμφώνων
καταθέσεων.

σχόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τῶ α'. τίτ. τῶ α'. βιβλίου τ κώδικος, ἔστι κεφ. ζ'. τῶ α'. τίτ. τ α'. βιβλίου
τ βασιλικῶν λέγον, μηδεὶς ἢ παρ' ἑαυτὸν ἢ ἕτερον καθ' ὁσονοῦν ζητείτω τὰ μέλλοντα τὴν ὀκ τ σω-
τρώσεως τιμωρίαν ἀγωνιῶν. ἡ ιά. διάτ. τ ιζ'. τίτ. τῶ ε'. βιβλίου τ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ
βασιλικὰ ὡς ἀφ' ὧν τῶν ἱερομνήμων ἐν τῇ περὶ ῥεπῳδίων ριζ'. νεαρᾷ τῇ κειμένῃ ἐν βι-
βλίῳ κή. τῶν βασιλικῶν πτ. ζ'. ϗ τῇ ριζ'. τῇ κειμένῃ. ὁμοίως δὲ ὑπὸ διδάσκει διαζεύ-
γνυσθαι τὸν ὁμόζυγος, ϗ ὀκ τ βουλεύσασθαι δεύτερον δ' αὐτῶν διὰ χορτείας, ἢ φαρμακείας
κ' τῆς τ ἑτέρας ζωῆς. ἡ β'. διάτ. τῶ ξέ. τίτ. ζ'. βιβλίου, ἔστι κεφ. ρλϛ'. τῶ α'. τίτ. τῶ θ'. βι-
βλίῳ τῶν βασιλικῶν λέγον ἔτως, εἰ φανερῶς ὅτι ἁμαρτήμασιν ἐλεγχθέντες, καὶ καταδε-
δικασμένοι ὦσιν ἔτι δυνάμενοι ἐκκαλέσασθαι. ὅτε ὀ χρὴ πεῖσθαι τῶς πιστεύειν ἢ φωνῇ τῶν κρινομένων. ϗ
σημείωσαι ὅτι κἂν τὸ πλῆθος περὶ μόνων τ ὅτι χορτείᾳ καὶ δεδικασθέντων διελάμβανεν, ἀλλ'
ὁ τὰ βασιλικὰ συνθέμενος περὶ πάντων τ ὅτι ἁμαρτήμασι κριθέντων τὸ νόμιμον ἐξέθετο. σημ
είωσαι ϗ καὶ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ τέλει, περὶ τῶ μὴ πιστεύειν ἐυχερῶς τῶν καθ' ἑαυτῶν
ὁμολο-

ρημένων. ζ' τῶι καὶ βιβλίου ξ'. τίτ. γ'. κεφ. ά. Σῆμα ζ'. λέγει, ὃ δεῖ πιστεύειν κατα-
δίκην τῶν κριτηρίων, εἰ μὴ ϗ ἀποδείξεις δίδασκει τ δικαίου. καὶ τῶ θ'. βιβλίῳ τίτ. δ'.
κεφ. ά. καὶ τὰ ἐκεῖ παρεγκεχειμένα. ἡ γ'. διάτ. τῶ μά. τίτ. τῶ θ'. βιβλίῳ τῶ κώδικος, ἔστι
κεφ. μέ. τῶ γ'. τίτ. τῶ ξ. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν λέγον, ἐαν γυνὴ ἐγκαλεῖται ὡς φαρμάκοις
φονεύσασα τὸν ἴδιον ἄνδρα, ϗ δῆλοι κατ' αὐτῆς ὄ μόνον ἴδιοι ἀλλὰ καὶ ἀλλότριοι ἐξετά-
ζονται, πρῶτον μὲν οἱ ἀλλότριοι, ϗ ἐαν δέηται δειχθῆ ἀληθὲς, ϗ αὐτὴ ἡ γυνὴ βασανίζεται.
ϗ ις'. διάτ. τῶ μζ'. τίτ. τῶ θ'. βιβλίου τῶ κώδικος, ἔστι κεφ. νϛ'. τῶ γά. τίτ. τ ξ'. βιβλίου
λέγον, μὴ πρόχρις ὁ ἄρχων κεφαλικὴν τιμωρίαν ἐπιφέρῃ εἰ μὴ πρῶτον ὁ ἐναγόμενος
διὰ τ αἰκείας ὁμολογίας, ἢ διὰ τ μαρτύρων ἐρωτήσεως ἢ παρ τῶν βασάνων ὕστερ ἐλεγχθῇ,
ὥστε ὀφθὴν μηδὲ ἑαυτῷ δικαίᾳ ἐναντιοῦσθαι. πλὴν ϗ τὸ παρὸν κεφ. πρὸς τὸ ζ'. Σῆμα τῶ
α'. κεφ. τῶ γ'. τίτ. τ ξ'. βιβλίῳ ἐρμήνευται.

κείμενον.

Καὶ βιβλίου ί'. τίτ. ιέ. διάτ. ά. ὅπῃ ἔξεστιν ἑκάστῳ ὧν τῶν ἰδίων τούτων ζητεῖν
ἢ παραιτεῖσθαι ὧν ἄνδρ δυσιῶν, ἢ τινος πεποιημένης τέχνης, ϗ ἀποκλείει ὁ δίξιστ-
κων, ϗ πρὸς τῶν τοιούτων ὀκ ἔξεστι προσαγγέλλειν. πρὸς ἃ ἀποκρατῶν φη-
σὶ ὁ ζ'. ἴτ. ξ' ά. βιβλίῳ ξ' κώδικος διάτ. α'. ὁ πρὸ ὀκτὼ χρείσιμα ὧν γινόμε-
νῳ ἰσδαῖῳ δημόσιεται. διάτ. β'. ὁ λέγων τ τελευτήσαντα μὴ δύνασθαι
διαθέσθαι. διὰ τὸ ἀπὸ χρεισιανῶν αὐτὸν ἰσδαῖον ἢ ἑλλήνα γνήσθαι, εἶσω
πεντετείας ἐνάγε. διάτ. γ'. ὅτι ὁ ἐξ ὀρθοδόξ γινόμεν αἱρετικὸς, ϗ
σωφανερέφεται τοῖς ἀνθρώποις, ϗ ϗ μαρτυρεῖ, ἢ διαθίσεται, ἢ κληρονο-
μεῖ, ϗ ὀκ ἔχει μετάνοιαν ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις ἁμαρτήμασιν. ἢ ἢ πρὸς τῶν
ἐκκλησιῶν Ἀφρικῆς διαλεγομένη λζ'. νεαρὰ, δίδωσι καιρὸν μετανοίας
τοῖς ἐξ ὀρθοδόξων ὑπὸ αἱρετικῶν βαπτισθεῖσι. διάτ. δ'. ὅτι ὁ χρεισιανὸς
ἀποσὰς, ϗ θύσας, ἢ ἐνταλάμεν ἑτέρῳ θῦσαι, παρὰ παντὸς κατηγορεῖται,
μὴ αὐτῷ ἐγκειμένου χρονίαν παραχαράξω. ϗ ὅτε δῶ εἶναι ἐξ ὅτε ἀποστῇ,
ὅτε ἐν σχήματι πράσεως πρὸς χάραξε τὸν νόμον, ὅτε διαπῆται, ἀλλ' ἐξ
ἀδιαφθέτου πάντα τοῖς αὐτὸ συγγνώσιν ἁρμόζει, οἷς ϗ μετὰ θάνατον ἐφεῖ-
ται κατηγορεῖν, εἰ ϗ μὴ γέγονε ϗ ζῶντος ξ μιᾶς ξ ποσκάταρξις, ϗ αἱ
δωρεαὶ αὐτοῦ ἀνατρέπονται, ϗ αἱ διαθῆκαι αὐτῶν, ϗ τοῖς ἀπὸ ξ ὁμ ϗ καλυμένοις
ἁρμόζουσιν. διάτ. έ. ὁ ὅλον, ἢ δύμῃ χρεισιανὸν ἄκοντα ἢ διὰ συμβολῆς
μεταγαγὼν εἰς ἀθέμιτον θρησκείαν κεφαλικῶς τιμωρεῖται ϗ δημεύεται.
διάτ. ς'. ὀρθόδοξ κληρικὸς, ἢ μοναχὸς, θρησκεύων τὰ Εὐτυχέος ἢ Ἀπολιναρίου, ὑποκείται τοῖς ϗ αἱρετικῶν νόμοις, ϗ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐξωτεί-
ας πολιτείας κατὰ τὰ αὐτὰ μανιχαίων νομοτηθέντα.

σχόλιον.

Ἡ ά. διάτ. τ ιέ. τίτ. τῶ ί. βιβλίου, ἔστι κεφ. ιγ'. τῶ ζ'. τίτ. τῶ νς'. βιβλίῳ τῶν βασιλι-
κῶν ἕτω λέγει, μηδεὶς ὑπὸ διδότω δόσεις ἐφ' ᾧ τε ὑποτροπιάσῃ ἐν ἰδίοις τόποις ἢ ἐν ἀλλο-

τείσις ἀπαζήτειν δικαιοῦν, μήτε ὡς ἐνεῶν αὐτὸς δικαιοῦν, μήτε ὡς ἑτέρῳ τινὸς ἐνεγκόντος δίδοτω δεήσεως, εἰ μὴ γάρ ἐν ἰδίοις τόποις τις χωρὶς πάσης μυσαρᾶς θυσίας, ἢ ἄλλης τινὸς τέχνης νόμοις ἀπηγορευμένοις ἔνερα θυσιάζειν τύτ' ἔστι χρήματα ἀποτεθέντα παρά τινος ἢ μνημόσυνα τῷ χρόνῳ, κεκρυμμένα τοῖς ἐνεγκοῦσιν ἀδήλως, καὶ μηδὲ τῶν θεῶν φιλοτιμίαν εἰς τὸ κατ' αὐτὸ συκοφαντίαν προπετωσά τινες. ἐπειδὴ πάντα τῶν νόμῳ ὑπόπτερα ἦν, καὶ φορτίον ἔστι δέησις ὑπόδικος περὶ τέτε, ὡς τῶ βασιλέως καὶ πάντων δέησις περιφανόντος. ἐν ἀλλοτρίῳ δὲ τόπῳ μηδὲ ἄκοντος, μήδε βιαζομένε τῶ δεσπότου, ἢ ἀγνοοῦντος τολμάτω τις αὐθαιρετεῖν θυσιεῖν, μηδὲ εἴτε δέησιν ὑπόδικως, εἴτε καὶ χωρὶς δεήσεως ἐρευνήσας παρὰ τῶτον τὸν νόμον εὕρῃ τις ἐν δημοσίῳ τόπῳ θυσιεῖν, διαφερέτω μὲν τῷ δεσπότῃ τὸν τόπου τὰ εὑρεθέντα, ὁ δὲ εὑρὼν ὡς παραβὰς τὸν νόμον σφοδρῶς τιμωρείσθω. ἐαν δὲ καὶ ζητήσας, καὶ δεήσεις ὑπόδικως ἀλλ' ἐν τῇ τυχὸν ἀφορείᾳ τῆ γῆ ἢ ἄλλως πῶς γεωργῶν τὴν ἀλλοτρίαν γῆν ἢ κτίσματα ἐρευνῶν, εὕρῃ τις ἐν ἀλλοτρίῳ τόπῳ θυσιεῖν, τὸ μὲν ἥμισυ τῶν εὑρεθέντων αὐτὸς κεκτήσθω, τὸ δὲ ἥμισυ δίδοτω τῷ δεσπότῃ τῆς τόπου. ζήτει καὶ βιβλίον τῶν βασιλικῶν ιε'. τίτ. α'. κεφ. ξ'. ἡ α'. διάτ. τῆ ζ'. πίτ. τῆ α'. βιβλίε τῆ κώδικος, ἔστι κεφ. κγ'. τῆ νδ'. πίτ. τῆ ξ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον ῥητῶς ὡς ἐχέφη. ἡ β'. διάτ. τῆ αὐτῆ πίτ. καὶ βιβλίε, ἔστι κεφ. νδ'. τῆ αὐτῆ τίτ. καὶ βιβλίε τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον ὡς σωωψάση. ἡ γ'. διάτ. ἔστι κεφ. κέ. ὅτως ἔχον, ὁ προδιδοὺς τὸ ἅγιον βάπτισμα ἢ μαρτυρεῖ, ὅτε διατίθεται, ὅτε ἄλλον διαδέχεται, ἀποστάτης γὰ νοεῖται. προέχει δὲ ὅτι τὸ κείμενον ἐν τῷ πλάτει περὶ τῆ μὴ συναναστρέφεσθαι τοῖς αἱρετικοῖς τὸν ὀρθόδοξον, καὶ περὶ τῆ μὴ ἔχειν αὐτὸν κοινὰ μέλανοίας, ἃ προσετέθη ἐν τοῖς βασιλικοῖς, ἀλλ' ἐδιώχθη ὡς ἀφιλανθρωπότερον. εὐχαριστέον δὲ τῷ συνθεμένῳ τὰ βασιλικὰ, καὶ διὰ τῦτο, ἢ λζ'. ἰνδικτιάνος γεγραφὼς περὶ τῆ ἐκκλησιῶν Ἀφρικῆς ἐκατεστράθη εἰς τὰ βασιλικά. ἢ δ'. διάτ. τῦ διαληφθέντος ζ'. τίτ. τῦ α'. βιβλίε τῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κς'. τῦ ῥηθέντος νδ'. τίτ. τῦ ξ'. βιβλίε ὅτως ἔχον ὡς σωωψάση. ἡ ε'. διάτ. ἔστι κεφ. κζ'. τῦ αὐτῦ τίτ. καὶ βιβλίε τὰ αὐτὰ διεξιὸν, καὶ ἡ ς'. διάτ. ἔστι κεφ. κή. τῦ τυπάτε κίτ ὁμοίως παραγκελευόμενον.

κείμενον.

Βιβλίον α'. πίτ. β'. διάτ. ιή. ἰουδαῖος τὸν μὴ ὄντα τῆς αὐτῦ θρησκείας ἐναντία διδασκαλία μεταγαγὼν εἰς αὐτὸν, δημόσιε καὶ κεφαλικῶς τιμωρεῖται. διαλαμβάνει δὲ περὶ τῶν τοιύτων, καὶ ἐν τοῖς δηγέστις. φησὶ γὰρ βιβλίον θ'. τίτ. β'. διάτ. ζ'. ὅτι ὁ φάρμακον αὐτὸ ἰατρείας δόλῳ δεδωκὼς, ὑπόκειται εἰς τὸν αὐτὸν τιμὸν, ὡς αἰτίαν θανάτε παρασχών. ἴσθι δὲ ὅτι χώραν τῷ ἐγκλήματι καὶ εἴ τις προπετῶς δοίη φάρμακον ὡς διάτ. ἡ. ὁμοίως καὶ περὶ ἰατραλίπης διάτ. β' βιβλίον ί. πίτ. β'. διάτ. δ'. ὁ διαιρουμένων μεταξὺ τῶν κληρονόμων, τὰ ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὑρεθέντα κακὰ φάρμακα, ἢ μαγικὰ βιβλία, ἢ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ καὶ δοκιμασίαν ἔχ διακαῦ φθείρονται. βιβλίον ιή. τίτ. α'. διάτ. λέ. τὰ κακὰ φάρμακα ἀπεράσκοντα. εἰμένται δεχόμενα μίξιν χρησιμεύσιν ὡς ὅπὶ τῆς αὐτιδότε ἀπεράσκοντα. βιβλίον μζ'. τίτ. ί. διατ. ιέ. οἱ παραφρονήσαί τινα φαρ-

μάκῳ πιστεύσαντες, ἐνέχονται τῷ περὶ ὕβρεων νόμῳ. εἰ δὲ καὶ ἀστρολογίαν ἢ ἑτέραν μαντείαν ἀπηγορευμένην μετιών, ἐρωτηθεὶς εἴπῃ κλέπτειν τὴν μὴ ὄντα, ὑπόκειται τῇ διατάξει. βιβλίον μη'. πίτ. ή. διάτ. β'. τῷ περὶ φονέων νόμῳ κατέχεται ὁ δόξαν τὸ φονεῦσαι ἄνθρωπον, ποιῶν φάρμακον, ἢ πιπράσκων, ἢ ἔχων. εἰσὶ δὲ φάρμακα, καὶ τὰ ὠφέλειαν ἐμποιοῦντα, καὶ τὰ λεγόμενα φίλτρα. εἰ δὲ καί τις μὴ κακῷ λογισμῷ παρασχὼν γυναικὶ συλλήπτικὸν, καὶ τελευτήσῃ ἡ λαβοῦσα, ἐξορίζεται, καὶ ὁ πημεντάριος προπετῶς δίδοὺς τινὶ κώνειον, ἢ σαλαμανδραν, ἢ ἀκόνιτον, ἢ πτυοκάμπτου, ἢ βάτραχον, ἢ μανδραγόραν, ἢ καντηρείδας.

σχόλιον.

Ηιή'. διάτ. τῦ θ'. πίτ. τῦ α'. βιβλίε τῦ κώδικος, ἔστι κεφ. μά'. τῦ α'. πίτ. τῦ α'. βιβλίε ὅτως ἔχον ὡς σωωψάση, ἄνευ τῦ κεφαλικῶς τιμωρεῖσθαι τὸν ἰδιᾶται, τῦτο γὰρ ὡς ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. τὸ ζ'. διάτ. τῦ β'. πίτ. τῦ θ'. βιβλίε τῶν διατ. ἔστι θέμα ζ'. τῦ γ'. πίτ. τῦ ξ'. βιβλίε λέγον, ὁ ὠὴ φονεύσας ἀλλὰ αἰτίαν θανάτε δεδωκὼς τῇ ἱμφικτιόνι, ἢ τῷ ἀκυλίφ ὑποκῆται, ὡς ὁ δεδωκὼς φάρμακον αὐτὸ ἰατρείας, ἢ ξίφος τὸ μαινομένῳ. τὸ ή. διάτ. ἔστι ή. κεφ. τῦ αὐτῦ τίτ. καὶ βιβλίε, ὡσαύτως καὶ τὸ θ'. τὸ δ'. διάτ. τῦ β'. τίτ. τῦ ί. βιβλίε τῦ διατ. ἔστι θέμα β'. τῦ δ'. κεφ. τῦ γ'. τίτ. τῦ μβ'. βιβλίε ὅτως ἔχον, ἐξῃρημένων τῶν χρεῶν τὰ λοιπὰ φεύγματα καὶ πάντα τὰ εἰς τὸ διαιρεῖσθαι τῇ φαμιλίᾳ ἢ κλῆρον δικαστέον, καὶ τὰ καλὰ φάρμακα, καὶ τὰ μαγικὰ βιβλία καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ ὀρφίκιόν ἐστι τῦ δικαστῦ παρεχρῆμα τὰ τοιαῦτα φθείρειν. ὁ διαιρεῖ δὲ τὰ ἀπὸ ἱερὸς πυλίας κτηθέντα, ἢ τὰ ἀπὸ δήμε κλαπέντα, ἢ βίας κτηθέντα, ἢ ἐφόδιε. προέχει τοίνυν ὅτι οὐ μὴ τοῖς δικασταῖς μεταξὺ διαιρεῖσθαι τὰ μαγικὰ βιβλία, καὶ τὰ καλὰ φάρμακα. ὁ δὲ βασιλικὸς λέγει διαιρεῖσθαι ταῦτα, καὶ ἔστι κτ' πολὺ ἀκριβέστερον τὸ τῦ βασιλικῦ. καὶ ταῦτα γὰ ὡς ὑπὸ δεσπότας γινόμενα, καλῶς διαιρεῖται. ἑτέρᾳ δὲ λόγῳ ἐστὶ τὸ κρίνεσθαι αὐτὰ ὀρφικίῳ τῦ δικαστῦ διὰ τὸ μή πινας ὑπὸ τέτων βλαβῆναι. Το λέ. διάτ. τῦ α'. πίτ. τῦ ιή'. βιβλίε τῶν διατ. ἔστι θέμα γ'. τῦ λέ. κεφ. τῦ α'. πίτ. τῦ ιθ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν ὁμοίως ἔχον. Το ιέ. διάτ. τῦ ί. τίτ. τῦ μζ'. βιβλίε τῶν διατάξεων, ἔστι κεφ. ιέ. τῦ κά. πίτ. τοῦ ξ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ λέγον, ἄνευ τῦ ὑποκεῖσθαι πάσι διατάξει τῦ δι' ἀστρολογίας, ἢ ἑτέρας μαντείας εἰπόντα κλέπτειν τὴν μὴ ὄντα. τῦτο γὰ ὡς ἐτέθη εἰς τὸ αὐτὸ κεφ. ἀλλὰ εἰς θέμα ή. τῦ αὐτῦ κεφ. τὸ β'. διάτ. τῦ ή. πίτ. τῦ μή. βιβλίε τῶν διατ. ἔστι κεφ. γ'. τῦ λθ'. πίτ. τῦ ξ'. βιβλίε τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ σχεδὸν λέγοντα ὅπερ εἰς τὸ κείμενον ἐχάφησαν. ὁ δὲ βασιλικὸς προέθηκε τὴν μὴ δημεύσεως ὑπόειαν κατὰ τῶν ποιούντων τὰ φίλτρα. τὰ δὲ χαράξαντα περὶ τῦ πιωτεύειν αὐτὰ ἔχθαι εἰς τὸ γ'. θέμα τῦ αὐτῦ γ'. κεφ. λέγοντος, καὶ ὁ πιωτεύειν προπετῶς διδόὺς τινὶ κώνειον, ἢ σαλαμανδραν, ἢ ἀκόνιτον, ἢ πτυοκάμπτην, ἢ βάτραχον, ἢ μανδραγόραν, ἢ καντηρείδας.

κείμενον.

Διάτ. ιγ'. ὁ ποιῶν θυσίας ἀπηγορευμένας, τῷ περὶ φονέων νόμῳ ὑπόκειται. βιβλίον μή. τίτ. ιθ'. διάτ. κή. οἱ φαρμακεῖ ἀξίωμα πικεῖ ὄντες, δεπραξάτου. οἱ δὲ λοιποὶ εἰς κ:φαλλὼ τιμωροῦνται. διάτ. λή. ὁ δεδω-

κῶς πῆμα πρὸς φίλτρον ἢ ἀμβλωθρίδιον χωρὶς δόλου, ἀτελὴς μὲν ὤν, μεταλίζεται, τίμιος δὲ ἐξορίζεται μετὰ μερικῆς δημεύσεως. ἐσχάτη δὲ τιμωρία ὑπάγχεται ἐάν τις ἐκ τούτου τελευτήσῃ.

σχόλιον.

Τὸ ιγ΄. διάτ. ἔστι τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. κεφ. θ΄. τὰ αὐτὰ λέγον. τὸ κη΄. διάτ. τοῦ ιθ΄. τίτ. τοῦ μη΄. βιβλίου οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, καὶ τὸ λη΄. διάτ. τοῦ ιθ΄. τίτ. τοῦ αὐτοῦ μη΄. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι θέμα ϛ΄. τοῦ λη΄. κεφ. τοῦ να΄. τίτ. τοῦ ξ΄. βιβλίου οὕτως ἔχον ὡς ἐγράφη. ἀνάγνωθι καὶ τοὺς κειμένους κανόνας ἐν τῷ κ΄. κεφ. τοῦ ιγ΄. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος τοῦ διδάσκοντος περὶ ἀποστατῶν, καὶ θυτῶν, καὶ μάγων, καὶ ἐπαοιδῶν, καὶ ἀστρολόγων, μαθηματικῶν, μαντέων, καὶ περιάπτων.

κεφάλαιον κϛ΄.

Περὶ ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν τυπτόντων, ἢ φονευόντων, ἀποστόλων κανὼν κζ΄. ξϛ΄. συνόδου α΄. καὶ β΄. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν θ΄. Βασιλείου κανὼν νε΄.

κείμενον.

Ἡ β΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τῶν νεαρῶν ἀπαγορεύει μὲν τοῖς ἐπισκόποις πλήττειν χερσὶν οἰκείαις, οὐχ ὥρισε δὲ ποινὴν, γενικῶς δὲ περὶ παντὸς τύπτοντος, ἢ ὑβρίζοντος ὁ πολιτικὸς διορίζει νόμος. βιβλίον μζ΄. τίτ. ι΄. βιβλίον θ΄. τοῦ κώδικος, τίτ. λε΄. διδοὺς κατ᾽ αὐτῶν τὴν περὶ ὕβρεως ἀγωγὴν, ἥτις καὶ χρηματικῶς κινεῖται, καὶ ἐγκληματικῶς γραφῆς ἀποτιθεμένης, καὶ διορίζεται ποία ἐστὶ τραχεῖα ὕβρις, ποία δὲ ἐλαφρά. περὶ δὲ φονέων διαλαμβάνει ὁ η΄. τίτ. τοῦ μη΄. βιβλίου, καὶ ὁ ιϛ΄. τίτ. τοῦ θ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος γίνωσκε δὲ ὅτι ὁ φόνος ἀπὸ τῆς διαθέσεως σκοπεῖται. εἰ σκοπὸν ἔσχε φονεῦσαι. ὅθεν ἐστὶν εὑρεῖν, ὅτι καὶ ὁ πλήξας μὲν, μὴ φονεύσας δὲ, ὡς φονεὺς τιμωρεῖται, καὶ ὁ φονεύσας οὐ τιμωρεῖται ὡς φονεὺς, ἐὰν μόνον ἠθέλησε πλῆξαι. ἡ δὲ τοιαύτη διάθεσις σκοπεῖται ἀπὸ τοῦ πλήξαντος ὀργάνου. καὶ ἔστι τοῦ μὲν ἑκουσίου φόνου ἐπὶ μὲν ἐντίμου φονεύσαντος δεπορτατίον καὶ τελεία δήμευσις, ἐπὶ δὲ τῶν εὐτελῶν, ξίφει καὶ θηρίοις παραδοθῆναι, ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ βλακείαν ἤγουν ἀμέλειαν φονεύοντος πενταετὴς ἐξορία, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀκουσίου συγγνώμη δίδοται. ζητῶν οὖν περὶ φόνου, ἀναγίνωσκε τοὺς εἰρημένους τίτ. σὺν τοῖς αὐτῶν παρατίτλοις, εἴρηται δὲ γενικῶς βιβλίῳ μη΄. τίτ. ιθ΄. διάτ. ε΄. ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ἐγκλήμασι δεῖ ζητεῖν εἰ ἐκ προνοίας, ἢ κατὰ τύχην ἥμαρτε. καὶ οὕτως, ἢ πρὸς τὸν νόμον, ἢ πραοτέραν τιμωρίαν ἐπιφέρειν. καὶ διάτ. ια΄. ὅτι ἢ ἀπὸ προνοίας τις ἁμαρτάνει, ὡς ὁ φρατρίαν συνιστῶν, ἢ ἐξ ὁρμῆς, ὡς ὁ θυμούμενος, ἢ κατὰ τύχην, ὡς ὁ ἐν θήρᾳ κατὰ θηρίου ῥίψας, καὶ φονεύσας ἄνθρωπον.

σχόλιον.

Ἡ β΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρκγ΄. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ΄. τῶν βασιλικῶν τίτ. α΄. κεφ. κε΄. ὃ καὶ ἔχει οὕτως ὡς ἐδηλώθη. ὁ ι΄. τίτ. τοῦ μζ΄. βιβλίου τῶν διατ. καὶ ὁ λε΄. τίτ. τοῦ θ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, καὶ ὁ λζ΄. ἐτέθησαν εἰς τὸν κα΄. τίτ. τοῦ ξ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. ἀπ᾽ αὐτῆς ἀρχῆς καὶ ζήτει διάφορα τούτου κεφ. ὁ α΄. τίτ. τοῦ μη΄. βιβλίου τῶν διατάξεων ἐτέθη εἰς τὸ ξ΄ βιβλίον τίτ. λγ΄. κεφ. α΄. καὶ ἐφ᾽ ἑξῆς. ὁ ιϛ΄. τίτ. τοῦ θ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος κεῖται εἰς βιβλίον ξ΄. καὶ τίτ. λθ΄. κεφ. ιγ΄. καὶ ἐφ᾽ ἑξῆς ἀνάγνωθι οὖν ἀπὸ τούτων τῶν βιβ. τίτ. καὶ κεφ. διάφορα, καὶ τὸν η΄. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ τεθεῖσαν περὶ φονέων νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυρίου Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ. τὸ ε΄. διάτ. τοῦ ιθ΄. τίτ. τοῦ μη΄. βιβλίου, ἔστι θέμα β΄. τοῦ ε΄. κεφ. τοῦ να΄. τίτ. τοῦ ξ΄. βιβλίου τὰ αὐτὰ λέγον ῥητῶς. τὸ δὲ ια΄. διάτ. ἔστι θέμα γ΄. τοῦ ια΄. κεφ. τοῦ αὐτοῦ να΄. τίτ. τὰ αὐτὰ δηλοῦν ἀπαραλλάκτως.

κεφάλαιον κζ΄.

Περὶ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν κυβευόντων, ἢ μεθυσκομένων, ἢ θέαις παραβαλλόντων, τυμβωρυχούντων, κλεπτόντων, ἐπιορκούντων, τοκιζόντων ἢ λαμβανόντων ἡμιολίας, ἢ ἕτερον αἰσχρὸν ἑαυτοῖς ἐπινοούντων κέρδος, ἀποστόλων κανὼν κε΄. μβ΄. μγ΄. μδ΄. συνόδου Νικαίας κανὼν ιζ΄. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ κανὼν δ΄. νδ΄. τῆς ἐν Καρθαγένῃ κανὼν ε΄. ιϛ΄. συνόδου ϛ΄. κανὼν ι΄. κγ΄. κδ΄. ν΄. να΄. συνόδου Νικαίας τὸ β΄. κανὼν δ΄. Βασιλείου κανὼν ιδ΄. ιζ΄. κθ΄.

κείμενον.

Ἡ λδ΄ διάτ. τοῦ δ΄. τίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν, ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς κυβεύων, ἢ κοινωνῶν τοῖς κυβεύουσιν, ἢ παρακαθήμενος, ἢ θέατρον ἢ κυνήγιον θεωρῶν, ἀφορίζεται πάσης ἱερᾶς λειτουργίας, καὶ τῶν σιτηρεσίων αὐτοῦ στερεῖται, καὶ ὁρίζεται αὐτῷ χρόνος εἰς μετάνοιαν, καὶ ἐὰν ἀξίως εἴσω τοῦ χρόνου μετανοήσας φανῇ, ἱερατικῆς ἀξιοῦται φιλανθρωπίας. εἰ δὲ μετὰ τὸν χρόνον ἐπιμείνῃ, τελείως ἐκβάλλεται τοῦ κλήρου, καὶ γίνεται βουλευτὴς μετὰ τῆς αὐτοῦ περιουσίας τῆς πόλεως ἧς ἦν κληρικὸς, ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης οὐκ ἐχούσης βουλευτήριον, ἢ εἰς τὴν χρήσουσαν ἐκ τῶν πλησιαζουσῶν. εἰ δὲ μὴ ἔχει οὐσίαν, γίνεται ταξεώτης. παραφυλάττουσι δὲ ταῦτα πατριάρχαι, καὶ οἱ ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἐκκλησιέκδικοι, καὶ οἱ ἑκάστης διοικήσεως ἔπαρχοι, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἔκδικοι, ταῦτα τοῖς ἱερεῦσι προσαγγέλλουσι. δεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα μετὰ ἀκριβείας ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων ζητεῖσθαι, καὶ τοὺς συκοφάντας ἀγανακτεῖσθαι. τινὰς δὲ διαφόρους ὁρίζει κατὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν τάξεων, καὶ τῶν ἐκδίκων, εἰ ταῦτα μαθόντες μὴ προσαγγέλλουσι τοῖς προσφόροις ἱερεῦσιν. ἡ μέντοι β΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἐπὶ τριετίαν εἶπεν αὐτοὺς τῆς λειτουργίας κωλύεσθαι, καὶ μοναστη-

εἰῴ ἐμβάλλεσθαι, ἄδειαν παρεχέσθω τοῖς ἱερεῦσι μετανοίας ἐπιδειγνυμένης ἐλαττοῦν τὸν χρόνον.

σχόλιον.

Ἡ λδ'. διάτ. τῆ ν'. πίτ. τῆ α'. βιβλίου τῶ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ γ'. διάτ. τῶ β'. πίτ. τῶ α'. βιβλίου τῶ κώδικος, ἔστι κεφ. ιβ'. τῶ α'. πιτ. τῶ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅπερ κατεστρώθη εἰς τὸν ἑρμηνείαν τῶ β'. κεφ. τῶ ε'. πίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος. καὶ αὐάγνωστον τῶτο μηδὲν περὶ ὅρκου διαλαμβάνον. ἡ ς'. διάτ. τῶ αὐτῶ βιβλίου καὶ πίτ. τῶ κώδικος θέμα ὅσα τελευταῖον τῶ ιγ'. κεφ. τῶ α'. πίτ. τῶ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν εὑρέθη τι περὶ ὅρκου διαλαμβάνει. ζητητέον ὅμως εἰ ὀφείλουσιν οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ κληρικοὶ ὅρκους διδόναι σωματικούς, καὶ νομίζω ὅτι ἐπεὶ τὰ ἀπὸ τῶν κωδίκων ἀνληφθέντα κεφ. καὶ τεθέντα εἰς τὰ βασιλικὰ, περὶ ὧν καὶ ὁ Φώτιος μνείαν εἰς τὸ κείμενον ἐποίησεν, ἃ μεμίλωται ὅλως ὅρκων. ἐκωλύθη τὸ ὁμνύειν ὅλως ἐπίσκοπον ἢ κληρικόν. διὰ γὰρ τῶτο καὶ αὐτὰ σωματικὰ ὅρκου, ἐπενοήθη ἡ ἐγγεγραφὴ καταθέσεως τόπον ἐπέχοντα, καὶ ἀναπληροῦσι ὅσα ὁ σωματικὸς ὅρκος ποιῆσαι ἔμελλε. οἱ γοῦν ἀναγῶσιν καλῶς ἀναγκάζονται ὅρκους σωματικοὺς διδόναι, κληρικοὶ γάρ εἰσιν.

κείμενον.

Α' μέλει καὶ ἡ γ'. διάτ. τῶ β'. πίτ. τῶν νεαρῶν ὑπὸ ληγάτων ἀπεδῶν ἐξ ὑποθέσεως εἶπεν ἀπαιτεῖσθαι τόκους, καὶ καρτὰς. περὶ ἧς κλοπῆς κληρικῶν ἰδικῶς ὁ νόμος ἀναλέγεται, γνικῶς ἢ διαλαμβάνει περὶ κλοπῆς ὁ β'. πίτ. τῶ ς'. βιβλίου τῶ κώδικος, καὶ ὁ πίτ. τῶ μζ'. βιβλίου τῶν διατάξεων.

δύο ἢ εἰσὶν εἴδη τῆς κλοπῆς, καὶ τὸ μὲν αὐτῆς λέγεται φανερὰ κλοπὴ, τὸ δὲ ἀφανής. φανερὸς κλέπτης ἐστὶν, ὁ μετὰ τῶ κλοπιμαίου πράγματος ἐξ οἱουδήποτε, ὑποσῶπε λαμβανόμενος, πρὶν ἢ τὸ πρᾶγμα ἀπαγάγῃ, ἔνθα προέθετο ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, εἴτε ἐν δημοσίῳ, εἴτε ἐν ἰδιωτικῷ τόπῳ. εἰ δὲ ἀπήγαγεν αὐτὸ ὅπου προέθετο, καὶν λοιπὸν συλληφθῇ μετ' αὐτοῦ, οὐκ ἔστι φανερὸς κλέπτης, ὁ δὲ μὴ τοιῶτος ἀφανὴς κλέπτης ἐστίν. ἡ δὲ ποινὴ τῶ φανερῶ κλέπτου γίνεται, εἰς τὸ τετραπλοῦν τῶ τιμήματος τῶ κλαπέντος ἐστὶν ὅτι καὶ τῶ διαφέροντος, τῶ δὲ ἀφανοῦς εἰς τὸ διπλοῦν. καὶ ἑφ' ἑκατέρας ἔξωθεν τοιαύτης ποινῆς, δίδοται τὸ πρᾶγμα, ἢ ἡ διατίμησις αὐτοῦ.

σχόλιον.

Ἡ γ' διάτ. τῶ β'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλά'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶ βασιλικῶν ε'. πίτ. γ'. κεφ. θ'. καταφωνέντι εἰς σχόλιον τῶ α'. κεφ. τῶ β'. πίτ. τῶ παρόντος συντάγματος περὶ τοῦ αἰχμᾶς ζυγαείσης. ὅθεν τῷ παραέρχη Φωτίῳ καὶ ὡς ἑρμηνεύσαντι ἀπαιτεῖν ὡς διαφέρον τοκους, τοὺς ἐπισπόνδους, καὶ τοὺς κληρικούς. ὁ β'. πίτ. τῶ ς'. βιβλίου τῶ κώδικος, ἐτέθη εἰς βιβλίον τῶ βασιλικῶν ξ'. πίτ. ς'. κεφ. ιη'. καὶ ζητεῖ διάφορα ἰδέτα κεφ. περὶ κλοπῶν καὶ κλεπτῶν ὁ ὑβ' πίτ. τῶ μζ'. βιβλίου τῶν διατ. ἐτέθη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν ξ'. πίτ. ιβ'. κεφ. α'. καὶ ἐφ' ἑξῆς ζητεῖ κεφ. β'. γ'. δ'. ε'. τὰ αὐτὰ λέγοντα ῥητῶς ὅσα καὶ εἰς τὸ κείμενον ἐχράφησαν. ζητεῖ δὲ καὶ ἕτερον κεφ. τῶ αὐτῶ πίτ. διδάσκον τὰ περὶ ἀσεβῶς κλοπῆς καὶ σακριφάς, καὶ εἰπὲ ἔτι καὶ ἡ ἱερωμένων κλεπτῶν ἀμείλικτοι οἱ τοιῶτοι πιτ. ἀλλ' ἐπεὶ ἀφ' ὧν νομίμων ἀνάγονται οἱ ἄκοι, ἀφ' αὐτῶν καὶ οἱ κληρικοὶ ἀνάγονται, πρεσύμα δὲ ἂν ἐνδιδῶ ἰῶτοις ἀπὸ κλοπῆς μὴ ἀνάγεσθαι, ἀφ' ἀνάγκης τῷ κωφῷ νομίμῳ τῷ περὶ τῆς κλοπῆς καὶ ἀυλοὶ συσφιγχθήσονται.

κείμενον.

Ὃ δὲ ἀπὸ ἐμπρησμοῦ ἢ ναυαγίου λαμβάνων ἔξωθεν τοῦ πράγματος, δίδωσιν εἴσω μὲν ἁπλοῦν ἐνιαυτοῦ τὸ τετραπλοῦν τῷ κλαπέντι, καὶ τὸ ἥμισυ τὸ τετραπλοῦ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν τὸ ἁπλοῦν, ὡς βιβλίον ς'. τοῦ κώδικος πίτ. β'. διάτ. ιή. καὶ ἐν τῷ θ'. πίτ. τοῦ μθ'. βιβλίου. ὡς ὑπὸ τὸ πολὺ ἢ, ἐγκλήματικῶς οἱ κλέπται καταγροῦνται γραφῆς ἐγκειμένης, ὡς διάτ. ιγ'. τοῦ αὐτοῦ β'. πίτ. καὶ λέγει ἡ τοῦ διπλοῦ ἢ τοῦ τετραπλοῦ ποινή. εὕρηται γὰρ διάτ. νζ' τοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐάν τις τὸν κλέπτην παρεδὸς ἐυκπερίεχῃ, ἢ τῷ ἄρχοντι, καὶ καταδικασθεὶς παράσχῃ τὸ πρᾶγμα, ἢ τὴν διατίμησιν αὐτοῦ, ἀγωνιακὴν ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν, ὡ αὐτοῦ κινδυνεύσαντος. ὁ δὲ καταδικασθεὶς ὑπὸ κλοπῆ, ἢ φιλικῶς ἀπαλλαγεὶς ὑπιδόσθ χρημάτων ἄτιμος γίνεται ὡς βιβλίον γ'. πίτ. β'. διάτ. α'. δ'. καὶ ς'.

σχόλιον.

Ἡ ιή'. διάτ. τῶ β'. πίτ. τῶ ς'. βιβλίου τῶ κώδικος, ἔστι θέμα λέ'. τοῦ ς'. πίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅπου λέγει, ἐάν τις ἀπὸ ἐμπρησμοῦ, ἢ ναυαγίου ἀφέλητάι τι, ἢ μειώσῃ ἐντὸς

ἐαυτῷ ὠεισμένην εἰς τὸ τετραπλοῦν κατέχεται. μετὰ ἢ τὸν ἐαυτὸν εἰς τὸ ἁπλοῦν πρὸς τῇ ἤδη ὠεισμένῃ ποινῇ. τὸ ἢ διδόναι καὶ τῷ φίσκῳ ἤγουν τῷ δημοσίῳ τὸ τετραπλοῦν κρίνως ἐν τῷ κώδικι ἀφιείρηται, ἐ φερητέον ἐν τῷ βασιλικῷ. λέγουσι γοῦν τινες διὰ τοῦτο μὴ ἀπαιτεῖσθαι παρὰ τῶν δημοσίων τὸ τετραπλοῦν. ἐμοὶ ἢ δοκεῖ ὅτι ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῇ βασιλικῇ ἐνοχῶν εἶναι ἢ ἅπαξ ἡμαρτηκότα σὺν τῷ τετραπλῷ καὶ τῇ ὠεισμένῃ ποινῇ, παύεται διώκεσθαι καὶ ἢ δημόσιον ἀπαιτεῖν τὸ τετραπλοῦν. φησὶ ἢ καὶ τὸ λά. κεφ. τῆς γ΄. τίτ. ϟ. γ΄. βιβλίου παῦτα, ἃ ἁρπάζων, ἢ κλῆ δόλῳ κερδαίνων ἢ ναυαγίᾳ, εἰς ὅσον ὑποκείεται τῷ ζημιοῦσθαι, τοσοῦτον καὶ τῷ δημοσίῳ ὀφείλων. ὁ ἢ δ΄. τίτ. ϟ μζ΄. βιβλίου τῶν διατ. ἐτέθη εἰς τίτ. ν΄. τοῦ ξ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν διαλαμβάνοντα περὶ ἢ ἀφαιρεθέντων ἀπὸ ἐμπορησμοῦ, καὶ καταπλώσεως. λέγει ἢ τὸ τέλος τῆς α΄. κεφ. ϟ αὐτῆς τίτ. ἀριθμεῖν ἐπέκεινα τῆς χρηματικῆς ποινῆς, καὶ ἐγκληματικὴν ἐπιζήλωσιν. καὶ ἔστι τοῦτο ἰδικὸν εἰς τοὺς ἁρπάζοντας ἀπὸ ἐμπορησμοῦ, καὶ καταπλώσεως καὶ ναυαγίᾳ. πιμωροῦνται γὰρ καὶ χρηματικῶς καὶ ἐγκληματικῶς ὅπερ ὀπὶ τῶν ἄλλων ἁμαρτημάτων οὐκ ἔστι. καὶ φησὶ τὸ νζ΄. διάτ. τῆς θ΄. τίτ. ϟ μζ΄. βιβλίου τῶν διατ. ὃ ἐστι δέκα. β΄. τῆς κζ΄. κεφ. ϟ ιξ΄. τίτ. ἓ ξ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅπως ἔχῃ ὡς σωσωψῶσιν. ἐαν γὰρ ὁ ὑβρισθεὶς, ἢ ὁ κλέπτης ἐγκληματικῶς ἐλαυνθεὶς πιμωρηθῇ, ποιεῖται ὁ δίδωσι χρηματικήν. τὸ αὐτοῦ ιγ΄. διάτ. ἓ β΄. τίτ. ἓ μζ΄. βιβλίου ϟ διατάξεων οὐκέτεθη εἰς τὰ βασιλικά. σημείωσαι ἢ ὅτι ὅταν ἐγκληματικῶς κινηθῇ ἡ ἀπὸ ἁμαρτήματος ἀγωγὴ δίδοῦται καὶ ἐγγραφαί. ὃ β΄. τίτ. τῆς γ΄. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι βιβλίον τῶν βασιλικῶν καὶ τίτ. ϛ΄. διδάσκων ὀπ ποίων τρόπων ἐπάγεται ἀτιμία. καὶ αὐάγνωθι δέκα. γ΄. ἓ α΄. κεφ. λέγον, ἄτιμός ἐστι καὶ ὁ ἰδίῳ ὀνόματι καταχριδεὶς τῇ ὀρῇ κλοπῆς ἀγωγῇ, ἢ τῇ ὀρῇ ἁρπαγῆς πραγμάτων, καὶ τῇ ὀρῇ ὕβρεως ἀγωγῇ, καὶ τῇ ὀρῇ δόλου, ἢ συμφωνήσας ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἀγωγῶν, καὶ κρίματα δὲ μήπω προκαταξέως γνωσθέντα.

κείμενον.

Περὶ τυμβωρύχων γνωκῶς Διαλαμβάνει ὁ ιβ΄. τίτ. ξ μζ΄. βιβλίου, ἐν ᾧ φησιν ὅτι καὶ χρηματικῶς καὶ ἐγκληματικῶς ὑποκεῖται, καὶ ἔστιν ἡ χρηματικὴ ποινὴ, πότε μὲν εἰς ρ΄. νομίσματα πότε δὲ εἰς Διακόσια, πότε δὲ εἰς τὸ Διαφέρον τῆς γνωσθείσης ζημίας, καὶ ἀπιμωρήσεται ὁ καταδικασθέντος. οἱ δὲ τυμβωρυχοῦντες εἰ μὲν μεθ' ὅπλων κεφαλικῶς πιμωροῦνται. εἰ δὲ χωρὶς ὅπλων μέχρι μετάλλου. οἱ ἢ λείψανα ἢ ὁτιοῦν μετακινοῦντες, ἐντελεῖς μὲν ὄντες ἄκρως πιμωροῦνται, ἔντιμοι ἢ δεπορτατεύονται, ἢ εἰς μέταλλον καταδικάζονται. πῶς ἢ δυνατὸν ἀκινδύνως καὶ ἀζημίως μεταφέρειν λείψανα, καὶ φιλοκαλεῖν μνημεῖον, διδάσκει ὁ αὐτὸς τίτλος, καὶ ὁ ζ΄. ξ ιά. Βιβλίου τῶν Διατάξεων. ὑποκεινται ἢ οἱ τυμβωρυχοῦντες, καὶ τῷ ἁγιοσυλίας νόμῳ, ὡς βιβλίον μή. ἴτ. ιγ΄. καὶ Διάτ. ε΄. ξ ιβ΄. Βιβλίου ξ κώδικος. ἐν ᾧ καὶ τὰς χρηματικὰς αὐξήσεις ποιᾶς, πότε μὲν ἐζήμιον κτήματος, ἢ ἀγοσὲ ἢ οἵκε ἐπάγων ἐκεῖ εἰς αὐσοῦ ὕλη ἀπενεχθῆ ὑπὸ μνημείου. πότε ἢ δέκα λιτρῶν πινῶ ἐπάγων, καὶ εἴκοσι τῷ ἄρχοντι μὴ ἐπεξιόντι. καὶ ἐν πᾶσι ἡμέραις ξ πάσχα οἱ τυμβωρύχοι ἐγκλείονται καὶ δεσμοῦνται, ὡς Βιβλίου

βλίου α΄. ξ κώδικος ἴτ. ολ΄. Διάτ. γ΄. ξς΄.

σχόλιον

Ὁ ιϛ΄. τίτ. τῆς μζ΄. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι τίτ. κγ΄. τῆς ζ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν περὶ ἁρπαγῆς. μήματος, ἤτοι τῶν ἀπαφείων λειψάνων διδάσκων. φησὶ ἢ τὸ ὅλον κεφ. τῆς αὐτῆς τίτ. τὸ ἔγκλημα τῆς τυμβωρυχίας ὑπὸ τὴν περὶ βίας δημόσιον ἀναφέρεται νόμον. ἀριθμεῖσθαι ἢ καὶ χρηματικῶς. ἡ ποσότης ἢ τῆς ποινῆς ἂν ἐξελήφθη εἰς τὰ βασιλικά. τὸ α΄. κεφ. φησὶ τὸ εἶδος τυμβωρυχίας ἔγκλημα ἀπιμίαν ἐπαφέρει. τὸ ζ΄. δέμα τῆς δ΄. κεφ. φησὶν, οἱ τυμβωρυχοῦντες, καὶ γυμνοῦντες τὰ τῶν τελευτώντων σώματα, εἰ μὲν μεθ' ὅπλων κεφαλικῶς πιμωροῦνται, εἰ ἢ χωρὶς ὅπλων μέχρι μετάλλου. τὸ ι΄. κεφ. λέγει οἱ τὰ λείψανα, ἢ τὰ ὀστᾶ μετακινοῦντες, καὶ ἐφ' ἑξῆς ὅσα τῷ κειμένῳ περιέχονται. ὁ ζ΄. τίτ. ϟ ια΄. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι τίτ. α΄. ϟ νθ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν διδάσκων περὶ μνημάτων καὶ δαπάνης τῶν κηδευόντων. τὸ δ΄. δέμα τῆς γ΄. κεφ. τῆς κγ΄. τίτ. τῆς ξ΄. βιβλίου φησὶν, ὃ δεῖ τὰ λείψανα τῶν τελευτώντων φυλαφθῆναι, ἢ συύλλεσθαι. τὰ ἢ προσκαίρως ἀποτεθέντα μεταφέρειν ἔξεστι. τὸ ζ΄. κεφ. τῆς αὐτῆς τίτ. φησὶ, χρεὼν ὃ δεῖ τὸ μνῆμα γήνεσθαι, φιλοκαλεῖν μὴτοι αὐτῷ ἔξεστι μὴ ἐφαπτομένῳ τῶν λειψάνων. τὸ ζ΄. κεφ. τῆς α΄. τίτ. ϟ νβ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν περὶ τοῦ τέλους φησὶ, ἐαν ἢ ὁ τῆς τόπου δεσπότης πιεῖν κέλευσιν ἱερέως, ἢ κέλευσιν βασιλέως σκεβάλλ. ἢ ἐξ ἄλλης ἰαφείλας ἢ τὰ ἱερὰ ἀοσέα, ἐνάγεται τῇ περὶ ὕβρεως ἀγωγῇ. καὶ κεφ. ια΄. τῆς γ΄. τίτ. τῆς αὐτῆς βιβλίου λέγει, ἔξεστιν ἐξ εὐλόγου αἰτίας περισκαφῆναι τῷ ἄρχοντι, καὶ μεταφέρειν εἰς ἕτερον τόπον τὸ ἀποκείμενον λείψανον παρεπιχλέψαντα. καὶ κεφ. ιϛ΄. φησὶ, μηδεὶς ἀνθρώπινον σῶμα χωρὶς κελεύσεως βασιλικῆς εἰς ἕτερον τόπον μεταφερέτω, καὶ ὁ παρὰ ταῦτα ἐστὶν ἐναντίον τῇ α΄. διατ. ἐκείνη γὰρ ἀπὸ εὐλόγου αἰτίας ἐπέτρεψε μεταφέρειν τὰ λείψανα κτ' διάγνωσιν τῆ ἀρχόντων. αὕτη ἢ μηδαμῶς μνημονεύουσα εὐλόγου αἰτίας, ὅτι χωρὶς κελεύσεως βασιλικῆς οὐκ ἔξεστιν αὐτὰ μεταφέρειν. ὁ ιγ΄. τίτ. τῆς μη΄. βιβλίου τῆ διατ. ἐτέθη εἰς τίτ. με΄. τῆς ξ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, φησὶ τὸ ϛ΄. κεφ. ὁ δεπεκλάτος κηδεύτω τοῦ ἀφελομένου ἐκ τῶν ἱερῶν, ἢ τῶν μνημείων, καὶ τὰ ἑξῆς. τὸ δ΄. κεφ. λέγει τῷ δεπεκλάτῳ ὑποκεῖται, καὶ ὁ ἱερεὺς ἐκ μνημείων, ἢ χρήματα λαμβάνων, ἢ τῷ δωρηθέντι τῷ θεῷ. ἡ ε΄. διάτ. τοῦ ιθ΄. τίτ. τοῦ θ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος ἕτέθη εἰς κεφ. ιϛ΄. τῆς κγ΄. τίτ. τῆς ξ΄. βιβλίου καὶ αὐάγνωθι τὸ ια΄. ιϛ΄. ιγ΄. καὶ ιδ΄. κεφ. τὰ αὐτὰ λέγοντα ὅσα σωσωψῶσιν. ἡ γ΄. διάτ. τοῦ δ΄. τίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κς΄. τοῦ ιζ΄. τίτ. τοῦ ζ΄. βιβλίου τῶ βασιλικῶν, ὁ καὶ αὐάγνωθι καταχρῶ εἰς τὸν ἑρμηνείαν τῆς κε΄. κεφ. τῆς παρούσης θ΄. τίτ. τῶν ὅπως ἐχόντων σημείωσαι ὅτι τῷ περὶ τυμβωρυχίας νόμῳ ὑπέχονται καὶ οἱ χωρὶς κελεύσεως βασιλικῆς, ἢ ὑποσκοπικῆς, ἢ διαγνώσεως ἀρχοντικῆς μετακινοῦντες λείψανα τεθνεώτων μετὰ τελείας ὁδοῦ ταφέντα. πλὴν οἱ μὲ ἄρχοντες χωρὶς εὐλόγου αἰτίας ἢ δυνατὸν ὑποτρέπειν τὸ τῶν μετάθεσιν. ὁ βασιλεὺς ἢ καὶ οἱ ὑποσκοποι δυνατοὶ ταύτην ἀδιακρίτως ὑποτρέπειν. οἱ γοῦν λέγοντες ἀπροκριματίστως ταύτην γίνεσθαι παρὰ τῶ βελομένου μὴ προκειμένης αἰτίας αἰσχροκερδῆς, καλῶς λέγουσι ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. διὰ γὰρ τοῦτο καί τις καθηγούμενος τῆ σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου Μωκίου χωρὶς τοιαύτης ὑποτροπῆς λείψανα μεταθέμενος ἀζεβλήθη σωσοδικῶς ἀπὸ τῆς ἡγουμενείας καὶ καθηρέθη.

κεφάλαιον κή΄.

Περὶ τῶν βδελυσσομένων τὸ γάμου, ἢ τὸ οἶνου, ἢ τὰ κρέα, ἀποστόλων κανὼν να΄. νγ΄. ξς΄. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιθ΄. συνόδου ς΄. κανὼν ιγ΄. λ΄.

κεφάλαιον κθ'.

Περὶ τῶν ἐπιπεφαμμένων ἢ κεκωλυμένων γάμων, καὶ ὡδὶ ἔρωτᾶσθαι δεῖ· αἰαγνώσας ἐφήδεις γαμοῦντας, εἰ βάλλονται γαμεῖν, καὶ ὡδὶ παλλακισμῶ, καὶ πορνείας καὶ μοιχείας, ἀποξόλων κανὼν ιζ'. ιή'. ιθ'. κε'. κς'. συνόδ. Ἀγκύρας κανὼν ί. συνόδ. Νεοκαισαρείας κανὼν ά. θ'. ί. συνόδ. Χαλκηδόν. κανὼν ιδ'. ιε'. συνόδ. Καρθαγένης κανὼν ις'. συνόδ. ς'. κανὼν γ'. δ'. ς'. ιβ'. ιγ'. μή. νή. Βασιλείου κανὼν γ'. ς'. ις'. ξθ'. ὁ Θεοφίλου ἐκ τῆς ὑπομνηστικῆς κανὼν δ'. έ.

κείμενον.

Βιβλίον ά. τῆς κώδικος τίτ. γ'. Διάτ. έ. ἐὰν τις μόνον πειραθῇ λαβεῖν γαμετὴν παρθένον ἱεράν, κεφαλικῶς τιμωρεῖται. καὶ Διάτ. μδ'. τῆς αὐτῆς τίτ. ὅτι ἐὰν πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος γαμήσῃ, ὑπόκειται μὲν τοῖς κανόσιν οἵτινες ἀχ ἧττον τῶν νόμων ἰσχύσι, καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐκπίπτει, καὶ οἱ παῖδες ὡς ἐξ ἀθεμίτων γάμων τεχθέντες, ἀτε φυσικοὶ, ἄτε νόθοι εἰσὶ, καὶ ἄτε κτῆ δωρεαὶ, ἢ Διαδοχὴ, ἢ ἐσχηματισμένον δάνειον, ἢ ἑτέραν ἐφοχὴ λαμβάνουσί τι παρὰ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἢ αἱ μητέρες αὐτῶν. ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα λαμβάνει ἡ κατ' αὐτοὺς ἐκκλησία. λέγε ὃ καὶ ἡ ιγ'. Διάτ. τῆς ά. τίτ. τῶν νεαρῶν, ὅτι ἐὰν μοναχὸς κληρωθῇ, μὴ ἐξερχέσθω πρὸς γάμον ἐλθεῖν, κἂν τοιοῦτο βαθμῷ τετύχηκεν ἐν τῷ κλήρῳ, ἐν ᾧ τοῖς κληρικοῖς ἔξεστι γαμεῖν, τότ' ἐστὶ ψάλτη, καὶ αἰαγνώστη. τοῖς γὰρ ἄλλοις ἅπασι καθάπαξ ὁ γάμος ἀπηγόρευται. εἰ δὲ γαμήσῃ, ἢ παλλακὴν ἔχῃ, ἢ ἀσελγῶς ζήσῃ, ἐκβαλλέσθω τοῦ κλήρου, καὶ ἰδιώτης ἔστω, πρὸς στρατείαν ἢ ἑτέραν ἀπιτήδευσιν ἐλθεῖν ἐξὸν αὐτῷ. καὶ ἡ α'. Διάτ. τῆς αὐτῆς τίτ. ὅτι μηδεὶς δὶς πορνεύσας ἢ μοιχεύσας χειροτονείσθω πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, μήτε μὲν γυναικὶ συνοικεῖ τὴν οἰκείαν ἄνδρα καταλιπούσῃ, μήτε εἰ παλλακὴν ἔχῃ, ἀλλὰ σωφροσύνῃ σύζῃ, καὶ ἢ γαμετὴ σωοικῶν, ἢ μιᾶς ἀνὴρ γνώμενος σώφρων, καὶ ἐκ παρθενίας. εἰ δέ τις πρεσβύτερος ἦν, ἢ Διάκονος ἢ ὑποδιάκονος γαμετὴν, ἢ παλλακὴν εἰσάγοιτο φανερῶς, ἢ λαθραίως, καὶ ἐκ μοιχαλισμένως, εὐθέως τῆς ἱερᾶς ἐκπιπτέτω τάξεως, καὶ ἰδιώτης καὶ λαϊκὸς ἔστω. ἀναγνώσης δὲ δὶς τρὶς γαμῶν μὴ προκοπτέτω, μὴ μὲν καὶ τριτογαμείτω. εἰ δὲ δὶς γαμήσας, ἀπόθου προκόψαι, γίνεται ἰδιώτης. λέγε ὅτι χειροτονήσαντα Διάκονον ὑπεξετάσωσαν, εἰδῆται ὡς εἰ θαῤῥήσαιεν καταψεύσασθαι τὴν χειροτονίαν, προσομιλῆσαι γάμῳ, ἢ ἄλλῃ βίᾳ πορνείᾳ, δυνάτων χήσουσι ἔνοχοι, καὶ τῆς αὐτῶν μοναστηρίοις, ἢ τῆς αὐτῶν ἐκκλησίαις αἱ αὐτῶν προεδρίαι προσπροφήσουσι. οἱ δὲ γάμῳ ἢ φθορᾷ αὐτὰς τολμήσαντες, ὑπὸ δίκην οἱ εἰσι ξίφει, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν τὸ δημόσιον λήψεται.

σχόλιον.

Ἡ έ. διάτ. τῆς γ'. τίτ. τῆς ά. βιβλίου τῆς κωδικος. καὶ ἡ μδ'. διάτ. τῆς αὐτῆς τίτ. καὶ ἐπίσημα εἰς τὰ βασιλικὰ, ᾗδε ἡ ιγ'. διάτ. τῆς ά. τίτ. τῶν νεαρῶν μέρος ἕκτα τῆς ἰουστιανείου νεαρᾶς, ᾗδε ἡ ά. διάτ. τῆς αὐτῆς τίτ. τῶν νεαρῶν μέρος ἕκτα τῆς ς'. ἰουστιανείου νεαρᾶς. Σημείωσαι περὶ τῶν ἀκριβούντων τῆς ἱερωσύνης, καὶ γυναιξὶ συνοικούντων καὶ τέκνων τεκνοποιούντων, μὴ συγχωρεμένων εἰς κληρονόμον αὐτῶν καλεῖσθαι, μήθ' ὅλως δικαίωμα τὰ τοιαῦτα πειδία ἢ γήσια τέκνων καλεῖσθαι ἢ φυσικὰ, ἢ καθ' οἱονδήποτε τρόπον ὠφελεῖσθαι τινα τῶν τοιούτων αὐτῶν πρὸς αὐτὸν, ἢ τὸν μητροπολίτην αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ τοιοῦτα πάντα αὐτῷ λαμβάνειν τοὺς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας, ἢ τὸν κλήρους. τὸν δὲ τοιοῦτόν τι τολμῶντας καὶ τῷ τῆς ἱερωσύνης γύμνωσαν μὴ δυναμένους εἰς τι κοσμικὸν ἀξίωμα, ἢ στρατείαν ἀναχθῆναι, ἀλλὰ ἰδιωτεύοντας πάντα τὸν χρόνον. ὅπως δὲ σήμερον ἡ φυλάττεται ἴδε τὸ ἀγγοῦ.

κείμενον.

Καὶ ἡ Β'. διάτ. τῆς αὐτῆς τίτ. ὅτι ἐὰν βλάπτῃς, ἢ ταξεώτης ἢ τις ἑτέρα μονάσεως γένηται κληρικὸς, εἶτα γαμήσας, δοθήσεται τῇ ἰδίᾳ τύχῃ; τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων κληρικῶν τῶν ἀπὸ μοναχῶν, καὶ μὴ γεγόνασι βλάπται, ἢ ταξεώται, καὶ ὅτι ὁ χειροτονῶν ἄγαμον ἐρωτάτω αὐτὸν εἰ δύναται χωρὶς νομίμου γαμετῆς σεμνῶς βιοῦν· ἐν ᾧ τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας ἐπιτρέπων Διακόνῳ, ἢ ὑποδιακόνῳ γαμῆσαι μετὰ τὴν χειροτονίαν, τὸ ἐπισθοπῆς ἐκβάλλεται, πρεσβύτερος ἢ ἡ Διάκων, ἢ ὑποδιάκων μετὰ τὴν χειροτονίαν γαμῶν ἐκβάλλεται τοῦ κλήρου, καὶ μετὰ τῶν αὐτὸ πραγμάτων δίδοται τῇ βουλῇ, τῆς πόλεως ἐν ᾗ κληρικὸς ἦν. δὸς τρεῖς γαμῶν ἢ αἰαγνώστης, ἢ κήρυξ, ἢ διεζευγμένῳ λαμβάνων, ἢ τοῖς νόμοις, ἢ τοῖς κανόσιν ἀπηγορευμένῳ, ὡς ἄλλον μὴ προβαινέτω βαθμόν. ἀλλὰ καὶ προβὰς, ἀποκαθίσεται τῷ προτέρῳ. λέγε ὅτι οἱ ἁρπάζοντες, ἢ ὑποτιθέντες, ἢ Διαφθείροντες ἀσκήτριαν, ἢ μοναστρίαν, ἢ Διακόνισσαν, ἢ ἄλλο δλαβὲς ἔχουσαν σχῆμα, καὶ οἱ μετέχοντες κεφαλικῶς τιμωροῦνται, καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ τῷ μοναστηρίῳ τῆς ὑποθέσεως ἀποδιδόασι· Διὰ δὲ ἐπισκόπου, καὶ δι' οἰκονόμου καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν τάξεων. αὐτὴ δὲ μετὰ τῶν αὐτῆς πραγμάτων μοναστηρίῳ ἐμβάλλεται ἀσφαλῶς φυλαχθησομένη. εἰ δὲ Διακόνισσά ἐστιν νομίμως ἔχουσα παῖδας, τὸ νόμιμον μέρος λαμβάνουσιν. εἰ δὲ ἐπὶ ἑαυτὸν μετὰ τὸ γνωσθῆναι τὸ μῦσος, μὴ ἐκδικήσωσι τὰ πράγματα οἱ θαλεῖς οἶκοι, ὁ Φίσκος αὐτὰ λαμβάνει, δι' ἀμελουμένους ἐκδικηθῆναι ἄρχοντας, ἀποζωννυμένους, καὶ πέντε λίτρας τῆς πιθάτοις προστιμωμένους.

σχόλιον.

Ἡ β'. διάτ. τῆς αὐτῆς κ'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι κεφ. κς'. τῆς ςχγ'. νεαρᾶς τῆ βασιλίσσης Ἰε-

στιανοῦ ἤτοι κεφ. λγ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ διαλαμβάνον ὅσα συνωψίσθησαν. λέγει δὲ καὶ τὸ κδ'. κεφ. τῆς αὐτῆς νεαρᾶς, ἤτοι τὸ λα'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ἀλλὰ μὲν καὶ τὸ λβ'. περὶ τοῦ ἐρωτᾶσθαι τοὺς μέλλοντας χειροτονεῖσθαι εἰ δύνανται σωφρονεῖν, καὶ περὶ γαμούντων ἱερωμένων, καὶ δευτερογαμούντων ἀναγνωστῶν. ὅσα παρὰ τοῦ πατριάρχου διελήφθησαν περιφραστικῶς. περὶ δὲ τῶν ἁρπαζόντων, ἢ διαφθειρόντων, ἢ ὑπονοθευόντων τὰς τῷ θεῷ ἀνατεθειμένας, διδάσκει ἡ αὐτὴ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν οὖσα ξγ'. κεφ. τῆς ρκγ'. ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ἤτοι κεφ. ιβ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ λέγον ὅσα συνωψίσθησαν πλὴν τῆς ποινῆς. ὁ μὲν γὰρ βασιλικὸς φησι τὴν ἐκ τοῦ νόμου κίνδυνον ὑπομένειν τοὺς πλημμελήσαντας, καὶ τοὺς μεταχόντας τῶν τοιούτου μύσους. ὁ δὲ συνθέμενος τὸ νομοκάνονον λέγει κεφαλικῶς αὐτοὺς τιμωρεῖσθαι. σὺ δὲ μᾶλλον τῷ βασιλικῷ πρόσχες. καὶ εἰ θέλεις μαθεῖν ποῖαί εἰσιν αἱ νόμιμοι ποιναὶ. ἀνάγνωθι βιβλίον ξ'. τίτ. νη'. κεφ. α'. οὕτως ἔχον, οἱ ἁρπάσαντες γυναῖκα, ἢ μνηστευομένην, ἢ ἀμνήστευτον, ἢ χήραν, εἴτε εὐγενὴς ἐστι, εἴτε δούλη, ἢ ἀπελευθέρα, καὶ μάλιστα ἐὰν τῷ θεῷ ὦσιν αἱ γυναῖκες καθιερωμέναι νομίμως τιμωρείσθωσαν, τοῦτ' ἐστιν εἰ μὲν μεθ' ὅπλων, εἴτε ξιφῶν, ἢ ῥοπάλων τὴν ἁρπαγὴν ἐποιήσαντο, οἱ τοιοῦτοι ξίφει τιμωρείσθωσαν, οἱ δὲ συνυπουργοῦντες αὐτοῖς, ἢ συνειδότες, ἢ ἑκόντες ὑποδεξάμενοι, ἢ οἱανδήποτε σπουδὴν εἰσενεγκόντες τυπτόμενοι, καὶ κουρευόμενοι ῥινοκοπείσθωσαν, ἐπειδὴ οἱ προθέντες παρ' ἑαυτοῖς ἁρπᾶσαι, ἔτοι μοί εἰσι καὶ φονεύειν τοὺς ἀνθισταμένους. εἰ δὲ χωρὶς οἱωνδήποτε ὅπλων τὴν ἁρπαγὴν ἐποιήσαντο, ὁ μὲν τὴν ἁρπαγὴν ποιήσας, χειροκοπείσθω, οἱ δὲ βοηθήσαντες τοῖς τοιούτοις ἐν τῇ ἁρπαγῇ, ἢ συνειδότες, ἢ ὑπηρετήσαντες, ἢ ἑκόντες ὑποδεξάμενοι, ἢ οἱανδήποτε σπουδὴν εἰσενεγκόντες αὐτοῖς, τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι ἐξορίζεσθωσαν. ζήτει καὶ τὴν λε'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου τὰ αὐτὰ σχεδὸν νομοθετοῦσαν.

κεφάλαιον λ'.

Περὶ τῶν ἐπὶ γάμῳ γυναῖκας ἁρπαζόντων, ἀποστόλων κανὼν ξζ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ια'. κε'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κζ'. συνόδου ϛ'. κανὼν ϛβ'. Θεοφίλου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κανὼν β'.

κείμενον.

Βιβλίον α'. τίτ. γ'. διάτ. ε'. ἐάν τις ἁρπάσῃ, ἢ πειραθῇ λαβεῖν γαμετὴν παρθένον ἱερὰν, κεφαλικῶς τιμωρεῖται. καὶ διάτ. νγ'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. τοῖς γονεῦσι, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, τοῖς κηδημόσι τῶν παρθένων, καὶ διακονισσῶν, καὶ τῶν ἀνειμένων τῷ θεῷ χηρῶν, ἔξεστι τοὺς ἅρπαγας αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐν καιρῷ τῆς ἐφόδου βοηθοῦντας αὐτοῖς ἐπαυτοφώρῳ φονεύειν. εἰ δὲ διαφύγωσιν, ἀναζητοῦσιν αὐτοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν οἱ ὕπαρχοι, καὶ ὁ ἔπαρχος. ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις, πάντες οἱ ἄρχοντες πολιτικοί τε καὶ στρατιωτικοὶ, καὶ μετὰ σύστασιν μὴ χρωμένους φόρου παραγραφῇ τιμωροῦνται ἐσχάτως, καὶ τὰ πράγματα τοῦ ἅρπαγος καὶ τοῦ ὡς εἴρηται βοηθήσαντος αὐτῷ λαμβάνει τὸ μοναστήριον, ἢ τὸ ἀσκητήριον, ἐφ' ᾧ καὶ τὴν βιασθεῖσαν, ἐξ αὐτῶν ἐκεῖ τρέφεσθαι. εἰ δὲ μόνον διακονισσά ἐστιν ἡ βιασθεῖσα καὶ οὐκ ἀσκήτρια, εἴτε μονάστρια τὴν

μὲν δεσποτείαν ἡ κατ' αὐτὴν ἐκκλησία λαμβάνει, αὐτὴ δὲ τὴν χρῆσιν. οἱ δὲ ἄλλως αὐτοῖς βοηθήσαντες, ἢ ὑπουργήσαντες, ἢ συνειδότες, ἢ ὑποδεξάμενοι, ἢ σπουδὴν οἱανδήτινα συνεισαγαγόντες, μόνῃ τῇ ἐσχάτῃ τιμωρίᾳ ὑπόκεινται. χώρα δὲ τοῖς εἰρημένοις, κἂν ἑκοῦσά τις τῶν εἰρημένων γυναικῶν ἁμαρτηθῇ. βιβλίον α'. τίτ. δ'. διάτ. γ'. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πάσχα οἱ τῶν παρθένων ἅρπαγες ἐγκλείονται καὶ δεσμοῦνται. βιβλίον γ'. τίτ. κδ'. διάτ. α'. ὁ μὴ ὢν ἰλλούστριος ἀλλὰ μόνον λαμπρότατος ἁρπαγὴν ἐν ἐπαρχίᾳ παρθένου πλημμελήσας, ἐκεῖ τοῖς νόμοις ὑποβάλλεται, μὴ χρώμενος φόρου παραγραφῇ.

σχόλιον.

Ἡ ε'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, οὐδὲ ἡ νγ'. καὶ μὴ σὺ προσχῇς ταύταις. ἡ γ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κϛ'. τοῦ ιζ'. τίτ. τοῦ ζ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ κατεστρώθη εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ κε'. κεφ. τοῦ παρόντος θ'. τίτ. ὃ καὶ ἀνάγνωθι. ἡ α'. διάτ. τοῦ κδ'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη εἰς κεφ. ϛα'. τοῦ ε'. τίτ. τοῦ ζ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, τοῦτο δὲ κεφ. παφελείφθη.

κείμενον.

Τίτλος μα'. διάτ. δ'. ὁ λέγων παρὰ δούλου τὴν αὐτοῦ γαμετὴν ἁρπαγῆναι, οὐ τοῦ δεσπότου ἀλλ' αὐτοῦ κατηγορεῖν ὀφείλει. βιβλίον ζ'. τίτ. ιγ'. διάτ. γ'. ἐὰν δοῦλος καταμηνύσῃ ἁρπαγὴν παρθένου λαθοῦσαν, πάκτῳ ἢ ἀποπροσποιήσει, ἐλευθεροῦται. βιβλίον θ'. τίτ. θ'. διάτ. ζ'. ὁ ἀνὴρ οὐ δύναται κινεῖν ὡς ἀνὴρ περὶ τῆς προγάμου βιαίας τῆς παρθένου φθορᾶς, εἰ μὴ ἦν αὐτοῦ μνηστή. αὐτὴ δὲ κινεῖ συνόντων τῶν κουρατόρων. τίτ. ι'. διάτ. α'. ἐάν τις φθείρῃ τὴν παρ' αὐτοῦ ἐπιτροπευθεῖσαν, δεπορτατεύεται, καὶ εἰς ὁλόκληρον δημεύεται. τίτ. ια'. διάτ. γ'. ἐὰν ἁρπάσῃ μνηστὴ τοῦ υἱοῦ μου, κινῶ τὴν περὶ βίας νόμον. βιβ. θ'. τίτ. ιγ'. διάτ. α'. καὶ μόνην ἐάν τις ἁρπάσῃ οἱανδήτινα γυναῖκα, δούλην, ἢ ἐλευθέραν, κἂν ἦν αὐτῷ μεμνηστευμένη, κεφαλικῶς ἀποδικαζόμενος ἀποθνήσκει. καὶ οἱ ἐν τῇ ἁρπαγῇ βοηθήσαντες αὐτῷ καὶ τοῖς πατρᾶσι τῶν ἁρπαγισσῶν ἔξεστι, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τοῖς κηδεμόσι, καὶ δεσπόταις, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐφόδου τούτους φονεύειν; εἰ δὲ διαφύγωσιν ἀναζητοῦσιν αὐτοὺς ἐν μὲν Βουζαντίῳ οἱ ὕπαρχοι καὶ ὁ ἔπαρχος, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις πάντες οἱ ἄρχοντες, καὶ στρατηλάται, καὶ δοῦκες, καὶ μετὰ σύστασιν ἀναιροῦσι μὴ δυναμένους χρήσασθαι φόρου παραγραφῇ, ἢ ἐκκλήτῳ. καὶ εἰ δούλη ἢ ἀπελευθέρα ἡρπάγη, ἀναιροῦνται οἱ ἅρπαγες, οὐ μὲν καὶ μείωσιν τῆς οὐσίας ὑφίστανται. εἰ δὲ εὐγενὴς ἡρπάγη πάντα τὰ πράγματα τοῦ ἁρπάσαντος, καὶ τῶν βοηθησάντων αὐτῷ προσκυροῦνται τῇ ἁρπαγείσῃ. οὔτε δὲ συναινοῦντος τοῦ πατέρος δύναται γαμεῖσθαι τῷ ἁρπάσαντι αὐτήν. τὴν

αὐτῷ ἢ πιπλῶ ἕνεκα θανάτου καὶ τῶν πραγμάτων ὑφίσανται οἱ πρὸς τῷ ἔφοδον αὐτῷ ἀκολουθήσαντες, οἱ ἢ σωίσορες καὶ ὑπηρέται, καὶ οἱ ἐπιτιθέμενοι αὐτοῖς ἀπροβούλως, εἴας αὖ εἶεν φύσεως, καὶ τύχης ἢ βαθμοῦ, ἢ ἀξίας, μόνῳ τῷ κεφαλικῷ ὑφίσανται τιμωρίαν, εἰ καὶ ἐκόντα ἡ γυνὴ ἢ πάγη. εἰ ἢ οἱ γονεῖς τῆς ἁρπαγείσης αὐάρχωνται, καὶ παρεκχώρησαν, δεπερτατοῦνται εἰ ἢ ὑπάρχησαντες δοῦλοι καὶ δοῦλαι καίονται, καὶ δέκει πάντα τὰ ὠεὶ ἁρπαγῆς γυναικῶν ἀλλαχοῦ νενομοθημένα, τ παρόντος Δράτ. ἀρκούσης δηὶ αὐτῶν, καὶ ἱερῶν, καὶ χηρῶν.

σχόλιον.

Ἡ δ'. διάτ. τῶ μά. πίτ. τ γ'. βιβλίω τῶ κώδικος, ἔστι κεφ. μς'. τῶ ε'. πίτ. τ ξ'. βιβλίου λέγουσα, ἡ διάτ. ὁμοίαν ἢ β'. ἔστι καὶ τῆ γ'. καὶ λέγει, ὅτι ὁ δεσπότης ἀγωνῶν τὸ πάϊσμα τῶ οἰκέτη νοξάλια μόνον κατέχεται, εἰδὼς ἢ ἴδιῳ ὀνόματι. ὅλον ἢ τὸ τῆς διατ. νόμιμον τοιοῦτόν ἐστιν ὅτι ἐὰν οἰκέτης ἀλλότριος ἁρπάσῃ, εἴσω μὲ ἐαυτὸν τὸ τετραπλοῦν ζητεῖ ἡ ὁ ἁρπαγῆς χρημάτων ἀγωγὴ, μὴ ἢ τ ἐαυτὸν τὸ ἁπλοῦν, ἤτοι ἐφ' ᾧ δοῦναι τ οἰκέτην εἰς νόξαν, ἢ κατέχεσθαι τ δεσπότην αὐτῷ, καὶ εἰς πεκελδὸν εἰς αὐλόν. εἰ ἢ σωειδότος τῶ δεσπότου ἥρπασεν εἰς τὸ διαφέρον ἐνέχεται ὁ δεσπότης πάντως, τοῦτ' ἐστιν εἰς τὸ τετραπλοῦν, ἢ εἰς τὸ ἁπλοῦν. εἰ ἢ τῷ σῷ γαμετῷ ἥρπασε καθ' αὑτῆς τ οἰκέτην κίνησον τὸ δημόσιον ἔγκλημα. ἢ γ'. διάτ. τῶ γ'. πίτ. τῶ ζ'. βιβλίου τῶ κώδικος, ἔστι κεφ. γ'. τῶ ιή. τίτ. τῶ μή. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὄντως ἔχει, ἐὰν δοῦλος ἁρπαγῷ παιδίον καταμείνῃ ἐλεύθερος γένεται, ἢ ἐὰν τ ἄδη συγχωρηθεῖσαν ἀπελεύξῃ. ἢ ξ'. διάτ. τῶ θ'. πίτ. τ θ'. βιβλ. τ κώδικος ὡσαύτως ἐστὶ τῶ βασιλικῶ, ἁδὲ ὁ'. πίτ. τῶ αὐτῶ βιβλίου, ἁδὲ ὁ ια'. ἢ ἢ α'. διάτ. τ γ'. πίτ. τῶ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. α'. τ ιή. πίτ. τῶ ξ'. βιβλίου, καὶ αὐτὸ μὲ κατεφρώθη ἕως τὸ τέλος τῶ κθ'. κεφ. τῶ παρόντος θ'. πίτ. τοῦ β'. θέμα τούτου λέγει ταῦτα, ἐὰν δοῦλος ἢ αὐλητὴς ἁρπαγῇ εἰς ὧν τῶν κατωνομασμένων ἢ παρὰ τῶν πατέρων τ γυναικῶν, ἢ παρὰ τ ἀδελφῶν, ἢ ἐπιτρόπων, ἢ κουρατώρων, ἢ παιδάγωγοι, ἢ δεσποτῶν ἐλεγχθέντες φευσθέντων ἐαυτοῖς ἐχειρίσαντο, μάλιστα ἐὰν καὶ γεγαμημένας γυναῖκας ἐπιρράπτωσαν ἁρπάσαι. τὸ αὐλοῦ ἢ λέγομεν καὶ εἰ μήτε λύρα τις ἦν ἁρπασεν. εἰ ἢ δυνηθῶσιν οἱ τοιοῦτοι διαφυγεῖν, καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ οἱ ἐν πάσῃ χώρᾳ ἄρχοντες καὶ στρατηλάται ἐκδικείτωσαν τὸ ἠθούμενον. κατέχοντες αὐτοὺς καὶ τιμωρούμενοι καὶ μὴ συγχωρούντες αὐτοῖς ἐκκλέπτεσθαι. καὶ εἰ μὲ δοῦλαί εἰσιν αἱ ἁρπαγεῖσαι ἢ ἀπελευθέραι, οἱ ἁρπάσαντες ὑποκείσθωσαν, εἰ δὲ καὶ συγγενεῖς ὦσιν, τὰ ὠφέλιμα τῶν ἁρπασάντων, καὶ τ βουλευόντων ἐν αὐλοῖς, τῆς δεσποτείας αὐτῶν γενέσθωσαν ὠφελιμαῖα τ ἀρχόντων, καὶ τ γονέων εἰς ὠφέλειαν, ἢ ἐὰν μὲ βουληθῶσι γαμῆσαι κατέχειν ταῦτα τὰ ὠφελήματα. μὴ ἐξέστω ἢ τῇ γυναικὶ αὐλοῦν τ ἁρπάσαντα αὐθέντα λέγειν, μηδὲ τῶν γονέων αὐτῷ τοῦτο αὐλῆσαι κελεύειν. αἱ ἢ τιμωρίαι τῆς διατ. πᾶσαι ἔστωσαν καθ' αὐτῶν τ ἁρπασάντων, καὶ βοηθησάντων αὐλοῖς ἐν τῇ ἁρπαγῇ. οἱ μὴ τοιοῦτοι πωλοῦντες καὶ ὑπηρετοῦντες, καὶ οἱ ὑποδεξάμενοι, καὶ εἰς ἐμπόρια ἀποστέλλοντες αὐλοῖς σωωνούμενοι τῇ εἰρημένῃ τιμωρίᾳ ὑποκείσθωσαν, εἴτε βουλόμενον τ γυναικῶν, εἴτε μὴ βουλομένων ἡ ἁρπαγὴ γέγονεν. καὶ οἱ γονεῖς ἢ τῆς γυναικὸς καθ' ὃν ἀνεξικακήσωσι χρόνον ἀφορίζέσθωσαν. εἰ ἢ καὶ δοῦλος ἐνεχθῇ ἐν τῷ ὠφελήματι κειμένῳ πασῶν τ ἀλλῶν τιμωριῶν χολαζέσθω.

κείμενον.

Καὶ βιβλίον μζ'. πίτ. β'. Δράτ. λθ'. ὁ δοῦλον ἀλλοτρίαν πρᾶγμα ὅσον ἁρπάζων, ἢ κρύπτων, ἤτε ὡς κλέπτης, ἤτε ὡς ἀνδραποδιστὴς ὑπέχεται. ὁ γὰρ κλοπῆς ἀλλ' ἡδονῆς χάριν τοῦτο ἐποίησε. βιβλίον μή'. τίτ. ε'. Δράτ. κθ'. ὁ ὡρισμένῳ εἰς κατηγορίαν τῆς μοιχείας χρόνῳ τῆς πεντετίας ὃν ἔχει χώραν δηὶ τῆς κατὰ βίαν γινομένης φθορᾶς. ἀπροδιορίστως γὰρ κινεῖται, ἐπειδὴ καὶ δημόσια βία τολημμελεῖται. ὁμοίως Δράτ. ν'. ζ'. τίτ. ζ' αὐτοῦ βιβλίου, ἐν ᾧ φησιν ὅτι ἡ ἁρπαγὴ μείζων ἐστὶ τῆς μοιχείας, καὶ ὁ ἁρπάσας γεγαμημένῳ, ἢ μὴ γεγαμημένῳ ἐφάτως πρωρεῖται, καὶ ἐξωτικῶ κατηγορεῖται, ἐὰν ὁ πατὴρ κόρης παρακληθεὶς σωεχώρησε. λέγᾳ ἢ καὶ Δράτ. α'. ζ' α'. τίτ. τῶν ἐαρῶν, ὅτι οἱ φθείροντες Δρακόνιοσαν ὑποδυνοί εἰσι ξίφει, καὶ τὰς ὑσίας αὐτῶν λαμβάνει τὸ δημόσιον. ἡ ὠεὶ μανδάτα δέκόντων Δράλεγομένη νεαρὰ ιζ'. ἀπαγορεύει ὅρως ἀσυλίας φυλάττεσθαι τοῖς ἁρπαξι τῶν παρθένων. καὶ ἡ β'. ζ' αὐτοῦ τίτ. Δράτ. φησὶν, ὅτι ἁρπάζοντες, ἢ ὑποτιθέμενοι, ἢ Δραφθείροντες ἀσκήτριαν, ἢ Δρακόνιοσαν, ἢ μοναύριαν, ἢ ἄλλῳ δόλαβες ἔχουσαν ἀχῆμα, καὶ οἱ μεταχόντες κεφαλικῶς τιμωροῦνται, καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ τῷ μοναστηρίῳ τῆς ὑσιωθείσης ὠφελησιοῦνται Δρὰ ζ' ὀπισόπε, καὶ ζ' οἰκονόμε, καὶ τῶν δεχόντων, καὶ τῶν τάξεων, αὐτὴ ἢ μετὰ τῶν πραγμάτων αὐτῆς, ἐμβάλλεται μοναστηρίῳ ἀσφαλῶς φυλαχθησομένη. εἰ ἢ Δρακόνιοσά ἐστιν ἔχουσα νομίμους παῖδας τὸ νόμιμον μέρος λαμβάνουσι. εἰ ἢ δηὶ ἐνιαυτὸν μετὰ τὸ γνωσθῆναι τὸ μῦσος, μὴ ἐκδικήσωσι τὰ πράγματα οἱ ἀγαγεῖς οἶκοι, ὁ φίσκος αὐτὰ λαμβάνει, ζ' ἀμελοῦντος αὐτὰ ἐκδικηθῆναι ἄρχοντος, ἀποζωννυμένα. καὶ πέντε λίτρας τοῖς πριβάτοις ὠφελιμωμένα. ἡ ἢ ρμγ'. νεαρὰ διαλεγομένη ὠεὶ γυναικὸς ἁρπαγείσης, καὶ γαμηθείσης τῷ ἁρπάσαντι, φησὶ τοῖς τοιούτοις μὴ δύνασθαι λαβεῖν τὰ πράγματα αὐτοῦ, μήτε ἐκ ζ' νόμου μήτε ἐκ Δραθήκης αὐτοῦ, μήτε εἰ μεταχόντος ζ' μύσους, ἀλλ' οἱ γονεῖς αὐτῆς λαμβάνουσιν αὐτὰ, εἰ μὴ τῷ γάμῳ ἰδίκως σωήνεσαν. εἰ γὰρ σωήνεσαν ἢ μὴ ὠφέλεισι φίσκοῦται τὰ τοιαῦτα πράγματα.

σχόλιον.

Τὸ λθ'. διάτ. τ β'. πίτ. τῶ μζ'. βιβλίου, ἔστι κεφ. λθ'. τ ιβ'. πίτ. τ ξ'. βιβλίου ὅτου ἔχον ὡς σωωψίδη. γίνωσκε ἢ ὅτι ὁ τοιοῦτος καὶν μὴ ἐνέχηται ὡς κλέπτης ἢ ὡς ἀνδραποδιστὴς, ἀλλὰ χρηματικῶς τιμωρεῖται παρὰ τοῦ ἄρχοντος, καὶ σωφρονίζεται. καὶ ζήτει θέμα παρατέλευτον τῶ λζ'. πίτ. τῶ αὐτῶ ξ'. βιβλίου λέγον ὧδε τὸ τέλος, ὁ ἢ εἰς ἀλλοτρίαν δοῦλον πορνεύων τῶν μὲν εὐπόρων ὑποάρχων, παρεχέτω ὑπὲρ τοῦ παίσματος τῇ δεσπότῃ τῆς δούλης νομίσματα λς'. εἰ ἢ ἐντελὴς εἴη τυπτέσθω, καὶ καθ' ὅσον εὐπορεῖ κατ' ἀναλογίαν τῶν λς'. νο-

μιτυλήνων διάταξ. τοῦ κδ'. διάτ. τῆς έ. πίτ. τ̃ μή. βιβλίᾳ, ἔστι δὲ μέρος τελευταῖον τῆς κθ'. κεφ. τῆς λζ'. πίτ. τ̃ ξ. βιβλίᾳ ὅτῳ ἔχρι ὡς ἐγράφη. τὸ ϛ̃ έ. διάτ. τ̃ ς'. πίτ. τ̃ μή. βιβλίᾳ τῶν διατ. ἔστι δὲ μέρος β'. τῆς έ. κεφ. τ̃ ιή. πίτ. τ̃ ξ. βιβλίᾳ ὅτῳ ἔχρι ὡς ἐγράφη. ἡ ά. διάτ. τ̃ ά. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι κεφ. ιβ'. τῆς ς'. νεαρᾶς Ἰουστινιανοῦ, ἣν ἐτέθη ϛ̃ εἰς τὰ βασιλικά. ἡ περὶ μαρτύρων διάλεξις μθ'. νεαρά, ἔστι κεφ. κά. Ἰου γ'. πίτ. Ἰου ς'. βιβλίᾳ τ̃ βασιλικῶν λέγον ταῦτα ῥητῶς, ὅτε ϛ̃ ἀνεψιούς, ὅτε παῖδες ἀνεψιῶν ἀξιοῦσιν ἀμαρτάνειν τῷ ἐκ τῶν ὅρων φυλάξεις ἀσφάλειαν, ἀλλὰ καὶ εἴδεναι ὀφείλουσιν, καὶ πίμωσιαν αὐτοῖς ἐπάξεις. ὁ γὰρ τ̃ τοιαῦτα ἁμαρτανόντων φείδεσθαι πρέπει, ἀλλὰ τῶν πρίοντων ἵνα μὴ τοιαῦτα ὑπὸ τ̃ πολυμερεστέρων πάσχωσιν. ἄλλως τε ἐκ τῶν ἱερῶν ἀσφάλεια ἐστὶ τοῖς ἀδικεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις δέδοται παρὰ Ἰου νόμου, καὶ ἐκ αὐ εἴη δίκαιον ἑκάστοτε ἀσφαλίζεσθαι τὴ παρὰ τῶν ἀπόλων τόπων ἀσφάλεια, καὶ τ̃ ἀδικούντων, καὶ τ̃ ἀδικουμένων. ἡ β'. διάτ. Ἰου αὐτοῦ πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ δ'. τῶν βασιλικῶν πίτ. ά. ᾧ κεφ. ιϛ'. τῷ τὰ φησιν, εἴ τις ἁρπάσει, καὶ τὰ ἐξῆς ἐγράφησαν εἰς Ἰο κείμενον. ἡ ρμγ'. νεαρὰ κεῖται εἰς κεφ. β'. τῆς νή. πίτ. Ἰου ξ'. βιβλίᾳ ὅτῳ διαλαμβάνον ὡς ἐδηλώθη. ἀνάγνωθι καὶ τ̃ αὐτὸν νή. πίτ. ὅλον ὥρισμένα πάνυ διδάσκοντα, καὶ διάφορα περὶ τῶν ἁρπαζόντων οἱασδήποτε γυναῖκας.

κεφάλαιον λά.

Περὶ ἱερατικῶν συλλεγομένων γυναιξὶ, σπουδὴ Λαοδικείας κανὼν λ'. σπουδὴ ς'. κανὼν οζ'.

κείμενον.

Η᾽ ὡσὶ ῥεπεδίων νεαρὰ ριζ'. δίδωσιν ἄδειαν τῷ αὐδρὶ τῆς αὐτῆ γαμετῆς παρὰ γνώμην αὐτῆ συλλεγομένης αὐδρᾶσι, ἐέλλειν αὐτῇ ῥεπέδιον καὶ λύειν τὸν γάμον, καὶ κερδαίνειν τὰ αὐτῆς προῖκα.

σχόλιον.

Ηριζ'. παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κεῖται εἰς βιβλίον κή. πίτ. ζ'. καὶ λέγει τὸ δ'. θέμα τοῦ ά. κεφ. ταῦτα ῥητῶς, ἐὰν αὐδρὸς ἐξαπίνης γυνὴ βελομένη τὸ αὐδρὸς συμπεσάζῃ, ἢ συλλύηται, καὶ ἴσι μία τῶν λυεσῶν τ̃ γάμον αἰτοῦσα καὶ ἄυτη.

κεφάλαιον λβ'.

Περὶ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν γινομένων λαϊκῶν, ἢ ἀξιωματικῶν ἢ στρατευομένων, ἀποστόλων κανὼν πγ'. σπουδὴ Νικαίας κανὼν ιβ'. σπουδὴ Χαλκηδόνος κανὼν ζ'.

κείμενον.

Βιβλίον ά. ᾧ κώδικος πίτ. γ'. διάτ. λζ'. οἱ θεῖοι γνώμη τῶν θεσπετῶν μονάζοντες ἐλευθεροῦσθαι. εἰ δὲ καταλιπόντες τὴν ἄσκησιν, ἑτέραν κατάστασιν μετέλθωσιν, ἀναδιδλουῦσθαι. καὶ διάτ. νβ'. ᾧ αὐτὸ πίτ. ὅτι ἐάν τις ὢν κληρικὸς ἐνόπλως στρατεύσηται, ἢ καταιρεθεὶς μετέλθῃ στρατείαν, ἀποστρατεύεται, καὶ βελόμενος παρέχεσθαι γίνεται τῆς ἰδίας πόλεως, ἢ ἑτέρας

ἑτέρας μέρεσι μιᾶς ἐπαρχίας, ἐὰν ἡ πόλις αὐτὸ πολλὰς ἔχῃ βελόμενος. ᾧ ϑ̃ λανθάνει ἀπολαμβάνοντα οἱ βελόμενοι τῶν πραγμάτων αὐτό, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ ἐν μεσόδῳ ἔσῃ, ἢ ὠνημένη λαμβάνουσι, τὸ δὲ ἥμισυ τῇ τραπέζῃ τῶν ὑπαρχων εἰσκομίζεται. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ μοναχῶν ὀπωσοῦν στρατευσαμένων, ἢ λαβόντος ἀξίας, ἢ τὸν ἐν δικαστηρίοις βίον μεταδιώκοντος.

σχόλιον.

Ηλζ'. διάτ. τοῦ γ'. πίτ. τῆς ά. βιβλίᾳ τὸ κώδικος ἐκ ἔτεθη εἰς τὰ βασιλικά, ἐδὲ ἡ ιβ'. διάτ. τῆς αὐτῆς πίτ. ἐδὲ ἡ γ'. ζήτει ϑ̃ βιβλίον τῶν βασιλικῶν δ'. πίτ. ά. κεφ. ιά. θέμα γ'. ἔτω λέγον, ἐὰν μοναχὸς καταλείψῃ τὸ μοναστήριον, καὶ εἰς κοσμικὸν βίον ἐπέλθῃ, τὸτον τῆς τραπέζης καὶ τῆς τιμῆς εἰ τινα ἔχῃ πρόσοδον γυμνωθέντα ἐκ τῆς ἐπισκόπης τῶν τόπων, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἄρχοντος, εἰς μονοχτήριον βάλλεσθαι, καὶ τὰ προσφέροντα ὅσα μετὰ ταῦτα ἔρχεται διαχθεῖν τῷ μοναστηρίῳ ἐν ᾧ ἐμδάλλεται διαφέρει. εἰ ϑ̃ καὶ πάλιν καταλείψει τὸ μοναστήριον, τότε αὐτὸν ὁ ἄρχων τ̃ ἐπαρχίας ἐν ᾗ αὖ εὑρεθεῖν κρατείτω, καὶ τῇ ὑποκειμένῃ αὐτῷ τάξει συναριθμείτω. καὶ κεφ. γ'. τῆς αὐτῆς βιβλίου καὶ πίτ. ἔτων ἔχον, εἴ τις ϑ̃ εἰς μοναχικὸν βίον ἐλθεῖν βαληθείς, κελεύομεν ἵνα εἰ μὲ γνώσιμός ἐστιν ὅτι ἐδεμία τύχη ὑποκειται, ὁ ἡγούμενος τὸ μοναστηρίου ὅτε σωίδῃ, τὸ ἅγιμα αὐτῷ παρεχέτω. εἰ ϑ̃ μὴ γνωρίζεται εἰ οἱαδήποτε ὑποκήται τύχη, ἐὰν ὁ τεῖος ἐκκλησίαν μὴ λαμβανέτω αὐλὸν τὸ μοναχικὸν ἅγιμα, ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ τῆς εἰρημένου χρόνου ἀποπερέσθω τ̃ ἔτε αὐασφῆς ὁ τ̃ μοναστηρίου ἡγούμενος. καὶ εἰ ἐὰν ὁ τεῖος ἐκκλησίας αὐαφύη τις λέγων ἢ δῆλον, ἢ κολωνὸν, ἢ ἐκαπόγραφον τῶν ἴδιον ἔϑ̃), ἢ καὶ ὡς φεύγοντα τὸν χρεωστέαν, ἢ ὡς τι κλέψαντα, ἢ διά τι πλάτημα εἰς τὸ μοναστήριον αὐτὸν εἰσελήλυθέναι. καὶ ταῦτα ἀποδειχθείη τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ τῶτον ἀποκαθίσασθαι μ̃ πραγμάτων ὑπ᾽ ἀποδειχθεὶς εἰς τὸ μοναστήριον εἰσαγαγὼν λόγον πρότερον ὡς ἤδη ὑποκωλεῖ παρὰ τῶ ἰδίῳ δεσπότῃ λαμβάνοντα. εἰ ϑ̃ ἐνὸς τετράς μηδεὶς εἰσαγάγῃ τινὶ τῶν εἰρημένων προσώπων, ὁ ἡγούμενος τὸ μοναστηρίου μ̃ τῶν παρεδρεμένῳ τῶ τετρᾶς χρόνῳ εἰ δ᾽ τοιῶτον ἄνδρα ἄξιον κρινεῖ, τότε δίδοτω αὐτῷ τὸ ἅγιμα, καὶ μηδεὶς αὐτῷ ὄχλησιν μ̃ ταῦτα ὑπ᾽ τῆς τύχης εἰσφερέτω ἐν ὅλῳ μέντοι γε ἐν τῷ μοναστηρίῳ διάγει. τὰ ϑ̃ προσφέροντα ἄνωθεν εἰς τὸ μοναστήριον εἰσαγαγὼν φανείη Ἰῳ δεικνυμένῳ δεσπότῃ ἀποδίδοσθω. εἰ δέ τις τ̃ εἰρημένων προσώπων καταλείψει τὸ μοναστήριον, καὶ εἰς κοσμικὸν ἔλθῃ βίον, ἢ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ ἐν τοῖς ἀγροῖς θρίσκηται, τῇ ἰδίᾳ τύχῃ παρεδίδοσθω. καὶ κεφ. ί. τῆς αὐτῆς πίτ. λέγον, ἀπαγορεύομεν ϑ̃ τοῖς γονεῦσι τὸν ἰδίους παῖδας μοναχικὸν βίον ἀπλεγομένους ἐκ τῶν ἐναγῶν μοναστηρίων ἀφέλκειν.

κείμενον.

Διάτ. ψδ'. ᾧ αὐτὸ πίτ. ὀκ ἔξεσι τοῖς γονεῦσι βελομένους τοὺ παῖδας μοναζειν ἢ κληροῦσθαι κωλύειν, ὅτε διὰ τοῦτο μένον ἀποκληρονόμους ποιεῖν, ἀλλ᾽ εἰ μὲν τὸ καθ᾽ ἑαυτοὺς διαλυπῶσιν, ἀνάγκλω ἔχουσι τρεῖς ὀγδόας ἐν αὐτοῖς. εἰ ϑ̃ μὴ διαλυπώσωσι χώρα τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου. εἰ ϑ̃ τὰς ἐκκλησίας ἢ τὰ μοναστήρια καταλίπωσι, καὶ κοσμικοὶ γένωνται, πάντα τὰ δίκαια αὐτῶν, τῷ μοναστηρίῳ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ διαφέρειν. λέγω ϑ̃ καὶ ά. διάτ. ᾧ ά. πίτ. τῶν νεαρῶν, ὅτι εἴτε πρεσβύτερος, εἴτε διάκονος, εἴτε ὑπο-

διάκονος ἢ ἀναγνώστης, ἀπολιπεῖν βουληθῇ τὸ σχῆμα τοῦ κληρικοῦ, καὶ εἰς ἕτερον βίον μετελθεῖν, ἢ εἰς βουλευτήριον μετὰ τῆς οὐσίας, ἢ ἄπορος ὢν εἰς ταξεωτικὴν καταχθήσεται τύχην. καὶ ἡ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν, μηδεὶς τὸν οἰκεῖον κλῆρον ἐῶν γινέσθω κοσμικὸς, ἐπεὶ καὶ τῆς ὡς εἰκὸς προσούσης αὐτῷ ἀξίας, ἢ στρατείας ἀποστερεῖται, καὶ τῇ βουλῇ τῆς ἰδίας πόλεως ἀποδίδοται. καὶ ἐὰν δοῦλος εἰδότος, καὶ μὴ ἀντιλέγοντος τοῦ δεσπότου κληρωθῇ, ἐλεύθερος καὶ εὐγενὴς γίνεται. ἀγνοῶν δὲ ὁ δεσπότης εἴσω ἑνὸς ἐνιαυτοῦ τὴν τύχην ἀποδεικνὺς λαμβάνει αὐτὸν. ὁ δὲ οὗτος ἐλευθερούμενος ἐὰν εἰς κοσμικὸν βίον μετέλθῃ, παραδίδοται τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ εἰς δουλείαν. καὶ ὅτι ὁ διὰ τὸ μονᾶσαι ἐλευθερωθεὶς ἐὰν κοσμικὸς γένηται, ἢ ἐν πόλεσιν, ἢ ἐν ἀγροῖς περιέρχηται, ἀποδίδοται τῇ ἰδίᾳ τύχῃ. καὶ ιγ'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν, ὅτι δοῦλος κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ παρατήρησιν μονάσας ἐὰν πειραθῇ τὸ μοναστήριον καταλιπεῖν, καὶ βίου ἑτέρου σχῆμα μετελθεῖν, ἔξεστι τῷ δεσπότῃ τὴν τύχην ἀποδεικνῦντι ἕλκειν αὐτὸν, καὶ εἰς οἰκέτας ὑπάγειν. λέγει δὲ καὶ ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ὅτι ἐὰν μοναχὸς γένηται λαϊκὸς, γυμνοῦται τῆς στρατείας καὶ τῆς τιμῆς, καὶ διὰ τοῦ ἐπισκόπου μεθ' ὧν ἐπεκτήσατο εἰς μοναστήριον βάλλεται. εἰ δὲ παλιν καταλείπῃ τὸ μοναστήριον ὁ ἄρχων τῆς ἐπαρχίας ἐν ᾗ συνειλήφθη ἐνοῖ αὐτὸν τῇ ἐπιχωρίῳ τάξει.

σχόλιον.

Ἡ νγ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβ. τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ὡς καὶ ὄπισθεν ἐγράψαμεν. ζήτει δὲ βιβλίον δ'. τίτ. α'. κεφ. θ'. οὕτως ἔχον, οὐδεμίαν δὲ ἄδειαν διδόαμεν ἢ τοῖς γονεῦσι τοὺς παῖδας, ἢ τοῖς παισὶ τοὺς γονέας τὴν κοσμικὴν διαγωγὴν καταλιμπάνοντας ὡς ἀχαρίστους ἀποκλείειν τῆς ἰδίας κληρονομίας ὑπὲρ αἰτίας πρὸ τοῦ μοναχικοῦ βίου παρακολουθησάσης. α'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ς'. τοῦτο δὲ τὸ κεφ. οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. καὶ λέγον τὸ λδ'. κεφ. τούτου ὅσα εἰς τὸ κείμενον περιέχονται. ἀνάγνωθι τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. κεφ. λζ'. ὅπερ κατεστρώθη εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ λς'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος. ἡ ιγ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ε'. τοῦτο δὲ τὸ κεφ. οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν δ'. τίτ. α'. κεφ. ια'. καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο κατεστρωθὲν ῥητῶς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος λβ'. κεφ.

κεφάλαιον λγ'.

Περὶ τῶν συνεπισταμένων ἁμαρτάνουσι κληρικοῖς, καὶ μὴ φανερούντων, Βασιλείου κανὼν εα'.

κείμενον.

Περὶ τῶν ὑποδεχομένων, ἢ κρυπτόντων λῃστὰς, ἢ δυναμένων, καὶ μὴ παραδιδόντων, ἢ ἑτέροις ἐγκλήμασιν ὑποκειμένων, διαλαμβάνει ὁ λθ'.

τίτ. τοῦ θ'. βιβ. τοῦ κώδικος. καὶ ὁ ις'. τίτ. τοῦ μζ'. βιβλίου τῶν διατάξεων, πῇ μὲν αὐτοῖς ὑποβάλλοντες ταῖς κατ' ἐκείνων ἁρμοζούσαις τιμωρίαις, πῇ δὲ διαφόρους ἑτέρας ποινὰς ἐπάγοντες· καὶ πῶς ἀποσπῶνται οἱ ὑπεύθυνοι διάγοντες ἐν χωρίοις· ὁ γὰρ συγγενῆ, ἢ ἀγχιστέα φυλάξας λῃστὴν καὶ διασώσας μέσως πῶς τιμωρεῖται ὡς διάτ. β'. τοῦ εἰρημένου ις'. τίτ. τοῦ μζ'. βιβλίου.

σχόλιον.

Ὁ λθ'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη εἰς κεφ. γ'. τοῦ κζ'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ φησιν οὕτως, ὁ ὑποδεξάμενός τινα ἐνεχόμενον ἐγκλήματι ἐν εἰδήσει, τὴν αὐτὴν ὑποστήσεται τιμωρίαν. ὁ δὲ ὑποδεξάμενος λῃστὰς καὶ μὴ προσαγαγὼν αὐτοὺς δικαστηρίῳ, δημευέσθω, ἢ τιμωρείσθω κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ προσώπου ὡς ἂν ὁ δικαστὴς σωνίδῃ. ὁ ις'. τίτ. τοῦ μζ'. βιβλίου τῶν διατ. ἐτέθη εἰς κεφ. α'. τοῦ αὐτοῦ κζ'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου. καί φησιν, οἱ ὑποδοχεῖς τῶν λῃστῶν ὡς λῃσταὶ τιμωροῦνται, καὶ οἱ δυνάμενοι κρατῆσαι τοὺς λῃστὰς καὶ ἀπολύσαντες χρήματα λαβόντες, ἢ μέρος τῶν λῃστευθέντων. τὸ β'. διάτ. τοῦ ις'. τίτ. τοῦ μζ'. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι κεφ. β'. τοῦ ῥηθέντος κζ'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου οὕτως ἔχον ῥητῶς ὡς ἐγράφη. ἀνάγνωθι καὶ τὸ δ'. αὐτοῦ κεφ. διδάσκον πῶς ἀποσπῶνται οἱ ἐνεχόμενοι ἐγκλήμασι, καὶ διατείβοντες ἐν κτήμασι, καὶ ὅτι εἰ μὴ διδόασι τούτους οἱ δεσπόται τοῦ κτήματος τῷ ἄρχοντι, στερίσκονται τῆς δεσποτείας αὐτοῦ, καὶ οἱ προστεύοντες καὶ οἱ φροντισταὶ τούτου ἀξοῦνται. σὺ δὲ ζήτει τὴν ἕλον κζ'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου. ἀνάγνωθι καὶ βιβλίον α'. τίτ. β'. κεφ. ϛ'. κβ'. καὶ ν'. καὶ βιβλίον ξ'. τίτ. λθ'. κεφ. τελευταῖον. διαλαμβάνουσι γὰρ ὅτι ἐπίσης τοῖς αἱρετικοῖς καὶ τοῖς γόησι κολάζονται οἱ αὐτοὺς ὑποδεχόμενοι καὶ συγκαλύπτοντες.

κεφάλαιον. λδ'.

Περὶ τοῦ καθαιρεῖσθαι τοὺς κληρικοὺς διδόντας ἐγγύας, ἀποστόλων κανὼν κ'.

κείμενον.

Ἡ κε'. καὶ λβ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος λέγουσι τοὺς κληρικοὺς δικαζομένους μὴ διδόναι ἐγγυητὰς, ἀλλὰ ὁμολογίαν ἐνυπόθηκον ποιεῖν ἄνευ ὅρκου, τοὺς δὲ ἐπισκόπους δικαζομένους μήτε ἐγγύας διδόναι, μήτε ποιεῖν ὁμολογίαν.

σχόλιον.

Ἡ κε'. καὶ λβ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθησαν εἰς βασιλικά. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. καί φησι τὸ μδ'. κεφ. καὶ με'. αὐτοῦ περὶ τὰ τέλη ὅσα συνωψίσθησαν παρὰ τοῦ πατριάρχου. τὰ μέντοι γραφέντα εἰς ἑρμηνείαν τοῦ κ'. κανόνος τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀρκοῦσιν εἰς διευλύτωσιν τῆς εἰσαγομένης ἀμφιβολίας χάριν τῶν ἐγγυῶν τῶν ἐπισκόπων, καὶ τῶν κληρικῶν, καὶ ἀνάγνωθι ταῦτα.

κεφάλαιον λε'.

Περὶ κληρικῶν ἐσθιόντων ἐν καπηλείῳ, ἢ πανδοχείῳ, ἀποστόλων κα-

νὼν νδ΄. σωνόδ Λαοδικείας κανὼν κδ΄. σωνόδ Καρθαγένης κανὼν μ΄. σωνόδ ς΄. κανὼν θ΄.

κείμενον.

Ἡ ιδ΄. διάτ. ξ α΄. λίτ. τῶν νεαρῶν φησιν ὅτι τὸ μοναχὸν ἀναστρεφόμενον ἐν καπηλείῳ δεῖ σωφρονίζεσθαι, ἐν μὲν ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τῶν σκδίκων, ἐν δὲ Κωνσταντινουπόλει παρὰ ξ ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων, καὶ ἐξωθοῦνται τῶν μοναστηρίων παρὰ τῶν ἡγουμένων. πανταχοῦ δὲ κρατεῖ ὁ νόμος, καὶ φρονοῦσι τῆς φυλακῆς αὐτοῦ οἱ ὕπαρχοι καὶ οἱ ἄρχοντες.

χόλιον.

Ἡ ιδ΄. διάτ. τῆ α΄. πίτ. τ νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλγ΄. κειμένη ἐν βιβλίῳ δ΄. τ βασιλικῶν πίτ. α΄ κεφ. ις΄. ὅπως ἔχοντι ὡς σωσφ΄δη. καὶ ἀνάγωνται τοῦτο. ζήτει καὶ κανόνα τ ἁγίων ἀποστόλων μδ. μγ΄.

κεφάλαιον λς΄.

Περὶ κληρικῶν ὑβριζόντων βασιλέα, ἢ ἐπίσκοπον, ἢ ἄρχοντα, ἢ πρεσβύτερον, ἀποστόλων καὶ ὠν ν΄. νς΄. πδ΄.

κείμενον.

Τ δικῶς μὲν περὶ κληρικῶν ὑβριζόντων ὁ πολιτικὸς νόμος ἃ λαμβάνει, λέγε ἐν βιβλίοις θ΄. ξ κώδικος πίτ. ζ. λ΄. α΄. καὶ μόνη ὅτι ὁ τὸν βασιλέα ὑβρίζων ἢ τιμωρεῖται, ἔτι πι σκληρὸν ἢ τραχὺ ὑπομένει. ἢ γὰρ λόγε κερδότητος εἶπε καὶ περιφρονεῖται, ἢ ἐξ αἰσίας καὶ ἐλεεῖται, ἢ ὡς ἀδικήσαντος, καὶ συγχωρεῖται. ἀναφέρεται δὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτὸς ἐξ τῆς πιότητος ξ περισώσαι κρίνει, εἰ ὀφείλει συγχωρηθῆναι ἢ τιμωρηθῆναι. εἴρηται γὰρ καὶ βιβλίον μα΄. πίτ. δ΄. λ΄. ζ. ὅτι ἐχρὴ οὖν δικασὰς ἀποκεχρῆσθαι τῇ βασιλικῇ τιμῇ, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς σκοπεῖν, καὶ εἰ δυνατὸν ἐστὶ περισῶσαι ποιῆσαι, καὶ εἰ περὶ τούτου ἐποίησε, καὶ εἰ ἐνεθυμήθη, καὶ εἰ ἔφθασεν. καὶ ἔτι γὰρ ὀχερῶς ὁ φλύαρος ὀφείλει τιμωρεῖσθαι, εἰ μὴ τοιοῦτόν ἐστι τὸ ἁμάρτημα ὅπερ νόμος ῥητῶς ἢ ἐξ ὁμοίου τιμωρεῖται. τραχύτερον ἢ κρατιωτῶν κινεῖται, γνωκῶς περὶ τῶν ὑβριζόντων ἢ τυπτόντων, ἢ ποιούντων φάμωσιν, καὶ τῶν ὑβριζόντων αὐτὰ καὶ ἀναγινωσκόντων, καὶ μὴ διαρρηγνύντων, διαλαμβάνει βιβλίον μζ΄. λίτ. ί. καὶ βιβλίον θ΄ ξ κώδικος πίτ. λέ. καὶ λς΄. καὶ ἐπιστατῶν δ΄. πίτ. δ΄. ἐν οἷς εἴρηται ὅτι καὶ χρηματικῶς καὶ ἐγκληματικῶς κινεῖται, καὶ ὅτι ὁ περὶ ὕβρεως καταδικαζόμενος ἄτιμος γίνεται, κἂν ἀλλότριον δῶλον ὕβρισεν, ἢ φιλικῶς ὀπηδόσης χρημάτων ἀπηλλάγη, ὡς βιβλίου γ΄. πίτ. β΄. διάτ. β΄. καὶ ς΄. καὶ ὅτι τραχεῖα ὕβρις ἐστὶν ἡ γνωμένη ἄρχοντι, ἢ ὑπάτῳ, καὶ ἱερεῖ, καὶ ἀξιωματικῷ, καὶ ὅτι εἷς ἑαυτὸν μόνον

κινεῖται. κεφαλικὴ ἢ τιμωρία ὥρισται καὶ τῶν τοιούτων φάμωσαι, καὶ τῶν ἀναγινωσκόντων αὐτὰ, καὶ τῶν δύο αμων αὐτὰ λεγόντων πισὶν, ὡς βιβλίου θ΄. λίτ. λς΄.

χόλιον.

Ἡ α΄. διάτ. τοῦ ζ΄. πίτ. τῆ θ΄. βιβλίου τῶ κώδικος, ἔστι βιβλίον ξ΄. πίτ. λς΄. κεφ. ιγ΄. ὅτως ἔχον ὡς σωσφ΄δη. τὸ α΄ διάτ. τῆ δ΄. πίτ. τῆ μή. βιβλίου, ἔστι θεμα β΄. τῆ ν΄. κεφ. τ λς΄. πίτ. τ ξ΄. βιβλίου διαλαμβάνον ῥητῶς ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐχάφησαν. σημείωσαι δὲ καὶ ἀμφότερα ξένα ὄντα, καὶ χρήσιμα κτ πτλ. ὁ΄. πίτ. τ μζ. βιβ΄ εἰς τῶν διατάξεων ἔστιν εἰς πίτ. κα΄. τῆ ξ. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ἀξ αὐτῆς ἀεχῆς. καὶ ζήτει κεφ. διάφορα τούτου περὶ ὕβρεως, καὶ φαμώσων διαλεγόμενα. τὸ α΄. κεφ. τῆ αὐτῆ πίτ. λέγει ταῦτα ῥητῶς, γνωκῶς μὲ ὕβρεις λέγεται τὸ παρόντων, ἰδικῶς ἢ ἀπαξιφρόνησις καὶ ἡ ζημία ὡς ἐπὶ τ ἀκωλίας, καὶ ἡ ἀδικία ὡς ἐπὶ τῆ ἀδίκως καὶ παρανόμως ψηφισαμένου. ὁ λέ. πίτ. τῆ θ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος ἔστιν εἰς κεφ. μγ΄. τ καὶ πίτ. τῆ ξ. βιβλίου λέγον ὁ κτ συνεφαντίαν κινήσας τῷ περὶ ὕβρεως ἀγωνίζ, ἢ ἀδοείζεται, ἢ τῆ ἀξιώματος ἀποκινεῖται. καὶ ὁ λς΄. πίτ. τῆ αὐτῆ βιβλίου κεῖται εἰς πίτ. ξγ΄. τῆ ξ. βιβλίου, καὶ φησι τὸ α΄. κεφ. τοῦτο, πᾶς ὁ ἐυείσκων φλυαρίαν ἐσφραγισμένην, ἢ ἀσφαλίσματι, καὶ μὴ παρὰ χρῆμα καιρὸν, καὶ ἄλλα αὐαγινώσκων τοσοῦτο τιμωρίᾳ ἢ πει ὑποκείσθω καὶ ὁ σωτεθεικὼς τὴν φλυαρίαν. καὶ κεφ. β΄. ὁ ἐυρὼν φλυαρίαν μηδενὶ ἑτέρῳ λεγέτω τὴν δωρεὰν αὐτῆς, ἀλλὰ διαρρηξάτω αὐτὴν ἢ καύσει. ὁ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσας κεφαλικῇ τιμωρίᾳ ὑποβληθείσεται. πᾶς γὰρ διαρρῶν ἀσφ ὑπάρχει ὁ τῇ φλυαρίᾳ κατηγορείτω μηνύσεων ἓξ ἐὰν ἀποδείξῃ, τιμῆς ἀξίσεται, μὲν ἀποδείξας δὲ τιμωρεῖται. ὁ δὲ τοιοῦτος χάρτης τὴν καθ΄ ἑαυτὸν ὑποθήκην μὴ βλάψῃ. ὁ δὲ δ΄. πίτ. τ δ΄. ἴνστιτιτίωνος ὧν ἔστιν μὲ εἰς τὰ βασιλικὰ, φησὶ δὲ τὴν περὶ ὕβρεως ἀγωγὴν καὶ χρηματικῶς καὶ ἐγκληματικῶς κινεῖσθαι. τὸ β΄. καὶ ς΄. διάτ. τῆ β΄. πίτ. τῆ γ΄. βιβλίου τῶν διατάξεων ἔστιν ἀπ΄ ἀρχῆς τῆ α΄. κεφ. τῆ β΄. πίτ. τῆ κα΄. βιβλίου τ βασιλικῶν. καὶ ζήτει διάφορα κεφ. τῆ αὐτῆ βιβλίου καὶ τίτ. ἀνάγωνται καὶ γ΄. θέματ τῆ α΄. κεφ. τῆ αὐτῆ τίτ. καὶ βιβλίου καταχωσθὲν εἰς τὸ κζ΄. κεφ. τῆ παρόντος τίτ. περὶ τὰ μέσα.

κεφάλαιον λζ΄.

Περὶ τῶν ποιούντων σωσωμοσίας ἢ φρατρείας, σωνόδ Χαλκηδόν. κανὼν ιή΄. σωνόδ Καρθαγένης κανὼν νγ΄. σωνόδ ς΄. κανὼν λδ΄.

κείμενον.

Καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος τιμωρεῖται τὰς φρατρείας, καὶ τὰς σωσωμοσίας, ὡς βιβλίου μή΄. πίτ. δ΄. καὶ τίτ. ιθ΄. διάτ. ια΄. καὶ ις΄.

χόλιον.

Ὁ δ΄. πίτ. τ μή. βιβλίου τῶν διατ. ἐτέθη εἰς τ λς΄. πίτ. τ ξ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. καὶ ζήτει κεφ. δ΄. λέγει γὰρ τοῦτο μὲ τὸ εἰπεῖν τὰ περὶ αὐτῆ κεφ. τίνες ἐνέχονται τῷ περὶ καθοσιώσεως ἐγκλήματι, ταῦτα ῥητῶς, καὶ ὁ σωσωμοσίαν κτ τῆς πολιτείας παρασκευάσας γνώσθω, καὶ ὁ ἐπιβουλεύσας ἐν στρατοπέδῳ, ἢ τοῖς πολεμίοις αὐτὰ προδόσας, καὶ ὁ κτ δῆλον ἐμποδίσας τοῖς στρατιώταις γνῶσθαι τὰν πολεμίων, ἢ παρασκευάσας αὐτὰν βοηθῆσαι, πλέθει,

ἢ ὅπλοις, ἢ ἵπποις, ἢ χρήμασιν ἢ ἑτέρῳ οἱῳδήποτε τρόπῳ, ἢ τοὺς φίλους τῆς πολιτείας ἐχθροὺς ποιήσας, ἢ κωλύσας ἕτερον ἔθνος πειθαρχῆσαι τῇ πολιτείᾳ, ἢ παρασκευάσας τοῖς ἐχθροῖς δεχθῆναι ὁμήρους ἢ χρήματα, ἢ ὑποζύγια. τὸ ιά. καὶ ις'. διάτ. τῶν ιθ'. τίτ. τοῦ μή. βιβλίου τῶν διατ. εἰσὶ θέμα γ'. τοῦ ιά. κεφ. τοῦ νά. τίτ. τοῦ ζ'. βιβλίου, καὶ κεφ. ις'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου. καὶ ἄμφω γὰρ κολάζουσι τοὺς ποιοῦντας τὰς συνωμοσίας ἢ φρατείας.

κεφάλαιον λη'.

Ποῖα ἁμαρτήματα λύει ἡ χειροθεσία, συνόδου Νικαίας κανὼν θ'. καὶ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου, κανὼν ιβ'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παρ' ἡμῶν γραφέντα.

κεφάλαιον λθ'.

Περὶ μετανοίας, καὶ τίνες ἄδειαν ἔχουσι διδόναι μετανοοῦσι καταλλαγὴν, καὶ ὅτι ἔξεστι τῷ ἱερεῖ μειοῦν καὶ αὔξειν τὰ ἐπιτίμια, ἀποστόλων κανὼν νά. νβ'. συνόδου Νικαίας κανὼν ιά. ιβ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ά. β'. γ'. δ'. ε'. ς'. ζ'. η'. θ'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν ά. β'. ιά. ιβ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ς'. ζ'. κζ'. μγ'. με'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν β'. συνόδου ς'. κανὼν ρβ'. Βασιλείου κανὼν ε'. λδ'. οδ'. οε'. ος'. πβ'. πδ'. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν γ'. δ'. ζ'. η'.

κείμενον.

Ἡ γ'. διάτ. τοῦ ζ'. τίτ. τοῦ ά. βιβλίου τοῦ κώδικος ἀνεῖλε τὴν μετάνοιαν τῶν ὀρθοδόξων εἰς αἱρετικοὺς ἀποστάντων. ἡ δὲ λζ'. νεαρὰ ἡ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν Ἀφρικῆς διαλεγομένη, καὶ τοῖς τοιούτοις καιρὸν δέδωκε μετανοίας. ἡ δὲ λδ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ ά. βιβλίου τοῦ κώδικος, καὶ ἡ β'. διάτ. τοῦ ά. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἄδειαν τῷ ἐπισκόπῳ δέδωκε θεωροῦντι μετάνοιαν τοῦ κυβεύσαντος κληρικοῦ, ἢ θέαις παρεμβαλόντος, μειοῦν τὸ ἐπιτίμιον, καὶ πρὸ συμπληρώσεως τοῦ ὁρισθέντος χρόνου ἀποκαθιστᾶν αὐτὸν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ. τοῦτο δὲ περὶ ἐπισκόπων ἰδικόν ἐστιν. οἱ γὰρ πολιτικῶς δικάζοντες, ἄδειαν ἔχουσι τὴν ἀρχὴν ψηφιζόμενοι, καὶ αὔξειν καὶ μειοῦν τὴν ποινὴν ὡς μέντοι ἐπὶ ἑκατέρου, μὴ παρεξιέναι τὴν συμμετρίαν, ὡς βιβλίον μή. τίτ. ιθ'. διάτ. ιβ'. ιγ'. εἰ καὶ τὰ μάλιστα εἴρηται βιβλίῳ τῷ αὐτῷ τίτ. ις'. διατ. ά. καὶ βιβλίῳ ν'. τίτ. ά. διατ. ιε'. ὅτι ἡ τοῦ φάκτου ζήτησις ἐπιτέτραπται τῷ δικαστῇ, οὐ μὲν ἡ τοῦ νόμου ἐπεξέλευσις. ὅμως μέντοι ὁ ψηφισάμενος οὐκέτι δύναται τὴν ψῆφον ἀνατρέπειν. εἴρηται γὰρ βιβλίῳ ζ'. τοῦ κώδικος τίτ. ν'. διατ. ά. ὅτι οὔτε τὴν ἰδίαν ψῆφον, οὔτε τὴν τοῦ διαδεχθέντος δύναταί τις ἀνατρέψαι, καὶ βιβλίον θ'. τίτ. μζ'. διάτ. ιε'.

σχόλιον.

Ἡ γ'. διάτ. τῶν ζ'. τίτ. τοῦ ά. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ κἂν ὁ τοιοῦτος τίτ. κεῖται ἐν βιβλίῳ ξ'. τίτ. νδ'. κεφ. κδ'. ἡ δὲ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν Ἀφρικῆς διαλεγομένη

λζ'. νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. δέδωκε δὲ τούτοις καιρὸν μετανοίας. ἡ λδ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. ά. βιβλίου τῶν κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ β'. διάτ. τῶν ά. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι κεφ. κβ'. τοῦ ά. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, οὕτως ἔχον ὡς συνωψίσθη ἀπὸ τῆς ρκγ'. νεαρᾶς τῶν Ἰουστινιανοῦ ἐκκοπὲν, καὶ κεφ. ὂν αὐτῆς ιε'. τὸ ιβ'. διάτ. καὶ τὸ ιγ'. τοῦ ιθ'. τίτ. τῶν μή. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι κεφ. ιά. τῶν νά. τίτ. τῶν ξ'. βιβλίου οὕτως ἔχον, πρὸς τὴν ποιότητα τῶν ἁμαρτήματος δεῖ τὴν τιμωρίαν ἐκφέρεσθαι, καὶ μήτε σκληρὸν, μήτε μὲν ἐλαφρὸν φαίνεσθαι τὴν δικαστὴν, πλὴν ἐν τοῖς ἐλαφροῖς ἐλαφρὸν εἶναι αὐτὸν δεῖ, καὶ ἐν τοῖς βαρυτέροις σφοδρὸν μετὰ καλοθελοῦς συμμετρίας. καὶ κεφ. ιδ'. ὁ ἐξαπραορδίνεμ δικάζων ἐγκλήματι αὔξειν, καὶ μειοῦν τὴν ποινὴν δύναται, ὥστε μέντοι ἐπὶ ἑκατέρου μὴ παρεξιέναι τὴν συμμετρίαν. τὸ ά. διάτ. τῶν ις'. τίτ. τῶν μή. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι κεφ. ι'. τοῦ ά. τίτ. τῶν ξ'. βιβλίου λέγον περὶ τὸ τέλος ὡς ἡ μὲν τῆς ὑποθέσεως ζήτησις ἐπιτέτραπται τῷ δικαστῇ οὐ μὲν ἡ τοῦ νόμου ἐπεξέλευσις. ὁ δὲ ά. τίτ. τοῦ ν'. βιβλίου τῶν διατ. ἐτέθη εἰς βιβλίον νδ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. ά. κεφ. ά. τὸ ιε'. διάτ. παρείθη. ἡ ά. διάτ. τοῦ ν'. τίτ. τῶν ζ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. πς'. τοῦ ά. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον, οὔτε τὴν τοῦ προηγησαμένου ἀπόφασιν, οὔτε τὴν ἰδίαν δύνασθαί τινα ἀνακαλεῖσθαι εἰς ἀμφιβολίαν οὐ φέρεται. μηδὲ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως προτιθέναι ἔκκλητον φανεροῦ νομίμου ἔστιν. ἡ ιε'. διάτ. τοῦ μζ'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. νε'. τῶν νά. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτω λέγον, τὴν τιμωρίαν οὐκ ἔξεστι τῷ ἄρχοντι ἀνακαλεῖσθαι. ζήτει καὶ τίτ. ν'. τοῦ αὐτοῦ ξ'. βιβλίου κεφ. ά. θέμα τελευταῖον καὶ βιβλίον ζ'. τίτ. β'. κεφ. κ'. καὶ βιβλίον θ'. τίτ. ά. κεφ. πδ'. καὶ ρκζ'. καὶ βιβλίον νς'. τίτ. η'. κεφ. κθ'.

κείμενον.

Ἐν δὲ τῷ μέ. διατάγματι τοῦ ά. τίτ. τοῦ μβ'. βιβλίου φησὶν, ὅτι τὴν ψηφισθεῖσαν ποινὴν αὔξειν ἢ μειοῦν ὁ ἄρχων χωρὶς βασιλικῆς αὐθεντίας οὐ δύναται. καὶ βιβλίον μή. τίτ. ιη'. διάτ. ά. φησὶν, ὅτι ἐὰν δοῦλος φοβούμενος πρὸς τὸν δεσπότην ὑποστρέψαι εἴπῃ καθ' ἑαυτοῦ πλαστῶς, καὶ μετὰ καταδίκην ἐρωτημένου περὶ τῶν συνιστόρων φανῇ ἡ ἀλήθεια, ἐλευθεροῦται τῆς ποινῆς, καὶ διὰ τῆς τάξεως πιπράσκεται ἐφ' ᾧ μὴ ὑποστρέψαι πρὸς τὸν δεσπότην καὶ τιμὴ δεσπότῃ δίδοται. αὐτὸς δὲ ὁ καταδικάσας ὡς αἴτιόν τινα οὐ δύναται ἐλευθεροῦν ἀναίτιον εὑρισκόμενον. οὔτε γάρ τις τὴν οἰκεῖαν ψῆφον ἀνακαλεῖται κἂν χρηματικὴ εἴη. δεῖ οὖν περὶ τούτου βασιλεῖ ἀναφέρειν ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων. καὶ διάτ. θ'. καὶ κζ'. τοῦ ιθ'. τίτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὅτι ὁ βουλευτὴς οὔτε εἰς μέταλλον, οὔτε εἰς ἔργον μετάλλου καταδικάζεται, οὔτε φουλκίζεται, οὔτε καίεται, ἀλλ' εἰ καί τι τοιοῦτο ψηφισθῇ, ἐλευθεροῦται οὐ διὰ τοῦ ἄρχοντος, ἀλλὰ διὰ τοῦ βασιλέως διδασκομένου καὶ τὴν τιμωρίαν ἐναλλάσσοντος, ἢ ἐλευθεροῦντος. καὶ ὅτι οἱ ἄρχοντες οὐκ ἀνατρέπουσι τὰς ἰδίας ψήφους. εἰ μέντοι τις καθ' ἑαυτοῦ ψευσάμενος, ἢ ἀπορίᾳ συστάσεων καταδικασθῇ, καὶ ὕστερον εὑρεθῶσι δικαιώματα βοηθοῦντα αὐτῷ, ὁ βασιλεὺς ἢ ἐλευθεροῖ αὐτὸν, ἢ μειοῖ τὴν ποινήν.

σχόλιον.

Τὸ μέ. διάτ. τῆ α΄. πίτ. τῆ μβ΄. βιβλίε, ἔστι δέκα πεφ τέλευτην τὸ μς΄. κεφ. τῆ γ΄. πίτ. τῆ ϛ΄. βιβλίε τῆ βασιλικῶν ἔτως ἔχει ὡς ἐχράφη. ἐχωτήσει δέ τις ϗ μὴ τὸ χαταφρονῆσ ὅπως ἔχει ιγ΄. κεφ. τὸ νά. πίτ. τῆ ξ΄. βιβ. λέγει δυνασθαι τ δικαςὴν αὔξειν ϗ μειοῦν τ ποινὴν. πῶς ἔων ἐπανῶδα λέγει τὸ ἐναντίον, ὁ μὲ δικάζων ἀζημιοδίκαιος ἔγκλημα δυνασθαι αὔξειν καὶ μειοῦν τ ποινὴν, ὁ ἢ διὰ τῶν ἐγκλημαπικῶς ἐνορδίνῳ ἐπανῶδεσι ἀπὸ νόμε ἐχόσης ὡρισμένην ποινὴν ἃ δυνασθαι τῶτο ποιεῖν. ἢ εἰπὲ ὅτι πεφ μὲ ἀποφάσεως δυνασθαι αὔξειν ϗ μειοῦν τὴν ποινὴν, καὶν ὡρισμένη ἀπὸ τ νόμε ἔστ. μὴ ἢ τ ἀποφάσιν ἃ δυνασθαι. πέπαυται γὰρ τ ἓξ δικασής. ϗ ζήτει κεφ. ιδ΄. τῆ αὐτῆ νά. πίτ. τῆ ξ΄. βιβλίε ἕτω λύσει, καὶ τὸ ν΄. δέκα τ ιγ΄. κεφ. τῆ κά. βιβλίε, καὶ τὸ γ΄. καὶ δ΄. κεφ. τῆ γ΄. πίτ. τῆ αὐτῆ βιβλίε. τὸ α΄. διάτ. τῆ ιη΄. πίτ. τῆ μή. βιβλίε, ἔστ δέκα ιθ΄. τῆ α΄. κεφ. τῆ ιγ΄. πίτ. τῆ ξ΄. βιβλίε τὰ αὐτὰ λέγον ὅτε σωωψίδησαν. τὸ θ΄. διάτ. τῆ αὐτῆ τίτ. καὶ βιβλίε τῶν διατ. ἃ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. τὸ κζ΄. κεφ. τῆ ιθ΄. τίτ. τῆ μή. βιβλίε τῶν διατάξεων, ἔστ δέκα β΄. τῆ κζ΄. κεφ. τοῦ νά. πίτ. τῆ ξ΄. βιβλίε ἔτως ἔχον, ἐὰν οἱ πολιτευόμωοι, ἢ οἱ τῆς πόλεως πεφστεύοντες ἁμάρτωσί τι κεφαλικὸν ὡς ἀξίνε αὐτὸν ξί) ἄξοσας, ἢ φριοσιμῷ, ἢ κεφαλικῆς τιμωρίας, δεῖ τ ἄρχοντα δεδεμένους αὐτὸν φυλάξειν, καὶ ἀναφέρειν τῷ βασιλεῖ πεφτζευγνύντα τῇ ἀναφορᾷ καὶ ἃ ἐπ' αὐτοῖς ἤκεον. τὸ ἢ α΄. δέκα τοῦ αὐτῆ κεφ. κζ΄. φησὶν, οἱ ἄρχοντες τὰς ἰδίας ἀποφάσεις ἀναπτέπειν ἃ δυνανται, καὶ ἐφ' ἑξῆς ὅτε σωωψίδησαν.

κείμενον.

Ταῦτα πρὸ αὐτοτελῶν ἔφηται ψήφων. τὰ γὰρ κξ΄ μέρ⊙ Δραλαλήμενα δύναται ὁ δικασὴς τελέως ἀναιρεῖν, καὶ ἐναλλάττειν. ϗ βιβλίου β΄. πίτ. α΄. Δράτ. ισ΄. ϗ βιβλίον σ΄. Ὑίτ. η΄. Δράτ. ιθ΄. ϗ κ΄. ϗ εἰκότως. ὁ μὲν γὰρ Δραλαλήσας μένει δικασὴς, ὁ ἢ ψηφισάμεν⊙ πέπαυται ἐπ' αὐτῷ τῷ πράγματι εἶναι δικασὴς, ὡς βιβλίου μβ΄. Δράτ. νέ.

σχόλιον

Τὸ ιδ΄. διάτ. Ἰῳῦ α΄. πίτ. τῆ μϛ΄. βιβλίε τ διατάξεων, ἔστ κεφ. ιδ΄. Ἰῆ γ΄. τίτ. Ἰῳῦ θ΄. βιβλίου ὅ φησι, ὃ κελεύσει, ἢ κωλύσει ὁ φρώτωρ δυνατὰ αἱρετέπειν, ἃ μὲν ψῆφον οἰκείαν. τὸ ιθ΄. διάτ. τοῦ κ΄. πίτ. τοῦ δ΄. βιβλίου τ διατ. καὶ τὸ κ΄. εἰσὶ Ἰοῦ πίτ. β΄. τοῦ βιβλίου ζ΄. κεφ. ιθ΄. ὅτως ἔχον ὁ αἰζετὸς δικασὴς τὸ δοκοῦν αὐτῷ ψηφίζεται, καὶ ὁ πολυπραγμονεῖ τ ψῆφον ὁ φρώτωρ. εἰ ἢ δόξειε τοῖς αἱρετικοῖς δικασηείοις ὥστε τοῦτ ψηφίσαδαι, ἐκ ἐῤῥώτατο ἃ δὲ αὐαγκάζεται ψηφίσαδαι. ψηφίζεται ἢ ὁ γνώμων ἐχθικὰς διὰ τῶ διαλαλημένε πᾶσιν τῶν δίκλιν τειμεῖν. εἰ ἢ ὅπι πολλοῖς πεφτελήφθη κεφαλαίοις ἃ δοκεῖ ψηφίζεδαι εἰ μὴ πάσας τὰς φιλονεικίας περαπόσει. ϗ εἰ μὲ ψηφίζεται δῆναί πῆ ἀπολυθῆναι τ ὀναγόμωον ἔ δυνατ) μὴ ταῦτα ψηφίζεσ τακαντία. τὰ ἢ διαλαλήμενα ὅπι παρασκευῇ τ δίκης ἀμείδετον δυνατ), οἷον διελάλησε κλέπδους παρφυλάξαι, ϗ ὕστερον διελάλησε τοῖς εἰδοῖς. ϗ κεφ. κ΄. καὶ ἐναντιῦται ὁ διεῤῥῆται. ψηφισάμενος γὰ πέπαυται τῇ δικασής. τὸ ἢ νέ. διάτ. Ἰῆ α΄. πίτ. τῆ μϛ΄. βιβλίε, ἔστ κεφ. νέ. Ἰῆ γ΄. πίτ. Ἰῆ θ΄. βιβλίε ἔτως ἔχον ὁ ψηφισάμενος πέπαυται τῇ δικασής ϗ οὐκέτι διορθοῦται τ ψῆφον.

ΤΙΤΛΟΣ

ΤΙΤΛΟC ΔΕΚΑΤΟC.

κεφάλαιον α΄.

ΠΕΡΙ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ϗ πῶς τῶν ἰδικῶν ἔ ἐπισκόπε, πῶς ἔ χρῆναι τ οἰκονόμον ἐκ ἔ κλήρε τ ἐκκλησίας εἶναι, συνόδε Χαλκηδόνος κανὼν κς΄. συνόδε Νικαίας τὸ β΄. κανὼν ιά. Θεοφίλε ἐκ ἔ ὑπομνηστικῶ κανὼν θ΄.

κείμενον.

Η΄ λθ΄. Δράτ. ἔ γ΄. πίτ. ἔ α΄. βιβλίε ἔ κώδικος, λέγ τὸν οἰκονόμον χρῆσαι περὶ ἔ ἐπισκόπε γίνεδαι. ϗ ἡ μά. Δράτ. ἔ αὐτῆ πίτ. ὅτι κζ΄ δοκιμασίαν γίνεπ. ἡ ἢ ηβ΄. ἔ β΄. Ὑίτ. ὅτι δεῖ τὸν οἰκονόμως κζ΄ μῆνα, ἢ τὸ μήκισον ὡσὲρ δύο, λογοπιεῖν πρὸς τὸν ἀρκαρείας ἐπὶ κινδυνώδεσιν, ϗ ὅτι ἕκασος μὲν οἰκονόμ⊙ ζητεῖ τὰ τῆς ὑφ' ἑαυτὸν διοικήσεως, οἱ ἢ λοιποὶ κατὰ πρόσαξιν ἔγγραφον ἔ παρειάρχε, τοῖς λογισμοῖς ὑπογράφεσι, τὸ ἀνέγνω. ϗ τὸ χωρὶς τ τιαύτης παρατηρήσεως λογιζόμενον, οἰκοθεν οἱ οἰκονόμοι διδόασι, ϗ ἡ μβ΄. ἔ γ΄. πίτ. ὅτι κατ' ἐνιαυτὸν ὁ οἰκονόμ⊙ παρατίθεπ λόγον τ αὐτῆ διοικήσεως τῷ ἐπισκόπῳ, ϗ ἀποδίδωσιν, εἴ τι φανῇ βλάψας, ἢ κερδάνας. εἰ ἢ τελυτήσῃ πρὸ τ λογισμῶν ὑπόκειντα τούτοις οἱ κληρονόμοι αὐτῆ. ὑπόκειντα γὰρ ϗ ἀπὸ φαδυμίας, ϗ ἐν ἀπόροις ἐκδόσῃ. ἡ ἢ β΄. Δράτ. ἔ β΄. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἀπαγορδίει τοῖς οἰκονόμοις ϗ ὀρφανοτρόφοις, καὶ διοικηταῖς τῶν λοιπῶν ἁγίων οἴκων, ἔπι μὲν καὶ τοῖς πάντων χαρτλαρείοις, ϗ τοῖς τέτων γονεῦσι, καὶ παισὶ, ϗ τοῖς κατὰ γῆ⊙, ἢ γάμον αὐτοῖς συναπομένοις, ἐμφυτεύσῃς, ϗ μισθώσῃς, ϗ ὑποθήκας πραγμάτων τῶν ἁγίων οἴκων, ἢ δι' ἑαυτῶν, ἢ διὰ παρενθέτων ποιζώπων λαμβάνειν, ἐπεὶ ϗ τὸ συναλλαγμα ἀκυρᾶται, ϗ πᾶσα ἡ πρᾶξις τῶν οἰκονόμων, καὶ χαρτλαρείων, ϗ διοικητῶν οἷς κατὰ τ εἰρημένον τρόπον συνάπονται, εἰς τὸν ἁγιῆ οἶκον, ἐξ ἕ τὸ πράγμα λαμβάνεσι πρὸς ἐρχεται μετὰ τῆ αὐτῶν τελυτῆ.

σχόλιον.

Η λβ΄. διάτ. τῆ γ΄. πίτ. τῆ α΄. βιβλίε ξ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ἔδε ἡ μά. ἔδε ἡ μβ΄. ἀνάγνωδι ἢ τ γ΄. Ἰουσιανῆ νεαρά. ζήτει κεφ. τελευταῖον τῆ β΄. πίτ. τῆ γ΄. βιβλίε τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον, ὥσπερ ἢ πῶ περὶ τέτο δαπανῶ ὠφέλιμον, ὅτως πρόσκειτ τ κζ΄ κεφ. ἀμώτατον πατεύχω, ϗ τὸν εὐλαβεπάτων οἰκονόμως περισκοπεῖν τέτο, καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας τὰς γινομένας ὑπ' ἐκκλησιαστικῶν πόρων περὶ εὐσεβεῖς δαπανᾶδαι πρό-

ξεις, καὶ θεῷ ἀρεσκούσας, καὶ εἰς ἐκείνους ταύτας χορηγεῖν, τοὺς ταῖς ἀληθείαις δεομένους, καὶ οὐκ ἔχοντας ἑτέρωθι τροφῆς ἀφορμήν. ταῦτα γὰρ τὴν δεσπότην θεὸν θεραπεύει. ἀλλὰ μὴ προστασίαις, καὶ σπουδαῖς ἀνθρώπων τὰς ἐκκλησιαστικὰς δαπάνας εἰς ἀνθρώπους εὐπορουῦντας ἐπιδιδέναι, καὶ ἐντεῦθεν τοὺς ἀπορουμένους μὴ τυγχάνειν τῶν ἀναγκαίων. ἴσωσαν γὰρ οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι οἵτε νῦν, οἵτε κατὰ καιροὺς ἐσόμενοι ὡς εἴ τι παρὰ ταῦτα πράξαιεν, ταῖς τε ἐκ θεοῦ ποιναῖς ὑποκείσονται, καὶ ἐκ τῆς αὐτῶν οὐσίας τὸ ἀζήμιον τῇ ἁγιοτάτῃ περιποιήσουσιν ἐκκλησίᾳ. ἡ β'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκ'. ἤτοι θέμα β'. τοῦ ζ'. κεφ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον ὡς συνωψίσθη. Σημείωσαι τὴν παροῦσαν ἰουστινιάνειον νεαρὰν διὰ τὰ γινόμενα τυπώματα παρὰ τῶν πατριαρχῶν χάριν ἀδελφάτων, καὶ λοιπῶν σιτηρεσίων πρὸς πρόσωπα πλουτοῦντα καὶ παραδυναστεύοντα. καὶ λέγε ταῦτα μὲν εἶναι ἀνίσχυρα κατὰ τὴν ταύτης περίληψιν, τὰ δὲ πρὸς ἐνδεεῖς γινόμενα εἶναι βέβαια.

κεφάλαιον β'.

Περὶ διοικήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀποστόλων κανὼν λη'. μ'. μα'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν κδ'. κε'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κεφ. β'. Θεοφίλου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κεφ. ϛ'. ι'.

κείμενον.

Πολλὰ μὲν εἴρηται περὶ τῆς διοικήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐν τῷ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, καὶ ἐν διαφόροις διατάξεσι τῶν νεαρῶν. καὶ ἀνάγνωθι τὴν β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, καὶ μάλιστα τὴν β'. καὶ τὴν γ'. αὐτοῦ τίτ. διάτ. περιεχούσας πάντα τὰ περὶ ἐκκλησιαστικῶν διοικήσεων καὶ προνομίων.

σχόλιον.

Ὁ β'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη εἰς βιβλίον ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. ἀπὸ τοῦ α'. κεφ. μέχρι τοῦ ια'. ἡ δὲ β'. καὶ γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, εἰσὶ νεαρὰ ἰουστινιάνειοι ρκ'. καὶ ρλα'. ὧν ἡ μὲν κεῖται ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. β'. ἡ δὲ ἐν βιβλίῳ τῷ αὐτῷ τίτ. γ'. καὶ ἀνάγνωθι τοὺς τοιούτους τίτλους.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ πραγμάτων, καὶ προσόδων τῶν ἀνεπισκόπων ἐκκλησιῶν, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιε'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κε'. συνόδου ϛ'. κανὼν λε'.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ ἐκποιήσεως ἐκκλησιαστικῶν, ἀποστόλων κανὼν λη'. ογ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ιε'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν κβ'. κγ'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ιβ'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς κεφ. β'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ β'. κεφ τοῦ παρόντος τίτ.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ τῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν κτωμένων ἐπισκόπῳ, ἢ κληρικῷ,

συνόδου Καρθαγένης κανὼν λβ'. συνόδου α'. καὶ β'. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ζ'.

κείμενον.

Ἡ λγ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι, καὶ κληρικοὶ ὅπερ ἂν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ὑπεξουσιότητος κτήσωνται, καὶ ὑπεξούσιοι ὄντες ἴδιον ἔχουσι, καὶ οὐ συνεισφέρουσιν αὐτὰ, ἀλλ' ἄδειαν ἔχουσι καὶ ζῶντες ἐκποιεῖν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς εἰς ἐξωτικοὺς διατίθεσθαι, ἢ κατιοῦσιν αὐτὰ παραπέμπειν. καὶ ἡ μα'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ὅτι τὰ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν κτηθέντα, ἐκποιεῖν ὁ ἐπίσκοπος οὐ δύναται, ἢ διατίθεσθαι ἐπ' αὐτοῖς εἰ μὴ ἀπὸ γονέων, ἢ θείων, ἢ ἀδελφῶν, εἰς αὐτοὺς περιῆλθον. ἀλλὰ τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ διαφέρουσι, καὶ μετὰ τὴν αὐτῶν τελευτὴν λογισμοὺς τῶν τοιούτων πραγμάτων ὁ οἰκονόμος ἀπαιτεῖται. τὰ δὲ πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς κτηθέντα, καὶ ἐκποιοῦσι, καὶ διατίθενται ἐπ' αὐτοῖς. καὶ ἡ μθ'. ὅτι οἱ ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι κουασικανστρὲ ἔχουσι, καὶ διατίθενται νομίμως ἐπ' αὐτῷ; καὶ οὐχ ὑπόκειται ἡ διαθήκη τῇ δεινοφικιόσῃ. ἡ δὲ γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι οἱ ἐπίσκοποι τὰ μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῖς κτηθέντα κινητὰ, ἢ αὐτοκίνητα, εἰς ἰδίους συγγενεῖς, ἢ ἄλλους οἱῳδήποτε τρόπῳ οὐ μεταφέρουσιν, ἀλλὰ δαπανάτωσαν αὐτὰ εἰς λύσιν αἰχμαλώτων, καὶ πτωχῶν ἀποτροφὴν, ἢ εἰς συμφέρον τῆς ἰδίας ἐκκλησίας. τὰ δὲ μετὰ τὴν αὐτῶν τελευτὴν ἐκ τούτων περιττεύοντα, ἡ κατ' αὐτοὺς ἐκκλησία οἰκειοῦται, ἄδειαν δὲ ἔχουσιν ἐκποιεῖν ἅτινα πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς ἐσχηκότες ἀποδειχθῶσι, καὶ ὅσα μετὰ τὴν ἐπισκοπὴν εἰς αὐτοὺς περιήχθη ἀπὸ συγγενῶν, οὓς ἐξ ἀδιαθέτου μέχρι τετάρτου βαθμοῦ διαδέχεσθαι δύνανται. ταῦτα δὲ κρατεῖ καὶ ἐπὶ ὀρφανοτρόφων, καὶ πτωχοτρόφων, καὶ νοσοκόμων, καὶ γεροντοκόμων, καὶ ξενοδόχων καὶ πάντων τῶν ἄλλων διοικητῶν τῶν σεβασμίων οἴκων, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐν τῷ καιρῷ τῆς διοικήσεως αὐτῶν κατὰ τὴν εἰρημένον τρόπον περιελθοῦσιν. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἁπλούστερόν φησιν ὅτι τὰ μετὰ τὴν χειροτονίαν κτηθέντα τοῖς ἐπισκόποις, ταῖς αὐτῶν ἐκκλησίαις διαφέρει, ἥτις λέγει ὅτι πάντες οἱ κληρικοὶ, τοῦτ' ἔστι πρεσβύτεροι, διάκονοι, ἀναγνῶσται, ψάλται, τὰ ὁπωσοῦν αὐτοῖς κτηθέντα πράγματα, κἂν ὑπεξούσιοι ὦσιν, ἴδια ἔχουσι, καὶ δωροῦνται, καὶ διατίθενται ἐπ' αὐτοῖς, οὕτω μέντοι, ὥστε τοὺς αὐτῶν παῖδας, ἢ τούτων οὐχ ὑπόντων, τοὺς γονεῖς αὐτῶν κομίζεσθαι τὸ νόμιμον μέρος. ἡ δὲ γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ἐὰν ἐπίσκοπος, ἢ κληρικὸς οἱουδήποτε βαθμοῦ, ἢ ἐκκλησίας διακόνισσα τελευτήσῃ ἄνευ διαθήκης, ἢ νομίμων διαδόχων, ἡ τούτων διαδο-

χὴ προσκυρῶται τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ᾗ κεχειροτόνηται.

χόλιον.

Ἡ λγ'. διάτ. τοῦ ς'. τίτ. τῶν α'. βιβλίου τῶν κώδικος, ἔστι κεφ. η'. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον, καὶ ὁ προσβύτερος, καὶ ὁ διάκονος ὅσα κτήσεται καὶ ἐν ὑπεξουσιότητι ἐκποιείτω, καὶ διατιθέσθω ἐπ' αὐτοῖς ὡς βούλεται, καὶ μὴ ἐκδικείσθωσαν παρὰ τῶν ἐχόντων αὐτὸν ὑπεξούσιον, ἢ συνεισφερέσθω τοῖς ἀδελφοῖς, ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἀλλ' οἱ παῖδες αὐτῶν λαμβανέτωσαν αὐτὰ κἂν μὴ διαθέμενοι τελευτήσωσι. ἡ μα'. διάτ. τῶν γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβ. τῶν κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ὡσαύτως οὐδὲ ἡ μθ'. διάτ. τῶν αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβ. ἡ γ'. διάτ. τῶν β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τίτ. γ'. ἧς δὲ νεαρᾶς τὸ ι'. κεφ. αὐτὰ ταῦτα διδάσκει ὅσα καὶ συνωψίσθησαν προστιθέμενον μόνην σημασίαν τῶν ἀκινήτων. λέγει γὰρ μήτε κινητὰ, ἢ ἀκίνητα, ἢ αὐτοκίνητα, παρὰ τῶν ἐπισκόπων μετὰ τῶν ἐπισκοπὴν κτηθέντα ἐκποιεῖσθαι. ὁ δὲ τίτ. τῶν νεαρῶν ὡς παρίσταται ἀπὸ τοῦ κειμένου μόνων κινητῶν καὶ αὐτοκινήτων μέμνηται. ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ γ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. α'. καὶ φησὶ τὸ μβ'. αὐτῆς κεφ. ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. ἡ γ'. διάτ. τῶν β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. γ'. καὶ λέγουσα περὶ τὸ ι'. κεφ. κτῆ τὸ τέλος ὅσα συνωψίσθησαν εἰς τὸ κείμενον.

κεφάλαιον ς'.

Περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου πραγμάτων, καὶ ὅτι οὐχ ὤφειλεν ἀδιάθετος τελευτᾶν, ἀποστόλων κανὼν μ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν κδ'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κβ'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν ιβ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν κβ'. πα'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ ε'. κεφ. παρόντος τίτ.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ τοῦ τὰς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσιν οὔσας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας μετὰ τὴν κρατήσασαν διοικεῖσθαι συνήθειαν, συνόδου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν β'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κη'. συνόδου ς'. κανὼν λ'. λζ'. λθ'.

κεφάλαιον η'.

Περὶ τοῦ μήτε ἐπίσκοπον, μήτε κληρικὸν διδόναι διὰ δωρεᾶς ἢ διαθέσεως αἱρετικῷ κἂν εἴη συγγενὴς αὐτῷ, συνόδου Καρθαγένης κανὼν κβ'. πα'.

κείμενον.

Οὐ μόνον ἀπὸ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν κωλύονται λαμβάνειν οἱ αἱρετικοὶ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἑτέρων. εἴρηται γὰρ βιβλίῳ α'. τίτ. ε'. διατ. ι'. ὅτι οὔτε ὀρθόδοξος δύναται καθ' οἱονδήποτε τρόπον μεταφέρειν εἰς αἱρετικὸν, ἀκίνητον πρᾶγμα ἔχον ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, ἐπεὶ φισκοῦται. ἡ μέντοι γ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ἐὰν ὀρθόδοξος ἔχων κτῆσιν ἐν ᾗ ἁγία ἔστιν ἐκκλησία, ἐκποιήσῃ, ἢ καταλίπῃ, ἢ ἐμφυτεύσῃ, ἢ μισθώσῃ, ἢ καθ' οἱανδήποτε διοίκησιν παραχῇ ἰουδαίῳ, ἢ σαμαρείτῃ, ἢ ἕλληνι,

ἢ μοντανιστῇ, ἢ ἀρειανῷ, ἢ ἁπλῶς ἄλλῳ αἱρετικῷ, ἡ ἐκκλησία τῆς αὐτῆς κώμης τὴν αὐτοῦ δεσποτείαν ἐκδικείτω. βιβλίον α'. τίτ. ε'. διάτ. ιη'. ἐὰν ὁ αἱρετικὸς ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν στρατείας, ἢ ἀξίας, ἢ δημόσιον πρᾶξαι φρόντισμα, ἢ παιδεῦσαι, ἢ συνηγορῆσαι, προσποιήσεται τὸν ὀρθόδοξον, καὶ φανῇ γαμετὴν ἢ παῖδας ἔχων αἱρετικοὺς, ἐκβάλλεται· εἰ δὲ καὶ λάθῃ οὐ δύναταί τι τῶν αὐτοῦ δωρεῖσθαι, ἢ ἄλλως ἐκποιεῖν αἱρετικῷ, ἀλλὰ ταῦτα, καὶ τὸν αἱρετικῷ καταφερομένην αὐτοῦ κληρονομίαν, ἐκδικεῖ τὸ δημόσιον καθόλου γὰρ οἱ μεταχόντες στρατείας, ἢ ἀξίας, ἢ συνηγορίας, ἢ δημοσίας φιλοτιμίας, ἢ συγκροτήσεως, παρὰ μόνων ὀρθοδόξων κληρονομοῦνται, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν εἰς αἱρετικοὺς ὁπωσοῦν ἐρχόμενα τὸ δημόσιον ἀπαιτεῖ. ἡ δὲ αὐτὴ διάτ. φησὶν ὅτι ἐὰν τῶν παίδων οἱ μέν εἰσιν αἱρετικοὶ, οἱ δὲ ὀρθόδοξοι, μόνοι κληρονομοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι· εἰ δὲ πάντες εἰσὶν αἱρετικοὶ, συγγενεῖς ὀρθόδοξοι κληρονομοῦσιν, ἢ μὴ ὄντων ὁ φίσκος διαδέχεται. διάτ. ιθ'. οἱ αἱρετικοὶ τοῦ αἱρετικοῦ παῖδες, οὔτε δωρεὰν, οὔτε κλῆρον αὐτοῦ λαμβάνουσι. διάτ. κβ'. οὔτε ἀπὸ στρατιωτικῆς διαθήκης αἱρετικὸς κληρονομεῖ, ἢ ληγάτον λαμβάνει.

χόλιον

Ἡ ιδ'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. τῶν α'. βιβλίου τῶν κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ γ'. διάτ. τῶν β'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν τίτ. γ'. καὶ φησὶ τὸ γ'. θέμα τῶν ια'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. ἡ ιη'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά, οὐδὲ ἡ ιθ'. οὐδὲ κβ'.

κείμενον.

Ἡ δὲ τὰς αἰτίας ἐξερεδιτατιώνων τάκτου ρε'. νεαρὰ, φησὶν ὅτι ἐὰν γονεὺς ὀρθόδοξος ὢν αἴσθηται τοὺς ἰδίους παῖδας μὴ ὄντας ὀρθοδόξους, ἄδειαν ἔχει ποιεῖν αὐτοὺς ἀποκληρονόμους. εἰ δὲ τ' ἐναντίον γονεύς ἐστιν αἱρετικὸς μὴ ἐχέτω ἄδειαν ἄλλους γράφειν κληρονόμους εἰ μὴ τοὺς ὀρθοδόξους αὐτῶν παῖδας, ἢ μὴ ὄντων τούτων, συγγενεῖς ὀρθοδόξους· εἰ δέ τινες τῶν παίδων εἰσὶν ὀρθόδοξοι, τινὲς δὲ οὐ, ἡ οὐσία εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ἔρχεται, κἂν ὁ πατὴρ ἄλλους ἔγραψε κληρονόμους· εἰ δὲ μετὰ ταῦτα οἱ αἱρετικοὶ ἀδελφοὶ, ὀρθόδοξοι γένωνται, δίδοται αὐτοῖς τὸ αἱροῦν αὐτοῖς μέρος, οὐ μὲν καὶ οἱ προλαβόντες καρποὶ, οὔτε λόγους ἀπαιτοῦσι τῆς διοικήσεως. τέως δὲ τὰ πράγματα, οἱ ὀρθόδοξοι ἐκποιεῖν οὐ δύνανται. εἰ μέντοι μέχρι τελευτῆς ἐπιμείνωσι τῇ πλάνῃ, πλήρη τὴν δεσποτείαν κτῶνται οἱ ὀρθόδοξοι, καὶ οἱ κληρονόμοι. εἰ δὲ πάντες οἱ παῖδες αἱρετικοί εἰσι, συγγενεῖς ὀρθόδοξοι κληρονομοῦσιν· εἰ δὲ μὴ εἰσὶν, τότε εἰ μὲν κληρικοί εἰσιν οἱ γονεῖς, ἡ ἐκκλησία τῆς πόλεως ἐν ᾗ τὴν οἴκησιν εἶχον, λαμβάνει τὰ πράγματα· εἰ δὲ ἐκκλησιαστικοὶ ἀμελήσουσιν ἐνιαυ-

τῳ ἐκκλησίᾳ τὰ πράγματα, ὁ φίσκος αὐτὰ λαμβάνει, εἰ ἦ λαϊκά εἰσιν, ὁ φίσκος αὐτὰ λαμβάνει, εἴτε διέθεντο, εἴτε μή. τὰ αὐτὰ πραχτεῖ ἐκὼ ὁ παῖς ὀρθοδόξου ὤν, ἀλλ' ἡ τοῦ γονεῖς αἱρετικὸς, ὅταν αὐτὸς ὁ παῖς Διαθῆται, ἢ κληρονομεῖται. ἡ ά. περὶ σαμαρειτῶν, δευτέρα ἕως τῆς γ'. πτ. τῶν νεαρῶν σπουδάζησε τοῦ σαμαρείτας λαμβάνειν δωρεὰς ἐκ Διαθηκῶν, καὶ ἰδίναι καὶ παρέπεμψεν σαμαρείταις αὐτῶν παισὶ, καὶ γνεῦσι, καὶ συγγενεσιν. ἡ μέντοι τελευταία περὶ σαμαρειτῶν, τρίτη ἕως τῆς γ'. πτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι οἱ σαμαρεῖται ἃ κληρονομοῦσιν ἐκ Διαθήκης, ἢ ἐξ ἀΔιαθέτου, ἔτε ληγάτα ἢ δωρεὰς λαμβάνουσιν, ἀλλ' ἔτε Διαδόχους ἔξουσιν ἐξ ἀδιαθέτου σαμαρείτας, ἢ σχηματιζομένους μὲν τοῦ ὀρθοδόξους, ἐκ ἔτω δὲ φρονοῦντας, ἔτε ἐκ Διαθήκης, ἢ ληγατεύειν, ἢ δωρεῖσθαι, εἰ μὴ τοῖς ὀρθοδόξοις καὶ πίστει καὶ ἔργοις δύναιτο. τούτων δὲ μὴ ὄντων αἱ οὐσίαι μετὰ θάνατον εἰς τὸ φίσκον ἔρχονται· οἱ δὲ γήδια γεωργοῦντες σαμαρεῖται δύναιτο χαρίσειν κληρονόμους αὐτοῦς, καὶ κατιόντας αὐτοῖς, καὶ ληγατεύειν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐκκλησίαις, καθ' ὥσει σαμαρεῖται. τούτων δὲ μὴ ὄντων ὁ δεσπότης ἐν ᾧ ἐγεώργει ἐτελεύτησας, τὴν οὐσίαν λαμβάνει, τὸ τόπον ἐν τούτῳ δὲ φίσκος ἐπέχων. ἡ δὲ γ'. διάτ. δὲ β'. πτ. τῶν νεαρῶν, λέγει, μηδεὶς αἱρετικὸς μὴ καθ' μίαθωσιν, ἢ ἐμφύτευσιν, ἢ ἀγορασίαν, ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ ἀκίνητα πράγματα λαμβανέτω ἀπὸ ἐκκλησίας, καὶ ἄλλα σεβασμίας τόπους· ἐπεὶ ὁ μὲν αἱρετικὸς ἃ παρ' αὐτοῦ δοθέντα ἀπὸ τῆ τοιαύτη αἰτίᾳ ἀπολύτω, τὸ δὲ πράγμα ἐπαναστρεχέτω εἰς τὸν τόπον ἐξ οὗ ἐδόθη. ὁ δεσπότης οἰκονόμος εἴρηται δὲ λοιπὸν πάσης οἰκονομίας, καὶ μοναστηρίῳ ἐμβάλλεται, καὶ ἀπὸ ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας κοινωνίας χωρίζεται· ἡ αὐτὴ δὲ Διάτ. φησὶν, ὅτι ἐάν τις τῶν αἱρετικῶν, οἷς συναριθμοῦνται νεστοριανοὶ καὶ εὐτυχιανισταὶ, καὶ ἀκέφαλοι, τολμήσῃ καταγώγιον τῆς ἰδίας θρησκείας ποιήσασθαι, ἢ ἰουδαίοις νέαν συναγωγὴν ποιήσασθαι, ἐκδικείτω αὐτὰ ἡ ἐκκλησία. εἰ δὲ ἐνεφύτευσεν, ἢ ἐμίσθωσεν ἢ ὁπωσοῦν εἰς οἰκήσιν δέδωκε τοιούτῳ τρόπῳ, εἰ μὲν εἰδὼς ὁ δεσπότης αἱρετικὸν αὐτὸν ἔπραξε τοῦτο, πάσας τὰς προσόδους δὲ χρόνου δὲ συναλλάγματος, ἢ ἐκκλησία τῆς πόλεως ὑφ' ἣν ἡ κτῆσις Διάκειται, ἐκδικεῖ. ἀγνοοῦντι δὲ τῷ δεσπότῃ ἡ δεμία προσγίνεται ζημία. ὁ δὲ αἱρετικὸς ἀφ' ἑκατέρου θήματος, καὶ τῆς κτήσεως ἀπελαύνεται, καὶ δημεύεται.

σχόλιον.

Ἡ πρὲ. πρὸ τοῦ βασιλέως Ἰουστιανοῦ ἐτέθη εἰς κεφ. λή'. τοῦ ή'. πτ. τοῦ λέ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, λέγει δὲ τὸ ιδ'. κεφ. αὐτῆς ταῦτα ῥητῶς, εἴ τις ἐκ τῶν μονογενῶν γονέων ἀρθόδοξος ὢν ἀφῆκεν αὐθέντας τὸ ἴδιον παῖδα ἢ παῖδας μὴ εἶναι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τοὺς

ἑξῆς, ὡς εἰς κείμενον πεποίηνται. ἡ δὲ τοῦ σαμαρείτων α'. διάτ. β'. ἕως τοῦ γ'. πτ. τοῦ νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρκθ'. ἐκ ἐτέθη ἢ εἰς τὰ βασιλικὰ, ἔδε ἡ γ'. νεαρὰ ἕως Ἰουστινιάνειος ρμδ'. ζήτει δὲ τὸ α'. κεφ. τοῦ α'. πτ. τοῦ α'. βιβλίου, καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο, καὶ τὰ ἑξῆς κεφ. μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πτ. διαλαμβάνοντα ὅτε σπουδάζηται εἰς τὸ κείμενον, καὶ ἕτερα πολλὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα περὶ αἱρετικῶν. ἀπὸ δὲ τούτων ὡς ἔοικεν ἀκέραια κάρτα τε καὶ χωρεία βωμολιχὶ παρεχωρήθη τοῖς ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀποθήκης εἰς ἔσος. ἔνθα δὲ καὶ τυχόντα τοιοῦτον αἱρετικὸν εὑρίσκοντες ἐν τῇ βασιλευούσῃ διατρίβοντα, μεγάλως αὐτὸν κολάζομεν. ἡ γ'. διάτ. τοῦ δ'. πτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρλά. κειμένη ἐν βιβλίῳ ε'. τῶν βασιλικῶν πτ. γ'. τοῦ ιά'. κεφ. τοῦ τοιούτου πτ. λέγει ὅτε σπουδάσθη εἰς τὸ κείμενον, καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο μέχρι τοῦ ιβ'. κεφ. τὰ δὲ ἄλλα θέματα τοῦ αὐτοῦ ια'. κεφ. περὶ τούτων διδάσκει.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

κεφάλαιον. α'.

Περὶ ποιήσεως μοναστηρίων, καὶ δὲ μὴ χρὴ αὐτὰ ἰδιωτικὰ, καὶ πραγμάτων τῶν μοναζόντων, σωὸδε χαλκηδόνος καινῶν σλ'. κδ'. σωὸδε ς'. καινῶν μθ'. σωὸδε Νικαίας τοῦ β'. καινῶν ιγ'. σωὸδε α'. καὶ β'. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καινῶν α'. καὶ ς'.

κείμενον.

Ἡ ιγ'. Διάτ. δὲ α'. πτ. τῶν νεαρῶν, λέγει ὅτι ὁ βουλόμενος οἰκοδομῆσαι μοναστήριον, πρῶτον Διαλεγέσθω τῷ ἐπισκόπῳ τοῦ τόπου, ὅπως αὐ ἐκεῖσε γινόμενος δύνηται ποιήσασθαι, καὶ φανερὰν πῆξαι· καὶ τότε δὲ κτίσματος ἡ ἀρχὴ γίνεται. καὶ ἡ γ'. Διάτ. δὲ β'. πτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι ὁ βέλων κτῆσαι μοναστήριον, μὴ ἄλλως ἐρχέσθω δὲ οἰκοδομήματος, εἰ μὴ ὁ τῶν τόπων ἐπίσκοπος εὐχὴν ἐκεῖσε ποιήσῃ, καὶ τὸν τίμιον πῆξῃ φανερόν. ὃ δὲ ἐξαμενος νέον κτίζειν, ἢ παλαιὸν ἀνανεοῦν, ἀναγκάζεται πληρῶσαι. ἀνάγνωθι καὶ τὰ παρεγγεγραμμένα ἐν τῷ α'. κεφ. δὲ β'. πτ. καὶ κεφ. ιδ'. δὲ γ'. πτ. δὲ παρόντος σπουδάγματος. ἡ δὲ α'. Διάτ. δὲ β'. πτ. τῶν νεαρῶν λέγει, μηδεὶς μοναστήριον πωλείτω, ἢ ἀμειβέτω, ἢ δωρείσθω, ἔνθα θυσιαστήριον καθιδρύθη, καὶ ἱερὰ γέγονε λειτουργία, καὶ μοναχικὴ ἄσκησις. ἐπείπερ τὸ γλυκόμενον ἄκυρον ἔσται, καὶ τῶν τιμημάτων, ὁ λαὸς ὠνῆται, ἐκπεσεῖται, καὶ ἐπιτρέπεται ζημιωθήσεται τῇ τε δὲ πράγματος ἐκπώσει, καὶ τῇ δὲ τιμήματος ἀπωλείᾳ, τῇ κατὰ τόπον ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῖς κατὰ τόπον εὐαγέσιν μοναστηρίοις τούτων προσνεμομένων, ὥστε αὐτοῦ προνοεῖν δὲ τὸ κα-

κως ὀκποιήσειν αὐτὸς ἐπαναγαγεῖν εἰς μοναχικὴν σχῆμα· μήτε ὑποθήκη ὅπως τοῖς τοιούτοις ἐρρώσθω, ἀλλὰ ἀκυρούσθω, καὶ τὸ μοναστήριον τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ προσκυρούσθω. καὶ ἡ β'. Διάτ. ξ' β'. πιτ. τῶν νεαρῶν. φησὶν ὅτι ὀκποίησις μοναστηρίου μὴ γινέσθω ὅπου τῷ τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος εἰς διωτικὴν διαγωγὴν μεταχηματιζομένοις, ἐπεὶ ἄδειαν ἔχουσιν οἱ ἐπίσκοποι τὸ τοιοῦτο μοναστήριον ἐνδικεῖν, καὶ εἰς τὸ πρότερον ἐπαναγαγεῖν σχῆμα. βιβλίου α'. πίτ. γ'. Διάτ. λή. Φησὶν ὅτι οἱ τὰ ἴδια μοναστήρια καταλιμπάνοντες, καὶ λαμβάνουσιν ἅπερ αὐτοῖς προσήκοντα, κινητὰ, ὁπόσα ποτὲ ποσότητος ὄντα, καὶ μὴ συνέχῃ πρᾶξις ὑπομνήματος ἐπ' αὐτοῖς. θεὶ ἢ τῶν ἀκινήτων, δεῖ τὰ νόμιμα φυλάττεσθαι, ἐπεὶ ὁδὸν ἀναιρεῖται τῷ δωρησαμένῳ ἡ ἐκδίκησις αὐτῶν. καὶ ἡ ιγ'. Διάτ. ξ' α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, λέγει, ὅτι εἴ τις μοναστὴς αἰχμαλωτισθείη, τὰ πραγματα ὅσα ἐκέκτητο, ἡνίκα εἰσῆλθε, τῆς δεσποτείας ἔχειν ξ' μοναστηρίου, καὶ ὅτι δεῖ τὸν θέλοντα μοναστὴν διατυποῦν περὶ τῶν ἰδίων πραγμάτων. εἰσελθόντι γὰρ αὐτῷ σωματικῶς, κἂν μὴ τὰ ῥητῶς εἴπῃ. εἰ μέντοι παῖδας ἔχων ἔτυχέ τινα πράγματα δωρησάμενος ἢ δωρησαμένη αὐτῷ, ἢ ὑπὲρ προικὸς, ἢ προγάμου δωρεᾶς, καὶ ποιεῖ ταῦτα τὸ νόμιμον μέρος τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου οὐσίας, μὴ ἐχέτωσαν οἱ παῖδες πρὸς τὰ λοιπὰ μετουσίαν. εἰ δὲ μηδὲν αὐτοῖς, ἢ ἔλαττον ξ' νομίμως ἐδωρήσατο, καὶ μετὰ τὸ μοναστὴν γενέσθαι αὐτὸν, ὀφείλεται τοῖς παισὶ τὸ νόμιμον εἰ δὲ ἀνὴρ, ἢ γυνὴ μοναστὴς, τὸ ἀπὸ τελευτῆς κάστου ὁ ἕτερος κερδαίνει. καὶ ὅτι ἐὰν μοναχὸς εἰς στρατείαν ἔλθῃ, ἢ ἕτερον βίου σχῆμα, ἡ μὲν οὐσία μένει πρὸς τῷ μοναστηρίῳ, αὐτὸς δὲ τῇ τάξει τῆς ὑπαχώρησις γίνεται. εἰ δὲ καί τις εἰς ἕτερον μοναστήριον μετέλθῃ, ἡ οὐσία αὐτοῦ τῷ πρώτῳ μοναστηρίῳ διαφέρει· οἱ μέντοι ἡγούμενοι μὴ δεχέσθωσαν αὐτὸν, κωλυέτωσαν δὲ τοῦτο καὶ οἱ ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἀρχιμανδρῖται. λέγει δὲ καὶ διάτ. νβ'. ξ' γ'. πίτ. ξ' α'. βιβλίου, ὅτι ἐάν τις βαρηθῇ ἀποκαταστάσει ἐξ ἀπαιδίας, καὶ μὴ βεληθῇ γαμῆσαι δι' ἄσκησιν, μένει ἔχων τὰ πράγματα, καὶ θεὶὸν αὐτὰ δαπανᾶν, ἢ καταλιμπάνει ὡς θέλει, ὁσιοπρεπῶς μέντοι. εἰ δὲ καὶ ὑπὸ αἱρέσιν παιδοποιίας αὐτῷ καταλειφθῇ, ἔχει αὐτὰ καὶ μὴ παιδοποιῶν. τὸ αὐτὸ καὶ ὅπου παρθενοδιάστατος ἡ αὐτὴ διάτ. φησὶν, ὅτι ἐάν τις τῶν σωοικοδώτων μοναστῶν, πέμπτῃ ῥεπαδίου ὁ ἀλλοῦ· καὶ χώρισμα τῆς ὑπὸ τελευτῆς συμφωνοῦ καὶ τὸ ἐντεῦθεν κέρδος φυλάττεσθαι τῆς ὡς εἰκὸς δόσιν ἐκ τῶν αὐτῶν γάμων παισίν. ἢ τὸ κερδᾶναι θέσσασθαι μὴ ἐλθὸν θέσις δεύτερον γάμον, καὶ ξ' ἀνδρὸς μοναζόντος ἢ γυνὴ ἑτέρῳ συμβῆναι γαμεῖσθαι ὅπου ἐνιαυτόν. εἰ μέντοι τις τῶν μηνοφόρων μονῶν, οἱ ἀφραδεῖς ἀπλοῖ ὑποδίδοσθαι, καὶ δόλον ζημιοῦσθαι, ὡς ἡ νδ'. διάτ. ξ' αὐτοῦ πίτ.

σχόλιον

σχόλιον.

Ἡ γ'. διάτ. τῆς α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ ἐτέθη τῷ β'. κεφ. ἐν τῇ ιδ' βιβλίον τῶν βασιλικῶν δ'. πίτ. α'. κεφ. α'. σημεῖνα διδάσκον ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. ἡ γ'. διάτ. τῆς β'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρλα'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ε'. πίτ. γ'. λέγει δὲ τὸ δ'. κεφάλαιον τῆς αὐτῆς πίτλε ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐκανωνίσθησαν. ἡ α'. διάτ. τῆς β'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι κεφ. ι'. τῆ ἰουστινιανείῳ ζ'. νεαρᾶς δὲ ἐτέθη ἐν εἰς τὰ βασιλικά. ἡ β'. διάτ. τῆ β'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ε'. πίτ. β'. φησὶν ὁ τὸ ιε'. τῆς αὐτῆς πίτ. κεφ. ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. ἡ λή. διάτ. τῆς γ'. πίτ. τῆς α'. βιβλίου τῆ κώδικος δὲ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἐδὲ ἡ ιγ'. διάτ. τῆς α'. πίτ. τῶν νεαρῶν ἔστι ἰουστινιάνειος ε', ἐδὲ ἐν τῷ διάτ. τῆς γ'. πίτ. τῆς α'. βιβλίου τῆ κώδικος, ἐδὲ ἡ νδ'.

κείμενον.

Καὶ ἡ θεὶ ῥεπαδίου Διαλαμβάνουσα ριζ'. νεαρά φησιν, ὅτι ἐὰν παρὰ τοῦ εἰρημένας αὐτῇ αἰτίας γυνὴ πέμψῃ ῥεπάδιον, ἢ μὲν θεὶς τῷ ἀνδρὶ δίδοῦ, ἢ κῆ δεσποτείαν, ἢ παίδων ὄντων κῆ χρῆσιν· ἡ δὲ γυνὴ Διὰ ξ' διάσαντος παραδίδοται τῷ ἐπισκόπῳ τῆς πόλεως ἐν ᾗ οἰκεῖ, καὶ δι' αὐτοῦ μοναστηρίῳ ἐμβάλλεται πᾶσαν τὴν ζωὴν αὐτῆς. εἰ μὲν ἔχει παῖδας, τὸ δίμοιρον τῆς οὐσίας αὐτῆς λαμβάνουσι, τὸ δὲ τρίτον τὸ μοναστήριον· εἰ δὲ παῖδας οὐκ ἔχει, ἀλλὰ γονεῖς, τὸ δίμοιρον δίδοται τῷ μοναστηρίῳ, καὶ τὸ τρίτον πίσι γονεῦσιν, εἰ μὴ ὑπερέχουσιν αὐτὴν ἔχοντες, τῷ ἀλλήλῳ ῥεπαδίῳ σωήκεσαν· ὥστε γὰρ πάντα τῷ μοναστηρίῳ προσκυροῦται, ὥσπερ καὶ ὅτε μὴ παῖδας μήτε γονεῖς ἡ γυνὴ ἔχῃ.

σχόλιον.

Ἡ ριζ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐτέθη εἰς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ θ'. κεφ. εἰς τὸ ζ'. πίτ. τῆ κή. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. τοῦτο δὲ τὸ κεφ. παρελείφθη, καὶ ἃ κατέφθη εἰς τὰ βασιλικά. ἐτέθησαν αὐτὰ τούτου ἐν τῷ αὐτῷ ζ'. πίτ. χαὶν τὰ ἐυλόγως λυομένων συνοικεσίων, καὶ τὰ ἑπαγομένων ποινῶν καὶ τὰ ἀνυπολόγως λυόντων αὐτὰ διάφορα. κεφ. ἓν τε τῆς ριά'. νεαρᾶς τῆς κβ'. καὶ ἑτέρων· καὶ ζήτει τὸ ὅλον τοῦτον ζ'. πίτ. περὶ λύσεως γάμων διαλαμβάνοντα.

κειμενον.

Καὶ β'. Διάτ. ξ' α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι δύλε ἡ ἀναπορράφε καὶ τῷ Διαστέλλειν αὐτῆς, μονάζοντος, τὰ πράγματα ἃ περὶ τὸ μοναστήριον ἦν χαγε, λαμβάνει ὁ δεσπότης, ἃ μέν σοι ἦ ἅμα μοναχοὶ καὶ μονάστριαι, ἀλλ' οἱ ἄνδρες εἰς ἑτέρας μεθίστανται τόπους, καὶ Διαιροῦνται εἰς αὐτοῦ τὰ πράγματα περὶ τὸ ἁρμόζον αὐτοῖς δίκαιον· ὁ δὲ βεβαρημένος ληγάτῳ, ἢ ἀποκαταστάσει ὑπὸ αἱρέσιν γάμου, ἢ ἀπαιδίας, ἢ ἐὰν ἕτω δωρηθῇ, ἢ ἔλθῃ τινὶ καὶ γένηται μοναχὴ ἡ ἀσκήτρια, σβέννυται ἡ ἀποκατάστασις· κἂν γὰρ τὰ μοναστηρίων ἐξέλθωσιν ὅμως τὰ τοιαῦτα πράγματα μετὰ τῶν ἄλλων αὐτῶν

τοῖς μοναστηρίοις διαφέρει. εἰ δὲ ἐπ' ἀναῤῥύσει αἰχμαλώτων, ἢ ἀποτροφῇ πτωχῶν, ἡ τοιαύτη ἀποκατάστασις γένηται, ἐξ οὐδενὸς τῶν εἰρημένων τρόπων ἀποκλείεται. τοῦ εἰσιόντος εἰς τὸ μοναστήριον, εἴπερ οὐκ ἔχει παῖδας, τὰ πράγματα τῷ μοναστηρίῳ διαφέρουσιν· εἰ δὲ παῖδας ἔχει, καὶ οὐ διετύπωσε περὶ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων πρὶν εἰσέλθῃ, ἄδειαν ἔχει καὶ μετὰ ταῦτα διατυποῦν, καὶ οὐ δύναται τὸ νόμιμον αὐτῶν μέρος μειοῦν. καὶ ἑαυτῷ δὲ φυλάττει παιδὸς ἑνὸς ἀναλογίαν ὀφείλουσαν τῷ μοναστηρίῳ προσκυρωθῆναι· εἰ δὲ τελευτήσει ἐν τῷ μοναστηρίῳ, πρὶν ποιήσῃ τὴν διατύπωσιν, τὸ μὲν νόμιμον οἱ παῖδες λαμβάνουσι, τὰ δὲ λοιπὰ, τὸ μοναστήριον. οὐδεὶς τῶν μνηστήρων προφάσει τῶν ἀῤῥαβώνων ζημιοῦται μονάζων· καὶ ὁ γάμος ἐκ τοῦ λαβεῖν τὸν ἕνα τῶν συνοικούντων τὸ μοναχικὸν σχῆμα λύεται χωρὶς ῥεπουδίου. καὶ ἀναλαμβάνει ἡ γυνὴ τὴν προῖκα, καὶ τὰ ἄλλα αὐτῆς πράγματα· τῷ δὲ μὴ μονάσαντι, τὸ ἀπὸ τελευτῆς συμφωνηθὲν κέρδος ἁρμόζει· εἰ δὲ ἅμα οἱ δύω ἀποτάξωνται, οὐδεὶς αὐτῶν ἐκ τοῦ ἑτέρου κερδαίνει, εἰ μὴ ἑκών τις τῷ ἑτέρῳ δωρήσηται.

σχόλιον.

Ἡ ϛ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. καὶ ἐτέθη ἀπ' ἀρχῆς τοῦ νϛ'. κεφ. αὐτῆς εἰς τίτ. α'. τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. καὶ ἀνάγνωθι τὸ γ'. κεφ. τοῦ τοιούτου τίτ. ἤτοι κεφ. νδ'. τῆς νεαρᾶς καταστρωθὲν εἰς τὸ σχόλιον τοῦ λβ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος. περὶ δὲ τοῦ μὴ οἰκεῖν ἅμα τοὺς μοναχοὺς καὶ τὰς μοναστρίας, φησὶ τὸ β'. θέμα τοῦ δ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν θέμα β. ὃν τοῦ νε'. κεφ. τῆς ρκγ'. ἰουστινιανείου νεαρᾶς ὅσα εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθησαν. περὶ δὲ τῶν βεβαρημένων ληγάτων, ἢ ἀποκαταστάσει ὑπὸ αἱρέσιν γάμου ἢ ἀπαιδιΐας, συνωψίσεν ὁ πατριάρχης περὶ τὰ τέλη τοῦ α'. κεφ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος τὴν ρκγ'. ἰουστινιάνειον νεαρὰν, ἤτοι τὸ ε'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο. πρὸς δὲ καὶ τὰ ἐνταῦθα συνεψισθέντα μέρος ὄντα τοῦ αὐτοῦ κεφ.

κείμενον.

Ἡ δὲ περὶ τοποτηρητῶν διαλεγομένη ρλδ'. νεαρὰ, φησὶν ὅτι ἐὰν γυνὴ ἐπὶ μοιχείᾳ καταδικασθῇ, ταῖς προσηκούσαις ποιναῖς ὑποβαλλομένη μοναστηρίῳ ἐμβάλλεται, καὶ ἄδειαν ἔχει ὁ ἀνὴρ εἴσω διετίας αὐτὴν ἀναλαβεῖν μὴ βλαπτομένου τοῦ γάμου ἐκ τῶν ἐν μέσῳ· εἰ δὲ παρέλθῃ ὁ χρόνος, ἢ τελευτήσῃ μὴ ἀναλαβὼν αὐτὴν, τὸ σχῆμα λαμβάνει· καὶ εἰ μὲν ἔχει παῖδας λαμβάνουσι τὰς ὀκτῶ ὀγγίας, καὶ τὸ μοναστήριον τὰς δ'. εἰ δὲ μόνους κατιόντας ἔχει μὴ συνεργήσαντας τῷ ἀποπήματι, λαμβάνουσι τὰς δ'. ὀγγίας, καὶ τὸ μοναστήριον τὰς ὀκτῶ· εἰ δὲ συνήργησαν, ἢ μηδ' ὅλως εἰσὶν ἀνιόντες, ἢ κατιόντες, λαμβάνει πάντα τὸ μοναστήριον τῶν ἐν τοῖς προικώοις συμφώνοις

ἐπὶ πάντων τῶν θεμάτων τῷ ἀνδρὶ φυλαττομένων. ἐὰν δέ τις ἐπὶ μοιχείᾳ κατηγορηθεὶς, καὶ κατὰ προδοσίαν τοῦ δικαστοῦ, ἢ ἑτέραν αἰτίαν, ἀποφύγῃ τὰς ποινὰς, καὶ μετὰ ταῦτα ζῶντος ἢ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, αἰσχρῶς αὐτῇ συναναστρέφηται, ἢ πρὸς γάμον αὐτὴν λάβῃ, οὔτε ὁ γάμος ἔῤῥωται, ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ ὡς μοιχὸς ὑπὸ πάντος ἄρχοντος κολάζεται, ἡ δὲ γυνὴ σωφρονιζομένη καὶ κειρομένη ἐμβάλλεται μοναστηρίῳ ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ τὰ πράγματα, ὡς εἴρηται, διαιροῦνται κινδύνῳ τοῦ κόμητος τῶν πριβάτων, καὶ τῶν κατὰ τόπον ἀρχόντων.

σχόλιον.

Ἡ περὶ τοποτηρητῶν ρλδ'. νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐτέθη εἰς θέμα β'. τοῦ α'. κεφ. τοῦ ζ'. τίτ. τοῦ κη'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ ἀνάγνωθι ταύτην· ἐνταῦθα γὰρ οὐ κατεστρώθη, ὅτι συνωψίσθη ὧδέ τε καὶ εἰς τὸ δ'. κεφ. τοῦ ιγ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος. ὡσαύτως συνωψίσθη καὶ ἡ ριζ'. νεαρὰ ἣν καὶ ἀνάγνωθι. τὰ δὲ περὶ τοῦ κατηγορηθέντος ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ κατὰ προδοσίαν τοῦ δικαστοῦ ἀποφυγόντος τὰς ποινὰς, οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά. ἀνάγνωθι καὶ τὴν λβ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου ἀναγκαιοτάτην οὖσαν.

κεφάλαιον β'.

Περὶ τῶν ἐξ ἑτέρων μοναστηρίων γινομένων ἡγουμένων ἢ κληρικῶν, συνόδου Καρθαγένης κανὼν π'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν κα'.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ δούλων μοναζόντων, ἢ προφάσει εὐλαβείας καταφρονούντων, καὶ μὴ δουλευόντων τοῖς δεσπόταις, συνόδου Γαγγρῶν κανὼν γ'. συνόδου ϛ'. κανὼν πε'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν δ'.

κείμενον.

Ἡ λϛ'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι οἱ ἐναπόγραφοι χωρὶς συναινέσεως τῶν δεσποτῶν μονάζοντες, οὕτως αὐτοῖς ὑπόκεινται ὡς μὴ τοῦτο γενόμενοι. διάτ. λζ'. δοῦλοι γνώμῃ τῶν δεσποτῶν μονάσαντες ἐλευθεροῦνται· εἰ δὲ τὴν ἄσκησιν καταλιπόντες εἰς ἑτέραν μετέλθωσι κατάστασιν, ἀναδουλοῦνται. ἡ δὲ ιγ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶν ὅτι οἱ παραμένοντες ἐν μοναστηρίοις, εἴτε ἐλεύθεροι, εἴτε δοῦλοι πρότερον τριετίαν προσκαιρέσθωσαν, καὶ κουρᾷ τε καὶ ἐσθῆτι χρώμενοι τῶν λαϊκῶν, καὶ τὰς γραφὰς μανθάνοντες, καὶ τὴν τύχην αὐτῶν ὁμολογοῦντες, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ θέλειν μονᾶσαι μήποτε πονηρά ἐστι, καὶ νουθετείσθωσαν καὶ προσκαρτερήσουσι τὴν τριετίαν καὶ ἐὰν ἄξιοι φανῶσι τοῦ μονᾶσαι, τότε κειρέσθωσαν, καὶ τῆς δουλείας ἐλευθεροῦνται· εἰ δέ τις εἴσω τῆς τριετίας αὐτὸν δουλαγωγεῖ, λέγων αὐτὸν ὑφελόμενόν τινα προσδραμεῖν τῷ μοναστηρίῳ, μὴ προχείρως αὐτὸν ἀφελκέτω, ἀλλὰ δεικνύτω πρότερον ὅτι καὶ δοῦλός ἐστι, καὶ

ὅπι κλοπῆ ἢ πλάσμασιν ἀπὸ πις ἀνέδρα, καὶ τότε αὐτὸν λαμβανέτω, μεθ' ὧν εἰκὸς εἰς τὸ μοναστήριον εἰσήγαγε, διδότω δ αὐτῷ πίστιν ὡς ἤδειν ὅτι τοιοῦτο κακὸν αὐτῷ δράσει. εἰ δὲ μὴ ταῦτα δείκνυται, καὶ κεῖνος ὁ τῆς ἀσκήσεως φανεὶς σεμνὸς, κἂν μήπω παρῆλθεν ἡ τριετία, μενέτω ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ μετὰ τὴν τριετίαν ἄξιος φαινόμενος προσκαρτερείτω τῇ ἀσκήσει, εἴτε ὅλος αὖ, εἴτε ἐλάττων, ὡ ἂν δύνηται τὸ λεῖπον πρὸς τοῦτο πληρῶν, κἂν προημαρτηκὼς εἴη. τὰ μέντοι ὡς εἰκὸς κλαπέντα ὁπωσδήποτε ὄντα, τῷ πάλαι δεσπότῃ ἀποδίδοντα. καὶ ἡ β'. Διάτ. ἕ αὐτὸ πίτ. φησὶν, ὅτι τῷ βουλομένῳ ἀγῆμα μοναχικὸν λαβεῖν, εἰ μὲν γινώσκεται, ὡς ἄξιον ὑπάρχει τυχεῖν, ὃ ἡγούμενος ὅτε νομίσῃ δίδοτω αὐτῷ τὸ ἀγῆμα. εἰ δὲ ἀγνοεῖται, ἐπεχέτω, καὶ ἐάν τις εἴσω τριετίας ἀποδείξῃ αὐτὸν δοῦλον, ἢ ἐναπόγραφον, ἢ κωλωνὸν, λαμβάνει αὐτὸν μεθ' ὧν ὡς εἰκὸς ὑφήλετο πραγμάτων δίδως αὐτῷ λόγον· μηδενὸς δὲ εἴσω τριετίας ἐναγοντος, εἴπερ ἄξιον αὐτὸν κρίνει, διδότω αὐτῷ τὸ ἀγῆμα, καὶ οὐκ ὀχλεῖται. τὰ δὲ πραγματα ἅπερ εἰς τὸ μοναστήριον ἤγαγε, λαμβάνει ὁ δεσπότης. ἡ αὐτὴ Διάτ. φησὶν, ὅτι ὁ ἐπίσκοπος τὸν ἀββᾶν, ἢ τὸν ἀρχιμανδρίτην ἐκάστου μοναστηρίου μὴ πάντως κατὰ βαθμὸν προβαλέσθω, ἀλλ' ὃν οἱ μοναχοὶ πάντες, ἢ οἱ εὐλογώτεροι ἐπιλέξωνται, ὅπι τῶν θαυμαζομένων λέγοντες, ὡς δὲ Διὰ φιλίαν, ἢ χάριν αὐτὸν ἐπελέξαντο, ἀλλὰ γινώσκοντες αὐτὸν ὀρθόδοξον, καὶ σώφρονα, καὶ τῆς διοικήσεως ἄξιον, καὶ δυνάμενον φυλάσσειν τὸ ἐπιτίμιον τῶν μοναχῶν, καὶ τὰ μοναστηρίου κατάστασιν. τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τῶν γυναικείων μοναστηρίων καὶ ἀσκητηρίων. τὰ αὐτὰ φησιν καὶ ἡ ιγ'. Διάτ. ἕ αὐτὸ πίτ. προστιθεῖσι ὅτι δεῖ τὸν ἐπιλογὴν ἕ ἀξίως ποιεῖσθαι ἀπὸ ἕ πάντων, καὶ ἕτερον καθ' ἕ βαθμὸν Διὰ τὸ ἐξῆς· οἱ γὰρ πρῶτοι ἄξιοι φαινόμενοι προτιμῶνται τῶν μετ' αὐτοὺς, ὡς ἡμῖν. Διάτ. ἕ γ'. πίτ. ἕ α'. βιβλίου. ἡ ἢ λθ'. Διάτ. ἕ αὐτὸ πίτ. διορίζεται, ὅπι τοὺ μὲν ἡγουμένους ἐπιβλέπουσιν οἱ ἐπίσκοποι, τοὺ δὲ μοναχοὺς οἱ ἡγούμενοι, καὶ δύο μοναστηρίων ὁ γίνεται αὐτὸς ἡγούμενος.

σχόλιον.

Ηλς'. διάτ. τ γ'. πίτ. τ α'. βιβλίου τ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ὁδὲ λζ'. ὁδὲ ἡ ιγ'. διάτ. τ α'. πίτ. τ νεαρῶν, νεαρὰ ἕσα ἰουστινιάνειος ε'. φησὶ δ' ἄλλων κληρικῶν μοναζόντων, καὶ εἰς ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα προβιβαζομένων ἀνάγνωθι τὸ λς'. κεφ. τ α'. πίτ. τ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. πρὸς δὲ τῷ θ'. ι'. καὶ ια'. τῆ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τῆ φιλοσόφου νεαρᾷ· καὶ τούτων γὰρ μνείαν ἐποιησάμεθα εἰς τὸ ρηθὲν λς'. κεφ. ἡ β'. διάτ. τῆ α'. πίτ. τ νεαρῶν, ἥτις νεαρὰ ἰουστινιάνειος ἐκυρώθη, κείμενον ἐν βιβλίῳ δ'. τ βασιλικῶν πίτ. α'. κεφ. γ'. καὶ ἔχουσι τὰ τῆ τοιούτου κεφ. ὡς εἰς τὸ κείμενον σωσωφίδησαν· καταστρώσῃ δὲ παρ' ἡμῶν τὸ τοιοῦτον κεφ. ἐξῆς ἐν τῆ λβ'. κεφ. τοῦ θ'. πίτ. τῆ παρόντος συντάγματος. καὶ ζήτει τὰ περὶ τούτου ἐκεῖ.

σε. ἡ αὐτὴ ἢ ρκγ'. νεαρὰ διὰ τῆ β'. κεφ. τῆ α'. πίτ. τῆ δ'. βιβλίου τ βασιλικῶν φησιν ὅσα εἰς τὸ κείμενον σωσωφίδησαν. περὶ δὲ τοῦ τέλος λέγει, ὅτι πάντα ἢ πάντα τὰ παρ' ἡμῶν διατυπωθέντα διὰ τ προβολὴν τ ἡγουμένων κρατεῖν παρακελευόμεθα καὶ ὅπι τ γυναικείων μοναστηρίων· προὸς ἢ καὶ τοῦτο, τῆ ὁσιωτάτης ὁπισκόπης ὑφ' ὃν τὸ μοναστήριον τέτακται τ ὅλων ὁπλελόμενον πᾶσι πρόποις ἡγέμονος προβαλλομένης. ἡ ιγ'. διάτ. τῆ αὐτῆ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνου ε'. ἐκ ἐτέθη ἢ εἰς τὰ βασιλικὰ, ἀλλ' ὁδὲ ἡμῖς. διάτ. τῆ γ'. πίτ. τῆ α'. βιβλίου τῆ κώδικος, ὁδὲ ἡ λθ'. διάτ. τῆ αὐτῆ βιβλίου καὶ πίτ.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ ἕ μὴ ὡς ἔτυχε μοναχὸν ἐξιέναι ἕ μοναστηρίου, καὶ πράγματα πράττειν, καὶ ὅτι ἐπὶ τ ὁπίσκοπον εἰσὶ, σωόδου Χαλκηδόνος κανὼν γ'. δ'. ἡ. κγ'. σωόδου ς'. κανὼν μα'. μβ'. μς'. σωόδου α'. καὶ β'. ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν β'. δ'.

κείμενον.

Η κθ'. Διάτ. ἕ γ'. πίτ. ἕ α'. βιβλίου τ κώδικος, φησὶν ὡς οἱ ἀποκλησιάρχοι μόνοι δύνανται τῶν μοναστηρίων ἐξιέναι, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν εἰσιέναι. εἰ δὲ φανῶσι Διὰ δογμάτων, ἢ σὺν μεγάλης σὺν ἀσωλυσέρχως βραδύνοντες, νομίμως σωφρονίζονται. καὶ Διάτ. λή'. ἕ αὐτὸ πίτ. ὅτι οἱ τὰ ἴδια μοναστήρια καταλιμπάνοντες ἃ λαμβάνουσιν ἅπερ αὐτοῖς προσήγαγον κινητὰ ὄντες δηποτε τοσότητος ὄντα, καὶ μὴ σπουδὴ πρᾶξις ὑπομνημάτων ἐπ' αὐτοῖς. ὅπι δὲ ταῖς δωρεαῖς τῶν ἀκινήτων, δεῖ τὰ νόμιμα φυλάττεσθαι, ἐπεὶ σὺν ἀναιρεῖται τῷ δωρησαμένῳ ἡ ἀνακίνησις λέγει δὲ καὶ ἡ β'. Διάτ. ἕ α'. πίτ. τῶν νεαρῶν ὅτι προνοίᾳ ἕ ὁπισκόπου μήτε μοναχοὶ, μήτε μονάστριαι ἐν ταῖς πόλεσι προερχέσθωσαν, ἀλλὰ Διὰ τῶν ἀποκλησιαρχείων τὰς ἀποκλείσεις αὐτῶν ποιείτωσαν ἐν τοῖς μοναστηρίοις μένοντες. μεθισταμένου δὲ μοναχοῦ εἰς μοναστήριον ἕτερον, ἅπερ ἔχει πράγματα ἐν τῷ ἐξιέναι, τῷ πρώτῳ μοναστηρίῳ Διαφέρει. ἀνάγνωθι καὶ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ α'. κεφ. τούτου ἕ πίτ. ἐν τῷ λβ'. κεφ. ἕ θ'. πίτ. ἕ παρόντος συντάγματος.

σχόλιον.

Η κθ'. Διάτ. τ γ'. πίτ. α'. βιβλίου τ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ, ὁδὲ ἡ λή'. Διάτ. τῆ αὐτῆ πίτ. ἡ ἢ β'. Διάτ. τ α'. πίτ. τ νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ δ'. τ βασιλικῶν πίτ. α'. καὶ φησὶ τὸ ξγ'. κεφ. τ αὐτῆ νεαρᾶς, ἥτις τὸ ια'. κεφ. τ ἡνδέκτος πίτ. τῆ δ'. βιβλίου ὅσα σωσωφίδησαν παρὰ τῆ παρειάρχου.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ τοῦ μὴ γαμεῖν μοναχὸς, ἢ τισιν ὡς ἀδελφαῖς συνεῖναι, μήτε τὰς ἐπαγγελλομένας παρθενίαν ἑτέροις συνοικεῖν, σωόδου Ἀγκύρας κανὼν ιθ'. σωόδου Χαλκηδόνος κανὼν ις'. σωόδου ς'. κανὼν μ'. μσ'. μζ'. Βα-

σιλείου κανὼν ιθ'. κ'. ξ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν ιδ'. κεφ. τοῦ η'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ ἐν τῷ κθ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ.

κεφάλαιον ς'.

Περὶ μοναχῶν ποιούντων φρατρίας, καὶ συνωμοσίας, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιη'. συνόδου ς'. κανὼν λδ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ λζ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τούτου συντάγματος.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ τοῦ μὴ συλλούεσθαι ἀσκητὴν γυναικὶ, συνόδου Λαοδικείας κανὼν λ'. συνόδου ς'. κανὼν οζ'.

κεφάλαιον η'.

Περὶ φυλακῆς ἱερῶν παρθένων, συνόδου Καρθαγένης κανὼν μδ'. συνόδου ς'. κανὼν μς'. μζ'. μη'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν ιη'. κ'. κβ'.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ φθορᾶς ἱερῶν παρθένων, συνόδου ς'. κανὼν δ'. Βασιλείου κανὼν ιη'. κ'. ξ'. ἀνάγνωθι τὰς παραγραφὰς τοῦ λ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ χρόνου τῆς ἡλικίας τῶν λαμβανουσῶν τὸ σχῆμα, καὶ ποῖα λέγεται παρθένος, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρκβ'. ρκς'. συνόδου ς'. κανὼν μ'. μα'. μγ'. με'. Βασιλείου κανὼν ιη'.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ μοναχῶν, γινομένων κληρικῶν, ἢ λαϊκῶν ἀξιωματικῶν, ἢ στρατευομένων, συνόδου Νικαίας κανὼν ιβ'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ζ'. Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ἐν Λιβύῃ, καὶ Πενταπόλει ἐπισκόπους ἐπιστολῆς, κανὼν β'. ἀνάγνωθι τὰς παραγραφὰς τοῦ λβ. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ τῶν χρωμένων σχήματι μοναχικῷ, καὶ καταψηφιζομένων τῶν κοινῇ χρωμένων ἐσθῆτι, συνόδου Γάγγρας κανὼν ιβ'.

κείμενον.

Εἴρηται βιβλίῳ α'. τίτ. δ'. διατ. δ'. ὅτι οἱ μῖμοι, καὶ αἱ πόρον ἐκ τοῦ σώματος δημοσίᾳ ποιούμεναι, τῷ σχήματι τῶν ἱερῶν παρθένων μὴ κεχρήσθωσαν. καὶ ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν, φησὶ, μηδεὶς λαϊκὸς, καὶ μάλιστα οἱ σκηνικοὶ, καὶ αἱ πόρναι, κεχρήσθω, ἢ μιμείσθω τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ἐπεὶ καὶ σωματικῶς τιμωρεῖται, καὶ ἐξορίζεται.

σχόλιον.

Ἡ δ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ β'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρκγ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ δ'. τοῦ βασιλικῶν. τὸ δὲ ξδ'. κεφ. τῆς αὐτῆς νεαρᾶς ἤτοι τὸ ιγ'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. φησὶν εἰς πλάτος τὰ συνωψιθέντα εἰς τὸ παρὸν ιβ'. κεφ. προστιθέμενον διὰ τοῦ ἐπισκόπων καὶ τοῦ ἀρχόντων κολάζεσθαι τοὺς τὸ ἅγιον σχῆμα ἐμπαίζοντας.

κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ γυναικὸς φορούσης ἀνδρεῖα, συνόδου Γάγγρας κανὼν δέκατος τρίτος.

κεφάλαιον ιδ'.

Περὶ τοῦ μὴ χρῆναι γυναῖκας ἀποκείρεσθαι διὰ ἄσκησιν, συνόδου Γάγγρας κανὼν ιζ'.

κεφάλαιον ιε'.

Περὶ τοῦ προφάσει ἀσκήσεως μὴ τεκνοτροφοῦντος, ἢ πατροτροφοῦντος, συνόδου Γάγγρας κανὼν ιε' ις'.

κεφάλαιον ις'.

Ποῖα πολιτικὰ πράγματα, ἢ κηδεμονίας οἱ μοναχοὶ δύνανται μετιέναι, συνόδου Χαλκηδόνος κεφ. γ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ γ'. κεφ. τοῦ η'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ.

ΠΕΡΙ αἱρετικῶν, καὶ ἰουδαίων, καὶ ἑλλήνων.

κεφάλαιον α'.

Τί ἐστὶν αἵρεσις καὶ τί σχίσμα καὶ τί παρασυναγωγὴ, Βασιλείου κανὼν α'.

κεφάλαιον β'.

Τί ἐστὶν αἱρετικὸς, συνόδου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν ς'.

κείμενον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὡς ὁ μὴ δοξάζων τὴν ἁγίαν τριάδα ἐν μιᾷ θεότητι ἰσοδύναμον, οὔτε χριστιανὸς λέγεται, ἀλλὰ ἄφρων ἐστὶ καὶ αἱρετικὸς, καὶ ἄτιμος, καὶ τιμωρεῖται, καὶ τίτ. ε'. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, διάτ. β'. ὅτι αἱρετικός ἐστι, καὶ τοῖς κατὰ τῶν αἱρετικῶν ὑπόκειται νόμοις ὁ μικρὸν γοῦν ἐκκλίνων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ διάτ. β'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ὅτι αἱρετικός ἐστιν ὁ μὴ ὢν ὀρθόδοξος. ἡ δὲ α'. διάτ. τοῦ γ'. τῶν νεαρῶν αἱρετι-

κὰς λέγῃ σοῦ μὴ ὄντας κοινωνικούς.

κεφάλαιον.

Ἡ α΄. διάτ. τοῦ α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. α΄. τοῦ α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅπως ἔχουν ὡς εἰς τὸ κείμενον σωωφίδη. ἡ β΄. διάτ. τοῦ ε΄. πίτ. τοῦ αὐτοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι δὲ μία β΄. τοῦ ιή. κεφ. τοῦ α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβ. τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ διαλαμβάνον. ἡ ιβ΄. διάτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ πίτ. τοῦ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ α΄. διάτ. τοῦ γ΄. πίτ. τοῦ νεαρῶν ἐτέθη εἰς κεφ. ν΄. τοῦ α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν νεαρὰ ὅπα ἰουστινιάνος ῥθ΄. διαλαμβάνει ὡς ἐν συνόψει εἰπεῖν, μηδεμίαν στρατείαν ἢ τιὼ οἰανοῦν δημοσιακὴν φεύγοντάς με πένεσθαι τοὺς αἱρετικούς. λέγει δὲ αἱρετικοὺς εἶναι πάντας τοὺς μὴ μεταλαμβάνοντας τῶν ἁγιασμάτων ἀπὸ τῶν ἱερέων μὴ τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ὅτι τοῖς αἱρετικοῖς γυναῖξιν ἃ δίδοντα τὰ δοθέντα φερνάμενα τοῖς ὀρθοδόξοις χάειν τὸ ἔχειν σωτηρίας ἐλπίδας καὶ τὰ ἀνδρῶν αὐτῶν φερνάματων, νικᾶν δὲ καὶ τοὺς φερνιστέρους ἐκπορίσεις δανεισὰς εἰς ἐκδύσιν τῶν φερνικιμαίων φερνιματων αὐτῶν, καὶ τῶν γαμικῶν κερδῶν.

κείμενον.

Ἐν πολάτει ἡ τὰ περὶ τῶν αἱρετικῶν ἀνήνεκται ἐν τῷ ε΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἐν ᾧ πωλούνται ἔχειν φερνόμια, ἢ διδάσκειν, ἢ ποιεῖν κληρικούς, ἢ λειτουργίαν δημοσίαν, ἢ ἐν οἴκῳ, ἐπεί τινος τοιάτα γινομένα ἢ πάσχοντος τοῦ ἐπάρχου ῥ΄. λίτρας δίδωσιν, οἱ δὲ ἐπιχώριοι πεντήκοντα, καὶ ὅτι τὸ σωακτήριον αὐτῶν ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία λαμβάνει, καὶ ὅτι οἱ μανιχαῖοι, καὶ οἱ δοναπισταὶ ἑκάστως τιμωροῦνται, καὶ δημεύονται, καὶ ὅτε βαπτίζονται, ἢ ὁπωσοῦν σωαλλάτωσι, καὶ ὅτε ὑπὸ παίδων μὴ ὄντων ὀρθοδόξων κληρονομοῦνται, καὶ μετὰ θάνατον κατηγοροῦνται, καὶ ἀκυροῦνται αἱ βαπτίσεις αὐτῶν, καὶ ὅτι τῶν πόλεων ἐκβάλλονται, καὶ ὅτι τῆς ἐκκλησίας φερσκυροῦνται εἰ οἴκοι ἐν οἷς οἱ αἱρετικοὶ γνώμῃ τῶν δεσποτῶν σωάγονται, καὶ ὅτι τῶν βαλβιτικῶν ἢ ταξεωτικῶν λειτουργιῶν ἐκ ἀπολύονται, καὶ ὅτι ἃ παίδων μοναχήρια ὅτε στρατεύονται, καὶ πῶς τιμωροῦνται οἱ κατὰ τῶν ἁγίων συνόδων γράφοντες, ἢ ἔχοντες, ἢ ἀναγινώσκοντες αὐτὰ, καὶ ὅτι βαπτίζονται νομίμως, καὶ ὅτι ἀγίνονται ἀξιωματικοὶ, ἢ συνήγοροι, ἢ ἔκδικοι, ἢ πρεσβύτεροι πόλεως, γίνονται δὲ κορταλῖνοι, καὶ πῶς ἀναγκάζονται ἐκ παίδας ὀρθοδόξους ὄντας τρέφειν, καὶ γράφειν κληρονόμους, καὶ δίδοναι αὐτοῖς φερνάς, καὶ φερνάμους δωρεὰς καὶ ὅτι τῶν γονέων ἀμφισβητουμένων ἐπικρατέστερός ἐστιν ὁ ζῆλος τῆς ὀρθοδοξίας ἐκ παῖδας φερσαγαγεῖν, καὶ ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι παῖδες βλημμελοῦντες εἰς αἱρετικὰς γονεῖς τιμωροῦνται, καὶ ὅτι ἃ βαπτίζονται οἱ αἱρετικοὶ, ὅτε φρονπίζονται, ἢ διοικῶσι χώρια δι' ἑαυτῶν ἢ παρεμβλητῶν, ὅτε παιδεύονται, ὅτε κληρονομῶνται, ὅτε πραγματεύονται ἐντὸς ἱερῶν φειβόλων, καὶ ὅτι ἐν δικασηρίῳ ἃ καταμαρτυρῶσιν ὀρθόδοξοι, εἰ μὴ εἰς βλάβτηρον

ὀρθόδοξος ἔλκοιτο, ὡς διάτ. β΄. ἐκ ἡ. πίτ. τοῦ νεαρῶν. ἔστι δὲ τὰ ἀριθμὸν τῶν ὅλων μβ΄. ἐν ᾗ τελευταίαις βεβλήσεσι καὶ συμβολαίοις, μαρτυρῶσιν. ἀνάγνωθι τὰ παρεγγεγραμμένα ἐν τῷ ἡ. κεφ. τοῦ ι΄. πίτ. τοῦ παρόντος σωτάγματος. Περὶ ᾗ ἰουδαίων διαλαμβάνει ὁ θ΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου ἐκ κώδικος, ἐν ᾧ καὶ τὰς σωαγωγὰς αὐτῶν λέγει, μὴ μιγατεύεσθαι, μήτε αὐτοὺς ἐν ταῖς συνόδοις, ἢ ταῖς ἑορταῖς αὐτῶν σωματικῶς λειτουργεῖν, ὅτε ἐνάγονται, ὅτε παρὰ τῶν χριστιανῶν ἐπηρεάζονται, ὅτε γαμοῦσι χριστιανὰς, καὶ ὅτι αὐτοὶ τὰ ἴδια ἀγορεύομοῦσι, καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν γάμων ἐφυλάξασι τὸν νόμον αὐτῶν, καὶ ὅτι ἀπὶ μόνοις χρηματικῆς δικασὰς ἰδίας αἱρεῖσθαι δύνανται, καὶ ὅλι τὸ στεφανικὸν κανόνα οἱ ἔξαρχοι αὐτῶν ἰδιοκινδύνως εἰσάγουσι ταῖς λαργιτιόσι, καὶ ὅτι ἐδὲν αὐτοῖς δεῖ τολμᾶν καὶ χριστιανῶν.

κεφάλαιον.

Ὁ ε΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη ἀπ' ἀρχῆς τῆς ϛ΄. διατ. εἰς τὸν α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ φησὶ τὸ ιή. κεφ. αὐτοῦ μὴ διδάσκειν τοὺς αἱρετικοὺς, μηδὲ χειροτονίας ποιεῖν. τὸ ιθ΄. μὴ λιτανεύειν αἱρετικὸς, καὶ ἐκδικεῖσθαι τοὺς παρὰ τούτων κατεχρημένους τόπους παρὰ τῶν ἐκκλησιῶν. τὸ κ΄. μὴ ἔχειν τοὺς μανιχαίους καὶ τοὺς δοναπισὰς τὰ φερνόμια τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ ἐκάστως τιμωρεῖσθαι. τὸ κα΄. ἐκβάλλεσθαι ἀπὸ τῶν πλέων τοὺς αἱρετικοὺς, καὶ ἐκδικεῖσθαι παρὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὰ καταλιμπανόμενα ὅπως δήποτε τοῖς τολμηραῖς ὑπ' αὐτῶν λεγομέναις ἐκκλησίαις. ἡ περὶ τῶν βυλευτικῶν λειτουργιῶν ζ΄. διάτ. τοῦ ε΄. πίτ. τοῦ α΄ βιβλίου τοῦ κώδικος ὃν ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ὃ δὲ ἡ ή. διάτ. τοῦ αὐτοῦ πίτ. καὶ βιβ. ἡ διοριζομένη μὴ γίνεσθαι παρὰ τῶν αἱρετικῶν μοναστήρια, μηδὲ στρατεύεσθαι. τὸ ιγ΄. κεφ. τοῦ α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβ. τῶν βασιλικῶν φησιν, οἱ ἀποτιναξεισὰ ἐκ τῆς ἁγίας τεσσαρεσκαιδεκάτης σωόδους πειθόμενοι, καὶ ὅσοι κτ' τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι σωόδου ἢ λέγειν τι, ἢ διδάσκειν, ἢ συγγράμματα κεκτῆσθαι τολμῶσι, τοὺς εἰρημένους τὴν παρέσιν δίατ. τιμωρείαις ὑποβαλλέσθωσαν. τὸ κδ΄. κεφ. φησὶν, τοὺς νεομισμένους αἱρετικοὶ παραδιδόσθωσαν ταφαῖς. τὸ ϛ΄. θέμα τοῦ αὐτοῦ κεφ. λέγει, μανιχαίους ἐν ῥωμαϊκῷ τόπῳ διάγων ὀφθεὶς ἀποτεμνέσθω, καὶ ὅτι οἱ αἱρετικοὶ ἐγίνονται ἀξιωματικοὶ, καὶ ἐφ' ἑξῆς ὅσα σωωφίδησαν εἰς τὸ κείμενον. τὸ κέ. κεφ. διοείζεται ταῦτα, γονέων ᾗ διαφόρων πίστεως ὄντων καὶ θρησκείας, ἐκεῖνα μᾶλλον ἡ γνώμη κρατεῖ τοῦ ὀρθοδόξου ἐπ' αὐτοῖς αὐαμφιβόλως πίστιν, καὶ ἐὰν πατὴρ ὁ αἱρετικὸς ᾖ, μὴ ἐντεῦθεν ᾖ ἀναγκαστὸν τὴν αὐαγκαίας αὐτὸν στερεῖσθαι τροφῆς, ἢ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων δαπανημάτων· ἀλλὰ καὶ πρεῖκα διδοῦς, ἢ φερνάμους δωρεὰν ὀρθοδόξοις αὐτὸν συνοικιζέσθω πρόσωπον, μηδεμίαν ἑτέρωθι ὀργῆς κατ' αὐτῶν φερβαλλόμενος φόβρασιν. τὸ ᾗ τιμωρεῖσθαι τὸν ὀρθοδόξως παῖδας βλημμελοῦντας καὶ αἱρετικῶν γονέων ἐκ ἀζελήφθη εἰς τὰ βασιλικὰ, καὶ χάειν τῷ ταῦτα σωθεμένῳ, καὶ ὅσα ἐστὶ τοῦτο. τὸ κή. κεφ. τοῦ α΄. πίτ. τοῦ α΄. βιβ. τῶν βασιλικῶν φησὶ, πάντες ἁπλῶς οἱ αἱρετικοὶ μήτε παρασωώδους, ἢ παραβαπίσματα ποιείτωσαν, μήτε τῆς προσκυνητῆς ὅλως κοινωνίας τολμάτωσαν ἅπτεσθαι, ἢ τοῖς τῶν ὅρων φρονομίοις, ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἐργασηρίοις κεχρήσθωσαν, τοὺς δὲ ἐναντιωμένους τοῖς νόμοις ποιναῖς ὑφορώμενοι τῶν χορηγούντος τὸν οἶκον τῆς προσηκούσης τιμωρείας ὑποκαμόντες μοναστηρίου ἐξαιρέτως μηδένα τῶν καλυμένων παρ' αὐτοῖς παπειαρχῶν, ἢ κοινωνῶν ἢ ἐπισκόπων, ἢ πρεσβυτέρων, ἢ διακόνων ἐντὸς ἐγκέτωσαν Κωνσταντινουπόλεως, κωλυέσθωσαν δὲ ἐντὸς προσματεύεσθαι τὸ ὄρος αὐτῆς, καὶ τὰ ἀσεβῆ συνάπια, ἢ τὰ ἀσεβῆ συμ-

πόσα ποιεῖν, ἢ ἀνδραποδὰ ἐμπορεύεσθαι διὰ τοὺς ὑποκειμένους ἐφ' ἑκάστῳ λογισμούς. τὸ κθ'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. κατεστρώθη εἰς τὸ τέλος τοῦ α'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος· καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο διοριζόμενον μὴ μαρτυρεῖν κατὰ ὀρθοδόξου αἱρετικούς. Ἡ β'. διάτ. τῶν η'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος μβ'. τοῦτο δὲ τὸ κεφ. αὐτῆς οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ὁ θ'. τίτ. τῶν α'. βιβλίου τῶν κώδικος ἐτέθη εἰς κεφ. λβ'. τῶν α'. τίτ. τῶν α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ εἰσὶ τὰ συνοψισθέντα παρὰ τῶν πατριάρχου τοῦ αὐτοῦ τίτ. καὶ βιβλίου κεφ. λβ. λγ'. λδ'. λε'. λϛ'. λζ'. λη'. λθ'. μ'. μα'. μβ'. μγ'.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ βιβλίων αἱρετικῶν, ἀποστόλων κανὼν ξ'. συνόδου ϛ'. κανὼν ξη'. συνόδου Νικαίας τὸ β'. κανὼν θ'.

κείμενον.

Ἡ γ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος φησιν, τὰ κατὰ χριστιανῶν Πορφυρίου, καὶ ἄλλων συγγράμματα, καιέσθωσαν, καὶ τὰ Νεστορίου, καὶ ὅσα μὴ συμφωνεῖ ταῖς ἐν Νικαίᾳ καὶ Ἐφέσῳ συνόδοις, καὶ Κυρίλλῳ τῷ Ἀλεξανδρείας, ὧν οὐκ ἔστι παρεξιέναι τὴν πίστιν. οἱ δὲ τὰ λεχθέντα βιβλία ἔχοντες, καὶ ἀναγινώσκοντες, ἐσχάτως τιμωροῦνται. τίτ. δ'. διάτ. ι'. οἱ μαθηματικοὶ μὴ καίοντες ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων τὰς βίβλους αὐτῶν, καὶ τῇ ὀρθοδοξίᾳ προσιόντες, πάσης ἀπωθοῦνται πόλεως, εὑρισκόμενοι δὲ ἐν ταῖς πόλεσι, δεπορτατεύονται. τίτ. ε'. διάτ. ϛ'. τὰ γραφέντα Νεστορίῳ κατὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, οὐκ ἔξεστιν ἔχειν, ἢ ἀναγινώσκειν, ἢ μεταγράφειν, ἀλλὰ καίονται, καὶ ἐν τῷ ζητεῖν περὶ πίστεως, οὐ δεῖ αὐτῶν μεμνῆσθαι, οὔτε δὲ αὐτὰ ἐν οἱῳδήποτε ἰδίῳ τόπῳ δέχεσθαι. ὁ δὲ παραβαίνων τὸν νόμον δημεύεται, οὐ λέγονται δὲ οἱ νεστοριανοὶ χριστιανοὶ, ἀλλὰ σιμωνιανοὶ, ὥσπερ οἱ ἀρειανοὶ, πορφυριανοὶ. διάτ. η'. οὐδενὶ ἔξεστι κατὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου γράφειν, ἢ ἀναγινώσκειν, ἢ ὑπαγορεύειν, ἢ ἔχειν συγγράμματα, ἐπεὶ διηνεκῶς δεπορτατεύεται. καὶ ὁ προσελθὼν ἐπὶ τῷ μαθεῖν δέκα λίτρας δίδωσι τῷ φίσκῳ· καὶ ὁ διδάσκων τὰ κεκωλυμένα, ἐσχάτως τιμωρεῖται. πάντα δὲ τὰ συγγράμματα Εὐτυχοῦς καὶ Ἀπολιναρίου καιέσθωσαν. εἰ δὲ ταῦτα παρίδωσιν οἱ ἄρχοντες, ἢ ταξεῶται αὐτῶν, ἢ οἱ ἔκδικοι, ἀπὸ δέκα λιτρῶν τῷ φίσκῳ προστιμῶνται. διάτ. ιϛ'. ὁ ἔχων βιβλία μανιχαϊκὰ, καὶ μὴ φανερῶν αὐτὰ ἐπὶ τῷ καυθῆναι, τιμωρεῖται. καὶ ἡ ε'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τῶν νεαρῶν κελεύει τοὺς ἔχοντας τὰ Σευήρου συγγράμματα, καὶ μὴ καίοντες αὐτὰ, χειροκοπεῖσθαι· λέγει δὲ καὶ βιβλίον ι'. τίτ. ιβ'. διάτ. δ'. ὅτι οὐ διαιροῦνται μεταξὺ τῶν κληρονόμων τὰ ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὑρεθέντα μαγικὰ βιβλία, ἀλλὰ δοκιμασίᾳ τοῦ δικαστοῦ φθείρονται. ἡ δὲ ε'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τῶν νεαρῶν ἐπιτρέπει τοῖς ἰουδαίοις ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ ἑλληνιστὶ καὶ ταῖς ἄλλαις διαλέκτοις πρὸς τοὺς τόπους τὰς γραφὰς ἀναγινώσκειν κατὰ τὴν τῶν

ἑβδομήκοντα, καὶ τοῦ Ἀκύλα παράδοσιν· ὁ δὲ τὸν τοιαύτην κωλύων ἀνάγνωσιν, δημεύεται, καὶ ἐξορίζεται.

σχόλιον.

Ἡ γ'. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. γ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβ. τῶν βασιλικῶν, καὶ διδάσκει ὅσα εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθησαν. ἡ ι'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κβ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ ἔχει οὕτως ὡς ἐγράφη. ἡ ϛ'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κβ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ἔχον ὁμοίως. ἡ η'. διάτ. ἔστι κεφ. κγ'. τοῦ αὐτοῦ καὶ τίτ. τῶν βασιλικῶν καὶ κατεστρώθη εἰς τὸ β'. κεφ. ἀνάγνωθι οὖν τοῦτο, καὶ τὰ ἐπέκεινα αὐτοῦ γεγραμμένα παράστρεχε ὡς μὴ ἐνεργοῦντα, ἀλλὰ σχολάσαντα ἐκ τοῦ μὴ τεθῆναι εἰς τὰ βασιλικά. ἡ ιϛ'. διάτ. ἔστι θέμα τελευταῖον τοῦ κζ'. κεφ. τῶν αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. καὶ φησὶ πρὸς τούτοις πάντα τὰ μανιχαίων καιέσθωσαν βιβλία, καὶ μηδεὶς αὐτὰ τῶν οἱανδήποτε προβαλλόμενος πρόφασιν ἐχέτω ἁρμοδίαν καὶ οὗτος ποιήσει ἐυλαβούμενος. ἡ ε'. διάτ. τῶν α'. τίτ. τῶν νεαρῶν οὐκεῖται εἰς τὰ βασιλικά. ὁ β'. τίτ. τῶν ι'. βιβλίου τῶν διατ. κεῖται εἰς τίτ. γ'. τῶν μβ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. πλὴν τὸ πρὸ τῆς ἀνακαθάρσεως κείμενον διάτ. τῶν τοιούτου τίτ. φησὶν ὅτι οὐ διαιροῦνται τὰ μαγικὰ βιβλία καθὼς καὶ συνωψίσθη. τὸ β'. θέμα τῶν δ'. κεφ. τῶν γ'. τίτ. τῶν μβ'. βιβλίου κατεστρώθη εἰς τὸ κε'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος ὃ καὶ ἀνάγνωθι. ἡ ε'. διάτ. τοῦ γ'. τίτ. τῶν νεαρῶν, ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ρμϛ'. κειμένη ἐν κεφ. νε'. τοῦ α'. τίτ τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὃ καὶ ἀνάγνωθι.

κεφάλαιον δ'.

Περὶ καθαιρέσεως ξοάνων, συνόδου Καρθαγέννης κανὼν νη'. πδ'.

κείμενον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ ια'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος κελεύει τὰ ἱερὰ κλείεσθαι, ἥτις οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ Νεστορίου, Μουσαίου, Εὐτυχιάνου, Πορφυρίου, Μαξίμου, καὶ Κελεστίνου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν καταστάντων αἱρετικῶν, ἢ ὀρθοδόξων ἐκβληθέντων, συνόδου Κωνσταντινουπόλεως κανὼν δ'. συνόδου Ἐφέσου κανὼν α'. β'. γ'. δ'. ε'. συνόδου Σαρδικῆς κανὼν κ'.

κεφάλαιον ϛ'.

Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν ἀναφορὰν γίνεσθαι παρόντος αἱρετικοῦ, Τιμοθέου κανὼν θ'.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ κληρικῶν αἱρετικῶν τῇ ὀρθοδόξῳ προσιόντων ἐκκλησίᾳ, συνόδου Καρθαγέννης, κανὼν νζ'. ξη'. Βασιλείου κανὼν α'. Θεοφίλου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κανὼν α'.

κεφάλαιον η'.

Περὶ ἐπισκόπων συγκοινωνούντων, ἢ συνευχομένων αἱρετικοῖς

ἢ ἐπιτρεπόντων αὐτοῖς ἐνεργεῖν, ἢ δεχομένων βάπτισμα αὐτῶν, ἢ θυσίαν, ἀποστόλων κανὼν ι'. μέ. μς'. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν β'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν λγ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ ιέ. κεφ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν λαμβανόντων εὐλογίας ἐξ αἱρετικῶν, ἢ ἰουδαίων, ἢ εὐχομένων ἐκκλησίαις, ἢ ἐν μοναστηρίοις αἱρετικῶν, ἢ ἐθνικῶν, ἢ σαββατιζόντων, ἢ συνεορταζόντων τοῖς ἰουδαίοις, ἢ προσφερόντων συναγωγαῖς, ἢ ἱεροῖς ἐθνῶν, καὶ περὶ ἀγγελιτῶν, ἀποστόλων κανὼν ξέ. ο'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν θ'. κθ'. λβ'. λέ. λζ'. λή. λθ'. μβ'. συνόδου ς'. κανὼν ια'.

κείμενον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, φησὶν ὅτι τὸ τῇ ὁμάδι τῶν ἰουδαίων ληγατευόμενον οὐκ ἀπαιτεῖται. λέγει δὲ καὶ βιβλίον λδ'. τίτ. έ. διάτ. ή'. ὅτι τὸ ληγατευόμενον θεμιτῷ σωματείῳ, ἢ συστήματι ἔρρωται. τὸ ἐναντίον δὲ ἐπὶ ἀθεμίτου, πλὴν εἰ μὴ τοῖς ἐν αὐτῷ καθ' ἕκαστον ληγατευθῇ, τότε γὰρ ἔρρωται. πολλὰ δὲ τοαῦτα θέματα ἔχει ὁ μή'. τίτ τοῦ ς'. βιβλίου τοῦ κώδικος. ἡ δὲ θ'. διάτ. τοῦ ια'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου φησὶν ὅτι ἐάν τι δωρηθῇ, ἢ καταλειφθῇ τόποις ἢ προσώποις ἐπὶ συστάσει τῆς τῶν ἑλλήνων πλάνης, ἡ πόλις αὐτὰ λαμβάνει, ἐν ᾗ τὰ πρόσωπα οἰκεῖ, ἢ ὑφ' ἣν οἱ τόποι διάκεινται, καὶ δαπανῶνται καθ' ὁμοιότητα τῶν πολιτικῶν προσόδων.

σχόλιον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. τὸ ή'. διάτ. τοῦ έ. τίτ τοῦ λδ'. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι κεφ. α'. τοῦ ιή'. τίτ. τοῦ μδ'. βιβλίου λέγον ὅσα εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθησαν. ὁ μή'. τίτ. τοῦ ς'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη εἰς κεφ. λ'. τοῦ αὐτοῦ ιή'. τίτ. τοῦ μδ'. βιβλίου. καὶ ζήτει τοῦτο, καὶ τὰ μετ' αὐτὸ κεφ. ἡ θ'. διάτ. τοῦ ια'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. ιδ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ παρακελευόμενον.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ ἐπισκόπου ἐν εἰδήσει λέγοντος κοινωνικὸν τὸν αἱρετικὸν, συνόδου Καρθαγέννης κανὼν ρκδ'.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ τοῦ μὴ ἀπιέναι πρὸς τοὺς τῶν αἱρετικῶν ψευδομάρτυρας, συνόδου Λαοδικείας κανὼν λδ'.

κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ τοῦ μὴ εἰσιέναι τοὺς αἱρετικοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν ς'.

κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ γάμων αἱρετικῶν πρὸς ὀρθοδόξους, συνόδου Λαοδικείας κανὼν ι'. λα'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν ιδ'. συνόδου Καρθαγέννης κανὼν κα'. συνόδου ς'. κανὼν οβ'.

κείμενον.

Ὁ πολιτικὸς νόμος, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τὸν γάμον ὁρίζόμενος, φησὶ βιβλίον κγ'. τίτ β'. διάτ. α'. ὅτι γάμος ἐστὶν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφεια, καὶ συγκλήρωσις πάσης τῆς ζωῆς, θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίαι, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ὅρον ἔδει τοὺς γάμῳ συναπτομένους ὁμοθρήσκους εἶναι. ὅμως οἶδε καὶ δέχεται, μεταξὺ ὀρθοδόξου καὶ αἱρετικοῦ γάμον· φησὶ γὰρ βιβλίον α'. τοῦ κώδικος τίτ. έ. διάτ. ιβ'. ὅτι ἀμφισβητούντων τῶν γονέων ἐπικρατέστερός ἐστιν ὁ θέλων τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τοὺς παῖδας προσαγαγεῖν· καὶ διάτ. ιή'. τοῦ αὐτοῦ τίτ. ὅτι ἐὰν ἕτερος τῶν συνοικούντων ὀρθόδοξος εἴη, καὶ ὁ ἄλλος αἱρετικὸς, δεῖ γίνεσθαι τοὺς παῖδας αὐτῶν ὀρθοδόξους· καὶ βιβλίον έ. τίτ. α'. διάτ. έ. ἐὰν ἡ μνηστὴ παραιτεῖται γάμον διὰ τὸ τῆς πίστεως διάφορον, εἰ μὲν προῄδει τὴν αἰτίαν ἡ γυνὴ ἢ οἱ γονεῖς αὐτῆς, ὑπόκεινται. εἰ δὲ ἠγνόουν, ἢ καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τοὺς ἀρραβῶνας ἡ αἰτία συνέβη, τὸ ἁπλοῦν ἀναδίδοται. τὸ αὐτό φησι καὶ ἐπὶ μνηστῆρος. ἡ δὲ ς'. διάτ. τοῦ θ. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου φησὶν ὅτι χριστιανὸς λαμβάνων ἰουδαίαν γαμετὴν, ἢ χριστιανὴν ἰουδαῖος, ἐπὶ μοιχείᾳ κατηγορεῖται.

σχόλιον.

Ὁ β'. τίτ. τοῦ κγ'. βιβλίου τῶν διατ. ἐτέθη εἰς τίτ. δ'. τοῦ κή'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ φησὶ τὸ α'. διάτ. περὶ γάμου ὁμοίως. Ἡ ιβ'. διάτ. τοῦ έ. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἤτοι τὸ κέ. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν κατεστρώθη εἰς τὰ μέσα τοῦ σχολίου τοῦ β'. κεφ. τοῦ παρόντος τίτ. ἀνάγνωθι καὶ οβ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ μαθῇς ὅτι πιστὸς μετὰ ἀπίστου γυναικὸς οὐ συνάπτεται νόμῳ γάμου, κἂν τινες πλανηθέντες ἐκ τοῦ τέλους τοῦ αὐτοῦ κανόνος περὶ ἀπίστων πιστευσάντων μετὰ τὸν γάμον διδάσκοντα ἕτερόν τι τολμηρῶς εἶπον. ἐγὼ δὲ εἰδὼς τοὺς ἴβηρας ὀρθοδόξους, καὶ τὰ ἡμέτερα πάντα δεξαμένους, καὶ ὁρῶν αὐτοὺς τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἐγαμίζοντας τὰς οἰκείας θυγατέρας θαυμάζω καὶ ἀπορῶ πῶς παρὰ τῶν ἀρχιερέων αὐτῶν εἰδότων καὶ ἀναγινωσκόντων τὰ τῶν θείων κανόνων θεσπίσματα τὰ τοιαῦτα οὐ κωλύονται. εὔχομαι οὖν καὶ τοῦτο διορθωθῆναι δι' εὐχῆς καὶ ἀντιλήψεως τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος. ἡ ιή'. διάτ. τοῦ έ. τίτ. τοῦ α' βιβλίου τοῦ κώδικος οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἡ έ. διάτ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ έ. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. β'. τοῦ β'. τίτ. τοῦ κή'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν· καὶ πρόχες ὅτι τὸ ῥητὸν τὸ λέγον διὰ τὸ τῆς θρησκείας διάφορον οὐ προσετέθη εἰς τὰ βασιλικά· φησὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον β'. κεφ. ταῦτα, ἐὰν γυνὴ αὐτεξουσία τελείαν ἄγουσα τὴν ἡλικίαν ἀρραβῶνας δεξαμένη παραιτήσῃ τὸν γάμον, διπλοὺς αὐτὴ διδότω τοὺς ἀρραβῶνας· εἰ δὲ καὶ ἐλάττων οὖσα συγγνώμην ἡλικίας ᾔτησε, καὶ ἀρραβῶνας ἔλαβε πάλιν τὸ διπλάσιον ἀναδιδότω. ἐὰν δὲ καὶ ἀφήλιξ ἐστὶ καὶ αὐτὴ συγγνώμην ἡλικίας οὐκ ᾔτησε τὸ ἁπλοῦν αὐτῷ ὅπερ ἔλα-

ϲεν ἀποκαταϲήϲει. εἰ δὲ καὶ πατὴρ χώρις, ἢ μήτηρ ἀῤῥαβῶνας ἔλαβον ὑπὲρ θυγατρὸς, ἢ πάππος ὑπὲρ ἐγγόνης τελείας ὄντες ἡλικίας καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ δημόσιον κατεβάλοντο, εἶτα δυνάμενον πρᾶξαι τὸν γάμον παρεϲιτοῦνται ποιῆϲαι. εἰ δὲ καὶ ἀνυπόϲτατος μᾶλλον ὁ γάμος εἶναι, αὐτοὶ οἱ ἀῤῥαβῶνες ἀναδιδόϲθωϲαν ἁπλοῖ. εἰ δὲ μὴ ὧδε ἀνυπόϲτατος ὁ γάμος δι' εὔλογον δὲ αἰτίαν παρεμπέϲῃται, εἰ μὲν ἢ θεὶϲαν κἂν πρὸ τῆϲ μνηϲτείας τὴν αἰτίαν ἑαυτοῖϲ ἐϲκαλέϲαϲθαι διά τι τοιοῦτον ἐμνηϲεύϲαντο. εἰ δὲ ἠγνόουν ἢ πολλάκιϲ μετὰ τὴν μνηϲτείαν ἡ αἰτία ϲυνέϲη τὸ ἁπλοῦν ἀποδιδόϲθω. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ὅτι τῆϲ μνηϲτείαϲ λεγούϲηϲ τὴν μνηϲτείαν παρῆται παιδός. τὸ δὲ τεϲϲαρεϲκαιδεκάζειν τὸν ἀῤῥαβῶνα ὅτε ἡ μνηϲτὴ παρεμπεϲεῖται γάμον γνῶϲ κρατεῖ, εἰ μὴ ἄρα ἰδικῶϲ αὐτὸ τοῦτο ϲυμφωνηθῇ. πᾶϲα δὲ ἀϲφάλεια παρὰ τὴν διάτ. πούτην γινομένην ἀνυπόϲτατος ἔϲτω. ἡ δὲ ϛ'. διάτ. τοῦ θ'. πίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικοϲ, ἔϲτι κεφ. λγ'. τοῦ α'. πίτ. τοῦ α'. βιβλίου τῶν βαϲιλικῶν καὶ φηϲὶ τὰ αὐτά.

κεφάλαιον ιδ'.

Περὶ τῶν ἐξ αἱρετικῶν εἰϲ ὀρθοδοξίαν ἐπιϲτραφέντων, καὶ εἰ δυνατὸν τούτουϲ κληρῶϲαι, καὶ τίνεϲ αὐτῶν βαπτίζονται, καὶ τίνεϲ μόνον χρίονται, καὶ ὅτι πρέπει τοῖϲ αἱρετικοῖϲ μὴ κεχρῆϑαι πρὸϲ τὸ ἐπιϲτρέφειν αὐτούϲ, ϲυνόδου Νικαίαϲ κανὼν η'. ιϑ'. ϲυνόδου Λαοδικείαϲ κανὼν ξη'. ϲυνόδου Κωνϲταντινουπόλεωϲ κανὼν ζ'. ϲυνόδου Καρθαγένηϲ κανὼν μζ'. νζ'. ξϛ'. ϲυνόδου ϛ'. κανὼν ϛε. Βαϲιλείου κανὼν α'. μζ'. Θεοφίλου ἐκ τῆϲ πρὸϲ Α'φύγγιον ἐπίϲκοπον ἐπιϲτολῆϲ. ἡ κζ' Κυπριανοῦ ϲύνοδοϲ πάντα αἱρετικὸν ἐρχόμενον εἰϲ ὀρθοδοξίαν ὁρίζει βαπτίζεϲθαι, λέγουϲα τὸ τῶν αἱρετικῶν μὴ εἶναι βάπτιϲμα.

κεφάλαιον. ιε'.

Περὶ δὲ μήτε ἐπιϲκόπουϲ, μήτε κληρικοὺϲ δωρεῖϲϑαι, ἢ ἐν διαθέϲει διδόναί τι αἱρετικοῖϲ, καὶ ὧϲιν αὐτῶν ϲυγγραφεῖϲ, ϲυνόδου Καρθαγένηϲ κανὼν κγ'. πα'. ἀνάγνωθι τὰ προγεγραμμένα ἐν τῷ η'. κεφ. δὲ ι'. πίτ. δὲ παρόντοϲ ϲυντάγματοϲ.

κεφάλαιον ιϛ'.

Περὶ αἱρετικῶν μετανοούντων, Βαϲιλείου κανὼν ε'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ λϑ'. κεφ. δὲ ϑ'. πίτ. δὲ παρόντοϲ ϲυντάγματοϲ.

κεφάλαιον ιζ'.

Πῶϲ ἐκκλῆϲιν οἱ ἐπίϲκοποι ϲὺν ἁρμόζονται αὐτοῖϲ τόποιϲ, περὶ αἱρετικῶν κατεχομένηϲ, ϲυνόδου Καρθαγένηϲ κανὼν ρκά. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ ι'. κεφ. δὲ η'. πίτ. δὲ παρόντοϲ ϲυντάγματοϲ.

κεφάλαιον ιή'.

Περὶ τῶν πειρωμένων ἀθετεῖν τὰ ἐν Ε'φέϲῳ πραχθέντα, ϲυνόδου Ε'φέϲου κανὼν ϛ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ γ'. κεφ. δὲ παρόντοϲ πίτ.

ΤΙΤΛΟϹ ΙΓ.

ΠΕΡΙ ΛΑΙΚΩΝ.

κεφάλαιον α'.

Περὶ δὲ ἀποκηρύττειν τὸ λαϊκὸν τῆϲ ἁγίαϲ κοινωνίαϲ ἐπὶ τρεῖϲ κυριακὰϲ ἐν πόλει διάγοντα, καὶ μὴ ϲυνελθόντα τῇ ἐκκληϲίᾳ, ϲυνόδου Ϲαρδικῆϲ κανὼν ια'. ϲυνόδου ϛ'. καὶ ὠν ϖ'.

κεφαλαίον β'.

Περὶ λαϊκῶν δευτερογαμούντων, ἢ πολυγαμούντων, καὶ κεκωλυμένων γάμων, καὶ μίξεωϲ, ἀποϲτόλων κανὼν ιϑ'. καὶ ϖϖϛ'. ϲυνόδου Ἀγκύραϲ κανὼν ιϛ'. ιζ'. ϲυνόδου Νεοκαιϲαρείαϲ κανὼν β'. γ'. δ'. ζ'. ϲυνόδου Λαοδικείαϲ κανὼν α'. ι'. λα'. ϲυνόδου Χαλκηδόνοϲ κανὼν ιϛ'. ϲυνόδου ϛ'. κανὼν νγ'. οβ'. ϛή'. Βαϲιλείου κανὼν δ'. ιή'. κγ'. κδ'. μα'. ϖ'. νγ'. ξζ'. ξή'. οε'. οϛ'. οή'. οϑ'. ϖ'. δὲ αὐτοῦ ἐκ τῆϲ πρὸϲ Διόδωρον ἐπιϲτολῆϲ, Θεοφίλου ἀρχιεπιϲκόπου Α'λεξανδρείαϲ ἐκ τῆϲ πρὸϲ Α'γάθιον ἐπίϲκοπον ἐπιϲτολῆϲ.

κείμενον.

Ο' πολιτικὸϲ νόμοϲ δευτερογαμίαν, ἢ πολυγαμίαν, ἐπωϲιν ἢ κερδῶν ἐπαγὰ τοῖϲ γονεῦϲι δευτερογαμοῦϲιν ὑπόντων αὐτοῖϲ παίδων ἐκ δὲ προτέρου ϲυνοικέϲαντοϲ. πρὸϲ ὧν ἐν πλατεῖ διαλαμβάνει ὁ θ'. πίτ. δὲ ε'. βιβλίου δὲ κώδικοϲ, καὶ ἡ πρὸϲ γάμουϲ νεκρά. ἡ δὲ γυνὴ πρὸϲ τούτοιϲ ἀναγκάζεται μείναι τὸν πένθιμον ἐνιαυτὸν διὰ τὴν ϲυγχυϲιν τῆϲ γενῆϲ, ὅπερ ὀφείλει δὲ ἀνδρὸϲ ϲὸν ἔϲτι. γαμῆϲαι τάχιϲτα πρὸ ϲυμπληρώϲεωϲ ἐνιαυτοῦ, μετὰ θάνατον δὲ ἀνδρὸϲ ἀϑημιτὶ. καὶ ἐ δυνάται πλέον δὲ τρίτου τῆϲ ὑϲίαϲ αὐτῆϲ διδόναι τῷ δευτέρῳ ἀνδρὶ, ἢ ἐν διαθήκῃ καταλιπεῖν· καὶ αὐτὴ δὲ ὅθεν ἔξεϲτὶ ἀπὸ κληρονομίαϲ, ἢ λαχάτου ἢ μόδιϲ καῦϲα δωρεᾶϲ· ἀλλὰ ταῦτα λαμβάνουϲιν οἱ κληρονόμοι δὲ καταλιπόντοϲ, καὶ εἴ τι κατέλιπεν αὐτῇ ὁ πρῶτοϲ ἀνὴρ, λαμβάνουϲιν κζ' βαθμοὺϲ τὰ δέκα πρόϲωπα, ἀνιόντεϲ καὶ καλοῦϲιν καὶ ἐκ πλαγίου μέχρι β'. βαθμοῦ· ἐξ ἀδιαθέτου δὲ κληρονομεῖ τὸ συγγενῶν αὐτῆϲ μέχρι γ'. βαθμοῦ μόνου, καὶ πάϲηϲ ἀξίαϲ ϲεμνεῖται καὶ τῶν ἀπὸ δὲ πρώτου ἀνδρὸϲ εἰϲ αὐτὴν ἐλθόντων πρὸϲ φάϲιν μητρῶν, ἢ κζ' βάλλουϲιν δὲ τελευτήϲαντοϲ μηδενὸϲ δὲ τῶν εἰρημένων δέκα προϲώπων ὑπολειπομένου, χώραν τῷ φίϲκῳ, ὅτε τῆϲ πρὸϲ γάμου δωρεᾶϲ ἀπολαύει· εἰ δὲ καὶ κληρονομοῦϲα ἐγράφη, εἰ καὶ μεμικτὸϲ, τὸ μέροϲ αὐτῆϲ παρ' αὐτοῖϲ ϲυγκληρονόμοιϲ μένει· εἰ δὲ μόνη ἐγράφη, εἰϲ ϲὸν ἐξ ἀδιαθέτου ὁ κλῆροϲ ἔρχεται, ἢ δὲ ἀπ-

μία λύεται δεήσεως παρ' αὐτῆς τῷ Βασιλεῖ προσαγομένης αὐτῷ φιλοτιμουμένου τοῦτο. πυθόμενος δὲ αὐτῆ ὅτι τῶν προτέρου συνοικεσίου ὑπόντων, ἐκ ἄλλως τε τοιαύτης τυγχάνει φιλοτιμίας, καὶ τῶν ἄλλων πιθανῶν, καὶ τῆς ἀτιμίας ἀπαλλαγήσεται, εἰ μὴ τῆς ὅσης αὐτῷ οὐσίας, ἐν τῷ δευτερογαμεῖν τοῖς παισὶ δωρήσεται τὸ ἥμισυ κατὰ χρῆσιν καὶ δεσποτείαν, ὡς βιβλίου ε'. τῶν κώδικος τίτ. θ'. διάτ. α'. β'. καὶ ἐν τῇ περὶ γάμων νεαρᾷ. ἔστι δὲ ὅτε ἀκινδύνως καὶ ἀζημίως, ἐντὸς τῶν πενθίμου χρόνου γαμεῖ, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ κελεύσεως βασιλικῆς, καὶ ὅτε ἐν τῷ πενθίμῳ χρόνῳ τέκῃ, ὡς βιβλίου γ'. τῆς διατ. τίτ. β'. διάτ. ι'. ιά. περὶ δὲ ἀγεμίτων καὶ κεκωλυμένων γάμων διαλαμβάνει ὁ ε'. καὶ ὁ ς'. καὶ ὁ ζ'. τίτ. τῶν ε'. βιβλίου τῶν κώδικος, καὶ βιβλίου κγ'. τίτ. β'. διάτ. λε'. να'. νε'. ξζ'.

σχόλιον.

Ὁ θ'. τίτ. τῶν ε'. βιβλίου τῶν κώδικος ἐν ἑτέρᾳ εἰς τὰ βασιλικά. ἡ δὲ περὶ γάμων νεαρά ἐστι τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ νεαρὰ κβ'. κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν καὶ τίτ. ιδ'. κεφ. α'. παρεγκελευομένη ὅσα εἰς τὸ κείμενον συνωφέλησαν. καὶ ἀνάγνωθι τὸ ὅλον τοῦτον ιδ'. τίτ. τοῦ καὶ βιβλίου ἀναγκαιότατα ὄντα, καὶ πολλὰ διδάσκοντα χρησιμώτατα χάριν δευτερογαμούντων ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. τὸ ι'. καὶ ια'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι τοῦ κα'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν τίτ. β'. κεφ. ι'. ὅτω λέγομεν, κατ' κέλευσιν βασιλέως δύναται ἡ γυνὴ ἐν τῷ πενθίμῳ χρόνῳ γαμεῖν. καὶ κεφ. ια'. θέμα β'. περὶ τὸ τέλος ὅτως ἔχον, ἡ δὲ τεκοῦσα ἐν τῷ πενθίμῳ παρευτίκα δύναται γαμεῖν. ὁ ε'. πίτ. Ἰοῦ ε'. βιβ. Ἰοῦ κώδικος, ἔστι βιβλίου κη'. τῶν βασιλικῶν τίτ. κ'. κεφ. κγ'. ὅτως ἔχον, ὑδέναι ὅσις ὑπὸ τὴν πολιτείαν ἐστὶ τῶν ῥωμαϊκῶν ὀνόματος δύο γαμετὰς δύναται ἔχειν φανερὸν ἐστιν. ὁ πότε καὶ ἐν τῷ διατ. Ἰοῦ περὶ τοὺς οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἢ τιμῶνται, ὅσπερ παράλογόν ἐστι καὶ ἀνόμοιος δικαιοσύνης ἀλλιμώρητον εἶναι καὶ ἀνέξεσθαι. ὁ ς'. πίτ. τῶν αὐτῶν ε'. βιβλίου τῶν κώδικος, ἔστι τῶν κη'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν πίτ. ν'. κεφ. μα'. καὶ φησὶ τὸ μν'. κεφ. τῶν αὐτῶν πίτ. διάτ. ὃν ς'. παῦται, ἐὰν ἡ ὀπισθοπευθεῖσα παρά τινος, καὶ λόγους λάβῃ τῆς διοικήσεως, καὶ ὑπερβῇ τὰ κε'. ἐνιαυτοὺς, καὶ παρὰ δεσμὴ ὁ ὠνεισμένος ἐνιαυτὸς δύνασται αὐτῷ ὁ τῶν ὀπισθοπεύσαντος υἱὸς ἀγάγεσθαι. εἰ δὲ καὶ ὁ πατὴρ τῆς κόρης τελευτῶν τοῦτο ἢ ἔτεσιν ὥστε συναφθῆναι τῷ κόρῳ τῷ τῶν ὀπισθόπου παιδί, καὶ ἔτως ὁ γάμος ἐρρώσται. ὁ ζ'. πίτ. τῶν ε'. βιβλίου τῶν κώδικος κεῖται εἰς βιβλίου κη'. τῶν βασιλικῶν πίτ. ε'. κεφ. κζ'. καὶ φησὶ τὸ τοιοῦτον κεφ. τῶν, ἐάν τις οἱανδήποτε θεράπων ἀρχῇ παραδεῖν γήμαι ἄκουσαν κόρῃ, ἢ ἀκόντων τῶν γονέων τῇ οἱανδήποτε δέκα λιτρῶν χρυσοῦ θεσπίσιμον ὑπὲρ αὐτῆς ἐγχειρίσεως δίδοτω. καὶ ὁτεδήποτε παυόμενος τῆς ἀρχῆς μὴ ὑπεχείρει τοῖς τῆς ἀρχῆς θεσμοῖς· εἰ δὲ ὑπεχειρήσει χρήσασθαι, ὑπὸ διετίαν ἐκβαλλέσθω τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐν ᾗ τοῖς θεσμοῖς χρήσασθαι ἐβουλήθη· ἔξεστι δὲ καὶ τῇ κόρῃ, καὶ τῷ τούτης, πατρὶ διαμαρτύρασθαι περὶ τούτου ὅτι ἐβουλήθη ποιήσασθαι ἢ γάμον ὁ ἄρχων καὶ τῆς διαμαρτυρίας γνωσθείσης ἔξωθεν ἔσονται τῆς τοῦ ἄρχοντος δικαιοδοσίας ὑπὲρ τοῦ ἐγκλήσασι καὶ χρήσασι· καὶ εἰ μὲν ἄρχων ἐπαρχίας ἢ ἄρχων στρατιωτικός ἐστι, μνέας ὑπὸ ἢ ἄρχοντα· οἱ δὲ ἐκάτεροι ἔξωσαν ὑπὸ ἢ ἔπαρχον τοῦ θεσμοθετείων. τὸ λη'. διάτ. Τὸ νά. καὶ νέ. καὶ τὸ ξζ'. τῶν β'. πίτ. τοῦ κγ'. βιβλίου τοῦ διατ. εἰσὶ διάφορα κεφ. τῶν δ'. καὶ ε'. πίτ. τῶν κη'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν· ἐτέθη γὰρ ὁ β'. πίτ. τῶν κγ'. βιβλίου τῶν διατάξεων εἰς κεφ. ιθ'. τῶν δ'. πίτ. τῶν κη'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ φησὶ τὸ κβ'. κεφ. διάτ. ὃν λη'. ἐ ἐπαρχία χειρίζων ὀφφίκια, ἃ δύναται γαμεῖν τῷ ὃν αὐτῇ γυμνωθεῖσαν, ἢ τῷ ὃν-

κησιν ἔχουσαν ἐκεῖ. μνησθέντα δὲ ὃ κωλύεται, καὶ ἐὰν ἡ γυνὴ μὲν τῷ ἀποθανόντι τῶν ὀφφικίων μὴ θελήσῃ γαμῆσαι, μόνες ἀρραβῶνας ἀποδίδωσι, τῷ δὲ θεσμοθετηθεῖσαν δύναται λαβεῖν, καὶ ἃ γένεται ἡ θεσὶς ἰσοπωλήσιν, ἤτοι ἀζημίωσιν, ἢ ὁμολογεμένη, ἀλλ' ἰσορρεπῆ. τὸ κε'. κεφ. ταῦτα, ὅτι τῶν ἀδεμίτων γάμων ὄντες τὰ ὀπισθοῦντα δοκεῖ· καὶ διὰ τὸ πᾶν ὅσον ἐν τῶν ὀπισθοῦντων λόγῳ φροικὸς ἔλαβεν ὁ δόντες ἀγὴς, ἀφαιρεῖται παρ' αὐτῆς καὶ ἃ τὰ μάλιστα χαρᾶς ἐπυχεῖλαφώς. Τὸ γ'. θέματος αὐτῶν κε'. κεφ. ταῦτα, ἐὰν ὁ ὀπισθοπος, ἢ ὁ ἡμιόλιμος κεφάτως ὑποθετησῃ ἢ αὐδεφα ἢ ὀπισθοπευθείσης, ἢ κεφατωσευομένης, ἢ ἢ πατέρα αὐτῆς, ἢ θέσις ἄκυρός ἐστιν, ἐμὶ ὁ γάμος λύεται, ὥσπερ λύεται ἡνίκα τις ἢ ἴδιον γαμβρὸν ὑποθετήσηται. καὶ τὸ μβ'. κεφ, διάτ ὃν β'. τῶν ς'. πίτ. τῶν ε'. βιβ. τῶν κώδικος ταῦτα, ἔχων τις αὐτεξέσιον παῖδα, καὶ νύμφιον αὐτῷ ἀρόμενος μὴ τῶν τὰ γάμια σύσασιν ἤδη παίδων τελεσθέντων ἀπὸ τῆς νύμφης ὠνομάσθη κεφάτως τῇ ἰδίᾳ νύμφῃ· ὁ δὲ τότε παῖς ὁ τῆς νύμφης ἀνὴρ ἐυλαβηθεὶς μήπετε ἀσύσατος ὁ γάμος γένῃ θεσφάσει τῶν παρὸς κεφατωρείας, ἐδείξη βασιλέως, καὶ αὐτῆς ἄφει τῆς μὲ γάμου ἐρρῶσθαι πλὴν παύσασθαι τῆς πατέρα τῆς κεφατωρείας, καὶ ἄλλων καταδεδέντα λοιδεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν τῆς πατέρα. ἐπεὶ δὲ διάφορα κεφ. καὶ ἐσχώσαμεν ἐν τῷ τέλει τῶν παρόντος βιβ. κεφ. χάειν παρανόμων, καὶ ἀδεμίτων γάμων, καὶ τινὰ μὲν ἐκ τούτων φασὶν μὴ λύεσθαι τῆς ἤδη νομίμως συσαμένου γάμου ἐκ τῶν ἡμισείᾳ κακῶν μὴ ταῦτα, τινὰ δὲ λύεσι τῆς γάμου. ἐρωτᾶ περὶ τῆς πολλάκις ἐρωτηθέντος συνοδικῶς, ἐὰν μετὰ τῆς καλῶς συσαμένου γάμου συμφθαρῇ τις μετὰ τῆς οἰκείας πενθερᾶς, ἤτινος θεσσωθῆ συγγνώμῃ τῇ γαμετῇ αὐτῆς λυθήσεται ὁ γάμος, ἢ ἐ δύναται, ἀλλ' ὀπτημηθήσονται οἱ πρὸ αἰεμομιξίαν ποιησάμενοι. φησὶ γὰρ ὁ νόμος ἐν βιβλίῳ β'. πίτ. γ'. κεφ. πε'. θέματι ί. τὰ δὲ ἀρχῆς βεβαια ἐκ τῶν ὀπισυμβαινόντων ἐκ ἀκυρωθῆται. εἰ δὲ ἔφθασε γνῶναι τελεσθεῖσα ἱερατελεστικὰ, ἀλλὰ μόνη μνηστεία παρηκολούθησε, καὶ μὴ ταύτῃ σωφθαρῇ ὁ γαμβρὸς τῇ πενθερᾷ, ἢ ἑτέρῳ συγγνικῷ προσώπῳ τῆς μνηστῆς αὐτῆς, ἐμποδιζήσεται ὁ γάμος διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα θέμα ἀρχῆ ἐᾶν εἰς τάξιν ἔξῆς τῶν ἀρχῶν ἐκ ἐδύνατο συσῆναι, ἀκυρόν ἐστι, καὶ διὰ τὸ μὴ παρεχωρηθῆναι ἐν εἰδήσει αἰρομιξίαν. καὶ ταῦτα μὲ ἐγράφησαν εἰς ἐφαπτείαν τῶν συνοφιζόντων παρὰ τῶν πατριάρχῳ. γνωσκε δὲ ὅτι τὸ παρὸν β'. κεφ πολλῆς ζητήσεως δέεται· πολλὰ γὰρ καὶ δι ἰφορα νόμιμα ἐξωλύχθησαν χάειν γάμων κεκωλυμένων. καὶ ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν δευτερογαμιώτων ἐδηλώσαμεν ὀλίγα μάδε καὶ τὰ περὶ τῶν πολυγαμούντων καὶ κεκωλυμένων γάμων. Ἀπὸ τῶν παλαιῶν νόμων τρεῖς γάμοι ἐπεγνώσκοντο, ὅτι δὲ τῶν ἡμετέρων τῶν βασιλέως κυρίου Λέοντος τῶν φιλοσόφου γέγονε θέμα εἰς τὸ συγκλεισαι μέσον τῶν ἀρχιερέων· οἱ πλείους γὰρ ὁ παρεχώρησαν τῷ τετραμένῳ, καὶ ἔφθασεν ἡ διαίρεσις μέχρι καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῶν τῶν βασιλέως κυρίου Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου. ἐξωλύχθη πλειστάκις τόμος ὁ λεγόμενος τῆς ἑνώσεως διαλαμβάνων ποτὲ ὁ τρίτος γάμος παρὰ χωρεῖται, καὶ ποτὲ ὄ. καὶ ἀνάγνωθι τὸν τοιοῦτον τόμον καταγραφέντα εἰς τὸν ἑξηλιωσιαν ἢ δ'. κανόνος τῶν ἁγίων Βασιλείου. ἐπεκτείνα δὲ τῶν γ'. γάμου μὴ εἶπη γένεταί ποτε ἕτερος γάμος, ὅτι καὶ ὁ γ'. γάμος παρὰ τοῖς παλαιοῖς νόμοις πολυγαμία ἐλέγετο, πρὸς δὲ κεκωλυμένων γάμων ἀνάγνωθι τὸ α'. καὶ β' κεφάλαιον τῶν ε'. πίτλου τῶν κη'. βιβλίου. διαιροῦσι γὰρ τὸν συγγένειαν εἰς πρόσωπα, εἰς αἰώνιους, καταιούσας, καὶ τῶν ἐκ πλαγίου καὶ αἰώνιους μὲν εἰσὶν οἱ γονεῖς, οἱ παππποι, καὶ τὰ ἑξῆς. καταιόντες οἱ παῖδες, οἱ ἔγγονοι, οἱ δισέγγονοι, καὶ ἐφ' ἑξῆς ἐκ πλαγίου δὲ οἱ ἀδελφοὶ, οἱ ἀνεψιοὶ, οἱ θεῖοι, οἱ θρεῖοι τῶν ἐξάδελφοι, καὶ ἐφεξῆς. εἶτα λέγουσι καὶ ἑτέραν καταχρηστικῶς συγγένειαν τὴν ἐξ ἀγχιστείας, ἥτοι συμπενθερείας. καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὸν περὶ τούτου λόγον καὶ διδάξαι τοὺς βαθμοὺς

τῆς ἐκάστης συζυγείας διορίζονται τ̃ μὴ ἀνιόντων, καὶ καταύτων τὸν γάμους εἰς ἀπέραντον κωλύεσθαι, κἂν μὲ ἐξ ἐνόμων ᾖσι γάμων· τῶν ὃ ὁμ πλαγίᾳ συζυγιῶν ἀπολύσει τὴν συνάφειαν ἀπὸ τοῦ ι. βαθμοῦ, καὶ τῶν ἐξ ἀγχιστείας τὸν γάμους ἐμποδίζουσι μέχρις ς. βαθμοῦ κὴ αὖθις. ἐπεὶ ὃ ὅτι τῶν ἡμερῶν τ̃ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου γέγονεν ἀμφιβολία χάρεν τοῦ ζ. βαθμοῦ τὸ ἐξ αἵματος. τινὲς μὲν ὃ ἔλεγον μὴ δύνασθαι τ̃ δεύτερον ἐξάδελφον λαμβάνειν τὴν συγγένειαν τοῦ διστεξαδέλφου αὖθις εἰς γυναῖκα, διὰ τὸ ὑπηρατῆναι ὑπὸ τ̃ νόμων τὸν γάμους τ̃ ἐξ αἵματος συζυγιῶν ἀπὸ ἀρχῆς τοῦ ι. βαθμοῦ. ἕτεροι ὃ ἀντετίθεντο, τ̃ ὁμ συζυγείας ς. βαθμὸν κωλυθῆναι μόνον, κὴ ὀφείλειν τ̃ ζ. εἶναι ἀκώλυτον, ὡς μηδὲ κωλυθέντα, διέγνω ὁ ῥηθεὶς πατριάρχης μ̃ τ̃ τιμιωτάτου πατρὸς ἐπείσης σωμέδου ταῦτα ῥητῶς, ἐπεὶ δ̃ῶν ὁ μ̃ βασιλεὺς ζ. βαθμοῦ τ̃ῇ Θεοκτίστῃ κατέκρινεν, ὁ ὃ νόμος ὑπισχέται τοῖς ι. βαθμοῦ πρὸς ἀλλήλους ὅσοι τ̃ γάμον· ἀπαγορεύῃ ὃ τοῖς ς. τοῖς γεμὴν ζ. βαθμοῦ ᾧ κοινέμηται τ̃ τοιοῦτον γάμον πρὸ μ̃ τ̃ πρᾶξαι, μὴ ὑπισχέσθαι, μ̃ ὃ τὸ πρᾶξαι μὴ διαλυθῆναι μ̃, ὑπιπμίοις ὃ κατὰ πρόσταλλεσθαι. ὑπερέπτει δ̃ῶν τὸ τοιοῦτον σωμοδικὸν διάσπασμα μάχει τ̃ ἐφημερείας τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Λουκᾶ. τιμιωτάτου ὃ ἦτοι κ̃ τ̃ ἀπριλλίου μ̃ινὸς τ̃ ιδ̃. ἰνδικτιόνος τ̃ ϛχος. ἔτους ἀνενεχόντος σωμοδικῶς τ̃ ἀποχωμένου ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀδιωῶν, κὴ ὑπ̃ πμου κυρίου Νικολάου τοῦ Ἀγιοθεοδωρίτου μεγάλου ὀκτύδεν ψυχικὴν βλάβειν γένεσθαι εἰς πνας τ̃ ὑπὸ τὴν ἐποείαν αὐτῆς κρυφογαμίας ζ. βαθμοῦ πεπτικότας διὰ τ̃ φόβον τ̃ ὑπιπμίου, διάγνωσις γέγονε σωμοδικῆ ταῦτα διαλαμβάνουσα, διὰ χρυσοβούλλου τ̃ μεγίστης ἡμῶν μ̃ τ̃ ἱερᾶς ἀδελφότητος τὴν γενηθεῖσαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου σωμοδικῶν οἰκονομίαν ὑπὸ τ̃ ῥηθεὶς ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ νόμου μὴ κωλυθέντι ὑπὸ τ̃ ἐξ αἵματος ζ. βαθμοῦ γάμων, μήτε καθαρῶς ὑπερπεπτῆ κρατύνουσα, κὴ τηνικαῦτα ἀφορίζουσα, κὴ οἷον ἐφερμηνεύουσα, ἅμα ὃ καὶ τοὺς πολλῶν κακοῦργόν τε καὶ ἀφορίζουσαν ἀφικόμενα, καὶ οἷον ἐν ῥίζῃ αὐτῆς ἀναπόφυτα, ἵνα μὴ καὶ ἔτι παρανομίας ἐξανατείλῃ βλαστήματα, καὶ τέκνα μωμητὰ πολυσυνθῇ, καὶ υἱοὶ τ̃ θείων νόμων ἀμυήτοις ἀλλότριον τ̃ ὄν. τοῦ τοιούτου βαθμοῦ γάμον τ̃ μόνον ἐρωτώμενον ἀφοσιώσεως κωλύει, ἀλλὰ καὶ ἀφοσιώσεως γνήσιον διαπράττεται διακελεύεται παντελῶς τὸ τοιοῦτο γάμου αἰρίειν καταψηφιζόμενα ἀπὸ τ̃ σήμερον τ̃ φθασάντων ὑλοὺς τοιοῦτον γάμων μόνει πεῖσιν ὀφειλόντων διαπράξων. τὸ γοῦν ἀπὸ τοῦδε εἰ τοιοῦτον γάμου συσῆσαι τολμήσοντες, ἐ μόνον τ̃ οἰκείας σωτηρίας ἀλλοτριώσουσι, ἀλλὰ καὶ μ̃ τ̃ τ̃ τοιούτου σωμαλάγματος διαπάσεως, καὶ ἀφορισμῷ καθυποβληθήσονται, ὡς τ̃ πνῶν τὸν σωμοδικοῦ ὁρισμὸν καταφρονητὰς, καὶ ὡς συγχωνικὰ συγχέοντες αἵματα, ὅτε τοῖς ὕστω σωμαλάπεσι σωμανέσοντες ἀυσιείας κανονικῆς πειρεχθήσονται, καὶ οἱ ἱερολογῆσαι τολμήσοντες καθαιρέσει ὑποβληθήσονται. γέγονε ὃ ὅπι τούτοις καὶ τοῦτο πρᾶγμα τ̃ κρατυῶς καὶ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως ἀπολυθὲν κ̃ τ̃ μάϊον μῆνα τῆς αὐτῆς ἰνδικτιόνος διοριζόμενον ἐν μέσῃ ταῦτα, τοιγαρτοι καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τ̃ σωμοδικὴν ταύτην ὅπι τῷ ζητηθέντι ἀποκρισιν ἤ τ̃ ἀλλῶς εἰπεῖν ὁρισθεῖσαν, ὡς ἐπερρώθη τοῖς θείοις κανόσι, καὶ τοῖς πολιτικοῖς ὑπερθεῖσαν νόμοις ἐπεκύρωσε καὶ κρατεῖν εἰς τὸ ἑξῆς, καὶ ἀμεταχείπτως ἔχειν εἰς τὸ διώκειν διορίζεται, φ̃ αὐτῆς κοινωνήσασα γνώμης ὅπι τ̃ ἢ λύσει τ̃ προκειμένου ζητήματος τῷ τ̃ ἁγιωτάτῳ μὲ θεσσαλονίκης καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, καὶ τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ. καὶ τὰ μὲν περὶ τ̃ ζ. γάμου ὕστω διευκρίνηται. ἐπεὶ ὃ τ̃ γάμου ἀπὸ ἀγχιστείας ἕκτε βαθμοῦ συνημμένων κωλυομένων ὡς ἔπομεν ὅπι τ̃ ἡμερῶν τ̃ ἁγιωτάτου ἐκείνου κυρίου Σισινίου, ἐλάμβανον ὡς ἔοικε δύο πρῶτοι ἐξάδελφοι δύο ἀδελφῶν, ἐξετέθη τόμος περὶ τ̃

αὐτῶν παρειάρχου διαλαμβάνον περὶ τὸ τέλος ταῦτα, ἡ μετριότης ἡμῶν διορείσθω μηκέτι τὸν τοιούτους γάμους χώρειν ἐν τοῖς χριστιανοῖς τ̃ λοιπὸν ἔχειν, μηδὲ παρά τινος μηδένα καταπροχθῆναι. εἰσηγεῖται ὃ πᾶσι κοινῶς κὴ τῇ ἀπὸ τ̃ πνεύματος ἐξουσίᾳ πατρικῶς κὴ διδασκαλικῶς διορίζειν ὥστε μηδένα τ̃ ἀπάντων ἀπολελῦσθαι καὶ τ̃ ἐν δυνάμει ἢ τῆς κὴ ἐξουσίας, καὶ ἐν πλάτει κόμης, καὶ τ̃ πολλῶν κὴ τ̃ δήμου πρὸς τοιοῦτον γάμον ἐλθεῖν. εἰ δέ τι ἀπὸ τ̃ παρόντος τὰ διοικισθέντα ταῦτα δίκαιος παρ' ἐλπίδα πρὸς τοιοῦτον ἑαυτὸν ὑπερβάλλει γάμων, ἢ ὑπὸ τῷ τέκνα τ̃ ἐκκλησίας ἔστος ἐκκηρυκτος ἔστω πάσης ἡμέρας τὸ βίου αὐτῷ, καὶ ἐ πρόσθεσον ἐκχθήσεται εἰς μετανοίαν πρὶν ἂν διαπάσῃ τ̃ γάμον, καὶ τ̃ φθάσῃ παῖδας ἀποτεκεῖν. ὁ ὃ τ̃ τοιούτῳ γάμῳ ἐυχλὼ ὑπιδοὺς ἱερεὺς καθαιρέσει τελείᾳ ὑποπιπτέτω. τέτων ὃῶν ὕντων ἐχόντων, καὶ ἀμφιβολίας γενομένης περὶ τοιούτε σωμαλάγματος παρὰ τῇ βασιλικῇ θείᾳ βήματι ἀπελύθη διάσπασμα κατὰ τὸν κρατυῶς κὴ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κ̃ μῆνα ἰούνιον ἰνδικτιόνος ι. ταῦτα περὶ τὸ τέλος διεξιὸν ὡς ἂν ὅῶν καὶ ἀμφότερα καλῶς φυλαχθῶσι καὶ σεμνύνειν, ἥτε μεγαλόστης τῶν βασιλικῶν καὶ ἀρχαιρεσιακῶν διαταγμάτων, καὶ ἡ τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων ἀκρίβεια μήτε παντελῶς δόκτον τῷ τόμῳ τότῳ τὴν λύσιν, μήτε πάντως ὑπερπλέον αὐτῷ κὴ αὖθις τὸ ἐνεργὸν, ἀλλὰ τὴν μέσην βαδίζον ὃ φασι κὴ βασιλικὴν κὴ ἀμέμπτων τηρητέον. τότε περὶ τ̃ τομογράφου ἐκείνου ἀρχιερέα σέβας κὴ τὸν ἐπιμανδέτους τῶ τόμῳ αὐτῷ βασιλεῖς κὴ τὸ μηδένα τοῖς νόμοις ἀπαδὸν κὴ τοῖς κανόσι προστεθλάσθαι ὅσῳ ὁ τοιοῦτος τόμος εἰσήνεγκε. χρὴ ὃ τὸ ἀπὸ τ̃ τοιούτε τόμε εἰσηνεγμένον κανὸν ἀλλαγμα μὲν μὴ σωτελεσθὲν καὶ πρὸ ἐρωτήσεως μὴ διαπασθῆναι, ὑπιπμίους ὃ τὸν ὕντας εἰς γάμον ἀρμοδέντας βαρύνειν κ̃ τ̃ κρίσιν κὴ δοκιμασίαν τ̃ κ̃ τύπον ἀρχιερέως ὡς σωτηρείδες τότοις τὸ σωσικέσιον, φθάσαν ὃ πεῖσιν εἰς ἐρώτησιν μὴ ἐν δίδεσι χωρεῖς τῶν ἀγνώστων ὑπιπμίων κὴ ἐντολῶν· διὸ σέβας ἀνωθεν εἰρῆται μηδὲ ἀδεῶς καὶ αὐτόλως κὴ ἐναντίως τοῖς ἐρωτήσασιν ὑπερέπτειν ἀλλὰ μετὰ ἐντολῆς μᾶλλον ὃ κὴ ἀνάμνησιν τῶ ῥηθέντος τόμε παρὰ τῆς ἐκκλησίας λαμβάνειν ἀυτὸν κὴ τῶν ἐν αὐτῷ διατιθομένων κὴ εἰ μὲν τὸ διάστημα τιμᾶν φυλάττειν μόνοι κὴ τὰ ἐν αὐτῷ θεσπισμένα φυλάττειν ἀπαρασάλευτα βέλοντο, ἐπαινετέοι πάντως εἰσίν. εἰ ὃ τὸ παρ' αὐτὸ κεκωλυμένον διαφεύγεσθαι φέρεσθαι ἐπιχωρηθήσονται μὲν τὸ ποιεῖν. πλὴν ὅμως τοῖς φέρουσιν ὑπιπμίοις καθυποβρόμυσι ταῦτα τὸ τόμε τ̃ παρειάρχε κυρίε Σισινίε· φέρε ὃ κὴ τ̃ βασιλεῦ φέρουσι μαλος διοριζομένων μὴ εἶναι πάντα τὰ ἐξ ἀγχιστείας ἕκτε βαθμῆ γαμικὰ συναλλάγματα· ὑπὸ τότου ἀλίσεσθαι· φέρεται γάρ ἐστι τῆ ἀοιδίμε βασιλέως κυρίε Ἀλεξίε τῆ Κομνηνῶ ἐξενεχθὲν ὑπὸ ὕστε μήσει τῆ φερεδρε ἰουνίᾳ Βάρδα κὴ ἐπαρειάρχε τῆ ἑξῆς κ̃ τιλία μάρτυρ ἰνδικτιόνος ιε. καταπεμφθὲν εἰς τ̃ τότε ἁγιώτατον πατριάρχην κύριον Νικόλαον κὴ τ̃ ἱερᾶν κὴ θείαν σωόδον διοριζόμενον ἀκωλύτως σωάπεσθαι θείου καὶ αὐτιμίου, θείᾳ καὶ ἀνεφικὰ καὶ ἔκτε βαθμῆ συγγένειαν ἐξ ἀγχιστείας ἔχωσι. κὴ ἀνάγνωσθὲν τὸ τοιοῦτον φέρουσι καταχρωσθὲν εἰς σημείωμα σωόδικὸν ἐνεισκόμενον εἰς τὰ κωδίκια τῆ διαληφθέντος πατριάρχε κυρίε Νικολάε. ὅπ ὃ λόγος γέγονέ ποτε παρὰ τῷ βασιλικῷ βήματι περὶ τῆ εἰ δύνασται ὁ αὐτὸς καὶ εἰς δύο δευτέρους ἐξαδέλφας λαμβάνειν κ̃ λόγον γάμε, ὡς δέδεν εἰς ζ. ἐξ ἀγχιστείας βαθμὸν ἀγαγορεύθη τῆ σωαλλάγματος ἀπελύθη φέρουσι τῆ κρατυῶς κὴ ἁγίε ἡμῶν βασιλέως μὴ γένεσθαί ποτε τῆτο διοριζόμενον διὰ τὸ ἑνὸς βαθμῆ λογίζεσθαι τ̃ ἀνδρὸς μετὰ τ̃ γυναικὸς καὶ καταυτὰν τὸ σωάλλαγμα εἰς ἕκτον βαθμὸν ἐξ ἀγχιστείας. ἐπεὶ ὃ τὸ τοιοῦτον φέρουσι γε ὀκ ἔφασε καταχρωσθῆναι εἰς τὰ φέρουσα σέκρετα· ἐγὼμὲ ὀκ ἔγω τι χάλαι πλέον. ἡ ὃ

ἐκκλησίᾳ καλυφῇ τ̃ ποιῆτον γάμον. αὐτίγωνδι ϗ τ̃ ξζ. κανόνα τ̃ ἁγίε Βασιλείου, ϗ τὰ εἰς τ̃ ἐμ-
μελείαν αὐτᾶ χραφέντα. ὅτι δὲ τοις γίνωσκε ὅτι πρὸ μ̃ τ̃ βασιλέως τ̃ ἀοιδίμου βασιλέως κυείε
Αλεξίου τ̃ Κομνηνῶ ἄλλως ἐγίνοντο αἱ μνησεῖαι ϗ ὁ τ̃ ἰδίου μῆνα τ̃ ζ. ἰνδικτιόνος τ̃
ἑφῆς. ἔτους ἀπελήλυθη νεαρᾷ νομοθεσία τ̃ αὐτε βασιλέως ἃ πως ἔχεται, ἡ μ̃ παλαιὰ ϗ πρεσ-
βυτέρα νομοθεσία πορρῶ τὰ μνησεῖα ϗ γάμε δείσμαλα ἐᾶε. ϗ μᾶλλον ἴδιον τὸ μέρος ἦ τ̃
Ἁγία Φρυγῶν ϗ Μυσῶν ἡ παρεσῖμα ἐγνώσεται ὁ ὅτι τ̃ μακαρίτε πατριάρχου κυείε Ιωάννε τ̃
Ξιφιλίνε συνοδικᾷ διασκέψει συντελειδεῖται σημείωσις, ἡ ϗ ὁ ἐν βασιλεύσιν ἀοιδίμες κυείος
Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης διὰ χρυσοβύλλου γραφῆς τὸ κῦρος ἐκείνε) χαὶ πάνυ τὸ διε-
σῶτα χωεὶς ἀλλήλων εἰς ἓν συνάπτουσα φαίνε) κατεῦδυνεν ἴσως ὅτι τ̃ γάμων ὁ συνοδικὸς ἐξέ-
στησε τόμος τοῦτο ὅτι τ̃ μνησείας διαῤῥήδην αὐτὴ ἀποφαίνε), δύο ἀδελφοῖς ἐξαδέλφας δύο
μὴ ἐᾶσθαι τὰ μνησεύεσθαι καὶ ὁ μὲ πολὺς ἀνθρωπος ἀνεξετάστως τ̃ τοιᾶτον ῥήγματος ὅπως ἄλλων καὶ
βάπτειν ὅλως μὴ ἀνεχόμενος εἰς τ̃ νοῦν τ̃ συνοδικῆς διαγνώσεως ἀσυλλογίστως ἐπελάζε-
το, ὅτι πότε μνησεία ἐστὶ καὶ ὅπως ἔχει τὸ ἀσφαλὲς μᾶλλον ἀκριβοῦν μὴ δυνάμενος, καὶ
μετάχει τὸ τ̃ ἰδίας ἀνεπισκέπτου διανοίας ϗ τ̃ ἐκκλησιαστικῆς ἐπιχειρήσεως ἀκριβείας ἦ τ̃
μᾶλλον ἑτέρως βασιλείας ἐυσόβδα ὅτι σαλπικώτερον ὅτι φαλδὸν τῇ διασκέψει ϗ τῇ ὀναντιοφα-
νείᾳ καλῶς διαιτήσασθαι ἀφίσιν τ̃ συμφωνίαν διὰ τ̃ παρόσης νομοθεσίας ἐβεύηκεν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ
παλαιὸς νόμος τ̃ μνησείαν ἐν μόνᾳ τῇ τ̃ συναλλαπτόντων δείᾳ βελήσει, καὶ πολὺ ἀδέκ-
συνανέσεως, ϗ συμβολαίε, ϗ μηνύσεως ἐχρῆτο. ἡμῖν ὁ χαεισι δεῦ πρὸς κοσμιωτέραν
πολλῷ ϗ ἱερωτέραν ὁπόδοσιν τὰ τ̃ βίε ῥυθμελιδῆσαι πρόσωπα, καὶ τοῦδε ὁ γάμος μό-
νον ἀλλὰ ϗ αὐτὴ ἡ μνησεία ἱερὰν ἐυλογίαν ὁπιτελεμένην ἔχει παρ' ἑαυτῇ καὶ ὁ κυρὸς ὠρεσ-
μένος διὰ νεαρωτέρε διατάγματος τ̃ φιλοσοφωτάτε βασιλέως κυείε Λέοντος ὁπὶ τῇ πρόσ-
τῃ τῶν ξυμβάντων συναρμογῇ ἐξετάσει ἡ χρόνε ὁπὶ μὴ ἀρρένων, ὁ πέντε καὶ δέκατος τῆς ἡλι-
κίας ἐνιαυτὸς, ὁπὶ ϗ ἡλικιῶν ὁ τεσσαρακαιδέκατος ὃν δ'νατε χρόνου καὶ πρὸς γαμικὴν συναυ-
λίαν τελείαν ἀποχρώντως ἔχειν ὁ παλαιὸς νόμος ἐπέσκεψε δεῖν, ἐγὼ διὰ τὸ παρέντος διατά-
γματος τὸ ἡμέτερον κράτος ἀσφαλῶς ἀποφήναδαι ἀνείνας ἐᾶ κυείως μνησείας καὶ ἐυσο-
βωλαμόπας τῷ γάμῳ κατὰ τὴν συνοδικὴν ἀκριβείας διάσκεψιν ὅσου καὶ τὸν χρόνον ὃν ἡ βα-
σιλέως κυείε Λέοντος διαμοδεσία ὠείπατο ἀκέραιον ἔδον κηβ' ἑαυτᾶς, καὶ τὴν ἱερὸν ἐυλο-
γίαν ἐπακολυθῆσαν ἐγνώεισαν, καὶ ἐπ' ἀνείνων τὴν τ̃ συνοδικὴν τόμε κρατεῖν ὀφειλήν παρα-
τήρησιν. εἰ γὰρ καὶ δατέρων ἴσως τῶν συμβαλλόντων μερῶν διανάτῳ ἢ ἀρνήσασι τύχοις ἑτέρε
ἢ γνώσεως μεταβολῆ ἀποδιαλῦναι συμβαίη, καὶ πρὸς ἕτερε βίε συγκλήρωσιν μεταπαξα-
δευθῆναι ὁλίγον ὑπὸ τοῦδε τὸ ἄτοπον ὑπισύρεται τὰς προσισοδίας τῶν γάμων ἐυχὰς ὁπὶ μνη-
σείᾳ συντελεσθείσας ὡς τι τῶν εἰκαίων ϗ συμφερόντων λογίσασθαι ϗ διαφόρως ὑπολαβέ-
σθαι τὸ δεῖν τὸ προῆγμα, ὥσπερ ἂν εἰ μὴ θεὸς μέσος τῶν συναπτομένων προσώπων διὰ τῆς μνη-
σείας εἰσήγετο. τοῦτο γὰρ ϗ ὁ προμηνευθεὶς ἀοίδιμος βασιλεὺς ἐυσεβόλως ἀνακολυθῆ-
σας τ̃ τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ς'. συνόδε κανόνα ὃς τῶν μνηστευσαμένων ἔτι τὸ μνηστῆρες ὑπ'
ἀνδρώποις ὄντος πρὸς γαμικὴν ὁμιλίαν ἑτέρῳ συνέρχεσθαι ἀπεκώλυσε μοιχείαν τὸ προῆγ-
μα διοικεταμένης σαφῶς πρὸς τῶν ἐμβαινομένων τὸ παλαιγλυφὲς ὑπαντίωσιν νόμε κα-
λῶς συνεβίβασεν ὅτι καὶ ἡ μ̃ τ̃ τοῖς μνησῆρι γνοωμένοις ἐυλογίαν διάστασις τοῦτο ἔστ ϗ τ̃
ἐκείνε φανῆναι μνησείας ἀληθῆς λύσις εἰ ὁ μνησεῖαι πίνες ϗ τ̃ τ̃ τολμῶν συνήθειαν ἀκολυ-
θως ἤδη γεγόναση καὶ συμβόλαια μ̃ ἀφετεθησαν, ὥπω ὁ ταυτὸς ἐπέσι κυρὸς καθ' ὃν ἡ τοῖς
χεισιανοῖς ὀφειλομένη ἐυλογία εἰσδεχήσεται, καὶ ἐδὲ αἱ συνήθειαι ὅτι τοῖς μνηστευσαμένοις

ἐυχαὶ διὰ τ̃ ἱερέως ἀφεθωνήθησαν ταύτας μνησείας μ̃ ἀληθεῖς ὅσον ϗ τῷ ἐκκλησιαστικῷ
ἀκριβολογίαν, μηδὲ εἶναι, μηδὲ ὁ ομαζεδαι, μήτι μεν τ̃ συνοδικῷ σκοπῷ ϗ τέτων
ἔχειν τὸ ἐνεργὸν, ὡς ἀναλῶς ἦ ἀρεσκείας ἀνδρώπων δι' ἐπεροτήσεως κατισχαλισμένας τὸ
ἐνεργὸν ἀποφέρεδαι καὶ τ̃ παλαιὰν ἔχειν νομοδεσίαν ὁπὶ τὰ τῶν τὸ πάνυ. τούτῳ γὰ τῷ σχέ-
σεως καὶ ὁ πρεσβυγενὴς φυλαχθήσεται νόμος ἀκέραιος ὡς ὁπὶ τ̃ μνησείων τὸ ἀσφαλὲς ἐξέτα-
σιν δη. ϗ ἡ τ̃ συνοδικὴ δι' γνωσις ἀδιάλυτε καθέλε ϗ αὐτὰ χειρίσηται συμπροσδήσεται νόμοις ϗ ἐκ-
κλησιαστικοῖς ϗ τ̃ αὐτῶν δικαιώμασι παρεστήρηται. ἐπεὶ ὁ ἄνω ταῦτα καὶ μνησείαι μ̃ ἀληθεῖς ἐπιτε-
δησόμενοι ϗ τ̃ ἱερέως ἐυλογίας ϗ τ̃ ὠρεσμένον κυρὸν συντελεδεῖσαι γνωεζόμενοι αἱ ὁ ϗ
τῷ πρεσβυτέρᾳ νομοδεσίαν γενόμεναι, ὡς αὐδρώπων ἀρέσκεια κατισχαλισμένοι δι' ἐπερω-
τήσεων τὸ ἐνεργὸν ἔχειν ἀφειδήσαν καὶ μόνος ὁ παλαιὸς νόμος ὁπὶ τότων ἀφείδη νόμες κρατεῖν
ὡς ὠρισμένα τὰ κεκωλυμένα ὁπὶ τῷ ἀποζυγῆσαι μνησῷ εἰσερχέδαι πρόσωπα διεταξά-
το δεῖ τι προσθῶμεν καὶ νῦν τῷ παρεντι δέματι τ̃ χρείαν τῆς προειρημένης ἐυκοσμίας ἐχούσης.
ἐπεὶ γὰρ ὅσα κατὰ τ̃ ἀκριβῆ καὶ προσηκοντα λόγον τὰ τῆς παλαιᾶς τε καὶ νέας νομοθεσίας
ἐπεφρόντιστο. ἀλλ' ὁ μὲ πολὺς ὄχλος τ̃ πρεσβυτέρας τῶν νόμων αὐδεντείας ἐχόμενος μετὰ τὴν
ἐπάνοδον χρόνου τελεσιεργᾶν τὰς μνησείας αὐτοσχόλως ἐτύγχανε ϗ ἀδεῶς ὁπὶ ταῖς μνηστευ-
μέναις εἰσήρχετο τὸ ἔναγος τῇ συνηθείᾳ ϗ τῷ ἐλευδερίᾳ τῆς εἰς ὁμιλίαν συνόδε ἀπ' τ̃
ἔρωτος φλεγμαίνων πρὸ τῶν ἀκρωτηρίων. ἡ δ' ἱερωτέρα κέρις ϗ παρεῶσα τὸ βασιλέως ἀκολυθῆσα
διαταγῇ διασολλιῖ μ̃ μνησείας καὶ γάμε ἐπιδετο, τὰς ὁπὶ τοῖς μνήσροις ἐυχὰς προῆτον, καὶ
ἔπω τὰς ὁπὶ τῷ γάμῳ τοῖς συναπτομένοις ἐπιφέρεσα, ταῦτα δ' ἐκόμενος ἅμα ϗ τ̃ πω-
τὸν ἐτελείτο. καὶ μνησεία καὶ γάμος ἐνὶ διαδήματι κατεσφίγγετο ἀκριβείᾳ τι ἐν τῷ με-
ταξὺ συμπιπτόντος διορθωμένε ἢ τότο ὡς ἀβεβαιώτως γινόμενον. ἡ ἡμετέρα δυσέβεια δε-
σπόζει διὰ τὸ παρόντος γνωικῦ διατάγματος, τὰ μὲν κατὰ τ̃ ἐπάνοδον τῶν συμβαλλόντων
χρόνον, ϗ εἰς τὸν ἐξῆς ἄρχει τὸ ιδ'. ἢ ιε'. τ̃ ἡλικίας ἐνιαυτὸν γινόμενα ὡς ἐν τύπῳ μνησείας
συμβόλαια ϗ τ̃ ταξιν ὅλως μνησείας ἐνόμια ϗ ἀσφαλῶς ἀποφέρεδαι ἀλλ' ὡς ἐπεροτήσεις
μόνον ἐσφαλισμένας κρίνεδαί τε ϗ ἐνεργεῖν κ'. τ̃ φύσιν τ̃ ἄλλων συναλλαγμάτων καὶ θ' τῶν
αὐτὰ πορρῶ πᾶσι τοῖς ὑπ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι τ̃ παλαιᾶ νόμε ὡς ὁπὶ τ̃ μνησείων δεσποτείαν
τὸ ἐνεργὸν εἰς τὰ κεκωλυμένα ὁπὶ τῷ ἀποζευχθῆσαι μνησῷ εἰσέρχεδαι πρόσωπα ἔχειν
ὀφείλοντος τέλεον διὰ τὸ ἀφιέσιον τῆς παρ' χρισιανοῖς προειρήσης ἐυπολιτεύεσθαι κατα-
στάσεως· εἰ γὰρ ϗ μὴ μνησεία ἐστὶ κ'. τὸ ἀκριβὲς ἐκτελὲς τὸ γινόμενον ἀλλ' ὅτι σκοπὸν ἔχειν μνη-
σείας δοκεῖ τὸ προκείμενον, ϗ δευτέριον γάμε προκαταβάλλεσδ ἀρχῆ) πολὺ ἂν εἴη ἔυλογον
τὰ κεκωλυμένα τῷ νόμῳ πρόσωπα, ϗ ἄνδις ἔχειν τὰ κώλυμα ϗ μηδένα διαῤῥεῖν νεανικεύε-
σθαι ἀναιδῶς ὡς εἰς γυναῖκα λαμβάνειν ἀπολομένην ἴω ὁ παλαιὸς νόμος μηκέτι πρὸς γνωμένῳ
δὲ ἀφῆκεν ἑτέρῳ λυομένων τ̃ μνησείων κ'. γάμων συνέρχεδαι. ἐκκαιδεκάτε μέντοι τ̃ χρόνε εἰς
μνησείαν ἅμα ϗ γάμον ἁρμόδιον ἔᾶ) γνωεζόμενον, ἤγουν ὁ μὲ ἡλικίας δεκαεξαέτης ἢ χρόνοι δια-
φερέχοσης, τ̃ ἄῤῥενος ὁ τ̃ τεσσαρεσκαιδεκαέτου ὑπαρχαίνοντος, πλὴν καὶ τ̃ μνησείαν πρὸ τότου
μ̃ τ̃ ἱερέως τ̃ ἐυχῶν ἐπιφοίτε ἐκτελεσθῆ ϗ τ̃ συγκύδεν ταύτην παραλήψεσθαι ἄνευ τ̃ ἀξιο-
βώτου ϗ τ̃ φιλοῦντος ἐοῖς μνησῆρσι φιλήματος, ϗ ὅτω βραχέως ἢ πλείονος κεμένε διαλειπτέον κα-
δὼς αὖ δόξῃ ἐοῖς συνοικήσεσιν ἀπαραιρήτως ϗ τ̃ ἔννομον γάμον προσαιρήσῃ, ϗ μηκέτι ταυτὸν
συμβαίνῃ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πολλάκις ϗ ὥρᾳ προῆγμα διαρημῶν ἐκ πλείονος ἀποτελεσμα.
ὅπω γὰ τ̃ ἀσχολεδίας προσαινέσης ἐν Γάμοις ὅτε ὁ παλαιὸς νόμος φυλαχθήσε) ὡς κεκωλυμένων
προσώπων ἀπαριθμησιν ἐποιήσατο μὴ ἐφιεὶς ταῦτα εἰς τ̃ ἀποζευχθεῖσ μνησῷ τ̃ ἐγχίζον-

τος προσώπου εἰσέρχεται, καὶ τὸ νεαρὸν τῶν φιλοσοφωτάτων διατ. κοσμίως ἐν ἅπασι δόξεως κρατοῦν καὶ πολιτευόμενον, καὶ τὰ συμβάλλοντα πρόσωπα τῶν ἀόρατων ἀφανῶν κωλυόμενα συνελεύσεσιν ἀγνώτους ποιήσηται τῇ ἀνασροφῇ ἐν ἐνδέτῳ χωρίῳ μὴ ἱερᾶς ὑπολήψεως εἰς ἄλληλα συνερχόμενα· ὁπηνίκα δ' ἡ μνησθεῖσα καὶ γάμου αὐλοῦ καταρτίζεσθαι, καὶ εἴ τις παρὰ τὰ διηγορευμένα τῇ παρούσῃ τῶν κράτους ἡμῶν διατ. μνησθέντα τολμήσει διαφεύξεσθαι καὶ μὴ τοῦτους ἀμέτοχους καὶ πάντων ἀνθρωπείσεως καὶ εἰς τὸ ἔξῆς ὀφειλόντας κρατεῖν φανερὸν ἐπόμενος ὢν ἀπ' αὐτῆς τῆς ά. ἡμέρας τὸ εἰσπέμπειν μέλλοντος ἰσχύειν μόνος τῆς ἐνεστώσης ζ. ὑπογεγράφεται τῶν ςφλβ'. ἔτους καὶ ἀρραβῶνας περὶ τῶν νενομισμένων χαρῶν, καὶ τῆς ἱερᾶς εὐλογίας τολμήσει διαφεύξεσθαι ἢ καὶ εἰς θέαν ἀλλήλοις ἐφήσει τὰ συναλλάσσοντα συνέχεσθαι περὶ πρόσωπα καὶ ἀδιαφορεῖν ἔχειν ἐν αὐλαῖς. ὁ μὲν συμβολαιογράφος ὁ τὸ ἀρραβωνικὸν συμβόλαιον ὑπηδεγμένος ἢ ἰδίας ζημίωσεως μελ ανυπηδήσεται, ὡς ἂν τῶν μνησθέντων περὶ ὥρας κατεργαζόμενοι ἀνθρωπίνῳ δεσμῷ ἴσασιν ἑαυτὸν ἐνοχοποιοῦντας μυρίμπ. ὁ μὲν δημόσιον διὰ τῶν ἐκρέτων εἰκείακῶν τὸ τῶν συμβολαίων ἐγκείμενον ἂν ἐπερωτήσεως περίσιμον ἑφ' ἑκάστῳ αὐτῶν εἰσπραξάσεται καθ' ὁλόκληρον διὰ τῶ παρόντος διατ. φερόμενον. πεύσομαι δὲ καὶ αὖθις τὸν ἀεὶ τούτων διαγασήσεται ὅπη ποτὲ καὶ περαίνεται ἀντικρὺς ὅπη μόνον τὰ γέων εἰσαγαγεῖν ἂν ἐνάρκωσιν. εἰ μὲν γὰρ ὁ παλαιὸς νόμος ἃ κατήργηται, καὶ μνησθεὶς τελείως ἃ δώσεται κατασφάξασθαι. τὰ δὲ τῆς νεωτέρας νομοθεσίας εἰς ἕτερον ἂν εἰσαγαγεῖν οἱ συναλλάσσοντες ἅπαν αἰνιγμὸν τι ἄλλο ποιῆσαι ἢ αὐθρώπους ἀδὲν ἀλλήλοις κατὰ νόμους προσήκοντας ἑαυτοῖς συγχωρῆσαι παρὰ τὸν νόμον συμφερόμενα ἔρωτας ἀσελγεῖς ταῖς τῶν νέων ψυχαῖς διὰ τὴν μὴ ἐξ ἀνάγκης κατεργαζόμενοι συναναστροφῆς. ὡσαύτως ἀπελύθη καὶ ἑτέρᾳ πρόσταξις τὸ αὐτὸ βασιλέως χάριν τῆς αὐτῆς νομοθεσίας ἔτους διανεμόμενος ἔχουσα, ἴσχυεν κατὰ τὸν ἥλιον μῆνα τὸν ε'. ἰνδικτιῶνος τῶν ςφλβ'. ἔτους νομοθετήσαντες περὶ γάμου τε καὶ μνησθεὶς ὅσα τῇ τε τοιαύτῃ νομοθεσίᾳ καὶ τῇ ἀναφορᾷ περιέλκηται, καὶ τούτων ἀδὲν παρακινδυνεύσαι ἀνεχόμενοι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπαρεγχείρητα βουλόμενα καὶ ἀμοίωτα μένειν παντός, καὶ τῇ τε σύσσιτον τῆς μνησθεὶς καὶ τῶ γάμου ὥσπερ εἴρηται γένεσθαι, τόν τε χρόνον τηρεῖσθαι ἀκαινοτομήτου, καὶ τῶν συναρμοζομένων τὸ μὴ τῶν ἐν. ἐτῶν ἓξ μειζονα, τῇ δὲ τῆ ιβ'. ἐπεὶ δὲ ἀδὲν τότε διατεύπωται, εἴτε λυόμενα περὶ σίμων ἔσονται καταβολαῖς ἃ τοιαυτοτρόπως συνιζόμενα μνησθεῖσι, εἴτε καὶ ἀδιάλυτοι μένουσι τὸ παρόπαν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ περὶ τούτου αὖθις ἐρωτήσας θεσπίζομεν τὰς τοιαύτας μνησθεὶς αὖ κυρίως μνησθεῖσαι τυγχάνουσι ἀμεταπήτου μένειν καὶ ἀμεταπρώτως καὶ τὸ ὅλον μένειν αὖ τε θεῖ μέσον τῶν παναπομένων εἰσερχομένας καὶ τῶν τοιαύτην συναρμοζομένων διὰ τῶν ἐυγενῶν ἱερογλεσίας κρατύνοντος, καὶ μηδέποτε ταύτας περίσιμον ἀναλύεσθαι δόσεσιν, ὅτε ἀδὲ τοῖς συμβολαίοις τὸ λοιπὸν ἐγγεγράφεσθαι, ὅπη μηδὲ παρ' αὐτῶν αἱ μνησθεῖσαι κρατύνονται, ἀλλὰ διὰ τῶν θεῖ ὑπηκλήσεως, αἵπερ καὶ ἄμειοι τὸ παρόπαν μενοῦσι μόνας λυόμενα τοῖς αὐταῖς αἷς καὶ οἱ γάμοι οἷς ἰσοδυνάμως εἴρηται. καὶ τὰ κεκωλυμένα ὑπὸ γλωσσῶν πρόσωπα περὶ γάμου ἢ μνησθεῖσαν καὶ τὸ δόξαν ἔχει τῶν κώλυσιν καὶ παρὰ τῇ διηγορευμένῃ τῇ δὲ τῇ διατ. ὧν ἐδεινός τι διαφερέχθήσεται εἰ μήπω βασιλεὺς οἰκονομικῷ τινι λόγῳ τῶν τε μνησθεῖσαν καὶ τῶν ἐξ ἱερολογίας συναρμοζομένων ὄντος τῶν ἐεὐθένων ἐτῶν ὑπερέφλεγε. βασιλεῦσι γὰρ ἔξεστιν ὑπὲρ τοὺς νόμους οἰκονομεῖν, ὥσπερ ὁ σοφὸς τε εἰρηκε βασιλεύς, καὶ τῶν νομοθεσιῶν αἱ πρεσβύτεραι. καὶ αὐτοὶ δὲ τὸν χρόνον συντέμνοντες ἐχρῆ καὶ τῷ φυσικῷ ἐφήσασι συνόδου ἕως τῶν ἁρμοζομένων. ὑπὲρ τῶν ἐν. ἐναυτὸν, ἢ δὲ τῶν ιβ'. ὑπὲρ τῶν γονέων ὑπομενῆ πίστεως φυλακὴν ὀφειλόντων τὸ μὴ περὶ τοῦ ἐκβάντος προσχθῶναι χρόνῳ ὡς τότε διαφερ-

ξαμένων τὴν ἄωρον μίξιν, καὶ τῶν γνησιτέρων αὐτὸς τοῖς μὴ τῶν ὑπερβαινόντων ἐκκεισομένων. καὶ ὅτε δὲ βασιλεὺς μνησθεὶς ἢ γάμου κοινολογοῖν κωλύειν ἀδυνάτῳ διασαίειν οἱ ἀμιζόμενοι περὶ τοῦ δεινότητος τῷ προσώπατι χρόνῳ ἔξει καὶ ὅτῳ τὴν κώλυσιν τὰ κωλυόμενα πρόσωπα καὶ ὃν ἔσαι τοῦτοις ἀνάφορον πρὸς τὸ πολμᾶν τὰ ἀπόλυκτα. τὸ πρὸ τοῦ δοκεῖν τοὺς ἡμετέρους διατάξεσι χρόνῳ τὴν μνησθεῖσαν ἢ τὸ γάμων τὸ λύσιν δυνάτως δέξασθαι. τὸ δὲ ἐλλείπειν τοῦ τελεῖν χρόνῳ τῆς μνησθεῖσης ἢ τοῦ γάμου ἢ τοῦ βασιλέως ἀναπληρῶσι οἰκονομικὰ ἀπαρέσκατον τηρήσει τοῖς κεκωλυμένοις τὸ κώλυσιν καὶ ἁδαμῶς δόσεσι σιωπᾶν ἀγαμα κωλυόμενον ἀλλ' ὅσα μὴ ἀκριβῶς μνησθεῖσ ἢ τελεῖς γάμοι κωλύονται συναλλάγματα ταῦτα καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς τοῦ νενομισμένου χρόνου τῶν σέσασιν οἰκονομικῶς, καὶ τῶν λύσιν φυσικῶς δεξαμένων ἐκχθήσεται. Σημείωσαι δὲ παρῶσαν ἑρμηνείαν τοῦ β'. κεφ. τοῦ ιγ'. πρ. διδάσκουσαν πολλὰ χρήσιμα χάριν γάμων κεκωλυμένων καὶ ὁμοιχωρημένων. Ἐπὶ σημείωσαι τὸν διώκαμεν τοῦ χαφέντος συνοδικὰ τόμου ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Ἀλεξίου καὶ τεθέντος ἐν τῇ παρούσῃ ἑρμηνείᾳ. γίνωσκε ὅτι κανὼν ὁ τοιοῦτος ἔστιν, καὶ ἡ τοῦτον ὑπηκόησα βασιλικὴ πρόσταξις, μετ' ὀμοειδείας κωλυόντ' ἀεὶ αἱμαίος ζ. βαθμῶν γάμοι. ἀλλὰ κατ' δ'. ἰνδικτιόνα τοῦ ςχλδ'. ἔτους πρόσταξις γέγονε τοῦ κρατοῦς καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ ἀγγέλου πατριαρχεύοντος τοῦ κωμαπτοῦ κυροῦ βασιλείου διαιζομένη μὴ προκριμαπίζεσθαι ὀλιγῶν ἐνδεισῶν προφάσεων τοῦ μετὰ τὸ ποίησιν αὐτῶν συζυγία γάμου μέσον τοῦ πακευτικρατόρων καισάρων ἤγουν τοῦ Κατακουζηνοῦ κυροῦ Ἰωάννου καὶ τῆς αὐτοδέλφης τοῦ βασιλέως τῆς κυρίας Εἰρήνης καὶ εἰς ζ. βαθμὸν δὲ αἱμαίος ὑπαγόμενον, ἀλλ' ὅσον τὸ εἰς αὐτὸν καὶ μόνοις ἀπερισκέπτως τὰ πρὸ τῆς συνόδου καὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ διειδέντα χάριν τοῦ τοιούτου καὶ ἐδείχθη καὶ πρὸ τῆς συνόδου. Ἐπὶ σημείωσαι ὅτι τὰ ἐν τῷ βασιλικῷ προσώπατι περιεχόμενα εἰς αὐάφερσιν δόξαν τοῦ τόμου τοῦ Σισηνίου ἂν ὑπηκόησα τέως ὅπη τῆ ἡμετέρων ἡμερῶν. ἐυχόμεθα μὴ δὲ ἐνεργηθῆναί ποτε ὡς εἰδὼς τὴν αἰτίαν δι' ἣν διωρίσθησαν βελημαπικῶν καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ τελεσφορήσουσαν ἀγαθόν τι. Ἐπὶ σημείωσαι ἀπὸ τῆς νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ὅτι καλῶς ἐξεχωρίσθη ὁ πάλευρᾶς κυρὸς Μιχαὴλ συζυγῶσαι τῇ παρακοίνῃ κυρίᾳ Ἄννῃ προτοῦ ἔσῃ ἐξαδελφῶσαι τῆς προμνησευθείσης αὐτῷ Μαρίας τῆς τοῦ Σερκλὲς κατὰ γὰρ νόμῳ δυνάτε πρὸς τὸ γάμου διεζυγῆναι τῆς τοιαύτης μνησθῆς καὶ ὁδὲ συνεμίγη τοιαύτῃ ἀλλ' ἂν ὄφειλεν ἐξαδελφῶσαι αὐτῆς προτίμαλαβεῖν. ὁδὲ γὰρ ἡ συναφεια, ἀλλὰ ἡ τῆς ἐυχῆς τελετὴ ποιεῖ τὸ μνησθεῖσαν ὡς γάμου λογίζεσθαι. εἰ γοῦν λαϊκὸς τοιοῦτόν τι ποιεῖν κεκώλυται πολλῷ μᾶλλον ἱερωμένος. ὁ τοιοῦτος γὰρ ἀκωλύθη διὰ σημειώματος συνοδικὸ ὅπὸ τὸ ἐφημερείας τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ἀγχιάλου συνίπτεσθαι γομίμως γυναικὶ συγγενεῖ ὅσῃ ἐπὶ διὰ δεσμωτικὴν μίτων ἐξ ἐφάφου κατεγυνθείσῃ τοῦτο καὶ μὴ φθάσασθαι λαβεῖν μνησθεὶς ἐυχῆς μετ' αὐτὸς, ἢ ὡς ζωῆσα, ἢ ὡς ἑτέρῳ συναφθείσῃ ἐκ μελαμέλου αὐδεὶ εἰ μήπω ταύτῃ ἐξείπῃ ὅσαν ὁ ζωὸς ἠξιώθη ἐδόξε γὰρ τῇ συνόδῳ μετὰ ἐξαετῆς γυναικὸς ὑπηδυμίαν φθορᾶς μὴ μεσολαβεῖν. τὸ δὲ ὅπὶ λαϊκῶν ἐκράτησε. μόνοι γὰρ οἱ τοῦ βήματος μιᾶς γυναικὸς καὶ τῆς αὐτῆς παρδείσεως ἀφέλουσι ὀνομάζεσθαι, καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτῆς ἐξ καταστάσεως. Ἐπὶ σημείωσαι ὅτι τὰ μὲ τῇ νεαρᾷ προεχόμενα χάριν τῆς μνησθεὶς δῆλα εἰσὶν ὁπὸ τῆς τοῦ Ἀλεξίου κυροῦ βασιλέως δευτέρας προστάξεως. γίνωσκε δὲ ὅτι τῷ σκρέτῳ τοῦ χαρτοφυλακίου σημείωμα κατέγραπται τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου κυροῦ Νικολάου πατριάρχου. τὰ δὲ κατὰ ῥῆμα διαλαμβάνων μῆνι ἰουλίῳ κα'. ἡμέρᾳ δ'. ἰνδικτιόνος ιέ. προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πα-

τριάρχου Νικολάου ἐν τῷ ..... συνεδριαζόντων αὐτῷ μητροπολιτῶν τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος, ὁ θεοφιλέστατος μητροπολίτης τοῦ Κυζικοῦ Συμεὼν συνεδριάζων τῇ ἡμῶν μετριότητι εἶπεν, ὡς κληρικὸς τῆς κατ' αὐτὸν μητροπόλεως Ἰωάννης Διαβακτηνὸς ὀνομαζόμενος ἐμνηστεύσατο γυναῖκά τινα Μορίαν τοῦ Θεοφίλου καλουμένην ἡλικίας οὖσαν ἑπταετοῦς, μαθὼν δὲ τὴν μνηστείαν εἶναι παράνομον διὰ τὴν τῆς μνηστῆς ἀνηβότητα. τότε μὲν ἀπέστη ταύτης, μετὰ δὲ χρόνους ὀκτὼ νομίμως ταύτην πρόσγαμον ἠγάγετο, καὶ ταῦτα λέγων ἤθελε τὸ ποιητέον ἐπὶ τὸ κληρωθῆναι μαθεῖν, ἤκουσεν οὖν ἀπὸ τῆς ἡμῶν μετριότητος, καὶ τῆς συνεδριαζούσης ἀδελφότητος ὡς οὐκ ἐπὶ μόνου τοῦ γαμικοῦ συναλλάγματος ἀῤῥαβῶνας νενόμισται δίδοσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν συναλλαγμάτων, πλὴν οὐκ ἠναγκασμένως ἀλλ' αὐθαιρέτως, ὥσπερ τοίνυν ἐπὶ τῶν ἄλλων συναλλαγμάτων οὐ λέγομεν ἄκυρον εἶναι τὸ γεγονὸς μὴ δοθέντων ἀῤῥαβώνων οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν γαμικοῦ συναλλάγματος κἂν ἀῤῥαβὼν ἤτοι μνηστεία οὐ προβῇ βέβαιον ἔσται καὶ ἀδιάσπαστον· τῆς γοῦν προβάσης μνηστείας ὡς εἴρηται μέσον τοῦ κληρικοῦ καὶ τῆς μανίας οὔσης ἀνυποστάτου ἐσεῖται ὁ κληρικὸς ἔχων ἀδιασείστως τὴν διὰ μόνης γαμικῆς ἱερολογίας ἁρμοσθεῖσαν αὐτῷ σύζυγον ὡς διείληπται· προγάμου δὲ δωρεᾶς δι' ἣν καὶ τὴν μνηστείαν νενομοθέτηται γίνεσθαι μέσον τῶν ὁμοζύγων, ἢ τῶν μερῶν αὐτῶν οὐ τρακταισθήσεται, ἀλλ' ὥσπερ εἰ μηδὲ προέβη μνηστεία μηδὲ προγάμου παρηκολούθησε δωρεὰ, βέβαιος ὁ γάμος ἔσται καὶ ἀδιάῤῥηκτος.

κεφάλαιον γ'.

Περὶ τῶν ὑπονοουσῶν ἀποθανεῖν τοὺς ἄνδρας αὐτῶν, καὶ γαμουσῶν, συνόδου ς'· κανὼν ϟγ. Βασιλείου κανὼν λα'. λς'. μς'.

κείμενον.

Ἡ περὶ ῥεπουδίου διαλεγομένη ριζ'. νεαρὰ, φησὶν ὡς ἐὰν στρατιώτης, ἢ σχολάριος, ἢ φοιδεράτος, ἢ ἄλλος ἔνοπλος ἐν ἐξπεδίτῳ διάγῃ ὁσουδήποτε ἐνιαυτοῦ, περιμενέτω αὐτὸν ἡ αὐτοῦ γαμετὴ κἂν μὴ γράμματα ἐδέξατο παρ' αὐτοῦ. εἰ δὲ ἀκούσει αὐτὸν τελευτῆσαι, μὴ γαμείτω, εἰ μὴ πρότερον δι' ἑαυτῆς, ἢ τῶν γονέων αὐτῆς, ἢ ἑτέρου ἀξιοπίστου, τοὺς πριόρας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοὺς χαρτουλαρίους ἐν ᾧ στρατεύεται, καὶ τὸν τριβοῦνον ἐρωτήσῃ εἰ τῇ ἀληθείᾳ ἐτελεύτησε, κἀκεῖνοι τῶν ἁγίων εὐαγγελίων προκειμένων ἐν ὑπομνήματι κατάθωνται αὐτὸν τελευτῆσαι, καὶ τὴν πρᾶξιν ἡ γυνὴ λαμβανέτω, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν μενέτω ἐνιαυτὸν, καὶ τότε νομίμως γαμείτω. εἰ δὲ παρὰ ταύτην τὴν διάστιξιν γαμήσει, καὶ αὐτὴ, καὶ ὁ λαβὼν αὐτὴν ὡς μοιχοὶ τιμωρουῦται, καὶ δέκα λιτρῶν ποινὴν διδόασιν ᾧ εἶπον ἀποθανεῖν, καὶ ἔχει ἄδειαν εἰ βούλοιτο τὴν ἰδίαν ἀναλαβεῖν γαμετήν· εἰ δὲ σχολάριος ἦν παρὰ τῶν πρώτων τῆς σχολῆς, καὶ τοῦ ἀκτουαρίου ἡ λεχθεῖσα γινέσθω καταθέσις· εἰ δὲ φοιδεράτος παρὰ τοῦ ὀπτίονος αὐτοῦ.

σχόλιον.

Ἡ περὶ διαζυγίου ριζ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, ἔστι κεφ. γ'. τοῦ ζ'. τίτ. τοῦ κη'. βιβλίου, καὶ φησὶ τῶν γυναικῶν τῶν ὑπονοουσῶν τελευτῆσαι τοὺς ἀποδημοῦντας ἄνδρας στρατιώτας αὐτῶν, ὅσα συνωψίσθησαν εἰς τὸ κείμενον.

κεφάλαιον

κεφάλαιον. δ'.

Περὶ τῶν διαζευγνυμένων, ἀποστόλων κανὼν ε'. συνόδου Γάγγρας κανὼν εδ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ρβ'. συνόδου ς'. κανὼν πζ'. Βασιλείου κανὼν θ'. λε'. μη'. οζ'.

κείμενον.

Περὶ διαζεύξεως γάμου ἐν πολλοῖς τόποις ὁ πολιτικὸς διαλέγεται νόμος, καὶ μάλιστα βιβλίον κδ'. τίτ. β'. καὶ βιβλίον ε'. τοῦ κώδικος τίτ. ιζ'. καὶ ἐν τῇ περὶ γάμων νεαρᾷ φησι· τελειότερον δὲ ριζ'. νεαρὰ ῥητῶς ἐκτιθεμένη τὰς αἰτίας, καθ' ἃς ἡ γυνὴ ἢ ὁ ἀνὴρ δύναται ῥεπούδιον πέμπειν, καὶ τὴν προῖκα κερδαίνειν, τὴν δεσποτείαν αὐτῆς φυλάττων τοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γάμου παισὶν εἴπερ εἰσίν· ἐὰν σύνοιδέ τινας ἐπιβουλεύοντας τῇ βασιλείᾳ, καὶ τῷ ἰδίῳ μὴ φανερώσῃ ἀνδρί· ἐὰν αὐτῆς περὶ μοιχείας κατηγορήσῃ, καὶ ἀποδείξῃ· ἐὰν ἐν οἱῳδήποτε τρόπῳ τῇ ζωῇ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιβουλεύσῃ, ἢ τοῦτο ἑτέροις συγγινώσκουσα μὴ φανερώσῃ αὐτῷ· ἐὰν ἐξωτικοῖς ἀνδρᾶσι συμποσιάζῃ, ἢ συλλούηται, μὴ βουλομένου τοῦ ἀνδρὸς· ἐὰν μὴ βουλομένου αὐτοῦ ἔξω τοῦ οἴκου μείνῃ παρὰ τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς, εἰ μὴ αὐτὸς χωρὶς τῶν αἰτιῶν αὐτὴν ἐξωθήσει. ἡ δὲ γυνὴ στέλλει ῥεπούδιον, καὶ τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν κερδαίνει, τὴν δεσποτείαν φυλάττουσα, τοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γάμου παισὶν εἴπερ εἰσίν. ἐάν τι κατὰ τῆς βασιλείας βουλεύσηται, ἢ τοῦτο συνειδὼς ἑτέροις μὴ φανερώσῃ τῷ βασιλεῖ δι' ἑαυτοῦ ἢ δι' ἑτέρου· ἐὰν ἐν οἱῳδήποτε τρόπῳ τῇ ζωῇ αὐτῆς ἐπιβουλεύσῃ, ἢ τοῦτο συνειδὼς ἑτέροις, μὴ φανερώσῃ αὐτῇ, καὶ σπουδάσῃ κατὰ νόμους ἐκδικῆσαι· ἐὰν τῇ σωφροσύνῃ αὐτῆς εἰς τὸ μοιχευθῆναι σπουδάσῃ ἐπιβουλεῦσαι· ἐὰν κατηγορήσας αὐτῆς ὁ ἀνὴρ ἐπὶ μοιχείας, μὴ ἀποδείξῃ. ἐπὶ τούτου δὲ οὐ μόνον τὴν πρὸ γάμου δωρεὰν ὁ ἀνὴρ ζημιοῦται, ἀλλὰ καὶ ἕτερον τρίτον αὐτῆς ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περιουσίας, καὶ τὰς τιμωρίας ὑφίσταται, ἃς ἔμελλεν γυνὴ καταδικαζομένη ὑφίστασθαι· ἐὰν ἑταίρᾳ συνοικῇ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ, ἢ τῇ αὐτῇ πόλει, καὶ παρ' αὐτῆς ἢ δι' ἑτέρου ὑπομνησθεὶς μὴ ἀπόσχοιτο, καὶ ἐπὶ τούτου δὲ ἕτερον τρίτον μέρος τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς κερδαίνειν, καὶ αὐτοῦ τὴν δωρεὰν φυλάττουσα τοῖς ἐκ τοῦ γάμου παισίν. ἐὰν οὖν παρὰ ταύτας τὰς αἰτίας ὁ ἀνὴρ στέλλῃ ῥεπούδιον, ἀπόλλει τὴν δωρεὰν, καὶ ἄλλο τρίτον μέρος οὐσίας· εἰ δὲ γυνὴ στέλλει ἄλογον ῥεπούδιον, ἀπόλλει τὴν προῖκα, καὶ πρὸς τούτοις μοναστηρίῳ ἐμβάλλεται πᾶσαν τὴν ζωὴν αὐτῆς, καὶ τὰ πράγματα αὐτῆς διαιρεῖται· καὶ οἱ μὲν παῖδες λαμβάνουσιν οὐγγίας η'. τὸ δὲ μοναστήριον οὐγγίας δ'. εἰ δὲ οὐκ εἰσὶ παῖδες, ἀλλὰ γονεῖς μὴ συναινέσαντες τῷ ῥεπουδίῳ, αὐτοὶ μὲν λαμβάνουσιν οὐγγίας δ'.

τὸ δὲ μοναστήριον η΄. εἰ δὲ συνήνεσαν ὅλην τὴν οὐσίαν τὸ μοναστήριον λαμβάνει. δυνατὸν δὲ ταῦτα λέγειν καὶ ἐπὶ ἀνδρὸς ἀλόγως ῥεπουδιατεύοντος ἐκ τῆς ρκζ΄. νεαρᾶς, λεγούσης ἴσας εἶναι τὰς ποινὰς τῶν ἀλόγων ῥεπουδίων, καὶ τὸν ἄνδρα ὁμοίως ὑποκεῖσθαι τοῖς κατὰ γυναικὸς ὁρισθεῖσι.

σχόλιον.

Ὁ β΄. τίτ. τοῦ κε΄. βιβλίου τῶν διατ. κεῖται εἰς τὸν ια΄. τίτ. τοῦ κη΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ ὁ ιζ΄. τίτ. τοῦ ε΄. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐτέθη εἰς κεφ. ι΄. τοῦ ζ΄. τίτ. τοῦ κη΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ ἡ ριζ΄. ἰουστινιάνειος νεαρὰ ἐτέθη ὡς πολλάκις εἴπομεν εἰς βιβλίον κη΄. τίτ. ζ΄. κεφ. α΄. οὕτως ἔχουσα ἐν μέρει ὡς συνωψίσθη εἰς τὸ κείμενον. ἡ δὲ περὶ γάμων κα΄. νεαρὰ ἐτέθη εἰς βιβλίον κη΄. τίτ. ιδ΄. καὶ τίτ. δ΄. τὸ τῆς ρκζ΄. νεαρᾶς κεφ. τὸ περὶ ῥεπουδίου διαλεγόμενον οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά, ἀλλ᾽ ἐδέχθη μᾶλλον τὸ ιγ΄. κεφ. τῆς ρλδ΄. νεαρᾶς καὶ ἔστι κεφ. δ΄. τοῦ ζ΄. τίτ. τοῦ κη΄. βιβλίου, καὶ λέγει ἴσας εἶναι τὰς ποινὰς τῶν ἀλόγων ῥεπουδίων, καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι.

κείμενον.

Ἀζημίως δὲ λύεται γάμος ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τριετίᾳ μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ γάμου, μὴ δυνηθῇ τῇ γαμετῇ συγγενέσθαι, καὶ διὰ τὸ μονάσαι, καὶ ἐὰν ὁ ἀνὴρ αἰχμάλωτος γένηται, καὶ ἄδηλον ἐπὶ πενταετίᾳ μείνῃ, εἰ ζῇ.

σχόλιον.

Τὸ δ΄. κεφ. τῆς κβ΄. ἰουστινιανείου νεαρᾶς ἐν τῷ ζ΄. τίτ. τοῦ κη΄. βιβλίου κείμενόν φησι. ταῖς δὲ εἰρημέναις αἰτίαις συνειδόμεν καὶ ταῦτα ὀνόμασι προσθεῖναι δι᾽ ὧν τοὺς γάμους ἔξεστι δίχα ποινῆς διαλύειν. καὶ αὐτίκα ἐπιφέρει καὶ τὰς αἰτίας, τὴν τῆς ἀσκήσεως δηλαδή, τὴν ἐπὶ τριετίᾳ ἀσυνάπτον ὁμοζωίαν, καὶ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας. πλὴν ἀπὸ μὲν τῶν δύο αἰτιῶν χωρὶς ποινῆς καὶ δόσεως οιασδήτινος φησὶ λύεσθαι τὸ συνοικέσιον. ἀπὸ δὲ τοῦ μονάσαι θατέρου τῶν ὁμοζύγων φησὶ ταῦτα, τηνικαῦτα γὰρ κελεύομεν παρρησίαν εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ πρὸς τὰ κάλλιω μεθισταμένοις διαλύειν τὸ συνοικέσιον, καὶ ἀναχωρεῖν μετά τινος βραχείας ὑπολελειμμένης τῷ καταλελειμμένῳ παραμυθίας. ὅπερ γὰρ ἂν συμφωνήσωσιν οἱ συμβάλλοντες ἀπὸ τελευτῆς γίνεσθαι κέρδος, τοῦτο ἔχειν δεῖ τὸν καταλελειμμένον παρὰ θατέρου εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυνὴ καθεστήκει. διότι καὶ οὗτος τό γε ἐπὶ τῷ συνοικήσαντι δοκεῖ τελευτᾶν, ἑτέραν ἀνθ᾽ ἑτέρας βίου πορείαν ἑλόμενος. ἀλλὰ καὶ ρκγ΄. ἰουστινιάνειος νεαρὰ ἤτοι τὸ μ΄. κεφ. τοῦ α΄. τίτ. τοῦ δ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν παρακελεύεται τὸν ἐν τῷ κόσμῳ περιλειφθέντα ἐκ τῶν ὁμοζύγων λαμβάνειν ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ ἀποκαρέντος, εἴ τι ἐκ τῆς περιτελευτῆς ἤτου ἀπὸ συμφώνου ἔμελλε προσπορίσασθαι αὐτῷ· ὅπερ καὶ βραχεῖαν παραμυθίαν ἐκάλεσεν. ἡ κβ΄. νεαρὰ πάντως πρὸς τὴν ἐκ τῶν ἑτέρων αἰτιῶν διδομένην ποινὴν ἀποβλέψασα. τὸ γὰρ ἀπὸ συμφώνου οὐδὲ ποινὴ λέγεται. καὶ ταῦτα μὲν ἔχουσιν οὕτω. ἐρωτῶ δὲ τῆς ιζ΄. νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου λεγούσης διὰ ἀποκάρσεως τοῦ ἀνδρὸς μὴ δίδοσθαι ὑπόβολον τῇ γυναικί. καὶ τῆς ρβ΄. νεαρᾶς τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ διοριζομένης τὰ γραφέντα ἄνωθεν, ἀπαιτηθήσεταί τι παρὰ τῆς γυναικὸς χάριν ὑποβόλου ἐκ τοῦ ἀποκαρέντος ἀνδρὸς, ἢ οὔ· τὸ παλαιὸν οὐκ ἀπὸ συμφώνου ἐδίδοτο τὸ ὑπόβολον ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ νόμου. εἴ τι γὰρ ἡ γυνὴ ἐδίδου χάριν προικὸς, τοσοῦτον καὶ ὁ ἀνὴρ ὑποβάλλειν ποσὸν εἰς τὴν κοινὴν περιουσίαν ἠναγκάζετο, ὅθεν καὶ ὑπόβο-

λον ὠνομάσθη. τοῦτο δὲ ἀνῃρέθη. καὶ σήμερον τοιοῦτον ὑπόβολον ὁ ἀνὴρ οὐ δίδωσιν, ἀλλὰ ἀπὸ συμφώνου δίδωσί τι μέρος ὅσον συμφωνήσῃ ἐκ περιτελευτῆς τῇ γυναικί. εἰ δὲ μὴ συμφωνήσῃ δοῦναί τι ὑπὲρ ὑποβόλου, οὐκ ἀναγκασθήσεται δοῦναί τι. νομίζω οὖν ὅτι ἡ μὲν νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου περὶ τοῦ ὑποβόλου φησὶ τοῦ ἐκ τοῦ παλαιοῦ νόμου ἐπιγινωσκομένου, καὶ ἐξ ἀνάγκης διδομένου. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ περὶ τοῦ κέρδους τοῦ ἐκ περιτελευτῆς κατὰ τὸ σύμφωνον διδομένου. τὸ γοῦν ἐκ περιτελευτῆς ἑνὸς τῶν ὁμοζύγων συμφωνηθὲν δίδοσθαι ποσὸν πρὸς τὸν ἐναπομείναντα ἀπαιτήσει μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ἑτέρου ἀπόκαρσιν, ὁ εἰς τὸν βίον περιληφθεὶς οἷον αὖ καὶ ἔστι, καὶ ὅπως αὖ καλεῖται, καὶ συμβαίνει τοιούτῳ τρόπῳ ἐὰν ἀποκαρῇ ἡ γυνὴ ἀπαιτεῖν τὸν ἄνδρα τὸ ἐκ περιτελευτῆς ἐκείνου συμφωνηθὲν δοθῆναι τῷ περιόντι ποσὸν καὶ ὑπόβολον καλεῖται καταχρηστικῶς.

κείμενον.

Τὸ δὲ κατὰ συναίνεσιν πρὸς τὸ συμφωνούμενον λύειν τὸν γάμον, εἴρετο μὲν πρώην, ἀνῃρέθη δὲ ἐκ τῆς εἰρημένης ριζ΄. νεαρᾶς, αὖθις καὶ ἀνεκαινίσθη ὑπὸ Ἰουστίνου τοῦ βασιλέως. καὶ τὴν ἄπροικον γαμετὴν ὁ ἀνὴρ ἀναλόγως ἐκβάλλων, δίδωσιν αὐτῇ τὸ δίμοιρον τῆς περιουσίας αὐτοῦ τῆς καθαρᾶς· εἰ δὲ συμβῇ πλείονας εἶναι παῖδας τῶν τριῶν, οὐ τὸ τέταρτον, ἀλλὰ παιδὸς ἑνὸς ἀναλογίαν λαμβάνει. οὐ δύναται δὲ τὸ διδόμενον αὐτῇ ὑπερβαίνειν τὰς ρ΄. τοῦ χρυσίου λίτρας. οὐχ ὑπόκειται δὲ τούτοις ἡ ἄπροικος γυνὴ ἀλόγως τοῦ ἀνδρὸς ἀναχωροῦσα, ὡς ἡ αὐτὴ ριζ΄. νεαρά.

σχόλιον.

Ἡ θ΄. διάτ. τοῦ ιζ΄. τίτ. τοῦ ε΄. βιβλίου τοῦ κώδικος διορίζεται κατὰ συναίνεσιν λύεσθαι τὸν γάμον, ἥτις οὐ κεῖται εἰς τὰ βασιλικά, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ τῆς ριζ΄. νεαρᾶς κεφ. τὸ ἀναιροῦν τὰς κατὰ συναίνεσιν λύσεις τοῦ γάμου, ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. ἀλλ᾽ ἀντὶ τούτων ἐτέθη ιγ΄. κεφ. τῆς ρλδ΄. νεαρᾶς. ὅπερ ἔστι κεφ. δ΄. τοῦ ζ΄. τίτ. τοῦ κη΄. βιβλίου ἰσοδυναμοῦν τῇ ριζ΄. νεαρᾷ. ἡ νομοθεσία τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου ἐστὶ νεαρὰ ἰουστινιάνειος ρμ΄. ἥτις οὐδὲ ὅλως ἐτέθη εἰς βασιλικά. καὶ τὸ τὴν ἄπροικον γαμετὴν λαμβάνειν τὸ τῆς ἀνδρώας περιουσίας ἐκ τοῦ ἀλόγως ῥεπουδιατεῦσαι αὐτὸ, μέρος ἔστι τῆς ριζ΄. νεαρᾶς τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ. πλὴν οὐδὲ τοῦτο ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά.

κείμενον.

Τοσοῦτον δὲ ἀκώλυτόν ἐστιν ἡ τῶν γάμων διάλυσις, ὅτι εἴρηται βιβλίῳ με΄. τίτ. α΄. διατ. ιθ΄. ὡς ἐάν τις τῶν συνοικούντων ὁμολογήσῃ ποινὴν ἐκ τοῦ παρ᾽ αἰτίαν αὐτοῦ λυθῆναι τὸν γάμον, οὐκ ἔρρωται· ἀρκεῖ γὰρ ἡ τῷ νόμῳ ἐπὶ τῶν τοιούτων ὡρισμένη ποινή. εἰ μὴ ἄρα καὶ ἡ ἐπερώτησις τοσαύτην περιέχει. καὶ διάτ. ρλδ΄. τοῦ αὐτοῦ τίτ, ὅτι οὐ καλῶς ἐπερωτῶ τινα ποινὴν, ἐκ τοῦ μὴ γαμηθῆναί μοι. οὔτε μὲν τὴν ἤδη γαμηθεῖσάν μοι ποινὴν ἐπερωτᾶν δύναμαι, ἐὰν λύσῃ τὸν γάμον· τὰ αὐτὰ καὶ περὶ γυναικὸς ἐπερωτώσης τὸν ἄνδρα. καὶ βιβ. η΄. τοῦ κώδικος τίτ. λη΄. διάτ. β΄. ὅτι ἀνισχύρως τις πιστεύει, μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ λῦσαι τὸν γάμον, καὶ οὐκ ἔρρωται ἡ ἐπὶ τούτῳ ἐπερωτηθεῖσα ποινή.

κεφάλαιον ε'.

Περὶ πορνείας, μοιχείας, καὶ φθορᾶς, καὶ ἀῤῥενοκοιτίας, ἀποστόλων κανὼν ξα'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν η'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν η'. συνόδου ϛ'. κανὼν πϛ'. πζ'. Βασιλείου κανὼν ζ'. η'. κα'. κβ'. κε'. κϛ'. λ'. λδ'. λζ'. μθ'. νη'. νθ' ξβ'. οζ'. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν γ'.

κείμενον.

Περὶ φθορᾶς, μοιχείας, καὶ ἀῤῥενοκοιτίας διαλαμβάνει ὁ νόμος. βιβλίον θ'. τοῦ κώδικος τίτ. θ'. καὶ βιβλίον μη'. τίτ. ε'. κεφαλικὴν τοιαῦτα πλημμελοῦσιν ἐπάγων τιμωρίαν. ἔνθα εἴρηται ὅτι τὸ μοιχικὸν, οὐ μόνον ἐπὶ φθορᾷ νομίμου γαμετῆς κινεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀσυστάτου, καὶ ἀθεμίτου γάμου, καὶ μνηστείας, καὶ παλλακισμοῦ.

κείμενον.

Ἡ μέντοι πορνεία οὐκ ἐπαινεῖται μὲν παρὰ τῷ πολιτικῷ νόμῳ· οὐκ ἀπηγόρευται δὲ· ἀμελεῖ εἴρηται βιβλίου ιβ'. τίτ. ε'. διάτ. δ'. ὅτι τὸ διδόμενον πόρναις οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν τὸ λαβεῖν αὐτὴν πόρνην. καὶ βιβλίον λθ'. τίτ. ε'. διάτ. ϛ'. ὅτι καὶ διὰ ἄσεμνον αἰτίαν γίνεται καλῶς δωρεὰ, οἷον εἰς πόρνην, καὶ ἔῤῥωται. καὶ βιβ. μζ'. τίτ. β'. διάτ. λθ'. ὅτι ὁ ἁρπάζων ἢ ἀποκρύπτων ἀλλοτρίαν δούλην πόρνην οὖσαν, οὔτε ὡς ἀνδραποδιστὴς, οὔτε ὡς κλέπτης ἐνέχεται· οὐ γὰρ κλοπῆς, ἀλλ' ἡδονῆς χάριν τοῦτο ἐποίησε. εἰ γὰρ θυρίδας τις κλάσει τῆς πόρνης, καὶ εἰσελθόντες ἕτεροι μὴ παρ' αὐτοῦ εἰσαχθέντες, κλέψωσι τὰ πράγματα αὐτῆς, οὐκ ἐνέχεται ὡς κλέπτης.

σχόλιον.

Τὸ δ'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. τῶν ιβ'. βιβλίου ἔστι θέμα β'. τῶν ε'. κεφ. τοῦ β'. τίτ. τοῦ κδ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν τὰ αὐτὰ λέγον. τὸ ϛ'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. τῶν λθ'. βιβλίου ἔστι κεφ. ε'. τῶν α'. τίτ. τοῦ μζ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθη. τὸ λθ'. διάτ. τοῦ β'. τίτ. τῶν μζ'. βιβλίου ἔστι κεφ. λθ'. τοῦ ιβ'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον ὡς ἐδηλώθη· καλῶς δὲ εἶπεν ὅτι ὁ ἁρπάζων ἀλλοτρίαν δούλην πόρνην οὖσαν οὐκ ἐνέχεται ὡς ἀνδραποδιστὴς, ἤγουν οὐ μεταλλίζεται ὡς ἐν τῷ βασιλικῷ κεῖται. ὁ γὰρ ἁρπάζων δούλην μὴ οὖσαν πόρνην, μεταλλίζεται, καὶ ζητεῖ τὴν μὴ ὅλον τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου.

κείμενον.

Λέγει δὲ καὶ βιβλίον λη'. τίτ. η'. ὅτι οἱ πορνογενεῖς, οὐ μόνον τῆς μητέρος, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ μητέρα συγγενῶν κληρονομοῦσι, καὶ ὑπ' αὐτῶν κληρονομοῦνται. ἡ δὲ ἰλλουστρία νομίμους ἔχουσα παῖδας, καὶ πορνογενεῖς, οὐδὲν δύναται παρασχεῖν τοῖς πορνογενέσιν οὔτε ζῶσα, οὔτε τελευτῶσα, ὡς βιβλίον ϛ'. τοῦ κώδικος τίτ. νζ'. διάτ. ε'. ὁ δὲ ἀπὸ πορνείας οὔτε λέγεται ἔχειν πατέρα, ὡς βιβλίον α'. τίτ. ε'. διάτ. κγ'. ὁ μέντοι παλλακισμὸς νόμιμός ἐστι, κἀκείνας

ἔχειν δυνάμεθα παλλακὰς ἄνευ ἐγκλήματος, πρὸς ἃς οὐ πλημμελεῖται ἀθέμιτον, οἷον τὴν παλλακὴν τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἢ πάππου, ἢ τὴν θυγατέρα τῆς ἰδίας ἀδελφῆς ὡς βιβλίον κε'. τίτ. ζ'. καὶ βιβλίον κγ'. τίτ. β'. διάτ. νε'. καὶ βιβλίον μη'. τίτ. ε', διάτ. ια'. παλλακεύονται δὲ αἱ ἀπελεύθεραι καὶ εὐγενεῖς, ἄσημοι. ὁ γὰρ εὐγενῆ καὶ σεμνὴν παλλακευόμενος, χρήζει περὶ τούτου ἐκ μαρτυρίου, ἐπεὶ γαμετὴν αὐτὴν ἔχει, ἢ τοῦτο παραιτούμενος ἀθέμιτον πρὸς αὐτὴν πλημμελεῖν, οὐ μὲν καὶ μοιχείαν. ἐπειδὴ τὸ τῆς παλλακῆς ὄνομα ἔγνωσται τοῖς νόμοις, ὅθεν εἴρηται βιβλίῳ ϛ'. τοῦ κώδικος τίτ. νζ'. διάτ. ε'. ὅτι ἡ ἐλευθέρα νομίμως ἐλευθέρῳ παλλακευθεῖσα οὐδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης συναφείας τεχθέντας ἕξει κληρονόμους μετὰ τῶν νομίμων παιδῶν, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πολλὰ περὶ τῶν ἀπὸ παλλακῶν τικτομένων ἤγουν νόθων, καὶ φυσικῶν ὁ νόμος ἐν τῷ κώδικι, καὶ ταῖς νεαραῖς διαλαμβάνει, διδάσκων τίνες εἰσὶ, καὶ πῶς δύνανται γίνεσθαι τῷ πατέρι γνήσιοι, καὶ πότε, καὶ πόσον δύνανται λαβεῖν τοῦ τοῦ πατέρος πραγμάτων.

κείμενον.

Καὶ δούλας δὲ ἰδίας δυνάμεθα παλλακεύεσθαι· εἴρηται γὰρ βιβλίῳ ϛ'. τίτ. δ'. διάτ. δ'. ὅτι ἡ τῷ δεσπότῃ μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ παλλακευθεῖσα, μὴ ἔχοντι γαμετὴν νόμιμον ἁρπάζεται μετὰ τῶν παιδῶν αὐτῆς εἰς εὐγένειαν, καὶ λαμβάνει τὸ πεκούλιον, ὅπερ εἶχεν ἐν τῷ τελευτᾷν τὸν δεσπότην πρὸς τὸ νόμιμον μέτρον, καὶ οὐκ ἔχουσι κατ' αὐτῆς πατρωνικὸν δίκαιον οἱ παῖδες ἢ οἱ κληρονόμοι, ἢ οἱ συγγενεῖς τοῦ τελευτήσαντος. καὶ βιβλίον ζ'. τοῦ αὐτοῦ κώδικος τίτ. ιε'. διάτ. γ'. φησὶ, ὅτι ὁ δούλην παλλακὴν μέχρι τελευτῆς ἐσχηκὼς, δύναται περιὼν ὅπερ ἐθέλει ποιεῖν ἐπ' αὐτῇ, καὶ τοῖς ὡς ἐξ αὐτῆς τεχθεῖσι, καὶ ἐν τελευταίᾳ βουλήσει καταλιμπάνει ἄλλῳ, ἢ ῥητῶς τῷ κληρονόμῳ. εἰ δὲ τελευτήσει μηδὲν εἰπὼν ἀναρπάζονται εἰς ἐλευθερίαν, καὶ οἱ ὡς εἰκὸς τεχθέντες, ταῦτα ἐν ᾧ μὴ ἔσχεν ὁ τελευτήσας νόμιμον γαμετήν. ὁ γὰρ γεγαμημένος, οὔτε ἐλευθέραν, οὔτε δούλην δύναται παλλακεύεσθαι. τὸ μοιχικὸν κινεῖται, καὶ περὶ φθορᾶς παλλακῆς ὡς βιβλίον μη'. τίτ. ε'. διάτ. ια'. ιγ'. παλλακὴ δέ ἐστιν ἡ νομίμως τινὶ συζῶσα, χωρὶς γάμου. ἡ δὲ ἧττον τιμιωτέρα παράκοιτις λέγεται, ὡς βιβλίον ν'. τίτ. ιϛ'. διάτ. ρμδ'.

σχόλιον.

Τὸ δ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ ϛ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι θέμα τοῦ κη'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ μθ'. βιβλίου οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθη. ἡ γ'. διάταξις τοῦ ιε'. τίτλου τοῦ ζ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. γ'. τοῦ ιθ'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου λέγον οὕτως, ἐάν τις δούλην ἔχῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ συναφείᾳ μὴ ἔχων γαμετὴν, καὶ μείνῃ μετ' αὐτῆς μέχρι τελευτῆς, εἴτε ἔχων παῖδας ἐξ αὐτῆς, εἴτε μὴ, καὶ μηδὲν εἴπῃ περὶ αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ διαθήκῃ γίνεται κἀκείνη

ἐλευθέρα. ἀκούων δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι γίνεται ἐκείνη ἐλευθέρα μὴ νομίσῃς ὅτι οἱ παῖδες αὐτῆς δουλείᾳ ὑπόκεινται, ἐλευθεροῦνται γὰρ αὐτοὶ ὡς τὸ ἀνώτερον κεφ. τοῦ μθ'. βιβλίου φησὶν, καὶ οἱ τοῦ παρόντος κεφ. παράπτλοι. τὸ ιβ'. καὶ ιγ'. διάτ. τοῦ ε'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου ἐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. τὸ ρμδ'. διάτ. του ις'. τίτ. τοῦ ν'. βιλίου τῶν διατάξεων, ἔστι κεφ. ρμδ'. τοῦ β'. τίτ. τοῦ β'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον, παλλακή ἐστιν ἡ συζῶσά τινι ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ νομίμου χωρὶς γάμου· ἡ δὲ ἧττον τιμιωτέρα φίλη λέγεται.

κεφάλαιον ς'.

Ἐὰν γυνὴ λαϊκοῦ μοιχευθῇ, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν κ'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν η'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ λβ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ φθορᾶς, καὶ γάμου χήρας, καὶ τίς λέγεται χήρα, Βασιλείου κανὼν ιη'. κδ'.

κεφάλαιον η'.

Περὶ τῶν ἐπὶ γάμῳ γυναῖκας ἁρπαζόντων, ἢ βιαζομένων, ἢ φθειρόντων παρθένους, καὶ περὶ συνιστόρων αὐτῶν, ἀποστόλων κανὼν ξζ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ια'. κε'. συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν κζ'. συνόδου ς'. κανὼν ϛϐ'. Βασιλείου κανὼν κβ'. λ'. λγ'. λη'. νγ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ λ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τούτου συντάγματος.

κεφάλαιον θ'.

Περὶ τῶν παρὰ γνώμην τῶν οἰκείων γονέων ἢ δεσποτῶν γαμουσῶν, Βασιλείου κανὼν λη'. μα'. μβ'.

κείμενον.

Ὑπεξουσία, ἢ ὁ ὑπεξούσιος οὐ δύναται νομίμως γαμεῖν μὴ συναινοῦντος τοῦ ἔχοντος αὐτοῦ ὑπεξουσίως, ὡς βιβλίον ε'. τοῦ κώδικος τίτ. δ'. καὶ βιβλίον κγ'. τίτ. β'. εἰ μὴ γεγονυῖαν τὴν θυγατέρα κε'. ἐνιαυτῶν ὑπερέθετο ζεῦξαι· τότε γὰρ ἑαυτὴν ἐλευθέρως ζεῦξαι δύναται, ὡς ἡ περὶ τῶν ἐν κλήρῳ εὐχαριστῶν ριε'. νεαρά.

κεφάλαιον ι'.

Περὶ τῶν πορνευουσῶν, καὶ ἀναιρουσῶν τὰ τικτόμενα, ἢ ποιουσῶν φθόρια, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν κα'. συνόδου ς'. κανὼν ϛα'. Βασιλείου κανὼν β'. η'. νβ'.

κείμενον.

Εἴρηται βιβλίῳ μζ'. τίτ. ια'. διατ. δ'. ὅτι ἡ ἐπιτηδὲς ἐκτρώσασα προσκαίρως διορίζεται. τὸ αὐτὸ καὶ βιβλίον μη'. τίτ. η'. διάτ. η'. ἐν δὲ λθ'. διατ. τοῦ ιθ'. τίτ. τοῦ μη'. βιβλίου φησὶν, ὅτι ἡ ἐπὶ χρήμασιν ἐκτρώσασα

κεφαλικῶς τιμωρεῖται. ἡ δὲ μετὰ διαζύγιον πρὸς μῖσος τοῦ ἀνδρὸς τοῦτο ποιησάσα, προσκαίρως διορίζεται. καὶ διάτ. λη'. τοῦ αὐτοῦ τίτ, ὅτι ὁ πόμα δεδωκὼς πρὸς ἀμβλωθρίδιον, εὐτελὴς μὲν ὢν μεταλλίζεται, τίμιος δὲ ἐξορίζεται μετὰ μερικῆς δημεύσεως· ἐσχάτη δὲ τιμωρία ὑπάγεται, ἐάν τις ἀπέθανεν ἐκ τούτου, κἂν χωρὶς δόλου τὸ πόμα δέδωκεν.

κεφάλαιον ια'.

Περὶ τῶν βδελυσσομένων τὸν γάμον, καὶ κρέα, καὶ οἶνον, ἀποστόλων κανὼν να'. συνόδου Γάγγρας κανὼν α'. β'. δ'. θ'. Βασιλείου κανὼν κη'. πε'.

κεφάλαιον ιβ'.

Περὶ λαϊκῶν ἑαυτοῦ ἀκρωτηριαζόντων, ἀποστόλων κανὼν κβ'. κδ'. συνόδου Νικαίας κανὼν α'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ ιδ'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον ιγ'.

Περὶ λαϊκῶν ἐσθιόντων εἰδωλόθυτα, ἢ κρέα ἐν αἵματι, ἢ πνικτὰ, ἢ θηριάλωτα, ἢ θνησιμαῖα, ἀποστόλων κανὼν ξς'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ι'. συνόδου Γάγγρας κανὼν β'. συνόδου ς'. κανὼν ξζ'. Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς περὶ τῶν τὰ εἰδωλόθυτα φαγόντων, Βασιλείου κανὼν πα'.

κεφάλαιον ιδ'.

Περὶ λαοῦ ὑβρίζοντος βασιλέα, ἀποστόλων κανὼν πδ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ λς'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον ιε'.

Περὶ ὀρθοδόξων λαμβανόντων εὐλογίας ἀπὸ αἱρετικῶν, ἢ ἰουδαίων, ἢ συνεορταζόντων, ἢ συννηστευόντων ἰουδαίοις, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τῷ σαββάτῳ σχολάζειν, ἀλλὰ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν κυριακὴν, καὶ περὶ εὐχομένων ἐν μοναστηρίῳ, ἢ ἐκκλησίαις αἱρετικῶν, ἀποστόλων κανὼν ξε'. ο'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν θ'. κθ'. λβ'. λδ'. λζ'. λη'. λθ'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν ξ'. λη'. λθ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ νε'. κεφ. τοῦ γ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ δ'. κεφ. τοῦ ζ'. τίτ.

κεφάλαιον ις'.

Περὶ λαϊκῶν πειρωμένων μὴ εἶναι τοῦ κληρικοὺς τῶν μοναστηρίων, καὶ πτωχείων, καὶ μαρτυρίων ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων, συνόδου Χαλκηδόνος κανὼν η'.

κεφάλαιον ιζ'.

Περὶ λαϊκῶν προστιθεμένων τοῖς ἀφοριζομένοις, ἢ ἀποσχίζουσι πρεσ-

βυτέροις, καὶ χωρὶς τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν θυσιαστήρια πηγνύοντων, ἐπὶ στόλων καινῶν λά. ἀνάγνωθι τὰ παρεγγεγραμμένα ἐν τῷ ισ΄. κεφ. ϛ΄ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον ιή.

Περὶ ἐπιόρκων, καὶ ἐν ποίοις δεῖ τοὺς ὀμνύοντας μὴ ἐπιορκεῖν, Βασιλείων καινὼν ί. ιζ΄. κθ΄. ξδ΄. πβ΄.

κείμενον.

Περὶ ἐπιόρκων εἴρηται βιβλίῳ ιβ΄. τίτ. β΄. καὶ βιβλίῳ δ΄. ϛ΄ κώδικος τίτ. α΄. καὶ ὁ μὲν ἑλληνικὸς λόγος βέλτιστα μὴ ζητεῖ τὰς ἐπιορκίας. εἰσὶ δέ τινες ἐξαιρέσεις. εἴρηται γὰρ βιβλίῳ ιβ΄. τίτ. β΄. Διάτ. λά. ὅτι ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις εἴωθεν ὁ δικαστὴς ἐπιφέρειν ὅρκον, καὶ ἄτω ψηφίζεσθαι. ἐὰν οὖν ὁ ἄτω καταδικασθεὶς εὑρεθῇ ἐπιορκήσας μὴ τοῦτο δικαιώματι λέγῃ, καὶ μόνοις αὐτοῖς θέλῃ χρήσασθαι, ἄνωθεν κινεῖ· εἰ δὲ ὁ ἀντίδικος αὐτὸν ἐπάγῃ τὸν ὅρκον, οὐκ ἀναψηλαφᾶται ἡ ὑπόθεσις.

κείμενον.

Ἔστι δὲ εὑρεῖν βιβλίον δ΄. ϛ΄ κώδικος τίτ. α΄. Διάτ. ιγ΄. καὶ ὅρκον ὁμοθέντα ἐξ ἐπαγωγῆς ϛ΄ ἀντιδίκου ἀναιρεθέντα· φησὶ γὰρ ὅτι ἐὰν ὁ ληγάτον ἀπαιτῶν, τῆς Διαθήκης μὴ φαινομένης, ἐξ ἐπαγωγῆς ϛ΄ κληρονόμου ὁμόσῃ κεχρεωστῆσθαι καὶ λάβῃ, μὴ ταῦτα εὑρεθῇ μὴ κεχρεωστημένα. μὴ ὀφείλων δὲ τὸ πᾶν λαβεῖν, Διὸ τὸ Φαλκίδιον, ἀναδίδωσι.

σχόλιον.

Ἡ ιγ΄. διάταξις τοῦ α΄. τίτ. τοῦ δ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι τελευταῖον κεφ. τοῦ ε΄. τίτ. τοῦ κβ΄. τοῦ βασιλικῶν, καὶ ἐδηλώθησαν τὰ περὶ τούτου εἰς τὸ παρὸν σχόλιον.

κείμενον.

Ἡ δὲ περὶ τὸ καθαρότητος τοῦ ὅρκων τῶν δικῶν Διαλαμβάνουσα ρκη΄. νεαρά, δίδωσιν ἄδειαν ἐντὸς δ΄. μηνῶν, ἀναψηλαφᾶσθαι ἤγουν ἐλέγχεσθαι τὸ ψεῦδος καὶ ὁμόσαντος. εἴρηται δὲ καὶ βιβλίῳ ιβ΄. τίτ. β΄. Διατ. ιγ΄. ὅτι ὁ ἐπὶ χρήμασι καὶ καισαρικοῖς ὁμόσας, καὶ ἐπιορκήσας τυχὸν, ὅτι ἃ χρεωστεῖ, ἢ χρεωστεῖται, ἢ ἃ δίδωσιν εἴσω περιστάσεως ῥοπαλίζεται. ἐν δὲ τῷ β΄. βιβλίῳ καὶ κώδικος τίτ. ϛ΄. Διατ. μά. φησὶν, ὅτι ὁ τέλεος τῶν κὲ καὶ ἐνδόξου, ἢ καισαρέως γνωμένου παρ' αὐτοῦ ἐνωμότως χωρὶς ἀνάγκης Διάλυσιν παραβαίνων ἐν τῷ περιέναι βασιλεῖ, ἢ ἄρχουσιν, ἢ μὴ ποιεῖν τὰ δέοντα, ἀτιμᾶται, καὶ τῆς ἀγωγῆς ἐκπίπτει, καὶ ὧν ἔμελλεν ἐκ τῆς Διαλύσεως κερδαίνειν, καὶ δίδωσι τῷ ὁμοσθέντι πάντα ἐνιαυτῷ, καὶ πάντα λαμβάνουσιν οἱ ἐμμένοντες· καὶ Διατ. μβ΄. ὅτι ἐὰν ἀπὸ πλάσεως δικαιωμάτων πάντων, ἢ Διάλυσις

λυσις γένηται, καὶ ἔχει περισκεπόμενον ὅρκον, αὐθεντέπιτα, καὶ ἐν χρηματικῶς ἐζητήθη πλάσει, εἰ μὴ καὶ ἐπ' αὐτῷ γέγονε Διάλυσις.

σχόλιον.

Ἡ κδ΄. ἐστιν ἀνέκδοτος νεαρὰ κεῖται ἐν βιβλίῳ ζ΄. τίτ. δ΄. κεφ. ϛ΄. καταγραφὴν ἐπὶ τῷ ἐρμηνείαν τοῦ τέ. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. καὶ ἀνάγνωθι καὶ τοῦτο περὶ ἐκδικητῶν ἔρχου δικαιωμάτων καὶ πάντων ἀναψηλαφωμένων. τὸ ιγ΄. διάτ. τῆ β΄. τίτ. τῆ β΄. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι δόγμα τελευταῖον τοῦ ιγ΄. Διατ. τοῦ ε΄. τίτ. τῆ κβ΄. βιβλίου ὅτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφη. ἡ μά. Διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τοῦ β΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. νη΄. τοῦ ϛ΄. τίτ. τοῦ ιά. βιβλίου λέγει ὅπου εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. καλῶ καὶ τὸν τοιοῦτον ὅρκον ἐκδικάλιον αὐτό· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐξ ἀδεπισώσεως αὐτῷ σὺν τῇ ζημίᾳ ἡ ἀπιμία ἔπεται κολουθεῖ. ἡ μβ΄. Διάτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτ. ἔστι κεφ. νθ΄. τοῦ β΄. τίτ. τοῦ ιά. βιβλίου ὅτως ἔχον ὡς ἐγράφη.

κείμενον.

Καὶ βιβλίου δ΄. ϛ΄ κώδικος τίτ. α΄. Διάτ. ϛ΄. ὅτι εἰ καὶ κατὰ τὸ σωτηρίας καὶ βασιλέως κατὰ θερμότητά τις ἐπιορκήσῃ ὁμόσας, ἐβασανίζετο ὅτε καθησιώσῃ ὑποκειται. καὶ βιβλίου θ΄. ϛ΄ κώδικος τίτ. η΄. Διάτ. β΄. ὅτι ὁ Διὸ πάντας ὀργίζεσθαι τῷ οἰκείῳ δόλῳ ὁμόσας ἐκ ὑποκειται καθησιώσῃ πατούμενον τὸ ὀργῆς. λέγῃ δὲ βιβλίου β΄. τίτ. δ΄. Διάτ. ζ΄. ὅτι παρὰ τὰ κοινὰ νόμιμα πάντευειν οὐκ ἔξεστι καὶ εἰ τις ἐπὶ τούτοις ὁμόσῃ μὴ ἐνάγῃ, οὐκ ἐρρωται. ἢ δὲ ὡδὶ τὰ σκληρικῶν να΄. νεαρά φησιν, ὅτι αἱ σκληρικαὶ καὶ ἂν ὁμόσωσιν, ὡς οὐκ ἀποχήσουσι τῆς πορνείας, ἀναχωρῆσι μὴ φοβέμεναι τὸ ἐκ τῆς πορνείας πωλῶ, καὶ κανονικῶς περιέχῃσι, ὅτι ἐπὶ ταῖς αἰχρείαις ἃ δεῖ τὸ ὄργανον φυλάττειν.

σχόλιον.

Ἡ β΄. διάτ. τοῦ α΄. τίτ. τοῦ δ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. μδ΄. τοῦ ε΄. τίτ. τοῦ κϛ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχον, ἐδεῖς καὶ θεῖς ὁμόσας, κτηδιωνεύει· ἐκεῖνος γὰρ ὁ ὅρκος ἔχει πρωτοχὴν τὸ θεῖον, εἰ γένοιτο καὶ θεῖς. εἰ δὲ καὶ βασιλέως κατά τινα θερμότητα ὤμοσέ τις, συγχωρεῖται λέγειν ὅτι καὶ τὸ κεφ. δηελάμβανε πρότερον τὸ καὶ θερμότητα ὁμόταυτα καὶ τὰ βασιλέως ἤτοι εἰς ὄνομα βασιλέως μὴ ὑποκεῖσθαι καθησιώσει· μηδὲ βασιλικὸν ἐνδέχεσθαι τελείως συγχωρεῖσθαι τοῦτον εἶπε, τὸ δὲ μὴ διὰ θερμότητα ὀπορκήσαντα λέγει παλίζεσθαι καὶ τὸ τελευταῖον δέκα τοῦ ιγ΄. κεφ. τοῦ αὐτοῦ πιτ. καὶ βιβλίου ὅτως ἔχον, ὁ ὅτι χρήμασι καὶ βασιλέως ὁμόσας καὶ ὀπορκήσας ὅτι ἃ χρεωστεῖ ἢ χρεωστεῖται, ἢ ὅτι δίδωσι εἴσω περιστάσεως, ῥοπαλίζεται. τὰ δὲ περὶ τοῦ ἔχειν τὸ θεῖον τιμωρὸν τὸ ὀπορκον χράφεται εἰς τὸ ῥηθὲν μδ΄. κεφ. ἑρμήνευσον καὶ τὸ ὅπόθεν χραφθὲν παρ' ἡμῶν μέγα σχόλιον, καὶ εἰπὲ ὅτι τοιοῦτος ὅρκος βελυμπέδειος ἰω, ἢ γενεωπάτειος· ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος ὅρκος ὀπορκήσας μεγάλως κολάζεται. καὶ ζήτει τὸ παγκόνα τοῦ ἀγίου Βασιλείου καὶ τὸ τελευταῖον κεφ. τοῦ λή΄. πιτ. τοῦ ξ΄. βιβλίου, καὶ τὸ δ΄. κεφ. τοῦ λ΄. πιτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, καὶ ἑρμήνευσον καλῶς εἰπόμην καὶ εἰς τὸ ῥηθὲν σχόλιον ἄλλως καὶ ἄλλως κολάζεσθαι τὸν διὰ θερμότητα ὀπορκήσαντας καὶ τὸν μὴ τοιοῦτον. ἡ β΄. διάτ. τοῦ ιά. πιτ. τοῦ θ΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κφ. εά. τοῦ λϛ΄. πιτ. τοῦ ξ΄. βιβλίου ὅτως ἔχον ὡς εἰς κείμενον ἐγράφη.

εἰπὲ δὲ καὶ περὶ τούτου ὅτι εἰ μὲν κατὰ θερμότητα ὤμοσεν οὐχ ὑπόκειται, εἰ δὲ μὴ ὑπόκειται ὡς ἄνωθεν εἴρηται. τὸ ζ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ β'. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι θέμα ιγ'. τοῦ α'. τίτ. τοῦ ια'. τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐδηλώθη. εἰπὲ τοίνυν ἀπὸ τοιούτου ὅρκου μηδένα κολάζεσθαι ὡς ἐπίορκον, διὰ τὸ προφανῶς εἶναι τοῦτον παράνομον καὶ ἀνυπόστατον, καὶ ὡς μηδὲ γενόμενον λογίζεσθαι. ἡ νά. νεαρὰ τῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐτέθη εἰς τίτ. λή. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν κωλύουσα πᾶσαν πορνοβοσκίαν. ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ τίτ. ἔστι κεφ. οὕτως ἔχον, ἡ ἐπὶ σκηνῆς οὖσα γυνὴ κἂν ὀμόσῃ καὶ ἐγγύας δώσῃ μὴ ἀναχωρεῖν τῆς πορνείας ἀκινδύνως ἀφίσταται, καὶ εἰ ἀπαιτήσει τις τὰς τοιαύτας ἐγγύας ὑπόκειται τῷ τῆς ἐπιορκείας ἐγκλήματι. σημείωσαι δὲ τὸ κεφ. διδάσκον τὴν μὲν ἐπιορκήσασαν μὴ τιμωρεῖσθαι, τὸν δὲ τιμωροῦντα αὐτὴν διὰ τὴν ἐπιορκίαν ὡς ἐπίορκον τιμωρεῖσθαι· ὅπερ ἔστι καινόν. ἔτι σημείωσαι ὅτι ἔγκλημα ἐστὶν ἡ ἐπιορκία, καὶ οἴομαι τόδε πεκυλάτον.

κεφάλαιον ιθ'.

Περὶ τῶν ὀμνυόντων ὅρκους ἑλληνικοὺς, συνόδου ἑκτῆς κανὼν θδ'. Βασιλείου κανὼν πά.

κείμενον.

Ἐν τῷ ε', διατάγματι τοῦ β'. τίτ. τοῦ ιβ'. βιβλίου φησὶν, ὅτι καλῶς ἐπιφέρουσι κατὰ τῆς σωτηρίας σου ὀμόσαι· πᾶς γὰρ θεμιτὸς ὅρκος ἐξ ἐπαγωγῆς ὀμοθεὶς φυλάττεται, καὶ ὅν τις κατὰ τὴν ἰδίαν θρησκείαν· ὁ δὲ κατὰ ἀδοκίμου θρησκείας ὀμοθεὶς ὅρκος οὐ φυλάττεται.

κεφάλαιον κ'.

Περὶ ἀποστατῶν, καὶ θυτῶν, καὶ μάγων, καὶ ἐπαοιδῶν, καὶ ἀστρολόγων, καὶ μαθηματικῶν, μαντέων, καὶ περιάπτων, ἀποστόλων κανὼν ξβ'. συνόδου Νικαίας κανὼν ια'. ιβ'. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν γ'. δ'. ε'. ς'. η'. θ'. ιβ'. κδ'. συνόδου Λαοδικείας κανὼν λς'. συνόδου Καρθαγένης κανὼν με'. συνόδου ς'. κανὼν ξα'. ξε'. Πέτρου Ἀλεξανδρείας κανὼν α'. β'. γ'. δ'. ε'. ς'. ζ'. η'. θ'. ι'. ια'. ιβ'. ιγ'. ιδ'. Βασιλείου κανὼν ζ'. η'. μδ'. μη'. νε'. ξε'. ξς'. οβ'. ογ'. πα'. πγ'. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν α'. β'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ κε'. κεφ. τοῦ θ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον κα'.

Περὶ σκηνικῶν, καὶ μίμων, καὶ τῶν ὁμοίων μετανοούντων, συνόδου Καρθαγένης κανὼν με'. ξγ'. συνόδου ς'. κανὼν να'.

κείμενον.

Ἡ λγ'. διάτ. τοῦ δ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, καὶ ἡ ρκγ'. καὶ ἡ ρκθ'. τοῦ ε'. βιβλίου, καὶ ἡ λβ'. καὶ ἡ μς'. μεγάλας ποινὰς ἐπιφέρουσι τοῖς πορνοβοσκοῖς, καὶ τοῖς ἀναγκάζουσι δούλας ἢ ἐλευθέρας συνεῖναι μίμοις, ἢ θεάτροις προίστασθαι, καὶ διδοάσιν ἄδειαν αὐταῖς ἀναχωρεῖν καὶ μετὰ προικῶν ζεύγνυσθαι, καὶ ἀξιωματικῶν εἰ δυνηθεῖεν, καὶ τῆς ἀτιμίας ἀπαλλάττεσθαι. περὶ δὲ σκηνικῶν, καὶ θεωρείων, καὶ πορνοβοσκῶν ἰδικός ἐστιν τίτ. ὁ μά. τοῦ ια'. βιβλίου τοῦ κώδικος· σκηνὴ δὲ ἐστὶν, ἔνθα τις ἵσταται, ἢ σκηνεῖται σκηνικὴν ἐπιδεικνύμενος τέχνην εἴτε ἐν δημοσίῳ, ἢ ἰδιωτικῷ τόπῳ, ἢ ἄγρῳ, ἔνθα μέντοι ἄνθρωποι χύδην διὰ θέαν εἰσίασιν· ἄτιμοι δέ εἰσι πάντες οἱ διὰ πόρον εἰς ἀγῶνα κατιόντες, καὶ οἱ διὰ φιλοτιμίαν ἐπὶ σκηνῆς προιόντες. ὁ δὲ μισθώσας ἑαυτὸν εἰς παιγνικὴν τέχνην, καὶ μὴ ἐπιδειξάμενος οὐκ ἀτιμοῦται. καὶ ὁ ἑαυτὸν μισθώσας εἰς τὸ θηριομαχῆσαι, εἰ μὴ τὸ θηρίον τυχὸν λέων ἦν, ἢ ἄλλο τι, καὶ ἥμερον γέγονεν. οὐ μὴν ὁ ἄνευ μισθοῦ θηριομαχήσας, εἰ μὴ λαβεῖν ἐν τῷ κυνηγίῳ φιλοτιμίαν ἠνέσχετο. ὁ δὲ μισθώσας ἑαυτὸν, κἂν μὴ θηριομαχήσῃ ἀτιμοῦται; οὐ μὲν ὁ μισθὸν λαμβάνων ἐπὶ τῷ καταπολεμῆσαι θηρίον ἔξωθεν κυνηγίου τὴν ἐπαρχίαν βλάπτον. οὐκ ἔστι δὲ παιγνικὴ τέχνη οὔτε ἀτιμοποιὸς ἡ τῶν ἀθλητῶν, καὶ τῶν λεγόντων ἐν τοῖς ὀλυμπίοις τὰ ἐνθύρια καὶ τῶν ἐν ξυστῷ ἀγωνιζομένων, καὶ τῶν ἡνιόχων, καὶ τῶν ἄλλως ὑπουργούντων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι καὶ τῶν ῥαινόντων ὕδωρ τοῖς ἵπποις, καὶ τῶν βραβευτῶν. προαγωγός ἐστιν ὁ πόρον αἰσχρὸν ἀπὸ δούλων ἢ ἐλευθέρων ποιούμενος, εἴτε πρωτοτύπως τοῦτο πραγματεύεται, εἴτε προσχήματι πραγματείας ἑτέρας ἔχει τὰ τοιαῦτα πρόσωπα ὡς κάπηλος ἢ πανδοχεὺς, ἢ βαλανεὺς καὶ ὁ γενόμενος ἐν δουλείᾳ προαγωγὸς, ἀτιμοῦται μετὰ τὸ ἐλευθερωθῆναι. ταῦτα πάντα κεῖται βιβλίῳ γ'. τίτ. α'. διατ. α'. καὶ τίτ. β'. διατ. δ'. καὶ βιβλίου κγ'. τίτ. β'. διατ. μη'. πορνοβοσκὸς δὲ ἐστι, καὶ ὁ πορνευθεῖσαν τὴν ἰδίαν γαμετὴν μὴ ἀπολύσας, οὐ μὲν ὑποπτεύσας, ὡς βιβλίον θ'. τοῦ κώδικος τίτ. θ'. διάτ. β'.

σχόλιον.

Ὁ δ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, καὶ ὁ δ'. τίτ. τοῦ ε'. βιβλίου τοῦ κώδικος ἐξελήφθησαν ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κη'. τίτ. α'. αἱ δὲ διατάξεις αὗται οὐκ ἐτέθησαν εἰς τὰ βασιλικά. ὁ μά. τίτ. τοῦ ια'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι τίτ. λζ'. τοῦ μδ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ ἔχει τὸ α'. αὐτοῦ κεφ. οὕτως, ἐπιτελείσθωσαν μὲν οἱ ἀγῶνες ἀκωλύτως τοῦ λοιποῦ· μηδεὶς δὲ ἀγωνιζέσθω ἄκων· ἑκόντας γὰρ βουλόμεθα δαπανᾶν. ἀνάγνωθι καὶ κεφ. β'. καὶ γ'. ὁ α'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλίου τῶν διατάξεων, ἔστι βιβλίον η'. τῶν βασιλικῶν .... τίτ. β'. ὁ β'. τίτ. τοῦ κγ'. βιβλίου ἐτέθη εἰς βιβ. κη'. τῶν βασιλικῶν τίτ. ε'. τὸ δὲ μη'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικά. φησὶ δὲ τὸ τελευταῖον θέμα τοῦ β'. τίτ. τοῦ κα'. βιβλίου, σκηνὴ ἐστὶν ἔνθα τις ἵσταται, καὶ ἐφ' ἑξῆς ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν χάριν τῶν σκηνικῶν. τὸ η'. θ'. καὶ ι'. θέμα τοῦ α'. κεφ. τοῦ α'. τίτ. τοῦ η'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν φησὶ χάριν τῶν θηριομάχων ὅσα εἰς τὸ κείμενον συνωψίσθησαν. τὸ μὴ εἶναι ἀτιμοποιὸν τὴν τέχνην τῶν ἀθλητῶν, ἔστι κεφ. δ'. τοῦ β'. τίτ. τοῦ κα'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν καὶ τὸ προαγωγὸς ἐστὶν ὁ πόρον τοιοῦτον, καὶ τὰ ἑξῆς εἰσὶ θέματα β'. καὶ γ'. τοῦ αὐτοῦ κεφ. οὕτω ῥητῶς ἔχοντα ὡς κατεστρώθησαν εἰς τὸ κείμενον. ἐρωτήσει δέ τις διὰ τί ὁ μὲν μισθώσας ἑαυτὸν εἰς παιγνικὴν τέχνην καὶ μὴ ἐπιδειξάμενος οὐκ ἀτιμοῦται, ὁ δὲ μισθώσας ἑαυτὸν εἰς τὸ θη-

ειομαχῆσαι κἀν μὴ θηριομαχήσῃ ἀτιμῶται. ὅπερ μέν τοι παγκρατίου τὸ ἔργον ἐπάγει τῷ ἀτιμίαν ὁ μὲν ὁ σκοπός· καὶ τοῦτο δηλοῦται ἀπὸ τοῦ ἀτιμοῦσθαι καὶ τὸν μὴ ὅτι μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμίαν ὑπιδεικνύμενον παγκρατίου τέχνην. ὅπερ ὃ τῶν θηριομαχούντων ἐστὶ τὸ ἔργον μισεῖται ἀλλ' ὁ σκοπός. θηριομαχοῦσι γὰρ καὶ βασιλεῖς γραπτῶται τὴν οἰκείαν γενναιότητα ὑπιδεικνύμενοι. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν διὰ μισθὸν καὶ αἰσχροκέρδειαν προσδὲς τὴν οἰκείαν ζωὴν κἀν μὴ θηριομαχήσῃ ἀτιμῶται. ὁ δὲ λαβὼν χρήματα χάριν τοῦ ὑπιδείξασθαι παγκρατίου τέχνην, εἰ μὴ ὑπιδείξηται αὐτὴν οὐκ ἀτιμοῦται. ὁ θ'. τίτ. τοῦ θ'. βιβλίου τῶν κώδικος ἐστὶν ἐν βιβλίῳ ξ'. τῶν βασιλικῶν τίτ. λζ'. κεφ. μή. ἡ δὲ β'. διάτ. παρελείφθη. κεῖται δὲ ὅμοιον ἐν βιβλίῳ δ'. τοῦ κώδικος τίτλῳ ζ'. διατ. 6'. τῶν δὲ βασιλικῶν βιβλίου κδ'. τίτ. 6'. κεφ. ιδ'. ὅτως ἔχοντι κατὰ τὰς ἀρχάς, ὁ εἰδὼς πορνεύεσθαι τὴν αὐτοῦ γυναῖκα, καὶ σιωπῶν πορνοβοσκίαν ποιεῖ.

κεφάλαιον κβ'.

Περὶ θεωρίων καὶ παγκρατίων, συνόδου Καρθαγένης κανὼν ιε'. ξ'. ξα'. συνόδου ς'. κανὼν να'. νϛ'. ξβ'. ξε'. οα'. ϟς'. ρ'.

κείμενον.

Πῶς τὰ θεώρεια τελοῦνται, καὶ πῶς γίνεται ἡ δαπάνη αὐτῶν, καὶ ὅτι δύναται ὁ ἄρχων τὰ θεωρικὰ πρὸς καιρὸν ἀφορίζειν εἰς ἀνανέωσιν τειχῶν εἴρηται βιβλίῳ ια'. ᾧ κώδικος τίτ. μα'. μβ'. με'. καὶ μς'. ὁ δὲ μθ'. τίτ. αἱρεῖ τὴν θέαν τῶν μονομάχων.

σχόλιον.

Ὁ μα'. τίτλος τοῦ ια'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι τίτλος λζ'. τῶν δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. καὶ ἐδηλώθη τὰ περὶ τούτου ὅπισθεν. ὁ μὲν τίτ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου κεῖται εἰς τίτ. λη'. τῶν ῥηθέντων νδ'. βιβλίων τῶν βασιλικῶν· τοῦτο τὰ τούτου κεφ. εἰς τὰ βασιλικὰ οὐκ ἐτέθησαν. ἐδηλώθη δὲ μδ'. τίτ. ἐδηλώθη δὲ μέ. τῶν δὲ μα'. τὰ μὲν ε'. κεφ. τὰ δὲ λοιπὰ ἐτέθησαν ὡς εἴρηται εἰς τὸν λζ'. τίτ. τῶν νδ'. βιβλίων. τὰ δὲ λοιπὰ ἐτέθησαν εἰς τὸν λη'. τῶν ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν περὶ πορνοβοσκῶν διδάσκοντα καὶ παρακελευόμενα ἐλευθεροῦσθαι διὰ τῆς κτ' χάριν ὑποτύπου τοῦ ἀναγκαζομένους δούλους ποιῆσαί τι αἰσχρόν. καὶ ἀνάγνωθι τὸν ὅλον τίτλον, καὶ τῷ ὄντι ἀνεπιτιμήτως ἐκνεανεύσεται κολάζουσα μεγάλως τὸ τῆς πορνείας ὑποτιθέμενα, καὶ πάντα πορνοβοσκόν.

κεφάλαιον κγ'.

Περὶ κλεπτῶν, καὶ τυμβωρύχων, καὶ λῃστῶν καὶ ἱεροσύλων, Βασιλείου κανὼν ξα'. ξς'. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν ζ'. η'. θ'. ἀνάγνωθι τὰ παρακειμένα ἐν τῷ κζ'. κεφ. ᾧ θ'. τίτ. ᾧ παρόντος συντάγματος.

κείμενον.

Περὶ τῶν λῃστῶν εἴρηται βιβλίῳ μή. τίτ. ιθ'. διατ. κή. ὅτι οἱ τὰς ἐφόδους ποιούμενοι διὰ τὸ πειρᾶσθαι, ἐοίκασι τοῖς λῃσταῖς, καὶ ἐὰν τοῦτο ποιῶσι μετὰ σιδήρου, καὶ πολλάκις, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς εἰς κεφαλὴν κολάζονται· οἱ δὲ λοιποὶ ἐξορίζονται, ἢ δεπορτατεύονται· οἱ δὲ ῥαβδοῦχοι φυλακίζονται, ἢ θηριομαχῆσαι ἐν οἷς ἐλήστευσαν τόποις. παράδοξον δέ φησιν ἡ β'. διάτ. ᾧ

κή. τίτ. ᾧ ζ'. βιβλίου ᾧ κώδικος ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῆς Φαμελίας τὴν λῃστῶν, καὶ ἐκ βασιλικῆς φιλοτιμίας ἢ αὐθεντίας ᾧ φίσκῳ ἡμισείας δόλους αἱρεῖται ἢ ἐλευθερία.

σχόλιον.

Τὸ κή. διάτ. τοῦ βή. τίτ. τοῦ μή. βιβλίου τοῦ διατ. ἔστι θέμα ί. τοῦ κή. κεφ. τοῦ νά. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τὰ αὐτὰ λέγον ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐχάφρασεν. ἡ δὲ διάτ. τοῦ κή. τίτ. τοῦ ζ'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. γ'. τοῦ θ'. τίτ. τῶν μή. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅτως ἔχει ὡς εἰς τὸ κείμενον σωωψίδη. Περὶ τῶν ψαλαφώντων δίκας τελευτησάντων χάριν τοῦ ἐναπτυλλῆσαι τὰ ἐν τούτοις, ἀνάγνωθι τὴν ς'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λεόντος ἀπὸ σοῦ διειζημένην τῶν ἀπαξ μὲν εἰς τοῦτο ἀλόντας συγγνώμης τυγχάνειν, τῶν δὲ πλειόνων καὶ ἀδίκως τὸ κακὸν σωφρονίζεσθαι διὰ μαγκλαβίων καὶ κυρᾶς. εἰσὶ μὲν τὰ τοῦ αὐτοκράτορος νεαρὰς μὴ ἔχειν χρεῖαν εἰς τὸν τυμβωρύχους· ἄλλο γάρ ἐστὶ τὸ μεταδεῖναι λειψάνα τεθνεώτων, καὶ ἕτερον τὸ κλεπτικῇ διαθέσει ὑφελέσθαι τι ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων, κἀν κατὰ χρηστικὸν καὶ τοῦτο τυμβωρυχία λέγεται. καὶ ἀνάγνωθι τὸ κζ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος περὶ τοῦ τέλους διδάσκον περὶ τῆς κυρίως τυμβωρυχίας.

κεφάλαιον κδ'.

Περὶ δὲ μὴ βαλλίζειν ἢ ὀρχεῖσθαι ἐν γάμοις, συνόδου Λαοδικείας κανὼν νγ'.

κεφάλαιον κε'.

Περὶ δὲ μὴ συλλέεσθαι γυναῖκας ἀνδρῶν, συνόδου Λαοδικείας κανὼν λ'. συνόδου ς'. κανὼν οζ'. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ λα'. κεφ. δ' θ'. ᾧ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον κς'.

Περὶ δὲ χλευάζοντος θεοῦ ἀθενεῖς, ἀποστόλων κανὼν ξ'.

κεφάλαιον κζ'.

Περὶ δὲ μὴ εἰσιέναι γυναῖκα εἰς θυσιαστήριον, καὶ ὅτι μόνοις τοῖς ἱερατικοῖς ἔξεστι κοινωνεῖν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, συνόδου Λαοδικείας κανὼν ιθ'. μδ'. συνόδου ς'. κανὼν ξθ'.

κεφάλαιον κή.

Περὶ δὲ μὴ ποιεῖν ἀπὸ συμβολῆς συμπόσια, συνόδου Λαοδικείας κανὼν νέ.

κεφάλαιον κθ'.

Περὶ κυβευόντων ἢ μεθυσκομένων, ἀποστόλων κανὼν μγ'. συνόδου ς'. κανὼν ύ.

κείμενον.

Η' α'. διάτ. δὲ μγ'. τίτ. δὲ γ'. βιβ. δὲ κώδικος, φησὶν ὅτι ὁ ἡττηθεὶς εἰς κότλον ἐκ ἀπαιτεῖ, καὶ καταβαλὼν ἀναλαμβάνει μὴ διαδόχῳ· ὅπου δὲ νικήσαντος, καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ διηνεκῶς, πέρα τριακονταετίας· εἰ δὲ μὴ θέ-

λησιν αὐαλαβεῖν, ὀφέλων, καὶ μάλιστα ὁ τῆς πόλεως ἐν ᾗ τὸ ἔγκλημα γένοιτο πατήρ, ἢ ἔκδικος ἀποστεῖλαι, καὶ δαπανᾶν εἰς ἔργον τῆς πόλεως. καὶ ἡ γλωμένη ἐπὶ κάτω ἀσφάλεια ἄκυρός ἐστι, καὶ ἀποδίδοται. εἰ δέ τις ἐν ἀγκύρᾳ κάτω ἡτιμένη θερμίοις ἢ ἑτέρᾳ ὕλῃ οὐκ ἀποστεῖλαι, τὸν ἐπισκόπων ἄδειαν ἐχόντων ταῦτα ζητεῖν, βοηθούντων αὐτῷ τὸν ἀρχόντων, καὶ πατέρων, καὶ σκιδίκων. μόνον δὲ πάζειν ἔξεστι μονόβολον, καὶ κυντεῖον κάντικα χωρὶς τῆς πόρτης, καὶ ἀσφυτῷ καὶ ὀπλικῷ ἄνευ τέχνης καὶ ἐπινείας. καὶ οἱ μὲν σφόδρα πλούσιοι νομίσματος ἑνὸς ἑκάστῳ σιώθεσιν πάζεσιν· οἱ δὲ λοιποὶ πάνυ ἥττονες. τὸ δὲ πωλεῖον ἀποστῆσαι οὐκ ἔχει καὶ διδόμενον ἀποδίδοται. ἀφορισθεῖσι τούτων οἱ ἄρχοντες, δέκα λιτρῶν πασῶν ἐπικειμένης, τοῖς παραβαίνουσιν ἡ συγχωρεῖσι παραβαίνεσθαι. ἡ δὲ β'. Διάτ. ξ' αὐτὸ τίτ. φησὶν, ὅτι ἔστε τοῖς καλουμένοις ξυλίνοις ἱπποκοῖς, ἔστε ἄλλῃ κατείκῃ πάζειν ἔξεστι, πλὴν τῶν ἐπιτεταμένων ἐν τῇ ἀγορᾷ Διατ. καὶ οἱ τόποι καθ' οὓς ἐν τοῖς τοιούτοις ἱπποκοῖς πάζεσι δημόσιοι γίνονται, καὶ τὰ διδόμενα ἀποδίδονται, ἢ μὴ βαλομένων ἀναλαβεῖν τὰ δεδωκότων ἀποτοῦται Διὸ ξ' ἐπάρχῳ καὶ τῶν ἀρχόντων ἐπαρχιῶν, καὶ ἀφορισθῆναι τοῖς ἔργοις τῆς πόλεως.

σχολίον.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ μγ'. τίτ. τοῦ α'. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. ε'. τοῦ ή. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅπερ λέγομεν, ἡ διάτ. κωλύει τὰ παίγνια, καὶ ε'. ὑπεξαιρουμένων δείζει καὶ τινὰ ἐπιτήματα κτλ. τῶν κωλυόντων ὑποτρέφεσθαι τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τοῖς ὑποκόποις ζητεῖν καὶ κωλύειν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς γινόμενα σωαλλάγματα ἀποστρέφειν. δίδωσι δὲ ἀγωγὰς ὧν τῶν ὑποτεταγμένων παιγνίων, καὶ ἀπαίτησιν τῶν ἐντεῦθεν χρεωκοπηθεισῶν δέκα λιτρῶν ὑποτίμου δείζασα κτλ. τῶν συγχωρούντων παραβλῦσαι τὴν διάτ. ἡ δὲ διάτ. ς'. τῶν μγ'. τίτ. τῶν γ' βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. ε'. τοῦ ή. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν λέγον ὅτω ῥητῶς. ἡ διάτ. κωλύῃ τὰ λεγόμενα ξυλικὰ ἱππικὰ ἀπαντᾶσθαι κύνδιλων ἀπὸ τῶν παιζόντων, καὶ δήμευσιν κτλ. τῶν οἰκων ἐν οἷς τὰ τοιαῦτα γίνεται παίγνια. δίδοται δὲ καὶ αὐάδοσις τῷ ἡττηθέντι καὶ καταβάλλοντι· ἢ ἐὰν μὴ θέλητε ἀναλαβεῖν κελεύσει ταῦτα εἰς ἔργα δημόσια τῆς πόλεως δαπανᾶσθαι. ὥστε σημείωσαι ὅτι ἐν τῷ βασιλικῷ ἐκτέθειται τὸ ὑπερβαίνειν τὴν τεσσαρακονταετίαν τὴν ἀποκτησιν τῶν χάλκων παιγνίων κωλυομένων δοθέντων. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ συμπλέκειν τοὺς πλησίους μέχρις ἑνὸς νομίσματος καὶ ἄλλα πολλά. καὶ ἐπεὶ ταῦτα ὕστερον ἔχρησεν ὀφέλεις εἰπεῖν ὅτι καὶ περὶ τοιούτων παιγνίων ἀγωγαὶ τῇ τεσσαρακονταετίᾳ κλείονται καθὼς καὶ πᾶσα ποσοστικὴ ἀγωγή, καὶ ὅπου τῷ ε'. ὃ παιγνίῳ τῶν ὑποτεταγμένων, ἔξεστι συμπλέκειν καθὼς τοῖς μέρεσι δόξει, καὶ ἃ μέχρι νομίσματος ἑνὸς κτλ. τὴν παλαιὰν νομοθεσίαν. γίνωσκε δὲ ὅτι μονόβολον λέγεται ὁ δ' ἑξῆς. κυντομονόβολον, τὸ πάνημα· κυντεινὸς κόντακος χωρὶς τῆς πόρτης ὁ ἀκοντισμὸς ἄνευ πτερύγης ἤτοι σιδήρου ἀπὸ κύντου τινὸς ὅτω κλινδείς, σφιχθῇ ἢ πάλῃ. καὶ ἱππικὸν τὸ ἱππασθὲν ποτὲ ἐν τῷ ἑξῆς. σφαῖρι δὲ τὸ ξυλίνου ἱππικοῦ ποτε γέγονεν ἀμφιβολία παρὰ τῷ βασιλικῷ βήματι. καί τινες μὲ εἶπον εἶναι τοῦτο τὸ συμβὰν παρὰ τῶν παίζων γενόμενον παίγνιον ἔξωθεν τοῦ ἱππικοῦ, αὐτὸ ἵππον χρωμένων ἀνθρώποις εἰς διαφημισίαν. τι-

νὲς δὲ εἶπον εἶναι τοῦτο ξύλινόν τι κατασκεύασμα διὰ κλιμάκων λεξευθὲν ἀνυψούμενον ἔχοντων διὰ μέτρου ἀπὸ διαβόρους. οἱ δὲ συμπαίζοντες ὑπὸ τῷ τοιούτῳ παιγνίῳ βάλλει τεσσαρες ἑτεροβαρεῖς ἀγκῶνι τῶν κλιμάκων πεσόντες πρὸς τὸ κατώτερον ἀποκύπτει. καὶ ὁ πεσόντων ἀπὸ τῆς βάλων ἐξερχόμενος διὰ τὸ ὀπίσω ἐκ τῆς τελευταίας ὑπὸς τῆς νικῆσαι δίδωσι τῷ ἔχοντι αὐτόν. ἔοικεν οὖν καμοὶ τὸ τὸ δεύτερον παίγνιον παρὰ τὸν νόμον ἀποτρέπειν ὡς ἔχον αἰτίαν κάτω. περὶ δὲ κυβευόντων κλεικῶν ἀναγνῶθι καὶ τὸ ζ'. νεαρᾷ τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος φιλοσόφου.

κεφάλαιον λ'.

Περὶ δαιμονιζομένων, ἀποστίλων κανὼν εθ'. συνόδου ς'. καὶ ὠὸν ξς'. ξζ'. Τιμοθέου κανὼν β'. γ'. ισ'. ιέ.

κείμενον.

Εἴρηται βιβλίῳ ε'. ξ καὶ δίκης τίτ. ὁ Διατ. δ'. ὅτι ἐὰν γυνὴ μάνη αὐτεξουσία ᾖσα, μόνος ὁ ἀνὴρ δύναται πέμπειν ῥεπτόδιον. ἐν ᾗ τῷ κβ. Διατάγματι ξ γ'. τίτ. ξ κοδ'. βιβλίῳ φησὶν ἐὰν ὁ εἰς τὸ συνοικούτων μανῇ, αὐτὸς μὲν ὁ δύναται σέλλειν διέπον. εἰ δὲ φορητὴ ἐστὶν ἡ μανία, εἴτε διλυκὴς, εἴτε ὁκ Διαλειμμάτων οὐκ ὀφείλει ὁ νήφων τὸ μαινομένῳ σέλλειν Διαζύγιον. εἰ δὲ σείλῃ ὑποπίπτει τοῖς ὑπατικοῖς τῆς ἀλόγου Διαζυξίως. εἰ δὲ αὐύπνιστός ἐστιν ἡ μανία, καὶ οὐκ ἔστιν ἐλπὶς ἀνανήψεως, ἔξεστι Διὰ τὸν ἐντεῦθεν φόβον, καὶ τὴν ὑπάτυμίαν ξ παιδοποιῆσαι ῥᾳστώνῃ λύειν τὸν γάμον, εἰ μέντοι μὴ λύει τὸν γάμον, ἀλλὰ φειφρονεῖ αὐτὸν, ἀναγκάζεται Διὰ ἄρχοντος τρέφειν αὐτὴν, καὶ φροντίζειν τῆς ἰατρείας αὐτῆς καὶ μηδὲν παρελείπειν τῶν αὐτῇ πρεπόντων, πρὸς τὸ ποσὸν τῆς προικός. εἰ δὲ σκορπίζει τὴν προῖκα, μεσεγγυᾶται ἐφ ᾧ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν Φαμιλίαν αὐτῆς ἀξίαν ἔχειν ἐντεῦθεν παραμυθίαν, Φυλαττομένων τῶν ἐξ ἀρχῆς συμφώνων. ἀλλὰ ταῦτα σήμερον ὁ παραβαίνει, ὅτε Διὰ μανίαν δικαίως λύεται γάμος, τῆς πρὸ ῥεπτόδιον ῥιζ'. νεαρᾶς ῥητὰς αἰτίας λεγούσης, καὶ ὑποκαλλούσης τὸ παρ' αὐτὰς σέλλοντα ῥεπτόδιον, τῇ ἐκπιώσει τῶν γαμικῶν ὑποδόσεων, καὶ ἄλλοις ὑπατικοῖς.

σχόλιον.

Διεστόν ἐστι φθόγγος μουσικὸς ὅτω λεγόμενος παρὰ φιλοσόφοις καὶ χωρίζων τὸν διὰ πασῶν ἁρμονίαν διέ ὃ καὶ διέχει ἀκριβῶς, τὸ νῦν ὁμοζύγων μιᾶς ἁρμονίας τόπον ἐπεχόντων, ἔσονται γὰρ φασὶν εἰς σάρκα μίαν ἐὰν ᾖ σύνδρομον αἰτίας ὁποσδήποτε διάστασις καὶ χωρισμὸς γίνεται μεσον αὐτῶν λέγομεν γίνεσθαι διέσιον ὅσῳ ὅπου τῶν μουσικῶν χώραν ἔχει κωφὸς ἀλλὰ διαζύγιον, μήπω γὰρ γεγαμήκου γάμου καὶ σωαφείας, καὶ δεκῶσι σωαφθῶσιν οἱ μουσικοὶ, ἀλλὰ τοῖς σώμασι κεχωρισμένοι εἰσὶν ὡς τὰ ὑπὸ τὴν ζυγὸν ὄντα ζῶα· πλὴν ἤρεσε τοῖς νομοθέταις ἀδιαφόρως καὶ ὅπου τὸ ὁμοζύγων τὸ διαζύγιον λέγεσθαι ὅσῳ ὠνόμασεν παρὰ λατίνοις ῥεπτόδιον. καὶ ἀνάγνωθι βιβλίου β'. τίτ. ς'. κεφ. ρϛ'. καὶ δ'.

διάτ. τοῦ ο΄. πίτ. τοῦ ε΄. βιβλίου τοῦ κώδικος, ἔστι κεφ. κα΄. τοῦ ι΄. πίτ. τοῦ λη΄. βιβλίου τὰ αὐτὰ λέγον ὅσα εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. τὸ κβ΄. διάτ. τοῦ γ΄. πίτ. τοῦ κδ΄. βιβλίου τῶν διατ. ἔστι θέμα θ΄. κβ΄. κεφ. τοῦ η΄. πίτ. τοῦ κη΄, βιβλίου τῶν βασιλικῶν οὕτως ἔχον ὡς εἰς τὸ κείμενον ἐγράφησαν. πλὴν γίνωσκε ὅτι τὸ τοιοῦτον κεφ. ἀνῃρέθη ὑπὸ τῆς ριζ΄. ἰουστινιανείου νεαρᾶς τῆς κειμένης ἐν βιβλίῳ κη΄. τῶν βασιλικῶν πίτ. ζ΄. καὶ λεγούσης τὰς αἰτίας δι' ἃς ῥεπούδιον πέμπεται, τῆς δὲ μανίας ὅλως μὴ ἐπιμνησθείσης. ἡ μέντοι ρ΄. καὶ ρα΄. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ σοφοῦ διορίζονται τὴν μὲν ἄνδρα καρτερεῖν ἐπὶ τριετίᾳ καὶ ἐντὸς ταύτης μὴ διαλύειν τὴν μετὰ γυναικὸς αὐτοῦ μανείσης συζυγίαν, τὴν δὲ γυναῖκα μὴ διαζεύγνυσθαι τοῦ μανέντος ἀνδρὸς αὐτῆς εἰ μὴ παρέλθῃ πενταετία. ἀνάγνωθι καὶ τὴν νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυρίου Νικηφόρου Βοτανειάτου.

κεφάλαιον λα΄.

Περὶ λαϊκοῦ ἀφορισθέντος, καὶ δεχθέντος ἐξ ἑτέρου παρὰ γνώμην τοῦ ἀφορίσαντος, ἀποστόλων κανὼν ιβ΄. ιγ΄ συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν ς΄.

κεφάλαιον. λβ΄.

Περὶ τῶν ἐν κυριακῇ ἢ σαββάτῳ νηστευόντων, ἀποστόλων κανὼν ξς΄. συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ιη΄. συνόδου ς΄. κανὼν νε΄. νς΄.

κεφάλαιον λγ΄.

Περὶ τῶν διδασκόντων τὴν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τὰς συνάξεις εὐκαταφρονήτους, συνόδου Γαγγρῶν κανὼν ε΄. κ΄.

κεφάλαιον λδ΄.

Περὶ λαϊκῶν πειρωμένων ἀθετεῖν τὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, συνόδου Ἐφέσου κανὼν ς΄. ἀνάγνωθι τὰ παραγραφέντα ἐν τῷ ς΄. κεφ. τοῦ ια΄. πίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον λε΄.

Περὶ τῶν ἀκροωμένων τῶν γραφῶν, καὶ μέχρι τέλους μὴ προσκαρτερούντων, ἢ μὴ κοινωνούντων, ἀποστόλων κανὼν θ΄. συνόδου Ἀντιοχείας κανὼν β΄.

κεφάλαιον λς΄.

Περὶ τῶν ἰδίᾳ ἐκκλησιαζόντων, συνόδου Γάγγρας κανὼν ς΄. συνόδου ς΄. κανὼν λα΄. νθ΄. ἀνάγνωθι τὰ παραγεγραμμένα ἐν τῷ ιδ΄. κεφ. τοῦ γ΄. πίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος.

κεφάλαιον λζ΄.

Περὶ τοῦ ἐπιθυμήσαντος συγκαθευδῆσαι γυναικὶ καὶ μὴ πράξαντος, συνόδου Νεοκαισαρείας κανὼν δ΄.

κεφάλαιον λη΄.

Περὶ μὴ νηστευόντων τὴν τεσσαρακοστὴν καὶ τετράδα παρασκευὴν,

ἀποστόλων

ἀποστόλων κανὼν ξθ.

κεφάλαιον λθ΄.

Περὶ τῶν ἀφαιρουμένων τῆς ἐκκλησίας κηρὸν ἢ ἔλαιον, ἀποστόλων κανὼν οβ΄.

κεφάλαιον μ΄.

Περὶ λαϊκῶν ἀκοινωνήτων γινομένων, Θεοφίλου ἐκ τῆς πρὸς Μηνᾶν ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς.

κεφάλαιον μα΄.

Περὶ τοῦ μὴ διδάσκειν λαϊκοὺς, συνόδου ς΄. κανὼν ξδ΄.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΔ.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝ ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

κεφάλαιον α΄.

Περὶ πλεονεξίας, Γρηγορίου Νύσσης κανὼν ς΄.

κεφάλαιον β΄.

Περὶ ἀλογευομένων, συνόδου Ἀγκύρας κανὼν ις΄. ιζ΄. Βασιλείου κανὼν ξγ΄. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν γ΄.

κεφάλαιον γ΄.

Περὶ φονέων, καὶ λῃστῶν, ἀποστόλων κανὼν ξς΄. συνόδου Ἀγκύρας κανὼν κα΄. κβ΄. κγ΄. κε΄. Βασιλείου κανὼν ζ΄. η΄. ια΄. ιγ΄. λγ΄. μγ΄. νβ΄. νδ΄. νε΄. νς΄. νζ΄. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν δ΄.

κεφάλαιον δ΄.

Περὶ τοῦ σοῦ ἐπιτίμιον ἀκοινωνησίας ἔχοντας ὀφείλειν κοινωνεῖν μέλλοντας τελευτᾶν, καὶ τί γίνεται ἐὰν διὰ τοῦτο μεταλαβόντες μὴ ἀποθάνωσι, συνόδου Νικαίας κανὼν ιγ΄. Γρηγορίου Νύσσης κανὼν ε΄.

κεφάλαιον ε΄.

Περὶ τοῦ ὀνειρασθέντος ἢ ἀπὸ κοίτης τῆς ἰδίας γαμετῆς ὄντος καὶ θέλοντος κοινωνῆσαι, καὶ ποίας ἡμέρας δεῖ τῆς πρὸς ἀλλήλους μίξεως διὰ τοῦτο ἀπέχεσθαι, Διονουσίου ἐκ τῆς πρὸς Βασιλείδην ἐπιστολῆς κανὼν γ΄. δ΄. Τιμοθέου κανὼν ε΄. ιβ΄. ιγ΄.

κεφάλαιον ϛ'.

Πῶς γίνεται προσφορὰ ὑπὲρ τοῦ ἑαυτὸν ἀνελόντος, Τιμοθέου κανὼν ιδ'.

κεφάλαιον ζ'.

Περὶ τοῦ ἔχοντος γαμετὴν δαιμονιζομένην καὶ διὰ τοῦτο θέλοντος ἄλλην λαβεῖν, Τιμοθέου κανὼν ιε'.

σχόλιον.

Περὶ τοῦ παρόντος κεφ. ἐγράψαμεν ἀρκούντως ἐν τῷ λ'. κεφ. τοῦ ιγ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ ἀνάγνωθι τὰς εἰς τὸ σχόλιον τοῦτο συνωψισθείσας νεαρὰς τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, καὶ κατ' ἐκείνας λέγε τὰ τῶν δαιμονώντων γίνεσθαι διαζύγια.

ΦΩΤΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΌΛΕΩΣ, ἘΚ ΤΗ̃Σ ΠΡΌΣ ΜΙΧΑΗ̃λον τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς περὶ τῶν ζ'. οἰκουμενικῶν συνόδων.

ΠΡΏΤΗ ΣΎΝΟΔΟΣ.

Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία σύνοδος ἐν τῇ κατὰ Βιθυνίαν Νικαίᾳ συνεκροτήθη ιθ'. καὶ τριακοσίων θείων ἀρχιερέων ὁμήγυρις τὴν τῆς ἀληθείας κρίσιν ἐνεχειρίζοντο, ὧν ἦσαν προέχοντες Ἀλέξανδρός τε ὁ τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιερατικὸν θρόνον λαχὼν διϊθύνειν, ... βαθείᾳ μὲν πολιᾷ, παραπλησίῳ δὲ φρονήματι σεμνυνόμενος, βίου δὲ λαμπρότητι καὶ ὁσιότητι γνώμης καὶ πίστεως ἀκριβείᾳ τὴν εἰς τὸ θεῖον παῤῥησίαν πολλὴν οἰκειούμενος, καὶ δὴ καὶ Σίλβεστρος καὶ Ἰούλιος τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἐπίσημοί τε καὶ διαβόητοι πρόεδροι. αὐτῶν μὲν οὐδέτερος παραγεγονὼς, Βίτωνα δὲ καὶ Βικέντιον ἑκάτερος ἀνθ' ἑαυτοῦ κατὰ τὸ οἰκεῖον τῆς ἀρχιερατείας χρόνον τῇ κοινῇ παρεῖναι συνελεύσει προβαλλόμενος ἀνθρώπους ἀρετὴν τιμῶντας, καὶ εἰς τὸ τοῦ πρεσβυτερίου ἀξίωμα παραγγέλλοντας· οἷς καὶ ὁ Κουδούβρης ἐπίσκοπος συνετέτακτο, ὃς κατὰ τοὺς ἑλληνικοὺς διωγμοὺς τὴν κλῆσιν ἐπαληθεύουσαν ἔδειξεν· ὅσιος γὰρ ὀνομαζόμενος ἀβέβηλον αὐτοῦ τὴν ὁμολογίαν τῆς εἰδωλολατρείας διετήρησεν. ὁ μέντοι Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος αὐτός τε παρὴν ἱεροῖς ἐνδιαπρέπων κατορθώμασιν. ἦγε δὲ συναγωνιστὴν ἑαυτῷ καὶ Ἀθανάσιον, ὃς τότε μὲν τοῦ τάγματος τῶν διακόνων ἡγεῖτο, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου κατέστη διάδοχος. ναὶ δὴ καὶ ὁ κλεινὸς Εὐστάθιος συμπαρὴν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας τὸ ἐγκαλλώπισμα πίστεως μὲν ἐναστράπτων, καθαρότητι λόγων δὲ καὶ νοημάτων φροσύνῃ θαυμαζόμενος· μεθ' ὧν καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Μακάριος,

πολλαῖς ἰδίαις ἀρετῶν ἐνευθυνόμενος, ἄλλοι τε πλεῖστοι ἀποστολικοῖς χαρίσμασι καὶ μαρτυρικοῖς πάθεσι διαλάμποντες, ὧν Παφνούτιος καὶ Σπυρίδων, Ἰάκωβός τε καὶ Μάξιμος ἀγαθοῦ καὶ θαυμάσιου συστήματος ἀγαθοὶ καὶ θαυμάσιοι προστάται ἐγνωρίζοντο. ἐφ' οἷς ἅπασι καὶ ὁ μέγας ἐξάγιστος Κωνσταντῖνος τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς διϊθύνων τὰ σκῆπτρα διέπρεπεν τήν τε σύνοδον ἀθροΐζων καὶ λαμπροτέραν τῇ παρουσίᾳ ἀπεργαζόμενος. ἀλλ' ἐκ τοσούτων μὲν καὶ τοιούτων ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος συνίστατο σύλλογος. Ἄρειόν τινα νεωτεροποιὸν δυσσεβείας δίκας εἰσπραττόμενοι καὶ τὸ ἀποστολικὸν καὶ θεῖον κρατύναντες κήρυγμα. ἦν δὲ οὗτος ὁ δείλαιος ἕλκων μὲν τὸ γένος ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου, εἰς κλῆρον δὲ καταλεγεὶς τῆς ἐκεῖσε ἐκκλησίας καὶ εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν ἀνελθὼν, πρότερον μὲν κατὰ τοῦ ἰδίου ποιμένος ὑπερήφανον ἀνέλαβε φρόνημα, ἐκεῖθεν δὲ κατὰ τοῦ κοινοῦ ποιμένος καὶ δεσπότου παρέτεινε τὴν ἀπόνοιαν. τὸν γὰρ υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ, ᾧ τολμηρᾶς ἐκείνης καὶ γλώττης καὶ διανοίας εἰς κτίσμα καὶ ποίημα κατεβίβαζεν. οὐδὲ τοῦτο συνιδεῖν ἐθέλων, κοινὸν ὑπάρχον πᾶσι καὶ αὐτοδίδακτον ὁμολόγημα, ὡς ἅπας υἱὸς τῆς αὐτῆς ἐστι τῷ γεγεννηκότι καὶ οὐσίας καὶ φύσεως, καὶ ὁ τὸν υἱὸν τάττων ἐν κτίσμασι, καὶ τὸν πατέρα κτίσμα, προσανηγόρευσεν. ὥσπερ ὁ τὸν πατέρα δημιουργικῆς οὐσίας καὶ ἀϊδίου φύσεως ὁμολογῶν τῆς αὐτῆς εἶναι καὶ τὸν υἱὸν συνομολογήσειε. πῶς δὲ ἂν εἴη τὸ γνήσιον τῆς υἱότητος, ἄλλης μὲν οὐσίας τοῦ πατρὸς, ἑτέρας δὲ τοῦ υἱοῦ χρηματίζοντες, πῶς δὲ οὐ τῆς ἑλληνικῆς πλάνης ἀνακύψει τὸ πολύθεον εἰς ἐλλάττω καὶ μείζω οὐσίαν τεμνομένης τῆς θεότητος καὶ τῆς μὲν εἰς πρῶτον καὶ δημιουργὸν καὶ πρεσβύτερον θεὸν ἀφοριζομένης, τῆς δὲ εἰς δεύτερον θεὸν διακρινομένης καὶ ὑπουργὸν, καὶ νεώτερον. ταῦτα γὰρ τὰ τῆς Ἀρείου πονηρᾶς σπορᾶς τὰ γεννήματα. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ὡς χείλη βλάσφημα κατὰ τοῦ πεποιηκότος ὁπλισάμενον τῆς ἱερωσύνης ὁ ἱερὸς ἀπεγύμνωσε σύλλογος, τὴν δὲ δυσσεβεστάτην καὶ θεόμαχον αὐτοῦ αἵρεσιν τῷ ἀναθέματι καθυπέβαλεν, ὁμούσιον καὶ ὁμοφυῆ καὶ συναΐδιον τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ τῷ γεγεννηκότι πατρὶ, καὶ τῆς αὐτῆς ἐξουσίας καὶ κυριότητος, ὡς οἱ θεῖοι χρησμοὶ, καὶ τῶν εὐσεβείας τὰ κοινὰ δόγματα ἱερολογήσαντες διετράνωσαν, καλῶς εἰδότες ὅτι ὥσπερ τὸ εἰς ἓν συγκλείειν πρόσωπον τὴν τριαδικὴν μοναρχίαν καὶ κυριότητα ἰουδαϊκόν ἐστι καὶ μισόχριστον, οὕτω καὶ τὸ κατατέμνειν εἰς ἀνίσους φύσεις τὴν ὑπερούσιον καὶ ὑπερφυῆ καὶ ἑνιαίαν θεότητα ἑλληνικὸν ὑπάρχει καὶ πολύθεον. ἀλλὰ ἐν τούτοις μὲν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ πρώτη.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ δευτέρα σύνοδος τῶν μὲν ἱερῶν φροντισμάτων τὴν βασιλίδα πόλιν, ἱερὸν ἐδείκνυ φροντιστήριον εἰς πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν ἄνδρας ἱεροὺς συνηγείρετο, ἐξάρχους ἔχουσα Τιμόθεόν τε τὸν Ἀλεξανδρείας, καὶ τὸν ἀξιοθαύμαστον τῆς Ἀντιοχείας Μελέτιον, Κύριλλόν τε τῶν Ἱεροσολύμων, οὗτοι ἱεροὺς θρόνους ἰθύνοντας, καὶ δὴ καὶ Νεκτάριον, ὃς ἄρτι τῆς κατηχουμένων ἀγέλης ἀφορισθεὶς καὶ τῷ λούτρῳ θείῳ τὸν τοῦ βίου ῥύπον ἀποπλυνάμενος, καθαρὸς ἤδη τὸ καθαρώτατον τῆς ἀρχιεραρχίας ἀξίωμα περιβάλλεται ψήφῳ μὲν κοινῇ τῆς συνόδου, χειροθεσίᾳ δὲ τῶν προκέλτων καὶ ἅμα τε βασιλευούσης ἐπισκοπῆς, καὶ τῆς συνόδου ἐχρημάτιζεν ἔξαρχος, μεθ' ὧν Γρηγόριος, ὅτι τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ Νύσης ἐπίσκοπος, καὶ ὁ τῆς θεολογίας ἐξ ἔργων ἐπώνυμος, οἷς οὐ πολὺς χρόνος καὶ Δάμασος ὁ τῆς Ῥώμης τὰ αὐτὰ κρατύνων ἐγνωρίζετο σύμφωνος τοῖς προλαβοῦσι καθισταμένους· οὗτος δὴ ὁ ἱεροφάντης χορὸς Μακεδόνιόν τινα τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ἅρπαγμα πάλαι ποιησάμενον, ὅτι τὸ πανάγιον, καὶ ζωαρχικὸν ἐδυσφήμει πνεῦμα, εὐθύνας ἐδικαίου· ... ὡς γὰρ Ἄρειος κατὰ τοῦ υἱοῦ οὕτω καὶ αὐτὸς κατὰ τοῦ πνεύματος παρατατόμενος εἰς δούλους καὶ ὑπηρέτας, καὶ τὸν δεσποτικὴν καὶ τὸν ὑπερκειμένην αὐτοῦ συνέταττε κυριότητα, καίτοι ῥᾷον ἦν τῷ ἀθλίῳ, εἴπερ ἐβούλετο, συνορᾷν, ὅτι καθάπερ οἱ τὸν υἱὸν εἰς κτίσμα τάττοντες, τὴν ὕβριν οὐδὲν ἧττον τῷ πατρὶ προσάπτουσι, οὕτω καὶ οἱ τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα τοῖς ποιήμασι συναριθμοῦντες, τὴν ἴσην καὶ ὁμοίαν βλασφημίαν ἀφιᾶσι κατ' αὐτοῦ. εἰ γὰρ τὸ πνεῦμα κτίσμα, κἀκεῖνος οὗ τὸ πνεῦμα μετὰ τῶν κτισμάτων. οὐδὲ καὶ ἀκοαῖς ἀφόρητος ἡ τῆς ἀθεότητος ταύτης ὑπερβολὴ, πῶς οὐ συνῆκεν ὁ Ταλαίπωρος ἐκεῖνο φυγεῖν, δι' οὗ πρὸς τούτου ἀνάγκη πεσεῖν τοῦ θεομάχους λογισμοὺς, ἀτεθῆσαι τὸ πνεῦμα εἶναι θεόν. πῶς γὰρ ἐρευνᾷ καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ; καὶ οὐδὲν κρύφιον ἀπ' αὐτοῦ; πῶς ἐστὶν ἄλλος παράκλητος; πῶς συντάσσεται πατρὶ καὶ υἱῷ; πορευθέντες γὰρ, φησὶν αὐτὸς ὁ υἱὸς, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. εἰ εἰς ἓν τῶν τριῶν κτίσμα φωτιζόμεθα, οὐδὲ τὰ λοιπὰ καθαρεύει τῆς ὕβρεως. ἀλλ' εἰ κτίσμα, πῶς κτίζει; πῶς ἁγιάζει; πῶς ζωοποιεῖ; πῶς διαιρεῖ χαρίσματα; πῶς δὲ θεός; ἀλλὰ τούτων οὐδὲν ἐκεῖνος ὁ φρενοβλαβὴς ἐπὶ νοῦν θέμενος, τῆς μοναρχικῆς αὐτὸ καὶ μιᾶς ἀδιαιρέτου θεότητος διασπᾶν ἐτόλμα, καὶ ἐπεθρασύνατο. διὸ καὶ τῆς ἀσεβείας ἐπάξια εἴληφε τὰ ἐπίχειρα,

αὐτός τε ἀφαιρέσει τῆς ἱερωσύνης ζημιούμενος καὶ πάντες ὅσοι τῆς αὐτοῦ θεομαχίας τὸ ἀνίατον παρεζήλωσαν, καὶ ὡς ἐκεῖνος τὸ πανάγιον πνεῦμα τῆς τριαδικῆς μιᾶς θεότητός τε καὶ κυριότητος ἀλλοτριοῦν ἐφρυάττετο, οὕτως αὐτὸν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος καὶ τῆς ἱερωσύνης, καὶ τῆς τῶν πιστῶν μερίδος, οἷα δεύτερον ἠλλοτρίωσαν Ἄρειον· τὸ δὲ πανάγιον καὶ παντοδύναμον, ἅτε δὴ ὁμοφυές τε καὶ ὁμοούσιον, ἰσοσθενές τε καὶ παντοδύναμον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ συμπροσκυνεῖσθαι καὶ συνδοξολογεῖσθαι κατὰ τὰς πατρικάς τε καὶ θεολογικὰς φωνὰς ἀνεκήρυξεν, ἐκθερίσαντες τέλεον, καὶ εἴ τι τῆς Ἀρειανῶν σπορᾶς ζιζάνιον ὑπεφύετο. τηνικαῦτα δὲ τὰς τῆς βασιλείας ἠνίας ὁ μέγας ὡς ἀληθῶς καὶ μεγάλης Εὐφημίας ἄξιος περιεζώννυτο Θεοδόσιος πρόμαχος καὶ αὐτὸς τῆς εὐσεβείας γνωριζόμενος. ἀλλ' ἐν τούτοις μὲν καὶ αὕτη ἡ ἁγία σύνοδος.

ΤΡΊΤΗ ΣΥ'ΝΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ τρίτη σύνοδος ἐν μὲν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἐφέσῳ συνεκροτήθη, εἰς διακοσίους δὲ ἐπληθύνετο. ἐν οἷς ἡγεμόνες ἐγνωρίζοντο Κύριλλός τε ὁ ἐν πατράσι περιώνυμος ὃς δι' ἀρετὴν καὶ σοφίας πλοῦτον τῆς Ἀλεξάνδρου μεγαλοπόλεως ἰθύνων τὸν θρόνον, καὶ τοῦ Ῥώμης Κελεστίνου ἐπλήρου τὴν καθέδραν καὶ τὸ πρόσωπον, μεθ' ὧν καὶ Μέμνων ὁ τῆς ἐκκλησίας Ἐφεσίων ἐμπεπιστευμένος τοὺς οἴακας, καὶ δὴ καὶ ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος. οἵ τινες σὺν παντὶ τῷ τῆς συνόδου πληρώματι τὸν δυσσεβῆ Νεστόριον, ὧν ἠσέβει, δίκας εἰσεπράττοντο ὃς ἐκ τῆς Ἀντιόχου τῆς πρὸς τῷ Ὀρόντῃ ὁρμώμενος τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον οὐκ εὐαγῶς ἐνεκεχείρητο. ἀλλὰ ὅγε ταλαίπωρος οὗτος ἐκ τῶν Διοδώρου καὶ Θεοδώρου θολερῶν τῆς ἀσεβείας ἐκροφήσας ναμάτων καὶ εἰς φρενῶν μέθην ἐμπεσὼν ἀπηχεῖς καὶ ἐκτόπους φωνὰς ἐπὶ λύμῃ τοῦ ποιμνίου πολλῶν ἀκοαῖς ἐναπηρεύξατο. Χριστὸν γὰρ τὸν ἕνα υἱὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν, ὃς δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκὸς ἡμῖν παραπλησίως κοινωνήσας καὶ αἵματος, καὶ εἰς ἑαυτὸν τὸ ἡμέτερον ὑποστησάμενος φύραμα εἷς ἐκ δύο ἐχρημάτισε τῶν ἐναντίων, θεὸς ὁ αὐτὸς ὑπάρχων, καὶ ἄνθρωπος, εἷς χριστὸς, εἷς υἱὸς, ὁ αὐτὸς ἄνω ἐκ πατρὸς ἀμήτωρ, καὶ κάτω ἐκ μητρὸς ἀπάτωρ, ὁ αὐτὸς καὶ οὐκ ἄλλος, ἓν πρόσωπον, μία ὑπόστασις. τοῦτον δὴ τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς δύο τέμνειν καὶ διαιρεῖν ὑποστάσεις ὁ τριάθλιος ἐκεῖνος οὐ πεφρικὼς τὸν μὲν ψιλὸν ἄνθρωπον καὶ χωρὶς τοῦ προσλαβόντος λόγου κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν ἔπλαττε· τὸν δὲ θεὸν ἀνὰ μέρος καὶ γυμνὸν τοῦ προσλήμματος, ὥσπερ δεδοικὼς, ὁ ἀνόητος μήτι θεὸς πάθοι, τὸ οἰκεῖον πλάσμα δι'

ἄφατον φιλανθρωπίαν εἰς θεραπείαν καὶ ἀνάπλασιν ὑποδυόμενος. οὐδὲ τοῦτο συνιδὼν, ὡς οἷς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὴν τοῦ λόγου ἐδίχαζεν ὑποστάσεως ἀνίατον αὐτὴν καὶ ἀθεράπευτον ἀνεκήρυττε, καὶ τῆς ἰδίας ἔξαρνος σωτηρίας ἐγίνετο· ἀλλὰ γὰρ τοὺς λογισμοὺς ὅλως ἐκ τούτων διαστραφεὶς οὐδὲ τὴν αὐτοῦ κατὰ σάρκα μητέρα τὴν παναγίαν παρθένον τὴν κυρίως καὶ ἀληθῶς τὸν θεὸν λόγον σεσαρκωμένον τεκοῦσαν, οὐδὲ ταύτην καλεῖν θεοτόκον ἠνέσχετο. ἀλλὰ ὥσπερ τὸν υἱὸν ἀπεστέρει τῆς θεότητος οὕτως ἠλλοτρίου καὶ τὴν γεννησαμένην τῆς θεοτόκου κλήσεως. διὸ τοῦτον ἀξίως τῆς τηλικαύτης ἀπονοίας καὶ τῆς βλασφήμου γλώσσης τῶν μακαρίων πατέρων ἡ σύλλογος πάσης τε τῆς ἱερωσύνης ἐγύμνωσε, καὶ σὺν τῷ οἰκείῳ καὶ βδελυρωτάτῳ φρονήματι τῷ αἰωνίῳ παρέπεμψεν ἀναθήματι, τὸν δὲ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ὑποστάσει πατροπαραδότως, καὶ ὁσιοπρεπῶς προσκυνεῖσθαι καὶ κηρύττεσθαι δογματίσαντες, ἀκολούθως καὶ τὴν πανάχραντον αὐτοῦ καὶ ἀειπάρθενον μητέρα κυρίως καὶ ἀληθῶς καλεῖσθαι καὶ ἀνευφημεῖσθαι θεοτόκον παραδεδώκασιν. ἡ γὰρ τὸν θεὸν λόγον σαρκὶ γενηθῆναι καταδεξάμενον τέτοκε, θεοτόκος ἐνδίκως δοξολογεῖσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι ἐξωσίωται. ἀλλ' ἐπὶ τούτοις μὲν καὶ αὕτη τὸ τέλος ἔσχηκεν, ἡνίκα τὸν Θεοδόσιον ἡ ῥωμαϊκὴ πολιτεία γαληνοῖς ἑώρα ὀφθαλμοῖς τὴν πατρῴαν καὶ βασίλειον ἀρχὴν ἐκ τριγωνίας διανύοντα.

ΤΕΤΆΡΤΗ ΣΥ'ΝΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ τετάρτη σύνοδος τὸν ἐν βασιλεῦσι εὐσεβέστατον Μαρκιανὸν συμπαρόντα καὶ συμπνέοντα ἔχουσα τῶν ἀληθινῶν μὲν δογμάτων ἀκροατήριον ἀφιέρου τὴν Χαλκηδόνα πόλιν Βιθυνίας οὖσαν ἐπίσημον. ἐν τριάκοντα δὲ καὶ ἑξακοσίοις τῶν ἀριθμὸν ἐξετείνετο· ἧς λογάδες ἐχρημάτιζον, Ἀνατόλιός τε ὁ τῆς Βασιλίδος πόλεως τοὺς ἱερατικοὺς θεσμοὺς ἐγκεχειρισμένος, καὶ Λουκίνσιος [καὶ Πασχασῖνος] ἐπισκοπικῷ διαπρέποντες ἀξιώματι, σὺν Βονιφατίῳ πρεσβυτέρῳ τὸν τόπον ἐπέχοντες Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, οὗ κλέος μέγα, καὶ πολὺς ὁ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ζῆλος, μεθ' ὧν Μάξιμός τε ὁ Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος, οἵ τινες Εὐτυχῆ τε τὸν δυστυχῆ καὶ τὸν προσασπιστὴν αὐτοῦ καὶ καὶ ἀλάζονα Διόσκορον τόν ποτε Ἀλεξανδρείας δυσσεβημάτων εἰσπράξεις ἀπῄτησαν. καὶ γὰρ καὶ οὗτοι τὴν ἐκ διαμέτρου Νεστορίῳ πλάνην οἰκειωσάμενοι εἰς τὴν ὁμοίαν ἐκείνῳ ἐξέπεσον ἀθλιότητα. τὸν γὰρ ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος γνωριζόμενον, καὶ

ἐν ταύταις ταῖς δυσὶ προσκυνούμενον φύσεσιν εἰς μίαν τολμηρῶς καὶ ἀφρόνως ἀνεκίρνων καὶ συνέχεον φύσιν, ἐξ ὧν τῆς τε πατρικῆς οὐσίας ἑτερόφυλον, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἑτεροφυῆ οὐ συνίεσαν οἱ δείλαιοι συμπεραίνοντες. εἰ γὰρ μία ἡ τοῦ Χριστοῦ φύσις ἢ θεῖα πάντως, ἢ ἀνθρωπίνη ἔσεται. ἀλλ' εἰ μὲν μόνη θεῖα, ποῦ τὸ ἀνθρώπινον; εἰ δὲ ἀνθρωπίνη, πῶς οὐκ ἔξαρνοι τῆς θεότητος; εἰ δ' ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα (τοῦτο γὰρ ὑπολείπεται, καὶ πρὸς τοῦτο μᾶλλον αὐτῶν νεύει τὸ φρόνημα) πῶς οὐχ ἑτεροφυὴς ὁ Χριστὸς καὶ τοῦ πατρὸς καὶ ἡμῶν ἀναπλασθήσεται; οὗ τί ἂν δυσσεβέστερον ἢ ἀφρονέστερον ἄνθρωπον γενέσθαι φάσκειν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ θεὸν, ἐπί τε φθορᾷ τῆς οἰκείας θεότητος, καὶ ἐπὶ ἀναιρέσει τῆς προσληφθείσης ἀνθρωπότητος. τοῦτο γὰρ ἕπεται πάντως τοῖς μηδ' ἑτέρας φύσεως, ἀλλ' ἑτέρας παρὰ ταῦτα τὸν Χριστὸν εἰπεῖν τολμήσασι. διὸ καὶ τῆς τοσαύτης δυσσεβείας οἱ τῶν χριστομάχων τούτων δογμάτων εἰσηγηταὶ ἀξίαν τε δίκην δεδωκότες, ἀφῃρέθησάν τε τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς ἐκκλησίας γεγόνασιν ἀνάθεμα συναπελασθείσης αὐτοῖς καὶ τῆς χριστομάχου αἱρέσεως. τὸ δὲ ὀρθὸν καὶ ἀπαράτρωτον τῆς ὀρθοδοξίας φρόνημα ἔτι μᾶλλον ταῖς γραφικαῖς μαρτυρίαις ἀνεκηρύχθη, καὶ διέλαμψεν ἕνα τὸν Χριστὸν, ἤτοι μίαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν, καὶ δύο τὰς φύσεις, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως ἐνθεωρουμένας τῶν τρισμακαρίστων ἀρχιερέων περιφανῶς θεολογησάντων καὶ παραδεδωκότων ἀδιστάκτως ὁμολογεῖν καὶ κηρύσσειν εἰς πάντα τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα· δῆλον δὲ κἀντεῦθεν ὡς δι' ὧν μὲν χωλοῖς αἱ βάσεις ὠρθοῦντο, καὶ τυφλοῖς τὸ πάθος εἰς ὀμμάτων βλάστην ὑπεφύετο, νεκροί τε τῶν πυλῶν ἀνεσπῶντο τοῦ ᾅδου καὶ πρὸς τὸ ζῆν μετετάττοντο, αἵ τε ἄλλαι θεοσημίαι, ἃς οὐ ῥᾴδιον ἀριθμεῖν, ἐπετελοῦντο, καὶ ἐπεδείκνυντο τῆς θείας φύσεως ἐναργῶς παρεδήλου τὸ ἀξίωμα. δι' ὧν δὲ κόπους, καὶ πόνους, καὶ πείναν, καὶ δίψαν καὶ τὰ τούτοις ὑφίστατο συγγενῆ καὶ παραπλήσια τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας ἐτρανοῦτο τὸ ἰδίωμα· ὧν τὰ μὲν θεοπρεπῶς ὁ αὐτὸς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν ἐπιτελέσας καὶ διαπραξάμενος μὲν αὐτοῦ καὶ ἐνιάιαν τὴν ὑπόστασιν, δύο δὲ καὶ διαφερούσας τὰς φύσεις ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει σαφῶς τε καὶ ἀναντιρρήτῳ λόγῳ παρέστησε καὶ ἐπιστώσατο. ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ τὰ τῆς τετάρτης συνόδου.

ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πέμπτη σύνοδος τέμενος αὐτῇ ἱερὸν ἡ Κωνσταντίνου μεγαλόπολις ἀφιέρωτο, πέντε δὲ καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν θεοφόρων

θεοφόρων πατέρων παρουσίᾳ καὶ συνδρομῇ ἐκρατύνετο. ὧν ἡγοῦντο καὶ προέλαμπον Μῆνας μὲν τὴν ἀρχὴν, εἶτα καὶ Εὐτύχιος τῆς αὐτῆς βασιλίδος ἐκ διαδοχῆς τοῦ ἀρχιερατικοὺς πηδαλιουχήσαντες οἴακας, καὶ Βιγίλιος τῆς Ῥώμης τὴν ἱερὰν λαχὼν ἐφορείαν, παρὼν μὲν τῇ πόλει, οὐ παρὼν δὲ τῇ συνόδῳ ὡς εἰ καὶ μὴ πρόθυμος εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς ἱερᾶς ὁμηγύρεως κατέστη. ἀλλ' οὐδὲν ἔλαττον ὅμως τὴν κοινὴν τῶν πατέρων πίστιν ἐπεκύρου λιβέλλῳ· σὺν οἷς Ἀπολινάριός τε Ἀλεξανδρείας καὶ Δόμνος ὁ Ἀντιοχείας τῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι κεκοσμημένοι· καὶ δὴ καὶ Δίδυμος, καὶ Εὐάγριος Εὐστολίου τοῦ Ἱεροσολύμων ἀρχιερέως τὸν τόπον ἀναπληροῦντες. τηνικαῦτα δὲ καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς ὁ κράτιστος ἐν βασιλεῦσι, τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς τὰς φροντίδας ἐνεχειρίζετο, καὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ συνεφρόνει φρονήματι. αὕτη τοιγαροῦν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος Νεστορίου πάλιν τὰ μιαρὰ παραφυόμενα δόγματα εἰς τὸ παντελὲς ἐξεθέρισεν ἅμα αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ σπορεῖ τῶν ζιζανίων, μεθ' ὧν Θεόδωρον καὶ Διόδωρον, ὧν ὁ μὲν Θάρσου πόλεως, ὁ δὲ Μομψουεστίας ἐπεσκόπησαν. οἱ Νεστορίου πρότερον τὴν τοιαύτην ὠδίνοντες αἵρεσιν, καὶ ἔγγραφον ἀπολελοίπασι τῆς νόθου διανοίας τὰ νόθα καὶ ἔκφυλα κυήματα. ἔτι δὲ κατεδίκασαν καὶ ἀνεθεμάτισαν Ὠριγένην, Δίδυμον, Εὐάγριον παλαιὰ τῶν πιστῶν ἀῤῥωστήματα, ἄνδρας τε ἑλληνικὴν μυθολογίαν ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ παρεισενεγκεῖν φιλονεικήσαντας· προυπάρχειν τε γὰρ οὗτοι τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων ἐληρώδουν, καὶ πολλὰ σώματα τὴν αὐτὴν ἐπενδύεσθαι, δόγμα μιαρὸν καὶ κατάπτυστον, καὶ μόνων ὡς ἀληθῶς ἐκείνων τῶν ψυχῶν ἄξιον, καὶ τέλος δὲ τῆς ἀτελευτήτου κολάσεως ἐψηφίζοντο, ἄλλη τοῦτο παράκλησις πρὸς ἁμαρτίαν πᾶσαν καὶ ἀπώλειαν, καὶ τοῖς πονηροῖς δαίμοσι τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα ἐχαρίζοντο, ἐπαναδραμεῖν ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἄνωθεν δόξαν, ἐξ ἧς ἐξέπεσον ἀναπλάττοντες. ἔτι δὲ οὐδὲ τὰ σώματα ταῖς ψυχαῖς ἐβούλοντο συνανίστασθαι, γυμνὰς δὲ αὐτὰς τῶν σωμάτων ἀνιστῶσιν. οὐκ οἶδ' ὅτι καὶ καλοῦντες ἀνάστασιν εἴπερ τοῦ πεπτωκότος καὶ πεσόντος ἡ ἀνάστασις, οὐχὶ δὲ τοῦ ἀεὶ ἑστῶτος, ἐν ἀφθαρσίᾳ διαμένοντος, οἷόνπερ ἐστιν ἡ ψυχή. οὐδὲ τοῦτο δυσωπηθέντες οἱ ἄθλιοι ἡλίκον οἷον ἀδίκημα διὰ ὧν ληροῦσι, τοῦ δικαίου κριτοῦ κατηγοροῦσι. πῶς γὰρ οὐκ ἐσχάτην ἀδικίαν αὐτοῦ καταμαρτυροῦσι. τὰ μὲν συναθλήσοντα σώματα ταῖς ψυχαῖς ἐν τοῖς κατ' ἀρετὴν πόνοις τῶν κοινῶν ἐπάθλων ἀποστερεῖν αὐτὸν βλασφημοῦντες· τὰ δ' αὖ πάλιν συνεξαμαρτοῦντα τῆς κοινῆς αἰτίας καὶ πράξεως ἀνεπιτίμητα καταλιμπάνειν, μονὰς δὲ τὰς ψυχὰς χωρὶς τῶν διαπραξαμένων σωμάτων ἢ διπλῆν εἰσ-

πράπτειν τιμωρίαν ἢ διπλῆς ἀξιοῦν μισθαποδοσίας· οὐ μόνον δὲ ταύτας τὰς δυσφημίας ὁ ἱερὸς οὗτος τῶν πατέρων χορὸς ἀπεκήρυξεν, ἀλλὰ καὶ πρό γε τούτων οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ καθεῖλε καὶ ἀνεθεμάτισε Ἄνθιμόν τε τὴν Τραπεζούντιον τὸ Εὐτυχοῦς ὑποθάλποντα φρόνημα, καὶ Σευῆρον Πέτρον τε τὴν Ἀπαμείας, καὶ Ξωόρας καὶ πᾶσαν τὴν πονηρὰν ἐκείνην καὶ πολυκέφαλον διασπορὰν καὶ συμμορίαν, Ἀγαπητοῦ μὲν μάλιστα τοῦ Ῥώμης, τῆς εὐαγοῦς προκατάρξαντος πράξεως, συμψήφων δὲ καὶ συνεργῶν ἀναφανέντων τῶν περιωνύμων ἀρχιερέων· ὧν ὁ μὲν Ἐφραίμιος ὁ κλεινὸς, τοῦ Ἀντιόχου δὲ οὗτος, τῶν Ἱεροσολύμων δὲ Πέτρος ὁ ἱερὸς ἐπεσκόπευε. τούτου οὖν ἅπαντας τὸ θεῖον τῶν ἀρχιερέων συνάθροισμα ἐκκηρύξαντές τε καὶ ἀποβαλλόμενοι τὰ ἀπλανῆ καὶ θεῖα τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐκραταίωσέ τε καὶ ἐπεκύρωσε δόγματα. καὶ τὰ μὲν τῆς οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου ἐν τούτοις.

ἘΚΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ αὐτὴ τῶν μυστικῶν τῆς ἐκκλησίας θεαμάτων τὸ ἱερὸν ἐπήγνυτο θεάτρον· ἑβδομήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν θεοφόροις ἀνδράσι τὸν ἀγῶνα ὑποδυομένη λαμπρῶς νικῶσαν ἀπεδείκνυε τὴν εὐσέβειαν. ταύτης ἀρχηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων προνομείᾳ ἐκρίνοντο ἄξιοι, Γεώργιός τε ᾧ τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιερατικὸς θεσμὸς ὑπῆρχεν ἐγκεχειρισμένος, καὶ Θεόδωρος καὶ Γεώργιος ἐν πρεσβυτέρων ἀξιώματι κατειλεγμένοι, ἅμα διακόνῳ Ἰωάννῃ οἱ ἀντὶ Ἀγάθωνος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης εἰς τὴν τῶν ἐξάρχων τάξιν ἠριθμοῦντο, καὶ τοῦ τῆς Ἀλεξάνδρου μεγαλοπόλεως θρόνου Πέτρος μοναχὸς τὸν τόπον ἀνεπλήρου· μεθ' ὧν καὶ Γεώργιος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀρχιερατικῆς τῶν Ἱεροσολύμων παρήγγελλε καθέδρας. οὗτοι δὴ σὺν τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς καὶ ἁγίοις πατράσι Σέργιον, Πύῤῥον, Παῦλον Κωνσταντινουπόλεως κατάρξαντας, καὶ Ὀνώριον τὸν Ῥώμης, Κῦρόν τε τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν τὴν ἀλληλόπλοκον τοῦ ψεύδους σειρὰν διαῤῥήξαντας, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ Μακάριον τῆς Ἀντιοχείας ἅμα Στεφάνῳ τῆς αἱρέσεως μαθητῇ, σὺν γέροντί τινι ἀθλίῳ τοὔνομα Πολυχρονίῳ ἐπιπλακέντας αὐτοῖς, καὶ τῆς ἐκείνων δυσσεβείας ὑπερμαχεῖν μελετήσαντας ὑπὸ δικαίαν καταδίκην ἐποιήσαντο, ὅτι μίαν θέλησιν καὶ μίαν ἐνεργείαν ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ ἐκ δύο πεφυκότος φύσεων, δυσσεβεῖ καὶ ἀλόγῳ φρονήματι, ἐτόλμησαν ἀποφήνασθαι· μηδὲ τοῦτο λογισμοῖς ἀνα-

λαβόντες οἱ ἀσύνετοι ῥᾴδιον ὂν καὶ πρόχειρον εἰς κατάληψιν, ὡς οὐκ ἔστι τῆς αὐτῆς ἐνεργείας κῶλον κατ' ἐξουσίαν ὀρθῶσαι, καὶ κόπους ὁδοιπορίας μετέρχεσθαι, οὐδὲ τυφλοὺς ὀμματῶσαι, καὶ γῆν δακτύλων ἔργοις σιέλῳ φυράσαι, καὶ πηλὸν ποιῆσαι, καὶ ἐπιβαλεῖν τοῖς ὄμμασι, οὐδὲ νεκρὸν ἀναστῆσαι, καὶ δακρύειν ἐπὶ τελευτήσαντι. οὐ μὲν οὐδὲ τῆς αὐτῆς ἐστι θελήσεως παραιτεῖσθαι τὸ ποτήριον τοῦ θανάτου, καὶ δόξαν αὐτὸ καλεῖν πάλιν, καὶ βούλεσθαι τὸ ἀθέλητον. ἀλλὰ πῶς οὐχὶ συνήσθοντο διὰ τούτων καὶ τῶν φύσεων τὴν διαφορὰν ἐξαρνούμενοι. πᾶσα γὰρ φύσις πηγὴ ἐνεργείας, καὶ ταῖς διαφόροις ἐνεργείαις αἱ φυσικαὶ θελήσεις συνδιασχίζονται. καὶ εἰ κατὰ τὴν ἐν αὐτοῖς πλάνην ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ θέλησις μία, ἡ φύσις πάντως ἐξ ἧς ταῦτα, μία. εἰ δὲ δύο αἱ φύσεις, (οὔπω γὰρ εἰς τοῦτο μανίας ἐξώκειλαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχοντες τὴν διασπορὰν τῶν καταρξάντων καὶ ἀπώλειαν) πῶς οὐχὶ ἑκατέρα πηγάσει τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν καὶ τὴν θέλησιν. ἀλλὰ καὶ οὗτοι μὲν τῆς ἰδίας αὐτῶν καὶ δυσφήμου δόξης οὐδὲν προτιμήσαντες σὺν αὐτῇ ἐκείνῃ αἰωνίῳ κατεδικάσθησαν ἀναθέματι. δύο δὲ θελήσεις φυσικὰς, καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τῶν θεοφόρων πατέρων ἱερολογήσας ὁ σύλλογος ταῖς ἁπανταχοῦ ἐκκλησίαις τὸ διπλοῦν ὁμολογεῖν καὶ κηρύσσειν ὥσπερ τῶν φύσεων, οὕτω καὶ τὸ ἐνεργειῶν καὶ θελήσεων ὀρθοδόξως παραδεδώκασι. Κωνσταντῖνος δὲ τὴν ἱκαῦτα ὁ ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλείου τὸν προγονικὸν τῆς βασιλείας κλῆρον ἐχρημάτιζεν ἀναδεδεγμένος, τά τε ἄλλα συμπράττων τῇ συνόδῳ καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς ἐκκλησίας φρόνημα πρεσβεύων. ἀλλ' ἐν τούτῳ μὲν καὶ ἡ ἕκτη.

ἘΒΛΟΜΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἑβδόμη σύνοδος Νικαίαν μὲν τῶν Βιθυνῶν μητρόπολιν οὖσαν, καὶ τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων δικαστήριον παλαιγεγονυῖαν, καὶ αὐτὴ τῆς εὐσεβείας κριτήριον ἔδειξεν, ἑπτὰ μὲν καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίων ἱερῶν ἀνδρῶν πλήθει πλατυνομένη· ταξιάρχους δὲ καὶ πρωτοστάτας τῆς ἱερᾶς αὐτῶν καὶ μεγάλης φάλαγγος προβαλλομένη Ταράσιόν τε τὸν ἐν ἀρχιερεῦσι θεοῦ περιβόητον (θεῖος οὗτος καὶ πανάριστος ἀνὴρ, καὶ τῆς βασιλίδος πόλεως τοῦ ἱεραρχικοὺς οἴακας, εἴπερ τις ἄλλος, περιάγειν ἄξιος) καὶ δὴ καὶ Πέτρον ἄλλον πρεσβύτερον, καὶ αὐτὸν καὶ τῆς ἐκεῖσε μονῆς ἡγούμενον τοῦ ἁγίου Σάββα, οἱ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας διεπληροῦντο τὸν τόπον Ἀδριανοῦ τότε τὸ ἀρχιερατικὸν κοσμοῦντος ἀξίωμα, ἅμα δὲ τούτοις Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν ἄνδρας μοναδικῇ πολιτείᾳ περιωνύμους, καὶ ἱερατικῇ τιμῇ περιλάμποντας, καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἁπάσης διοικήσεως τῶν

ἀποστολικῶν καὶ μεγάλων θεόνων ἀποστηρικτὰς, καὶ τὸ τῶν ἀρχιερέων θεῖον μιον ἔχοντας, λέγω δὴ Ἀθηναείας τε καὶ Θεοδωρίτου καὶ Ἡλία. ὧν ὁ μὲν Ἀλεξανδρείας, ὁ δὲ Ἀντιοχείας, καὶ ὁ λοιπὸς τῶν Ἱεροσολύμων ἱεροπρεπῶς τε καὶ πανσόφως θεσπεσήκασιν. Τότε Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη ὀρθοδοξίας σεφάνῳ κοσμούμενοι, καὶ τὴν αὐτοκράτορα τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς πορφυρίδα ἐσηρίζοντο. αὕτη τοιγαροῦν ἡ ἱερὰ καὶ μεγάλη σύνοδος ἀρτιφανῆ τε καὶ βάρβαρον αἵρεσιν ὑπὸ δυσεβῶν καὶ αἰσίερων ἀνδρῶν παρεισυχθεῖσαν θεοκρίτῳ καὶ κοινῷ ψηφίσματι κατεδίκασε, καὶ σὺν εἰσηγηταὶς καὶ θεομάχοις αὐτῶν Ἀρίῳ αὐτῷ συνυποβαλοῦσα κεφάλαι. ἔστι γὰρ οἱ δείλαιοι Χριστὸν τὸν ἀληθῶς θεὸν ἡμῶν βλασφημεῖν ἀχρόμολογοῦντες τῆς ῥήμασι, διὰ τῶν ἔργων πᾶσαν ἐπήνουν ὕβριν καὶ βλασφημίαν καὶ ἀσέβειαν, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον δυσφημεῖν ἀμέσως καὶ χωρίς τινος παραπετάσματος ἀθρῆσαντες διὰ τῆς ἑπτῆς εἰκόνος τὸ πᾶν αὐτῶν τῆς χριστομάχου γνώμης ἐξεπλήρουν θέλημα. εἴδωλον γὰρ ᾧ τὸ μιαρᾶς καὶ ἀθέου γλώσσης καὶ διανοίας ἀπήχημα, τῷ θεοσκυνητῷ εἰκόνα Χριστοῦ, δι' ἧς εἰδώλων πλάνη διώκεται θεοσηρόδυσαν καθυβρίζοντες, καὶ πάσαις αὐτῷ ἀτιμίαις περιβάλλοντες αἱ τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς λεωφόρους ποσὶ κατεπάτων, θρίαμβον, πυρὶ παραδίδοσαν. θέαμα χριστιανοῖς ἐλεεινὸν, καὶ τῆς ἑλληνικῆς χρῖσομαχίας μόνης ἄξιον. τὰ αὐτὰ δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν εἰκόνων. καὶ εἰσὶ νιστμάτων ποσὶ πολεροῖς ἐκχέαι, ἅμα χερσί τε παλαμναίαις καὶ βεβήλοις χείλεσιν ἐνεσέλαμνον, καὶ κέρον ἀδένα τῆλικαύτης μανίας κομῆ θεωληξίας ἀδαμῶς ἐλάμβανον οἱ ἀλάστορες. ἀλλὰ τῶν ἑλληνικῶν βδελυγμάτων ἀδὲν ἔλαττον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, τὰ χριστιανῶν ἱερὰ σύμβολά τε καὶ ἐκτυπώματα διὰ μίσος ἄγοντες ἐβδελύσσοντο· δι' ὧν αὐτοῖς καὶ ὁ ἔσπερος πόλεμος κατὰ Χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ ἁγίων συνεκροτεῖτο καὶ ἐκερατύνετο. δῆλον γὰρ ἅπασιν ὡς ἡ τιμὴ τῶν εἰκονισμάτων τιμὴ γίνεται τῶν εἰκονιζομένων, ὥσπερ καὶ ἡ ἀτιμία εἰς αὐτὰ διαβαίνει τὰ εἰκονιζόμενα. ἀλλ' ἔστι τὰ νέα τῶν χρισομάχων ἰδαίων γυμνήματα· δι' ὧν μὲν τὸν σεπτὸν εἰκόνα Χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ ἁγίων ἐξύβριζον, τὸ θεογονικὸν ἀνεπλήρουν ὑστέρημα, εἰς τὰ τῶν ἰδαίων τολμήματα ἐκφερόμενοι καὶ νικῶν φιλονεικοῦντες τῇ ὑπερβολῇ τῆς θεομανίας σὺν γυμνήτραις· δι' ὧν ἡ χριστιανῶν ἐν μέσῳ σὺν ἔχον τολμᾶται τὸν Χριστὸν καὶ χείλεσιν ἀπαρνήσασθαι καὶ αὐτὸ ἐκεῖνα δ' ἰδαϊκὰ καὶ παρῳκ ζῆλος ἠλέγχοντο διαπίπτοντες καὶ νόθον καὶ τῷ αὐτῶν δεικνύοντες τὴν μίμησιν καὶ μηδαμῶ σάσιν ἔχοντες, ἀλλ' ὥσπερ τῷ κακῷ καρωθέντες τῆς αἱρέσεως, ὧδε κἀκεῖσε διερρίπτοῦντο καὶ παρεφέροντο. χριστιανοὶ μὲν

γὰρ ἑαυτοὺς ὀνομάζοντες καὶ χριστὸν ἐφρυάττοντο, καὶ τὴν ἰδαίων κλῆσιν δὲ θεοπεμπτον τὸ χριστόμαχον αὐτῶν παρεζήλωσαν διὰ τὴν εἰκονομαχίας καὶ ὑπερέβαλον, δι' μίσος καὶ τοῦτο εἰδωλολατρείας ἐκκλίνοντας ὄνομα δὲν εἰδωλολατρῶν ἀνεκπόρατα εἰς τε χριστιανοὺς αὐτοὺς καὶ εἰς τὰ τῶν χριστιανῶν θεῖα καὶ ἄχραντα μυστήρια ἐπεδείξαντο· διὰ τοῦτο μὲν ὅσον μὴ τῆς μοιχαλίδος καὶ πολυαστόρου καὶ συμπεφυρμένης δόξης φυγεῖν ἐβέλησαν τὴν δυσγένειαν ὡς νοθεῖα γυνὴ καὶ ἔκφυλα τῶν πιστῶν ὑγιείας, ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος διακόπασι δεσμοῖς ἀλύτοις καὶ ἀναθέματος καθυπέβαλεν· τὴν εἰκόνα χριστοῦ καὶ ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν καὶ τοὺς αὐτοὺς ἅπαντα δοσολικάς τε καὶ πατρικὰς παραδόσεις, καὶ τοὺς τῶν ἱερῶν λογίων ἐκφαντορίας ὅπου τιμὴ καὶ σεβασμιότητι δ' εἰκονιζομένου θεοσκωεῖται καὶ τιμᾶται ψήφοις ἀποδοσις ἐπεκύρωσέ τε καὶ ἐπεσφράγισατο δ' θεοσκυνήσεως καὶ τιμῆς δηλονότι θεοσαγομένης, καθ' ὃν τρόπον καὶ τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς συμβόλοις καὶ τύποις τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης λατρείας θεοσερχόμεθα. δ' γὰρ ἐν αὐτοῖς ἱστῶμεν καὶ συμπεθικλείομεν τῷ τιμίῳ καὶ θεοσκύνησιν, δὲ εἰς ἑτερόφυλα καὶ διαφορα τέλη χιζόμεθα, ἀλλὰ διὰ τὸ φαινομένης, διαφόρα καὶ μερισῆς αὐτῶν θεραπείας καὶ θεοσκωήπεως ἱεροπρεπῶς τε καὶ ἀδιαιρέτως εἰς τὴν ἀμέρισταν ἐκείνῳ ἐνοειδῆ τε καὶ ἐνοποιὸν θεότητα ἀναγόμεθα. ὅτῳ τὸ τίμιον σεμνὸν θεοσκυνοῦμεν, ἐν ᾧ τὸ δεσποτικὸν ἐξεπανύθη σῶμα, καὶ τὸ δ' κόσμου καθάρσιον ἀνέβλυσεν αἷμα, καὶ ἡ δ' ξύλου φύσις τῆς ἐκείνου ῥοπῆς δεδοξῆσα τῷ ἀγήρῳ ζωῇ ἐβλάστησεν αὐτὴ θανάτου, ὅτῳ τὸ τύπον δ' σεμνὸν θεοσκυνοῦμεν, δι' δ' δαιμόνων ἐλαύνεται σίφη, καὶ πάθη θεραπεύεται ποικίλα, τὸ ἅπαξ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ χάριτος καὶ δυνάμεως ἐνεργηθέντος, καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν τύπων μὴ τῆς ὁμοίας ἐνεργείας συμπεριόσης. τοῦτον τοιγαροῦν ἔκαστον τῷ τε Χριστοῦ εἰκόνα φημὶ καὶ αὐτὸν τὸν σεμνὸν, καὶ δὴ καὶ αὐτὸ δ' σεμνὸν τοῦ τύπον παραπλησίως τῇ σεβασμιότητι καὶ θεοσκυνήσει ἐξοσιοῦτες, οὐκ ἐν αὐτοῖς θεωρᾶφομεν καὶ θεωρίζομεν τῷ τιμίῳ καὶ τὸ σέβας, ἀλλ' εἰς τὸν δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα πλέτῳ φιλανθρωπίας ἀφάτῳ, καὶ τοῦτο ἡμῶν ἐπινοίσιον πάθος ἑκουσίως ὑπενεγκόντα, τούτῳ ἀναφέρομεν καὶ ἀνιερᾶμεν, ὅτῳ δὴ καὶ ναοὺς ἁγίων καὶ πόρτας καὶ λείψανα πιστῶς βρύοντα ἴσασι πιστῶς θεοσκυνᾶμεν τοῦτα δοξάσαντα Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν μεγαλύνοντες καὶ ἀνυμνοῦντες καὶ δὴ καὶ εἴτι τούτοις καὶ τὰς μυστικὰς καὶ ἁγίας ἡμῶν τελετὰς ἔστι παραπλήσιον, διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς ἐνεργουμένης δωρεᾶς τε καὶ χάριτος, τὸ δεχικόν τε καὶ πρωτεργὸν αἴτιον ὑπογινώσκομέν τε καὶ δοξολογᾶμεν. διὸ

καὶ τῶν μακαρίων ἐκείνων καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν ἡ θεοφόρος καὶ ἁγία πανήγυρις, οὐ μόνον τὴν εἰκόνα Χριστοῦ καθάπερ ἔφημεν, ἀλλά γε δὴ καὶ τῆς παναχράντου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ πάντων τῶν ἁγίων τὰς ἱερὰς εἰκόνας κατὰ ἀναλογίαν τῆς τῶν πρωτοτύπων ὑπεροχῆς καὶ σεβασμιότητος τιμᾶσθαι καὶ προσκυνεῖσθαι κοινῶν θεσπισμάτων ὅροις, ἐπεσφράγισέ τε καὶ ἐπεκύρωσε· καὶ γὰρ καὶ δι' αὐτῶν εἰς ἑνοποιόν τινα καὶ συναγωγὸν ἀναγόμεθα θεωρίαν, καὶ πρὸς τὸ ἀκρότατον τῶν ὀρεκτῶν δι' αὐτῆς ἀξιούμεθα θείας, καὶ ὑπερφυοῦς συναφείας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν σοφῶς τε καὶ θεαρέστως τελεσαμένη διώρισε· πᾶσαν δὲ αἱρετικὴν νόσον καὶ πᾶσαν ἀκοσμίαν τῆς λογικῆς ἀπελάσασα, τὸν οἰκεῖον κόσμον καὶ τὸ κάλλος τὴν ἐκκλησίαν ἐπαναλαβοῦσαν ἀπέδειξεν. καὶ οἷα δὴ νύμφην οὐκ ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς, ἀλλ' ἐν νοεροῖς ἐξορισθεῖσαν εἰκονίσμασιν, ἐκ δεξιῶν τοῦ νυμφίου Χριστοῦ παραστήσασα ἱλαροῖς καὶ χαίρουσιν ὀφθαλμοῖς καθορᾶσθαι καὶ ἐναγλαΐεσθαι παντὶ τῷ τῶν πιστῶν πληρώματι παρεσκεύασεν.

ΝΕΙΛΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΟΔΟΥ ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων.

Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ὁ γινώσκων τοὺς ἰδίους, καὶ γινωσκόμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων, πορευθέντες, εἶπε, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ἐκ τοῦ ἁγίου Πέτρου.

Ποιμένες ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον ἑκουσίως, καὶ μὴ βιαστῶς, μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ ὡς τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου, καὶ φανέντος τοῦ ἀρχιποιμένος κομεῖσθε τὸν ἀμαράντινον στέφανον, ὃν ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

ἐκ τοῦ ἁγίου Παύλου.

Ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, εἴ τις οὖν εὐαγγελίζεται ὑμᾶς παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω; προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ εἰς ὃ ὑμᾶς κατέστησεν ἐπισκόπους.

ΠΡΩΤΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πρώτη σύνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ συναθροισθεῖσα ὑπὸ τιή θεοφόρων πατέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ ἰσαποστόλου Κωνσταντίνου κατὰ τοῦ ἄφρονος Ἀρείου πρεσβυτέρου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας· ἡγοῦντο δὲ τῆς συνόδου Σίλβεστρος Ῥώμης, Ἀλέξανδρος Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας, Εὐστάθιος Ἀντιοχείας, καὶ Μακάριος Ἱεροσολύμων. γέγονε δὲ κατὰ τὸ εωιέ. ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου τῶν ἀπὸ Χριστοῦ κατὰ τὸ τιή. ἀπὸ τῆς πρώτης συνόδου ἕως τῆς δευτέρας ἔτη νδ'. ἡμεῖς ὡς παρελάβομεν καὶ πιστεύομεν, ὅτι οὐ κτίσμα ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀλλ' ὁ ὢν ἐπὶ πάντα θεὸς εὐλογητὸς κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνὴν καὶ ὁμοούσιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα καὶ τὸν μὴ οὕτω φρονοῦντα ἀναθεματίζομεν.

ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ δευτέρα σύνοδος ἡ ἐν Κωνσταντίνου πόλει γέγο-

νεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου συγκροτηθεῖσα ὑπὸ ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Σαβελίου τοῦ Λίβυος, καὶ Ἀπολιναρίου Λαοδικείας· ἡγοῦντο δὲ τῆς συνόδου Δάμασος Ῥώμης, Νεκτάριος Κωνσταντινουπόλεως, Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας, Κύριλλος Ἱεροσολύμων, Μελετιος Ἀντιοχείας, Γρηγόριος ὁ θεολόγος, Γρηγόριος Νύσης, καὶ Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου· ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη εωοβ'. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ τοβ'. ἀπὸ τῆς δευτέρας ἕως τῆς τρίτης ἔτη μά'. ἡμεῖς παρελάβομεν καὶ πιστεύομεν, ὅτι τὸ πανάγιον πνεῦμα θεός ἐστιν ἀληθινὸς, ὡς ὁμοούσιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ, ἐπεὶ ὁ κύριος Ἰησοῦς οὕτως εἶπε, βαπτίζεσθαι καὶ πιστεύειν εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ὅπερ οὐκ ἂν εἶπεν, εἰ κτίσμα ἦν. τῷ οὖν μὴ οὕτω φρονοῦντι ἀνάθεμα.

ΤΡΊΤΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ τρίτη σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσῳ γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ συγκροτηθεῖσα ὑπὸ διακόνων ἁγίων πατέρων κατὰ Νεστορίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· ἡγοῦντο δὲ αὐτῆς Κελεστῖνος Ῥώμης, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων, Μέμνων Ἐφέσου. ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη επιγ'. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ υιγ'. ἀπὸ δὲ τῆς τρίτης ἕως τῆς τετάρτης, ἔτη τριάκοντα. ἡμεῖς παρελάβομεν καὶ πιστεύομεν ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, οὕτω γὰρ ὁ Πέτρος εἶπεν, ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ κυρίου περὶ αὐτοῦ καὶ ἐπηνέθη παρὰ τῆς αὐτοαληθείας καὶ ἐμαρτυρήθη, ὡς αὐτὴ ἡ γνῶσις, ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπεκαλύφθη. τῷ οὖν μὴ οὕτω φρονοῦντι, ἀνάθεμα.

ΤΕΤΆΡΤΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ τετάρτη σύνοδος, ἡ ἐν Χαλκηδονι γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαρκιανοῦ, συγκροτηθεῖσα ὑπὸ ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων κατὰ Διοσκούρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Εὐτυχοῦς ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντινουπόλεως· ἡγοῦντο δὲ αὐτῆς Λέων Ῥώμης, Ἀνατόλιος Κωνσταντινουπόλεως, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων, Μάξιμος Ἀντιοχείας. ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη επμγ'. ἀπὸ τετάρτης ἕως τῆς πέμπτης ἔτη ρβ'. ἡμεῖς παρελάβομεν καὶ πιστεύομεν ὅτι αἱ δύο φύσεις αἱ συνελθοῦσαι ἐν μιᾷ ὑποστάσει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀσυγχύτως, οὕτω καὶ μεμενήκασι καθ' ἑαυτοῦ, ἑκατέρας ἐχούσης τὰς ἰδίας ἐνεργείας. ἐδήλωσε γὰρ τοῦτο ὁ κύριος νῦν μὲν λέγων, ὅτι νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης, νῦν δὲ λέγων, ὅτι οὐδεὶς αἴρει τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ ἐξουσίαν

σίαν ἔχω θεῖναι καὶ πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ὡς τὸ μὲν ταράττεσθαι τῆς κτιστῆς εἶναι φύσεως, τὸ δὲ ἐξουσίαν ἔχειν ἰδιαζόντως τῆς ἐνούσης αὐτῇ θεότητος. οὐδὲ λέγοντας οὖν ὅτι εἰς μίαν φύσιν ἀμφότεροι γεγόνασι, καὶ μίαν ἐπὶ τοῦ κυρίου πρεσβεύοντας φύσιν τῷ ἀναθέματι ἀναπέμπομεν.

ΠΕΜΠΤΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πέμπτη σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ, συγκροτηθεῖσα ὑπὸ ἑκατὸν ἑξήκοντα ἁγίων πατέρων κατὰ τοῦ Ὠριγένους τοῦ παράφρονος· ἡγοῦντο δὲ τῆς συνόδου Βιγίλιος πάπας Ῥώμης, Εὐτύχειος Κωνσταντινουπόλεως, Ἀπολινάριος Ἀλεξανδρείας, Δόμνος Ἀντιοχείας, καὶ Δαμιανὸς Ἱεροσολύμων. ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη ςμέ'. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ ἔτη φμε. ἀπὸ πέμπτης ἕως τῆς ἕκτης ἔτη ἑκατὸν δύο.

ἘΚΤΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, συναθροισθεῖσα ὑπὸ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίων πατέρων, ἧς ἡγοῦντο Ἀγάθων Ῥώμης, Γεώργιος Κωνσταντινουπόλεως, Πέτρος μοναχὸς τοποτηρητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας, Θεοφάτης Ἀντιοχείας κατὰ Ὀνωρίου πάπα Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου τε καὶ Πύρρου καὶ Παύλου καὶ Πέτρου ἐπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως. ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη ςροθ'. ἀπὸ δὲ Χριστοῦ ψιθ. ἀπὸ ἕκτης ἕως ἑβδόμης ἔτη ἑκατὸν ἐννέα.

ἘΒΛΟΜΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἑβδόμη σύνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ συγκροτηθεῖσα ὑπὸ τριακοσίων ἑξήκοντα τριῶν ἁγίων πατέρων κατὰ τῶν εἰκονομάχων· ἡγοῦντο δὲ αὐτῆς Ἀδριανὸς πάπας Ῥώμης, Ταράσιος Κωνσταντινουπόλεως, Πολιτιανὸς Ἀλεξανδρείας, Θεοδώριτος Ἀντιοχείας, Ἠλίας Ἱεροσολύμων. ἦν δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη ..... ἀπὸ δὲ Χριστοῦ ἔτη ψκδ'. ἀπὸ ἑβδόμης ἕως ὀγδόης ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι.

ὈΓΔΟΉ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἅυτη σύνοδος ὀγδόη τῶν τριακοσίων ὀγδοήκοντα ἁγίων πατέρων γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, καθ' ἣν σύνοδον γέγονεν εἰρήνη μεταξὺ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων πατριαρχείων φανερῶς ὁμολογησάντων τῶν δυτικῶν, ὅτι οὕτως ἀναγινώσκομεν καὶ πιστεύομεν, ὡς καὶ ὑμεῖς· χωρὶς προσθήκης τινὸς τὸ σύμβολον τὸ ἅγιον ὡς οὕτως ... ἔχον, ὄντως σύμβολον εἶναι τῆς ἀληθοῦς πίστεως, ἀλλὰ καὶ οὐδὲ

προσηλύτους, ἢ ἐλλείποντας ἀναθεματίζομεν οὕτως τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ρώμης, Φώτιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοποτηρητὰς τῶν ἁγίων πέντε Ρώμης, Φώτιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοποτηρητὰς τῶν ἁγίων πέντε μάλων ἐκκλησίας Παύλου καὶ Εὐγενίου ἐπισκόπων, καὶ Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ καρδιναλίου, καὶ τῶν ἄλλων πατριαρχῶν διὰ τοποτηρητῶν. ὧν συνελθόντων ἐπὶ τῆς κοινῆς ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν, οἱ μὲν τοποτηρηταὶ τοῦ πρεσβυτέρας Ρώμης ἐδόκουν, πρέπον εἶναι μὴ ἕτερον καθηγεμονεύεσθαι, ἀλλὰ αὐτὸν τὸν ἐρχόμενον ὅρον, καὶ αὐτὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην κρατοῦμενόν τε καὶ δοξαζόμενον ἀναγνωσθῆναί τε καὶ ἐπιβεβαιωθῆναι, καὶ ἐν ἱερᾷ συμβόλῳ ἀναγνωσθέντας αὖθις προθήκης ὡς ἔχει, ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησεν, ἡμεῖς κατὰ τὴν ἐν σωτῆρι διδασκαλίαν, καὶ τὰ ἀποστόλων παραδόσιν, ἔτι δὲ καὶ τοὺς κανονικοὺς τύπους τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων τὸν αὐτῶν ἐκ πατέρων καὶ μέχρι ἡμῶν κατεληλυθότα τῆς ἀκραιφνεστάτης τῶν χριστιανῶν πίστεως ὅρον, καὶ ὑπνοίᾳ καὶ γλώττῃ σέβομέν τε καὶ πάσχομεν βεβαιαγγέλλομεν διαπεπυσμένως ἤδη ἀφαιροῦντες ἤδη προσθέντες καὶ διάνοιαν ἢ λέξιν, ἤδη ἀμείβοντες, ἤδη κιβδηλεύοντες. καὶ μετὰ τοῦτο οἵτε τοποτηρηταὶ Ρώμης καὶ ἡ σύνοδος ἅπασα ἐξεβόησεν, ἕτερον ἐκτεθεῖσθαι σύμβολον καὶ ὅρον ἀνακινῆσαι, ἢ προθήκην ἢ ὑφαίρεσιν ποιῆσαι ἐν τῷ ἀναγνωσθέντι ἱερῷ καὶ ἁγίῳ συμβόλῳ, ἀνάθεμα ἔστω. ταῦτα καὶ ἐν τοῖς ῥωμαϊκοῖς καιροῖς τοῖς ἐπὶ τοῦ πράξεως τοῦ συνόδου ταύτης δι' εἰσκεται ὑπὸ τῆς ἁγιωτάτης Ἰωάννου πάπα Ρώμης πρὸς Φώτιον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἡ σὴ ἀδελφότης ἐπίσταται, ὡς ὅτε πρὸς ἡμᾶς παρεγένετο ὁ μικρὸν ἔμπροσθεν ἀποσταλεὶς παρ' αὐτῆς παρὰ τοῦ ἁγίου συμβόλου ἡμᾶς ἐδοκίμασεν, εὗρεν ἀπαράτρωτον, καθὼς ἐδέχθην παρεδόθη ἡμῖν, διατηροῦντας, καὶ μήτε προσθέντας τι, ἢ ἀφαιροῦντας· ἀκριβῶς εἰδότας, ὡς τὰ τοιαῦτα τολμῶσι βαρεῖα καταδίκη ὑπομένουσι ἀποκεῖται. καὶ πάλιν οὖν παραδηλοῦμεν τῇ σῇ ἀδελφότητί σε, ἵνα πρὸς τοῦτο ἄρθρα τάττῃ, δι' ὁ σώζεται τὰ σκάνδαλα μέσον τῶν ἐκκλησιῶν καὶ θεοῦ, ἔχῃ τὴν προφορὰν εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἐμόνον λέγομεν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πρῶτον θαρρήσαντες τῇ ἑαυτῶν ἀποκρίσει τοῦτο ποιῆσαι, παραβάντες τὰ θεῖα λόγων κελεύομεν καὶ μεταπιπτὰς τῆς θεολογίας καὶ δεσπότου Χριστοῦ, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, οὓς πρωτοδικῶς παρέλαβον τὸ ἅγιον σύμβολον, καὶ μεθ' ὧν ἴσμεν αὐτοὺς τάττομεν, ὅτι καὶ τοῦτον ἐκείνῳ τετολμήκασι, καὶ παραδόντες εἰς θάνατον τὸ κυριακὸν σῶμα, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν οἱ τινες ἀπὸ μέρη τοῦ σώματος αὐτοῦ, διαιρέσαντές τε, καὶ διατέμνοντες ἀλλήλων.

ΕΝΑΤΗ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη σύνοδος ἑνάτη γέγονεν ἐπὶ τοῦ βασιλείας τοῦ μακαρίτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, καὶ Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ Βερλαάμ, καὶ Ἀκινδύνου. ἐδογμάτισαν γὰρ ὅτι νῦν μὲν ἀθεμίτως διάκεινται εἶναι ἐπὶ τῆς θείας φύσεως, οὐσίας, καὶ ἐνεργείας, ἀλλὰ ταυτὸν εἶναι καὶ διάφορον. νῦν δὴ διάκεινται μὲν εἶναι ἔλεγεν. τολμῶ τὴν μὲν οὐσίαν ἄκτιστον, τὰς δὲ αὐτῆς οὐσιώδεις ἐνεργείας καὶ φυσικὰς συγχωροῦσιν ἑτέρας εἶναι, τολμῶ οὐκ ἀκτίστους, ἀλλὰ κτιστάς. καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ ἐκλάμψαν θεῖον σκῆνος φῶς, φάσμα ἀπλῶς καὶ κτίσμα γινόμενον καὶ ἀποτελούμενον, ἀλλὰ, οὐ θείας φύσεως φυσικὴν αἴγλην, καὶ θεότητα καὶ φῶς ἀποστίλβον καὶ καθορώμενον. καὶ τούτων οὕτω λεγόντων συνῆλθεν ἡ ἁγία σύνοδος αὐτὴ ἐλέγξασα τοῦτον ἀποκηρύττοντας καὶ ψιλοθρέψεις καὶ πάσης εἰδωλολάτρους, μᾶλλον τῶν ἄλλων αἱρετικῶν· παρῆσαν δὲ τῇ συνόδῳ ταύτῃ Ἰσίδωρος Κωνσταντινουπόλεως, Λάζαρος Ἱεροσολύμων, Ἀλέξανδρείας, καὶ Ἀντιοχείας διὰ τοποτηρητῶν, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Φιλόθεος ὁ Κόκκινος, καὶ ἕτεροι μοναχοὶ πολλοὶ ἐνάρετοι καὶ λογάδες, οἱ καὶ αὐτοῦ ἀνεθεμάτισαν. παρελάβομεν, ὅτι θεὸν ἐνεργοῦντα δηλοῖ, θεότητος δὲ ἐνέργεια. ἤδη δὲ τῶν τριῶν ἐνέργεια. παρελάβομεν ὅτι τὸ μηδαμῶς δύναμιν, ἢ ἐνέργειαν ἔχον ὅτε ἔστιν, ὅτι τί ἔστιν, ἤδη ἔστιν αὐτοῦ θέσις ἢ ἀφαίρεσις. τὸ δὲ ἔχον ἑτερόν ἐστι παντὸς ἄλλου ἔχει.

ΑΔΕΣΠΟΤΟΝ ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΕΞ ΣΥΝΟΔΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ.

ΧΡῊ γινώσκειν ὅτι ς'. εἰσὶν αἱ ἁγίαι κὴ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι. καὶ ἡ μὲν
ά. γέγονεν ἐν Νικαίᾳ ἐπὶ τ̃ ἐν ἁγίοις ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου τ̃
μεγάλου, κὴ Σιλβέστρου πάπα Ρ̃ώμης κὴ Ἀλεξάνδρου πατριάρχου
Κωνσταντινουπόλεως. ὑπ̃ῆρχον δὲ οἱ ἅγιοι πατέρες τριακόσιοι ιή'. συνῆλθον
δὲ κ̃ Ἀρείου τ̃ ματαιόφρονος πρεσβυτέρου, φρονούντων τ̃ς ἐκκλησίας
Ἀλεξανδρείας, βλασφημούντων τὸν υἱὸν τ̃ θεοῦ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστόν· κτίσμα γὰρ αὐτὸν ἔλεγεν ὁ δυσσεβὴς, καὶ ἀχ ὁμοούσιον τῷ θεῷ κὴ
πατρὶ, ὅθεν τ̃ τὸν ὡς ἐχθρὸν τ̃ς ἀληθείας ἅμα τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀναθεματίσαντες ἀπεβάλοντο. πίστιν δὲ ὀρθοδόξων πίστιν ἐκράτυναν, ὁμοούσιον
τῷ πατρὶ κηρύξαντες, κύριον δὲ τ̃ ἁπάντων κὴ ἀ κτίσμα ἀλλὰ θεὸν ἀληθινὸν καθὼς κὴ τὸ σύμβολον παρέχει τ̃ πίστεως. ὅπερ αὐτὸ τὴ ἐμπνεύσει τ̃ ἁγίου
πνεύματος ὑπ̃ηρέτουν.

ἀπέχει ἡ σύνοδος β'. ἀπὸ τ̃ς ά. ἔτη ν'.

Η̃ δὲ δευτέρα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τ̃ ἁγίων ρν'. πατέρων
γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τ̃ βασιλέως Θεοδοσίου τ̃ μεγάλου, κὴ Δαμάσου πάπα Ρ̃ώμης, κὴ Νεκταρίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, κὴ Γρηγορίου τ̃ Θεολόγου κὴ Μακεδονίου τ̃ δυσσεβ̃ς τ̃ληρικῶς μὲν τ̃ πατριαρχικὸν θρόνον ἁρπάσαντος, βλασφημοῦντος δὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἔλεγε γὰρ
αὐτὸ μὴ εἶναι θεὸν, ἀλλὰ τ̃ θεότητος τ̃ πατρὸς ἀλλότριον. ὅθεν τ̃τον μὲν ὡς
ἐχθρὸν τ̃ εὐσεβείας ἅμα τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀναθεματίσαντες καθεῖλον. θεὸν δὲ ἀληθινὸν κὴ κύριον κὴ ζωοποιὸν τὸ πανάγιον πνεῦμα ἐτεφάνωσαν
ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κὴ τῷ υἱῷ ὑπ̃άρχειν αὐτὸ κηρύξαντες, κὴ τ̃ αὐτοῦ θεότητος κὴ δυνάμεως, καθὼς τὸ σύμβολον παρέχει τ̃ πίστεως, ὅπερ αὐθεντικώτερον τῇ τ̃ ἁγίου πνεύματος ἐξεφάνισαν χάριτι ἕπ̃ῃ κὴ Ἀπολιναρίου τ̃ Λαοδικείας τὴν βλασφημίαν συν̃ αὐτῷ κὴ τοῖς ὁμοια φρονοῦσι ἀναθεματίσαντες· ὡς ἄψυχον τὴν τ̃ κυρίου ἡμῶν σάρκα λέγοντος ἔμψυχον εἶναι,

ταύτην ἐβεβαίωσαν, ψυχὴν ἔχοντα τοῖς ἡμετέροις ψυχαῖς ὁμοούσιον.

Γ.

ἀπέχει ἡ γ'. σύνοδος ἀπὸ τ̃ς β'. ἔτη κθ'. μῆνας γ'.

Η̃ τρίτη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Ἐφέσῳ, ἐπὶ πρεσβυτέρου ἐπὶ Θεοδοσίου τ̃ βασιλέως τ̃ μικρ̃ συναθροισθεῖσα σ'. ἁγίων πατέρων
ὑπ̃άρχουσα κ̃ Νεστορίου τ̃ αἱρεσιάρχου κὴ ἀσεβ̃ς, πατριάρχου μὲν
γνωμένου Κωνσταντινουπόλεως, τ̃ Χριστὸν δὲ διαιροῦντος καὶ καταμισοῦντος·
ψιλὸν μὲν γὰρ ἄνθρωπον εἶναί ἔλεγε, καὶ ἀθεὸν συναριθμούμενον. ὅθεν ἀθέ θεοτόκον, ἀλλὰ χριστοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν τὴν τεκοῦσαν τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὠνόμαζε. τοῦτον χάριν συν̃ Κελεστίνῳ τῷ πάπᾳ
Ρ̃ώμης κ̃ τῷ περιμάχῳ τ̃ς ὀρθοδόξου Κυρίλλῳ τῷ πάπᾳ Ἀλεξανδρείας
ἡ ἁγία αὕτη σύνοδος ἐμμένοντα τ̃ ταυτ̃ βλασφημίᾳ καθεῖλεν ὡς ἰσοδαίμονα τ̃ αὐθρωπολάτρην Νεστόριον. κυρίως δὲ κὴ ἀληθ̃ς θεοτόκον τὴν
ἁγίαν Μαρίαν ἀπέδειξεν, κὴ τὸν ἐξ αὐτ̃ς ἀσπόρως σαρκωθέντα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν δὲ θεοῦ κὴ θεὸν ἀληθινὸν ἀνεκήρυξεν. ἡ γὰρ ἐν αὐτῇ
τ̃ Ἐφέσῳ γνωμένη σύνοδος ἐπὶ τ̃ αὐτ̃ βασιλέως Θεοδοσίου τ̃ μικρ̃,
ὡς ληστρικὴ ὑπ̃άρχουσα, κὴ τὰ ἀ̃ κακόφρονος δὲ Διοσκόρου καὶ τ̃ ματαιόφρονος Εὐτυχ̃ς φωραθεῖσα κρατεῖν, τελείως ἐκ τ̃ ἁγίας καθολικ̃ς κὴ
ἀποστολικ̃ς ἐκκλησίας ἐκβέβληται.

Δ.

Η̃ δ'. ἁγία κὴ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ Μαρκιανοῦ τ̃ εὐσεβεστάτου βασιλέως, καὶ Λέοντος πάπα Ρ̃ώμης, καὶ Ἀνατολίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κὴ χλ'. πατέρων ὑπ̃άρχουσα κ̃ Διοσκόρου γνωμένου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κὴ Εὐτυχ̃ς ὅτι γὰρ τὸν τ̃
θεὸν κὴ σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ δύο φύσεων παρεκτὸς ὁμολογεῖσθαι παρεκτὸς ἀρνεῖται ἀσεβ̃ς. ἐν φαντασίᾳ αὐτὸν λέγοντες φορέσαι τὴν σάρκα, ὅθεν καὶ
ἐν μιᾷ φύσει αὐτὸν ἐνωθολόγουν, τ̃ θεότητι τὰ πάθη προστιθέντα. Διὸ
τοῦτο δὴ ταύτῃ μὲν ἐμμένοντας πολλὴν ἀναθεματίσαν ἅμα τοῖς ὁμοφρόσι αὐτοῦ. θεῖον δὲ ὁμολογοῦν ἐξεφάνισαν, τέλειον θεὸν καὶ τέλειον ἀνθρωπον ἐν δύο
φύσεσιν ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ
θεὸν κηρύξαντες. τὴν δ̃ ἁγίαν Λέοντος ἀποστολικὴν τὴν περὶ τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανὸν ὡς ἐπίλοιπον ὀρθοδοξίας ἀπεδείξαντο. χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι οἱ λεγόμενοι Θεοδοσιανοὶ εἰσὶν ἀπὸ Θεοδοσίου τινὸς, κὴ οἱ Ἰακωβίται οἱ ἀπὸ Ἰακώβου τινὸς, καὶ οἱ Σευηριανοὶ οἱ ἀπὸ Σευήρου
καὶ ὁμοιοπαθῶν γεγραμμένων Διασκόρου καὶ Εὐτυχ̃ς τῶν βεβήλων αἱρετι-

κῶν ὡς καὶ αὐτοὶ βέβηλοι τυγχάνοντες φρονοῦσι. διὸ δὴ ἀνθίστανται μετὰ ἑτέρων αἱρέσεων τῇ τοιαύτῃ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ δ'. συνόδῳ. ἑαυτοὺς ἀπαλλοτριοῦντες τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας.

ἀπέχει ἡ ε'. ἀπὸ τῆς δ'. ἔτη ξη'.

Ἡ δὲ ε'. ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ παλαι βασιλέως καὶ Βηγιλίου πάπα Ῥώμης καὶ Εὐτυχοῦς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. ὑπῆρχον δὲ ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε ἅγιοι πατέρες. ἥτις ἁγία σύνοδος ἐπεκύρωσε μὲν τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον, καὶ ὡς ὀρθόδοξα αὐτῆς πάντα τὰ σωτήρια ἐκράτησε δόγματα, τὰς αὐτῆς αἱρέσεις ἀναθεματίσασα. ἀπεβάλετο δὲ καὶ ἀνεθεμάτισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἐν πρωτοτύπῳ μὲν Ὠριγένην τὸν παράφρονα, καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ ἀσεβῆ δόγματα καὶ συγγράμματα, Εὐάγριόν τε καὶ Δίδυμον, ὡς συμμύστας τούτου καὶ σύμφρονας καὶ ἑλληνικοῖς ἐμφορουμένους δόγμασι. καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ τὰ σώματα ἃ νῦν περικείμεθα ἀνοήτως εἶπον μὴ ἀναστήσεσθαι ὑπὸ θεοῦ, μήτε εἶναι, καὶ ἐν σαρκὶ μὴ πλασθῆναι τὸν Ἀδὰμ, καὶ τέλος εἶναι τῆς κολάσεως, καὶ δαιμόνων εἰς τὸ ἀρχαῖον κατάστασιν. οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ παράτισιν ἐν τῷ κρυπτῷ κατεχόμενα τελείως οὐκ ἐθριαμβεύθησαν ἐπὶ συνόδῳ. εἰ καί τινες τῶν ἁγίων πατέρων εἶχον... αὐτά. καὶ γὰρ προγενέστεροι τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου οἱ τρεῖς ὑπῆρχον αὐτοὶ αἱρετικοὶ. ὁπηνίκα δὲ πολὺν λαὸν τὰ τοιαῦτα πονηρὰ ἐξηπάτησαν βλαστήματα, τηνικαῦτα καὶ αὐτὴ ἡ ἁγία σύνοδος συναθροισθεῖσα τούτους τε καὶ τοὺς ὁμόφρονας αὐτοῖς καὶ τὰς αὐτῶν βλασφημίας ἀνεθεμάτισεν. ἔτι δὲ καὶ τὸν Μόψουεστιας Θεόδωρον τὸν Νεστορίου διδάσκαλον σὺν τοῖς αὐτοῦ βλασφήμοις συντάγμασι ὡς μυσαρὸν ἐκρίπτει ζιζάνιον, καὶ τοῦ Θεοδωρίτου τὰ κακῶς γεγονότα κατὰ τοῦ τῆς εὐσεβείας προμάχου Κυρίλλου, καὶ δυσσεβῶς ἐκτεθέντα συγγράμματα, καὶ ὅσα κατὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας α'. συνόδου καὶ τῆς ὀρθῆς ἡμῶν καθηγόρει πίστεως Νεστορίῳ τῷ δυσσεβεῖ χαριζόμενος.

ἀπέχει ἡ ς'. ἀπὸ τῆς ε'. ἔτη ρξγ'.

Ἡ δὲ ς'. ἁγία οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κώνσταντος βασιλέως πατρὸς Ἰουστινιανοῦ καὶ ἐπὶ Ἀγάθωνος πάπα Ῥώμης καὶ Γεωργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. ὑπῆρχον δὲ ρο'. ἅγιοι πατέρες. συνηθροίσθησαν δὲ κατὰ τῶν καινοτομησάντων αἵρεσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ: λέγω δὴ Θεοδώρου τοῦ τῆς Φαρὰν ἐπισκόπου, Ὀνωρίου Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου, καὶ Πύῤῥου, Πέτρου, καὶ Παύλου Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπων. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνακαινισάντων τὴν αἵρεσιν τούτων τῶν

προγεγραμμένων αἱρετικῶν ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τοῦ τε Μακαρίου τοῦ ὀνομασθέντος Ἀντιοχείας προέδρου καὶ Στεφάνου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, καὶ κατὰ τῶν ἐκείνων. οὗτοι γὰρ οἱ προλεχθέντες αἱρετικοὶ, Θεόδωρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ματαιόφρονες δυσσεβεῖς ἀπετόλμησαν εἰπεῖν ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἔχειν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν σύνδεσμον τῆς ὀρθοδοξίας διαλῦσαι θελήσαντες. τούτου χάριν ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος τοὺς προγεγραμμένους αἱρετικοὺς, ὡς θεομάχους ἀνεθεμάτισε, καὶ πάντα αὐτῶν τὰ βλάσφημα δόγματα, καὶ πάντας τοὺς τὰ αὐτὰ τούτων φρονοῦντας καὶ φρονεῖν μέλλοντας καὶ ἀμετανοήτους διαμένοντας· σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Πολυχρόνιον, τὸν νηπιόφρονα γέροντα τὸν νεκροὺς ἐγείρειν ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ τῆς αἱρέσεως μεγαλοῤῥημονήσαντα ἀδείας τε τυχόντα, καὶ ἐν τῷ μὴ ἐγεῖραι μειζόνως τὴν βλασφημίαν τῆς τοιαύτης αἱρέσεως θριαμβεύσαντα· τῆς ὀρθοδοξίας δὲ τὰ δόγματα τρανώτερον ἡ τοιαύτη ἁγία σύνοδος ἐμφανίσασα, δυο θελήματα φυσικὰ ἤγουν θελήσεις καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐβεβαίωσεν ἔχειν μετὰ τὴν σάρκωσιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ τὸ μηδεμίαν φύσιν τῶν ἐπὶ Χριστοῦ, τοῦτ' ἔστι τῶν δύο, ἀνεθέλητον ὑπάρχειν ἢ ἀνευέργητον. οἱ γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν φύσεων ἀναιροῦντες ἰδιώματα, ἐνεργείας τε καὶ θελήματα, καὶ τὰς φύσεις συναναιροῦσιν, ὥνπερ εἰσὶν ἰδιώματα. ὁμοῦ πατέρες.

ΤΕΛΟΣ.

VARIÆ LECTIONES

Prior numerus paginam, posterior lineam designat.

Pag. 1. lin. 19. ἀυτοκράτορος)	ἀυθέντυ.	25. 17. καρπὸν μοδίυς ἓξ)	κριθῆς μόδια ς΄.
4. 31. ἐδέχθη)	ἐδείχθη.	30. 11. διακελεύονται)	διορίζονται.
5. 29. διατάγματος)	διγέστυ.	32. 12. φεικιδιοῦνται)	φαλκιδιοῦνται.
6. 4. ἔγγραφος)	ἄγραφος.	59. 5. Χριστῦ)	θεῦ.
6. 33. ἐναντιοφάνειαν)	ἐναντιοφωνίαν.	75. 28. λεγόμενον)	λέγον.
6. 35. ἐκβαλῦ)	ἐκλαβῦ.	76. 34. ἐκδοιασμὸς)	ἐκβιβασμὸς.
8. 4. ἀγορὰ)	ἀγορασία.	95. 35. ἀγανακτεῖται)	ἀναιρεῖται.
10. 35. θέματος)	θεσπίσματος.		

ERRATA GRAVIORA.

Pag. 8. lin. 17. 23. & 25. χαλκηδόνος lege χαρχηδόνος. 9. 24. αἰτίαν lege αἰτίᾳ. 10. 20. κωλευέσθω lege κωλυέσθω. 21. 16. ἡμέρᾳ lege ἰνδικτιῶνος. 40. 19. ἐκποιηθησόμενα lege ἐκποιηθησόμενον. 58. 24. νεαρᾶς lege ἰνδικτιῶνος. 72. 9. ὑποιμνησκομένη lege ὑπομιμνησκομένη. 78. 10. χόλιον lege κείμενον. 88. 26. καθρῶν lege καθορῶν. 103. 26. μεταχόντος lege μεταχόντες. 105. 20. ὑπὲρ lege ὑπὲρ ὧν. 137. 16. τάμον lege γάμον. 139. 41. ἔφασε lege ἔφθασε. 143. 1. μετὰ lege κατὰ 157. 19. τῦ θ΄. lege τῦ θ΄. τίτ. 158. 19. ἐπιτόμια lege ἐπιτίμια.

Cætera benignus lector per se animaduertet ac emendabit.

DE AETATE EORVM QVI HABITVM SVMVNT, &, cuiusmodi virgo dicatur.

Cap. X.

COncilij Carthaginensis canon 122. 126. concilij sexti canon 40. 41. 43. 45. Basilij canon 18.

DE MONACHIS QVI CLERICI FIVNT, AVT [a] *PROphanos honores consequuntur, aut militant.*

[a] λαϊκῶν ἀξιωματικῶν.

Cap. XI.

COncilij Nicæni canon 12. concilij Chalcedonensis canon 7. Cyrilli ex epistola ad Libyæ & Pentapolis episcopos canon 2. Lege annotationes cap. 32. tit. 9. præsentis operis.

DE IIS QVI MONASTICO HABITV VTVNTVR, ac damnant eos qui vestitu communi vtuntur.

Cap. XII.

COncilij Gangrensis canon 12. TEXTVS. Dicitur lib. 1. tit. 4. constit. 4. Mimi, & quæ corpore publicè quæstum faciunt, habitu sacratarum virginum ne vtuntor. Et constit. 2. tit. 1. nouellarum ait: Nemo laicus, minimè verò scenici & meretrices, habitu monastico vtitor, [*eum*] ve imitator. Alioqui & corporali pœna feritur, & exterminatur. SCHOLIVM. Constit. 4. tit. 4. lib. 1. cod. non est posita in basil. Constit. 2. tit. 1. nouellarum, est nouella Iustinianea 123. posita [*que est*] in lib. 4. basil. Eiusdem verò nouellæ cap. 64. siue 13. cap. eiusdem lib. & tit. dicit [b] ad longum, quæ in præsenti 12. cap. compendiosè proposita sunt: addens, eos qui in sanctum habitum illudunt, per episcopos & magistratus puniri.

[b] εἰς πλάτος.

DE MVLIERE VIRILIA [INDVMENTA] gestante. Cap. XIII.

COncilij Gangrensis canon 13.

NE MVLIERES [a] RELIGIONIS ERGO DETONdeantur. Cap. XIIII.

COncilij Gangrensis canon 17.

DE EO QVI [b] PRAETEXTV RELIGIONIS liberos aut parentes non alit.

Cap. XV.

COncilij Gangrensis canon 15. 16.

CIVISMODI CIVILIA NEGOTIA VEL procurationes monachi obire possint.

Cap. XVI.

COncilij Chalcedonensis canon 3. Lege annotationes cap. 3. tit. 9. præsentis operis.

TITVLVS DVODECIMVS.

De hæreticis, Iudæis, & [c] paganis.

QVID SIT HAERESIS, QVID SCHISMA, quid [d] adulteratum conuenticulum.

Cap. I.

BASILII canon 1.

QVID SIT HAERETICVS. Cap. II.

COncilij Constantinopolitani canon 6. TEXTVS. Const. 1. tit. 1. lib. cod. ait: Qui sanctam trinitatem in vna deitate [a] pari potestate præditam non [b] credit: Christianus non dicitur, sed vesanus, hæreticus, & infamis est, ac punitur. Et tit. 5. eiusdem lib. const. 2. Hæreticus est, ac latis aduersus hæreticos legibus succumbit, qui [c] vel paululum ab orthodoxa declinat fide. Et const. 12. eiusdem tit. Hæreticus est, qui non est orthodoxus. Const. 1. tit. 1. nouellarum hæreticos dicit, [d] qui communicare non possunt. SCHOLIVM. Constit. 1. tit. lib. 1. cod. est cap. 1. tit. 1. lib. 1. basil. quod sic habet, vt in textu compendiosè propositum est. Constit. 2. tit. 5. eiusdem lib. 1. cod. est thema 2. cap. 18. tit. 1. lib. 1. basil. quod eadem complectitur. Const. 12. eiusdem lib. & tit. cod. non est posita in basil. Const. 1. tit. 3. nouellarum, posita est in cap. 50. tit. 1. lib. 1. basil. [atque] est nouella Iustiniani 109. comprehendens (vt in compendio dicam) nullam militiam aut qualemcunque publicam functionem hæreticos obire. Dicit autem hæreticos esse, quicunque in sancta Dei ecclesia per sacerdotes participes non fiunt sanctificationum. Item: Hæreticis mulieribus non dantur priuilegia, quæ data sunt orthodoxis: vt [videlicet] vice [e] sufficientis de dotalibus suis rebus nuptialibusq; lucris cautionis, tacitas contra maritorum suorum res habeant hypothecas, atque in hypothecis etiam antiquiores vincant creditores. TEXTVS. Porrò quæ de hæreticis [dici debeant,] in tit. 5. lib. 1. cod. [f] prolixè relata sunt, vbi priuilegium habere, docere, clericos creare, & publicè vel in ædibus supplicationes facere prohibentur. Alioqui officium præfecti [prætorio] centum libras [auri]: prouinciales verò [officiales] quinquaginta dant: si [ipsorum permissu] tale quippiam factum sit. [Habetur ibidem], quòd ipsorum [g] congregationis loca orthodoxa ecclesia capiat. Item, quòd Manichæi & Donatistæ vlti-

mo ſupplicio afficiantur, [*bona ipſorum*] publicentur, teſtamentum non faciant, nullo modo contrahant, liberos ſi orthodoxi non ſint hęredes non habeant, poſt mortem accuſentur, & ipſorum teſtamenta irrita ſint: quòd [*inſuper*] ab vrbibus eijciantur: quòd ædes in quibus hæretici conſenſu domini congregantur, eccleſijs applicentur. Item, quòd à curialium aut cohortalium officijs non liberentur. Item, quòd non conſtruant monaſteria, neque militent. Item, quomodo qui aduerſus ſacroſancta concilia ſcribunt, aut [*talia ſcripta*] habent vel legunt, puniantur. Item, quòd legitimè ſepeliantur. Item, quòd [a] honores non conſequantur, neque patroni cauſarum, aut defenſores, aut ciuitatum patres, ſed viles & abiecti fiant. Item quomodo liberos orthodoxos alere ac hæredes ſcribere, ipſiſq; dotem & donationem propter nuptias dare compellantur. Item, quòd [*ex*] parentibus [*inter ſe*] contendentibus is præualeat, qui liberos ad orthodoxam fidem adducere vult. Item, quòd liberi orthodoxi, ſi quid in parentes hæreticos delinquant, puniantur. Item, quòd hæretici non baptizent, neque per ſe vel inter poſitas [*perſonas*] regiones curent aut adminiſtrent, neque doceant, neque hæredes fiant, neque intra ſacra ſepta negocientur. Item, quòd in iudicio aduerſus orthodoxum teſtimonium non dicant, niſi ſi in curiam orthodoxus protrahatur: vt conſt. 2. tit. 8. nouellarum, quæ in [*nouellarum*] corpore 42. eſt, [*tradit.*] In vltimis autem voluntatibus & contractibus teſtes ſint. Lege quæ annotata ſunt in cap. 8. tit. 10. præſentis operis. Cæterùm de Iudæis tit. 9. lib. 1. cod. tractat, in quo dicitur, ſynagogas ipſorum hoſpitij immunitatem habere, neque ipſos in ſabbatis aut feſtis ſuis [b] corporaliter operari, neque in ius vocari, neque à Chriſtianis vexari. [*Item, quòd Iudæi mulieres*] Chriſtianas in matrimonium non accipiant. Item, quòd ipſi [c] rerum ſuarum precia ſtatuant. Item, quòd in pecuniarijs [*cauſis*] duntaxat priuatos iudices eligere poſſint. Item, quòd primates ipſorum ſuo periculo [d] auri coronarij canonem largi-

[a] ἐ γίνονται ἀξιωματικοί.

[b] σωματικῶς λειτουργεῖν.

[c] τὰ ἴδια ἀγορανομοῦσι.

[d] στεφανητικὸν κανόνα.

tionibus inferant. Item, quòd aduerſum Chriſtianos nihil illos audere oporteat. SCHOLIVM. Tit. 5. lib. 1. cod. poſitus eſt ab initio conſt. 2. in tit. 1. lib. 1. baſil. cuius 18. cap. ait: Hęretici ne doceant, neque ordinationes faciant. 19. Hęretici ſupplicationes ne faciant: & quæ ab ipſis loca detinentur, ab eccleſijs vindicentur. 20. Manichæi & Donatiſtę orthodoxorum priuilegia ne habeant, at verò ſupremo afficiantur ſupplicio. 21. Hæretici de ciuitatibus pellantur, & quę quocunque modo eccleſijs, quæ [*quidem*] ab illis audacter [*ita*] vocantur, relicta ſunt, à catholica eccleſia vindicentur. Quæ de curialium officijs diſſerit conſtit. 7. tit. 5. lib. 1. cod. non eſt poſita in baſil. Neque conſt. 8. eiuſdem tit. & lib. quę ſtatuit, ne ab hæreticis monaſteria conſtruantur, neque ad militiam aſpiretur. [*Interim*] tamen cap. 21. tit. 1. lib. 1. baſil. ait: Apollinariſtæ, qui ſanctis quatuor concilijs non obediunt, & quicunque contra ſanctum Chalcedonenſe concilium aut dicere quippiam vel docere, aut ſcripta retinere audent, à pręſenti conſtitutione dictis ſubijciuntur pœnis. Cap. 24. ait: Legitimis hæretici traduntor ſepulturis. Eiuſdem [*verò*] cap. thema 2. dicit: Manichęus in loco Romano degere deprehenſus, decollator. Et: Hæretici honores non conſequuntur, & deinceps [*cætera*] quę in textu compendioſè ſunt propoſita. Cap. 25. hęc ſtatuit: Si parentes diuerſę fidei atque religionis ſint, eius voluntas [*atque deſiderium in ſucceſſione*] pręualeto, qui inter filios orthodoxam fidem ſuſcipit: tametſi pater ſit qui contradicat. Neque verò [*is filijs*] idcirco ſuccenſens, neceſſaria ipſos alimonia alijs-ve neceſſarijs ſumptibus priuato: ſed neque vllam aliam [*ſuæ*] in illos irę cauſam prętexens, data dote propter-ve nuptias donatione, orthodoxis ipſos perſonis in matrimonium coniungito. Vt autem liberi orthodoxi ſi quid in parentes hęreticos peccent, puniantur, non eſt tranſumptum in baſil. cuius [*profectò*] etiam rei cauſa illorum architecto gratię [*debentur*]. Cap. 18. tit. 1. lib. 1. baſil. ait: Nulli omnino hęretici neque [a] interdicta conuenticula, ne-

[a] παρασυνάξεις, μήτε παραβαπτίσματα.

que adulterata baptiſmata celebranto: nec vllo modo adorandam communionem attingere audento: nec in quibus locis officinas habent, eorum priuilegijs vtuntor: [*alioqui*] eorum qui legibus aduerſantur, pœnas metuunto: qui [*verò illis*] ædes ſuas præbet, prædictis pœnis obnoxius eſt. Omnium minimè Montaniſtę quenquam eorum qui ab ipſis aut patriarchæ aut communicatores, aut epiſcopi, aut preſbyteri, aut diaconi nuncupantur, Conſtantinopoli habento: atque intra fines eius propter ſubiectas cuique [*rei*] rationes negociari, laſciuos [a] cœtus impia-ve conuiuia celebrare, & mancipia mercari prohibentor. 29. cap. eiuſdem lib. & tit. inſertum eſt ad finem cap. 1. tit. 9. quod legas. Statuit [*autem*] ne hęretici contra orthodoxos teſtimonium dicant. Conſtit. 2. tit. 8. nouellarum, eſt nouella Iuſtianiani 42. Hoc autem eius cap. non eſt poſitum in baſil. Tit. 9. lib. 1. cod. poſitus eſt in cap 32. tit. 1. lib. 1. baſil. Et quæ in compendio à Patriarcha ſunt propoſita, ſunt eiuſdem tit. & lib. cap. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43.

[a] συνόδια.

DE LIBRIS HÆRETICORVM.
Cap. III.

APoſtolorum canon 7. 60. concilij ſexti canon 68. concilij Niceni ſecundi canon 9. TEXTVS. Conſt. 3. tit. 1. lib. 1. cod. ait: Porphyrij aliorum que hęreticorum aduerſus Chriſtianos libri comburuntor. [*sic*] Neſtorij etiam, & quicunque Niceno Epheſino q; concilijs, & Cyrillo [*epiſcopo*] Alexandrino, quorum fidem excedere non licet, non conſonant. Qui verò dictos libros habent & legunt, vltimo ſupplicio afficiuntur. Tit. 4. conſtit. 10. Qui mathematici coram epiſcopis libros ſuos non concremant, neque ad orthodoxam fidem accedunt: omnibus pelluntur ciuitatibus inuenti deportantur. Tit. 5. conſt. 6. Quæ Neſtorius aduerſus concilium Epheſinum ſcripſit nemini habere, aut deſcribere licet: ſed comburi [*debent.*] Quum autem de fide diſputatur, non eſt illorum mentio facienda: neque [*item*]

vllo priuato ſunt ſuſcipienda loco. Qui legem tranſgreditur, [*eius ſubſtantia*] publicatur. Porrò Neſtoriani non Chriſtiani vocantur, ſed [a] Neſtoriani, quemadmodum Ariani, Porphyriani. Conſt. 8. Nulli licet contra Chalcedonenſem ſynodum ſcribere, legere, dictare, aut libros habere: alioqui in perpetuum deportatur. Qui [*aliquem illorum*] diſcendi cauſſa adit, fiſco decem libras [*auri*] dat. Qui verò vetita docet, ſupremo afficitur ſupplicio. Ad hæc omnes Eutychetis atque Apollinaris libri concremantor. Quòd ſi [*prouinciarum*] moderatores, eorum q; apparitores, & [*ciuitatum*] defenſores non obſeruauerint, in denas libras [*auri*] fiſco multantur. Conſtit. 16. Qui Manichæorum libros habet, neque in propatulum profert vt concrementur, punitur. Et conſt. 5. tit. 1. nouellarum, eos qui Seueri ſcripta habent, nec comburunt, manibus mutilari iubet. Dicit verò etiam lib. 10. tit. 2. digeſt. 4. Inter hæredes non diuiduntur reperti in hæreditate magici libri, ſed arbitrio iudicis corrumpuntur. Conſtit. 5. tit. 3. nouellarum permittit Iudæis, vt in ſynagogis ſuis Græcè alijſque linguis pro locorum [*ratione*] ſcripturas legant: [*idque*] ſecundum Septuaginta & Aquilę interpretationem. Qui verò hanc lectionem prohibet, publicatis [*bonis*] exterminatur. SCHOLIVM. Conſt. 3. tit. 1. lib. 1. cod. eſt cap. 3. tituli 1. lib. 1. baſil. ac docet quæcunque in textu compendioſè ſunt propoſita. Conſtit. 10. tit. 4. lib. 1. cod. eſt cap. 17. tit. 1. lib. 1. baſil. & habet quemadmodum ſcriptum eſt. Conſt. 6. tit. 5. lib. 1. cod. eſt cap. 22. tit. 1. lib. 1. baſil. quod ad eundem modum habet. Conſtit. 8. eſt cap. 23. eiuſdem libri & tituli baſil. inſertum-que eſt cap. 2. Hoc igitur legas, quę q; vltra illud ſcripta ſunt tranſcurras, vt quæ nihil operentur: ſed eo quòd in baſil. non ſint poſita, vacent. Conſt. 16. eſt thema vlt. cap. 27. eiuſdem lib. & tit. quod ait: Ad hæc omnes Manichæorum libri concremantor. Nullus illos vlla omnino cauſa prætexta habeto. [*Alioqui*] & ipſe competentem pœnam metuito. Conſtit. 5. tit. 1. nouellarum, non eſt poſita in baſil. Tit. 2. lib. 10. dig.

[a] *In Græcis ſummariis.*

situs est in tit. 3. lib. 42. basil. Sed quod illius tit. dig. 4. ante Repurgationem positum fuit, ait, quod magici libri non diuidantur, quemadmodum compendiosè propositum fuit: thema [verò] 2. cap. 24. tit. 3. lib. 42. insertum est cap. 25. tit. 9. præsentis operis, quod etiam legas. Const. 5. tit. 3. nou ellarum, est nouella Iustiniani 146. posita [que est] in cap. 55. tit. 1. lib. 1. basil. quod itidem legas.

DE TOLLENDIS SIMVLACHRIS. Cap. IIII.

COncilij Carthaginensis canon 58. 84. Const. 1. tit. 11. lib. 1. cod. iubet, vt templa claudantur: quæ non est posita in basil.

DE NESTORIO, MVSAEO, EVTYCHIANO, PORphyrio, Maximo, Celestio, & hæreticis qui ab ipsis [in ecclesijs] constituti sunt, atque orthodoxis qui electi sunt. Cap. V.

COncilij Constantinopolitani canon 4. concilij Ephesini canon 1. 2. 3. 4. 5. concilij Sardicensis canon 20.

OBLATIONEM NON ESSE FACIENDAM præsente hæretico. Cap. VI.

TImothei canon 9.

DE CLERICIS HAERETICIS, QVI orthodoxæ Ecclesiæ accedunt. Cap. VII.

COncilij Carthaginensis canon 57. 68. Basilij canon 1. Theophili ex commonitorio canon 1.

DE

DE EPISCOPIS ET CLERICIS QVI COMMVNIcant vel preces coniungunt cum hæreticis, aut ipsis [sacris] operari concedunt, aut ipsorum baptismum vel sacrificium suscipiunt. Cap. VIII.

APostolorum canon 10. 45. 46. concilij Antiocheni canon 2. concilij Laodiceni canon 36. Lege quæ annotata sunt in cap. 15. tit. 3. præsentis operis.

DE EPISCOPIS ET CLERICIS QVI AB HAERETIcis vel Iudæis benedictionem accipiunt: aut in ecclesijs vel monasterijs hæreticorum ethnicorum-ve orant: aut cum Iudæis sabbata eorum-ve festa obseruant: aut synagogis templis-ve gentium offerunt, &, de Angelitis. Cap. IX.

APostolorum canon 65. 70. concilij Laodiceni canon 9. 29. 32. 37. 38. 39. 42. concilij sexti canon 11. TEXTVS. Const. 1. tit. 9. lib. 1. cod. ait: Quod vniuersitati Iudæorum legatur, non petitur. Dicit verò etiam lib. 34. tit. 5. digest. [a] 8. Quod licito corpori aut collegio legatur, valet. Contrarium autem est in illicito: præterquam si in illo singulis legetur, tunc enim valet. Multas autem istiusmodi [iuris] [b] positiones tit. 48. lib. 6. cod. habet. Const. porrò 9. tit. 11. lib. 1. ait: Si quid [quibuspiam] iocis aut personis ad constituendum paganorum errorem donatum aut relictum fuerit: ciuitas in qua personæ habitant, vel sub qua loca sita sunt, illud percipit, & ad similitudinem ciuilium prouentuum insumitur. SCHOLIVM. Constit. 1. tit. 9. lib. 1. cod. non est posita in basil. Digest. 8. tit. 5. lib. 34. digest. est cap. 20. tit. 8. lib. 44. quod dicit quæcunque in textu compendiosè sunt proposita. Tit. 48. lib. 6. cod. positus est in cap. 34. eiusdem 18. tituli lib. 44. quod quæras, atque [insuper]

[a] *In lib. nost. 21.*

[b] Δόγματα.

sequentia cap. Const. 9. tit. 11. lib. 1. cod. est cap. 14. tit. 1. lib. 1. basil. quod eadem iubet.

[a] κοινωνικόν.

DE EPISCOPO QVI SCIENS, HAERETICVM [a] AD communionem idoneum [esse] dicit.

Cap. X.

COncilij Carthaginensis canon 124.

NON EVNDVM ESSE AD HAERETICORVM falsos martyres. *Cap.* XI.

COncilij Laodiceni canon 34.

NE HAERETICI ECCLESIAM INGREDIANTVR. *Cap.* XII.

COncilij Laodiceni canon 6.

DE MATRIMONIO HAERETICORVM CVM orthodoxis. *Cap.* XIII.

COncilij Laodiceni canon 10. 31. concilij Chalcedonensis canon 14. concilij Carthaginensis canon 21. 24. concilij sexti canon 72. TEXTVS. Ciuilis lex tametsi quum exactissimè nuptias definit, dicat, lib. 23. tit. 2. digest. 1. Nuptiæ sunt coniunctio maris & fœminæ, consortium omnis vitæ, diuini & humani iuris communicatio: secundum quam definitionem eos qui matrimonio coniunguntur, eiusdem esse religionis oportet: agnoscit tamen atque admittit inter orthodoxum atque hæreticum, matrimonium. Dicit namque lib. 1. cod. tit. 5. const. 12. quòd quum parentes litigant, potior sit qui liberos ad orthodoxam fidem adducere vult. Et const. 18. eiusdem tit. Quòd si alter coniugum orthodoxus sit, & alter hæreticus, liberos illorum orthodoxos fieri oporteat. Et lib. 5. tit. 1. const. 5. Si sponsa propter religionis diuersitatem coniugium recuset, si quidem [*eam*] rem illa præsciuit, parentes eius tenentur: sin

ignorauit, aut postquam arras cepit, [*ea*] res incidit, simplum redditur. [*Quod*] ipsum & in sponso [*obtinet:*] Const. autem 6. tit. 9. lib. 1. cod. ait: Qui Christianus Iudęam [*in matrimonium*] accipit, aut qui Iudæus Christianam, adulterij accusatur. Quæras verò hac de [*re*] sanè quàm pulchrum ex canonibus Basilij Magni ad Amphilochium, canonem 9. circa finem. SCHOLIVM. Tit. 2. lib. 23. dig. positus est in tit. 4. lib. 28. basil. atque digest. 1. dicit de nuptijs ad eundem modum. Const. 12. tit. 5. lib. 1. cod. siue cap. 25. tit. 1. lib. 1. basil. insertum est medio scholio cap. 2. præsentis tit. Legas [*verò*] etiam 72. canonem concilij sexti in Trullo [*habiti:*] ex quo discas, fidelem cum muliere infideli matrimonij lege non coniungi: tametsi nonnulli ex fine eiusdem canonis, de infidelibus qui post [*initum*] matrimonium crediderunt, docente, in errorem delapsi, diuersum quiddam audacter dixerunt. Verum enimuero quum Hispanos [*esse*] orthodoxos, nostraque omnia amplecti sciam, atque illos filias suas [a] Sarracenis nuptum elocare videam: miror & addubito, quamobrem ab ipsis antistitibus qui diuinorum canonum oracula [*&*] sciunt & legunt, istud non prohibeatur. Quocirca hoc etiam opto, vt [b] consilio & authoritate optimi atque sancti Imperatoris nostri corrigatur. Const. 18. tit. 5. lib. 1. cod. non est in basil. Const. verò 5. tit. 1. lib. 5. cod. est cap. 2. tit. 2. lib. 28. basil. Animaduertas autem, illud. Propter religionis diuersitatem, non esse additum in basil. Dicit enim 2. istud cap. hæc: Si mulier quæ sui iuris perfectæque ætatis est, vbi arras acceperit, coniugium recuset: in duplum arras reddito. Si verò quum minor sit, veniam ætatis petierit, atq; arras ceperit: rursum duplum reddito. Sin minor sit, nec ætatis veniam petijt: ipsa quod cepit, simplum restituito. Quod si puellæ pater, aut etiam mater arras pro illa ceperit, vel auus pro nepte: [*si quidem*] perfectæ ætatis fuerint, ipsi quoque in duplum tenentor: si modò quum matrimonium procedere possit, [*illud*] recusent. At si matrimonium consistere nequeat, ipsæ arræ simplæ

[a] ἀγαρηνοῖς

[b] δι' εὐχῆς καὶ ἀντιλήψεως.

redduntor. Verùm ſi quum matrimonium conſiſtere queat, ob iuſtam [*id*] cauſſam recuſetur, ſi quidem [*eam*] cauſſam ante ſponſalia ſciuerint, ſibi imputanto, quòd iſtiuſmodi ſponſum delegerint: ſin ignorauerint, aut poſt ſponſalia [*huiuſmodi*] cauſſa ſæpe inciderit, tunc ſimplum redditor. Eadem etiam de ſponſo, ſi ſponſalia recuſauerit, dicimus. Planè vti arræ, quando ſponſa connubium recuſat, quadruplentur, nunc non obtinet: extraquam ſi ſpecialiter hoc ipſum pacto conuenerit. Porrò nulla extra huius conſtitutionis definitionem cautio facta, ſubſiſtere quito. Conſt. 6. tit. 9. lib. 1. cod. eſt cap. 33. tit. 1. lib. 1. baſil. quod eadem dicit.

[a] ἀρθοδοξίαν.

DE HAERETICIS AD [a] RECTAM FIDEM CONuerſis, & an hi in clerum allegi poſſint, & qui-nam illorum baptizentur, qui-nam verò duntaxat vngantur, & quòd benignè cum hæreticis agi oporteat, vt conuertantur. *Cap.* XIIII.

CONcilij Nicæni canon 8. 19. concilij Laodiceni canon 68. concilij Conſtantinopolitani canon 7. concilij Carthaginenſis canon 44. 57. 66. concilij ſexti canon 95. Baſilij canon 1. 47. Theophili ex epiſtola ad Aphyngium epiſcopum. Concilium Cypriani [*temporibus habitum*] ſtatuit, vt quicunq; hæreticus ad rectam fidem deuenit, baptizetur: hæreticorum [*lotionem*] non eſſe baptiſmum dicens.

NE EPISCOPI AVT CLERICI HAERETICIS [quippiam] donent, aut in teſtamentis dent: tametſi ipſorum cognati ſint. *Cap.* XV.

CONcilij Carthaginenſis canon 22. 81. Lege quæ annotata ſunt in cap. 8. tit. 10. præſentis operis.

DE HAERETICIS POENITENTIAM AGENTIBVS. *Cap.* XVI.

BAſilij canon 5. Lege quæ in præſentis operis cap. 39. tit. 9. annotata ſunt.

QVOMODO EPISCOPI QVAE IPSIS COMPETVNT, ſed ab hæreticis detinentur, loca vindicent. *Cap.* XVII.

CONcilij Carthaginenſis canon 121. Lege quæ annotata ſunt in 10. cap. tit. 8. præſentis operis.

DE IIS QVI REPROBARE CONANTVR, QVAE Epheſi acta ſunt. *Cap.* XVIII.

CONcilij Epheſini canon 6. Lege quæ in cap. 3. præſentis tituli ſunt annotata.

TITVLVS XIII.

De laicis.

VT QVI LAICVS TRIBVS DOMINICIS diebus in ciuitate degens, in eccleſiam non conenerit, à ſancta communione remoueatur.

Cap. I.

CONcilij Sardicenſis canon 11. concilij ſexti canon 80.

DE LAICIS ITERVM SAEPIVS-VE MATRIMOnium contrahentibus, & vetitis nuptijs, ac commiſtione.

Cap. II.

APoſtolorum canon 19. 48. concilij Ancyrani canon 16. 17. concilij Neocæſarienſis canon 2. 3. 4. 7. concilij Laodiceni canon 1. 10. 31. concilij Chalcedonenſis ca-

non 16. concilij ſexti canon 53. 54. 72. 98. Baſilij canon 4. 18. 23. 24. 41. 50. 53. 66. 67. 75. 76. 78. 79. 80. eiuſdem ex epiſtola ad Diodorum. Theophili ex epiſtola ad Agathonem epiſcopum. TEXTVS. Ciuilis lex [a] iterum ſæpius-ve repetitas non punit nuptias. [*Interim*] tamen parentibus, qui ſuperſtitibus ex priore coniuge liberis nuptias iterant, lucrorum amiſſionem inducit. De quibus [b] latè tractat tit. 9. lib. 5. cod. & nouella de nuptijs. Ad hæc verò mulier propter commiſtionem ſanguinis, annum lugubrem expectare cogitur: quod in viris locum non habet. Quæ itaque poſt mortem viri ante completum annum nubit, infamis redditur: neque amplius triente ſubſtantiæ ſuæ ſecundo marito donare, aut in teſtamento relinquere poteſt. Quin ipſa etiam ex hæreditate, aut legato, aut mortis cauſa donatione nil conſequitur: ſed hæc eius qui reliquit hæredes capiunt. Et ſi quid ipſi prior maritus reliquerit, capiunt [*illud*] gradatim decem perſonæ, hoc eſt aſcendentes & deſcendentes, & ex tranſuerſo vſque ad ſecundum gradum. Ab inteſtato verò cognatis ipſius ad tertium duntaxat vſque gradum [c] ſuccedit. [*Denique*] etiam omni dignitate, quæq; à priore marito [*vel*] occaſione [d] ſponſalium munerum, vel [*ipſius*] morientis voluntate ad illam peruenerint, priuatur. Quòd ſi nullus dictarum decem perſonarum inueniatur, locus [*fit*] fiſco. Neque [*verò*] donatione propter nuptias fruitur. Atque ſi hæres etiam ſcripta fuerit, ſi quidem ex parte, eius portio apud cohæredes manet: ſin ex aſſe, ad [*ſucceſſores*] ab inteſtato hæreditas abit. Cæterùm infamia aboletur, ſi ipſa Imperatori preces offerat, illéq; iſtud largiatur. At ſi ipſi liberi ex priore matrimonio ſuperſint, non aliter ea benignitate potietur, nec alijs pœnis aut infamia liberabitur, quàm ſi ſemiſſem ſubſtantiæ ſuæ, quam quum nuptias iteraret habuit, [*&*] vſusfructus & dominij [*iure*] illis donet: quemadmodum lib. 5. cod. tit. 9. conſt. 1. & 2. & nouella de nuptijs [*traditur.*] Interdum tamen citra periculum & damnum intra annum lugubrem nubit: ex Principis videlicet iuſſu, & quando in lugubri anno peperit: vt lib. 3. Dig. tit. 2. digeſt. 10. 11. [*docetur.*] De illicitis porrò & interdictis nuptijs tractant tit. 5. 6. 7. lib. 5. cod. & lib. 23. tit. 2. digeſt. 38. 51. 55. 67. SCHOLIVM. Tit. 9. lib. 5. cod. non eſt poſitus in baſil. Nouella de nuptijs, eſt nouella Imperatoris Iuſtiniani 22. poſita [*que eſt*] in lib. baſil. 28. tit. 14. cap. 1. [*ac*] iubet quæcunque compendioſè ſunt propoſita. Legas autem totum illum 14. tit. [*vt qui &*] maximè neceſſarius ſit, & de viris mulieribuſque nuptias iterantibus multa ſummæ vtilitatis doceat. Digeſt. 10. & 11. tit. 2. lib. 3. dig. eſt lib. baſil. 21. tit. 2. cap. 10. quod ita dicit: Ex Principis iuſſu mulier intra luctus tempus nuptias iterare poteſt. & cap. 11. thema 2. quod circa finem ſic habet: Quæ verò in lugubri [*anno*] peperit, ſtatim nubere poteſt. Tit. 5. lib. 5. cod. eſt lib. baſil. 28. tit. 5. cap. 23. quod ſic habet: Neminem, qui ſub ditione ſit Romani nominis duas vxores habere poſſe, patet: quum & in edicto prætoris huiuſmodi homines infamia notati ſint, quam rem competens iudex inultam eſſe non patietur. Tit. 6. eiuſdem lib. 5. cod. eſt lib. baſil. 28. tit. 4. cap. 41. & eiuſdem tit. cap. 44. quod eſt conſt. [a] 6. hæc ait: Si cui puellæ à tutore vel curatore tutelæ vel curæ ratio reddita ſit, eaq; vigeſimumquintum annum exceſſerit, atque [*inſuper*] conſtitutus [*annus vtilis*] decurrerit: poteſt ipſam tutoris vel curatoris filius [*vxorem*] ducere. Sanè ſi pater puellæ quum deceſſeret, vt illa [*in matrimonium*] tutoris vel curatoris filio iungeretur, poſtulauit: valet ſic quoque matrimonium. Tit. 7. lib. 5. cod. ſitus eſt in lib. baſil. 28. tit. 5. cap. 27. quod caput hæc dicit: Si quis qualemcunque gerens magiſtratum, puellam inuitam, aut inuitis parentibus qualemcunque vxorem ducere conatus fuerit: pro iſto conamine decem librarum auri multam pendito. Quando verò magiſtratu abierit: ne magiſtratus priuilegijs [*vti*] tentato. Quod ſi faciat, illa ciuitate in qua priuilegijs vti voluit, ad biennium eijcitor. Licet autem puellæ, eiuſque patri, quòd magiſtratus matrimonium perficere voluerit, de hoc conteſtari. Atque [*ea*] conteſtatione

[a] δευτερογαμίαν ἢ πλυγαμίαν.

[b] ἐν πλάτει.

[c] Pro κληρονόμοι, lego κληρονόμος ὅσ.

[d] μνήστρων.

[a] *Non 56. vt male in Græcis*

facta, tum in criminalibus tum in pecuniarijs [*negocijs*] extra ipſius iuriſdictionem erunt. Et ſi quidem [*qui hoc tentat*] præſes prouinciæ aut magiſtratus militaris ſit, vicarij: ſin vterque, [*& magiſtratus ordinarius & vicarius*], præfecti prætorio [*iuriſdictioni*] ſubſunto. Digeſt. 38. 51. 55. & 67. tituli 2. libri 23. digeſt. ſunt diuerſa capita 4. & 5. tituli, libri baſil. 28. Poſitus eſt enim tit. 2. lib. 23. digeſt. in cap. 19. tit. 4. lib. 28. baſil. atque cap. 22. quod eſt digeſt. 38. dicit: Qui in prouincia officium adminiſtrat: inde oriundam, vel ibi domicilium habentem vxorem ducere non poteſt, non tamen ſponſare prohibetur. At ſi mulier poſt officij diſpoſitionem nuptias contrahere nolit, arras tantummodo reddit. Verùm antea deſponſam, [*in matrimonium*] aſſumere poteſt: neque dos caduca fit, ſed rata [*manet.*] Cap. 25. hæc: Quæ in illicitis nuptijs data ſunt, dos eſſe non videntur, atque idcirco quæcunque ex ijs quæ ratione dotis data ſunt, maritus ceperit: tametſi præcipuè fructus ceperit, ab illo auferuntur. Eiuſdem 25. cap. thema 3. hæc: Si tutor aut curator, dum curam gerit, adoptauerit maritum quondam pupillæ, aut cuius curator eſt, vel [*etiam*] mariti patrem: adoptio irrita eſt, non autem perimuntur nuptiæ: quemadmodum fit, quando quis generum ſuum adoptauerit. Et cap. 42. quod eſt conſtit. 2. tituli 6. lib. 5. cod. hæc: Emancipatum quidam filium habens, poſtquam ipſi vxorem duxerat, matrimonio iam inito, atque ſuſceptis liberis, deſignatus eſt nurui ſuæ curator. Ergo huius filius, nurus maritus, ne idcirco matrimonium perimatur metuens, ſupplicauit Imperatori. Is reſcripſit, matrimonium quidem ratum eſſe, ſed patrem à cura deſiſtere [*debere*]: ac ſubſtituto alio, ab illo rationes repetere. Enimuerò quoniam de illegitimis nefarijſque nuptijs multa [*iam*] cap. in fine præſentis 2. cap. poſuimus, quorum alia legitimè conſtitutum matrimonium ex poſtmodum ſuperueniente malo non diſſolui aiunt, alia verò illud diſſoluunt: quæro, de quo ſæpe [a] in concilijs quæſtio mota eſt, ſi quis poſtquam rectè matrimonium contraxerit, cum ſocru

[a] συνοδικῶς.

cru ſua [*alia*] ve qua vxorem ſuam contingente perſona [a] ſe inceſtet, ſoluetur [*ne*] matrimonium, an non? Nequaquam; ſed inceſti punientur. Dicit namque lex in lib. 2. tit. 3. cap. 85. themate 2. Quæ ab initio rata [*fuerunt,*] ex poſt facto non infirmantur. Verùm ſi quum [b] nondum ſolenne ſacrificium celebratum fuerit, ſed ſponſalia duntaxat interuenerint, [*futurus*] maritus cum ſocru aliaue ſponſam ſuam ſanguine contingente perſona [c] ſe polluerit, mortificabitur matrimonium: [*idque*] propter regulam quæ dicit, ſi res [*quæpiam*] in [*eum*] ſtatum deueniat, quo in [*ſtatu*] initio conſiſtere nequiſſet, irrita eſt: [*tum ideo*] etiam, quòd inceſtus ſcienter non permittatur. Atque hæc quidem eorum quæ à Patriarcha compendioſè propoſita ſunt, interpretandorum cauſſa ſcripta ſint. Scias verò, quòd hoc præſens ſecundum caput multa expoſitione indigeat. Multæ ſiquidem & diuerſæ leges de prohibitis nuptijs latæ ſunt. Cæterùm quoniam tractatum de nuptias iterantibus iam explanauimus: diſcas etiam quæ ſæpius matrimonium contrahentes, vetitaſque nuptias concernunt. A veteri [*itaque*] lege ternæ agnoſcebantur nuptiæ. Poſteaquam autem temporibus Imperatoris DN. Leonis Sapientis in eccleſia inter principes ſacerdotum ſchiſma factum eſſet (maior enim pars tertias nuptias non concedebat) eáque diuiſio vſque ad [*tempora*] filij eius Imperatoris DN. Conſtantini Porphyrogennetæ duraſſet: euulgata tunc [d] deciſio eſt, quæ reconciliationis dicitur, quæ tractat, quando tertiæ nuptiæ permittantur, & quando non; quam deciſionem interpretationi 4. canonis ſancti Baſilij inſertam lege. Supra tertias autem nuptias haud vnquam alias fieri dixeris. Nam tertiæ etiam nuptiæ à veteribus legibus [e] πολυγαμίαι dicebantur. Porrò de vetitis nuptijs lege 1. & 2. cap. tituli 5. libri 28. Diuidunt enim cognationem trifariam, in aſcendentes, deſcendentes, & qui [*contingunt*] ex tranſuerſo. Ex quibus aſcendentes quidem ſint, parentes, aui, & deinceps: deſcendentes verò, filij, nepotes, pronepotes, & deinceps: ex tranſuerſo autem fratres, fratris

[a] συμφέρει ἐκ.

[b] ἀνέφικτον ἐστι γοῦν τελεσθῆναι ἐγγεγενῆσθαι.

[c] συνεχθῇ.

[d] πάμας.

[e] *Id eſt nuptiarum multitudo.*

sororisue filij, patrui vel auunculi,[a] patrueles, & deinceps. [Ac] deinde alteram etiam abusiuè cognationem dicunt, quæ ex affinitate siue[b] συμπενθερίας est. Vbi autem hac de [re] sermonem habuerunt, atque cuiusque cognationis gradus docuerunt: ascendentium atque descendentium nuptias, etiamsi ex legitimis nuptijs [nati] non sint, in infinitum prohiberi asserunt: ex transuerso autem cognatorum coniunctionem ab octauo gradu liberam faciunt, ac similiter affinium nuptias[c] vsque ad sextum gradum connumerandum impediunt. Verùm postquam temporibus sanctiss. illius patriarchæ DN. Alexij, de septimo gradu consanguineorum dubitatio incidit (negabant enim quidam posse[d] quempiam patrui magni nepotis filiam ducere vxorem, propterea quòd à legibus consanguineorum nuptiæ ab initio octaui gradus permittantur: alij verò opponebant, cognationis sextum gradum prohiberi duntaxat, ac [proinde] septimum gradum impedimento vacare debere, vtpote qui prohibitus non sit) statuit dictus sanctiss. patriarcha cum synodo tunc coacta hæc ad verbum: Quandoquidem igitur Basilius Theoctisten septimo gradu contingit, & lex octauo gradu se inuicem contingentibus matrimonium permittit, ac verò sexto contingentibus interdicit, septimo autem nequaquam,[e] ordinatum est, vt istiusmodi matrimonium priusquam procedat, non permittatur: postquam autem processerit, non diuellatur: sed qui ita coniuncti fuerint, pœnis subijciantur. Obtinuit itaque synodicum hoc oraculum vsque ad tempora sanctiss. illius patriarchæ DN. Lucæ. Tunc autem, siue mense Aprili, indictione 14. anno [ab orbe condito] 6676. vbi[f] quondam sacratiss. metropolitanus Atheniensis & venerabilis DN. Nicolaus Hagiotheodoritus, magnam inde animarum iacturam aliquibus, qui in[g] iurisdictione sua pœnarum metu clàm in septimo gradu matrimonium contraxissent, obuenire[h] in concilio retulissent: factum est synodicum statutum, quod hæc complectitur: Propter hæc igitur[i] moderatio nostra cum sanctorum[k] fra-

[a] πρῶτοι ἐξάδελφοι.
[b] Id est coniunctione socerorum.
[c] μέχρις ἕκτου βαθμοῦ καὶ αὐτοῦ, quæ phrasis familiaris est Iustiniano in nouell. 147.
[d] τὴν δεύτερον ἐξάδελφον τῆς θυγατέρα τοῦ δισεξαδέλφου αὐτοῦ.
[e] ᾠκονόμηται.
[f] ἀποιχομένου.
[g] ἐνορίαν.
[h] συνοδικῶς.
[i] μετριότης.
[k] ἀδελφότητος.

trum cœtu, factam à sanctiss. illo patriarcha DN. Alexio de consanguineorum in septimo gradu matrimonio, à ciuili lege neque expressè prohibito, neque euidenter permisso, synodicam[a] ordinationem corroborans & confirmans, ac veluti interpretans & explanans, simul verò quod multis noxium est & superuacaneum resecans, quasique ab ipsa radice reuellens: vt ne amplius illegitima suppullulent germina, neque vituperabiles multiplicentur liberi, neque filiorum à diuinis legibus alienorum inaugescat [numerus:] istius gradus matrimonium non modò quum eius [contrahendi] facultas petitur, prohibet: verumetiam ante petitionem contractum distrahi iubet: vt ab hodierno die huiusmodi matrimonium prorsus cesset, censens: tamen vt iam contracta istiusmodi matrimonia modis omnib. indiuulsa manere debeant. Qui itaque huiuscemodi matrimonium de ceterò contrahere audebunt, non solùm proposito sibi [fine] omnino nonfruentur: verùm post eius contractus distractionem, tanquam pręsentis synodalis statuti contemptores, quiq; cognatum sanguinem confundunt, excommunicationi etiam subijcientur. Qui verò ita [matrimonium] contrahentibus assensum præbuerint, austeritate canonica tentabuntur. Et qui [tale matrimonium] consecrare ausi fuerint, deiectioni [de sacerdotio] subijcientur. Edita est etiam præterea mense maio eiusdem indictionis potentis atque sancti nostri Imperatoris iussio, quæ partim hæc statuit: Quocirca etiam Imperatoria nostra maiestas, eandem de solutione propositæ quæstionis sententiam cum sanctiss. domino meo œcumenico patriarcha & sancta diuinaq; synodo sustinens, synodale hoc ad eandem quęstionem responsum, aut vt quod res est dicam,[b] statutum, vti quod secundum diuinos canones ciuilesque leges editum sit, in posterum obtinere [oportere] iudicauit, & vt nullo vnquam tempore subuertatur statuit. Atque hoc quidem modo hęc acta sunt, atque obtinent. Scias tamen, quòd licet synodalis hęc decisio, & ipsam confirmans Imperatoria iussio, consanguineorum in

[a] οἰκονομίαν.
[b] ὁροθέτησιν.

ſeptimo gradu matrimonium minanter prohibeat: indictione tamen 4. anno [*ab orbe condito*] 6694. cùm DN. Baſilius Camaterus patriarcha eſſet, ab Imperatore noſtro ſancto DN. Iſaacio Angelo iuſſio facta ſit, quæ ſtatuit, ne ex dictis actis matrimonio poſt illa inter longè feliciſſimos Cæſares, DN. Iohannem Cantacuzenum videlicet, atque [a] germanam Imperatoris ſororem DN. Irenen contracto, quanquam in ſeptimum conſanguinitatis gradum referatur, prę iudicetur: ſed quantum ad illos, & [*quidem*] ſolos, quæ à ſynodo atque Imperatore DN. Manuele de iſtiuſmodi nuptijs determinata ſunt, inefficacia ſint. Quod etiam à ſynodo approbatum eſt. Atq; de ſeptimi quidem gradus nuptijs controuerſia hunc in modum concilietur. Cæterùm quoniam matrimonio affinium in ſexto gradu coniunctorum (vt diximus) prohibito, temporibus ſanctiſſ. illius patriarchæ DN. Siſinnij duo [b] patrueles (vti videtur) duas ſorores vxores ducebant: propoſita à patriacha deciſio eſt, quæ circa finem hæc complectitur: Moderatio noſtra decreuit, ne iſtiuſmodi matrimonia inter Chriſtianos de reliquo amplius locum habeant, neque vllo vnquam tempore contrahantur. Ac [c] ſuadet [*ipſe illam*] in vniuerſum omnibus, & poteſtate ſacroſancti ſpiritus in patris dominiq; morem ſtatuit, ne de cæterò quiſquam omnium, quanquam ex poteſtatibus aliquis ſit, quanquam facultatibus ac diuitijs ſuperbiat, quanquam ex multis [*vnus*] & ex plebe ſit, ad iſtiuſmodi matrimonium deueniat. Quòd ſi quis deinceps [*inquit*] hoc ſtatutum floccifaciens, in tale matrimonium ſe precipitet, liberoſue collocet: hic omnibus diebus vitæ ſuæ ab eccleſia [d] pelletur: neque prius ad pœnitentiam recipietur, quàm diſtraxerit matrimonium, tametſi ex illa liberos ſuſceperit. Quicunq; verò ſacerdos tali matrimonio preces adhibuerit, plenæ [*è ſacerdotio*] eiectioni ſuccumbet. Cùm itaq; hoc modo hæc ſe haberent, atque de iſtiuſmodi contractu apud Imperatorium diuinum tribunal [*quædam*] ambiguitas incidiſſet: emiſſa eſt menſe Iulio indictione 8. ab optimo & ſan-

[a] ἀνταδέλφης.

[b] πρῶτοι ἐξάδελφοι.

[c] εἰσηγεῖται.

[d] ἐκκήρυκτος ἔσται.

cto noſtro Imperatore nouella ſanctio, quæ circa finem hęc narrat: Vt itaque vtrunque, & Imperatoriam Pontificaliumq́ue ordinationum maieſtas, & legum canonumque cautio rectè conſeruetur, atque veneratione afficiatur: neque omnino hęc deciſio diſſoluenda, neque rurſus omnino illi efficacia concedenda eſt. Sed [*via*] media (quod aiunt) atque regia eundum eſt, & vtrumque conſeruandum, erga deciſionis ſcriptorem illum patriarcham, ac Imperatores qui iſtius deciſionis mentionem fecerunt, reuerentia nempe, & ne quis legibus canonibuſq; diſſona præcipiat, quale [*quiddam*] hæc deciſio [*in medium*] adduxit. Oportet autem ab hac deciſione introductum [*matrimonij*] contractum, ſi iam conſummatus ſit, etiamſi eius faciendi facultas petita non fuerit, non diſtrahi: ſed iudicio atque approbatione loci antiſtitis ita in matrimonium coniunctis pœnis grauari ijſdemq́; coniugium conſeruari. Quòd verò [*iſtiuſmodi matrimonium*] petitur, non ſine conuenientibus pœnis & præceptis, cuius cauſa ſuperiùs [*reuerentia*] dicta eſt, concedi: neque [*id*] petentibus pro [*ipſorum*] arbitrio, aut promptè, aut citra criminationem, ſed adhibita commonefactione permitti, quinimo dictæ deciſionis, quæq́; in ea ordinantur ab eccleſia ipſos ſuggeſtionem accipere: & ſi quidem oraculum [*illud*] venerari conſtituentes, quæ in illo comprehenduntur, inconcuſſa cuſtodire velint, omnibus modis laudandi ſunt: ſin quod ab illo vetitum eſt, peragere malint, permittetur quidem id illis facere, ſed non niſi competentibus pœnis ſubactis. Nota, quòd quæ in præſenti Imperatoria iuſſione ad abrogandam Siſinnij deciſionem continentur, interea noſtris temporibus nullam habuerint efficaciam. Atque precor equidem, ne vnquam vllam habeant: quum cauſſam ob quam ſtatuta ſunt, [a] in nuda voluntate ſitam eſſe, ac propterea nihil boni adferre ſciam. Hæc [*autem*] quanquam ſanctiſſ. patriarchæ Siſinnij deciſio, inſuperq́; Imperatoria iuſſio conſtituant: ne [*tamen*] omnes conſanguineorum ſexti gradus nuptiales contra-

[a] θελημα-τικὴν ἔσται.

ctus ab his perimi dixeris. Extat enim iussio semper celebrandi Imperatoris DN. Alexij Comneni, ad suggestionem proedri illius & hetæriarchi Bardæ Zeri, mense martio indictione decima quinta edita, & ad illius temporis sanctiss. patriarcham DN. Nicolaum ac sanctam diuinamque synodum missa, quæ [a] amitam & ex fratre neptem cum patruo & ex fratre nepote, tametsi sexti gradus cognationem ex affinitate obtineant, citra impedimentum iungi statuit. Quam iussionem synodali commentario, qui in memorati patriarchæ DN. Nicolai codice reperitur, insertam legas. Proinde quoniam apud Imperatorium tribunal sermo aliquando incidit, an vnus atq; idem [b] duorum fratrum neptes in matrimonium sumere possit, quòd videlicet in septimum affinitatis gradum contractus referatur, [c] emissa est iussio potentis atque sancti nostri Imperatoris, quæ ne id vnquam fiat statuit: propterea quòd maritus & vxor vnius [*esse*] gradus existimentur, & [*matrimonij*] contractus in sextum affinitatis gradum incurrat. Verùm quia hæc iussio in competentem librum relata non est, non habeo equidem quod amplius scribam. Ecclesia interim istiusmodi matrimonium prohibet. Legas verò etiam sexagesimum septimum canonem sancti Basilij, quæque in illius interpretatione scripta sunt. Ad hæc scias, quòd quum ante imperium semper celebrandi Imperatoris DN. Alexij Comneni aliter fieri sponsalia [*solerent:*] mense Iulio indictionis septimæ anni [*ab orbe condito*] 6592. emissa sit eiusdem Imperatoris nouella lex quæ hunc in modum habet: Sponsalium nuptiarumq; [d] terminos vetusta superioriscq; ætatis legislatio susque deque habuit. Eorum autem [e] efficientes causas magis quàm Mysorum & Phrygum [*terminos (vt*] prouerbium [*habet*)] [f] indicauit. Verùm qui sub fœlicis memoriæ patriarcha DN. Iohanne Xiphilino synodi opera confectus est commentarius, cui etiam perpetuò inter Imperatores celebrandum DN. Nicephorum Botaniatam per aureæ bullæ scripturam authoritatem largitum esse compertum est, quæ multùm

[a] θείαν τε ἀνεψιὰν καὶ θείαν τε ἀνεψιᾶς.

[b] δύο ἀνεψιάδων ἐξαδέλφας.

[c] ἀπελύθη.

[d] ὅρους.

[e] τὸ μέσον.

[f] ἐγνώρισεν.

inter se distabant, in vnum contraxisse cernitur. Qua ratione quod synodica decisio de nuptijs promulgauerat, hoc ille disertis verbis de sponsalibus censet, duobus fratribus duas patrueles sponsare non permittens. Atque promiscua quidem plebs indiscriminatim rem aggrediens, & [*se*] in synodalis statuti sensum mergere prorsus nequiens, sine ratione quidnam sponsalia essent fingebat, neque quo pacto cautius firmarentur exactè constituere valebat. [*Quin*] interdum etiam mentis suæ inconsiderantiam aduersus absolutam ecclesiæ normam venditabat. Verùm Imperatoriæ nostræ maiestatis pietas scientius consideration em [*illam*] auspicata, vbi apparentem contrarietatem rectè dijudicasset, per præsentem legislationem optimam adinuenit consonantiam. Posteaquam enim vetus lex sponsalia in sola contrahentium voluntate constituit, nihilq; amplius [*quàm de*] consensu, instrumentis, atque sponsalitijs arris elaborat: nostris autem [*temporibus communis*] vitæ negocia ad longè ornatius magisq; sacrum diuina gratia deuenerunt incrementum, atque hinc non nuptiæ solùm, verumetiam sponsalia peragendam sacram benedictionem sibi coniunctam habent: ac [*verò*] certum tempus primæ coniugum coniunctioni per recentiorem sapientiss. Imperatoris DN. Leonis sanctionem est promulgatum (in maribus nempe, annus ætatis decimus quintus: in fœminis, decimus tertius: quod prefectò tempus ad perfectam coniugum cohabitationem vetus lex sufficiens esse iussit) necessarium esse potentia nostra iudicauit, vt per præsens oraculum firmiter definiat, propriè illa esse sponsalia, & reuera secundum exactæ synodalis normæ consideration em cum nuptijs æquipollere, quæcunque tempus quod Imperatoris DN. Leonis sanctio determinauit, integrum sibi [*coniunctum*] habuerunt, & [*quæ*] sacra [*insuper*] benedictio consequuta est: atque in illis synodalis decisionis obseruationem valere debere. Si namque [*sponsalia*] contrahentium alteram partem [*aut*] morte fortè alioue fortunæ casu, aut sententiæ mutatione recedere, ad aliúd-

que vitæ consortium transferri contingat: non exiguus [*profectò*] hîc absurditatis tractus existet, [*si*] præambulæ nuptiarum preces in sponsalibus peractæ, tanquam vanum aliquid [*temere*] que accumulatum, reputentur, & indiscriminatim ea res intelligatur, quasi si Deus per sponsalia inter coniungendas personas introductus non esset. Hoc autem commemoratus celebris Imperator rectè sequutus, sancti vniuersalisque sexti Concilij [*eum*] canonem, qui sponsam, dum sponsus adhuc in viuis est, cum alio in matrimonij consuetudinem coire vetuit, adulterium [*eam*] rem [*esse*] manifestè statuens: cùm aperta veteris legis contrarietate pulchrè conciliauit. Quoniam [*quæ*] post benedictionem sponsis factam [*interuenit*] separatio, ea [*demum*] secundum eius vocem iustorum sponsaliorum est solutio. Quòd si sponsalia quędam secundum multorum consuetudinem congruenter iam contracta fuerint, & instrumenta confecta sint: nondum autem statutum tempus, quo Christianis debita benedictio fieri consueuit, aduenerit, neque solennes super desponsatos preces per sacerdotem pronunciatæ fuerint: hæc sponsalia quantum ad exactam ecclesiæ dissertationem [*attinet*], neque esse, neque dici iusta [*possunt*] neque verò aduersus hæc synodalis commentarius efficaciam habet: sed tanquam hominum placita simpliciter per stipulationes confirmata, authoritatem ferunt, vetusque legislatio in illis firmitatem obtinet. Hoc enim pacto cùm vetusta lex, quæ antea de sponsalibus promulgata est, integra conseruabitur: tum synodi iudicium secundum hîc [*positam*] obseruationem & intellectum & interpretatum, intactum atq; intentatum custodietur. Quandoquidem verò hęc ad hunc modum [*constituta*,] & hęc vera [*esse*] sponsalia designata sunt, quę cum sacra benedictione, statutoque tempore peracta esse noscuntur: quę verò secundum antiquiorem legislationem fiunt, [*ijs*] velut hominum placita stipulationibus constabilita vim habere, atque [*insuper*] soli priscę legi, quæ certas personas ad seiunctam sponsam ingredi

ingredi prohibitas recensuit, in his valere concessum est: quiddam cum conuenienti Christianis honestate coniunctum, pręsenti oraculo nùnc etiam addi oportet. Quia enim non secundum exactam conuenientémque rationem veteris nouæque legislationis [*decreta*] peragebantur, sed promiscuum vulgus antiquiori legum authoritati adhęrescens, post septennale tempus citra dilationem sponsalia celebrabat, ac pro arbitrio quisque ad desponsatas ingrediebatur, continua consuetudine atque libertate ad colloquia congressus amoris flammam accendens: sacratior autem pars nouellam Imperatoris iussionem sequuta, inter sponsalia & nuptias distinctionem ponebat, primùm preces sponsalitias, ac deinde matrimoniales coniungendas accinens: atque [*inde etiam*] coniunctim simul & eodem [*tempore*] quando interea [*vel*] minimum quiddam incideret, isthæc perficiebantur, & sponsalia nuptiæq; vno [*eodémq; temporis*] spacio peragebantur: hoc tanquam sine disquisitione fiat, nostra pietas corrigens, per præsentem generalem iussionem sancit, [*vt*] qui ad annum contrahentium septimum, & deinceps vsq; ad decimumquartum aut duodecimum [a] velut imaginarij sponsaliorum contractus fiunt, legitimorum firmorúmque sponsaliorum vicem non obtineant: sed saltem tanquam confirmatæ stipulationes habeantur, atque secundum aliorum contractuum naturam operentur. Et ad hunc [*quidem*] modum apud omnes subditos nostros illa obtineant: [*vt tamen interim*] vetùs lex, quæ de sponsalibus promulgata est, in personas ad seiunctam sponsam ingredi prohibitas, plenam efficaciam habere debeat: [*idque*] quò [*is*] status quem in Christianorum republica vigere conuenit, augmentum accipiat. Nam tametsi ea res secundum exactam rationem perfecta sponsalia non sint: attamen quia quod agitur, sponsaliorum propositum habere videtur, atque inde nuptiarum fundamentum iaci incipit: magna profectò ratio est, quamobrem à lege prohibitæ personæ iterum impediantur, [*adeo*] que nemo impudenter procari prę-

[a] ὡς ἐν τύπῳ.

sumat, vt in vxorem assumere audeat, quam vetus lex sponsam alicuius factam, diremptis sponsalibus in alterius manum conuenire non sinebat. Veruntamen vbi [*id*] tempus aduenerit, quod sponsalibus simul & nuptijs conuenire iudicauimus ([*vbi*] nempe fœmina duodecimum annum, masculus verò decimumquartum excesserit) tunc in primis sponsalia decantandis sacris precibus, illorúmque solennibus (arra videlicet, gratóque desponsatis osculo) obseruandis perficiantur: atque deinde exiguo longioréue tempore, quomodo contrahentibus visum fuerit, intermisso, citra recusationem legitimæ etiam nuptiæ procedant: non autem multùm [*inter se*] disiunctæ res simul vno die, & [*vt*] sæpe [*fieri solet, vna*] hora effectum sortiantur. Taliter enim ordine in nuptijs procedente, cùm lex vetus, quæ prohibitarum personarum catalogum fecit, illis non permittens ad seiunctam [a] cognatæ personæ sponsam ingredi, obseruabitur: tum sapientissimi Imperatoris nouella iussio decorè in omnibus & valere & in republica obtinere conspicietur: [*quin*] & contrahentes personę ab intempestiuis & indecoris congressibus coercitæ, castam vitam ducent, opportuno tempore, quando sponsalia nuptiásque ipsis perfici conueniet, cum sacra inuocatione inuicem congressuræ. Quòd siquis contrà atque præsenti potentiæ nostræ constitutione prohibitum est, sponsalia conficere præsumpserit, neque hæc generaliter & aduersus omnes promulgata, quæ in posterum obtinere debent, ab ipsis calendis ineuntis mensis Iulij, instantis 7. indictionis, anni [*ab orbe condito*] 6592. sequi visus fuerit, & ante legitimum tempus sacrámque benedictionem arras pacisci fuerit ausus, aut etiam in mutuum conspectum contrahentibus personis conuenire, atque inter se [*omnia*] promiscua habere permiserit: tabellio qui arrhabonicum contractum [b] conscripserit, à sua statione remouebitur, qui verò ante tempus sponsalia confecerint, humanæ diuinæque iræ se obnoxios reddiderunt. Fiscus nanque propter præsentis iussionis contemptum [c] per rerum do-

[a] ὃ πλησιεστῆ.

[b] ἐκπρόμβος.

[c] διὰ τῆ σκέπου τῆ εἰκόνα κῶν.

mesticarum secretarium positam ex stipulatione in instrumentis pœnam ab ipsorum singulis integram exiget. Credimus verò etiam ipsum Deum aduersus hos insurrecturum, quòd inter iuuenes nequitiam palàm [*atque*] destinatò introducere non erubuerint. Etenim si vetus lex irrita facta est, & perfecta sponsalia confici nequeunt: [*ac*] verò recentioris legislationis præscriptum ad effectum deducere contrahentes recusant: quid aliud faciunt, quàm homines sibi mutuò secundum legem non obstrictos, contra legem inter se corrumpi sinunt, iuuenum [*que*] animis lasciuos amores per pollutam conuersationem ingenerant? Nota verò ex præsenti nouella, quòd malè permissum fuit [a] bellicoso DN. Michaeli [*matrimonio*] coniungi cum [b] rariſſimæ formæ DN. Anna, quæ [c] patruelis erat Mariæ Serblij [*filiæ*] antea illi desponsæ. Nam tametsi lege mortis ante nuptias ab ea sponsa separatus est, neque cum illa se commiscuit: attamen ipsius patruelem [*vxorem*] ducere non debuit. Neq; enim coniunctio, sed precationum ceremoniæ, vt sponsalia tanquam nuptiæ reputentur, faciunt. Si igitur laicus tale quippiam facere prohibetur, [*profectò*] consecratus multò magis. Tali nanque temporibus sanctiſſ. illius patriarchæ DN. Michaelis Anchiali per synodalem commentarium vetitum est legitimè coniungi cum [*ea*] muliere, quæ cognata eius fuerit, quæ [d] obligatorijs scriptis duntaxat illi obstricta fuisset, neq; sponsaliorum preces cum ipso excepisset, quòd aut mortua, aut pœnitudine ducta alteri viro coniuncta esset: extraquàm si eam necdum sexennem mors [e] arrhabonis instar abstulerit. Visum est enim concilio in sexennem mulierem [f] copulæ concupiscentiam non concipi. Verùm hoc in laicis non obtinebit. Nam qui altari [*deseruiunt*] soli vnius vxoris, eiusdémque virginis viri nominari, ipsíq; eiusdem status esse debent. Porrò quæ [*hac*] nouella de sponsalibus comprehenduntur, ex ipsa manifesta sunt. Scias verò, quòd in chartophylacij septo sanctiſſ. illius patriarchæ DN. Nicolai [*quidam*] commentarius asseruatur, qui hæc ad verbum

[a] ὅ πλησιεστῆ, *ab inueniendis armis.*

[b] ἀκριβοπατρίκης.

[c] ἀνεψιότης ἐξαδέλφη.

[d] διορισμῶν κῶν ἐγγεγραμμένων.

[e] ἀρραβῶνος.

[f] ἐφοδιάζεσθαι.

complectitur: Mensis Iulij die 4. indictione 15. quum sanctiss. noster dominus & œconomicus patriarcha Nicolaus in Thomaita præsideret, ac cum ipso Dei amantiss. metropolitani ille & ille considerent, Dei amantiss. metropolitanus Cyzici Simeon cum nostra moderatione considens, dixit, quomodo [*quidam*] matricis suæ vrbis clericus nomine Iohannes Diabatenus sponsalia inierat cum quadam Maria Theophili dicta, quæ esset ætate septennis: atque intellecto, propter sponsæ impubertatem præter ius sponsalia esse [*inita*], tunc ab illa recesserat, ac post annos octo legitimè ipsam in matrimonium assumpserat. Atque hæc quum dixisset, quid de clerico [*illo*] faciendum esset, discere voluit. Audiuit igitur à nostra moderatione, considentiumq; fratrum cœtu, quòd non solùm in nuptiali contractu arras dari receptum sit: verumetiam in [*cæteris*] contractibus omnibus: atque [*id quidem*] non coactè, sed spontè. Quemadmodum igitur in alijs contractibus non dicimus quod actum est, si arræ datæ non fuerint, esse irritum: ita quoque in contractu nuptiali, tametsi arra siue sponsalia [a] [*non*] processerint [*quod actum fuerit,*] firmum atque indiuulsum erit. Itaq; [*quanquam*] quæ inter clericum & Mariam (vt dictum est) sponsalia processerunt, subsistere nequeant: habebit [*tamen*] indissolubiliter clericus vxorem ipsi per solam nuptialem consecrationem (vt explicatum est) coniunctam. De donatione tamen propter nuptias, propter quam sponsalia etiam fieri consueuere inter coniuges ipsorúmue partes, non tractabitur: sed perinde atque si sponsalia non processissent, neq; ante nuptias donatio subsequuta esset, firmum erit matrimonium atque indisruptum. Similiter alia etiam eiusdem Imperatoris de eadem legislatione edita iussio est, quæ hanc vim habet: De nuptijs atque sponsalibus mense Iulio indictionis 5. anni ab orbe condito 6592. statuisse [*nos*] scimus, quæ in illa legislatione atque relatione comprehensa sunt. Atque eorum [*quidem*] nihil labefactari sustinemus, sed in æternum intentata & immutabilia manere volumus.

[a] *Negatiuam, particulam loci natura requirit.*

Vt [*videlicet*] sponsalia [*&*] nuptię (quemadmodum dictum est) coagmententur: vt in [*statuto*] tempore nihil innouetur, & ex consociandis mas quatuordecim annis maior sit, fœmina verò duodecim. Quoniam verò nihil tum statutum est, an eo modo inita sponsalia, si [*fortè*] dirimantur, soluendæ pœnæ [a] [*obnoxia*] futura, an verò omnino indissolubilia mansura sint, atque ideò etiam ea de [*re nos*] ipse interrogasti: sancimus, vt istiusmodi sponsalia, quæ propriè [*ac verè*] sponsalia sunt, immota, immutabilia, & omnino insolubilia maneant (quippe [*quia*] Deus inter consociandos inducatur, eamq; coniunctionem per precum [b] ceremonias communiat) & nunquam illa pœnis dandis soluantur, quæ [*pœnæ*] neque contractibus deinceps inscribentur: quia non ab illis, sed per Dei inuocationem sponsalia corroborantur, cuiuscemodi [*sponsalia*] omnino etiam insolubilia manebunt [*ijsq;*] duntaxat de caussis soluentur, quibus matrimonia, quibus illa vt viribus æqualia sunt, statutum est. Cognatæ verò personæ in [*contrahendis*] nuptijs vel sponsalibus prout [*iam*] placitum est, impedientur, neque contrà quàm hac constitutione vetitum est, quicquam à quoquam confiet, nisi si quando Imperator [c] quodam dispensationis modo & sponsalia & consecratione [*peragendam*] coniunctionem intra præstitutos annos permiserit. Licitum est enim Imperatoribus, vti aliter quàm secundum leges [d] dispensent: quemadmodum & sapiens Imperator & vetustiores legislationes dixere. Neq; verò ipsi quum tempus abbreuiabunt, priusquam qui coniugentur, eorum masculus quartumdecimum, fœmina verò duodecimum annum excesserit, naturalem congressum permittent. [*Quin &*] parentes, nequid ante dictum tempus fiat, diligentem curam adhibere debebunt. Alioqui & qui intempestiuum coitum peregerit, & parentes ipsius legib. aduersus stupratores [*latis*] obnoxij erunt. Porrò si quando Imperator sponsaliorum nuptiarumue tempus innouauit, coniungendi ante præfinitum [*ei*] rei tempus morte disiuncti fuerint: impe-

[a] ἔνοχα *aut simile quiddã in Græcis omissum est.*

[b] ἱερωτελεστίας.

[c] οἰκονομικῷ τινι λόγῳ.

[d] οἰκονομεῖν.

dientur tunc etiam prohibitæ personæ, neque illis ad audendum non audenda bonam occasionem suppeditabit, quod sponsalia nuptiæue ante tempus quod nostris constitutionibus placuit, morte dissoluta sint. Quod enim perfecto sponsaliorum nuptiarumue tempori deest, [*id*] supplens Imperatoris[a] dispensatio perpetuum seruabit prohibitis impedimentum vt [*illi*] nullo modo vetitum contractum inire [*possint*]. Quare quicunque contractus ex iustis sponsalibus perfectisue nuptijs impediuntur, hi etiam ab illis quæ intra legitimum tempus[b] per dispensationem constituta & naturaliter dissoluta sunt, arcebuntur.

[a] εἰκονομίαι.

[b] οἰκονομικῶς.

DE MVLIERIBVS, QVAE ABSENTES MAritos suos obijsse suspicantes nubunt.
Cap. III.

CONcilij sexti canon 93. Basilij canon 31. 36. 46. TEXTVS. Quæ de repudijs differit nouella 117. ait: Similes, scholaris, fœderatus, aliusve [*quispiam*] armatus in expeditionibus degat, quotcunque annis [*abfuerit*,] ipsum eius vxor expectato, tametsi nullas ab ipso literas accipiat. Quòd si ipsum decessisse audierit, ne [*adhuc quidem*] nubito, nisi prius [*vel*] per se, vel per parentes suos, aliumue fide dignum primores & chartularios numeri, in quo [*ille*] militare [*solet*], & tribunum interrogarit, an reuera mortuus sit, & illi propositis sacrosanctis Euangelijs ipsum mortuum esse in[c] instrumento deposuerint. [*Ea*] autem acta mulier capito, ac dein [*adhuc*] annum expectato, tumque [*denique*] legitimè nubito. Si verò contra hoc præscriptum nupserit, & ipsa, & qui ipsam duxit, vt adulteri, puniuntur. At si qui deposuerunt, mentiti esse probentur, militia priuantur, & decem librarum [*auri*] multam dant [*illi*] quem mortuum esse dixerunt, atque [*is*] si velit, vxorem suam recipiendi facultatem habet. Si scholaris erat, à primoribus scholæ & actuario dicta depositio fiat: sin fœderatus, ab ipsius optione.

[c] ἀπομνήματι.

SCHOLIVM. De repudijs 117. Imperatoris Iustiniani nouella, est cap. 3. tit. 7. lib. 28. basil. & dicit de mulieribus maritos suos milites absentes ob ijsse suspicantibus, quæcunq; in textu compendiosè proposita sunt.

DE IIS QVI DIVORTIVM FACIVNT.
Cap. IIII.

APostolorum canon 5. concilij Gangrensis canon 14. concilij Carthaginensis canon 106. concilij sexti canon 87. Basilij canon 9. 35. 48. 77. TEXTVS. De disiunctione matrimoniorum multis locis ciuilis lex differit, maximè autem in lib. 25. tit. 2. & lib. cod. 5. tit. 17. & nouella de nuptijs. Perfectiùs autem nouella 117. [*vt quæ*] expressè causas exponit, ob quas [*aut*] maritus aut vxor repudium mittere possint. Atque [*maritus quidem*] dotem lucratur, eius dominium liberis ex eo matrimonio superstitibus seruaturus, si [*quum mulier*] aliquos Imperatoriæ maiestati insidiari sciret, [*id*] marito suo non manifestauerit: illam [*maritus*] de adulterio accusauerit, & conuicerit: si quocunque modo vitæ mariti insidias collocauerit, aut alijs id [*agentibus*] conscia illi non manifestauerit: si [*vnà*] cum extraneis viris nolente marito agitet conuicia, aut cum [*ijs se*] lauet: si nolente marito extra ædes maneat, non [*tamen*] apud suos parentes, extra quàm si ipse citra dictas causas ipsam expulerit. Mulier autem mittit repudium, donationisq; propter nuptias, eius dominium ex eo matrimonio superstitibus liberis seruatura, lucratur, si contra maiestatem Imperatoriam [*maritus*] consilium captauerit, vel eius alijs conscius, maiestati non manifestauerit: [*si*[a] *quolibet modo maritus vxoris vitæ insidias posuerit, aut alijs de hoc consultantibus sciens prudénsque non manifestauerit*] ipsi, nec secundum leges vindicare studuerit: si castitati ipsius, vt adulterio polluatur, insidiari tentauerit: si maritus, vbi vxorem de adulterio accusauerit, [*crimen*] non probauerit. His verò de [*causis*] maritus non solùm donatione propter nuptias multatur, verumetiam alterum eius

[a] *Hæc in Græcis omissa esse, ex clausula patet.*

trientem ex alijs ſuis bonis [*amittit*]. [*Cum*] & pœnas ſuſtinet, quas mulier damnata ſuſtentura fuiſſet. Si [*maritus*] alteri in eadem domo eademue ciuitate cohabitet, & ab vxore aut ab alio admonitus non abſtineat: etiam de hac [*cauſſa*] trientem donationis ante nuptias alterum [*vxor*] lucratur, donationem eius matrimonij liberis ſeruatura. Si igitur extra has cauſas maritus repudium miſerit, donationem [*propter nuptias*] eiuſq; alterum trientem perdit. Sin mulier citra rationem repudium mittat, dotem perdit & inſuper per omnem vitam ſuam in monaſterium conijcitur, bonáque eius [*ita*] diuiduntur, vt liberi octo vncias, monaſterium verò quatuor capiat. At ſi liberi non fuerint, parentes autem [*ſint*,] qui repudio non conſenſerint, illi vncias quatuor, monaſterium octo capit. Sin verò conſenſerint, monaſterium vniuerſam ſubſtantiam percipit. Poſſunt autem hæc etiam de viro citra cauſſam repudiante dici, [*idque*] ex nouella 127. quæ pœnas temerariorum repudiorum æquales, & virum ſtatutis in mulierem [*pœnis*] ex æquo obnoxium eſſe, dicit. Cæterum, ſine damno ſoluitur matrimonium, ſi maritus per triennium poſt initum matrimonium cum vxore coire non potuerit, propter vitam monaſticam etiam: & ſi maritus ab hoſtibus captus fuerit, ac an viuat ad quinquennium ignoretur. SCHOLIVM. Tit. 2. lib. 25. dig. eſt in tit. 11. lib. baſil. 28. Tit. verò 17. lib. 5. cod. poſitus eſt in cap. 10. tit. 7. lib. 28. baſil. Iuſtiniani autem nouella 117. poſita eſt (vt ſæpius diximus) in lib. 28. tit. 7. cap. 1. quæ ſic pro parte habet, vt in textu compendioſè propoſitum eſt. De nuptijs nouella 22. poſita eſt in lib. 28. tit. 4. & 14. Quod [*verò*] nouellæ 127. caput de repudijs diſſerit, non eſt poſitum in baſil. ſed magis approbatum eſt cap. 13. nouellæ 134. quod cap. 4. tit. 7. lib. 28. eſt, ac temerariorum repudiorum in vtraque parte æquales eſſe pœnas dicit. Nouellæ Iuſtiniani 22. 4. cap. in tit. 7. lib. 28. poſitum, ait: Prædictis cauſſis viſum nobis eſt nominatim & haſce apponere, ex quibus matrimonia diſſoluere vel citra pœnam licet: atq; continuò cauſſas

cauſſas etiam adducit, vitæ monaſticæ nempe, [*& ſi qui*] intra triennium coniugem non attingat, & captiuitatis [*cauſſam denique.*] Veruntamen ex duabus cauſſis citra pœnam atque qualemcunque dationem coniugium ſolui, ait: quando verò alter coniugum vitam monaſticam ſuſcipit, hæc dicit: Nam hoc caſu iubemus, vt tam viro quàm mulieri, ad meliora migranti, ſoluendi matrimonij ſimul & diuertendi poteſtas ſit: [*prius tamen*] breui aliquo deſertæ parti ſolatio derelicto. Quicquid enim contrahentes pacti ſunt, vt poſt mortem alterius lucro cederet, id ab altera obtinere debet pars deſerta, ſiue vir ſiue mulier exiſtat: propterea quod & iſte (quantum ad coniugem) mori videatur, quum alterum vitæ iter pro altero capeſſit. Sed & nouella Iuſtiniani 123. ſiue 8. cap. 1. tit. lib. baſil. 4. iubet, vt vter coniugum in mundo relictus eſt, à parte quæ tonſa eſt capiat, quidquid ex morte eius ratione pacti [*conuenti*] ipſi competiturum fuiſſet. Quod quidem nouella 22. omnino ad dandam ex alijs cauſſis pœnam reſpiciens, paruum etiam ſolatium nominauit. Siquidem quod ex pacto [*datur*] pœna non reputatur. Atque hæc quidem ad hunc [*ſe*] modum habent. Quæro autem, quum nouella Imperatoris DN. Leonis Philoſophi[a] 117. ob tonſuram mariti vxori[b] donationem propter nuptias non dari dicat: ac [*verò*] nouella Imperatoris Iuſtiniani[c] 22. quæ ſuperius ſcripta ſunt ſtatuat, repetetúrne à muliere quippiam nomine donationis propter nuptias à marito tonſo [*datæ*,] an non? Quondam non ex pacto, ſed ex lege donatio propter nuptias dabatur. Siquid enim mulier dotis nomine dabat, tantundem in communes facultates maritus[d] obijcere cogebatur: vnde etiam ὑπόβολον [(*id eſt, obiectio, oppoſitio, ſuppoſitio, & tanquam contraria obligatio*)] eſt nominatum. Verùm hoc abrogatum eſt, atque iſtiuſmodi donationem propter nuptias maritus hodie non dat: ſed ex pacto partem aliquam dat, quantam [*videlicet ſi ipſe*] præmoriatur, vxori[e] pacto promiſerit. Quòd ſi nihil ſe donationis propter nuptias nomine daturum promiſerit, neque

[a] *Nõdum ergo habemus plenum nouellarũ numerũ.*
[b] ὑπόβολον.
[c] *Pro ρβ. lego κβ.*
[d] ὑποβάλλειν.
[e] συμφωνήσει.

dare quicquam compelletur. Nouellam igitur Imperatoris Dn. Leonis Philosophi de donatione propter nuptias, quæ ex veteri lege cognita est, atque necessariò datur: Imperatoris autem Iustiniani de lucro quod ex morte secundum pactum datur, loqui arbitror. Quod ergo ex morte alterius coniugum superstiti dari conuenit, exiget post alterius tonsionem qui in [*communi*] vita relictus est, qualecunque [*tandem*] sit, ac quomodocunque nuncupetur. Atque id contingit [*quidem*] hoc modo, vt si mulier tondeatur, maritus ex morte eius [*sibi*] superstiti dari promissam quantitatem, tametsi ὑπόβολον abusiuè vocetur, exigat. TEXTVS. Quod porrò consensu coniuges inter se matrimonium dirimere [*possint*] dictum fuit olim, abrogatum autem est per dictam 117. nouellam, sed postmodum renouatum ab Imperatore Iustino. Planè qui maritus indotatam vxorem citra rationem eijcit, dat illi puræ substantiæ suæ quadrantem. At si fortè plures tribus liberi sint, non quadrantem, sed vnius liberorum portionem [*illa*] accipit. Non potest autem, quod illi datur, centum auri libras excedere. Huic [*dationi*] tamen [a] quæ dotem non intulit mulier, si citra rationem à marito diuertat (quomodo eadem 117. nouella [*tradit*]) non est obnoxia. SCHOLIVM. Const. 9. tit. 17. lib. 5. cod. consensu matrimonium solui statuit, quæ in basil. non est. Sed neque [*illud*] 117. nouellę cap. quod consensu [*faciendas*] matrimonij dissolutiones abrogat, in basil. positum est, sed pro eo positum est nouellæ 134. cap. 13. quod est cap. 4. tit. 7. lib. basil. 28. quod cum Imperatoris [b] Iustiniani 117. legislatione idem valet. [c] Est autem nouella Iustiniani 140. quæ nullo modo in basil. posita est. Quòd autem indotata vxor ex maritalibus bonis, quum ille [*ipsam*] citra rationem repudiat, quadrantem capit, est pars nouellæ Imperatoris Iustiniani 117. sed neque hæc in basil. posita est. TEXTVS. Vsque adeò autem matrimoniorum dissolutio impediri nequit, vt lib. 45. tit. 1. digest. 19. dicatur: Quòd si quis coniugum pœnam spoponderit, si culpa sua diuortium fiat, [*promissio*]

[a] ἄπροικος.

[b] *Non Iustini vt Græcus.*

[c] *Mēdosus hic locus est.*

non valet. Sufficit enim in talibus à lege constituta pœna: nisi si stipulatio tantundem comprehendat, & eiusdem tit. digest. 134. Non rectè stipulor ab aliqua pœnam, si mihi non nubat, neque item quæ mihi iam nupta est, ab ea pœnam stipulari possum, si diuortium fecerit. Eadem etiam de muliere à marito stipulante [*intelligenda sunt*] & lib. 8. cod. tit. [a] 38. const. 2. Inualidè quis paciscitur, ne sibi diuortium facere non liceat: & quæ pœna in hac stipulatione constituta est, irrita est. SCHOLIVM. Dig. 18. tit. 1. lib. dig. 45. est cap. 18. tit. 1. lib. 43. basil. quod sic habet. Irrita est stipulatione constituta pœna, si culpa alterius coniugum diuortium factum fuerit, vt ne priuatorum hominum pactis pœna publica perimatur. Quæras lib. 29. tit. 5. cap. 5. & tit. 6. lib. 43. cap. 2. & thema 3. cap. 97. tit. 1. lib. 43. & thema 1. cap. 134. eiusdem lib. & tit. & thema 2. cap. 121. & lib. 2. tit. 2. cap. 243. & lib. 28. tit. 7. cap. 7. 8. 9. Digest. 134. tit. 1. lib. 45. digest. est cap. 134. tit. 1. lib. 43. basil. quod habet quemadmodum in textu scriptum est. Chumnus [b] in margine scholium adscripsit, quod [c] paucis [*illud*] cap. interpretatur: & docet, quando de futuro matrimonio conscriptæ [d] obligationes efficaciam habere debeant, & quando non. Verùm tu illi scholio ne auscultaueris: sed notes ex hoc cap. quòd matrimoniorum [e] obligatoria instrumenta, si quidem à solis futuris coniugibus confecta fuerint, quantum ad pœnam ob illorum transgressionem exigendam, inualida sunt: si verò ab alijs quibuspiam efficaciam habeant, & si culpa vtriuscunque futurorum coniugum matrimonium perfectum non fuerit, ab eo qui se effecturum, vt ille matrimonium ineat, promiserit, pœna exigatur. Quæras etiam Palæum [*in*] cap. 1. tit. 1. lib. 28. & cap. 14. & 15. eiusdem lib. & tit. Const. 2. tit. 38. lib. 8. cod. est cap. 2. tit. 6. lib. 43. quod habet vt in textu scriptum est. Atque in his [*quidem*] ciuilis lex [*vertitur.*] Scias verò quòd sæpenumerò quæsitum sit, an qui istiusmodi obligatoria de nuptijs instrumenta, aut etiam in [f] infirmis sponsalibus, [g] nuptiales pactiones cum

[a] *In lib. nostris 39.*

[b] ἐξωθεν.

[c] τάχα.

[d] δεσμωτικά.

[e] δεσμωτικὰ ἔγγραφα.

[f] ἀσυστάτῳ.

[g] γαμήλια.

[a] σίμβιος. muliere aliqua[a] interposuit, postquam obligatoria instrumenta, vel præter ius [*inita*] sponsalia reprobarit, aliam vxorem ducere, aut in presbyteri[b] τόπον. statum euehi possit. Tu igitur dic, quòd si persona, quæ ei qui sacerdos fieri vult, desponsa est, tempore reprobationis instrumentorum sextum annum excesserit, non permittetur ei qui instrumenta vel[c] à lege non confirmata sponsalia[d] interposuit, vt alteri mulieri coniungatur, aut sic sacerdos fiat, tanquam bis matrimonium contraxisse reputetur: [*idque*] propter concupiscentiam, & quòd mulier amoris capax sit. Si verò quum pacta reprobarentur, persona illa sex annis minor fuerit: firmiter talis alteri mulieri coniungatur, aut ex eo tempore sacerdos fiat. Astruas verò hæc etiam ex nouella legislatione Imperatoris DN. Alexij Comneni, quæ legitima sponsalia insolubilia esse statuit: & iubet, vt si sponsalia, tanquam legitimis temporibus non facta, solui contingat, facultatem non habeant cognatæ eorum, qui[e] aduersantibus legibus in coniugij societatem coniuncti fuerant, prohibitæ personæ, vt [*cum illis*] coniungantur. Quam [*quidem*] nouellam cap. 2. præsentis tituli insertam etiam legas.

[c] παραβαίνομαι.

[d] ἀναβάλλεσθαι.

[e] παραβαίνω.

DE FORNICATIONE, ADVLTERIO, STVPRO ET pædicatione. Cap. V.

APostolorum canon 61. concilij Ancyrani canon 8. concilij Neocæsariensis canon 8. concilij sexti canon 86. 87. Basilij canon 7. 18. 21. 22. 25. 26. 30. 34. 37. 39. 41. 58. 59. 62. 77. Gregorij Nysseni canon 3. TEXTVS. De stupro, adulterio, atque pædicatione tractat lex in lib. 9. cod. tit. 9, & lib. 48. titulo 5. talia delinquentibus pœnam inducens capitalem. Vbi [*etiam*] dicitur, quòd[f] adulterij accusatio non solùm ob stupratam legitimam coniugem, verumetiam de instabili atq; illegitimo matrimonio & sponsalibus, & de concubinatu instituatur. SCHOLIVM. Tit. 9. lib. 9. cod. positus est in cap. 47. tit. 37. Lib. basil. 60. & tit. 5. lib. digest. 48. positus est in cap. 3. tit. 37. eiusdem 60. libri.

[f] τὸ μοιχεύειν.

Cuius tit. diuersa cap. legas, quæ multa istiusmodi docent, cuiusmodi compendiosè sunt proposita. Verùm quòd adulteri, pædicones, aut stupratores capitali supplicio afficiantur, non est positum in basil. sed 73. cap. dicti 37. tit. ait: Adulteri verberati & tonsi naribus mutilantor: qui verò[a] internuncij atque administri in[b] impio illo scelere fuerint, verberati & tonsi in perpetuum exilium mittunto. Nouella autem Imperatoris Iustiniani 134. siue eius 12. cap. quod in tit. 7. lib. 28. positum est, circa initium hæc dicit: Si de adulterio maritus putet suam conuinci posse vxorem, conuenit, vt maritus prius contra vxorem, aut etiam adulterium in crimen subscribat. Et si quidem adulterij crimen manifestè probatum fuerit, tunc transmisso libello repudij, iubemus, vt illæ pœnæ delinquentibus irrogentur, quas præscribunt leges: illis quoque legitimas sustinentibus pœnas, qui quidem vel internuncij vel ministri tam impio crimini extiterunt. [*Præterea*] de substantia adulterij, si vxorem habeat, dos ei donatio; ante nuptias conseruetur: aut si dotalia instrumenta[c] [*non*] interuenerunt, portio quæ nostra defertur lege. Reliquam eius substantiam descendentes aut ascendentes (si qui sunt) vsque ad tertium gradum, capiant secundum ordines & gradus suos. Si nulli huiusmodi supersint, fisco hæc addici iubemus. Mulier verò quæ adulterium commisit, competentibus subdita pœnis, in monasterium conijciatur: & [*sic*] deinceps, quæ Patriarcha in compendium contraxit. Legas [*verò*] etiam nouellam Imperatoris DN. Leonis Philosophi 32. quæ quid adultero & adulterę fieri debeat, statuit. Proinde de[d] incestu cap. 76. tit. 37. lib. 60. hæc dicit: Incesti, siue parentes cum liberis, siue liberi cum parentibus siue fratres cum sororibus, [*se commisceant*] gladio puniuntor. Qui verò in alia cognatione se inuicem[e] incestarint, puta pater & filij vxor, aut filius & patris vxor siue nouerca, aut vitricus & priuigna, aut frater & fratris vxor, aut patruus & ex fratre neptis, aut ex fratre nepos & amita, aut [*extraneus*] & duæ sorores, aut [*extraneus*]

[a] μέσοι.

[b] ἀσεβήματι.

[c] *Negatiuam particulam desiderari, luce clarius est.*

[d] ἀθεμίτου.

[e] συμφθείρειν.

& mater vnà cum filia: hi & mares & fœminæ (ſi [*quidem*] ſcientes [*ſeſe*] commiſcuerint) verberati naribus mutilantor. Similiter etiam 77. cap. dicit: Si patrueles horúmue liberi, nec vltra, [*inter ſeſe*], vel pater & filius cum matre & filia, vel duo fratres cum duabus ſororibus vel duo fratres cum matre & filia, vel ex fratre nepos cum patrui ſui quondam vxore, ſiue patruus cum nepotis ex fratre quondam vxore, matrimonio coniungantur, alioquiue carnaliter commercium habeant, ſupra ſeparationem verberantor. [*Et*] cap. 78. ait: Qui cum monachis, diaconiſſis, aut aſcetrijs libidinem exercent, tanquam qui eccleſiam ſponſam Chriſti coinquinent, & ipſi & quæ cum ipſis ſe contaminant, naribus mutilantor. Cap. autem 79. Qui, inquit, cum [a] concubina filij ſui aut matrimonij prętextu [*ſe*] commiſcet, aut alioqui clam commercium habet, vnà cum ipſa naribus mutilator: vt tamen prius à ſe inuicem ſeparentur. Verùm ſi cum [b] filij concubina maritata id perpetret, pœnà eodem modo procedito, atque [*illi*] inſuper verberantor. Legas etiam 6. thema cap. 10. tit. 5. lib. baſil. 28. quod ait: Qui virginem aut viduam rapuit, hanc neque conſentiente ipſius patre ad delictum condonante, ducere vxorem poteſt. Cæterùm qui de ſancto baptiſmate aliquam ſuſcepit, non poteſt ipſam poſtmodum in matrimonium aſſumere: quippe quæ tanquam ipſius filia facta ſit: neque [*item*] eius matrem aut filiam: quin neque ipſius filius. Quandoquidem nihil aliud perinde paternum affectum iuſtúmque matrimonij impedimentum introducere poteſt, atq; hoc vinculum, quo animæ ipſorum mediante Deo coaleſcunt. Lege eiuſdem lib. & tit. cap. 3. thema 2. & 3. & cap. 11. & lib. 7. tit. 8. cap. 4. & lib. 45. tit. 2. cap. 6. thema 3. & cap. 10. thema 2. & 3. & lib. 2. tit. 3. cap. 8. & cap. 197. TEXTVS. Proinde fornicatio non laudatur quidem à ciuili lege, neque tamen prohibetur. Etenim dicitur lib. 12. tit. 5. dig. 4. Quod meretrici datur, non redditur. Quùm enim meretrix ſit, non turpe eſt ipſam accipere, tametſi meretricem eſſe turpe ſit.

[a] αωτέκνῳ.

[b] ὑπαδρον ϛύλεωον.

Et lib. 39. tit. 5. digeſt. [a] 6. quòd etiam ob inhoneſtam cauſſam rectè donetur, veluti [*ſi*] meretrici [*quippiam detur*]: atque [*id*] ratum ſit. Et lib. 47. tit. 2. digeſt. [b] 39. Qui alienam ancillam meretricem rapuit, aut celauit: neque tanquam plagiarius, neque tanquam fur tenetur. Non enim furti, ſed libidinis cauſſà id fecit. Nam ſi quis fores meretricis effregerit, & alij ingreſſi, non [*autem*] ab ipſo inducti, res eius furati fuerint: [*is*] non tenetur tanquam fur. SCHOLIVM. Digeſt. 4. tit. 5. lib. 12. eſt thema 2. cap. 5. tit. 2. lib. baſil. 24. quod eadem dicit. Digeſt. 6. tit. 5. lib. 39. eſt cap. 5. tit. 1. lib. baſil. 47. quod habet, vt in textu compendioſè propoſitum eſt. Digeſt. 39. tituli 2. lib. 47. eſt cap. 39. tituli 12. lib. 60. baſil. quod habet, quemadmodum declaratum eſt. Rectè autem dixit, quòd qui alienam ancillam meretricem rapit, non teneatur tanquam plagiarius, ſiue in metallum non condemnetur, vt eſt in baſil. Nam qui ancillam quæ meretrix non eſt, rapit, in metallum condemnatur, [*cuius rei cauſa*] lib. 60. totum 38. tit. quæras. TEXTVS. Dicit verò etiam lib. 38. tituli 8. quòd [c] vulgò quæſiti non modò matri, ſed etiam cognatis materni generis [d] ſuccedant, & [*ipſis*] ab his [e] ſuccedatur. Illuſtris autem [*mulier*] quæ liberos legitimos & ſpurios habet: non poteſt ſpurijs, neque [f] inter vivos, neque quum moritur, quicquam ſuppeditare: quomodo lib. 6. C. tit. [g] 57. conſt. 5. [*tradit.*] Planè [h] vulgò conceptus neque patrem habere dicitur: quemadmodum lib. 1. tit. 5. dig. 23. Porrò concubinatus legitimus eſt, & eas ſine crimine concubinas habere poſſumus, in quas illicita non committuntur: veluti [*fit*] in concubina patris, vel aui, aut in filia ſororis: vt lib. 25. tit. 7. & lib. 23. tit. 2. digeſt. [i] 55. & lib. 48. tit. 5. digeſt. [k] 11. [*docent.*] In concubinatu autem eſſe poſſunt libertinæ, & ingenuæ obſcuro loco natæ. Qui verò ingenuam [*eandem*] que honeſtam in concubinatu habet, conteſtationem ſuper hoc facere debet: alioquin vxorem ipſam habet, vel ſi hoc recuſat, [l] ſtuprum cum ea committit, nam concubinatus nomen à legibus agnoſcitur, vnde

[a] *In lib. noſtris* 5.

[b] *In noſtris* 40.

[c] πρωτοκτήσεις.

[d] κληρονομοῦσι.

[e] κληρονομεῖται.

[f] ζῶσι.

[g] *In lib. noſt.* 56.

[h] ἐ ἀπὸ πατρείας.

[i] *In noſtris* 56.

[k] *In noſtris* 13.

[l] ἀδέμιτον.

lib. 6. cod. tit. 57. const. 5. dicitur, quòd [*mulier*] libera, quæ legitimè cum homine libero in concubinatu est, [*liberos*] ex illa consuetudine natos, cum legitimis liberis hæredes habitura sit. Breuiter, permulta [*de*] concubinarum liberis, siue [a] illegitimis & naturalibus lex in cod. & nouellis complectitur, docens, quinam [*illi*] sint, & quomodo patri [b] legitimi fieri, & quando ac quantum ex paternis bonis percipere possint. SCHOLIVM. Tit. 8. lib. 38. digest. positus est in cap. 6. tit. 2. lib. 45. basil. atque ait eiusdem tit. cap. 7. Hęc [c] bonorum possessio omnes vocat cognatos, licet [*iure*] ciuili non vocentur. Vnde & vulgo quæsiti fratres inter se, & in [*bonis*] matris, cognationis subsidium habent, & mater in illorum [*bonis*]. Eadem quoq; de ancilla prægnante manumissa dicimus. Et cad. 9. [d] spurij hæreditas ad cognatos paternæ stirpis non pertinet; nam patrem non habet. Eius autem matri, [e] eademq; matre natis fratribus [f] proximitatis subsidium datur. Atque hæc quidem aiunt leges, eorum differentiam qui [g] per fornicationem coniunguntur docentes, ac spurijs succedi à maternæ stirpis cognatis: patrem autem, aut paternæ stirpis cognatos, ipsos non agnoscere: sed ex vna duntaxat vncia illegitimum filium patri hæredem fieri dicentes. Verùm [*quæ*] de nuptijs [*tractant*] leges atque canones, & agnoscunt, [h] ex fornicatione cognationem, & qui ex fornicatione [*inuicem se*] contingunt, cognatos, si incestum committant, tanquam legitimos cognatos puniunt. Quorsum legas in 5. cap. positos canones, & nouellam Imperatoris Iustiniani 118. quæ est in fine tit. 3. lib. basil. 45. Const. 5. tit. 57. lib. 6. cod. est cap. 42. tit. 1. lib. basil. 45. quod dicit: Si qua illustris mulier filium ex iustis nuptijs procreauerit, & alterum spurium habuerit, cui pater incertus sit: quemadmodum res maternę ad eos perueniãt, siue tantummodo ad liberos iustos, siue etiam ad spurios, dubitatur. Sancimus itaque, vt neque ex testamento, neque ab intestato, neque ex liberalitate [i] inter viuos habita, iustis liberis existentibus, aliquid penitus ab illustribus matribus

[a] νόθων.
[b] γνήσιοι.
[c] διακατοχή.
[d] πορνογενοῦς.
[e] ὁμομητρίοις.
[f] συγγενικὴ βοήθεια.
[g] πορνικῶς.
[h] τὴν πορνικήν.
[i] ἐν ζωῇ.

tribus ad spurios perueniat: quum in mulieribus ingenuis & illustribus, quibus castitatis obseruatio præcipuum debitum est, nominari spurios, satis iniuriosum, satisq; acerbum, & nostris temporibus indignum iudicemus: & hanc legem ipsi pudicitiæ, quam semper colendam censemus, meritò dedicamus. Sin autem concubina liberæ conditionis constituta, filium aut filiam ex licita consuetudine cum homine libero habita procreauerit, eos etiam cum legitimis liberis ad materna venire bona, quæ illa iure legitimo & in patrimonio suo possidet, nulla inuidia est. Digest. 23. tit. 5. lib. 1. dig. est cap 19. tit. 1. lib. 46. quod ait: Qui ex legitimo matrimonio natus est, patrem sequitur; vulgò quæsitus autem, matrem. Et 24. cap. eiusdem lib. & tit. Qui non ex legitimo matrimonio nascitur, matrem sequitur: nisi lex specialis aliud quidpiam statuat. Tit. 7. lib. 25. dig. non est positus in basil. Tit. 5. lib. 48. dig. est in lib. basil. 60. tit. 37. Digest. autem 11. non est transcriptum. Verùm ait thema 2. cap. 1. tit. 37. lib. 60. Qui mulierem honestam & ingenuam in concubinatu habet, neq; per contestationem hoc manifestum facit, vel vxorem eam habet: vel si hoc recusat, [a] stuprum, atque adeò adulterium cum ea committit: dum videlicet corpore suo quæstum [*illa*] non fecerit. Const. 5. tit. 57. lib. 6. cod. non est integra posita, [b] cuius initium est cap. 42. tit. 1. lib. 45. basil. cap. 2. nouellæ Iustiniani 12. & cap. 13. [*nouellæ*] 18. & nouella 19. & cap. 3. 78. & cap. 3. 89. nouellarum Imperatoris Iustiniani, & alia cap. quæ de ijs docent, qui [c] ex legitimis [*postmodum vxoribus, aut*] etiam ex concubinis [*nati*], & ex nothis legitimi filij [*fiunt:*] posita sunt in tit. 1. & 2. lib. 32. basil. quos legas. TEXTVS. Proinde & ancillas nostras in concubinatu habere possumus. Dicitur namque lib. 6. tit. 4. const. 4. quæ [*ancilla*] domini sui legitimam vxorem non habentis, vsque ad mortem eius concubina fuerit, [*eam*] cum liberis suis in ingenuitatem rapi, & supra legitimam portionem peculium, quod quum dominus moreretur habebat, capere: neque liberos, aut hære-

[a] ἀσέλγειαν.
[b] ἄνωθεν οὖσα.
[c] Pro ἐκ νόμων lege ἐξ ἐννόμων.

des, aut cognatos defuncti in illam ius patronatus habere. Et lib. 7. eiusdem cod. tit. 15. cõst. 3. ait: Qui ancillam ad mortem vsque in concubinatu habet: potest dum viuit, de illa, & qui [a] fortè ex ipsa nati erunt, quod visum fuerit, statuere, & in vltima voluntate nominatim alij hæredi relinquere. Sed si moriens nihil dixerit, in libertatem [*illa*], & qui fortè ex ea nati fuerint, eripiuntur: dummodo [*tamen*] defunctus legitimam vxorem non habuerit. Etenim qui vxorem habet, neque liberam, neque seruam in concubinatu habere potest. Planè adulterij accusatio ob stupratam concubinam etiam instituitur: quomodo lib. 48. tit. 5. digest. [b] 12. [&] 13. [*docent*]. Cæterùm concubina est, quę legitimè cum aliquo sine nuptijs viuit: & quæ minus honesta est, [c] pellex vocatur: vt lib. 50. tit. 16. digest. 144. [*traditur.*] SCHOLIVM. Const. 4. tit. 4. lib. 6. cod. est thema 4. cap. 28. tit. 1. lib. 41. quod habet, vt in compendio propositum est. Const. 3. tit. 15. lib. 7. cod. est cap. 3. tit. 19. lib. 48. quod sic dicit: Si quis vxorem non habens, cum ancilla [*sua*] consuetudinem habeat, ac cum illa ad mortem vsque permaneat, neque quicquam de illa in testamento suo dicat, siue liberos ex ea habeat, siue non, illa libera euadit. Quum autem liberam illam fieri, ex præsenti cap. audis: liberos eius seruituti obnoxios esse ne existimes. Nam & ipsi liberi fiunt, quomodo superius cap. lib. 41. & præsentis cap. veteres [*leges*] aiunt. Digest. 12. & 13. tit. 5. lib. 48. non sunt posita in basil. digest. 144. tit. 16. lib. 50. digest. est cap. 1444. tit. 2. lib. 2. basil. quod sic habet: Concubina est, quæ cum aliquo in domo eius extra legitimas nuptias viuit. Minus autem honesta, [d] amica appellatur.

[a] ὡς τύχοι.

[b] *In lib. nost. solium* 13.

[c] παλλάκοις.

[d] φίλη.

SI LAICI VXOR ADVLTERIVM PASSA SIT. Cap. VI.

CConcilij Ancyrani canon 20. concilij Neocæsariensis canon 8. Lege quæ annotata sunt in cap. 32. tit. 1. præsentis operis.

DE STVPRO ET NVPTIIS VIDVAE, ET, QVAE vidua dicatur. Cap. VII.

BAsilij canon 18. 24.

DE IIS QVI MATRIMONII CAVSSA MVLIERES rapiunt, aut violant, aut virgines constuprant, &, de ijs qui illis conscij sunt. Cap. VIII.

APostolorum canon 67. concilij Ancyrani canon 11. 25. concilij Chalcedonensis canon 27. concilij sexti canon 92. Basilij canon 22. 30. 33. 38. 53. Legas quæ annotata sunt in cap. 30. tit. 9. præsentis operis.

DE HIS QVAE PRAETER VOLVNTATEM PArentum aut dominorum nubunt. Cap. IX.

BAsilij canon 38. 41. 42. TEXTVS. Qui quæue in alterius potestate sunt, non possunt legitimè matrimonium contrahere, non consentiente eo qui illos in potestate habet: vt lib. 5. cod. tit. 4. & lib. 23. tit. 2. [*traditur*]: extra quam si [*quis*] filiam vigintiquinque annos natam [*in matrimonium*] elocare differat. Tunc enim [*illa*] liberæ conditionis homini seipsam [*matrimonio*] iungere potest: quemadmodum quæ de ingratitudine hæredum [*tractat*] nouella 115. [*docet.*] SCHOLIVM. Tit. 4. lib. 5. cod. positus est in cap. 27. tit. 4. lib. basil. 28. Quale tamen cap. [a] in textu scriptum est, nullum in toto [*illo*] tit. est. Quòd autem qui quæue in potestate sunt, citra consensum eius qui eos in potestate habet, legitimè matrimonium contrahere non possint: [*id verò*] ex multis cap. manifestum est. Tit 2. lib. 23. dig. est in cap. 1. tit. 4. lib. 28. atque eiusdem tit. cap. 2. ait: Non consistunt nuptiæ, nisi qui coniungantur, quiq; eos in potestate habent, consentiant. Nouella 115. est in cap. 38. tit. 8. lib. 35.

[a] ἐν τούτοις.

basil. atque 12. eius cap. hæc dicit: Si cui ex prædictis parentibus filiæ neptiue suæ maritum dare, & secundum vires patrimonij sui pro ea dotem offerre volenti, illa non consenserit, sed turpem vitam delegerit: sed si filia ad annum ætatis vigesimum quintum peruenerit, & parentes differant marito eam coniungere, & ex hoc contingat vt in corpus fortè suum peccet, hoc ad ingratitudinem imputari filię nolumus: quandoquidem non sua, sed parentum culpa hoc deliquisse dignoscitur. Atq; hęc quidem [*habet*] basil. inserta nouella. Tu verò animaduertas, quòd filia post vigesimumquintum annum se præter voluntatem patris sui liberæ conditionis homini connubij iure iungere possit, [*id*] in basil. non esse assumptum, ideoq; efficaciam non habere. Aliud SCHOLIVM. Nota quæ in præsenti 9. cap. de filiabus [a] in potestate constitutis scripta sunt. Quoniam verò nonnulli dixerunt, filiam quæ post vigesimumquintum annum fornicatur, secundum 12. cap. tit. 8. lib. 35. basil. quod hîc etiam insertum est, non posse exhæredari: quæ verò nubit, posse: quod filiam post vigesimumquintum annum præter voluntatem patris sui se connubij iure viro iungere posse, non sit insertum basil. dico, quòd quum eadem, quæ caussas ob quas parentes liberos exhæredare possunt enumerat, Iustinianea nouella statuat, vt qui filius præter [*consensum*] patris cum mimis aut arenarijs venatoribus conuersatur, exhæredetur [b], debeamus dicere, fornicationem atq; nuptias aliâs venia dignandas, aliâs non. Siquidem si filia, siue ante perfectam ætatem siue post, matrimonij lege cum viro [c] [*non omnino*] vituperabili coniuncta fuerit: vt non grauem pater ex nuptijs iniuriam accipiat: matrimonium quidem tanquam quod consistere nequeat, ex aditione patris [*ad iudicem*] dissoluetur, sed filia non exhæredabitur. Quod ipsum sanè futurum etiam est, si simili modo fornicata fuerit. At siue per nuptias, siue per fornicationem [*omnino*] grauem patri iniuriam intulerit, exhæredabitur. Idem verò & in filio fiet. De fornicatione autem [d] adhibito discrimine quæ-

[a] ὑποξουσίων.

[b] *Haud dubiè omissum est, εἰ μὴ τυχὸν καὶ ὁ πατὴρ τοιαύτης ἐπιτηδεύσεως γέγονε nisi fortè & pater eiusdem professionis fuerit.*

[c] *Quin itē hîc negatiua parcula omissa sit, dubitari nequit.*

[d] μετὰ διακρίσεως.

retur. Alia enim diuturna, alia temporaria est.

DE MVLIERIBVS FORNICANTIBVS, FOETVM PERIMENTIBVS, vel [a] ad necandos fœtus medicamenta conficientibus. Cap. X.

[a] φθόρια.

COncilij Ancyrani canon 21. consilij sexti canon 91. Basilij canon 2. 8. 52. TEXTVS. Dicitur lib. 47. tit. 11. dig. 4. quòd quæ data opera abortierit, in temporale exilium detur. Idem etiam lib. 48. tit. 8. dig. 8. In dig. verò 39. tit. 19. lib. 48. dicitur, quod quæ acceptis pecunijs partum abegerit, capite plectatur: quæ verò post diuortium odio mariti id fecerit, ad tempus exulare iubeatur. Et dig. 38. eiusdem tit. Qui abortionis poculum dederit, si vilis sit, in metallum damnatur: si honestus, [b] amissa parte bonorum relegatur. Siquis verò inde enectus fuerit, summum supplicium infligitur. [*Atque*] hęc [*etiam*], tametsi citra dolum abortionis medicamentum datum sit, SCHOLIVM. Digest. 4. tit. 11. lib. 47. dig. est cap. 24. tit. 22. lib. 60. basil. quod dicit, vt scriptum est. Dig. 8. tit. 8. lib. 48. non positum est in basil. Dig. 39. tit. 19. lib. 48. dig. est cap. 39. tit. 51. lib. 60. basil. ac dicit quæcunque scripta sunt. Dig. 38. eiusdem lib. & tit. est thema 6. cap. 38. tit. 51. lib. 60. basil. quod, quæ compendiosè proposita sunt, narrat.

[b] μετὰ μερικῆς δημεύσεως, non καιρικῆς.

DE IIS QVI ABOMINANTVR MATRIMONIVM, carnem & vinum. Cap. XI.

APostolorum canon 51. concilij Gangrensis canon 1. 2. 49. basil. canon 28. 85.

DE LAICIS SIBI VIRILIA AMPVTANTIBVS. Cap. XII.

APostolorum canon 22. 24. concilij Nicæni canon 1. Lege quæ annotata sunt in cap. 14. tit. 1. præsentis operis.

DE LAICIS QVI COMEDVNT IDOLIS immolata, vel carnes in sanguine, vel suffocata, vel à bestijs capta, vel morticina.

Cap. XIII.

APostolorum canon 63. concilij Ancyrani canon 3. concilij Gangrensis canon 2. concilij sexti canon 67. Gregorij [a] miraculis clari ex epistola de comedentibus idolis immolata, Basilij canon 81.

[a] θαυματουργῶ.

DE LAICO IMPERATOREM CONTVmelia afficiente. Cap. XIIII.

APostolorum canon 84. Lege quæ annotata sunt in cap. 36. tit. 9. præsentis operis.

DE ORTHODOXIS, QVI AB HAERETICIS AVT Iudæis benedictiones accipiunt, vel cum illis festos dies agunt, vel cum Iudæis ieiunant, &, quòd sabbati die feriandum non sit, sed quoad eius fieri potest, dominica, &, de ijs qui in monasterijs aut ecclesijs hæreticorum orant.

Cap. XV.

APostolorum canon 65. 70. concilij Laodiceni canon 9. 29. 32. 34. 37. 38. 39. concilij Carthaginensis canon 60. 38. 39. Lege quæ annotata sunt in cap. 15. tit. 3. præsentis operis, & cap. 4. tit. 7.

DE LAICIS, QVI CLERICOS MONASTERIOrum, ptochiorum, aut martyriorum sollicitant, ne sub potestate episcoporum maneant.

Cap. XVI.

COncilij Calchedonensis canon 8.

DE LAICIS, QVI EXCOMMVNICATIS vel [a] schisma facientibus presbyteris [b] adhærent, & sine [consensu] episcoporum suorum altaria erigunt.

[a] ἀποσχίσασι. [b] προσέδραν μόνων.

Cap. XVII.

APostolorum canon 31. Lege quæ annotata sunt in cap. 14. tit. 9. præsentis operis.

DE PERIVRIS, ET IN CVIVSMODI [casibus] eos qui iurant, non rectè iurare oporteat.

Cap. XVIII.

BAsilij canon 10. 17. 29. 64. 82. TEXTVS. Deperiuris dicitur in lib. 12. tit. 2. & lib. cod. 4. tit. 1. Atque generalis quidem sermo vult, ne [in] periuria inquiratur. Sunt tamen quædam exceptiones. Dicitur enim lib. 12. tit. 2. dig. 31. In dubijs [causis] solet iudex iusiurandum deferre, & sic [deinde], iudicare. Si igitur eo modo condemnatus, postmodum [sed] [c] instrumenta inuenisse dicat, ijsque solis vti velit, [d] ex integro causam agit. Quòd si aduersarius iusiurandum deferat, non retractatur controuersia. SCHOLIVM. Tit. 2. lib. 12. dig. qui de iureiurando, siue [e] voluntario, hoc est delato, siue necessario, siue iudiciali docet, est in principio tit. 5. lib. 22. basil. & ait 4. thema cap. 3. Mulier iurans se prægnantem esse, mittitur in possessionem: neq; post [præstitum] iusiurandum conuenitur, quasi [f] calumniæ caussa in possessionem missa sit: neq; in possessione vim patitur. Sed si aduersarius ipsam non prægnantem esse iurauerit, non mittitur. Verùm ex huiusmodi iureiurando non præiudicatur quæstioni de partu. Alterius nanque iusiurandum alteri neque prodest neq; obest. Et tit. 1. lib. 4. cod. est cap. 43. eiusdem 5. tit. lib. 22. basil. & ait: Caussa iureiurando ex consen-

[c] δικασμάτα. [d] ἀνωθεν κινεῖ. [e] παραυτοσχεδιαστικῶς. [f] κεκινημένον.

ſu vtriuſque partis, vel aduerſario inferente, præſtito, vel remiſſo, deciſa: nec periurij prætextu retractari poteſt, niſi ſpecialiter hoc lege excipiatur. Digeſt. 31. tit. 2. lib. 12. dig. eſt cap. 31. eiuſdem 5. tit. lib. 22. baſil. ac dicit, quæcunque compendioſè propoſita ſunt. TEXTVS. Eſt tamen lib. 4. cod. tit. 1. conſt. 13. inuenire, etiam iuſiurandum deferente aduerſario præſtitum retractari. Ait enim: Si qui legatum exigeret, quum teſtamentum non appareret, hærede deferente, deberi ſibi iurarit, & acceperit: [*ac*] verò poſtmodum [*inuento teſtamento*] nihil ei derelictum fuiſſe: aut derelictum quidem, ſed propter Falcidiam non totum capere debuiſſe, deprehenſum fuerit, reddit. SCHOLIVM. Meminimus [a] ſuperiùs legis, iuſiurandum præſtitum non retractari docentis. Item & alterius legis meminimus, nempe cap. 31. tit. 5. lib. 22. [*ſimiliter*] præſtitum iuſiurandum non retractari, docentis. At ſancti Baſilij permulti canones periuros valde puniri ſtatuunt. Quærendum eſt igitur, quando præſtitum iuſiurandum retractetur, vt aduerſus peierantes canonicæ pœnæ locum habeant: & quando non. Dicimus itaq;, propriè quadruplex eſſe iuſiurandum: voluntarium [*nempe*], quod videlicet de voluntate partium extra iudicium præſtatur: neceſſarium, quod deferente actore, & ex [b] interloquutione iudicis datur: iudiciale, quod ex ſententia iudicis vel inuitis litigatoribus controuerſiam decidit: & [*iuſiurandum*] in litem, quod litigioſę rei precium, quando illa dolo contumaciáue rei non datur, in certam quantitatem redigit. Eſt [*tamen*] etiam iuſiurandum, [*quod*] propter calumniam [*datur.*] Ac voluntarium quidem nunquam retractatur. Neceſſarium verò in vno eoq; ſolo caſu retractatur, nempe vltimi cap. tit. 5. lib. 22. baſil. Nam tametſi Gobidas & Stephanus, quum interpretantur cap. 31. tit. 5. lib. 22. ſolum voluntarium non retractari dicant: tu tamen illi dig. aſcriptæ interpretationi ne auſcultes. Etenim 43. cap. tit. 5. lib. 22. quod eſt conſt. 1. tit. 1. lib. 4. cod. ad hunc modum ait: cauſſa iureiurando ex conſenſu vtriuſque partis, vel aduerſario inferente,

[a] ὄπισθεν.

[b] ἀποφάσεως.

rente, delato & præſtito, vel remiſſo deciſa, nec periurij prętextu retractari poteſt, niſi ſpecialiter hac lege excipiatur: ſuſtulit Gobidę & Stephani ad dig. conſcriptam interpretationem. Reliquæ autem iuriſiurandi [*ſpecies*], quemadmodum id memoratum 31. cap. ait, nouis inſtrumentis repertis retractantur. Hæc igitur quum ita [*ſeſe*] habeant, quodcunq; iuſiurandum retractari, quò ſi qui fortè periuri inueniantur, canonicis pœnis plectantur, ne dixeris. Sed illos ſecundum legum [a] tenorem, tanquam periuros [*canonicis*] pœnis feriri dicas, qui ex iuriſiurandi retractatione condemnantur. Atque ad hunc [*quidem*] modum canones [*cum legibus*] concilia. Nam neque ſanctus Baſilius in iureiurando quod ex conſenſu datur, de periurio tractat: ſed eos qui iurarint, Deum vindicem habere [b] aſſerit, atque in reliquis [*caſibus*] quęſtionem de periurio inſtituit, & pœnas proponit. [*Cæterum hinc*] mihi excipias, quod à nonnullis per [c] puſillanimitatem, non [*autem*] ad delationem aduerſarij, neq; ex iudiciaria neceſſitate pręſtatur iuſiurandum: puta, quando quis [*ſe aut*] non eſurum carnes, aut Hieroſolyma profecturum, aut aliud boni quippiam facturum iurat, nec id facit: ſimiliter etiam quando quis hoc aut illud malum [*ſe*] facturum cum iureiurando negat, & facit nihilominus. Tunc enim tanquam periurus non puniendus, ſed quomodocunque à loci epiſcopo [*velut adhibita medicina*] curandus erit. Conſt. 13. tit. 1. lib. 4. cod. eſt cap. vlt. tit. 5. lib. 22. baſil. atque explicata eſt [d] ſuperiùs. TEXTVS. Item quæ de iudicialis iuriſiurandi [e] puritate tractat nouella 124. retractandi, ſiue iurati mendacium arguendi poteſtatem facit. Quin & lib. [f] 12. tit. 2. digeſt. 13. dicitur: Qui in re pecuniaria [*ſe*] non debere, aut [*ſibi*] [g] deberi per principem iurauerit, & fortè peierauerit: vel intra [h] certum tempus [*ſe*] daturum, [*nec fecerit*]: fuſtigatur. Et lib. 2. cod. tit. [i] 4. conſt. 41. Qui maior annis tranſactionem, per Deum aut Principem iurando libera voluntate confectam, Principem vel magiſtratus interpellando, aut quæ placuerint non faciendo, tranſgreditur:

[a] πρόληψιν.

[b] διορίζεται.

[c] μικροψυχίαν.

[d] ὄπισθεν.

[e] καθαρότητος.

[f] *Non 2. vt malè in Græcis.*

[g] Νῦ χρεωστεῖ, *ſed* χρεωστεῖται.

[h] προθεσμίας.

[i] *Non 1. vt perperam in Græcis.*

infamia notatur, & actione ijſque quæ ex tranſactione lucraturus erat, excidit, atque [*inſuper*] conſtitutam pœnam dat. [*Qui verò in pactis*] perſtiterint, omnia capiunt. Et conſtit. 42. Si ex falſis inſtrumentis pactum aut tranſactio inita fuerit, quamuis iuſiurandum adhibitum fit euertitur [*tamen*], etiamſi [a] ciuiliter falſum inueſtigatum ſit: niſi de eo ipſo tranſactio facta fuerit. SCHOLIVM. Nouella Iuſtinianea 124. eſt in lib. baſil. 7. tit. 4. cap. 6. quod inſertum eſt interpretationi can. 15. concil. Carthaginenſ. quod de iudiciali iuſiurando [b] hinc retractando agens, legas. Digeſt. 13. tit. [c] 2. lib. [d] 12. habet perinde atque ſcriptum eſt. Conſt. 41. tit. [e] 4. lib. 2. cod. eſt. cap. 58. tit. 2. lib. 11. quod dicit, quæcunque compendioſè propoſita ſunt. Cæterum illud etiam iuſiurandum iudiciale [*eſſe*] dixit. Propterea enim ex reprobatione eius [*vnà*] cum damno infamia etiam conſequitur. Conſt. 42. eiuſdem lib. & tit. eſt cap. 59. tit. 2. lib. 11. quod perinde habet atque ſcriptum eſt. TEXTVS. Et lib. 4. cod. tit. 1. conſt. 2. Tametſi per ſalutem Principis calore [*quodam*] quis iuratus peierarit, non punitur, neque maieſtatis crimine tenetur. Et lib. cod. 9. tit. 8. conſt. 2. [*Se*] ſemper ſeruo ſuo iratum fore iuratus, ſi iram remittat, maieſtatis crimine non tenetur. Dicit verò etiam lib. 2. tit. [f] 14. digeſt. 7. Adueſus commune ius paciſci aut legare non licet. Et ſi quis de his [*ſe*] non acturum iurarit, non eſt ratum. Planè, De ſcenicis, nouella 51. ait, quòd ſcenicæ, tametſi ſe nunquam à fornicatione deſtituras iurarint, [*ab ea*] recedant, [g] periurij pœnas non verituræ. Et [h] in regulę modum addit, [i] in [*rebus*] turpibus iuſiurandum ſeruari non oportere. SCHOLIVM. Conſt. 2. tit. 1. lib. 4. cod. eſt cap. 44. tit. 5. lib. 22. baſil. quod ſic habet: Nemo qui per Deum iurat, periclitatur. Satis enim iuſiurandum Deum vltorem habet, ſi per illum præſtitum ſit. Quòd ſi [*quis*] per Principem quodam calore iurauerit, conniuetur. Animaduerte igitur, quòd tametſi cap. [*illud*] prius haberet, eum qui calore quodam per Principem, ſiue per Principis nomen iuraſſet, non teneri maieſta-

[a] χειμαλιxως.
[b] χειρεῦδεν.
[c] *Nō 5. vt Græca.*
[d] *Non 22.*
[e] *Non 1.*
[f] *Non 4. vt perperam Græca.*
[g] *Non περφειας, ſed ὁπορκίας.*
[h] χειροτιθῆς.
[i] *in rebus.*

tis crimine, neque puniri: baſil. architectus omnino conniueri dixerit. Qui verò non calore [*quodam*] peierarit, [*hunc*] fuſtigari dicas: [*idque*] ſecundum thema vlt. 13. cap. eiuſdem tit. & lib. quod ſic habet: Qui in re pecuniaria [*ſe*] non debere, aut [*ſibi*] deberi per Principem iurauerit, & peieraverit: vel intra certum tempus [*ſe*] daturum, [*nec fecerit:*] fuſtigatur. Porrò quæ de eo quòd periurus Deum vltorem habeat, in dicto 44. cap. ſcripta ſunt, interpretabere ſecundum [a] ſuperius à nobis ſcriptum magnum ſcholium, ac dices, quòd iſtiuſmodi iuſiurandum ſit [*aut*] voluntarium, aut neceſſarium. Nam qui in iuſiurando non tali peierat, grauiter punitur. Quorſum quæras 81. canonem Baſilij magni, & cap. vlt. tit. 38. lib. 60. & cap. 4. tit. 30. eiuſdem lib. ac interpreteris, quemadmodum in dicto ſcholio diximus, eos qui calore [*quodam*], & qui nullo peierant, alio atque alio puniri modo. Conſt. 2. tit. 8. lib. 9. cod. eſt cap. 15. tit. 36. lib. 60. quod habet, vt in textu ſcriptum eſt. Dicas itaque de hoc, quòd ſi calore [*quodam*] iurauerit, non teneatur: ſi nullo teneatur, vt ſuperius dictum eſt. Digeſt. 7. tit. [b] 14. lib. 2. dig. eſt thema 13. tit. 1. lib. 11. baſil. quod ſic habet, vt in textu ſcriptum eſt. Dicas igitur ob iſtiuſmodi iuſiurandum neminem puniri, vt periurum: propterea quòd id [c] aduerſus leges præſtitum eſſe, nec ſubſiſtere, manifeſtum ſit: atque tanquam præſtitum non eſſet, reputetur. Nouella Imperatoris Iuſtiniani 51. quæ omne lenocinium prohibet, poſita eſt in tit. 38. lib. baſil. 60. Eſt autem in fine tit. cap. quod ſic ſonat: [d] In tabernis proſtituta mulier, tametſi [*ſe*] à fornicatione non receſſuram iurarit, datiſq; fideiuſſoribus [*cauerit*]: citra periculum deſiſtit. Qui verò iſtiuſmodi fideiuſſiones exegerit, periurij crimine tenetur, & denis pondo auri multatur. Nota igitur cap. [*illud*] quod peierantem mulierem non puniri, ſed eum qui illam propter periurium [e] afflictat, tanquam periurum puniri docet: quod nouum eſt. Item nota, quòd periurium crimen ſit, & [*quidem, vt*] arbitror, peculatus.

[a] ὁμοίως.
[b] *Non 4.*
[c] παράνομον.
[d] ἐπὶ ταυτῆς τῆς γυναικὸς.
[e] πλημμελῆται.

DE IIS [a] QVI PROFANAE SVPERSTITIONIS *iusiurandum iurant.* Cap. XIX.

[a] ἑλληνικοὺς ὅρκους, quæ etiam ἐθνικοὺς Græci vocãt.

COncilij 6. canon 94. basil. canon 81. TEXTVS. In dig. 5. tit. 2. lib. 12. dicitur: Rectè tibi defero, vt per salutem tuam iures. Omne enim licitum iusiurandum ex delatione præstitum, seruatur. Item [*illud*] quod quis per propriam [b] religionem iurauerit. At quod iusiurandum per improbatam religionem iuratum est, non seruatur. SCHOLIVM. Digest. 5. tit. 2. lib. 12. dig. est cap. 5. 11. & 3. tit. 5. lib. 22. basil. quod eadem dicit.

[b] Fortè 13.

DE APOSTATIS, IMMOLATORIBVS, MAGIS, *incantatoribus, mathematicis, diuinatoribus, & [c] amuleta appendentibus.*

[c] περιάπτων.

Cap. XX.

APostolorum canon 62. concilij Nicæni canon 11. 12. concilij Ancyrani canon 3. 4. 5. 6. 8. 9. 12. 24. concilij Laodiceni canon 36. concilij Carthaginensis canon 45. concilij sexti canon 61. 65. Petri Alexandrini canon 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. Basilij canon 7. 8. 44. 48. 49. 65. 66. 72. 73. 81. 83. Gregorij Nysseni canon 1. 2. Lege quæ annotata sunt in cap. 25. tit. 9. præsentis operis.

DE HISTRIONIBVS, MIMIS ET SIMILIBVS *pœnitentiam agentibus.* Cap. XXI.

[d] Vide const. 23. tit. 4. lib. 5. cod. qui autẽ hic numeri, habẽtur, falsi sunt.

[e] In lib. nost. 40.

COncilij Carthaginensis canon 45. 63. concilij sexti canon 50. 51. TEXTVS. Constit. 33. tit. 4. lib. 1. cod. & [d] 123. & 129. tit. 4. lib. 5. & 32. & 46. magnas pœnas irrogant lenonibus, ijsq; qui ancillas vel liberas cum mimis vel [*in*] theatris conuersari, aut prostare cogunt: & recedendi, dotalibusque [*instrumentis interuenientibus*] etiam illustribus si possint, nubendi potestatem faciunt. De scenicis verò spectaculis & lenonibus specialis tit. est [e] 41. lib. 11. cod. Porrò

scena est, vbi quis consistit, moueturq; [a] histrionicam artem exhibens, siue in publico priuatóue loco, siue in vico: in quem tamen locum passim homines spectaculi caussa conueniunt. Infames autem sunt, quicunque quæstus caussa in certamen descendunt, & propter [b] præmium in scenam prodeunt. Verùm qui se ad artem ludicram [*exhibendam*] locat, neque prodit, non notatur. Et qui seipsum locat, vt cum bestijs depugnet: nisi bestia leo fortè, aliáue quæpiam sit, quæ mansueta facta est. Non item qui sine mercede cum bestijs depugnarit: nisi [c] in arena [d] honorarium [*quiddam*] capere sustinuerit. Qui se locauit, etiamsi cum bestijs non depugnet, notatur. Non tamen etiam qui mercedem capit, vt feram quæ regioni nocet, extra arenam depugnet. Planè athletarum, & qui in Olympijs [e] oblectantia dicunt, & qui in xysto decertant, agitatorum item, & qui aquam equis spargunt, aliorumque qui in sacris certaminibus deseruiunt, & [*postremò*] [f] designatorum ars ludicra non est, neque ignominiosa. Leno est, qui turpem quæstum ex seruis vel liberis facit: siue principaliter hoc negocium gerat, siue alterius negociationis prætextu istiusmodi personas habeat: vt [*puta, si*] caupo, vel [g] stabularius, vel balneator [*sit.*] Etiam qui in seruitute leno fuit, vbi liber factus est, infamia notatur. Hæc omnia sunt in lib. 3. tit. 1. digest. 1. & tit. 2. digest. 4. & lib. 23. tit. 2. digest. 48. Leno quoque est, qui [h] adulterio pollutam coniugem suam non dimittit: non etiam qui [*tantummodo*] suspectam habet: vt lib. 9. cod. tit. 9. const. 2. SCHOLIVM. Tit. 4. lib. 1. cod. & tit. 4. lib. 5. cod. transsumpti sunt in lib. basil. 28. tit. 4. Hæ autem const. non sunt positæ in basil. Tit. 41. lib. 11. cod. est tit. 37. lib. 54. basil. cuius 1. cap. ita habet. De reliquo certamina liberè peragantur. Nemo inuitus certamina edito; voluntarios enim sumptus facere volo. Legas etiam cap. 2. & 3. Tit. 1. lib. 3. digest. est lib. basil. 8. Tit. 2. lib. 3. digest. est lib. basil. 21. tit. 2. Tit. 2. lib. 23. digest. positus est in lib. 28. basil. tit. 5. Digest. autem eius 48. non est positum in basil. Sanè thema vlt. cap. 2. tit. 2. lib. 21.

[a] σκηνικὴν.

[b] φιλοτιμίαν.

[c] ἐν τῷ κυνηγίῳ.

[d] φιλοτιμίαν.

[e] ἐνθύμια, non ἐνθύρια.

[f] βραβευτῶν.

[g] πανδοχεύς.

[h] πορνευθεῖσαν.

ait: Porrò scena est, vbi quis consistit: & deinceps quæcunque de histrionibus in textu scripta sunt. De ijs qui cum bestijs pugnant, loquitur 8. 9. & 10. thema cap. 1. tit. 1. lib. basil. 8. quæ in textu compendiosè proposita sunt. Quòd athletarum ars famosos non faciat, est in cap. 4. tit. 2. lib. 21. basil. Et, quòd leno sit, quiistiusmodi quæstum, &c. est thema 2. & 3. eiusdem cap. quæ ita expressè habent, quemadmodum [*id*] textui insertum est. Quæret fortasse quispiam, quapropter qui operam suam in artem ludicram locauit, neque [*eam*] exhibuit, non notetur: qui verò vt cum bestijs depugnaret, se locauit, tametsi non pugnarit, famosus fiat? In arte ludicra ipsum factum, non autem propositum, infamiam irrogat. Quod manifestum fit ex eo, quòd non [*modò*] qui pro mercede, sed [*etiam*] gloriæ caussa artem ludicram fecerunt, infames reddantur. In eo verò qui cum bestijs pugnat, non factum, sed propositum, odiosum est. Nam reges etiam atque milites, generositatem suam ostentantes, cum bestijs depugnant. Ac propterea quidem, qui turpis lucri causa vitam suam prodidit, tametsi cum bestijs non pugnarit, famosus fit: qui verò rei ludicræ faciendæ caussa pecuniam cepit, si eam non fecerit, non notatur. Tit. 9. lib. 9. cod. positus est in lib. basil. 60. tit. 33. cap. 48. Constit. autem 2. omissa est. Est interim simile [*quiddam*] in lib. 4. cod.

[a] *Non 2.* tit. 7. const. [a] 5. Basil. verò lib. 24. tit. 2. cap. 14. quod sic habet in initio: Qui vxorem suam fornicari sciens tacet, lenocinium facit.

DE SPECTACVLIS, ET REBVS LVDICRIS. *Cap.* XXII.

[b] *Θεωρία.* [c] *In lib. nost. 40. & sic deinceps.* [d] *Non 14.* [e] *μονομάχων.*

COncilij Carthaginensis canon 15. 60. 61. concilij sexti canon 51. 52. 62. 65. 71. 96. 105. TEXTVS. Quomodo spectacula peragantur, quomodo in illa sumptus fiat, & quòd [b] spectaculorum impensas præses ad murorum refectionem ad tempus deriuare possit, dicitur lib. cod. 11. tit. [c] 41. 42. 45. & 46. Tit. [d] 43. tollit spectacula [e] gladiatorum.

SCHOLIVM. Tit. 41. lib. 11. cod. est tit. 37. lib. 54. basil. ac declaratus est [a] superius. Tit. 42. eiusdem lib. est in tit. 38. [a] *Initio.* dicti 54. lib. basil. verùm eius cap. non sunt posita in basil. Neque [*verò*] tit. 44. neque 45. neque 46. Tit. autem 41. 5. priora cap. posita sunt (vt dictum est) in tit. 37. lib. 54. reliqua in tit. 38. lib. 60. basil. quæ de lenonibus docent: ac iubent, vt qui serui turpe aliquid facere coguntur, à regionis episcopo liberentur. Quem tit. totum lege, & [*insuper*] quæ in eo est Iustinianea nouella, quæ [b] lenocinij exercitium, & [b] *παιδείας.* quemcunque lenonem grauiter punit.

DE FVRIBVS, SEPVLCHRORVM VIOLATORIbus, latronibus & sacrilegis. *Cap.* XXIII.

BAsilij canon 61. 66. Gregorij Nysseni canon 7. 8. 9. Lege quæ annotata sunt in cap. 27. tit. 9. præsentis operis. TEXTVS. De latronibus dicitur lib. 48. tit. 19. digest. 28. Qui prædandi caussa aggressuras faciunt, similes sunt latronibus. Et si cum ferro id faciant, & sæpius, atque in itineribus, capite puniuntur: cæteri [c] in exilium mittuntur, aut deportantur. Famosi verò, quibus locis latrocinati sunt, furca figuntur, aut cum bestijs depugnant. [d] Mirabile [*quiddam*] ait const. 2. tit. 18. lib. 7. cod. de latronum familia nempe descendentibus, ex largitione principali, vel authoritate fiscali seruis factis, interimi libertatem. SCHOLIVM. Digest. 28. tit. 19. lib. 48. digest. est thema 10. cap. 28. tit. 51. lib. 60. quod eadem dicit, quæ in textu scripta sunt. Const. 2. tit. 18. lib. 7. cod. est cap. 3. tit. 9. lib. 48. basil. quod sic habet, vt in textu compendiosè est propositum. De ijs verò qui mortuorum capsas inuestigant, vt quæ in illis sunt prædentur: lege nouellam Imperatoris DN. Leonis Sapientis 96. quæ statuit, vt qui semel in hoc deprehensi fuerint, veniam consequantur: qui iterum id mali ausi sint, [e] dorsi verberatione tonsioneque castigentur. Existimo autem hanc no-

[c] *Nostri lib. in metallũ dantur, vel in insulas relegantur.* [d] *παιδοφθορ.* [e] *In Græcis est μαλακίαν, quæ fortasse vox eius temporis est.*

uellam in sepulchrorum violatoribus non habere locum. Aliud enim est reliquias mortuorum transferre, & aliud furandi animo aliquid eorum quæ inter ipsas sunt subripere: tametsi [a] illud quoque [b] sepulchrorum violatio abusiuè dicatur. Legas etiam 27. cap. tit. 9. præsentis operis, quod circa finem de sepulchrorum violatione propriè docet.

[a] τοῦτο.
[b] τυμβωρυχία.

NE IN NVPTIIS [c] AD INSTRVMENTA musica saltetur, aut tripudietur.

Cap. XXIIII.

COncilij Laodiceni canon 53.

[c] βαμίζειν.

NE VIRI CVM MVLIERIBVS SE LAVENT.

Cap. XXV.

COncilij Laodiceni canon 30. concilij sexti canon 73. Lege quæ annotata sunt in cap. 31. tit. 9. præsentis operis.

DE IMBECILLOS SVBSANNANTE.

Cap. XXVI.

APostolorum canon 57.

NE MVLIERES AD ALTARE INTROEANT, ET, quòd solis [d] sacri ordinis hominibus in altari communicare liceat.

Cap. XXVII.

COncilij Laodiceni canon 19. 44. concilij sexti canon 69.

[d] ἱερατικοῖς.

NE EX [e] CONTRIBVTIONE CONVIVIA INSTItuantur. Cap. XXVIII.

COncilij Laodiceni canon 55.

[e] Pro συμβουλῆς, lego συμβολῆς.

DE

DE IIS QVI ALEA LVDVNT, AVT INEbriantur. Cap. XXIX.

APostolorum canon 43. concilij sexti canon 50. TEXTVS. Const. 1. tit. 43. lib. 3. cod. ait: Qui in cotto victus est, non tenetur: & si soluit, cum successoribus à victore eiusq; hęredibus perpetuò, etiam post triginta annos recipere [*potest. Qui*] si recuperare nolint, quicunq;, & præcipuè ciuitatis in qua id factum est, pater aut defensor exigit, atque in ciuitatis opera insumit. Quæ verò in cotto cautio facta est, irrita est & redditur. Quòd si quis etiam cotto in speciem [*repræsentato*] lupinis aliáue [*qua*] materia victus fuerit, non tenetur. Episcopi [*autem*] auxilio pręsidum, patrum atque defensorum in hoc inquirendi facultatem habent. Proinde μονόβολον duntaxat, & κοντομονόβολον, & κυντανὸν κόντακα siue fibula, & περιχυτὴν, & ἱππηκὴν, sine dolo atque callidis adinuentionib. ludere est licitum. Ac valde quidem diuites in vnum solidum vnaquaq; appositione ludũt: reliqui verò in multo minus. [*In*] quod autem amplius [*lusum est*], non exigitur, & datum redditur. Harum [*autem rerum*] curam habẽt pręsides, atq; decem librarum multa incumbit trãsgressorib.

Ηα'. Διάταξ. τοῦ μγ'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλ. τοῦ κώδικος φησὶν, ὅτι ὁ ἡττηθεὶς εἰς * κόττον, οὐκ ἀπαιτεῖται. καὶ καταβαλὼν ἀναλαμβάνει μετὰ διαδόχων ἀπὸ τοῦ νικήσαντος καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, διηνεκῶς καὶ πέρα τριακονταετίας. εἰ δὲ μὴ θέλουσιν ἀναλαβεῖν, ὁ θέλων, καὶ μάλιστα ὁ τῆς πόλεως ἐν ᾗ τοῦτο γέγονε, πατὴρ ἢ ἔκδικος ἀπαιτεῖ, καὶ δαπανᾷ εἰς ἔργα τῆς πόλεως. καὶ ἡ γινομένη ἐπὶ κόττῳ ἀσφάλεια, ἄκυρός ἐστι, καὶ ἀποδίδοται. εἰ δὲ καί τις ἐν σχήματι κόττου ἡττηθῇ * θερμίοις ἢ ἑτέρᾳ ὕλῃ, οὐκ ἀπαιτεῖται, τῶν ἐπισκόπων ἀδειαν ἐχόντων ταῦτα ζητεῖν, βοηθούντων αὐτοῖς τῶν ἀρχόντων, καὶ πατέρων, καὶ ἐκδίκων. μόνον δὲ παίζειν ἔξεστι μονόβολον, καὶ κοντομονόβολον, καὶ κυντανὸν κόντακα χωρὶς τῶν πόρπης, καὶ περιχυτὴν, καὶ ἱππικὴν ἄνευ τέχνης καὶ ἐπινοίας. καὶ οἱ μὲν σφόδρα πλούσιοι νομίσματος ἑνὸς ἑκάστην σύνθεσιν παίζουσιν. οἱ δὲ λοιποὶ, πάνυ ἥττονος. τὸ δὲ πλέον ἀπαίτησιν οὐκ ἔχει, καὶ διδόμενον ἀποδίδοται. προνοοῦσι τούτων, οἱ ἄρχοντες, δέκα λιτρῶν ποινῆς ἐπικειμένης τοῖς παραβαίνου-

* Si κόττος idem est quod κοττάβασις, aut κόττιαβος, cuiusmodi ludi genus fuerit, satis à multis memoriæ commendatum est.
* Quomodo hoc aliter reddam, impræsentiarum non occurrit.

ϛιν, ἢ συγχωροῦσι παραβαίνεσθαι. ἡ δὲ β'. διάτ. τοῦ αὐτοῦ τίτ. φησὶν, ὅτι οὔτε τοῖς καλουμένοις ξυλίνοις ἱππικοῖς, οὔτε ἄλλῃ κυβείᾳ παίζειν ἔξεστι, πλὴν τῶν ἐπιτραπέντων ἐν τῇ προλαβούσῃ διαταξεῖ. καὶ οἱ τόποι καθ' οὓς ἐν τοῖς τοιούτοις ἱππικοῖς παίζουσι, δημόσιοι γίνονται, καὶ τὰ διδόμενα ἀποδίδονται· ἢ μὴ βουλομένων ἀναλαβεῖν τῶν δεδωκότων, ἀπαιτοῦνται διὰ τοῦ ἐπάρχου, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ προσκυροῦνται τοῖς ἔργοις τῶν πόλεων.

Ἡ α'. διάτ. τοῦ μγ'. τοῦ γ'. βιβλ. τοῦ κώδ. ἐστὶ κεφαλ. ε'. τοῦ η'. τίτ. τοῦ ξ'. βιβλ. τῶν βασιλικῶν, οὕτω λέγον. ἡ διάταξις κωλύει τὰ παίγνια, καὶ πέντε ὑπεξαιρουμένων ὁρίζει καί τινα ἐπιτίμια κατὰ τῶν κυβεύοντων, ἐπιτρέπουσα καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τοῖς ἐπισκόποις ζητεῖν, καὶ κωλύειν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς γινόμενα συναλλάγματα ἀποτρέπειν. δίδωσι δὲ ἀγωγὰς ἐκ τῶν ἐπιτετραμμένων παιγνίων, καὶ ἀπαίτησιν τῶν ἐντεῦθεν χρεωστηθέντων, δέκα λιτρῶν ἐπιτίμιον ὁρίζουσα κατὰ τῶν συγχωρούντων παραβῆναι τὴν διάταξιν. ἡ δὲ β'. διείτ. τοῦ μγ'. τίτ. τοῦ γ'. βιβλ. τοῦ κωδ. ἐστὶ κεφάλ. ϛ'. τοῦ η'. τίτ. τοῦ ξ'.

& trāsgressionem permittentibus. Const. verò 2. eiusdem tit. ait: Neq; ligneis equestribus [*quomodo*] vocantur, neq; alium [*quemcunq,*] aleæ ludum fas est ludere: præterquam ijs quæ in pręcedente constitutione permissa sunt. [*Alioquin*] & loca in quibus huiusmodi equestribus luditur, publica fiunt, & data restituuntur, aut si qui dederunt, recipere nolint, per pręfectum & prouinciarum præsides exiguntur, atque ciuitatum operibus applicantur.

SCHOLIVM.

Const. 1. tit. 43. lib. 3. cod. est cap. 5. tit. 8. lib. basil. 60. quod sic loquitur: Constitutio lusus prohibet: ac quinq; exceptis, quasdam etiam pœnas aduersus eos qui alea ludunt, constituit: præfecto vrbis, prouinciarum pręsidibus & episcopis [*vti hæc*] inquirant, & quicunque de ijs contractus initi sint, euertant, iniungens. Ex permissis autem lusibus actionem, eorumque quę inde debentur, exactionem dat. [*Ac denique*] aduersus eos qui constitutionem temerari permittunt, decem librarum multam constituit. Constit. 2. tit. 43. lib. 3. cod. est cap. 6. tit. 8. lib. basil. 60.

quod ita ad verbum ait: Constitutio ligneorū equestrium (quæ vocantur) [*lusionem*] interdicit: periculum aduersus lusores, atque publicationem aduersus domos, in quibus huiusmodi lusus peracti sunt, deposcens. Victo autem qui soluit, [*id quod dedit*], restituitur. Alioqui si recuperare nolit, id in eius ciuitatis publica opera expendi iubet. Vnde nota, in basil. non esse positum, quòd eorum quæ ex prohibito lusu data sunt, exactio triennium excedat. Similiter neq; quòd diuites ad vnum vsq; solidum in ludum cōstituant, multaq; alia. Quæ vbi ita sese habent, dicere debes, quòd quæ ex huiusmodi lusibus actiones [*existunt,*] quemadmodum omnis personalis actio, triennio terminentur, atq; in quinq; concessis lusibus deponere in certamen liceat, quemadmodum partibus videatur, non autem secundum veterem legislationem vsq; ad vnum [*duntaxat*] solidum. Scias porrò, quòd μονόβολον dicatur cursus: κοντομονόβολον, saltus: κυντανὸς κόνταξ sine fibula, iaculatio sine fibula, siue ferro, à quodam Quinto ita nominata: περιχυτὴ, lucta:

βιβλ. τῶν βασιλικῶν, λέγον οὕτω ῥητῶς· ἡ διάταξις κωλύει τὰ λεγόμενα ξύλινα ἱππικὰ, κίνδυνον ἀπαιτοῦσα κατὰ τῶν παιζόντων, καὶ δήμευσιν κατὰ τῶν οἴκων, ἐν οἷς τὰ τοιαῦτα γίνηται παίγνια. γίνεται καὶ ἀνάδοσις τῷ ἡττηθέντι καὶ καταβαλόντι· ἢ ἐὰν μὴ βούλεται ἀναλαβεῖν, κελεύει ταῦτα εἰς ἔργα δημόσια τῆς πόλεως ἐκείνης δαπανᾶσθαι. ὥστε σήμαινε, ὅτι ἐν τῷ βασιλικῷ οὐκ ἐτέθη, τὸ ὑπερβαίνειν τὴν τριακονταετίαν τὴν ἀπαίτησιν τῶν χάριν κεκωλυμένου παιγνίου δοθέντων. ὡσαύτως οὐδὲ τὸ σαυθηκίζειν τοὺς πλουσίους μέχρις ἑνὸς νομίσματος, καὶ ἄλλα πολλά. καὶ ἐπειδὴ ταῦτα οὕτως ἔχουσιν, ὀφείλεις εἰπεῖν, ὅτι καὶ αἱ περὶ τῶν τοιούτων παιγνίων ἀγωγαὶ τῇ τριακονταετίᾳ κλείονται, καθὼς καὶ πᾶσα προσωπικὴ ἀγωγή. καὶ ἐπὶ τῶν πέντε δὲ παιγνίων τῶν ἐπιτετραμμένων ἔξεστι σαυθηκίζειν, καθὼς τοῖς μέρεσι δόξει, καὶ οὐ μέχρις ἑνὸς νομίσματος κατὰ τὴν παλαιὰν νομοθεσίαν. γίνωσκε δὲ, ὅτι μονόβολον λέγεται ὁ δρόμος· κοντομόβολον, τὸ πήδημα· κυντανὸς κόνταξ χωρὶς τῆς πόρπης, ὁ ἀκοντισμὸς χωρὶς περόνης, ἤγουν σιδήρου, ἀπὸ κυΐντου τινὸς οὕτω κληθεὶς· περιχυτὴ, ἡ πάμονόβολον, saltus: κυντανὸς κόνταξ sine fibula, iaculatio sine fibula, siue ferro, à quodam Quinto ita nominata: περιχυτὴ, lucta:

λη· καὶ ἱππικὴ, τὸ ἱπποδρόμιον. πρὸ ἐμοῦ ξυλίνῳ ἱππικῷ ποτε γέγονεν ἀμφιβολία παρὰ τῷ βασιλικῷ βήματι. τινὲς μὲν γὰρ εἶπον εἶναι σοῦ τὸ συμβὰν παρὰ τῶν παίδων γινόμενον παίγνιον, ἔξω τοῦ ἱππικοῦ, ἀντὶ ἵππων χρωμένων ἀνθρώποις εἰς διαφορὰν ἡνιόχων· τινὲς δὲ εἶπον εἶναι σοῦ, ξύλινόν τι κατασκεύασμα, ἀπὸ κλιμάκων ξυλοειδῶν ἀναψύμενον, ἐχόντων ἀπὸ μέσου ὀπὰς διαφόρους. οἱ γὰρ συμπαίζοντες ἐπὶ τῷ τοιούτῳ παιγνίῳ, βώλους τέσσαρας ἑτεροβαφεῖς ἀνωθεν τῶν κλιμάκων τεθειμένοι, τοῖς κάτωθεν ἀπολύουσι· καὶ ὁ πρῶτος ἀπὸ τῶν βώλων ἐξερχόμενος διὰ τῶν ὀπῶν, ἐκ τῆς τελευταίας ὀπῆς τὸ νικῶσαν διδοῖ τῷ ἔχοντι αὐτόν. ἔοικεν οὖν κατὰ μοῖ σοῦ τὸ β'. παίγνιον παρὰ δὲ νόμῳ ἀποτρέπεσθαι καὶ κολάζεσθαι, ὡς ἔχον αἰτίαν κακοῦ τινος. ἐπεὶ δὲ κυβεύόντων κληρικῶν, ἀναγέγραπται καὶ τοῦτο τοῦ ϖζ'. νεαρᾷ δὲ βασιλέως κυροῦσι λέοντος τοῦ φιλοσόφου.

& ἱππικὴ, Circenſes ludi. Cæterùm de equeſtri ligneo aliquando coram Imperatorio tribunali [*quædam*] incidit ambiguitas. Nonnulli enim id eſſe dicebãt luſum illum, qui frequenter à pueris extra circum peragitur, quum in aurigatione equorum vice hominibus vtuntur. Alij autem id ligneam quandam eſſe fabricam, quæ per ligneos gradulos multa per medium foramina habentes, protendatur in altum. Qui enim in hoc luſu depoſito pignore certant, quatuor diuerſicolores globulos ſupra gradulos ponentes, [*eos*] per decliue demittunt: & qui globulorum primus per foramina ex vltimo foramine egreditur, ei qui illum habet, victoriam defert. Videtur igitur mihi quoque, alterum hunc ludum à lege auerſabundè vitari & puniri: vtpote qui cottum confirmet. Porrò de clericis qui alea ludunt, lege 87. nouellam Imperatoris DN. Leonis Philoſophi.

DE OBSESSIS DAEMONE.

Cap. XXX.

APoſtolorum canon 79. concilij ſexti canon 66. 67. Timothei canon 2. 3. 14. 15. TEXTVS. Dicitur lib. 5. cod. tit. 70. conſt. 4. quòd ſi mulier ſui iuris conſtituta fu-

rioſa ſit, ſolus maritus repudium mittere poſſit. Digeſt. verò 22. tit. 3. lib. 24. ait: Si alter coniugum furere cœperit, ipſe quidem [*furioſus*] [a] nuncium mittere non poteſt: atque ſi furor, ſiue perpetuus, ſiue per interualla [*accedens*] tolerabilis ſit, neque compos mentis furenti [b] nuncium mittere debet. Si tamen miſerit, in pœnas iniuſti diuortij incidit. Quòd ſi furor intolerabilis ſit, nec vlla reſipiſcentiæ ſpes ſuperſit: propter furoris metum, ac procreandæ ſobolis deſiderium, citra vtriuſque damnum, matrimonium repudio diſſoluere licet. Sanè ſi [*maritus*] matrimonium [*quidem*] non dirimat, ſed furentem [*vxorem*] negligat: compellitur per magiſtratum ſecundum dotis quantitatem alere illam, ac ſanandam curare, nihilque eorum quæ maritum [*præſtare*] conueniat, prætermittere. Sed ſi dotem diſſipet, [c] ſequeſtratur [*illa*], quatenus ex ea mulier, eiuſq; familia competens habeat ſolatium: ſeruandis [*videlicet*] ab initio [*initis dotalibus*] pactis. Verùm hæc hodie non procedunt, neque propter furorem rectè matrimonium ſoluitur: quum de repudijs nouella 117. certas cauſas recitet, atque præter eas, repudium mittentem nuptialium contributionum amiſſioni, alijſq; pœnis ſubijciat. Διέζευκτον autem eſt ſonus muſicus ita à philoſophis nuncupatus, [d] qui omnium [*tonorum*] concentum ſeparat: vnde & διέζευκται [*id eſt diſtantia*] dicitur. Quum itaque coniuges vnius [e] concentus vicem obtineant (erunt enim inquit [*ſacra ſcriptura*] in carne vna) ſi ex iuſta cauſſa diuiſio & ſeparatio inter illos quomodocunque interueniat: διέζευκται fieri dicimus, quod in ſponſis propriè locum non habet, ſed [*pro eo*] [f] repudium. Nam tametſi [*inter ſe*] deſponſi, matrimonio coniunctione; nondum initis, coniuncti eſſe videantur: attamen corporibus ſunt ſeparati, quemadmodum quæ ſub iugo [*ſunt*] animantia. Interim tamen de coniugibus etiam dici διαζύγιον, quod apud Latinos repudium nominatur, legiſlatoribus placuit. [*Qua de re*] legas lib. 2. cap. 102. SCHOLIVM. Conſtit. 4. tit. 70. lib. 5. cod. eſt cap. 21. tit. 10. lib. 38. quod eadem

[a] ἀπέπεμψεν.
[b] διαζύγιον δεῖ.
[c] μεσεγγυᾶται.
[d] χωρίζει τὰ διὰ πασῶν ἁρμονίαν.
[e] ἁρμονίας.
[f] διαζύγιον.

dicit, quæ in textu ſcripta ſunt. Digeſt. 22. tit. 3. lib. 24. digeſt. eſt thema 9. cap. 22. tit. 8. lib. baſil. 28. quod habet, quomodo in textu ſcriptum eſt. Verumtamen ſcias, quod illud caput abrogatum ſit à nouella Iuſtiniani 117. quæ in lib. baſil. 28. tit. 7. poſita eſt, & [*quum*] cauſſas ob quas repudia mittuntur recenſeat, nullam [*tamen*] omnino furoris mentionem facit. At verò [a] 100. & 101. Imperatoris DN. Leonis Philoſophi nouellæ ſtatuunt, vt vir triennium duret, neque intra illud, poſtquam vxor furere cœperit coniugium dirimat: mulier autem, niſi quinquennium præterierit, à furente marito non ſeparetur. Legas quoque nouellam Imperatoris DN. Nicephori Botanianæ, quæ de furentibus coniugibus eadem diſſerit.

[a] *In noſtra editione* 111. *&* 112.

DE LAICO EXCOMMVNICATO, & ab altero præter voluntatem eius qui excommunicauit, recepto.

Cap. XXXI.

APoſtolorum canon 12. 13. concilij Antiocheni canon *6.*

DE IIS QVI DOMINICO SABBATIVE DIE ieiunant. *Cap.* XXXII.

APoſtolorum canon *66.* concilij Gangrenſis canon 18. concilij *6.* canon 55. 56.

DE IIS QVI DOCENT, DOMVM DEI atque [b] *conuentus eſſe deſpiciendos.*

[b] συνόδους.

Cap. XXXIII.

COncilij Gangrenſis canon 5. 20.

DE LAICIS, QVI ACTA CONCILII Epheſini reprobare conantur.

Cap. XXXIIII.

COncilij Epheſini canon *6.* Lege quæ annotata ſunt in cap. 6. tit. 11. præſentis operis.

DE IIS QVI SCRIPTVRAS AVDIVNT, ET AD finem vſque non manent, aut non communicant.

Cap. XXXV.

APoſtolorum canon 9. concilij Antiocheni canon 2.

DE IIS QVI PRIVATIM [a] *COETVS COGVNT.*

[a] ἰδικὰς συναξέις.

Cap. XXXVI.

COncilij Gangrenſis canon *6.* concilij ſexti canon 31. 59. Lege quæ annotata ſunt in cap. 14. tit. 3. præſentis operis.

DE EO QVI CVM MVLIERE CONCVMBERE concupiuit, non tamen fecit.

Cap. XXXVII.

COncilij Neocæſarienſis canon 4.

DE IIS QVI QVADRAGESIMAM, [b] *QVARtam feriam & Paraſceuen non ieiunant.*

[b] τετράδα.

Cap. XXXVIII.

APoſtolorum canon 69.

DE IIS QVI EX SACRA AEDE CERAM AVT oleum auferunt. *Cap.* XXXIX.

APoſtolorum canon 72.

[a] ἀκοινωνήτων.

DE LAICIS [a] INCOMMVNICABILIBVS FACTIS.

Cap. XL.

THeophili ex epistola ad Menam episcopum.

NE LAICI DOCEANT.

Cap. XLI.

COncilij sexti canon 64.

TITVLVS DECIMVSQVARTVS.

De omnibus hominibus promiscue.

DE AVARITIA.

Cap. I.

GRegorij Nicæni canon 6.

[b] ἀλογευομένων.

DE IIS [b] QVI CVM BRVTIS ANIMANTIBVS commercium habent. *Cap.* II.

COncilij Ancyrani canon 16. 17. Basilij canon 63. Gregorij Nysseni canon 3.

DE HOMICIDIS ET LATRONIBVS

Cap. III.

APostolorum canon 65. concilij Ancyrani canon 21. 22. 23. 25. Basilij canon 7. 8. 11. 13. 33. 43. 52. 54. 55. 56. 57. Gregorij Nysseni canon 4.

VT

VT [a] QVI IN POENAM INCOMMVNICABILITAtis inciderunt, morituri communicare debeant, &, quid fiat, si postquam ideo communicarunt, non moriantur. *Cap.* IIII.

[a] τοὺς ἐπιτίμιον ἀκοινωνησίας ἔχοντας.

COncilij Niceni canon 13. Gregorij Nysseni canon 5.

DE [b] EO CVI IN SOMNIS SEMEN FLVXERIT, ET, de eo qui ab vxore sua secubat, volens communicare, &, quo die propter hoc à mutua mistione [coniuges] debeant abstinere. *Cap.* V.

[b] ὀνειραθέντος.

DIonysij ex epistola ad Basilidem canon 3. 4. Timothei canon 5. 12. 13.

QVOMODO OBLATIO FIAT PRO EO QVI seipsum interemit. *Cap.* V.

TImothei canon 14.

DE EO QVI VXOREM DAEMONE OBSESSAM habet, ac propterea aliam ducere vult.

Cap. VII.

TImothei canon 15. De præsente cap. sufficienter scripsimus in cap. 30. tit. 13. præsentis operis. In cuius scholio compendiosè propositas Imperatoris DN. Leonis Philosophi nouellas legas, & secundum eas dæmonijs obsessorum diuortia fieri dicas.

FINIS.

QVATVORDECIM titulorum à Patriarcha Photio compositorum, exactus Index.

TITVLI PRIMI.

Cap. 1. *De theologia & orthodoxa fide.*

2. *Quòd canones valere oporteat.*

3. *Vt consuetudo ecclesiastica non scripta seruetur, vt lex, &, quòd necesse non sit seruare leges Mosaicas.*

4. *Quòd non ab vno episcopo, sed à communi episcoporum cœtu canones promulgentur.*

5. *De patriarchis, metropolitanis, & priuatis Africæ, vt vocantur.*

6. *Qui, & vbi ordinentur episcopi, aut clerici, &, si ordinatus per libellum episcopatum recuset.*

7. *Electionem sacerdotum promiscuæ plebi permittendam non esse.*

8. *De contradictione, quæ in episcopi ordinatione fit.*

9. *Intra quod tempus episcopi ordinandi sint.*

10. *Ne quisquam aut episcopus, aut presbyter, aut diaconus ordinetur, priusquam omnes domesticos suos effecerit Christianos orthodoxos.*

11. *De ijs qui ex laicorum statu episcopi fiunt.*

12. *Quomodo gentilis, aut ægrotus, aut recens baptizatus, aut quisquam ex mala conuersatione prodiens, ordinetur aut episco-*

pus aut clericus.
13. Quomodo episcopus episcopatum non habens, ad vacantem episcopatum perueniat.
14. Quando eunuchus, aut qui alioqui malè affecto corpore est, episcopus aut clericus creetur.
15. Vt qui dæmonem habet, clericus non fiat.
16. De eo qui suo episcopo non obedit, volenti ipsum ordinare in altiorem gradum.
17. De episcopo, aut clerico ordinato, qui ab incolis non suscipitur, aut non suscipit, aut abire non potest.
18. Ne episcopus moriens possit alium pro se ordinare.
19. Ne temerè in parua ciuitate, aut pago episcopus fiat.
20. Ne in vna prouincia duo metropolitani sint, aut in vna ciuitate duo episcopi, aut in duabus ciuitatibus vnus clericus.
21. De his qui ordinant in ciuitatibus aut prouincijs, quæ ipsis non subsunt.
22. De his qui patrocinio magistratuum ecclesias occupant.
23. De his qui propter matrimonium aut concubinatum non ordinantur episcopi, aut clerici.
24. De his qui datis pecunijs ordinantur, aut suscipiunt officia.
25. Ne ordinationes iterentur.
26. Ne episcopus aut clericus ex vna ciuitate in aliam transeat.
27. De eo qui dum obnoxius peccato esset, ordinatus est.
28. De ætate ordinandorum, siue mares siue fœminæ sint.
29. De creatione episcoporũ qui episcopis subsunt, &, quando & quomodo offerant aut communicent, &, quos ordinent, aut non.
30. Vt septem duntaxat diaconi sint, etiamsi ciuitas magna sit.
31. Quinam cleri, ecclesiastici ue ordinis sint.
32. Ne ordinetur, cuius vxor adulterium commisit, &, si clerici vxor adulterium cõmiserit.
33. Ne clericus in liberum ministerium, sed omnino in certam ecclesiam aut monasterium ordinetur.
34. De circuitoribus, & vicorum ecclesijs.
35. Vt ptochiorum, monasteriorum, & martyriorum clerici sub episcopo ciuitatis sint.
36. De seruis qui clerici fiunt.
37. De diaconissis, &, quòd mulier presbytera non fiat.
38. De peccatis, quæ per ordinationem remittuntur.

TITVLI II.

Cap. I. De extruendis ecclesijs, & dedicatione martyriorum nullas sanctorum reliquias habentium.
2. De sacris vasis & donarijs.
3. De clericis schisma facientibus, & citra voluntatem episcoporum altaria erigentibus.

TITVLI III.

Cap. I. Quales preces populus audiat, &, quapropter in orientem prospicientes precemur.
2. Quos, quomodo, qualia canere, precari, aut legere oporteat.
3. In sabbatis Euangelium cum alijs sacris legi oportere.
4. De sacra oblatione, atque communione.
5. Quomodo clerici & laici pacem dent.
6. De his qui dubitant eucharistiæ sacramentum sumere à presbyteris coniugatis.
7. Quòd ijs solis qui sacerdotalis ordinis sunt, in altari communicare liceat, &, ne mulier ad altare ingrediatur.
8. Quando offerant, ac communionem exhibeant episcoporum vicarij.
9. Ne diaconus offerat, neque presbytero communionem exhibeat.
10. De vestitu & ministerio lectorum, cantorum, & ministrorum, &, quòd non oporteat ministrum panem sacratum dare, aut calicem consecrare.
11. De ijs qui, quum in ciuitate sunt, in tribus hebdomadibus non communicant.
12. De ijs qui scripturas audiunt, & in postremis precibus non permanent, neque communicant.
13. De his qui dæmone obsessi sunt, quomodo communicent, aut non.
14. De his qui extra ecclesias offerunt, aut cœtus conuocant.
15. De episcopis aut clericis, qui cum hæreticis aut Iudæis communicant, vel preces coniungunt, aut ipsis operari sacris permittunt, vel ipsorum sacrificium suscipiunt.
16. Quòd non conueniat sanctas oblationes benedictorum munerum nomine in alias parochias mitti.
17. Ne corporibus defunctorum sacramentum eucharistiæ detur.
18. Quòd non conueniat mulierem in diebus purgationis suæ communicare.
19. Quomodo communicet, cui in somnis semen fluxit.
20. Ne præsentibus hæreticis peragatur oblatio.
21. Quando propter communio-

nem ab vxore abstinere oporteat.
22. *Quomodo oblatio celebretur pro eo, qui seipsum interfecit.*

TITVLI IV.

*Cap.*I. NEminem duab. *septimanis post quadrageſimam ad baptiſmum ſuſcipi debere.*
2. *De his qui infideles religionem docent.*
3. *Quomodo baptizandum ſit.*
4. *Quòd qui ad baptiſmum recipiendum illuminantur, eos fidei articulos recitare oporteat.*
5. *Vt baptizentur, qui ignorant an baptizati ſint.*
6. *Ne defuncti baptizentur.*
7. *De ijs qui ante baptiſmum peccant, &, de ijs qui dum fidei initijs imbuuntur, impingunt.*
8. *De epiſcopis & clericis, qui hæreticorum baptiſmum ſuſcipiunt.*
9. *De ijs qui in morbo baptizantur.*
10. *De prægnante baptizanda.*
11. *Quòd poſt ſacroſanctum baptiſma vngi debeamus.*
12. *De confectione ſacræ vnctionis.*
13. *De ijs qui bis, aut non ritè baptizantur, & qui infirmos non baptizant.*
14. *Quinam hæreticorum ad orthodoxam fidem tranſeuntes baptizentur, & quinam tantummodo vngantur.*
15. *Quomodo dæmone obſeſſus, aut in morbo mente captus baptizetur.*
16. *Quòd non conueniat mulierem tempore purgationis ſuæ baptizari.*
17. *Si qui in fide inſtituitur, ante baptiſmum communicauerit.*

TITVLI V.

*Cap.*I. DE *his qui docent, domum Dei, cœtus & memorias, res contemptibiles eſſe.*
2. *Ne pauperibus in eccleſijs conuiuia exhibeantur, neque in ijs comedatur.*
3. *De his qui contemnunt paſtiones pauperum, &, quòd non conueniat, ad eas vocatos partem ſumere.*

TITVLI VI.

*Cap.*I. DE *fructuum oblationibus.*
2. *Quiſnam oporteat accipere aut dare fructuum oblationes, &, de ijs qui in eccleſijs ceram aut oleum ſurripiunt.*
3. *De ijs qui offerunt ſynagogis, aut templis gentium.*

TITVLI VII.

*Cap.*I. DE *ieiunio, & ijs quæ in quadrageſima ieiuniorum vetita aut permiſſa ſunt.*
2. *Ne puerpera, neque qui per morbum non poſſit, Paſcha ieiunare cogatur.*
3. *De die atq; tempore Paſchali, & Theophanijs.*
4. *Dominico die ſpectacula edi, aut Dominico die vel Pẽtecoſtes diebus genua flecti non debere, &, quoad eius fieri poteſt, Dominico die ab operibus vacandum eſſe, non item Sabbato, &, Sabbati die ſcripturas legi oportere.*
5. *Quæ ſit cauſſa geniculationis, &, ne genua flectantur die dominico, aut diebus Pentecoſtes, &, quare orientem verſus ſpectantes precemur.*

TITVLI VIII.

*Cap.*I. DE *parochijs, &, de nouationibus, quæ per Imperatorias formas fiunt.*
2. *Ne epiſcopus temerè peregrinetur, aut clericus in alia prouincia degat.*
3. *Epiſcopos itineris epiſcoporum ſuas ditiones tranſeuntium cauſſas inquirere oportere.*
4. *De epiſcopis & clericis, qui ad Imperatorem, eiuſue comitatum abeunt.*
5. *De peregrinorum ſuſceptione, &, de pacificis commendatitijſque literis.*
6. *De differentia pacificarum & commendatitiarum literarum.*
7. *Quibus epiſcopos ſubuenire oporteat, &, de epiſcopis, preſbyteris, & diaconis, qui indigentibus eccleſiaſtici ordinis hominibus neceſſaria non ſuppeditant.*
8. *De ſynodis, & qui ad eas non accedunt.*
9. *Ne temerè epiſcopi aut clerici liberos ſuos emancipent.*
10. *Quomodo epiſcopi competentia ſibi loca, quæ ab hæreticis detinentur, vindicent.*
11. *Quòd lectores plebem verſus geniculari non debeant.*
12. *De epiſcopis, qui non conuertunt hæreticos, &, de epiſcopis & clericis, qui non docent populum, &, quòd epiſcopus pro populo Deo rationem reddat, &, quando, quum populus peccauit, clerus excommunicetur.*
13. *De epiſcopis & clericis mundanum aliquid exercentibus, ſiue id publicum ſiue priuatum ſit, aut etiam redempturam aut tutelam.*

14. *De episcopis & clericis, qui ascititijs mulieribus cohabitant.*
15. *Quomodo episcopos, clericos, aut castitatis voto obstrictos ad mulieres ingredi oporteat.*
16. *Quòd clericus cum nuptias iterãte, aut præter leges vxorem ducente, conuiuari non debeat.*
17. *Ne clerici sine episcopis suis quicquam faciant.*
18. *Ne clerici ex contributione conuiuia instituant.*
19. *De diuturno ordine episcoporum, &, quomodo clerici sedeant, & se inuicem honorent.*

TITVLI IX.

Cap. 1. *A Quibus & apud quos accusentur episcopi aut clerici.*
2. *Quot, & qui aduersus episcopos aut clericos testimonium dicant.*
3. *Si quis, vbi de multis criminibus clericum accusauit, primùm propositum caput non probet.*
4. *De ijs qui suis episcopis non obediunt, &, de episcopo qui à suo episcopo eiectum, aut à communione exclusum recipit.*
5. *De controuersijs episcoporum & clericorum.*
6. *De retractatione sententiarum episcopalium.*
7. *Si episcopus aduersus collegam actionem habens, non agat, sed cum illo transigat.*
8. *Quando episcopus contra episcopum apud ciuilem magistratum actionem mouere possit.*
9. *De episcopis & clericis, qui iniustè ex ecclesiastico ordine eijciuntur.*
10. *De his qui ab ecclesia vel communione separantur, aut eijciuntur.*
11. *Ob cuiusmodi causas episcopus aut clericus, aut laicus à communione segregetur, &, si episcopus accusatus per libellum, episcopatum recuset, &, quòd non oporteat semel episcopum factum, postmodum autem siue iusta siue iniusta de causa eiectum, in presbyteri gradum deduci.*
12. *Quòd quanto tempore episcopus non communicat cum eo, qui ab ipso sine iusta causa excommunicatus est: tanto etiam alij episcopi cum ipso qui excommunicauit non communicent.*
13. *Quot episcopi episcopum deponant.*
14. *Propter cuiusmodi causas aliquis deponatur.*
15. *Ob quales causas aliquis simul & excommunicetur & deponatur: aut deponatur, & à cõmunione vel ecclesia separetur.*
16. *Qu*

16. *Quas ob causas clericus aut laicus anathemate feriatur.*
17. *De eodem delicto bis non esse exigendam vindictam.*
18. *Ob quas causas aliquis omnino ab ecclesia eijciatur.*
19. *Quando aliquis sedem stationémq; sacerdotalem retineat, non autem reliqui quicquam facit.*
20. *Ne credatur episcopo dicenti, clericum priuatum confessum esse peccatum.*
21. *De episcopis aut clericis carnes in sanguine, aut à bestijs captas, aut morticinas comedentibus.*
22. *Quòd episcopi, presbyteri, diaconi, & quotquot sacra tractant, ab vxoribus suis abstinere debeant.*
23. *De clerico debiles subsannante.*
24. *De clerico sibi virilia amputante.*
25. *De clericis apostatis, immolatoribus, magis, incantatoribus, astrologis, mathematicis, diuinatoribus, veneficis, & amuleta appendentibus.*
26. *De episcopis & clericis, qui percutiunt aut occidunt.*
27. *De episcopis & clericis, qui alea ludunt, inebriantur, spectacula visunt, sepulchra violant, furantur, peierant, fœnerantur, semisses vsuras accipiunt, aut aliud sibi turpe lucrum excogitant.*
28. *De his qui matrimonium, vinum, aut carnes abominantur.*
29. *De permissis, aut prohibitis nuptijs, &, quòd lectores puberes facti interrogentur, an matrimonium contrahere velint, &, de concubinatu, scortatione atque adulterio.*
30. *De ijs qui matrimonij caussa mulieres rapiunt.*
31. *De sacri ordinis hominibus, qui se cum mulieribus lauant.*
32. *De episcopis & clericis, qui laici facti fuerint, aut ad mundanas dignitates peruenerint, aut militauerint.*
33. *De ijs qui clericos delinquere sciunt, & non manifestant.*
34. *Quòd qui clerici fideiussionem dant, deponantur.*
35. *De clericis qui in caupona, vel publico diuersorio cibum capiunt.*
36. *De clericis Imperatorem, episcopum, magistratum, aut presbyterum contumelia afficientibus.*
37. *Cuiusmodi delicta ordinatio diluat.*
38. *De pœnitentia, &, quinam facultatem habeant dandi pœni-*

tentibus absolutionem, &, quòd sacerdoti liceat minuere & augere pœnas.

TITVLI X.

Cap. 1. *Quòd œconomum ex clero ecclesiæ, cuius œconomus est, esse oporteat.*
2. *De rerum ecclesiasticarum administratione.*
3. *De rebus & reditibus ecclesiarum, quæ sine episcopo sunt.*
4. *De alienatione rerum ecclesiasticarum.*
5. *De bonis episcoporum & clericorum post ordinationem acquisitis.*
6. *De proprijs episcopi rebus, &, quòd intestatus decedere non debeat.*
7. *Vt quæ in barbaris gentibus sunt Dei ecclesiæ secundum obtinentem consuetudinem administrentur.*
8. *Ne episcopus, neque clericus per donationem aut testamentum quicquam hæretico det, tametsi ipsius cognatus sit.*

TITVLI XI.

Cap. 1. *De extructione monasteriorum, &, ne illa priuati iuris fiant, &, de rebus monachorum.*
2. *De ijs qui ex alijs monasterijs præsules aut clerici fiunt.*
3. *De seruis qui monachi fiunt, & pietatis prætextu dominos contemnunt, neq; illis seruiunt.*
4. *Ne temerè monachus monasterium exeat, & negocia agat, &, quòd monachi episcopo subsint.*
5. *Ne monachi matrimonium contrahant, aut cum aliquibus mulieribus, tanquam sororibus, conuersentur, &, ne virginitatem professæ viris cohabitent.*
6. *De monachis, qui factiones aut coniurationes faciunt.*
7. *Ne monachi lauentur cum mulieribus.*
8. *De custodia sacratarum virginum.*
9. *De vitiatione virginum.*
10. *De ætate eorum qui habitum sumunt, &, cuiusmodi virgo dicatur.*
11. *De monachis qui clerici fiũt, aut prophanos honores consequuntur, aut militant.*
12. *De ijs qui monastico habitu vtuntur, ac damnant eos qui vestitu communi vtuntur.*
13. *De muliere virilia indumenta gestante.*
14. *Ne mulieres religionis ergò detondeantur.*
15. *De eo qui prætextu religionis liberos aut parentes non alit.*

16. *Cuiusmodi ciuilia negocia vel procurationes monachi obire possunt.*

TITVLI XII.

Cap. 1. *Quid sit hæresis, quid schisma, quid adulteratum conuenticulum.*
2. *Quid sit hæreticus.*
3. *De libris hæreticorum.*
4. *De tollendis simulachris.*
5. *De Nestorio, Musæo, Eutychiano, Porphyrio, Maximo, Celestio, & hæreticis qui ab ipsis in ecclesijs constituti, atque orthodoxis qui eiecti sunt.*
6. *Oblationem non esse faciendam præsente hæretico.*
7. *De clericis hæreticis, qui orthodoxæ ecclesiæ accedant.*
8. *De episcopis & clericis, qui communicant, vel preces coniungunt cum hæreticis, aut ipsis sacris operari concedunt, aut ipsorum baptismum vel sacrificium suscipiunt.*
9. *De episcopis & clericis, qui ab hæreticis vel Iudæis benedictionem accipiunt: aut in ecclesijs vel monasterijs hæreticorum ethnicorumue orant: aut cum Iudæis sabbata eorumue festa obseruant, aut synagogis templisue gentium offerunt, &, de Angelitis.*
10. *De episcopo, qui sciens hæreticum ad communionem idoneum esse dicit.*
11. *Non eundum esse ad hæreticorum falsos martyres.*
12. *Ne hæretici ecclesiam ingrediantur.*
13. *De matrimonio hæreticorum cum orthodoxis.*
14. *De hæreticis ad rectam fidem conuersis, &, an hi in clerum allegi possint, &, quinam illorum baptizentur, quinam verò duntaxat vngantur, &, quòd benignè cum hæreticis agi oporteat, vt conuertantur.*
15. *Ne episcopi aut clerici hæreticis quippiam donent, aut in testamentis dent: tametsi ipsorum cognati sint.*
16. *De hæreticis pœnitentiam agentibus.*
17. *Quomodo episcopi, quæ ipsis competunt, sed ab hæreticis detinentur, loca vindicent.*
18. *De ijs qui reprobare conantur, quæ Epheſi acta sunt.*

TITVLI XIII.

Cap. 1. *Vt qui laicus tribus Dominicis diebus in ciuitate degens, in ecclesiam non conuenerit, à sancta communione remoueatur.*
2. *De laicis iterum sæpiusue ma-*

trimonium contrahentibus: & vetitis nuptijs ac commixtione.
3. *De mulieribus, quæ absentes maritos suos obijsse suspicantes nubunt.*
4. *De ijs qui diuortium faciunt.*
5. *De fornicatione, adulterio, stupro & pædicatione.*
6. *Si laici vxor adulterium passa sit.*
7. *De stupro & nuptijs viduæ, &, quæ vidua dicatur.*
8. *De ijs qui matrimonij causſa mulieres rapiunt, aut violant, aut virgines constuprant, &, de ijs qui illis conscij sunt.*
9. *De his quæ præter voluntatem parentum aut dominorum nubunt.*
10. *De mulieribus fornicantibus, fœtum perimentibus, vel ad necandos fœtus medicamenta conficientibus.*
11. *De ijs qui abominantur matrimonium, carnem & vinum.*
12. *De laicis sibi virilia amputantibus.*
13. *De laicis qui comedunt idolis immolata, vel carnes in sanguine, vel suffocata, vel à bestijs capta, vel morticina.*
14. *De laico Imperatorem contumelia afficiente.*
15. *De orthodoxis, qui ab hæreticis aut Iudæis benedictiones accipiunt, vel cum illis festos dies agunt, vel cum Iudæis ieiunant, &, quòd sabbati die feriandum non sit, sed quoad eius fieri potest, Dominico, &, de ijs qui in monasterijs aut ecclesijs hæreticorum orant.*
16. *De laicis qui clericos monasteriorum, ptochiorum, aut martyriorum sollicitant, ne sub potestate episcoporum maneant.*
17. *De laicis qui excommunicatis vel schisma facientibus presbyteris adhærent, & sine consensu episcoporum suorum altaria erigunt.*
18. *De periuris, &, in cuiusmodi casibus eos qui iurant, non rectè iurare oporteat.*
19. *De ijs qui profanæ superstitionis iusiurandum iurant.*
20. *De apostatis, immolatoribus, magis, incantatoribus, mathematicis, diuinatoribus, & amuleta appendentibus.*
21. *De histrionibus, mimis, & similibus pœnitentiam agẽtibus.*
22. *De spectaculis & rebus ludicris.*
23. *De furibus, sepulchrorum violatoribus, latrónibus, & sacrilegis.*
24. *Ne in nuptijs ad instrumenta musica saltetur aut tripudietur.*

25. *Ne viri cum mulieribus se lauent.*
26. *De imbecillos subsannante.*
27. *Ne mulieres ad altare introeant, &, quòd solis sacri ordinis hominibus in altari communicare liceat.*
28. *Ne ex contributione conuiuia instituantur.*
29. *De ijs qui alea ludunt, aut inebriantur.*
30. *De obsessis dæmone.*
31. *De laico excommunicato, & ab altero præter voluntatem eiusqui excõmunicauit recepto.*
32. *De ijs qui Dominico sabbatiue die ieiunant.*
33. *De ijs qui docent, domum Dei atque conuentus esse despiciendos.*
34. *De laicis qui acta concilij Ephesini reprobare conantur.*
35. *De ijs qui Scripturas audiunt, & ad finem vsq; non manent, aut non communicant.*
36. *De ijs qui priuatim cœtus cogunt.*
37. *De eo qui cum muliere concumbere concupiuit, non tamen fecit.*
38. *De ijs qui quadragesimam, quartam feriam, & parasceuen non ieiunant.*
39. *De ijs qui ex sacra æde ceram aut oleum auferunt.*
40. *De laicis incommunicabilibus factis.*
41. *Ne laici doceant.*

TITVLI XIIII.

Cap. 1. *De auaritia.*
2. *De ijs qui cum brutis animantibus commercium habent.*
3. *De homicidis & latronibus.*
4. *Vt qui in pœnam incommunicabilitatis inciderunt, morituri cõmunicare debeant, &, quid fiat, si postquam ideo communicarint, non moriantur.*
5. *De eo cui in somnis semen fluxit, &, de eo qui ab vxore sua secubat, volens communicare, &, quo die propter hoc à mutua mistione cõiuges debeant abstinere.*
6. *Quomodo oblatio fiat pro eo, qui seipsum interemit.*
7. *De eo qui vxorem dæmone obsessam habet, ac propterea aliam ducere vult.*

FINIS.

PHOTII PATRIARCHAE CONSTANTINOPOLITANI

EX EPISTOLA AD MICHAELEM Bulgariæ Principem, de ſeptem concilijs œcumenicis.

CONCILIVM PRIMVM.

PRIMVM & œcumenicum ſanctum concilium, in Nicæa Bithyniæ celebratum eſt. In quo trecenti decem & octo diuini Epiſcopi, veritatis iudicium ſuſceperunt. Præerat & Alexander, qui ſedem Conſtantinopolitanam obtinebat, vir cùm ſenectute, tum prudentia grauis, vitæque ſplendore, ac ſummo pietatis fideique ſtudio, & magna diuinis in rebus loquendi libertate inſignis: & Syluester & Iulius illuſtres ac celebres Eccleſiæ Romanæ Pontifices. Quorum tamen neuter interfuit: ſed * Bitonem & Vicentium nomine ſuo, vterque Pontificatus ſui tempore communi congreſſui adeſſe voluerunt, homines virtute & presbyteri dignitate præſtantes. Cum his coniunctus erat Codumbres, Epiſcopus qui in Græcis perſecutionibus nomen ſuum reipſa verum eſſe demonſtrauit. Cùm enim Pius appellaretur, confeſſionem ſuam ab idolorum cultu, puram, integramq; ſeruauit. Præterea Alexander Archiepiſcopus Alexandriæ, ſacris officijs exornatus, qui ſecum etiam comitem duxit Athanaſium. Diaconorum tunc quidem Athanaſius ordinem obtinebat, haud multò poſt autem illi ſucceſſit etiam Archiepiſcopatu. Aderat & præclarum Antiochenæ Eccle-

siæ decus Eustachius, qui cùm fide puritate fulgebat, tùm verborum ac sententiarum modestia erat admirabilis. Macarius item Hierosolymorum Episcopus, multis virtutum generibus approbatus, & complures alij gratijs apostolicis, & martyrij cruciatibus, illustres: inter quos Paphnutius & Spiridon, Iacobus & Maximus, boni admirandíque cœtus, boni admirabilesque socij, atq; præfecti. In quibus omnibus magnus & admiratione dignus Constantinus Romani Imperij moderator excellebat, qui & Concilium congregandum curauerat & illud præsentia sua clarius efficiebat. Ex tot igitur ac talibus viris sacer ille cœtus constabat. Coactus autem erat, vt Arium quendam rerum nouarum studiosum, impietatis condemnaret & apostolicam atq; diuinam prædicationem confirmaret. Erat infelix iste, oriundus ex Alexandria, & in clerum electus illius ecclesiæ ac presbyteri gradum ascenderat. Primum aduersus pastorem suum superbam mentem extulerat, deinde contra communem pastorem & dominum furorem exercuit suum. Filium enim ac verbum Dei (ô temeraria lingua atque mens) in rerum quæ creatæ factæque sunt, numerum redigere conabatur: nec illud quod omnibus commune est & per se cognitum volebat considerare, nempe filios omnes eandem essentiam habere atque naturam, quam patres habent ex eoque fieri vt si filium creatum diceret patrem quoque creatum pronuntiaret. Quemadmodum qui Patrem essentiæ mundi effectricis, atque naturæ cognoscit esse sempiternæ, eiusdem quoque filium confitetur. Præterea vbi filij proprietas esset, si aliam pater, filius aliam haberet essentiam? Quid? Nonne gentium error confirmaretur, si diuinitas in maiorem minoremque naturam ita dissecta esset, vt illa primo Deo, mundique opifici & seniori, hæc autem secundo, & ministro atque iuniori Deo tribueretur? Hæc ex improba Arij semente proficiscuntur. Sed nefariam atque impiam istius, qui maledicam in procreatorem linguam armauerat, sacer ille Pōtificum cœtus hæresim patefecit, anathemateq; damna-

damnauit declarans eiusdem essentiæ, eiusdemque naturæ & sempiternum filium ac verbum Dei cum ipsius genitore & eandem habere potestatem, atq; idem imperium quemadmodum diuina oracula & pij sacrique scriptores tradiderunt. Neque enim ignorabant vt trinam monarchiam & principatum in vna persona concludere Iudaicum est & odio Christum prosequentium ita omni essentia, naturáq; præstantiorem & singularem Diuinitatem in naturas impares & inæquales dissecare, aliarum gentium esse, quæ deorum multitudinem colunt. Atque ita quidem se habet sanctum & œcumenicum primum concilium.

CONCILIVM SECVNDVM.

SAnctum & œcumenicum secundum concilium, centum & quinquaginta Episcoporum, sacrum sibi locum ad disputandum & decernendum in regia ciuitate delegit. Præsides habuit Timotheum, qui Alexandriæ sedem, & admirabilem virum Meletium, qui sedem Antiochiæ, & Cyrillum, qui Hierosolymorum sedem obtinebat. Nectarium præterea, qui nuper ab initiatorum grege separatus, & ablutis diuino lauacro vitæ sordibus, purus iam puriſſimam sacri principatus dignitatem ex communi concilij consensu, & electorum suffragij simul & regiæ ciuitatis Episcopus, & concilij præses declaratus est. Inter hos fuit & Gregorius ille Nyssæ quæ in Cappadocia est, Episcopus & qui ex operibus Theologiæ cognomen adeptus est. Quibus haud multò pòst & Damasus Episcopus Romæ eadem confirmans atque idem sentiens accessit. Sacrosanctus hic chorus Macedonium quendam qui Constantinopolis sedem iam surripuerat, quoniam in sanctissimum vitæque principem spiritum maledicta coniecerat, condemnauit. Vt enim Arius aduersus filium egerat, sic Macedonius aduersus spiritum sanctum, vt eius in om-

nes imperium ac dominatum, in ſeruorum ac miniſtrorum ordine collocaret. Atqui facile poterat, ſi voluiſſet, infelix perſpicere, quemadmodum illi, qui filium inter res collocant procreatas, non minore patrem afficiunt contumelia: ita qui ſanctiſſimum ipſius ſpiritum in earum rerum, quæ procreatæ ſunt, numero conſtituunt, par & ſimile in ipſum, maledictum conferre. Nam ſi ſpiritus creatus eſt, & ille cuius eſt ſpiritus, eſt procreatus. Quod ſi ſumma iſta impietas, vel auditu eſt intolerabilis, cur non cauit ille miſer, negare ſpiritum eſſe Deum, ne ad hæc impia argumenta neceſſario deueniret? Quomodò enim ſcrutatur etiam profunda Dei, & ei nihil eſt abſconditum? Quomodo alter eſt paracletus? Quomodo cum patre & filio collocatur? Euntes enim, inquit ipſe filius, docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti. Si vnus ex tribus his in quibus illuſtramur, creatus eſt nec reliqui ab hac ignominia ſunt alieni. Quod ſi creatus eſt, quomodo creat? Quomodo ſanctificat? Quomodo viuificat? Quomodo gratias diuidit? Quomodo eſt Deus? Nihil horum ſtultus ille conſiderans, à principe & vnica atque inſeparabili diuinitate eum abſtrahere ac remouere conatus eſt. Quamobrem merita impietatis ſuæ præmia tulit, cum & ipſe ſacerdotio fuerit ſpoliatus, & omnes illi, qui impium aduerſus Deum obſtinatè bellum ſuſceperant. Et quemadmodum ille ſanctiſſimum ſpiritum ab vna trinitatis diuinitate ſecludere conabatur, ſic eum à ſacerdotio & fidelium communione tanquam alterum Arium ſanctum œcumenicumq; concilium excluſit. Sanctiſſimum vero vitęque authorem ſpiritum vt eiuſdem naturæ, atque eiuſdem eſſentiæ & æqualis poteſtatis atque omnipotentem, ſimul cum patre & filio adorandum, collaudandúmque, & patrum Theologorumque doctrina declarauit, penituſque euulſit, ſi qua ex Ariano ſemine zizania pullularant. Tunc autem imperij habenas regebat magnus & vere magna laude dignus Theodoſius qui ipſe quoq; pietatis defenſor extitit & propugnator. Atque his quidem & hoc ſanctum concilium concluditur.

CONCILIVM TERTIVM.

EPheſi, quod oppidum eſt in Aſia, ſanctum atque œcumenicum concilium tertium, celebratum eſt ducentorum Epiſcoporum. Ex quibus erant præſides, Cyrillus ille celeberrimus inter patres qui propter virtutem ſapientiæque diuitias, magnæ ciuitatis Alexandriæ ſedem obtinebat, & Cæleſtini Romani Pontificis implebat ſedem, atque perſonam gerebat, & Memno cui Eccleſiæ Epheſiorum commiſſa erant gubernacula, & Iuuenalis Epiſcopus Hieroſolymorum qui cum vniuerſo concilio nefarium Neſtorium, ob ea quæ impiæ commiſerat, pœnis meritis affecerunt. Hic ex Antiochia quæ apud Orontem eſt, profectus, Conſtantinopolis ſedem haud ſanctè tractauit: ſed cum turbida Diodori & Theodori fluenta exſorbuiſſet, & in mentis ebrietatem incidiſſet, abſurda & inepta verba ad gregis perniciem in multorum aures effudit. Chriſtum enim filium vnum verum Deum noſtrum qui propter nos & propter noſtram ſalutem carnis & ſanguinis, quemadmodum nos, particeps eſſe voluit: & maſſam noſtram in ſe ipſum ſuſcipiens, vnus ex duobus contrarijs declaratus eſt, Deus idem exiſtens atq; homo vnus Chriſtus, vnus filius, idem ſurſum ex patre ſine matre, idem deorſum ex matre ſine patre, idem ipſe & non alius, vna perſona atque vna hypoſtaſis: hunc, inquam, vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, in duas ſecare atque diuidere perſonas, miſerrimus ille non veritus alium quidem nudum hominem, & ſine verbo humanitatem ſuſcipiente, in propriam perſonam confinxit, alium Deum ſeparatim, & à ſuſcepta nudum humanitate. Metuebat enim homo ſtultus, ne quid Deus pateretur, ſi incredibili adductus benignitate, figmentum ſuum, vt illud curaret atque refingeret induiſſet.

Neque illud animaduertebat quod si naturam humanam à verbi persona separaret eam proprijs morbis laborantem ac minime curatam, & salutis expertem reliquisset. Quid? quod ab his penitus digrediens ne matrem quidem ipsius quantum ad carnem pertinet, sanctissimam virginem, quæ proprie & verè Deum verbum carnem indutum peperit, vocandam Dei genitricem censebat: sed quemadmodum diuinitate filium, sic matrem eius hac Dei genitricis appellatione spoliabat. Itaque meritas tantæ dementiæ & maledicæ linguæ pœnas luit. Nam ab illo beatorum Patrum cœtu sacerdotij spoliatus dignitate, vna cum execranda sententia sua anathemati traditus est sempiterno. Declaratum est autem Dominum nostrum Iesum Christum in vna eademq; persona, vt verè ac piè à patribus traditum est, adorandum ac prædicandum: & immaculatam eius, semperq; virginem matrem, propriè & verè appellandam summis cum laudibus Dei genitricem. Quæ enim Deum verbum, cùm in carne nasci vellet, genuit, iure Dei genitrix vocata, celebrataque est. Atque hunc quidem finem & hoc tertium concilium habuit, cùm Theodosium iuniorem Romana Respublica tranquillis oculis cerneret, paternum & regium imperium à tertia vsque progenie gubernantem.

CONCILIVM QVARTVM.

SAnctum & œcumenicum quartum concilium, præsentem atque fauentem habuit Marcianum pijssimum Imperatorem, delegitque sibi Chalcedonem insignem Bithyniæ ciuitatem; sexcenti & triginta Episcopi interfuerunt. Præsides declarati sunt Anatolius, qui sacras regiæ ciuitatis habenas moderabatur: & Paschasinus ac Lucentius episcopali dignitate præstantes, cum Bonifacio presbytero qui locum obtinebant Leonis sanctissimi Papæ Romani,

cuius gloria magna, magnusque pietatis ac religionis zelus est & studium. Et Maximus Antiochiæ Episcopus, & Iuuenalis Episcopus Hierosolymorum. Qui Eutychem illum infelicem, & defensorem ipsius atque arrogantem Dioscorum vt impios ad causam dicendam in iudicium vocarunt. Nam & isti errorem, ex diametro contrarium errori Nestoriano, defendentes in eandem miseriam inciderunt. Vnum enim Dominum nostrum Iesum Christum ex diuinitate atque humanitate constantem & in his duabus naturis adorandum, ad vnam audacter ac stulte naturam redigebant, & confundebant. Nec animaduertebant homines infelices, se illum & diuina diuersum essentia ab humana alienum natura constituere. Nam si vna est Christi natura, aut diuina omnino est, aut humana. Si diuina sola, vbi humanitas? Sin humana tantum, vbi diuinitas? Sin tertium aliquid præter hæc (id enim videtur reliquum & huc magis vergit eorum sententia) nonne natura diuersus Christus & à patre & à nobis constituetur? Quo quid magis impium aut stultum fingi potest, Dei verbum ac Deum ita hominem factum esse dicere, vt & propriæ diuinitatis interitum passus sit & humanitatis assumptæ iacturam fecerit? Hoc enim omnino sequitur incommodum, si neutram Christo, sed diuersam naturam tribuant. Quamobrem sententiæ istius auctores, Christique oppugnatores, meritas tantæ impietatis pœnas dederunt. Sacerdotio enim spoliati, vna cum hæresi sua Christi oppugnatrice, ab Ecclesiæ totius communione fuerunt exclusi, anathematéq; damnati. Rectus autem & inuictus Ecclesię sensus, magis adhuc scripturarum patrumque testimonijs confirmatus atque illustratus est. Vnum esse Christum, seu vnam Christi personam esse duasque naturas nempe diuinitatem & humanitatem, sine confusione distractioneque consideratas, ita beatissimis illis Episcopis aperte declarantibus, & decernentibus vt sine dissensione ab omnibus crederetur & in omnes terrarum fines promulgaretur. Nonne perspicuè Christus diuinæ naturæ suæ dignitatem

oſtendit, dum claudis crura corrigeret & confirmaret, cæcis videndi facultatem tribueret, mortuos ab inferorum portis in vitam reuocaret, & alia innumerabilia diuina ſigna perficeret ac demonſtraret? Humanitatem verò, dum laſſitudinem, labores, famem, ſitim, & quæ his ſimilia ſunt, ſubiret atque perferret? Hęc enim partim Deo, partim homini congruentia, idem Chriſtus verus Deus noſter efficiens, vnam in ſe atque ſingularem perſonam, & duas ac differentes naturas ſine confuſione coniunctas, apertè ſine vlla controuerſia demonſtrauit. Atque hęc quidem in quarto concilio confecta ſunt.

CONCILIVM QVINTVM.

SAnctum & œcumenicum quintum concilium centum ſexaginta quinque Epiſcoporum præſentia & concurſu, Conſtantinopoli celebratum eſt. Præfuerunt Menas primum, deinde Eutychius ipſius regiæ ciuitatis antiſtites & Vigilius Romæ Epiſcopus (qui in ciuitate quidem erat, ſed concilio non aderat: & quamuis ad ſacri cœtus conuentum promptus non eſſet, communem tamen patrum fidem libello comprobauit) & Apollinarius Alexandriæ, Domnuſque Antiochiæ Archiepiſcopi, & Didymus & Euagrius, Euſtochij Hieroſolymorum Epiſcopi vicem gerẽtes. Tunc autem & Iuſtinianus optimus Imperator Romanum Imperium obtinebat, & decretis fauebat eccleſiaſticis. Hoc igitur ſanctum œcumenicumque concilium, nefaria Neſtorij dogmata iterum pullulantia penitus euulſit ſimul cum ipſo ſatore zizaniorum, Theodorumque ac Diodorum, quorum hic Tarſi erat Epiſcopus, ille autem Mopſueſtiæ: qui cum Neſtorij prius hæreſim parturirent, eam denique ſcriptis etiam ediderunt mentiſque ſuæ tanquam partus quoſdam adulterinos, horrendoſque reliquerunt. Præterea

damnarunt & anathemate confuderunt Origenem, & Didymum, & Euagrium veteres fidelium morbos qui ſanè homines Græcorum fabulas in Dei Eccleſiam inferre conati fuerant. Docuerunt enim iſti, animas ante corpora extitiſſe & vnam animam in plura ingredi corpora quę quidem opinio impia eſt, & execranda, & vere ſolis ipſorum animis digna. Æterni quoque ſupplicij finem fore dixerunt. Hoc autem nihil aliud eſt, niſi homines ad omnia peccata atque interitum adhortari. Præterea dæmonibus priſtinam dignitatem reddiderunt. Reuerſuros enim ad ſublimem illam gloriam fingunt, ex qua deciderunt. Adhæc reſurrectura cum animis corpora negarunt. Nudas enim animas, & corporis expertes, reſurrecturas. Quam autem appellent reſurrectionem non video. Siquidem reſurrectio eſt illius, quod cecidit, aut caſurum eſt, non autem illius, quod ſemper manet, & non corrumpitur, qualis eſt anima. Nec animaduertunt homines miſeri, quantum nugis ſuis in iuſtum iudicem crimen conferant. Summam enim illius iniuſtitiam eſſe reſtantur qui corpora ſimul cum animis in virtutum ſtudijs laborantia præmiorum priuet ſocietate: contráque corporibus, quæ ſimul cum animis peccauerunt, impunitatem concedat, atque ita ſocijs corporibus excluſis, animas duplici vel ſupplicio vel præmio afficiat. Non ſolùm autem hæc maledicta, ſed etiam illam quæ paulò ante extiterat * Anthymo Trapezuntio qui Eutychis opinionem fouebat, & Seuero, Petroque Apameenſi & Zoagra auctoribus, cum reliqua illa ſcelerata atque multiplici ipſorum manu, ſacer hic patrum chorus ſuſtulit, anathematéque damnauit, huius ſancti operis duce potiſſimum Agapeto Romæ Pontifice adiuuantibus & collaborantibus illuſtribus Epiſcopis, inter quos fuit inclitus Antiochiæ antiſtes Ephrenius, & Petrus antiſtes Hieroſolymorum. Diuinus igitur ille cœtus Epiſcoporum, his omnibus damnatis atque reiectis vera diuinaq; Catholicæ atque Apoſtolicæ Eccleſiæ decreta ſanxit & confirmauit. Ac quintum quidem concilium his continetur.

CONCILIVM SEXTVM.

SAnctum & œcumenicum ſextum concilium, ſibi quoque ſacrum in vrbium regina arcanorum Eccleſiæ ſpectaculorum theatrum elegit. Centum autem & ſeptuaginta diuinis viris fultum, in certamen ingrediens, pietatem & religionem ſplendidè victricem demonſtrauit. In hoc qui præeſſent iudicati ſunt digni Georgius regiæ ipſius ciuitatis antiſtes, & Theodorus & Georgius in preſbyterij dignitate conſtituti, vna cum Ioanne Diacono, qui Agathonis ſanctiſſimi Papæ Romani loco, in eorum qui præerant, ordine numerati ſunt. Et magnæ ciuitatis Alexandriæ ſedis locum Petrus Monachus impleuit. Cum quibus & Georgius Monachus ac presbyter, in gradum Pontificiæ ſedis Hieroſolymorum aſcendit. Hi ſimul cum alijs ſacris ſanctiſq; patribus, Sergium Pyrrhum, Paulum Conſtantinopolitanos, Cyrumque Alexandrium & Theodorum Pharenſem, qui mutuam mendacij catenam conficiebant: necnon & Macarium Antiochenum ſimul cum Stephano hæreſis diſcipulo, & miſero quodam ſene, qui Polychronius vocabatur, cum ſuperioribus conſentiente & illorum impietatem defendente, meritò condemnarunt, quoniam in Chriſto vero Deo noſtro, qui duas habet naturas, impiè abſurdeque vnam tantum eſſe voluntatem, & vnam actionem audebãt affirmare. Nec illud, quod ad intelligendum facile ac promptum eſt, animaduertebant homines imperiti non eiuſdem actionis eſſe, claudum auctoritate propria curare, & itineris laborem ſentire: cæcos illuminare, & digitorum opera terram ſputo commiſcere, lutumque conficere, atque oculis imponere, mortuum ſuſcitare, & ſuper mortuum lacrymari. Itemque non eiuſdem eſſe voluntatis, deprecari, vt mortis calix tranſeat, ipſumque rurſus gloriam appellare, & quod noluerat, velle. Nec intelligebant

bant ex ipſorum opinione ſequi, duas in Chriſto naturas non eſſe. Omnis enim natura, actionis eſt fons, & diuerſis actionibus diuerſæ reſpondent voluntates. Quare, ſi, vt ipſi falſo opinantur vna eſt actio atque vna voluntas & natura, nimirum vna eſt ex qua illæ proficiſcuntur. Quod ſi duę naturæ ſunt, nondum enim eo progreſſi ſunt, vt hoc negent, cum in oculis habeant diſperſionem & interitum eorum, qui illius erroris authores fuerunt: qui fieri poterit, vt vtraque illarum propriam non effundat actionem ac voluntatem? Verum & iſti cum falſæ opinioni ſuæ nihil anteponerent, æterno damnati ſunt anathemate. Et ille ſanctorum patrum cœtus vt duas in vno Chriſto naturas, ita duas in eodem naturales voluntates, & duas actiones omnibus Eccleſijs rectè confitendas prædicandaſque cenſuit. Conſtantinus autem Heraclij nepos, tunc auitam imperij ſortem ſuſcepiſſe ſe declarauit, cum & alijs in rebus faueret concilio, & rectam Eccleſiæ ſententiam comprobaret. Ac ſextum quidem concilium ita ſe habet.

CONCILIVM SEPTIMVM.

SAnctum & œcumenicum ſeptimum concilium Nicęam ſibi quoque Bithyniæ ciuitatem delegit, in qua & antea rectorum dogmatum iudicium fuerat. Trecenti & ſexaginta ſeptem interfuerunt Epiſcopi, qui ſacræ magnæque phalangis ſuæ ordinum duces ac præſides conſtituerunt Tharaſium inter Epiſcopos celeberrimum. Diuinus hic vir atque optimus erat, ac dignus, vt ſi quis alius qui ſacra regiæ ciuitatis gubernacula tractaret, & Petrum religioſiſſimum protopresbyterum Eccleſiæ Romanæ, & alterum Petrum presbyterum ipſum quoque, & illius manſionis præfectum ſancti Sabæ. Hi ſedis Apoſtolicæ ſortiti ſunt locum Adriano tunc Pontificiam dignitatem exercente: & Ioan-

nem ac Thomam ſingulari viuendi ratione celebres, & ſacro honore inſignes & totius orientis diœceſes apoſtolicarum magnarumq; ſedium gubernantes, nempe apollinarij, & Theodoriti, & Eliæ, quorum primus Alexandriæ, alter Antiochiæ, tertius Hieroſolymorum erat antiſtes. Tunc Conſtantinus & Irene rectè de religione ſentientes, & pietatis gloria coronati, Imperij Romani purpuram induebãt. Hoc ſacrum magnumque concilium recens patefactam & barbaram hæreſim, quæ ab impijs & execrandis hominibus parta erat, diuina communique ſententia ſimul cum ipſius authoribus condemnauit. Infelices enim homines iſti, verbis non confitentes ſe Chriſto vero Deo noſtro maledicere, factis omnia in eum maledicta & linguæ petulantiam congeſſerunt. Cumque illum ſine medio, & ſine aliquo velo contumelia afficere non auderent, per venerandam imaginem omnem, Chriſto inimicę mentis cupiditatem expleuerunt. Adorandam enim Chriſti imaginem, per quam idolorum error occluditur (proh nefarium ſceleratæ atque impiæ linguæ cogitationiſque ſonum) idolum appellauerunt, & omnibus ipſam ignominijs afficientes, & per plateas ac vias publicas trahentes, & pedibus conculcantes in ignem coniecerunt, ſpectaculum Chriſtianis hominibus miſerandum, & ſola Chriſti hoſtium impietate dignum. Eadem & in reliquas ſacras imagines contulerunt, cum celeribus pedibus ſanguinem funderent, diriſque manibus & impuris labris petulantiam exercerent, nec vllam tanti furoris atque dementiæ ſocietatem caperent homines peſſimi ſacras Chriſtianorum notas & effigies non minus quam ſi gentium eſſent abominationes, imo vero magis, publicè deteſtabantur. Ex quo bellum grauiſſimum aduerſus Chriſtum, & ſanctos eius cõmouebatur. Omnibus enim perſpicuum eſt honorem imaginibus habitum ad eos tranſire, quos illæ referunt. Verum iſti noua Iudęorum Chriſti hoſtium progenies, dum Chriſti atq; ſanctorum eius imagines afficiunt contumelia, ea perficiunt, in quibus patres ipſorum defecerunt. Irruunt enim in facinora Iudęorum, ſingularique alacritate patres ſuos ſuperare conantur. Et dum non audent in medio Chriſtianorum labris etiam Chriſtum abnegare, in eundem ipſum Iudaicum paternumque zelum deprehenduntur incidere, & adulterinam hanc etiam oſtenduntimitationem, nec vllo conſiſtunt, loco ſed tanquam veneno hæreſis ebrij, huc illuc iactantur & ruunt. Chriſtianos enim ſe eſſe profitentur, & aduerſus Chriſtum debachãtur. Iudæos ſe appellari nolunt, & imagines oppugnantes, zelum ipſorum Chriſto inimicum, imitantur & ſuperãt. Idololatrię nomen vitãt, & ſe in ipſos Chriſtianos, diuinaq; Chriſtianorum ſanctáque myſteria nihilo idololatris leniores præbent. Quamobrem ſanctum & œcumenicum concilium eos, qui adulteræ iſtius, & multis ſeminibus commiſtę opinionis ignobilitatem fugere noluerunt, tanquam nothos & à fidelium nobilitate alienos, inſolubilibus anathematis vinculis conſtringendos iudicauit. Imaginem autem Chriſti veri Dei noſtri, ex Apoſtolorum & ſanctorum Patrum traditionibus & ſanctorum oraculorum teſtimonijs, ad honorem & venerationem illius quem ipſa refert, adorandam atque colendam ſuffragijs omnibus cenſuit & confirmauit. Cum adoratio nimirum atque honor adhibeatur eodem modo quo in alijs ſacris notis & formis ſanctiſſimæ latriæ vtimur. Neque enim in illis conſiſtimus, honoremq; & adorationem concludimus, neque ad alios diuerſos ac varios fines diſtrahimur: ſed per diuerſum & ſingularem ipſorum cultum & adorationem quæ cernitur ſacra conuenientique ac minime diuiſa ratione, animos noſtros ad indiuiſibilem illam ſingularemq; atque vnicam diuinitatem dirigimus. Sic venerabilem crucem adoramus, in qua Domini corpus extenſum eſt, & ſanguis ille, quo mundus vniuerſus purgatus eſt, emanauit, & ligni natura illius fluxibus irrigata pro morte vitam perpetuam tulit. Sic crucis ſignum adoramus, quo dæmonum agmina fugantur & varij curantur morbi: cum ſemel in ipſo exemplari gratia & vir-

tus exhibita sit, & vsq; ad exemplaria similis vis sese diffundat. Hæc igitur singula, nempe Christi imaginem, & ipsam crucem, crucisq; notam, cultu adorationeque prosequentes honorem & adorationem non in ipsis concludimus, sed ad eum dirigimus, qui propter incredibiles diuitias amoris erga nos factus est homo & mortem pro nobis pertulit contumeliosam. Sic & sanctorum tẽpla & sepulchra, & reliquias, ex quibus morborum curationes emanant, fideliter adoramus, Christum verum Deum nostrum qui gloria ipsos affecit, collaudantes & celebrantes. Et si quid his in mysticis & sanctis nostris sacrificijs simile est per munus & gratiam in illis exhibitam præcipuum authorem & principem causam agnoscimus & commendamus. Quapropter & diuinus ac sanctus ille beatorum atque sacrorum virorum cœtus, non solum imaginem Christi, quemadmodum diximus, verum etiam immaculatissimæ semperq; virginis Mariæ & Dominæ nostræ Dei genitricis & sacras sanctorum omnium imagines, pro ratione excellentiæ & sanctitatis exemplarium, colendas & adorandas communium oraculorum decretis constituit & confirmauit. Per ipsas enim ad præsentiam quodam modò atq; congressum, animi ducimus intentionem & per hanc diuina, naturamq; superante coniunctione copulamur cum illo qui summus est rerum expetẽdarum. Hæc igitur sapienter diuineq; septimum illud concilium decreuit atque constituit. Quo quidem facto omnem hæreticum pestem ac turpitudinem à grege ratione prædito depulit, propriumque decus ac pulchritudinem ecclesiam recipere ostendit, & tanquam sponsam non in fimbrijs aureis sed intelligibilibus decoratam imaginibus, ad Christi sponsi dextram constitutam, hilaribus & lætis oculis toti fidelium multitudini conspiciendam honorandamq; demonstrauit.

Vide Possevinum in apparatu sacro, verb. Photius Patriarcha Constantinopolitanus.

NILI METROPOLITAE RHODII DE SANCTIS ET OECVMENICIS SYNODIS enarratio synoptica.

BONVS Pastor, qui cognoscit suos & cognoscitur à suis, *Profecti*, inquit, *docete omnes gentes, & ego sum vobiscum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi.*

Ex 1. Pet. c. 5. v. 2.

Pastores pascite gregem qui est inter vos lubenter, non inuiti, nec turpis lucri caussa, sed vt exemplaria gregis, & cùm apparuerit ille pastorum princeps, reportabitis illam immarcescibilem coronam, quam præparauit Deus amantibus sui.

Ex Paulo, 1. Cor. 11. 23.

Ego accepi à Domino quod & tradidi vobis. Galat. 1. 8. *Si quis vobis euangelizet præter id quod euangelizauimus vobis, anathema esto.* Actor. 20. 28. *Attendite vos ipsos & totum gregem, in quo vos constituit spiritus sanctus Episcopos.*

PRIMA SYNODVS.

SAncta & œcumenica prima synodus Nicææ congregata trecentorum octodecim patrum piorum imperante magno Imperatore & apostolis æquali Constantino aduersus dementem Arium Alexandrinæ ecclesiæ presbyterum. Præerant synodo Syluester Romæ, Alexander

Constantinopolis, Alexander Alexandriæ, Eustathius Antiochiæ, & Macarius Hierosolymorum Episcopi. Habita est autem anno 5815. à creatione mundi, Christi 318. A prima synodo vsque ad secundam sunt anni 54. Nos vt accepimus sic credimus, nempe dominum nostrum Iesum Christum esse, non creaturam, sed Deum super omnia benedictum, secundum apostoli vocem, & consubstantialem Deo Patrique suo ac Spiritui Sancto secundum diuinitatem suam, & quisquis aliter sentit, eum anathematisamus.

SECVNDA.

SAncta & œcumenica secunda synodus Constantinopoli habita est imperante Theodosio magno congregata à centum & quinquaginta Episcopis, aduersus Macedonium S. Spiritus hostem Constantinopolis patriarcham, Sabellium Africanum & Apollinarem Laodicenum. Præerant synodo Damasus Romæ, Nectarius Constantinopolis, Timotheus Alexandriæ, Cyrillus Hierosolymitanus, Meletius Antiochenus, Gregorius Theologus, Gregorius Nyssæ, & Amphilochius Iconij Episcopi. Erat autem annus mundi 5872. Christi 372. A secunda synodo ad tertiam sunt anni 41. Nos accepimus & credimus omnibus modis S. Spiritum esse verum Deum, consubstantialem Deo, tum Patri tum Filio, quoniam Dominus Iesus sic dixit, vt baptizemur & credamus in nomen Patris & Filij & Spiritus Sancti, quod non dixisset, si creatura esset. Ei igitur, qui non ita sentit, anathema.

TERTIA.

SAncta & œcumenica tertia synodus Ephesi habita est imperante Theodosio iuniore congregata à ducentis sanctis patribus, aduersus Nestorium Patriarcham Constantinopolitanum. Huic præerant Celestinus Romæ, Cyrillus Alexandriæ, Iuuenalis Hierosolymorum, Memnon Ephesi Episcopi. Erat annus mundi 5913, Christi vero 413.

A tertia vsque ad quartam sunt anni triginta. Nos accepimus & credimus Dominum nostrum Iesum Christum esse filium Dei viuentis. Sic enim Petrus dixit interrogatus à Domino de ipso & laudatus est ab illo qui est ipsa veritas, ac testimonio confirmatum est cognitionem hanc à Deo & Patre reuelatam. Quapropter ei, qui sic non sentit, anathema.

QVARTA.

SAncta & œcumenica quarta synodus Chalcedone habita est imperante Marciano, congregata à sexcentis triginta sanctis patribus aduersus Dioscorum Patriarcham Alexandrinum & Eutychem Archimandritam Constantinopolitanum. Huic præerant Leo Romæ, Anatolius Constantinopoli, Iuuenalis Hierosolymorum, Maximus Antiochiæ Episcopi. Erat annus mundi 5943. A quarta vsque ad quintam sunt anni 102. Nos accepimus & credimus duas naturas, quæ in vnam Domini nostri hypostasim inconfuse concurrerunt, sic nunc quoque manere in se ipsis, vna quaque retinente suas operationes. Docuit hoc enim Dominus, nunc quidem dicens *anima mea turbata est, Pater libera me ab hac hora*, nunc verò dicens, *Nemo aufert animam meam à me, sed potestatem habeo ponendi & rursus accipiendi eam*; vt turbari quidem sit creatę naturę, potestatem autem habere propriè cõueniat inhabitanti in ipsa diuinitati. Eos igitur qui dicunt in vnam naturam concurrisse ambas ac vnam in Christo naturam prædicantes anathemate percellimus.

QVINTA.

SAncta & œcumenica quinta synodus habita est Constantinopoli imperante Iustiniano congregata à centum sexaginta sanctis patribus aduersus insanientem Origenem. Præerant synodo Vigilius Papa Romæ, Eutychius Constantinopolis, Apollinaris Alexandriæ, Domnus Antiochiæ, & Damianus Hierosolymorum. Erat annus mun-

di 6045. Christi vero 545. A quinta vsque ad sextam sunt anni 102.

SEXTA.

SAncta & œcumenica sexta synodus habita est imperante Constantino Pogonato cõgregata à centum septuaginta sanctis Patribus, cui præerant Agatho Romæ, Georgius Constantinopolis, Petrus Monachus Alexandrini legatus, Theophanes Antiochiæ Episcopi aduersus Honorium Papam Romę, Cyrum Alexandriæ, Sergium, Pyrrhum, Paulum & Petrum Constantinopolis Episcopos. Erat annus mundi 6179. Christi verò 719. A sexta ad septimam sunt anni nouem & centum.

SEPTIMA.

SAncta & œcumenica septima synodus Nicææ secundò habita est imperantib. Constantino & eius matre Irene, congregata à sexcentis sexaginta tribus sanctis Patribus aduersus iconomachos. Præerant huic Adrianus Papa Romæ, Tarasius Constantinopolis, Politianus Alexandriæ, Theodoritus Antiochiæ, Elias Hierosolymorum. Annus erat mundi ..... Christi vero 724. A septima ad octauam sunt anni centum viginti.

OCTAVA.

SAncta & œcumenica octaua synodus trecentorum octoginta sanctorum Patrum habita est imperante Basilio Macedone, in qua synodo coaluit pax cum occidentali Ecclesia ac reliquis Patriarchis manifestè profitentibus occidentalibus in hæc verba. Nos ita legimus ac credimus vt & vos absque vlla additione symbolum sanctum vt ita se habens sit verè symbolum veræ fidei. Sed & eos qui addunt aut detrahunt quid anathematizamus. Aderant illic Ioannes Papa Romæ, Photius Constantinopolis & legati Romanorum Ecclesiæ Paulus & Eugenius episcopi & Petrus

trus Presbyter ac Cardinalis, alijque Patriarchæ per legatos, quibus congregatis pro communi Ecclesiarum concordia, Presbyteri quidem senioris Romæ conclamarunt, decorum est nihil aliud innouari, sed veterem definitionem & toto orbe obtinentem ac celebratam legi & confirmari. Cumque sanctum symbolum absque adiectione, sicuti se habet, lectum fuisset, sancta synodus acclamauit, nos secundum seruatoris doctrinam & apostolorum traditionem ac præterea secundum canonicos sanctarum & œcumenicarum septem synodorum typos, definitionem sinceriſſimæ Christianorum fidei antiquitus à patribus ad nos vsque propagatam mente & lingua comprobamus & omnibus constanter annunciamus nihil detrahentes nec adiicientes menti nec verbis, nihil immutantes, nihil adulterantes. Postea legati Romæ & tota synodus acclamauit, si quis edat aliud symbolum aut hanc definitionem commoueat, vel adijciat detrahatue quidpiam huic sacro sanctoque symbolo, quomodo lectum est, anathema esto. Hæc etiam in Romanis canonibus actorum huius synodi comperiuntur ex epistola Ioannis Papæ Romani ad Photium Patriarcham Constantinopolis; Et tua fraternitas nouit quod cum ad nos venit, qui nuper ab ea missus est, vt probaret nos super sancto symbolo, inuenit nos illud conseruantes intemeratum prout antiquitus nobis traditum fuerat, neque quidquam adijcientes detrahentesve, cum probè nouerimus ijs qui talia audent grauem imminere condemnationem. Rursus igitur significamus reuerentiæ vestræ vt de hoc articulo ob quem inter ecclesias Dei scandalum exortum est, ita de nobis persuasum habeas quod non modò dicimus hoc, sed & eos qui primum ausi sunt sua temeritate hoc facere eos transgressores diuinorum sermonum censemus & interuersores theologiæ Domini Christi sanctorumque patrum, qui synodicè symbolum hoc sanctum accepimus, eosque cum Iuda collocamus, quod idem ac ille sint ausi, non dominicum quidem corpus morti tradentes, sed fideles, qui

sunt corporis eius membra lacerantes, & alios ab alijs discerpentes.

NONA.

SAncta & œcumenica synodus nona habita est imperante beato & celebri imperatore domino Andronico Paleologo & Ioanne filio eius aduersus Barlaam & Acondynum. Docebant illi modo quidem nullam esse distinctionem in diuina natura, essentia & operatione, sed eandem esse & indistinctam; modo verò distinctionem quidem aliquam esse dicebant, verum ita vt substantiam quidem increatam, substantiales verò eius operationes atque naturales concederent diuersas esse à proprietatibus humanæ naturæ, non tamen increatas sed creatas. Rursus diuinum illud lumen quod in monte Thabor effulsit, phantasma prorsus & creaturam orientem ac intercidentem esse dicebãt, at neque diuinæ naturæ fulgorem esse fatebantur, qui dicitur diuinitas & lux inaccessa atque ardens. Aduersus hos igitur ita docentes, congregata est hæc sancta synodus coarguens insanientes illos ac mentientes modis omnibus reliquosq; hereticos impietate superantes. Intererant huic synodo Isidorus Constantinopolis, Lazarus Hierosolymorum Episcopi, tum Alexandrinus ac Antiochenus per legatos, Gregorius Palamas, Philotheus, Occinus & alij monachi multi magnæ virtutis ac prudentiæ, qui etiam hos anathematizauerunt. Accepimus voce Deus significari operantem, voce verò diuinitatis operationem. Nihil autem horum trium est operatio. Accepimus id quod nullam virtutem aut operationem habet omnino non esse, illud, inquam, nec est aliquid nec eius est positio vel detractio. Quod autem habet, aliud omnino est ab eo quod habet.

DE SEX SYNODIS OECVMENICIS AVCTORIS INCERTI.

SCiendum est esse sex sanctas & œcumenicas synodos. Et prima quidem habita est Nicææ sub Imperatore nostro Constantino magno & sanctis annumerando, & sub Syluestro Papa Romæ & Alexandro Patriarcha Constantinopolis. Intererant sancti patres trecenti octodecim. Cõgregati sunt autem aduersus Arium dementem, qui fuerat quidem presbyter Ecclesiæ Alexandrinæ, blasphemabat autem aduersus filium Dei dominum nostrum Iesum Christum. Creaturam enim illum esse dicebat impius ille, non autem consubstantialem Deo & Patri. Quapropter illum veritatis inimicum, cum suffragatoribus suis anathematizantes eiecerunt. Orthodoxam verofidem confirmarunt, consubstantialem patri prædicantes, creatorem omnium, non, inquam, creaturam sed verum Deum, prout & tradit fidei symbolum, quod inspirante Spiritu Sancto conscripserunt.

II.

Distat secunda synodus à prima annis 50.

SEcunda sancta & œcumenica synodus sanctorum 150. patrum habita est Constantinopoli sub Imperatore Theodosio Magno & Damaso Papa Romæ, & Nectario Patriarcha Constantinopolis & Gregorio Theologo aduersus Macedonium illum impium, qui prædatoriè patriarchalem sedem inuaserat, & blaphemabat aduersus Spiritum Sanctum. Dicebat enim illum non esse Deum, sed alienum a diuinitate Patris. Quamobrem illum vt pietatis hostem cum suis suffragatoribus anathemate damnarunt, Deum autem verum & Dominum, & viuificantem modis omnibus Sanctum Spiritum pronunciarunt esse, consub-

ſtantialem Patri & Filio prædicantes illum ſubſiſtere & eiuſdem cum illis diuinitatis ac virtutis eſſe, prout habet fidei ſymbolum, quod ipſi dilucidius explicarunt Sancti Spiritus gratia. Præterea Apollinaris quoque Laodiceni blaſphemiam cum ipſo ac ſequacibus eius anathematizarunt, vt qui animatam Domini noſtri carnem inanimem eſſe diceret. Hanc illi confirmarunt habere animam animabus noſtris conſubſtantialem.

III.

Diſtat tertia ſynodus à ſecunda annis viginti nouem & menſibus tribus.

TErtia ſancta & œcumenica ſynodus habita eſt Epheſi; eſt, inquam, Epheſina prima ſub Imperatore Theodoſio iuniore congregata, à ſanctis patribus ducentis aduerſus Neſtorium hominis adoratorem & impium, qui fuerat quidem Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſed Chriſtum diuidebat ac diſcerpebat. Dicebat enim illum eſſe ſimpliciter hominem, non autem Deum incarnatum. Quamobrem ſanctam virginem Mariam, quæ Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum peperit non Deiparam ſed Chriſtiparam vocabat. Hanc ob cauſſam cum Celeſtino Papa Romæ, & pietatis propugnatore Cyrillo Papa Alexandriæ hæc ſancta ſynodus ſubmouit Neſtorium in blaſphemia ſua permanentem, vt Iudaiſmo fauentem & hominis adoratorem. Demonſtrauit autem propriè ac verè Deiparam dici ſanctam Mariam, ac pronunciauit Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui ex illa ſine ſemine incarnatus eſt, eſſe Dei filium & Deum verum. Nam ſynodus illa, quæ in eadem vrbe Epheſo habita eſt ſub eodem Imperatore Theodoſio iuniore, planè reiecta eſt à ſancta catholica & apoſtolica eccleſia, vt quæ prædatoria fuerit & quæ comperta ſit ſentire cum impio Dioſcoro & temerario Eutyche.

IIII.

Quarta ſancta & œcumenica ſynodus habita eſt Chalcedone ſub religioſiſſimo imperatore Martiano, & Leone Papa Romæ, & Anatolio Patriarcha C[illegible]antinopolis, & 630. patribus aduerſus Dioſcorum qui fuerat Alexandriæ Patriarcha & Eutychem. Illi enim Dei ac Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti incarnationem propemodum prorſus abolebant dicentes eum carnis phantaſma geſtaſſe. Quamobrem eum fabulabantur vnius eſſe naturæ, quaſi diuinitati ſuæ paſſiones ſuas tribuiſſet. Propterea ergo permanentes in hoc errore anathematizauerunt cum ſuis ſequacibus. Diuinam autem definitionem promulgarunt prædicantes Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum eſſe perfectum Deum & perfectum hominem in duabus naturis inconfuſè & indiuiſibiliter. Epiſtolam autem Leonis ad ſanctiſſimum Conſtantinopolis Patriarcham Flabianum tanquam orthodoxæ veritatis columnam pronunciarunt. Oportet autem noſſe eos qui dicuntur Theodoſiani à Theodoſio quodam, & qui Iacobitæ à Iacobo quodam, & qui Seueriani à Seuero dictos eſſe, qui ſentiebant eadem cum ijs quæ de profanis hæreticis Dioſcoro & Eutyche ſcripſimus, vt qui & ipſi profani eſſent, quamobrem cum reliquis hæreticis huic ſanctæ & œcumenicæ quartæ ſynodo aduerſantur ſe ipſos abalienantes à ſancta catholica eccleſia.

V.

Diſtat quinta ſynodus à quarta annis 68.

QVinta ſancta & œcumenica ſynodus habita eſt Conſtantinopoli ſub Iuſtiniano ſeniore Imperatore & Vigilio Papa Romæ & Eutyche Patriarcha Conſtantinopolis, interfuerunt centum ſexaginta quinque patres, quæ ſynodus Chalcedonenſem confirmauit & vt orthodoxa retinuit omnia eius ſalutaria dogmata & hæreſes ab illa

damnatas anathematizauit. Reiecit quoque & anathematizauit ſancta illa ſynodus imprimis Origenem dementem & omnia eius impia dogmata ac ſcripta tum Euagrium & Didymum vt ſymmiſtas eius ac ſequaces & paganorum dogmatibus ſcaturientes. Nam & illa corpora quæ nunc geſtamus dementer dixerunt non excitatum iri à Deo, nec eſſe & in carne formatum non eſſe Adamum & finem eſſe ſuppliciorum ac dæmonum in priorem ſtatum reſtitutionem. Nec ea tantum ſed & alia quædam præter hæc, quæ quaſi arcana celabantur, non omnino traducta ſunt in ſynodo, etiamſi quidam ſanctorum ea haberent, nam & antiquiores hac ſancta ſynodo fuerũt illi tres hæretici. Vbi verò populum ingentem deceperunt hi peruerſi frutices, tunc & ſancta ſynodus illa congregata illos ac ſequaces cum ſuis blaſphemijs anathematizauit. Præterea Mopſueſtiæ Epiſcopum Theodorum Neſtorij præceptorem cum ſuis blaſphemiis ſcriptis, vt impurum lolium abiecit, & quæ Theodoritus perperam aduerſus pietatis propugnatorem Cyrillum ac impiè ediderat, & quæcunque aduerſus primam Epheſinam ſanctam ſynodum ac ſinceram fidem noſtram calumniatus fuerat impio Neſtorio gratificans.

VI.

Diſtat ſexta ſynodus à quinta annis 163.

SExta ſancta & œcumenica ſynodus habita eſt Conſtantinopoli ſub Conſtantino patre Iuſtiniani, & ſub Agathone Papa Romæ, & Georgio Patriarcha Conſtantinopolitano. Adfuerunt 170. ſancti Patres. Congregati ſunt autem aduerſus eos, qui innouauerunt hæreſin in ſancta catholica eccleſia, aduerſus Theodorum inquam Epiſcopum Pharanitanum, Honorium Romanum, Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Petrum & Paulum Conſtantinopolitanos Epiſcopos. Præterea aduerſus eos, qui hæreſim [illegible]rum ſupra memoratorum hæreſin in ipſa ſancta ſynodo [illegible]ouarant; puta, aduerſus Macarium, qui dicebatur

Alexandrinus præſul, & Stephanum eius diſcipulum ac ſocios. Nam illi quos diximus hæretici Theodorus eiuſque ſocij dementes ac impij auſi ſunt dicere Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum vnam tantum voluntatem & vnam operationem habere volentes poſt incarnationem ſoluere vinculum orthodoxæ fidei. Quamobrem hęc ſancta & œcumenica ſexta ſynodus memoratos illos hæreticos anathematizauit, & omnia illorum blaſphema dogmata & omnes qui cum illis ſentiunt, ac porrò ſentient, ſi permaneant in ſua peruicacia. Cum illis etiam damnauit Polychronium puerilem ſenem, qui magnificè gloriatus fuerat ſe per huius hęreſeos errorem mortuos excitaturum, impuritatem conſequutum, & eo ipſo quod non excitauit maiore triumpho extollentem huius hęreſis blaſphemiam. Orthodoxæ verò fidei dogmata clariùs ſancta illa ſynodus explicans duas voluntates naturales ſiue uolitiones & duas naturales operationes eſſe in Domino noſtro Ieſu Chriſto poſt incarnationem cónfirmauit. Non quod diuidantur perſonæ (abſit) ſed quod harum duarum in Chriſto naturarum nulla ſit voluntatis aut operationis expers. Qui enim has naturarum proprietates tollunt operationes ſcilicet & voluntates, etiam naturas ipſas, quarum ſunt proprietates, ſimul tollunt.

FINIS.